

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု
အဘိဓမ္မ အဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက
မင်းကွန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး

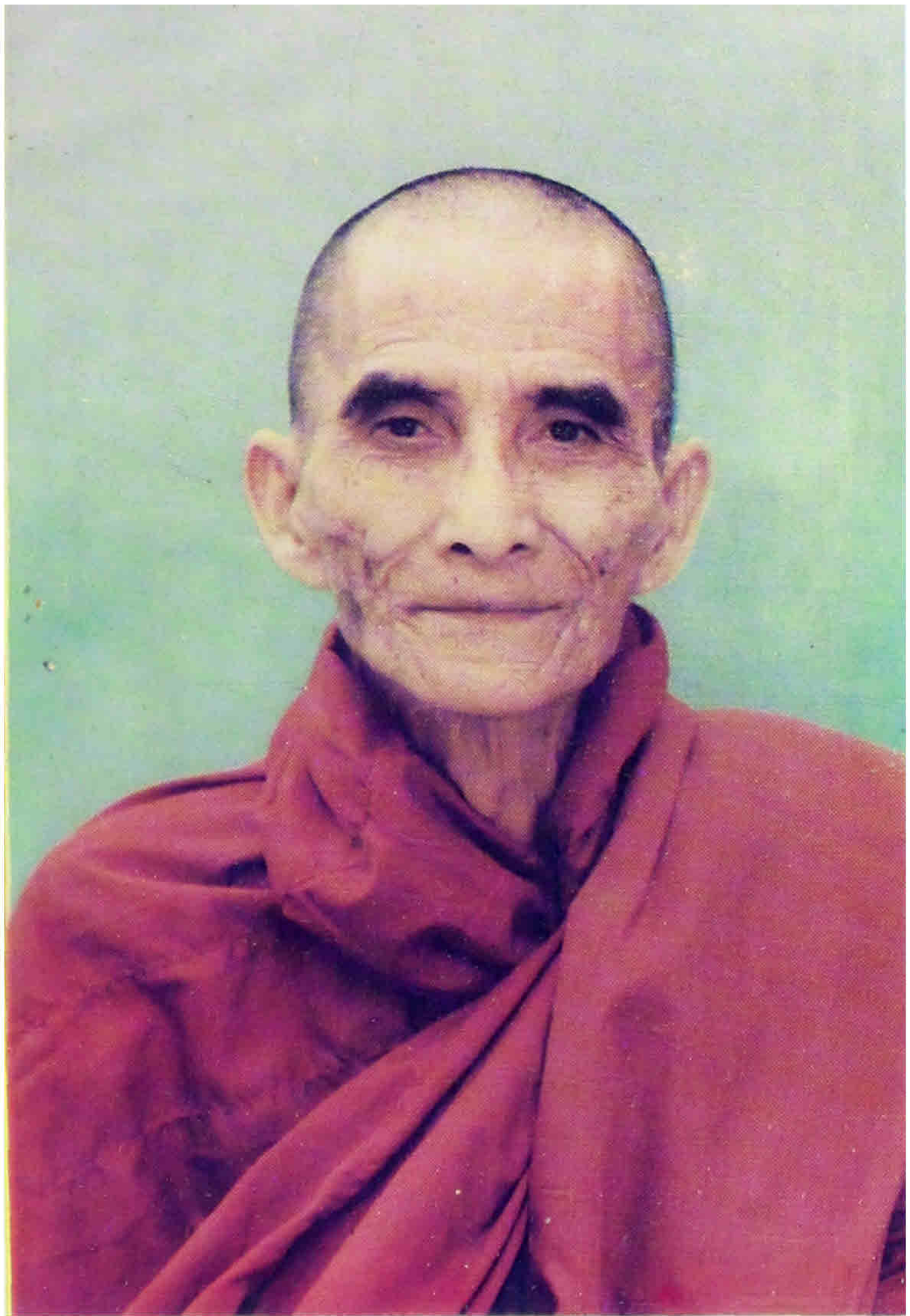
ဘဒ္ဒန္တ ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ

မန္တလေးတိပိဋကနိကာယ
သာသနာပြုပဌာနအဖွဲ့

ဟောစဉ်တရားတော်များ

(ဓတိယတွဲ)

တိပိဋကဓရလောင်းလျာသာသနာ့အာဇာနည်တို့၏ဖခင်
ကျေးဇူးတော်ရှင်မင်းကွန်း တိပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားကြီး

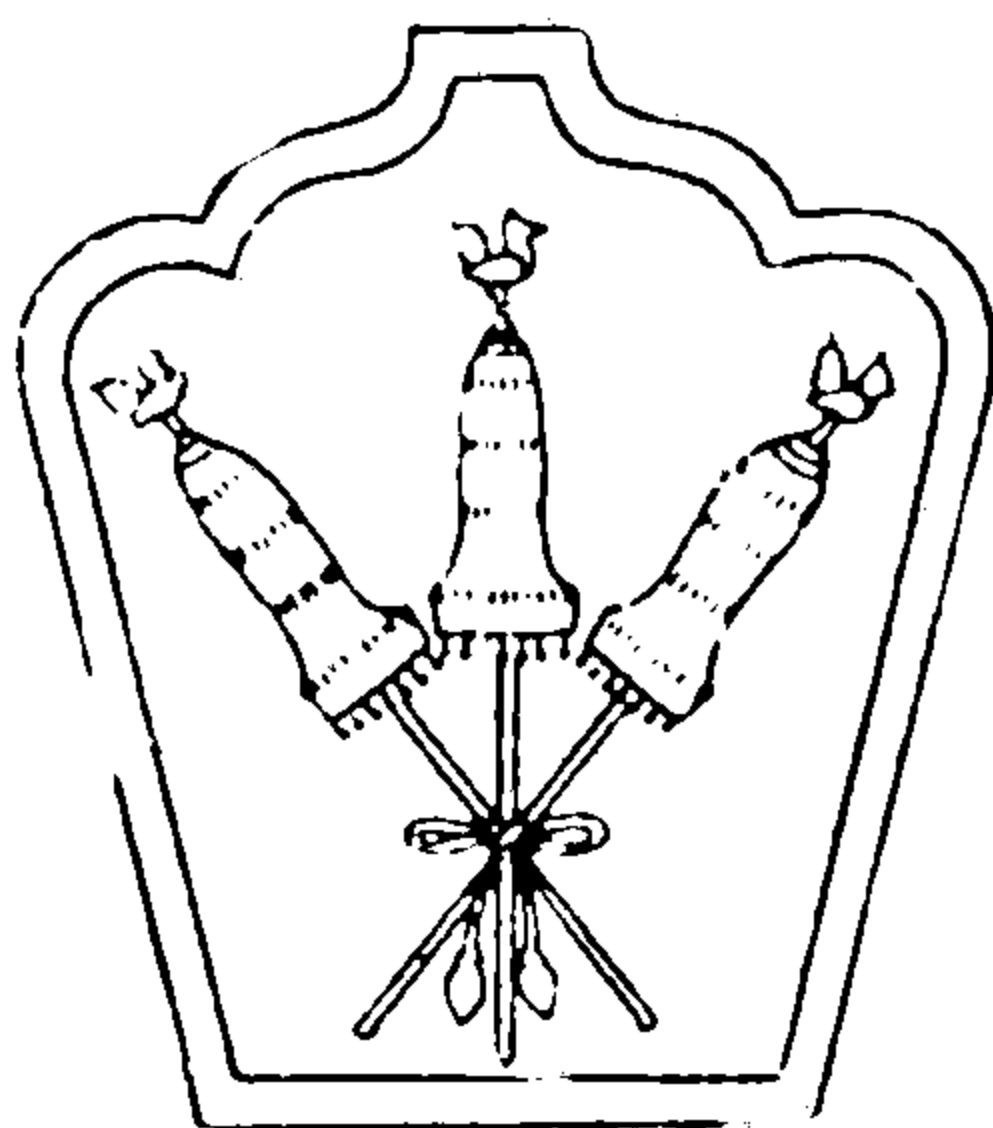
ဗုဒ္ဓသာသနာပိသိဌ တိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကလောကဝိသ
 တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
 ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ ဝိသလူက
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု
 အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓပ္ပဇောတိက
 မင်းကွန်းဆရာတော်

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ

၏

ဟောစဉ်တရားတော်များ

(တတိယတွဲ)

တိပိဋက နိကာယ ဥပဋ္ဌာကအဖွဲ့ (မန္တလေးဌာနခွဲ)
 ၂၆ B လမ်း၊ ပိုက်ကျုံးရပ်၊ မန္တလေးမြို့။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

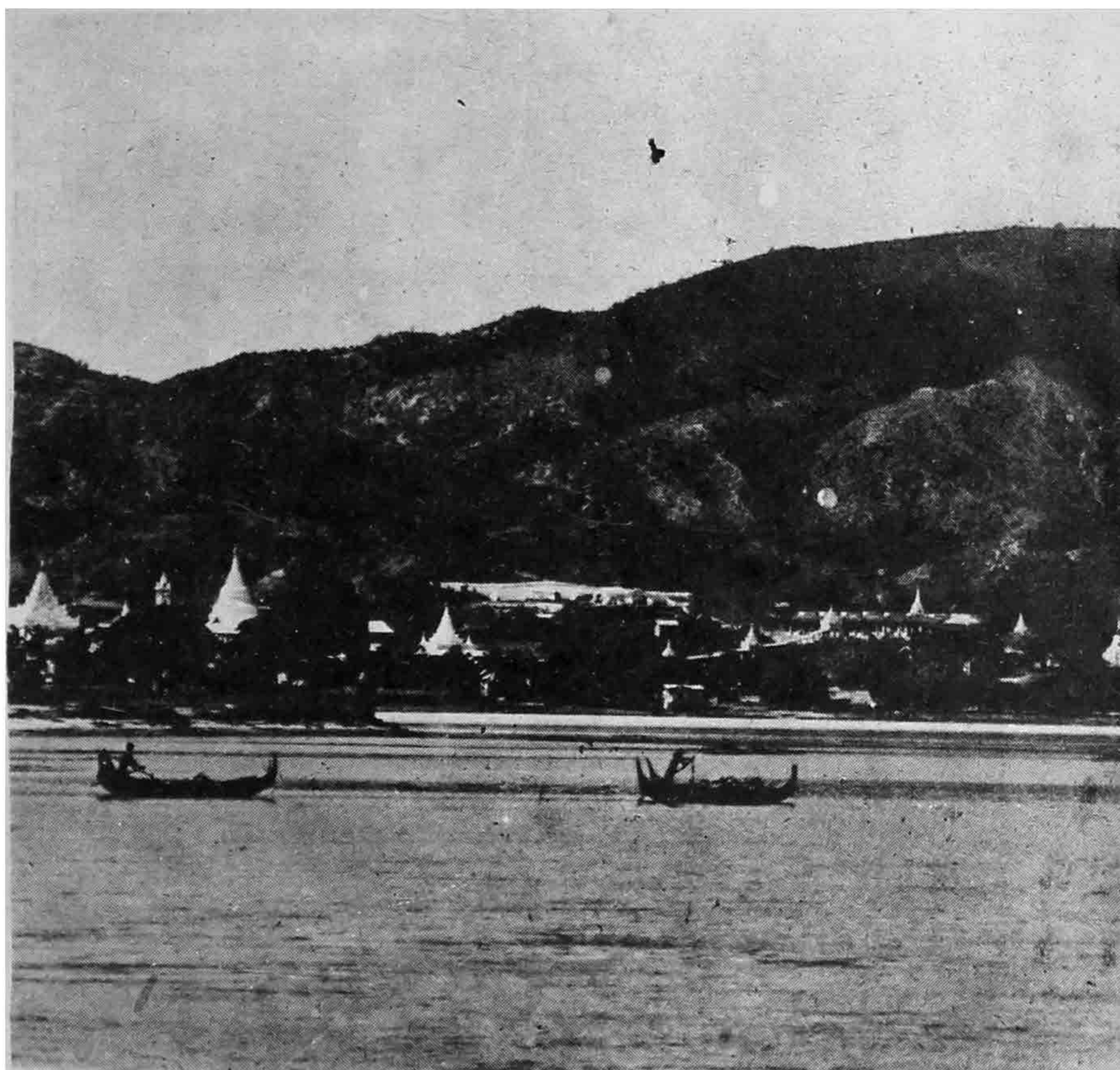
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	၄၂/၉၆ (၁၁)
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	၂၁/၉၆ (၉)

ပုံနှိပ်သူ	ဒေါ်ရှုခင်၊ ဝင်းလိုက်မိတ် ပုံနှိပ်တိုက်၊ စရည်းပင်လမ်း၊ သုဝဏ္ဏ၊ ရန်ကုန်။
------------	--

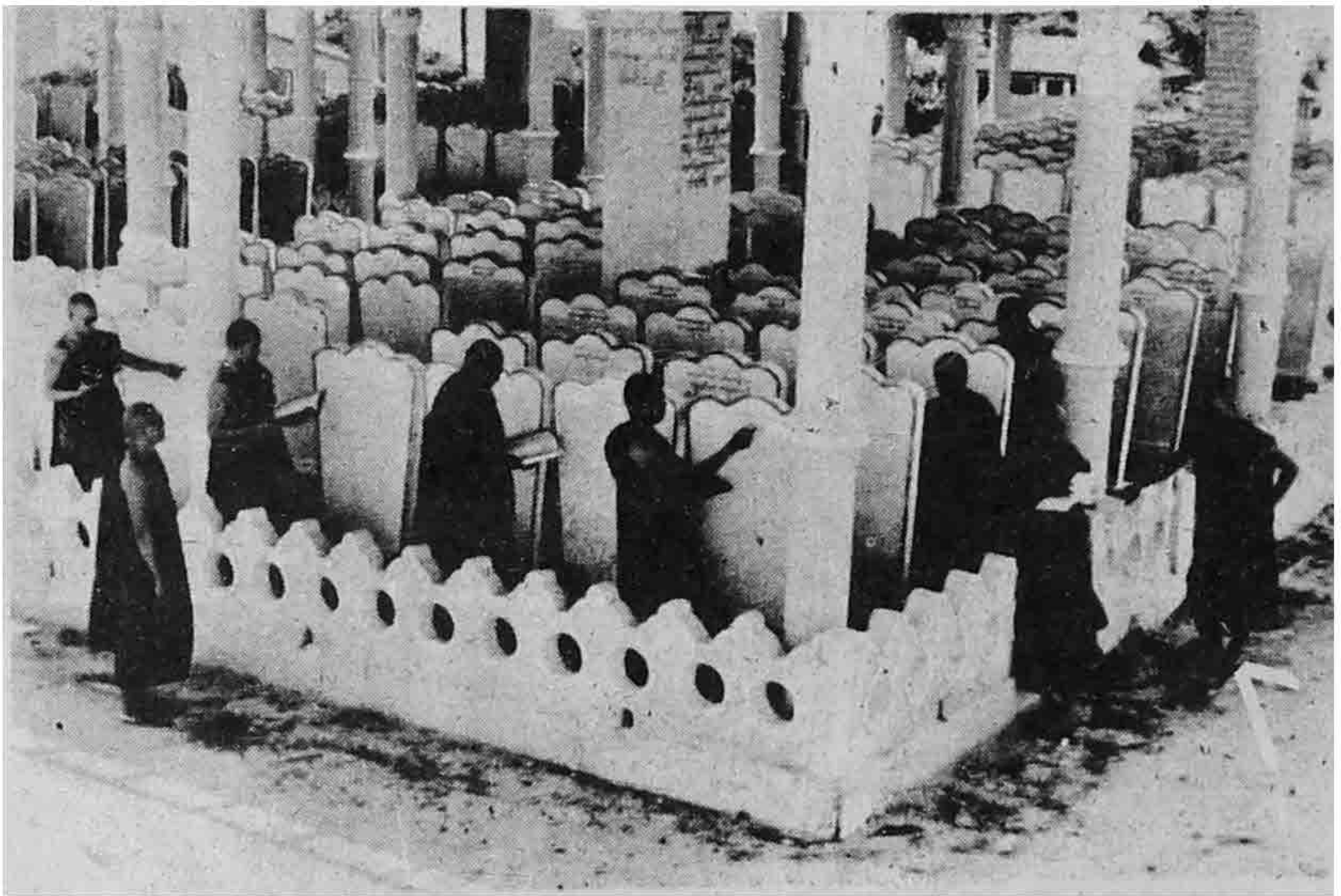
ထုတ်ဝေသူ	ဦးပါ (အကျိုးတော်ဆောင်) တိပိဋကနိကာယသာသနာပြု ဥပဌာနအဖွဲ့ (မန္တလေးဌာနခွဲ) ၂၆. B လမ်း၊ ပိုက်ကျုံးရပ်၊ မန္တလေးမြို့။
----------	---

ကွန်ပျူတာ	ရွှေသံလွင် (ဘားလမ်း) လပ်ကီး (၃၃-လမ်း) ကောင်း (၃၄-လမ်း) ထိပ်တန်း (၃၄-လမ်း)
-----------	--

အကြိမ်	ပထမအကြိမ်
စောင်ရေ	၁၀၀၀
တန်ဖိုး	

ပိဋကဆောင် သာသနာ့အာဇာနည်တို့ စံမြန်းရာ မိုးမိတ်ကုန်းမြေ။

မိုးမိတ်ကုန်းမြေတွင် သက်ရှိသက်မဲ့ အင်အားကြီးနှစ်ရပ်တို့က
ပိဋကတော်များထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူစဉ်။

ဓမ္မစေတီထိုက်သော သာသနာ့အာဇာနည်များ

မင်းကွန်းတောင်ရိုး ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းဘေးတွင် မင်းကွန်း
တံပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားကြီး တည်ထောင်တော်မူခဲ့သည့်
တံပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ရှိ၏။ ကမ္ဘာကျော်
မင်းကွန်းခေါင်းလောင်းတော်ကြီး၏တောင်ဘက် (၂) မိုင်ခန့်ဝေး၍
မင်းကွန်းရွာနှင့်မူ (၁) မိုင်ခန့်သာဝေးပြီး တစ်ချိန်က ဇာတ်သဘင်
လောကတွင် နာမည်ကျော်ကြားလူကြိုက်များလှသည့် ရွှေမန်း
တင်မောင်၏ ဇာတိချက်မြှုပ်ထန်းမြစ်ရွာအနီးတွင် တည်ရှိလေသည်။

ယင်းကျောင်းတိုက်ကြီးထဲတွင် အင်အားကြီးနှစ်ရပ်တို့က
ပိဋကတ်တော်များမပျောက်ပျက်အောင် သူနိုင်ကိုယ်နိုင်အပြိုင်ကဲ့၍
အင်အားပြိုင်ကာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လျက်ရှိကြ၏။

ယင်းအင်အားကြီးနှစ်ရပ်တို့မှာ ကျောက်စာတိုက် ကြီးများနှင့်
ပိဋကတ်ဆောင်အရှင်မြတ်များဖြစ်ကြပေသည်။ ကျောက်စာတိုက်
ကြီးများဟူသော သက်မဲ့အင်အားစုတို့၏ ပိဋကတ်တော်များ
ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ရန် ကျောက်စာများ၏ ပင်ကိုယ်ခိုင်မာ
မှုနှင့်တာဝန်သိသူတို့၏ ကျောက်စာတိုက်အမိုးများ လုံခြုံအောင်
ထိန်းသိမ်းမှု၊ ဖျက်ဆီးမည့်သူတို့၏ အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေးမှု
ဟူသော ကူညီပံ့ပိုးမှုများကိုရရှိမှသာ အောင်မြင်နိုင်ပေသည်။

ထို့အပြင် ပိဋကတ်ဆောင်အရှင်မြတ်များဟူသော သက်ရှိ
အင်အားစုတို့၏ ပိဋကတ်တော်များထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ရန်
ကိစ္စတွင်လည်း တာဝန်သိသော တံပိဋကနိကာယသာသနာပြု
ဥပဌာနအဖွဲ့အသီးသီးတို့၏ ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံအောင်ဆောင်ရွက်မှု၊

နိဒါန်း

စာအုပ်အဖြစ်ကြိုးပမ်းခြင်း

သာသနာ့ဥသျှောင်ဖြစ်တော်မူသည့် ကျေးဇူးတော်ရှင် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ မြန်မာတပြည်လုံးအနှံ့ ခရီးဆုံ၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့သော တရားတော်များကား အင်မတန်များပြားလှ၏။ ဟောတိုင်းဟောတိုင်း သောတရားဓမ္မများကိုလည်း တရားချစ်ခင်သူတော်စဉ်တို့က အသံဖမ်းယူခဲ့ကြသဖြင့် တရားတိတ်ခွေပေါင်း မြောက်များစွာပေါ်ထွက်ခဲ့၏။

ယင်းသို့ တရားတော်များ တိပ်ခွေအဖြစ်သာရှိနေရာမှ သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွန့်နှင့် တိပိဋကနိကာယသာသနာပြုဥပဌာနအဖွဲ့ပင်မဥက္ကဋ္ဌကြီး အထူးကုဆရာဝန်ကြီးဦးသာလှ၊ မြတ်ဆုမွန်ဘာသာရေးမဂ္ဂဇင်းတာဝန်ခံ အယ်ဒီတာ ဦးအောင်မွန်၊ တိ+နိအနုပညာအဖွဲ့မော်ကွန်းထိန်း ဦးကျော်လှိုင်တို့၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ကျမ်းစာများအဖြစ် သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ကျမ်းစာအုပ်များကိုလည်း အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ဟောစဉ်တရားတော်များဟု အမည်ပေး၍ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ပထမတွဲမှဒသမတွဲတိုင်အောင်ရှိ၏။ ယခုရိုက်နှိပ်မည့်ဟောစဉ်တတိယတွဲကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနနှင့် တိပိဋကနိကာယ သာသနာပြုဥပဌာန(ပင်မ)အဖွဲ့တို့မှ တတိယအကြိမ် အထိရိုက်နှိပ်ခဲ့၍ စတုတ္ထအကြိမ်တွင်မူ တိပိဋကနိကာယ သာသနာပြုဥပဌာနအဖွဲ့မန္တလေးဌာနခွဲ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်ခန့်နှင့် အကျိုးတော်

ဆောင် ဦးပါတို့က မိုးမိတ်ကုန်းမြေတွင် သီတင်းသုံးလျက် ပိဋကတ် စာပေများ လေ့လာကြိုးကုတ်အားထုတ်တော်မူကြသည့် သာသနာ့ အာဇာနည်အရှင်မြတ်များအား ပစ္စည်းလေးပါးထောက်ပံ့ရေး ရံပုံငွေ ဓမ္မပူဇာအဖြစ်ဖြင့် ပံ့နှံ့ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဆရာတော်ကြီး၏တရားစာအုပ်ကိုမဖတ်မီ တရားချစ်ခင် သူတော်စင်တို့အား ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏တရားစာအုပ်နှင့် ဦးစွာ မိတ်ဆက်ပေးလိုပေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ဟောစဉ် တရားတော်များကို ကျမ်းစာရေးဟန်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ တရားသဘင်တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟောကြားတော်မူသည့် အတိုင်း တရားဟောဟန်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကို ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြင့် စာရှုသူများအနေဖြင့် စာဖတ်ရင်းပင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် မိမိရှေ့မှောက် ကြွရောက်ဟောကြား သကဲ့သို့ ခံစားရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဤဟောစဉ် တတိယတွဲတွင် သသပဏ္ဍိတဇာတ်စသော တရားတော် (၈) ပုဒ်ပါဝင်ပေသည်။

၁။ သသပဏ္ဍိတဇာတ်တရားတော်

ဤဇာတ်တော်သည် ဇာတကအဋ္ဌကထာ၊ စတုတ္ထနိပါတ်၊ ပုစိမန္တဝဂ်၌ပါရှိသောဇာတ်တော်ဖြစ်သည်။ ဤဇာတ်တော်တွင် ဘုရားလောင်းတော်ယုန်ပညာရှိနှင့် မိတ်ဆွေသုံးဦးတို့ တိရစ္ဆာန်များ ဖြစ်ကြပါလျက် လူသာမန်တို့ထက် အသိဉာဏ်သာလွန်၍ စိတ်တူ ညီမျှ သီလဆောက်တည်ကြပုံနှင့် သဒ္ဓါကြည်ဖြူ အလှူပေးလှူ ကြပုံကိုဖော်ပြထားသည်။

ယနေ့ ကမ္ဘာလောကတွင် ဘာသာအမျိုးမျိုး အယူဝါဒ အထွေထွေပေါ်ပေါက်လျက်ရှိရာ ဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင် ရှင်တော်

ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်ရှိရန် ကြီးမားလွန်းသောဒုက္ခကို အရင်းအနှီးပေး၍ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့ရပုံကို ဤဇာတ်တော်က ဖော်ညွှန်းလျက်ရှိသည့်အတွက် ဤဇာတ်တော်ကို ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဘာသာခြားများပင် ဗုဒ္ဓသာသနာကိုသက်ဝင်ယုံကြည်လာနိုင်သဖြင့် အဖိုးတန်လှသော တရားတော်လည်းဖြစ်ပေသည်။

“ရွှေလမှာ ယုန်ဝပ်လို့၊ ဆန်ဖွပ်သည့် အဖိုးအို” ဟူသော စကားနှင့်အညီ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သည့် ယုန်တံဆိပ်သည်လည်း လကမ္ဘာပေါ်မှာ ခတ်နှိပ်လျက်ရှိရာ ဗုဒ္ဓဘာသာတရား၏ မှန်ကန်သောတရားဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြနေပေသည်။

ထို့အပြင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တိရစ္ဆာန်များ လူစကားပြော+မပြောဟူသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် လူသာမန်တို့မဂ်ဖိုလ်ရရေးအတွက် နှလုံးသွင်းရန် ပဋိသန္ဓေ၊ အိုနာသေဟုစသော စဟုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း လေ့လာကြည်ညိုခွင့်ရကြမည်ဖြစ်သည်။

၂။ သုမနသာမဏေရဝတ္ထုတရားတော်

ဤတရားတော်သည် ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က သာမဏေကျော်လေးပါးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော သုမနသာမဏေကျော်၏အကြောင်းကို ဘဝသံသရာနှင့်ချီ၍ ဟောကြားထားသော တရားဖြစ်သည်။

ဤတရားတော်တွင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သီလစင်ကြယ်လျှင် စင်ကြယ်သလောက် အကျိုးမြန်မြန်ဆန်ဆန်ကြီးကြီးမားမားပေးတတ်ကြောင်းနှင့် အမှန်တကယ်ဆုတောင်းပြည့်ဝကြောင်း ဖော်ပြထားပေရာ အလှူရှင်တို့ ပစ္စည်းချော၊ လူမောမဖြစ်အောင် လှူတတ်တမ်းတတ်ဖို့ သတိပြုစရာပင်။

အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်ရာ၌ လောဘ၊ဒေါသစသော

ကံလေသာကင်းပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်(သို့မဟုတ်) ယင်းကံလေသာများ ကင်းအောင် ကျင့်ကြံနေကြသော တကယ်စာပေသင်ကြားနေသည့် သံဃာတော်များနှင့် တကယ်တရား အားထုတ်နေကြသည့် သံဃာတော်များကို ရွေးချယ်လှူရန် အရေးကြီးလှ၏။

ယခုအခါ အလှူရှင်များအနေဖြင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များကို သတိမရဘဲ “ဘယ်ဘုန်းကြီးက ဘာစွမ်းတယ်။ ဘာ---- လုပ်ပေး နိုင်တယ်” စသည်ဖြင့် ထင်ရာမြင်ရာ ကိုးကွယ်လှူဒါန်းလျှက်ရှိရာ နောက်ဆုံးတွင် မိမိတို့အတွက် ဘာမျှအစွမ်းမထက်ဘဲ ပစ္စည်းလည်း ချော လှလည်းမောဖြစ်နေကြသည်မှာ သတိပြုစရာပင်။

ထို့ပြင် ကိုရင်လေးပင်ဖြစ်လင့်ကစား ဗုဒ္ဓသာသနာ၏အာနုဘော်နှင့်ပြည့်စုံလျှင် ကြောက်စရာကောင်းလှသည့် နဂါးကြီးကိုပင် အနိုင်ယူနိုင်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြားဘာသာတို့ကက် ထူးကဲ မွန်မြတ်ပုံကိုလည်း လေ့လာရမည်ဖြစ်ပေသည်။

၃။ စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန်တရားတော်

ဤတရားတော်သည် တောဒေယျပုဏ္ဏားနှင့် သူ၏သား သုဘလုလင်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် တရားတော်ဖြစ်ပေသည်။

ဤတရားတော်တွင် သုဘလုလင်သည် သူ့ခေတ်သူ့အခါ အလျှောက် အကျော်ဒေယျပညာရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားရှင်နှင့်တွေ့သည့်အခါ ဆီးစေ့နှင့် မြင့်မိုရ်တောင်၊ နွားခြေရာ ခွက်ထဲကရေနှင့် သမုဒ္ဒရာကဲကရေ ကွာခြားသကဲ့သို့ ပညာအရည် အချင်း အကွာကြီးကွားခြားလှပုံကို လေ့လာရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် လူလောက၌ လူချင်းအတူတူဖြစ်ပါလျှက် အသက် ရှုခြင်းကွဲဟုဆိုသကဲ့သို့ အချို့ရုပ်ဆိုးကြပုံ အချို့ရုပ်လှကြပုံ၊ အချို့

အင်မတန်ကြွယ်ဝချမ်းသာကြပုံ၊ အချို့ ကုန်းကောက်စရာမရှိအောင် ဆင်းရဲမွဲတေကြပုံ စသောကွဲပြားမှုတို့၏အကြောင်းရင်းတို့ကို ဟောတော်မူထားရာသတိသံဝေဂရစရာ၊ ကျင့်သုံးစရာတို့ပြည့်လျှမ်း လျှက်ရှိနေပေသည်။ ယင်းအကြောင်းအရာများကိုလည်း ဆရာ တော်ဘုရားကြီးက တသက်တာစွဲမက်လောက်အောင် ပြောင် မြောက်သော ကဗျာ၊လင်္ကာများဖြင့် ဖော်ပြထားပေသည်။

၄။ အာဠဝကသုတ္တန်တရားတော်

ဤတရားတော်တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက တွေ့လေရာ ပုဂ္ဂိုလ်ထံတွင် ဆုမတောင်းသင့်ကြောင်းကို ဥပမာပြု၍ ဖွင့်ဆိုထား ပေသည်။

ထို့နောက် ဘုရားရှင်သည် ကား၊ ရထား၊ လေယာဉ်ပျံများ မပေါ်ပေါက်သေးသောခေတ်၌ မိုင်ပေါင်း (၃၆၀)ခရီးကို တစ်ညနေ တည်းဖြင့် အရောက်ကြွတော်မူပုံနှင့် နားဆင်းရဲသော စကား(၅)မျိုး၊ ဇမ္ဗူဒိပ်တကျွန်းလုံးကြားနိုင်သော အသံ(၄)မျိုးတို့ကို လေ့လာ နိုင်ပေသည်။

အသားစားကြူးပြီးအပျော်အပါးလွန်သောကြောင့် အာဠဝက မင်းကြီး၏ ဒုက္ခရောက်ပုံ၊ မိမိပေါ်ရောက်လာသည့် ဒုက္ခကို ဘယ်သူ သေသေငံတေမာပြီးရောသဘောဖြင့် ခေါင်းဆောင်မပီသစွာ ပြည် သူများအပေါ်လွဲချပုံ၊ အာဠဝကဘီလူးအမျက်ထွက်လှ၍ ဘုရားရှင် ကိုလက်နက်ကြီး(၉)မျိုးတို့ဖြင့် ပစ်လွှတ်သော်လည်း ဘုရားရှင်၏ ခြေတော်ရင်း၌ ပန်းကုံး၊ခြေသုတ်ပုဆိုး စသည်ဖြစ်သွားပုံတို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားပေသည်။

ထို့ပြင် အာဠဝကဘီလူးမေး၍ ဘုရားရှင်ဖြေဆိုခဲ့သော (က) ဘဝသံသရာက လွတ်မြောက်ကြောင်းတရား (ခ) ဒုက္ခပင်လယ်ကို

ကူးမြောက်ကြောင်းတရား(ဂ)ပညာရနိုင်ကြောင်းတရား (ဃ) ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်တွင် ပစ္စည်းဥစ္စာရကြောင်း တရားတို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မိမိတို့၏သားငယ်၊ သမီးငယ်များ မွေးဖွားပြီးနောက် (၇)ရက်မြောက်တွင် ပုခက်တင်၊ကင်ပွန်းတပ် မင်္ဂလာများပြုလုပ်ကြရာ၌ မိဘဆွေမျိုးတို့က ကလေးအတွက် အာဠဝကဘီလူးလို သရဏဂုံခံပေးကြရန်လည်း အထူးတလည် ညွှန်ကြားထားပေသည်။

၅။ ဝမ္မိကသုတ္တန်တရားတော်

ဤတရားတော်တွင် အလောင်းတော်နိဂြောဓသမင်မင်း ခေါင်းဆောင်ပီသစွာ မိမိအသက်ကိုစွန့်၍ သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ အသက်ကိုကယ်ဆယ်ပုံ၊ ယင်းသို့သော ခေါင်းဆောင်ကောင်း၏ စိတ်ဓာတ်မျိုးလူ့လောက၌ပင်မြင်ရတွေ့ရခဲပုံ၊ ယနေ့လူတို့၏ လယ်ခင်း၊ ယာခင်းများ၌ စာခြောက်ရုပ်ထားရှိပုံသမိုင်းကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြထားပေသည်။

ထို့အပြင် ယုတ်မာသောခေါင်းဆောင်တို့၏ ဘဝပြောင်းသွားသော်လည်း စိတ်ဓာတ်မပြောင်းလဲပုံ၊ အန္ဓဝန်တောအုပ် အမည်ရပုံ၊ သူတော်ကောင်းကိုပစ်မှားလျှင် ကာလဝိပါက်နောက်ပိုးတက်ကာ ချက်ချင်းလက်ငင်း အကျိုးပေးတတ်ပုံ၊ ဗြဟ္မာကြီးသင်ပေးသော ပြဿနာ(၁၅)ရပ်တို့နှင့် ဘုရားရှင်၏အဖြေကိုအခြေခံ၍ ရှင်ကုမာရ ကဿပတရားထူးရပုံတို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပါဠိနှင့်အဋ္ဌကထာကို နှိုးနှောဟောထားပေရာ စာဖတ်သူတို့ ဟင်းလေးအိုးကြီးမြည်းရသည့်ပမာ စာပေအရသာ အထူးတွေ့ကြမည်ဖြစ်ပေသည်။

၆။ သဘိယသုတ္တန် တရားတော်

ဤတရားတော်တွင် ကဿပဘုရားသာသနာတော် နောက် ပိုင်းခေတ်ကိုမှီလိုက်ကြသည့် သဘိယနှင့် ရဟန်းတော်နှစ်ပါးတို့ ခန္ဓာအသက်မငဲ့ကွက်ဘဲ တရားအားထုတ်ခဲ့ကြပုံကို ကြည်ညိုဖွယ်ရာ လေ့လာရမည်ဖြစ်ပေသည်။

မဇ္ဈိမဒေသတွင် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်ဟု ကျော်ကြား ကြသည့်ဘာသာခြားဆရာကြီးများနှင့် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓတို့ ပညာဉာဏ် ခြင်းကွာကြပုံ၊ သဘိယက ဘုရားရှင်၏ပညာကိုကြည်ညို၍ နှလုံး သားမှ ပွင့်အန်လာသော ဂါထာ(၁၀)ပုဒ်တို့ဖြင့် ဘုရားရှင်အား ဖွင့်ဟချီးကျူးပုံတို့သည်လည်း လေ့လာစရာပင်။

၇။ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်တရားတော်

ဤတရားတော်သည် ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့ကို ရဟန္တာဖြစ်အောင် ပို့ဆောင်ပေးသည့် သုတ္တန်ဖြစ်ပေသည်။

ရဟန္တာဖြစ်အောင်ပို့ဆောင်သောသုတ္တန်ဖြစ်၍ ခန္ဓာစသော အဘိဓမ္မာသံတို့ဖြင့် ခက်ခဲနက်နဲလျှက်ရှိရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခန္ဓာအာယတနဓာတ်သစ္စာ ကျမ်းကို အကူအညီယူကာ လူပြိန်းများပင်နားလည်အောင် ဟောထားပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသုတ္တန်ကိုနာကြားရသော သူတော်စင်တို့အနေဖြင့် ရှေးယခင်က အဘိဓမ္မာဟူသော အသံ ကိုကြားရလျှင်“ခက်ခဲသောစာပေဘဲ”ဟု မှတ်ချက်ချ ကြောက်စိတ် ဝင်လျက်ရှိရာ ဤတရားတော်ကိုနာကြားပြီးချိန်တွင် ရှင်းလင်း လွယ်ကူသောအဘိဓမ္မာအသိဉာဏ်များ ရှိလာကြပြီဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာ ဟူသောအသံကိုကြားရလျှင် ကြောက်စိတ်မဝင် မနောရွှင်ကာ ပျော်ပျော်ကြီးနာယူနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

၈။ ရတနသုတ္တန်တရားတော်

ပရိတ္တ-ဟူသောပါဠိသည် အန္တရာယ်ဟူသမျှ မကျရောက်စေရန် ထက်ဝန်းကျင်စောင့်ရှောက်တတ်သောတရားဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်လာသည်။

ပရိတ်တော်တန်ခိုးကြောင့် မြွေမကိုက်ခြင်း၊ လက်နက်မခံခြင်း၊ သားရဲဘေးကင်းဝေးခြင်းစသော အကျိုးထူးအပြင် စီးပွားဥစ္စာများလည်း ဒီရေအလား ကြီးပွားတိုးတက်နိုင်ပေသည်။

ပရိတ်တော်များတွင် ရတနသုတ်ပရိတ်တော်သည် အင်မတန် အစွမ်းထက်သည့်ပရိတ်တော်ဖြစ်သည်။ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရတနပရိတ်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈယ်မှုကြောင့် ဝေသာလီပြည်သည် ဆိုက်ရောက်နေသောဘေးကြီး(၃)ပါးမှ ကင်းဝေးခဲ့ပေသည်။

ရတနသုတ်လာဂါထာများဖြင့် ဘုရားရှင်၊အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ၊အရိယာပုဂ္ဂိုလ်(၈)ယောက်၊ ရဟန္တာအရှင်သူမြတ်၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်စသည်တို့ဖြင့် သစ္စာတိုင်တည်၍ သတ္တဝါတွေ ကျန်းမာရွှင်ဖြိုး ချမ်းသာတိုးရန် ဆုတောင်းထားပေသည်။ ယင်းသို့ ဆုကောင်းခြင်းကြောင့် အိမ်တက် မင်္ဂလာပြုရာတွင် ရတနသုတ်ရွတ်လျှင် ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မ ဝါစာပင်ရွတ်စရာမလိုကြောင်း ကိုးဆောင်မှု ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်၌ ဖော်ပြထားပေသည်။

ယခုအခါ နေရာတော်တော်များများတွင် ပရိတ်ရွတ်ရာ၌ ပရိတ်ရေပွက်လျှက်ရှိပြီး ပရိတ်ရေပွက်မှသာ အစွမ်းထက်မြက်တယ်ဟု အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့ယူဆလျှက်ရှိရာ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က သီလ၊သမာဓိ၊ ပညာအရာမယှဉ်သာအောင်ကြီးမြတ်တော်မူကြသော အရှင်အာနန္ဒာစသောအရိယာရဟန်းတော်များ ပရိတ်ရွတ်ဖတ်တော်မူကြရာ၌ ပရိတ်ရေပွက်ခဲ့ကြောင်း ပိဋကတ်ကော်မှာ လာရီ+မရီဟူသောပြဿနာ ? . . ၊ ပရိတ်ရေပွက်မှုသည်

တကယ်သီလ၊ သမာဓိ၊ ဥညာစင်ကြယ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းရှိ၊
မရှိဟူသောပြဿနာ? . . . တို့ကို ပဋိကတ်ကျမ်းကျင်တော်မူကြသော
ဆရာတော်များနှင့် ထေရဝါဒနှင့်အညီ ထိပ်တန်းကမားမားမတ်မတ်
ရပ်တည်၍ သာသနာပြုနေကြသည့် ဆရာတော်တို့က
ဗုဒ္ဓပေတံဖြစ်သည့် ပိဋကတ်တော်နှင့်ညှိကာ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဆုံးဖြတ်
သင့်လှပေသည်။

အရှင်စန္ဒဇောတိ
(ပါဠိပါရဂူ၊ ပိဋကတ်တစ်ပုံဆောင်)
တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်၊
မိုးမိတ်ကုန်းမြေ၊ မင်းကွန်း၊
စစ်ကိုင်းမြို့နယ်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သမိုင်းဝင်ဖြစ်ရပ်များ

(ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သာသနာအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် သာသနာ့သမိုင်းတွင် ဥဒါန်းတွင်ရစ်အောင်စွမ်းဆောင်ပြောင်မြောက်လှ၏။ ဤနေရာ၌ ယင်းသို့သောဆုံးဖြတ်ချက်များကို တိ+နိပင်မအဖွဲ့မှထုတ်ဝေသည့်ဟောစဉ်တတိယတွဲနိဒါန်းတွင် တိ+နိစာအုပ်စာပေအဖွဲ့မှော်ကွန်းထိန်း ဦးကျော်လှိုင် (မဟာဝိဇ္ဇာ၊ သက္ကဋ)က ရေးသားပူဇော်ထားရာ ၎င်းရေးသားချက်များမှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

(က) မဟာစည်ဆရာတော်နှင့်နိမ္မာနရတိစကားပြောပြသနာ

၁၃၁၅-ခုနှစ် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ခါနီးကာလဝယ် ရန်ကုန်မြို့ မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ၌ “ပုသိမ်မြို့ သဒ္ဓမ္မသီတဂူ ရိပ်သာဆရာတော် ဦးအာစိကွဏ၏တူမဖြစ်သူ ယောဂီမဟေမာ၏ကိုယ်ကို ရေဒီယိုသေတ္တာသဖွယ်ပြု၍ နိမ္မာနရတိနတ်က မဟာစည်ဆရာတော်သည် ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း၊ နိမ္မာနရတိ

နတ်ပြည်၌ ကျော်ကြားနေသည်ဟုပြောကြားကြောင်း အုတ်အော်
သောင်းနင်း သတင်းဖြစ်၍ နေလေသည်။ တစ်နေ့သော် မဟာစည်
သာသနာရိပ်သာ “ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံ”၌ သာသနာရေးဝန်ကြီး
ဦးဆောင်၍ လူပေါင်းများစွာရှင်ပေါင်းများစွာတို့စုဝေးကြပြီး မဟာ
စည်ဆရာတော်နှင့်နိမ္မာနရတိရေဒီယိုသေတ္တာဟု အမည်တင်စား
ထားသော ယောဂီမဟေမာတို့ ပါဠိလိုတရားစကားပြောရာက
နိမ္မာနရတိဘုံသား “ကောဋ္ဌတိဗ္ဗရနတ်သား” လျှောက်ထားတောင်း
ပန်ချက်အရ မဟာစည်ဆရာတော်က ဝိပဿနာတရားဟောသည်
ကိုနာရ၍ နတ်သားတစ်ယောက် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ထိုတရားပွဲမှာပင်
ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားသည့်ပုံ အလန့်တကြားဟိုးလေးတကျော်ဖြစ်ကာ
တရားပွဲအပြီးတွင် ညဉ့်(၇)နာရီခန့်အချိန်၌ မဟာစည်ဆရာတော်
သီတင်းသုံးရာစံကျောင်း၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းပြဆရာတော်များနှင့်
ဝန်ကြီးချုပ်၏သာသနာရေးအကြံပေးလူကြီးမင်းတို့စုဝေးနေကြသည်။

ထိုအချိန်၌ တိပိဋကဓရဆရာတော်သည် (နိမ္မာနရတိနတ်
စကားကိုမယုံသော်လည်း) ဆရာတော်များနှင့်မဆန့်ကျင်စေရန်
စံကျောင်းပေါ်သို့ တက်ရောက်သွားသောအခါ ဝန်ကြီးချုပ်၏ အကြံ
ပေးဒါယယာက “ယခုနတ်စကားကိစ္စမှာ ဆရာတော်ဘယ်လို
သဘောရသလဲ”တော့ တိပိဋကဆရာတော်က “ဘုန်းကြီးအနေနဲ့
ကတော့ မဟေမာအပေါ်မှာ သံသယမရှိပါဘူး၊ နိမ္မာနရတိနတ်ဆို
တဲ့ နတ်ကိုသာ သူ့ကိုယ်တိုင်က ဘင်္ဂါလီကချေသည်ကဖြစ်တဲ့
ဘုမ္မစိုးနတ်က နိမ္မာနရတိနတ်လို့ ဆရာတော်တို့၊ ဒကာကြီးတို့ကို
တစ်ပတ်ရိုက်နေတယ်လို့ပဲ သဘောရပါတယ်” လို့ ဖြေသောအခါ
ဘုန်းကြီးဦးမုနိန္ဒက “အမ်မယ်. . . ဆရာတော်ဦးဝိစိတ္တက နတ်ကို
မယုံတာ၊ ဘုန်းကြီးကတော့ ဦးအာစိက္ခဏကိုပဲ မယုံဘူး”ဟု
တိုက်ရိုက်ကြီး ပြောလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ သဒ္ဓမ္မသီတဂူရိပ်သာဆရာတော်ဦးအာစိက္ခဏက ဘုန်းကြီးဦးမုနိန္ဒကို အရေးမစိုက်ဘဲ တိပိဋကဆရာတော်ကိုသာ (၁)-နံပါတ် ဆန့်ကျင်ဖက်သဘောထားပြီး အပြန်အလှန်ပြောဆိုကြသည် မှာ-

သီတဂူ - အမ်မာ. . . ဦးဝိစိတ္တကမယုံဘူးဆိုလျှင် ယခုရှင်းပျံ့မယ်။

တိပိဋက - တပည့်တော်က အရှင်နတ်ကို ယုံမှမယုံပဲ၊ တပည့်တော် အဖို့ ရှင်းရန်မလိုပါ။ အရှင်တို့နတ်ကို ယုံကြည်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် များအတွက်သာရှင်းလိုလျှင် တပည့်တော်ရှင်းပေး ပါမည်။

သီတဂူ - ရှင်းလျှင် ဘယ်လိုရှင်းမှာလဲ။

တိပိဋက - အရှင်တူမ မဟေမာကို ခေါ်လိုက်ပါ။ (ထိုအချိန်တွင် မဟေမာကား အောက်ချိုင်းကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌နားနေ သည်။)

သီတဂူ - မဟေမာရောက်လာလျှင် ဘာပြောမည်လဲ။

တိပိဋက - ရောက်လာလျှင် မဟေမာရဲ့ကိုယ်ကို (ရေဒီယိုသေတ္တာ ပြုလုပ်၍ နိမ္မာနရတိဒိဗ္ဗဝိုင်ယာရုံမှ အသံလွှတ်သည် ဆိုသောနတ်ကို နိမ္မာနရတိနတ်ဟုတ်+မဟုတ် သိသာ ရန်) နိမ္မာနရတိနတ်မိဖုရားကြီးဖြစ်သူဝိသာခါကို ခေါ်ပေးပါလို့ ပြောရမှာပ။

သီတဂူ - အံ့မယ်. . . တစ်နေ့တုန်းက ကောဋုတိမ္မရခေါ်တဲ့ နိမ္မာ နရတီနတ်က ပြောတယ်၊ “ဝိသာခါဟာ နတ်အာရုံထဲမှာ ပျော်ပိုက်ပြီးမေ့မူးနေတယ်” တဲ့။

တိပိဋက - ဒီကတဲက အရှင်နတ်ဟာ နိမ္မာနရတိဘုံက မဟုတ်တာ သေချာပါတယ်။

သီတဂူ - ဘာကြောင့်လဲ ကိုယ်တော်. . . . ။

တိပိဋက - အရှင်ဘုရား . . . ၊ သာမညနိမ္မာနရတိနတ်က နတ်မိ
ဖုရားခေါင်ကြို့ကို ထိုကဲ့သို့ ဂုဏ်ယုတ်အောင် ပြောလျှင်
ဒိဗ္ဗဒဏ် အခတ်ခံရမှာပေါ့။

သီတဂူ - ဝိသာခါကမလာလျှင်ဘယ့်နှယ်လုပ်မည်လဲ ကိုယ်
တော်။

တိပိဋက - စတုဒ္ဓိသာသံဃိကပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမကို ကျောင်းပိုင်
ခွင့်ရှိတဲ့ တပည့်တော်တို့ဘုန်းကြီးများက ခေါ်တာပဲ၊
ဘယ်မှာမလာဘဲရှိမည်လဲ၊ လာမှာပေါ့ဘုရား၊ မလာ
လျှင် ကမ္မဝါဖတ်ပြီး သံဃာ့အမိန့်နဲ့ခေါ်မှာပဲ ဘုရား။

သီတဂူ - ရောက်လာတဲ့နတ် ဝိသာခါဟုတ်+မဟုတ်ဘယ်လို
စုံစမ်းမည်လဲ။

တိပိဋက - “ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်ကြီး ရေစက်ချတုန်းက ဒကာမကြီး
ရွတ်ဆိုခဲ့တဲ့ ကဒါ+ဟံ ပါသာဒံ ရမ္မံ၊ သုဓာမတ္တိကာလေ
ပနံ” အစရှိတဲ့ ဥဒါန်းဂါထာတို့ကို ရွတ်ပြစမ်းပါ။ ကြည်
ညိုချင်လို့”ဟု ပြောမှာပဲ ဘုရား။

သီတဂူ - ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးကွယ်လွန်တာက နှစ်ပေါင်း
၂၅၀၀-ကျော်ရှိနေတော့ အဲဒီဂါထာတွေကို သူမှတ်မိ
ပါဦးမည်လား။

တိပိဋက - ဘာပြုလို့ မမှတ်မိရမှာလဲဘုရား၊ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-
ကျော်ဆိုတာ လူ့အသက်နှင့်တွက်လို့သာ အကြာကြီး
ထင်ရတာ၊ နိမ္မာနရတိနတ်အသက်နှင့်တွက်လျှင် ရက်
ပိုင်းလောက်သာရှိသေးတာမို့ ကျောင်းအမကြီးဟာ
ရေစက်ချပွဲမှာ ကိုယ်တိုင်ရွတ်ခဲ့တဲ့ဂါထာတွေကို မမေ့
နိုင်သေးပါဘူး။ ဤတွင်မျှမက ဥဒါန်းဂါထာဆိုသည်မှာ
ရင်ထဲမှာမဆွဲလို့ အပြင်အနံထွက်လာတဲ့ အသံတွေပါ။

ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ မေ့လို့မရပါဘူး ဘုရား. . . ။

ထိုသို့ လျှောက်ထားသောအခါ “နိမ္မာနရတိနတ်စကားပြောသည်” ဆိုသောတူမအား ဤဂါထာများကို သင်ပေးထားပုံမရသော ဘဒ္ဒမ္မသီတဂူဆရာတော်သည် တူမကိုလည်း ခေါ်မပေး၊ ဆက်၍ လည်း မမေးတော့ဘဲ အင်း. . . ဟုဆိုကာ ရပ်၍ သွားပါတော့သည်။ (ထိုအခါမှစ၍ နိမ္မာနရတိနတ်စကားအကြောင်းသတင်းများ အဟုန်နည်း၍ သွားပါတော့သည်)

(ခ) ဆရာတော်နှင့်သက္ကတပါမောက္ခ

ခရစ် ၁၉၈၂-ခုနှစ် မေလ-၁၀ရက်နေ့က ဟာဝိုင်ယီကျွန်း၌ စာတမ်းဖတ်ပြီး အိန္ဒိယပြည်သို့အပြန် မြန်မာပြည်သို့ဝင်လာသော အိန္ဒိယနိုင်ငံ သက္ကတတက္ကသိုလ်မှ “ဂျဂန်နာထ ဥပဇာယ”သည် “သနန္တနဓမ္မပါလ”အဖွဲ့မှ ဦးယာဒဝ+စာရေးဆရာပါရဂူတို့နှင့်အတူ ညနေ ၃-နာရီ အချိန်ခန့်တွင် ကမ္ဘာအေး ဇမ္ဗူဒီပကျောင်းနိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အခန်းသို့ လာရောက်၍ သံဃမဟာနာယကဆရာတော်များနှင့်တွေ့ဆုံပြီး စကားပြောသောအခါ ထိုအစည်းအဝေး၌ ဥက္ကဋ္ဌ ပဲခူးမြို့မ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂူရုဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့်တကွ တိပိဋကဓရအကျိုးတော်ဆောင် မင်းကွန်းဆရာတော်တို့လည်း ရှိနေတော်မူကြပါသည်။

ထိုဆရာကြီးက ပါဠိဘာသာဖြင့်အနည်းငယ်မျှပဋိသန္ဓာရ စကားပြောကြားပြီး မြန်မာရဟန်းတော်များ မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာသင့်ကြောင်း ထပ်ကာထပ်ကာ ဟိန္ဒူဘာသာဖြင့် ပြောကြားသည်ကို စာရေးဆရာပါရဂူက မြန်မာပြန်ပေးပါသည်။ ထိုအခါ သံဃမဟာနာယကဆရာတော်အားလုံး၏ ကိုယ်စား

မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်က အမိန့်ရှိသည်မှာ-

“ဒကာကြီး. . . ၊ သင့်အိမ်မှာ သစ်ပင်မျိုးစုံပေါက်နေတာ ရှိပေမင့် အဖိုးတန်တဲ့ အနှစ်ရှိတဲ့သစ်ပင်ကရှားပါလိမ့်မယ်၊ အေး. . အဲဒီအတိုင်းပဲ လောကမှာအယူဝါဒတွေများစွာရှိသော်လဲ အနှစ်ရှိတဲ့ ဝါဒကရှားလှပါတယ်။ ငါတို့ မြန်မာပြည်ကတော့ အနှစ်ရှိတဲ့ အပြစ် မရှိ မှန်ကန်တဲ့ထေရဝါဒကိုပဲ မြတ်နိုးတယ်၊ ရွှေသားစစ်လက် ကောက်ကို ဝတ်ဆင်ထားသူသည် ကြေးလက်ကောက်ကိုဝတ်ဖို့ ကိုထား၊ ကြည့်ပင်မကြည့်လိုသကဲ့သို့ ရွှေသားလက်ကောက်နှင့်တူတဲ့ ထေရ ဝါဒကိုမြတ်နိုးတဲ့ ငါတို့မြန်မာပြည်အဖို့ ကြေးလက်ကောက်နှင့် တူတဲ့ မဟာယာနကို လေ့လာဖို့ စိတ်မရှိဘူး”ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။

ကျေးဇူးတင်မော်ကွန်းလွှာ

ဤဟောစဉ်တတိယတွဲစာအုပ်ကြီးသည် စာမျက်နှာများပြား သလောက် ကြီးမားသောကြိုးစားမှုဖြင့်စုပေါင်းဆောင်ရွက်မှသာ အောင်မြင်ပြီးမြောက်ခဲ့သဖြင့် ဤစာအုပ်ကြီးဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဝိုင်းဝန်းအကူအညီပေးခဲ့ကြသော ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်း ဓမ္မသုခတိုက်၊ အောင်သိဒ္ဓိတိုက်ကျောင်း အရှင်ကောဝိဒ၊အရှင်သူရိယ နှင့်တပ် ကုန်းမြို့နယ် အင်ပင်ရွာဇာတိဖြစ်ကြသည့် မောင်သန်းဇော်လင်း၊ မောင်တင်ဌေး၊ မောင်ဇော်ဇော်တို့အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ၏
ဟောခဉ် တရားတော်များ
(တတိယတွဲ)
မာတိကာ

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
သသပဏ္ဍိတဇာတ်တရားတော်	၁
လ၌ ယုန်ရုပ်ရေးခြယ်ခြင်း	၃၅
သုမနသာမဏေရ ဝတ္ထု တရားတော်	၁၂
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ အတိတ်ဝတ္ထု	၅၃
ဒိဗ္ဗစက္ခု တေဒဂ် ဆုတောင်း	၅၅
အနန္တဘာရ မြက်ထမ်းသမားဘဝ	၅၇
ဥပရိဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်	၅၈
မရှိစကား မကြားရပါလို့ဆုတောင်း	၆၂
ထီးချက်စောင့် နတ်သမီး ကောင်းချီးသံ	၆၄
သူဌေးကြီးရဲ့သမ္မာသင်္ကပ္ပ	၆၆
ဆရာဒကာဆွေးနွေးကြပုံ	၇၀
ဆင်းရဲသား၏ ဒါနသူဌေးအား အမျှဝေ	၇၄
မြက်ထမ်းသမား သူဌေးဖြစ်ခြင်း	၇၆
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဝတ္ထု	၇၈
မရှိမုန့် - နတ်မုန့်	၈၀
နတ်များ နတ်မုန့်တွေကို ထည့်ပေးခြင်း	၈၃
သားနှင့်အမိ နှီးနှောပြောကြပုံ	၈၅
သမ္ပတ္တိစက် လေးပါး	၈၈
နတ်မုန့်စား၍ ကြီးပြင်းခြင်း	၈၉
အနုရုဒ္ဓမင်းသား ရဟန်းပြုရန် ငြင်းဆန်ခြင်း	၉၀

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
ထမင်းဘယ်မှ ဖြစ်သည်ကို မသိ	၉၃
နောင်တော် မဟာနာမက ညီတော်အနုရုဒ္ဓကို	
သင်ကြားပေးခြင်း	၉၆
အနုရုဒ္ဓမင်းသားရဟန်းပြုခြင်း	၉၉
ဒိဗ္ဗစက္ခုက တေဒဂ်ရ	၉၉
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ဆင်ခြင်တော်မူပုံ	၁၀၂
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ သုမနသာမဏေကို	
ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုခြင်း	၁၀၄
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ စူဠသုမန သူငယ်ထံ ကြွတော်မူခြင်း	၁၀၉
စူဠသုမန ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၁၁၁
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ လေနာရောဂါဖြစ်ခြင်း	၁၁၆
သုမနသာမဏေ ပန္နဂ နဂါမင်းကို ဆုံးမခြင်း	၁၁၈
ရှင်သုမန နဂါးမင်းကို ရေတောင်းခြင်း	၁၂၁
နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို သက်သေအဖြစ် ဖိတ်ခေါ်ခြင်း	၁၂၄
နဂါးမင်းရှုံး၍ အရှက်ကြီးခြင်း	၁၃၁
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ နှစ်သိမ့်ဖြန်ဖြေစကား မိန့်ကြားခြင်း	၁၃၅
နဂါးမင်းက တပည့်အဖြစ်ခံယူခြင်း	၁၃၇
ရဟန်းများက သာမဏေကလေးကို ကျီစားကြခြင်း	၁၃၈
မြတ်စွာဘုရားရှင် သုမန၏ တန်းခိုးဂုဏ်ကို	
ဖော်ထုတ်တော်မူခြင်း	၁၄၁
ဒုတိယအကြိမ် သုမနသာမဏေ အနဝတတ်အိုင်သို့	
ရေအခပ် ကြွချီခြင်း	၁၄၃
နဂါးမင်းက ခရီးဦးကြို ပြုစုခြင်း	၁၄၅
သာသနာ၌ ရဟန်းအဖြစ်အမွေရသူနှစ်ဦး	၁၄၈

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
အသက်ငယ်သော်လည်း တရားအားထုတ်လျှင်	
ရဟန္တာဖြစ်နိုင်ခြင်း	၁၅၁
နိဂုံးဆုတောင်း	၁၅၃
စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန်တရားတော်	၁၅၅
ဒေဝသိကဝဠာဉ္စန သမာပတ် နေ့စဉ်သုံးစွဲတဲ့	
သမာပတ် ကုဋေပေါင်း ၂သန်း ၄သိန်း	၁၆၃
ခွေးဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားသိစေခြင်း	၁၆၉
သုဘလုလင် ဒုတိယအကြိမ်မြောက်	
ဘုရားထံ ဆည်းကပ်ခြင်း	၁၇၂
ပထမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ	၁၈၃
ပထမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ	၁၈၇
ဒုတိယ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ	၁၈၉
ဒုတိယ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ	၁၉၂
တတိယ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ	၁၉၄
တတိယ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ	၁၉၇
စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ	၂၀၁
စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ	၂၀၄
ပဉ္စမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ	၂၀၉
ပဉ္စမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ	၂၁၂
ဆဋ္ဌမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ	၂၁၅
ဆဋ္ဌမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ	၂၁၉
သတ္တမ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ	၂၂၃
သတ္တမ ပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ	၂၂၇
နိဂုံး ဒေသနာ	၂၃၂

(ဃ)

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
သုဘလုလင် သရဏဂုံ ခံယူခြင်း	၂၃၆
အာဠာဝကသုတ္တန်တရားတော်	၂၃၉
မာရ်လက်နက် ကိုးဖြာ အောင်ဇေယျာဝန္တာနာ	
ဆုတောင်းဂါထာ ပါဠိအနက်	၂၄၀
ရတဲ့ဆီမှာ တောင်းပါ	၂၄၃
အာဠာဝက ဘီလူးကြီး၏ ဗိမာန်	၂၄၄
မင်းများ တောလိုက်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်	၂၄၅
ရွှေသမင် မင်းကြီးတာကထွက်	၂၄၇
မင်း၏ ကတိစကား	၂၄၈
မပျော်နိုင်သော မင်းကြီး	၂၄၉
မှားယွင်းသောလုပ်ရပ်	၂၄၉
မြို့တော်ဝန်၏ အစီအမံ	၂၅၁
အစီအစဉ်သစ် တစ်ရပ်	၂၅၂
နောက်ဆုံး အစီအစဉ်	၂၅၃
ကလေးမရှိတဲ့ တိုင်းပြည်	၂၅၄
မြတ်စွာဘုရား၏ နေ့စဉ်သုံး သမာပတ်ပေါင်း	
ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်း	၂၅၆
အားတော်ကြီးမား မြတ်ဘုရား	၂၅၈
ယဉ်ကျေးတဲ့ ဂဒြဘဘီလူး	၂၅၉
ဗိမာန်တံခါး အလိုလိုပွင့်ခြင်း	၂၆၂
ရှက်လွန်းသည့် အာဠာဝကဘီလူး	၂၆၄
သူတော်ကောင်း နတ်ဘီလူးကြီး နှစ်ဦး	၂၆၅
တရားသွားနာပါ အာဠာဝက	၂၆၆
နတ်ဘီလူးတို့ တရားနာကြခြင်း	၂၆၆

(c)

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
နားဆင်းရဲသော စကား ၅-မျိုး	၂၆၇
ကြည့်ခြင်းကြီး ၅-ပါး စသည်	၂၆၉
အံ့ဖွယ်ရာများ မြင်ပါသလား	၂၇၁
ဘုရားရှင်အား ဘာလုပ်နိုင်မှာလဲ	၂၇၃
မတူညီပုံ ခိုင်နှိုင်း ချက်များ	၂၇၃
ကေသရာနှင့်စပ်၍ သတိပြုရန်	၂၇၄
ဒေါသကြီးလှသည့် အာဠဝက	၂၇၆
ဇမ္ဗူဒိပ် တစ်ကျွန်းလုံး ကြားနိုင်သည့် အသံ ၄-မျိုး	၂၇၇
လက်နက် ၉-ပါး ပစ်လွှတ်ခြင်း	၂၇၈
အာဠဝက၏ နောက်ဆုံး လက်နက်	၂၈၁
လက်နက်ကြီး ၄-မျိုး	၂၈၂
မြတ်စွာဘုရား၏ ကရုဏာတော်	၂၈၅
ဘုရားရှင်၏ မဟာကရုဏာ	၂၈၆
အာဠဝကဘီလူး မေးလတ်ပြီ	၂၉၁
ဘုရားရှင်၏ အဖြေ	၂၉၃
သစ္စာအချို့ရဲ့ အာနိသင်	၂၉၅
ဒုတိယအကြိမ် အမေးဂါထာ	၂၉၈
သောတပန် အာဠဝက	၃၀၂
အာဠဝက၏ ပုစ္ဆာ ၅-ချက်	၃၀၃
တိုက်ဆိုင်မှု ၄-ရပ်	၃၁၇
အဖြည့်ခံဂါထာ	၃၂၀
ရှေးအစဉ်အလာ	၃၂၃
ဟတ္ထကာဠဝက မည်ခြင်း	၃၂၄

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
ခြိမ့်ခြိမ့်ညံ သာဓုသံ	၃၂၅
အာဠဝက သုတ္တန်ကို တစ်ဖန်ဟောခြင်း	၃၂၆
အကျွတ်တရား ရရှိကြခြင်း	၃၂၇
ဒေဝတာဗလိ အမြဲပူဇော်ကြခြင်း	၃၂၇
အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ခြင်း	၃၂၈
ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း	၃၂၈
နိဂုံး	၃၃၀
ဝမ္ဗိကသုတ္တန် တရားတော်	၃၃၂
အရှင်ကုမာရ ကဿပ၏ ဧတဒဂ်ဆုတောင်း	၃၃၅
ဘဝဇာတ်ခုံ	၃၃၉
နိဂြောဓမိဂဇာတ် ဝတ္ထု	၃၄၁
သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို ကယ်တင်သော	
နိဂြောဓ သမင်မင်း	၃၄၃
အရှင်ကုမာရကဿပ၏ ပစ္စုပ္ပန် ဝတ္ထု	၃၅၀
သူဌေးမလေး၏ သံဝေဂ	၃၅၃
ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ခြင်း	၃၅၄
ဘိက္ခုနီမလေး၏ ကိုယ်ဝန်အဆုံးအဖြတ်	၃၅၉
ကုမာရကဿပကို မွေးဖွားခြင်း	၃၆၁
ကလေး၏ သံဝေဂ	၃၆၃
ကုမာရကဿပ အမည်တွင်ခြင်း	၃၆၄
အန္ဓဝန်တော အမည်ရပုံ ဝတ္ထု	၃၆၅
ကဿပမြတ်စွာဘုရား စေတီကော်	၃၆၆
ယသော်ဓရ နိဗ္ဗာန်ဆော်	၃၆၇
အရှင်ကုမာရကဿပ တရားအားထုတ်ခြင်း	၃၇၀

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေစစ် ဗြဟ္မာကြီး	၃၇၁
ပဟေဠိပမာ တောင်ပို့ ပြဿနာ	၃၇၂
နဂါးအား အရိုအသေပြုလေ	၃၇၉
ပဟေဠိစကားထာ ဆိုလိုရင်း	၃၇၉
ပြဿနာ ၁၅-ပါး ဘုရားရှင်ဖြေဆိုခြင်း	၃၈၃
ပြဿနာအဖြေ ၁၅-ချက် လင်္ကာ	၃၈၅
တောင်ပို့ပမာ ဤခန္ဓာ	၃၈၆
ဒုတိယနှင့် တတိယ ပြဿနာအဖြေ	၃၈၉
စတုတ္ထပြဿနာအဖြေ	၃၉၁
ပဉ္စမပြဿနာအဖြေ	၃၉၂
ဆဋ္ဌမပြဿနာအဖြေ	၃၉၂
သတ္တမပြဿနာအဖြေ	၃၉၃
ဓာတ်ကြီးလေးပါး	၃၉၄
ပထဝီဓာတ် (၂၀)	၃၉၅
အာပေါဓာတ် (၁၂) ပါး	၃၉၅
တေဇောဓာတ် (၄) ပါး	၃၉၆
ဝါယောဓာတ် ၆-ပါး	၃၉၆
ဝိညာဏဓာတ် ၆-ပါး	၃၉၇
လေးစိတ်ရှစ်စိတ်ခွဲ၍ ရှုရန်	၃၉၇
ဝိညာဏဓာတ် ၆-ပါးတို့ကို ရှုရန်	၃၉၉
အဋ္ဌမပြဿနာအဖြေ	၄၀၁
နဝမ ပြဿနာအဖြေ	၄၀၂
ဒသမပြဿနာအဖြေ	၄၀၄
ဧကဒသမပြဿနာအဖြေ	၄၀၆

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
ဒွါဒသမ ပြဿနာအဖြေ	၄၀၇
တေရသမပြဿနာအဖြေ	၄၀၉
စုဒ္ဒသမပြဿနာအဖြေ	၄၁၀
ပဇ္ဇရသမပြဿနာအဖြေ	၄၁၂
အရှင်ကုမာရကဿပ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၄၁၄
ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိတော်မူခြင်း	၄၁၅
သဘိယသုတ္တန် တရားတော်	၄၂၀
သဘိယပရိဗိုဇ်၏ အတိတ်အကြောင်း	၄၂၄
တောင်ပေါ်တက်၍ တရားအားထုတ်ကြခြင်း	၄၂၅
တရားအားထုတ်ရင်းသေခြင်း	၄၂၇
သဘိယ အမည်တွင်ခြင်း	၄၂၈
သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာကြီး၏ ပုစ္ဆာ (၂၀)	၄၂၉
မဖြေဆိုနိုင်သော တိတ္ထိဆရာကြီး ၆-ဦး	၄၃၁
ငယ်သော်လည်း အထင်မသေးထိုက်	၄၃၅
ဖိတ်ကြားခြင်း ပဝါရဏာ ၂-မျိုး	၄၃၉
ဗြာဟ္မဏ စသည် အမည်ရထိုက်သူ	၄၅၁
ဘုရားရှင်အား ချီးမွမ်းထောမနာ ၁၀-ဂါထာ	၄၈၇
သဘိယ သရဏဂုံခံ၍ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းခြင်း	၄၉၉
အရှင်သဘိယ တရားအားထုတ်ခြင်း၊ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၅၀၅
တရားနိဂုံး	၅၀၈
အနုတ္တလက္ခဏာသုတ္တန် တရားတော်	၅၂၀
သုတ္တန်နိဒါန်း	၅၂၀

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ အမွှန်း ၂-ဂါထာ	၅၂၁
ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့ တစ်နေ့တစ်ပါးကျ သောတာပန်ဖြစ်ပုံ	၅၂၂
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခန္ဓာ ၅-ပါး	
လင်္ကာနှင့် အကျဉ်းရှင်းလင်းချက်	၅၂၄
နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး	၅၂၅
မဟာဘုတ် ၄-ပါး	၅၂၅
ပသာဒရုပ် ၅-ပါး	၅၂၆
ဂေါစရရုပ် ၅-ပါး	၅၂၇
ဘာဝရုပ် ၂-ပါး	၅၂၈
ဇီဝိတရုပ်	၅၂၉
ကမ္မဇရုပ်၏ သဘော	၅၃၀
ကမ္မဇရုပ်၏ မိဘ-ဇီဝိတ	၅၃၃
ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး	၅၃၆
ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး	၅၃၇
လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး	၅၃၈
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	၅၄၀
သညက္ခန္ဓာ လင်္ကာ	၅၄၃
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ လင်္ကာ	၅၄၆
အကုသလရာသီ စေတသိက် ၁၄-ပါး လင်္ကာ	၅၄၉
သောဘဏ္ဍာ စေတသိက် ၂၅-ပါး လင်္ကာ	၅၅၁
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ လင်္ကာ	၅၅၄
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး လင်္ကာ	၅၅၇
ကာမသောဘဏ္ဍာစိတ် ၂၄-ပါး အလင်္ကာ	၅၆၄
ပညာဏက္ခန္ဓာ ၄၅-ပါး ကာရ်ခြင်း	၅၆၈

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
ရုပ်တရား၌ ဝိပဿနာသဘော	၅၇၀
အနတ္တအကြောင်း ၄-ပါး	၅၇၁
ရူပက္ခန္ဓာအနတ္တ	၅၇၃
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အနတ္တ	၅၇၇
သညာက္ခန္ဓာ အနတ္တ	၅၇၈
သင်္ခါရက္ခန္ဓာအနတ္တ	၅၇၉
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ အနတ္တ	၅၈၀
ဒုတိယ အနုသန္ဓိ	၅၈၃
တတိယ အနုသန္ဓိ	၅၈၉
ရူပက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန	၅၉၂
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ	၅၉၂
သညာက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန	၅၉၃
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ	၅၉၄
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္ပသန ဝိပဿနာ	၅၉၅
ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်	၅၉၆
နောက်ထပ်ဘဝအသစ် မဖြစ်ခြင်း	၅၉၉
ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်တို့၏ အနုမောဒနာ	၆၀၀
ပဉ္စဝ္ဂိမထေရ်တို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း	၆၀၁
တရားနိဂုံး	၆၀၂
ရတနသုတ္တန် တရားတော်	၆၀၄
ဝေသာလီပြည်သို့ မြတ်စွာဘုရားကြွတော်မူခြင်း	၆၀၄
ဘေးကြီးသုံးပါး	၆၀၄
တရားစောင့်သောမင်း ဟုတ်မဟုတ်	
အစစ်အဆေးခံခြင်း	၆၀၇

<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
လိစ္ဆဝီမင်းနှစ်ယောက် ခေါင်းဆောင်၍	
ဘုရားအပင့်သွားကြခြင်း	၆၁၀
မြတ်စွာဘုရား ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း	၆၁၂
ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ အစီအမံ	၆၁၃
ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား လိစ္ဆဝီမင်းတို့ထံ	
အမှာလွှာ ပေးပို့ခြင်း	၆၁၅
မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လိစ္ဆဝီမင်းတို့ ကြိုဆိုခြင်း	၆၁၈
ပေါက္ခရာဝဿမိုးကြီး ရွာချခြင်း	၆၁၉
အရှင်အာနန္ဒအား ရတနသုတ်သင်ပေးခြင်း	၆၂၁
ဝေသာလီပြည်၌ ဖြစ်နေပုံ	၆၂၄
ရတနသုတ္တန် အနက်	၆၂၅
ရေနတ်နဂါးတို့ ပူဇော်ကြခြင်း	၆၄၂
ဘုမ္မစိုးနတ်အစ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာအဆုံး	
တညီတညွတ် ပူဇော်ကြခြင်း	၆၄၄
သင်္ခဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း	၆၄၅
သုဿိမလုလင် ဗေဒင်ပညာသင်ကြားခြင်း	၆၅၀
အထူးမှတ်ရန်	၆၅၄
သုဿိမရဟန်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်၍	
ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်း	၆၅၅
ခမည်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး လိုက်လာပူဇော်ခြင်း	၆၅၆
သင်္ခဇာတ်နိဂုံး	၆၅၇

တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

မာတိကာ ပြီး၏။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
၏
တိပိဋကဓရဟောခဉ်တရား
(တတိယတွဲ)

နမော ဘဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသဗ္ဗန္ဓ

သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ သာသနာ ၂၅၁၉-ခုနှစ်၊
တန်ဆောင် မုန်းလဆန်း (၁၀) ရက် နေ့ည၌ မင်းကွန်းဓမ္မနာဒ တိုက်
မဟာဗန္ဓုလဓမ္မာရုံ၌ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဓမ္မနာဒဆရာတော်၏
မွေးနေ့အထိမ်း အမှတ်, “မင်းကွန်းတောင်ရိုးလုံးဆိုင်ရာ
ပရိယတ္တိသာသနာနဂ္ဂဟ အဖွဲ့” ၏ စာအောင် ဘွဲ့နှင်းသဘင် အကြို
တရားပွဲနှင့် ရန်ကုန်မြို့ ဒါယကာမကြီး ဒေါ်ကြင်လှ အမှူးပြုသော
ရန်ကုန်ဥပါသိကာ ဥပါသိကာအဖွဲ့ ၏ “ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါန ” ဟု
ဆိုရတဲ့ အလှူ(၁၂)မျိုး ရေစက်ချပွဲ အခမ်းအနား၌ ဟောကြား
အပ်သော စဟုတ္တ နိပါတ်၊ ၂-ပုစိမန္တဝဂ္ဂ၊ ၆- သသပဏ္ဍိတဇာတ်
လို့ခေါ်တဲ့ “ဘုရား အလောင်းယုန်ပညာရှိ” သူတော်ကောင်းရဲ့
အကြောင်းအရာ ဇာတ်ကို ဟောကြ နာကြရအောင် ။

ဒါနကထာဖြစ်လို့ ဒါနပါရမီအမှူးပြုသော “ပါရမီ
ဆယ်ပါး ဘုရားရှိခိုး” ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦးစွာ
ရှိခိုးကော်ရော် ပူဇော်ကန်တော့ကြဦးစို့ သူတော်ကောင်းကို။

ယော ဇိနော အနေကဇာတိယံ၊
 သပုတ္တဒါရ မင်္ဂဇိဝိတမ္ပိ။
 ဗောဓိပေမတော အလဂ္ဂမာနသော၊
 အဒါသိယေဝ အတ္ထိကဿ။

ဒါနပါရမီ တတော ပရံ အပ္ပရိ၊
 သီလပါရမာဒိကမ္ပိ။
 တာသ+မိဒ္ဓိယော+ပယာတ+မဂ္ဂတံ၊
 တ+ မေကဒီပကံ နမာမိ။ ။

ယောဇိနော=ငါးပါးမာရ်ညွန့်၊ ရန် အဂ္ဂန်ကို၊
 မရုံမထိတ်၊ ခြင်္သေ့စိတ်ဖြင့်၊ နင်းနှိပ်ကြိမ်ဖန်၊ အောင်ပွဲခံ၍၊
 အောင်လံလွှင့်ထူ၊ အကြင်အောင်တော်မူမြတ်စွာဘုရား
 သည်။ အနေကဇာတိယံ=တစ် နှစ် သုံး လေး၊ ဂဏန်း
 ရေး၍၊ ချင့် တွေးမလွယ်၊ များကြွယ်လှစွာ၊ ဘဝါဘဝ၊
 လေးအသင်္ချေကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလအတွင်း၌။ ဗောဓိ
 ပေမတော = ဗောဓိဉာဏ်ကြီး၊ ရွယ်တိုင်းပြီးသည့်၊ ထွတ်ထီး
 ဗိတာန် (ပြတာန်)، သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်ကို၊ ရရန်စိတ်ထား၊
 လိုလားတောင့်တတော်မူခြင်းကြောင့်။ အတ္ထိကဿ= အလိုရှိ
 လတ်၊ ချဉ်းလာကပ်သား၊ ယုတ်မြတ်မဟူ၊ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်၊
 များထိုထိုအား။ သပုတ္တဒါရံ=ကိုယ်တောင့်ရင်သွေး၊ အသက်
 ပေး၍၊ ချစ်ရေးဖြာစည်၊ သည်းပွတ်နှင့်ပမာမို့ရ သည့်၊ ဇာလီ-
 ကဏှာဇိန်တို့ ကဲ့သို့သော သမီးသား၊ မဒ္ဓိဒေဝီတို့ကဲ့သို့သော
 ဇနီးမိဖုရားနှင့် တကွသော။ အင်္ဂဇိဝိတမ္ပိ=မဟာသွေး
 မဟာရည်၊ ရာဇရုပ်ဂုဏ်အင်ညီ၊ ဖြိုးစည်သပ္ပာယ်၊ ကိုယ်အင်္ဂါ

ကြီးငယ်နှင့်တကွ၊ လူဝယ်အမြတ်၊ ခေါ်မှတ်တွင်ညောင်း၊
 အသက်တစ်ချောင်းကိုပင်သော်လည်း။ အလဂ္ဂမာနသော=
 ငါသား-ငါသမီး၊ ငါဇနီးက၊ ငါထီး ငါနန်း၊ ငါကြဌန်းတည့်၊
 ငါသန်းရံရွှေ၊ ငါရွှေငွေက၊ ငါမြေငါယာ၊ ငါဥစ္စာဟု၊
 တဏှာမြေးယှက်၊ မပေးရက်အောင်၊ ရမ္မက်ပိတ်ဖုံး၊
 စိတ်နှလုံးမှ၊ ဆိတ်သုဉ်းတော်မူသည် ဖြစ်၍။ အဒါသိယေဝ=
 သဗ္ဗညုဉာဏ်၊ ရဖို့ရန်ဟု၊ စိတ်သန် ရှေ့ပြေး၊ သဒ္ဓါရေး၍၊
 လှူပေးတော်မူ ခဲ့သည်သာတည်း။

ဒါနပါရမီ=အပြားသုံးလီ ဒါနပါရမီတော်မြတ်ကို
 လည်းကောင်း။ တတောပရံ=ထိုဒါနပါရမီမှ တစ်မျိုးတစ်ခြား
 တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော။ သီလပါရမာဒိကမ္ပိ =သီလပါရမီ၊
 နေက္ခမ္ပပါရမီ၊ ပညာပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီ၊ ခန္တီပါရမီ၊
 သစ္စာပါရမီ၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၊ မေတ္တာပါရမီ၊ ဥပေက္ခာပါရမီ
 တော်မြတ်အပေါင်းကိုလည်းကောင်း။ အပူရိ=သဗ္ဗညုဉာဏ်၊
 ရဖို့ရန်ဟု၊ စိတ်သန်ရည်စူး၊ သဒ္ဓါထူးဖြင့်၊ ဆည်းပူးဖြည့်ကျင့်
 တော်မူခဲ့လေပြီ။ တာသံ=ထိုပါရမီဆယ်ပါး၊ အကျယ်ပွားက၊
 အပြားသုံးဆယ်၊ နှုန်းမလွယ်တို့၏။ ဣဒ္ဓိယာ=တစ်စွန်း
 တစ်စ၊ မကျန်ရအောင်၊ လောက်ငကိုလုံ၊ ပြည့်စုံတော်မူခြင်း
 ကြောင့်။ အဂ္ဂတံ=ဗြဟ္မာနတ်လူ၊ သုံးဘုံသူတွင်၊ မည်သူမျှ
 မယှဉ် အပ်သည့်၊ အမြတ်ခေါင်မျိုး၊ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၏ အဖြစ်သို့။
 ဥပယာတံ= ဆုကြီးပွင့်စည်၊ ခါတန်ပြီဟု၊ ပါရမီတော်နှိုးပင့်
 ဆော်၍၊ ရောက်တော်မူကြီး ရောက်တော်မူပြီးထသော။
 ဧကဒိပကံ= အစမထင်၊ ကမ်းမမြင်ပဲ၊ သယ်ရာတကြော၊

တမျောတည်းမျောခဲ့သည့်၊ လူရောနတ်ပါ၊ ဗြဟ္မာမကြွင်း၊ သတ္တဝါခပင်းတို့၊ ဝပ်စင်းခိုမှီး၊ တစ်ခုတည်းသောကိုင်းကျွန်းကြီး သဖွယ်လည်း ဖြစ်တော်မူ ထသော။ တံဒိနံ = ငါးပါးမာန်ညွန့်၊ ရန်အဝှန်းကို၊ မရွံ့မထိတ်၊ ခြင်္သေ့စိတ်ဖြင့်၊ နင်းနှိပ် ကြိမ်ဖန်၊ အောင်ပွဲခံ၍၊ အောင်လံလွှင့်ထူ၊ ထိုအောင်တော်မူမြတ်စွာ ဘုရားကို။ (မယံ = တရားဟော ပုဂ္ဂိုလ်၊ တရားနာပုဂ္ဂိုလ်၊ ခေါ်ဆိုသမုတ်၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။) နမာမ = မင်္ဂလာစရဏ၊ လက်ဦးစဝယ်၊ ကြည်ဆွကော်ရော်၊ ပူဇော်မြတ်နိုး၊ ရှိခိုးပါကုန်၏။ နမာမ = ကိုယ်နှုတ်နှလုံး၊ သုံးပါးပျောင်းပျော့၊ မာန်ကို လျော့၍၊ ကန်တော့မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုးလျက်၊ ရှိခိုးဦးညွတ် ပါကုန်၏ မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား ။

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု . . . ။

မြတ်စွာဘုရားတစ်ဆူတစ်ဆူပွင့်တော်မူဖို့ရန် အလောင်းတော်သူမြတ်ကြီး တစ်ပါးတစ်ပါးသည် ဒါန၊ သီလ၊ နေက္ခမ္မ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ခန္တီ၊ သစ္စာ၊ အဓိဋ္ဌာန်၊ မေတ္တာ၊ ဥပေက္ခာဆိုတဲ့ ကုသိုလ်လုပ်ငန်းကြီး ဆယ်ရပ်တို့ကို အဆင့်သုံးမျိုးနဲ့ဖြည့်စွမ်းတော်မူကြတယ်။ အဲဒီအဆင့် သုံးမျိုးစီရှိတဲ့ ကုသိုလ်လုပ်ငန်းကြီး ဆယ်ရပ်တို့ကို ပရမာနံ အယံ ပါရမီလို့ ဝိဂြိုဟ်ပြုပြီး ဘုရားအလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်း၊ အရိယာသာဝကအလောင်း သူတော်ကောင်း ကြီးတို့ရဲ့ ဥစ္စာဖြစ်သော ကောင်းမှုလုပ်ငန်းကြီးဆယ်ပါးလို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့ ပါရမီဆိုတဲ့ပါဠိဖြင့် ခေါ်ကြသုံးကြတယ်။

“ပါရမီ” ဆိုသော ပါဠိဟာ ပါဠိအတိုင်းပင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာတို့ နှုတ်ဖျားမှာ အမြဲကျက်စားလျက် ရှိနေတယ်။

ပါရမီကောင်းမှု တစ်ခုတစ်ခုကို အဆင့်သုံးဆင့်နဲ့ အလောင်းတော်ကြီးတို့ ဖြည့်စွမ်းတော်မူကြတယ်။

(၁) အပြင်အပဗဟိဒ္ဓဥစ္စာများ ပျက်ပြားဆုံးရှုံးမည်ကို မရေမတွက်မူ၍ ဖြည့်ကျင့်အပ်တဲ့ ဒါနစသော ကောင်းမှု ကုသိုလ်လုပ်ငန်းကြီးဆယ်ပါးကို “ ပါရမီဆယ်ပါး ” လို့ ခေါ်တယ်။

(၂) မိမိရဲ့ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ အင်္ဂါကြီးငယ် ချို့တဲ့ ပျက်စီးသွားမည်ကိုသိလျက် ထိုအချက်ကို မရေတွက်ပဲ ဖြည့်ကျင့်တော်မူအပ်တဲ့ ဒါနစသောကောင်းမှုကုသိုလ် လုပ်ငန်းကြီးဆယ်ပါးတို့ကို “ဥပပါရမီဆယ်ပါး” လို့ ခေါ်တယ်။

(၃) မိမိ၏ အသက်ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားမည်ကို သိလျက် ထိုအသက်ဆုံးရှုံးမည်ကို မရေမတွက်မူ၍ ဖြည့်ကျင့်တော်မူအပ်တဲ့ ဒါနစသော ကောင်းမှုကုသိုလ် လုပ်ငန်းကြီးဆယ်ပါး တို့ကို “ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါး” လို့ ခေါ်တယ်။

ယနေ့ မိမိတို့နာကြားရမည့် သသပဏ္ဍိတဇာတ်တရား တော်သည် ပရမတ္ထဒါနပါရမီကို ဖော်ပြတဲ့ဇာတ်တော် ဖြစ်

ပါတယ်။ အလောင်းတော်ကြီးများသည် ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ပါရမီဆယ်ပါး၊ ဥပပါရမီဆယ်ပါး၊ ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါး၊ ဒီပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်တို့ကို-

၁။ နိရန္တရဘာဝနာ = ဘဝမပြတ် ပါရမီဖြည့်တော်မူကြတယ်။

၂။ နိရဝသေသဘာဝနာ = “ဒီပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်တစ်ခုတော့ လိုသေးတယ်”လို့ ဆိုစရာ မရှိအောင် အကြွင်းမဲ့ ဖြည့်တော်မူ ကြတယ်။

၃။ သက္ကစ္စဘာဝနာ = ပါရမီကောင်းမှုပြုတဲ့ နေရာမှာ ပြီးရုံ စီးရုံ တော်ရုံလျော်ရုံ ဘယ်တော့မှ မပြုဘူး၊ ရှိရှိသေသေလေးလေးစားစား ဖြည့်ကျင့်တော် မူကြတယ်။

၄။ စိရကာလဘာဝနာ = ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးများ အနည်းဆုံးလေးသင်္ချေကမ္ဘာတစ်သိန်းကြာအောင် ပါရမီဖြည့်တော်မူကြတယ်။

အေး သုံးလကြာမှ ရင့်မည့်စပါးကို တစ်လနဲ့ အရင့်ခိုင်းလို့ မရင့်ဘူး၊ နှစ်လနဲ့ အရင့်ခိုင်းလို့ မရင့်ဘူး၊ မျိုးစေ့အလိုက် ရင့်ရတယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်များကျတော့ နှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ အရှင်သာရိပုတြာ၊

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့လို အဂ္ဂသာဝကများကြတော့ တစ်သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ကြတယ်။ဟိုမဟာသာဝကကြီးတွေကျတော့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ပကတိသာဝကများ ကျတော့ ကမ္ဘာအပိုင်းအခြားမရှိ အနိယတဖြည့်ကျင့်တော်မူကြရတယ်။

ယခု အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အစိန္တေယျသုံးလောကထွတ်ထား ဘုရားသဗ္ဗညုသည် ပါရမီဆယ်ပါး၊ဥပပါရမီဆယ်ပါး၊ ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါး ဤပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်တို့ကို ဘာဝနာလေးပါးဖြင့် မနားမနေဖြည့်ကျင့်ပွားများ၊ ကြိုးစားအားထုတ်လို့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သုံးလောကထွတ်ထား ဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူတဲ့ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော် မြတ်ကြီး သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်း မွေ့လျော် နေတော်မူတဲ့ ပုံကို အာရုံယူထားကြပါ။ အဋ္ဌကထာ ဆရာတော်က ဇာတ်ဒေသနာနိဒါန်းကို ဤကဲ့သို့ ပျိုးပေး လိုက်တယ်။

သတ္တမေ ရောဟိတာ မစ္ဆာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနံ အာရဋ္ဌကထေသိ။

သာဓဝေါ = နှလုံးပျော့ပျောင်း သူတော်ကောင်းတို့. . . ။သတ္တမေရောဟိတာမစ္ဆာတိ=သတ္တမေရောဟိတာမစ္ဆာ-အစရှိသော။ ဣဒံ=ဤသသပဏ္ဍိတဇာတ်တရား

ဒေသနာမြတ်ကို။ သတ္တာ = လူနတ်တို့ ဆရာမြတ်စွာဘုရား
သည်။ ဇေတဝနေ = သာဝတ္ထိပြည်မွန်ဇေတဝန် ရွှေကျောင်း၌။
ဝိဟရန္တော = ဣရိယာပထ၊ မျှတရွှင်ပြုံးသီတင်းသုံးနေတော်
မူစဉ်။ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနံ = သာဝတ္ထိပြည်သူဌေးတစ်ဦး၏
ပရိက္ခရာအစုံ လှူဒါန်းခြင်းဆိုတဲ့ သဗ္ဗပရိက္ခာရအလှူဒါနကို။
အာရဗ္ဘ = အကြောင်းပြု၍။ ကထေသိ = အကျယ်တဝင့်
ဖွင့်ပြဟောကြားတော်မူခဲ့လေပြီ။ . . ။

သူတော်ကောင်းတို့ . . . မြတ်စွာဘုရားသည်
ဤသသပဏ္ဍိတဇာတ်ကို သာဝတ္ထိပြည်ဇေတဝန်ကျောင်း၌
သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် သဗ္ဗပရိက္ခာရအလှူဒါနကို
အကြောင်းပြုပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ အနည်းငယ်မျှ
ချဲ့ထွင်ပြီး ကြည်ညိုကြည်ကြရအောင် . . . ။

မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်ဇေတဝန်ကျောင်း၌
သီတင်းသုံးတော်မူတဲ့တစ်ချိန်မှာ သာဝတ္ထိပြည်ကသဌေး
တစ်ဦးသည် ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာကို မိမိအိမ်မှာ ဧရာမ
မဏ္ဍပ်ကြီးထိုးပြီးတော့ ပထမနေ့ ဆွမ်းကပ်တယ်၊
ဆွမ်းဆက်ကပ်ရင်း သဒ္ဓါတရားတွေ တိုးပွားလာပြီး
“နက်ဖြန်ကျတော့လဲ တပည့်တော်အိမ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေး
ကြတော်မူပါဘုရား”လို့ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာအားလုံးကို
ပင့်၍ ဆွမ်းကပ်တယ်။ နက်ဖြန်ကျတော့လဲ သဒ္ဓါတရားတွေ
တိုးတက်လာပြီးတော့ ဆက်ကာဆက်ကာ (၇)ရက်တိုင်တိုင်
ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်များကို မိမိအိမ်မှာပင့်ပြီး

ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်းတယ်။

အေး. . . (၇)ရက်မြောက်ရောက်တဲ့နေ့ကျတော့ ဆွမ်းကပ်ပြီးတဲ့အခါ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့သံဃာတော်အား တိစိဝရိတ်၊ သပိတ်၊ ဖိနပ်၊ ထီး၊ အိပ်ရာခင်း၊ ရေစစ်၊ ခါးပန်း၊ အစရှိတဲ့ ထိုထိုရဟန်းတော်တို့သုံးဆောင်ကောင်းသမျှ ပရိက္ခရာမျိုးစုံကို အစုံ အစုံ လှူဒါန်းတယ်။ အဲဒီအလှူပွဲမှာ ရေစက်ချပွဲလဲ ကျင်းပရော မြတ်စွာဘုရားက-

ဥပါသက တယာ ပီတိသောမနဿံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ဣဒဉ္စိ ဒါနံ နာမ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာနံ ဝံသော ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ဟိ သမ္ပတ္တယာစကာနံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စ ဇိတွာ အတ္တနော မံသမ္ပိ အဒံသု။-

ဥပါသက=ဒါယကာ။ တယာ=သင်သည်။ ပီတိသော မနဿံ=နှစ်သက်ခြင်းဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ ကာတုံ=ပြုခြင်း ဌာ။ ဝဋ္ဋတိ=သင့်၏။ ဟိ=မှန်၏။ ဣဒဉ္စိဒါနံနာမ=ဤအလှူ ဒါနကောင်းမှုမည်သည်။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာနံ=ရှေး ပညာရှိသူတော်ကောင်းဘုရားလောင်းတို့၏။ ဝံသော=အနွယ်အဆက်ပါပေ။ ဟိ=မှန်၏။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ=ရှေးပညာရှိသူတော်ကောင်း ဘုရားလောင်း တို့သည်။ သမ္ပတ္တယာစကာနံ=မိမိထံမှောက်ရောက်လာ သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဇီဝိတံပရိစ္စဇိတွာ=အသက်ကို စွန့်၍။ အတ္တနောမံသမ္ပိ=မိမိ၏အသားကိုသော်လဲပဲ။ အဒံသု = ပေး လှူခဲ့ဖူးကြလေပြီ. . . ။

ဒါယကာ . . . နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုကို ဒါယကာ ပြုသင့်တယ်။ ဒါနကောင်းမှုဟူသည်မှာ ရှေးဘုရားအလောင်း ပညာရှိအပေါင်းတို့ရဲ့အဆက်အနွယ် ကောင်းမှုပုညဝင် ဖြစ်ပေတယ်။ ရှေးဘုရားအလောင်းသူတော်ကောင်းတို့ဟာ မိမိထံမှောက်ရောက်လာတဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသက် ကိုပင် စွန့်လွှတ်၍ မိမိရဲ့အသားကို ရဲရဲရက်ရက် လှူဒါန်း ဖူးတယ် ဒါယကာသူဌေး . . . လို့ဆိုတော့ အလှူဒါယကာ သူဌေးအနေနဲ့ စိတ်ထဲမှာ မချင့်မရဲဖြစ်ပြီး ရှေ့ကို အကျယ်တဝင့် သိလိုတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်ရှိလာလို့-

“မြတ်စွာဘုရား . . . အတိတ်ဖြစ်ရပ်ဇာတ်ကြောင်း ကို ပြန်ပြောင်းမိန့်ဆိုတော်မူပါဘုရား . . . ” လို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ မြတ်စွာဘုရားက အတိတ်ဖြစ်ရပ် “သဿပဏ္ဍိတဇာတ်” လို့ခေါ်တဲ့ “ယုန်ပညာရှိဇာတ်” ကို ပြန်ပြီး ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်။

အတီတေ ဗာရာဏသီယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရန္တေ
ဗောဓိသတ္တော သဿယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အရညေ ဝသိ။

ဥပါသက=ဒါယကာ။ အတီတေ=အတိတ်ဝေးစွာ
ရှေးအခါ၌။ ဗာရာဏသီယံ=ဗာရာဏသီပြည်၌။
ဗြဟ္မဒတ္တေ=ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်။ ရဇ္ဇံကာရန္တေ=တိုင်းပြည်
အုပ်ချုပ်မင်းပြုလုပ်စဉ်။ ဗောဓိသတ္တော=သင်တို့ဆရာ
ငါဘုရား အလောင်းသည်။ သဿယောနိယံ=ယုန်အမျိုး၌။

နိဗ္ဗတ္တိတွာ=ဖြစ်လတ်၍။ အရညေ=တော၌။ ဝသ်=နေ
ခဲ့လေပြီ။

ဒါယကာသူဌေး . . . အတိတ်တစ်ချိန်က
ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်းတိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်
မင်းပြုလုပ်တဲ့အချိန် ငါဘုရားအလောင်းသည် အပရာပရိယ
အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်အလှည့်ကြုံလို့ ယုန်တိရစ္ဆာန်
ဘဝမှာ သွားပြီးဖြစ်လို့ တောထဲမှာနေခဲ့တယ်။

ကိုယ်တော်နေတဲ့ တောရဲ့ အခြေအနေကို ဆိုကြပါစို့၊
တောရဲ့တောင်ဘက်က တောင်ခြေလျှောက်လေးရှိပြီး
တောင်ခြေရဲ့ မြောက်ဘက်က အလောင်းတော်နေတဲ့တော
တည်ရှိတယ်။ တော့ရဲ့အရှေ့ဘက်မှာတော့ စမ်းတွေ၊ချောင်း
မြောင်းတွေ သာတောင့်သာယာ ရှိတယ်။ အေး . . ဒီတောရဲ့
အနောက်ဘက် အဆင်းကျတော့ ပစ္စန္တရစ်ရွာငယ်လေး
တစ်ခုရှိတယ်။ တောဓလေ့ သာတောင့်သာယာရှိပုံကို
အဋ္ဌကထာက ဒီအတိုင်းဖော်ပြထားတယ်။

ဘုရားအလောင်းတော်ယုန်မင်း အလွန်သာယာတဲ့
အဲဒီတောထဲမှာ နေစဉ် ပုဗ္ဗေဝသန္တိဝါသ=ရှေးဘဝကအတူ
တကွ အနေအထိုင်များခဲ့ကြတဲ့ ပါရမီဖြည့်ဖက်ဖြစ်သူ
အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်
အလောင်း၊ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်း သုံးဦးတို့အနက်
အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းက သူတောထဲမှာ ဖျံ့ဖြစ်သတဲ့။

အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန် အလောင်းကမြေခွေး၊ အရှင် သာရိပုတြာအလောင်းက မျောက်ဖြစ်တယ်။ အများအားဖြင့် အရှင်သာရိပုတြာသည် သံသရာမှာမျောက်ဖြစ်ခဲ့ရတာ များသတဲ့။

ဘုန်ကြီးတို့ငယ်စဉ်က ဆရာသမားများပြောတာ ကြားရတယ်။ ရယ်စရာလဲ ဟုတ်သပေါ့၊ “ဝါသနာ များတယ်စွန့်နိုင်ခဲ့တယ်၊ အရှင်သာရိပုတြာသည် မျောက်ဖြစ် ခဲ့ရတဲ့ ဘဝတွေက များလို့ ယခုနောက်ဆုံးဘဝမှာတောင် တော်တော်တန်တန် ချောင်းကလေးများကိုတွေ့လျှင် လွှားကနဲဆိုခုန်ပြီးတော့ ကျော်လိုက်သတဲ့”၊ ဒီလိုပြောဖူး တယ်။ ခုန်ပျံလွှားတတ်တဲ့ ဝါသနာကို မစွန့်တဲ့ သဘောကို ပြောခြင်းဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ အလောင်းတော်နဲ့အတူ ပါရမီဖြည့်ဖော် ဖြည့်ဖက်အနေနဲ့ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းဖြစ်တဲ့ ဖျံ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်အလောင်းဖြစ်တဲ့ မြေခွေး၊ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်းဖြစ်တဲ့ မျောက်၊ ဤမိတ်ဆွေ သုံးဦးတို့ဟာ နေ့အခါမှာတော့ စားကျက်ရှိရာ အစာရှာ သွားကြပြီး ညနေချမ်းကျတော့ အလောင်းတော်ယုန်မင်းထံ လာကြတယ်။ စုဝေးကြ ညီမှုကြတယ်။ အဲသို့တို့ ရောက် လာပြီဆိုလျှင် အလောင်းတော်ယုန်မင်းက-

ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ သီလံ ရက္ခိတဗ္ဗံ၊ ဥပေါသထကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။

အမွှော=အချင်းတို့။ ဒါနံ=အလှူဒါနကို။ ဒါတဗ္ဗံ= ပေးလှူအပ်၏။ သီလံ=ငါးပါးသီလကို။ ရက္ခိတဗ္ဗံ= မကျိုး မပေါက်အောင်စောင့်ရှောက်အပ်၏။ ဥပေါသထကမ္မံ= ရှစ်ရက်သီတင်းလပြည့်လကွယ်နေ့တို့၌ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း အမှုကို။ ကာတဗ္ဗံ=ပြုအပ် ပြုသင့်၏။

အဆွေတို့. . . ကိုယ်တတ်နိုင်သလောက်၊ ကိုယ် အကြောင်း ညီညွတ်သလောက် အလှူဒါနများပေးကြရမယ်၊ နေ့စဉ်ငါးပါးသီလများကို မကျိုးမပေါက်အောင် စောင့်ရှောက် ကြရမယ်၊ ရှစ်ရက်သီတင်း လပြည့်လကွယ် နေ့ရက်များမှာ အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်သီလကို ဆောက်တည်ကျင့် သုံးကြရမယ် အဆွေတို့၊ ဒါမှ နိဗ္ဗာန်နဲ့ တို့ နီးကြမယ်။ အဲဒီလို သူ့ထံမှောက် ရောက်လာတဲ့ ဖျံ၊ မြေခွေး၊ မျောက် အဆွေတော်သုံးဦးတို့အား ဩဝါဒပေးသောအားဖြင့် နေ့စဉ်နေ့စဉ် တရားဟောတယ်။ သို့အတွက် ဖျံရော မြေခွေးရော မျောက်ရော ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ကြလို့ စိတ်နှလုံးအမြဲ နူးညံ့နေကြတယ်။

ထို့သို့နေရာက တစ်နေ့သ၌ အလောင်းတော် ယုန်မင်းက ညနေချမ်းမှာ အရှေ့လောကဓာတ်ကို မျှော် ကြည့်လိုက်တော့ လဆန်း၁၄-ရက်နေ့ဖြစ်လို့ လဆန်း ကစောစောထွက်တယ်၊ ကြည့်လိုက်တော့ ကလာတစ်စိတ်ပဲ ကျန်တယ်။ နက်ဖြန်ခါ ကလာတစ်စိတ် ထပ်ဖြည့် လိုက်လျှင် လပြည့်နေ့ဖြစ်မယ်ဆိုတာ အလောင်းတော်ယုန်မင်းက သိလို့

သူရဲမိတ်ဆွေသုံးဦးတို့အား တရားဟောသြဝါဒပေးသော၊
အနေနဲ့ -

သွေ ဥပေါသထော၊ တုမ္ပေပိ တယော ဇနာ သီလံ
သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထိကာ ဟောထ။

သမ္မာ=မိတ်ဆွေတို့။ သွေ=နက်ဖြန်ခါကား။ ဥပေါ
သထော=ပန္နံရသီ၊ တိထိကြိမ်တွေ့၊ လပြည့်ဥပုသ်နေ့တည်း။
တုမ္ပေပိ တယောဇနာ=သင်တို့သုံးဦးသားလဲပဲ။ သီလံ
သမာဒိယိတွာ=အဋ္ဌင်္ဂသီလကိုဆောက်တည်၍။ ဥပေါသထိ
ကာ=ဥပုသ်နှစ်လုံးကျင့်သုံးကြကုန်သည်။ ဟောထ=ဖြစ်ကြ
ကုန်။

အဆွေတော်တို့ . . . နက်ဖြန်ခါသည် လပြည့်
ဥပုသ်နေ့ ဖြစ်တယ်။ အလွန်ထင်ရှားတဲ့ လပြည့်ဥပုသ်နေ့
ကြီးမှာ အဆွေတော်တို့ သုံးယောက်လဲ ရှစ်ပါးသီလကို
ဆောက်တည်ပြီး အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်ကို စောင့်သုံးကြ။

သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒိန္နဒါနံ မဟပ္ပလံ ဟောတိ။

သီလေ=သီလ၌။ ပတိဋ္ဌာယ=တည်၍။ ဒိန္န
ဒါနံ=လှူအပ်သောအလှူသည်။ မဟပ္ပလံ=လူ့ရပ်နတ်ထံ၊
နိဗ္ဗာန် တိုင်ထိ၊ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး၊ များမြတ်သော အကျိုး ရှိသည်။
ဟောတိ=ဖြစ်၏။

သူငယ်ချင်းတို့ ... ဒါနကောင်းမှု တစ်ခုခုကို ပြုမယ် ဆိုလျှင် အမှတ်တမဲ့များ ဘယ်တော့မှ မပြုကြနဲ့။ ပထမ ရှေးဦစွာ သီလဆောက်တည်ရမယ်၊ သီလရေစဉ်နဲ့ မိမိစိတ်ကို စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောပြီး စိတ်နှလုံး အင်မတန်နူးညံ့နေတဲ့ အချိန်ကျမှ အလှူဒါနကို ပေး ကြရမယ်။ အဲဒီလိုသီလအခြေခံတဲ့ အလှူဒါနသည် ကုဿာ၊ မစ္ဆရိယအစရှိတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကို ဒါန စေတနာက ပယ်၊ သီလစေတနာကပယ်လို့ အကုသိုလ် အလွန်အလွန် စင်ကြယ်တဲ့အတွက် ဒီလိုဒါနမျိုးသည် လူ၊နတ်၊နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာသုံးပါးကို ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် အကျိုးကြီးမြတ်စွာ ပေးတတ်တယ် သူငယ်ချင်းတို့။ . . . ။

တသ္မာ ယာစကေ သမ္ပတ္တေ တုမေဟိ ခါဒိတဗ္ဗာ ဟာရတော ဒါနံ ဒတွာ ခါဒေယျာယ။

တသ္မာ=ထို့ကြောင့် ။ တုမေ=သင်တို့သည်။
ယာစကေ=အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမ္ပတ္တေ=သင်တို့
ထံမှောက်ရောက်လတ်သည်ရှိသော်။ တုမေဟိခါဒိ
တဗ္ဗာဟာရတော=သင်တို့စားမည့် အစာအာဟာရမှ။
ဒါနံ=အလှူဒါနကို။ ဒတွာ=ပေးပြီးမှ။ ခါဒေယျာယ=ခဲစား
ကြကုန်။

ဒီတော့ အဋ္ဌင်္ဂသီလစောင့်သုံးကြရအောင်ဆိုပြီး မိုးလင်းလျှင်ပင် အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံး

ကြတယ်။ “မိမိစားမယ့် အစာအဟာရထဲမှ လှူဒါန်းပြီးမှ စားကြ”လို့ အလောင်းတော်ယုန်မင်းက သြဝါဒပေးတဲ့အခါ ကျန်သုံးဦးသားက “ သာမု =ကောင်းပါပြီ အဆွေယုန်မင်း” လို့ အားလုံးဝန်ခံပြီး ဒီယနေ့တရားပွဲ ညီလာခံစဲကြပြီး မိမိတို့နေရာ ချုံဗိမာန်သို့ အသီးသီး ပြန်ကြတယ်။

နောက်တစ်နေ့(လပြည့် နေ့)နံနက် မိုးသောက် ရောက်တော့ဖျံက “ဂေါစရံ ပရိယေသိဿာမိ=ငါ အစာရှာဦး မှပဲ” လို့စဉ်းစားပြီး အစာရှာထွက်လာခဲ့တယ်။ ခါတိုင်းတော့ အစာရှာသွားလျှင် မြစ်ထဲဆင်းပြီး ငါးကို မမိအမိ ဖမ်းတယ်၊ ယနေ့တော့ သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တဲ့ ပါဏာတိပါတဝိရတီသီလကို ဆောက်တည်ထားတော့ “ကိုယ့်အသက်သေချင်သေပစေ၊ သူ့အသက်ကိုတော့ မသတ်ဘူး” ဆိုတဲ့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သူ့ရဲ့အစာ ပံ့သကူငါးများ ရလိုရငြား မြစ်ကမ်းနားမှာလျှောက်ပြီး ငါးရှာတယ်၊ ရေထဲဆင်းမရှာဘူး။

သူ့ကံ အလျောက် တံငါသည်တစ်ယောက်က ငါးကြင်းခုနှစ်ကောင်ကိုကြိုးနဲ့သိပြီး မြစ်ကမ်းနားမှာ သဲကို တွင်းတူးပြီး အဲဒီအထဲမှာ ငါးကြင်းခုနှစ်ကောင်ကို ထည့်ပြီး အပေါ်က သဲဖုံး၍ တစ်ဖန် ငါးရှာရန် မြစ်အောက်နား စုန် ဆင်းသွားတယ်။

ဒီတော့ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း ဖျံသူတော်ကောင်းက အနံ့ခံပြီးအစာရှာတဲ့အခါ ဒီနေရာရောက်တော့ သေသေချာချာ အနံ့ခံလိုက်တော့ ဒီသဲထဲငါးရှိတာ သူသိလို့ သဲကို ယက်လိုက်တဲ့အခါ ပုံသကူငါးတွေပေါ်လာတယ်။ ဖျံသူတော်ကောင်းက-

အတ္တိ နု ခေါ် ဧတေသံ သာမိကော။ ဧတေသံ=ဤငါးခု နှစ်ကောင်တို့၏။ သာမိကော=ဥစ္စာရှင်သည်။ အတ္တိနုခေါ်=ရှိသလော။

“ဤငါးခုနှစ်ကောင် အရှင်ရှိလား”လို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် အော်သော်လဲ တံငါသည်က အဝေးရောက်နေလို့ မကြားဘူး။ သုံးကြိမ်အော်လို့မှ အရှင်ထွက်မလာလျှင် ဒါဟာ ပုံသကူပဲလို့ စဉ်းစားပြီး ဖျံသူတော်ကောင်းက ငါးကြင်းခုနှစ်ကောင်ကို အစွယ်ဖျားနဲ့ ကိုက်ချီပြီး ဆွဲယူသွားတယ်။

သူနေတဲ့ ချုံဗိမာန်ရောက်တဲ့အခါ သင့်လျော်တဲ့ နေရာ၌ထားပြီး ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမိ = နေမွန်းမလွဲမီ အချိန်တန်မှ ငါစားတော့မယ်၊ ယခုတော့ ငါ့ရဲ့သီလကို ဆင်ခြင်အုံးမယ် ဆိုပြီး ဖျံသူတော်ကောင်းဟာ လက်ကလေး ၂-ချောင်းကို ရှေ့ပစ်၊ ခပ်စင်းစင်းကလေးနေ၊ မိမိရဲ့ သီလကုသိုလ်ကို ဖြော် . . . ရှေးသူတော်ကောင်းတွေ သူ့အသက်ကို မသတ်ကြသလို ငါလဲ သူ့အသက်ကို မသတ်ဘူး၊ ရှေးသူတော်ကောင်းတွေ သူ့ဥစ္စာကိုမခိုးသလို ငါလဲ

သုဉ္ဇစ္စာကို မခိုးဘူး၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် မိမိဉာဏ်မိသမျှ မိမိရဲ့ သီလကို ဆင်ခြင်၍ နေတယ်။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်အလောင်းမြေခွေးကလဲ ထို့အတူ အဋ္ဌင်္ဂီသီလသိက္ခာပုဒ်များ ဆောက်တည်ပြီး “ဂေါစရံ ပရိယေသိဿာမိ = ငါ အစာရှာအုံးမှပဲ” လို့ လယ်ကွက်ထဲလျှောက်ပြီး အစာရှာတယ်။ ထိုအခါ လယ်တဲတစ်ခုမှာ ညဉ့်တုန်းက လယ်သမားတစ်ယောက် ထားခဲ့တဲ့ တံစို့ထိုးထားသော အသားတစ်က နှစ်ခု၊ ဖွတ်သေက တစ်ကောင်၊ နို့ခမ်းအိုး (နွားနို့ချဉ်အိုး) တစ်လုံး၊ အားလုံး ၄-မျိုး တွေ့တယ်။ သူကလဲ ထို့အတူ -

“ အတ္ထိ န ခေါ ဧတေသံ သာမိကော = ဤအသား တံစို့၊ ဖွတ်ကင်၊ နို့ခမ်းအိုးတို့ရဲ့ ပိုင်ရှင်များရှိပါသလား” လို့ သုံးကြိမ်အော်တယ်။

အနားမှာ လယ်စောင့်ယောက်ျား မရှိတော့ “ငါ့ပစ္စည်းပါ” လို့ လာမပြောဘူးပေါ့။ သုံးကြိမ်အော်လို့မှ အရှင်မပေါ်တော့ “ဒါဟာ ပုံသကူပဲ” ဆိုပြီး နို့ခမ်းအိုး ဆိုင်းထားတဲ့ကြိုးကို လည်ပင်းကစွပ်၊ ပါးစပ်က အသားတံစို့ (နဲ့) ဖွတ်ကင်ကို ကိုက်ပြီး သူကလဲ သူ့ချုံကို သူပြန်လာတယ်။

“ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမိ = မွန်းမလွဲခင် အချိန်တန်တော့မှ ငါစားမယ်၊ ယခုတော့ ငါရဲ့သီလကို အောက်မေ့ပြီး နေအုံးမယ်” လို့ စဉ်းစားပြီး မြေခွေးကလဲပဲ

လက်ကလေးနှစ်ဖက်ကို ရှေ့ပစ်၊ အလျားဝပ်ပြီးတော့
သူ့သီလကို သူဆင်ခြင်နေတယ်။

ထို့အတူ သူတော်ကောင်းမျောက်ကလဲ နံနက်
မိုးသောက် ရောက်တယ်ဆိုလျှင် ရှစ်ပါးသီလသိက္ခာပုဒ်များ
ဆောက်တည်ပြီး တောထဲဝင်အစာရှာတဲ့အခါ သရက်သီး
မှည့် တစ်ခိုင်ရတယ်၊ ထိုသရက်သီးမှည့်အခိုင်ကို ယူလာပြီး
မွန်းမလွဲခင် သင့်တော်ရာအချိန်မှာ စားမယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီး
သင့်တော်ရာမှာထား၊ ရှစ်ပါးသီလကို ဆင်ခြင်ပြီးနေတယ်။

လေးဦးသားတွင် ဘုရားအလောင်းယုန်ပညာရှိက
တော့ သူတစ်ပါးလိုသွားပြီး အစာရှာနေရတာမှ မဟုတ်ဘဲ၊
နံနက်မိုးလင်းတယ်ဆိုလျှင်ပင် အဋ္ဌင်္ဂဥပုသ်သိက္ခာပုဒ်များ
ဆောက်တည်ပြီး

ဝေလာယမေဝ ဝသနဌာနတော နိက္ခမိတွာ ဒဗ္ဗတိ
ဏာနိ ခါဒိဿာမိ။

အဟံ=ငါသည်။ ဝေလာယမေဝ=မွန်းမလွဲခင်
အချိန်၌ပင်လျှင်။ ဝသနဌာနတော=ငါရဲ့နေရာချုံ့ဗိမာန်မှ။
နိက္ခမိတွာ=ထွက်၍။ ဒဗ္ဗတိဏာနိ=သမန်းမြက်တို့ကို။
ခါဒိဿာမိ=စားပေအံ့. . . ။

အေး. . . မွန်းမလွဲခင် ငါ့အစာဖြစ်တဲ့ နေရာမြက်
များကို ဒီချုံ့ဗိမာန်ထွက်ပြီးတော့ငါစားမယ်၊ အခုတော့ ငါ့
သီလကိုငါဆင်ခြင်ပြီးနေအံ့မယ်. . . လို့ စဉ်းစားပြီးတစ်ဖန်

ဆက်၍ -

မမ သန္တိကံ အာဂတာနံ ယာစကာနံ တိဏာနိ ဒါတုံ
န သက္ကာ။

မမသန္တိကံ=ငါ့အထံသို့။ အာဂတာနံ=လာရောက်
ကြကုန်သော။ ယာစကာနံ=အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။
တိဏာနိ=မြက်တို့ကို။ ဒါတုံ=ပေးခြင်းငှာ။ နသက္ကာ=
မတတ်ကောင်း။

ငါက မြက်ကိုပဲစားတယ်၊ ငါစားတဲ့မြက်ကို ငါ့ထံ
မှောက်ရောက်လာတဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လှူလို့ဖြင့်
မတော်ဘူး၊ မြက်ကိုလှူလို့လဲ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာအသုံး
မကျဘူး။

တိလ တဏှာလာဒယောပိ မယံ နတ္ထိ=လူ့အစာ အနေ
နဲ့ လှူဖို့ကလဲ ငါ့မှာ နှမ်းတို့ ပြောင်းတို့ ဆန်တို့ဆိုတာ
ဘာမှမရှိဘူး။

သစေ မေ သန္တိကံ ယာစကော အာဂစ္ဆိဿတိ၊
အတ္တနော သရီရမံသံ ဒဿာမိ။

မေ=ငါ၏။ သန္တိကံ=အထံသို့။ ယာစကော=အလှူ
ခံပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သစေ အာဂစ္ဆိဿတိ=အကယ်၍လာငြား
အံ့။ အတ္တနော=မိမိ၏။ သရီရမံသံ=ကိုယ် အသားကို၊

ဒဿာမိ=ပေးပေတော့အံ့။

ငါ့ထံမှောက် အကယ်၍ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် လာရောက်လျှင် ငါ့ကိုယ်ကို ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား လှူလှိုက်မယ်လို့ ရဲရဲတောက် ဒါနပရမတ္ထပါရမီမြောက်အောင် မြင့်မြတ်တဲ့ အကြံအစည် ဖြစ်တယ်။

အလောင်းတော်ရဲ့ စေတနာတန်ခိုးကြောင့် သိကြားမင်းရဲ့ ပဏ္ဍုကမ္မလာ ပူဇွန်းသော အခြင်းအရာကို ပြတယ်၊ ပဏ္ဍုကမ္မလာဆိုတာ ကျောက်ပျော့ပဲ၊ ပကတိအားဖြင့် အေးနေတယ်၊ သိကြားမင်းထိုင်လို့ က်လျှင် ကျောက်ပျော့ကြီးပေါ်မှာ ဆိုလာကြီးပေါ်မှာထိုင်ရသလို ကိုယ်တစ်ဝက်ဝင်သွားပြီး အလွန်အေးမြတယ်၊ အလျားက ယူဇနာ (၆၀)၊ အနံက ယူဇနာ (၅၀)၊ အမြင့်က ယူဇနာ (၁၅) ရှိတယ်။ အဲဒီက ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်ဖျာကြီး ပူဇွန်းသောအခြင်းအရာ အသွင်အပြင်ကပြနေတော့ သိကြားမင်းက ဝမ်းကြည့်လို့ ပူဇွန်းတာကိုတွေ့ရတော့ “လူပြည်မှာ ဘယ်လိုများ အကြောင်းထူးရှိပါလိမ့်” လို့ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် လူပြည်ကို ကြည့်တဲ့အခါ -

“ပညာရှိတိရစ္ဆာန်လေးဦးသား ထူးထူးခြားခြား ဥပုသ် သီလဝေဋ်သုံးပြီး လှူချင်တန်းချင်လို့ အသင့်မစောင့်မျှော် နေကြတဲ့အထဲမှာ အလောင်းတော်ယုန်မင်း စဉ်းစားတာကဖြင့် ပရမတ္ထဒါနပါရမီမြောက် လှူဒါန်းဖို့ စဉ်းစား

တဲ့အတွက် ပဏ္ဍိတမ္ဗလာ မြကျောက်ဖျာ ပူဇွန်းသော အခြင်း
အရာ ပြတာပဲ” လို့ ကောင်းစွာသိပြီး

သသရာဇာနံ ဝိမံသိဿာမိ။ အဟံ=ငါသည်။
သသရာဇာနံ=ယုန်မင်းပညာရှိကို။ ဝိမံသိဿာမိ=စုံစမ်း
ပေအံ့။

ယုန်ပညာရှိကြံတဲ့အတိုင်း ပရမတ္ထပါရမီမြောက်
အောင် အသက်စွန့်ပြီး လှူဝံ့ - မလှူဝံ့ ငါစုံစမ်းဦးမှပဲဆိုပြီး
တာဝတိံသာနတ်ပြည်က ကွယ်ခဲ့၍ လူ့ပြည်သို့ဆင်း၊ အလှူခံ
ခရီးသွား ပုဏ္ဏားအယောင်ဆောင်ပြီး ရှေးဦးစွာ ဖျံရဲ့နေရာ
ချုံကလေးရှေ့သွားရပ်ကယ်။ ထိုအခါ ဖျံက ဘာပြောသလဲ
ဆိုတော့ -

ဗြာဟ္မဏ ကိမတ္ထံ ဌိတော+သိ။ ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မာ
နွယ်ဖွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား၊ ကိမတ္ထံ=အဘယ်အကျိုးငှါ။
ဌိတော= ရပ်တည်လာသည်။ အသိ=ဖြစ်သနည်း။
ဆရာပုဏ္ဏား . . . ဘာကို မျှော်ကိုးလို့ ကျွန်ုပ်ရဲ့ ချုံဗိမာန်
ရှေ့မှာ ရပ်တည်လာပါသလဲလို့ မေးတော့ သိကြားမင်း
ပုဏ္ဏားက -

ပဏ္ဍိတ သစေ ကိဉ္စိ အာဟာရံ လဘေယျံ၊
ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝသေယျံ။ ပညာရှိဖျံမင်း . . .

ကျွန်ုပ် အကယ်၍ စားစရာတစ်ခုခုရလျှင် ကျွန်ုပ်လဲပဲ
ဖျံမင်းတို့လို ဥပုသ်စောင့်သုံးပြီး နေချင်လို့ပါ လို့ပြောသတဲ့။
ထိုအခါ ဖျံပညာရှိက -

သာဓု ဒဿာမိ တေ အာဟာရံ ကောင်းပြီ
ဆရာပုဏ္ဏား . . . ဆရာအားကျွန်ုပ် အစာအာဟာရ
လှူပျံ့မယ် လို့ ဝန်ခံပြီးသကာလ

သတ္တ မေ ရောဟိတမစ္ဆာ၊
ဥဒကာ ထလ မဉ္ဇတာ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊
ဧတံ ဘုတ္တာ ဝနေ ဝဿ၊ (၁)

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒွယ်ဖွားအို - ဆရာပုဏ္ဏား။
မေ=အကျွန်ုပ်အား။ (ကေဝဋ္ဌေန=တံငါသည်သည်)။
ဥဒကာ=ရေမှ။ထလံ=ကြည်းကုန်းထက်သို့။ ဥဗ္ဘတာ=ထုတ်
ဆောင်၍ သဲထဲတွင်မြုပ်နှံထားအပ်ကုန်သော။သတ္တ ရောဟိ
တမစ္ဆာ=ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်တို့သည်။အတ္ထိ= ရှိကုန်ပါ၏။
ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒွယ်ဖွား အိုဆရာပုဏ္ဏား။မေ=အကျွန်ုပ်
အား။ဣဒံ=ဤလှူဖွယ်သည်။အတ္ထိ=ရှိပါ၏။ ဧတံ=ဤ
ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ကို။ဘုတ္တာ=စား၍။ ဝနေ=တောထဲ၌။
ဝဿ-သသာဟိ = ဥပုသ်နှလုံး စောင့်သုံးနေထိုင်ပါလော့။

ဆရာပုဏ္ဏား . . . ကျွန်ုပ် ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်နဲ့

သတ်ပြီး ယူလာတာမဟုတ်ဘူး၊ တံငါသည်ဘာသာ သတ်ပြီးတော့ ရေထဲကထုတ်၊ ကုန်းပေါ် သဲထဲမှာ မြှုပ်ထားတဲ့ ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်တွေ့လို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် “အရှင်ရှိသလား-မရှိဘူးလား” ဆိုတာဟစ်အော်ကြွေးကြော်လို့ အရှင်မပေါ်တဲ့ပုံသကဲ့ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ရှိတယ်၊ အဲဒီ ငါးကြင်းခုနစ်ကောင်ကို ဆရာကြိုက်သလို ကင်ပြီးဖုတ်ပြီး စားသောက်ပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့လိုပဲ ဒီတောထဲမှာ ဥပုသ်နှလုံးစောင့်သုံးပြီး နေတော်မူပါလို့ ဖျံ့ပညာရှိက ပြောကြားတယ်။

ထိုအခါ သိကြားမင်းပုဏ္ဏားက- ပဂေဝ တာဝဟောတု၊ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမိ။ ပဂေဝ= စောပါသေးတယ် ဖျံ့ပညာရှိ . . . ။ တာဝဟောတု=ရှိ ပါစေဦး။ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမိ=နောက်မှစဉ်းစားပါရစေ။ (စောပါသေးတယ် အဆွေတော် ဖျံ့မင်း၊ ရှိပါစေဦး . နောက်မှ စဉ်းစားပါမယ်)လို့ ဆိုပြီး ရှေ့ဆက်သွားတယ်။

အရှင်မောဂ္ဂလာန် အလောင်းမြေခွေးနေတဲ့ ချုံပုတ်ရှေ့သွားရပ်တော့ မြေခွေးကလဲ ရှေးနည်းအတူ-ကိမတ္ထံ ဌိတော+ သိ။ ဆရာပုဏ္ဏား. . . အဘယ်အလို့ငှာ ကျွန်ုပ်ရဲ့ ချုံရှေ့မှာ လာပြီးရပ်ပါသလဲလို့မေးတော့လဲ သိကြားမင်းပုဏ္ဏားကလဲ ရှေးနည်းအတူ-

ပဏ္ဍိတ သစေ ကိဉ္စိ အာဟာရံ လဘေယျံ၊ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝသေယျံ။ ပညာရှိမြေခွေးမင်း. . . အသင့်ထံမှ တစ်စုံတစ်ခုစားဖွယ်ရလျှင် ဥပုသ်စောင့်သုံး

နေချင်လို့ပါလို့ဆိုတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်အလောင်း
မြေခွေး သူတော်ကောင်းကလဲ-

“သာဓု ဒဿာမိ- ကောင်းပြီ ဆရာပုဏ္ဏား...
ဆရာအား ကျွန်ုပ်အာဟာရပေးပါမယ်”ဆိုပြီး မြေခွေးကလဲ
ဂါထာတစ်ပုဒ် ဤသို့ ရွတ်ဆိုတယ်။

ဒုဿ မေ ခေတ္တပါလဿ၊ ရတ္တိဘတ္တံ အပါဘတံ။
မံသဿူလာ စ ဒွေ ဂေါဓာ၊ ဧကဉ္စ ဒဓိဝါရကံ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊ ဧတံ ဘုတ္တာ ဝနေ ဝသ(၂)

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မာ့ နွယ်ဖွား အို - ဆရာပုဏ္ဏား။
မေ=အကျွန်ုပ်သည်။ ဒုဿ ခေတ္တပါလဿ=ဒုဿ ခေတ္တ
ပါလဿ ဤအမည်ရှိသော လယ်စောင့်ယောက်ျား၏။
ရတ္တိဘတ္တံ = ညဉ့်စာဖြစ်သော။ အပါဘတံ = လယ်သမား
မေ့သွား၍ ကျွန်ုပ်ဆောင်ယူခဲ့အပ်သော။ ဒွေ မံသဿူလာစ=
အသားစို့အသားကင်နှစ်ခုတို့လည်းကောင်း။ ဂေါဓာစ=
ဖွတ်ကင်တစ်ခုလည်းကောင်း။ ဧကံ ဒဓိဝါရကဉ္စ= နို့ခဲအိုး
တစ်လုံးလည်းကောင်း။ ဣဒံ=ဤအသားစို့နှစ်ကင်၊
ဖွတ်ကင်တစ်ကောင်၊ နို့ခဲအိုး တစ်လုံးသည်။ မေ=
အကျွန်ုပ်အား။ အတ္ထိ = ရှိပါ ၏။ ဧတံ = ဤအသားတံစို့၊
ဖွတ်ကင်၊ နွားနို့ခဲကို။ ဘုတ္တာ=စားသုံး၍။ ဝနေ=ဤတော
ထဲ၌။ ဝသ-ဝသာဟိ= ဥပုသ်နှလုံးစောင့်သုံး နေထိုင်တော်မူ
ပါလော့...။

ဆရာ. . . ကျွန်ုပ်မှာ လယ်တောထဲက လယ်သမား ယူလာပြီး နွန့်ပစ်ထားခဲ့တဲ့ အသားစို့က နှစ်ကင်၊ ဖွတ်ကင်က တစ်ကောင်၊ နို့ခဲအိုးက တစ်လုံး၊ ဒါတွေ ကျွန်ုပ်မှာ ရှိတယ်။ ဒါတွေကို ဆရာပုဏ္ဏားစားသောက်ပြီး ဤတောထဲမှာ ဥပုသ်နှလုံးစောင့်သုံးပြီး ချမ်းချမ်းသာသာ နေတော်မူပါလို့ ပြောတယ်။

အေး. . . ထိုအခါမှာလဲ သိကြားမင်းပုဏ္ဏားက ရှေးနည်းအတို-

ပဂေဝ တာဝ ဟောတု၊ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမိ=စောပါ သေးတယ် အဆွေတော် မြေခွေး၊ ရှိပါစေဦး၊ နောက်မှ ပဲစဉ်းစားပါရစေ၊ ရှေ့ဆက်ခရီးသွားစရာ ရှိသေးတယ်ဆိုပြီး ခရီးဆက်သွားတယ်။ (ခရီးသွားပုံ ပြတာဖြစ်ပါတယ်။)

အေး. . . သိကြားမင်းပုဏ္ဏား ဘယ်ရောက်သွားသ လဲဆိုတော့ အရှင်သာရိပုတြာအလောင်း မျောက်မင်းနေတဲ့ ချုံရှေ့ ရောက်တယ်။ ရောက်တော့လဲပဲမျောက်မင်းက ရှေး နည်းတူပဲ-

ဗြာဟ္မဏ ကိမတ္ထံ ဌိတော+သိ။ ဆရာပုဏ္ဏား. . . ၊ ဘယ်အကျိုးငှာ ရပ်တည်လာပါသလဲလို့မေးတော့ သိကြား မင်းပုဏ္ဏားကလဲ ရှေးနည်းအတို “ ပညာရှိ မျောက်မင်း. . . ၊ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ရာအစာအဟာရ ကျွန်ုပ်ရလျှင် ကျွန်ုပ်လဲပဲ မျောက်မင်းကဲ့သို့ ဥပုသ် စောင့်သုံးပြီး

နေချင်လို့ပါ” လို့ဆိုတော့ မျောက်မင်းက လဲ-

“ သာဓု ဒဿာမိ = ကောင်းပြီ၊ ပေးပါ့မယ်” လို့ ပဋိညာဉ်ဝန်ခံပြီး။

အဗ္ဗပက္ကံ ဒကံ သီတံ၊
သီတဗ္ဘာယာ မနောရမာ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊
ဧတံ ဘုတ္တာ ဝနေ ဝသ။(၃)

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မာ့နွယ်ဖွား အို - ဆရာပုဏ္ဏား။
အဗ္ဗပက္ကံ=သရက်သီးမှည့်တစ်ခိုင်လည်းကောင်း။ဒကံသီတံ=
အလွန်အေးမြတဲ့ စမ်းရေသည်လည်းကောင်း။ မနောရမာ=
စိတ်နှလုံးဝယ်ရွှင်ပြုံး မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော။
သီတဗ္ဘာယာ = အေးမြတဲ့အရိပ်သည် လည်းကောင်း။ မေ=
အကျွန်ုပ်အား။ ဣဒံ=ဤသုံးမျိုးသည်။ အတ္ထိ= ရှိပါ၏။
ဧတံ=ဤကျွန်ုပ်ရဲ့ သရက်သီးမှည့်အခိုင်ကို။ ဘုတ္တာ=
စားသုံး၍။ ဝနေ=တောထဲ၌။ ဝသ=ဥပုသ်နှလုံး စောင့်သုံး၍
နေတော်မူပါ။

ဆရာပုဏ္ဏား. . . ၊ ကျွန်ုပ်မှာ စားစရာသရက်သီးမှည့်
တစ်ခိုင်၊သောက်စရာ-ဟိုဝမ်းချောင်းထဲက ယူဆောင်ထားတဲ့
ရေအေးလေး၊ နေစရာအလွန်အေးမြတဲ့ စိတ်နှလုံး
မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အရိပ်၊ သုံးမျိုးရှိတယ်။

အေး. . . သူတော်ကောင်းဆိုတော့ သူတော်ကောင်း စကားကိုပဲ ပြောတယ်။ ဟုတ်နိုင်ပါမည်လား လို့စိတ်ထဲမှာ မယုံမှားနဲ့၊ ပါရမီရှင် သူတော်ကောင်းများကျတော့ လူ့စကားပြောကြတယ်။ ဟာ. . . တိရစ္ဆာန်က လူ့စကား ပြောပါ့မည်လားလို့ဆို ယင် ပြောတဲ့တိရစ္ဆာန်ကျတော့ ပြောတယ်နော် ဟိုတုန်းက မကြားဖူးဘူးလား၊ ရွှေကျီးကလေး တို့ ဘာတို့ လူ့စကားပြောတာ၊ တစ်နယ်တစ်ယောက်ဆိုသလို ပါရမီရှင်များကျတော့ လူ့စကား ပြောကြတယ်။

မျောက်မင်းရဲ့ ဖိတ်ကြားချက်ကိုလဲမပယ်ပဲ သိကြား မင်းပုဏ္ဏားက-

ပဂေဝ တာဝ ဟောတု၊ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာ မိ=စောပါ သေးတယ် အဆွေတော် မျောက်မင်း၊ ရှိပါစေဦး၊ နောက်မှ စဉ်းစားပါရစေ၊ (ရှေ့ဆက်သွားစရာ ရှိသေးလို့ပါ) ဆိုပြီး ရှေ့ဆက်သွားတော့ ဘုရားလောင်းယုန်မင်းနေတဲ့ ချုံဗိမာန်ရောက်တယ်။ (စလေဆရာဦးပုညတို့ကျတော့ ဒီ နေရာမှာ နဘေကာရန်တွေများစွာနဲ့ရေးခဲ့တယ်၊ ယခု ဒီမှာတော့ အဋ္ဌကထာ ကဖွင့်ပြတဲ့အတိုင်း ပြောကြရအောင်)

အလောင်တော်ယုန်မင်းက သိကြားမင်းပုဏ္ဏားကို မြင်တယ်ဆိုလျှင်ပဲ ရှေး ဖျံ၊ မြေခွေး၊ မျောက် တို့ကဲ့သို့ပဲ-

ဆရာပုဏ္ဏား. . . အဘယ်အကျိုးငှာ အကျွန်ုပ်ထံ

လာရောက်ပါသလဲလို့မေးတော့ သိကြားမင်းကလဲ
ရှေးနည်းတူပဲ-

“ပဏ္ဍိတ သစေ ကိဉ္စိ အာဟာရံ လဘေယျံ၊ အဟမ္မိ
ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝသေယျံ။”

“ယုန်ပညာရှိမင်း...၊ အကယ်၍ တစိုးတစိ စား
ဖွယ်အစာ အာဟာရ ရရှိပါမူ ကျွန်ုပ်လဲပဲ ယုန်ပညာရှိတို့လို
ဥပုသ်စောင့်သုံးပြီး ချမ်းချမ်းသာသာ နေချင်လို့ ဤနေရာသို့
ရောက်လာရပါတယ်”ဆိုတော့ အလောင်းတော်ယုန် ပညာရှိ
က-

ဗြာဟ္မဏ သုဌ၊ တေ ကတံ အာဟာရတ္ထာယ မမ
သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တေန။

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒူန္တယ်ဖွား အို-ဆရာပုဏ္ဏား။
မမသန္တိကံ=အကျွန်ုပ်၏အထံသို့။ အာဟာရတ္ထာယ=အစာ
အာဟာရအလို့ငှာ။ အာဂစ္ဆန္တေန=လာရောက်သော။
တယာ=သင်ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ သုဌကတံ=ကောင်း
သည်ကို ပြုအပ်ပါလေပြီ။ ဆရာ...၊ အစာ အာဟာရ
အတွက် ကျွန်ုပ်ထံ ဆရာ ယခုလာခြင်းဟာ အင်မတန်
ကောင်းတဲ့အပြု ဖြစ်ပါတယ်။

အဇ္ဇာဟံ အဒိန္နပုဗ္ဗံ ဒါနံ ဒဿာမိ။ အဟံ = ငါသည်။
အဇ္ဇာ=ယနေ့။ အဒိန္နပုဗ္ဗံ=ရှေးကမလှူဖူးသော။ ဒါနံ=အလှူ။

ဒါနကို။ ဒဿာမိ=ပေးလှူရပေတော့မည်။

တွံ ပန သီလဝါ ပါဏာတိပါတံ န ကရိဿသိ။

တွံပန = အသင်ဆရာပုဏ္ဏားသည်ကား။ သီလဝါ= သီလ ရှိသူဖြစ်ရကား။ ပါဏာတိပါတံ=သူ့အသက်သတ်မှုကို။ နကရိဿသိ = ပြုလိမ့်မည်မဟုတ်။

ကျွန်ုပ်က ကျွန်ုပ်၏ကိုယ်ကို လှူပါတယ် ဆိုပေမယ့် ဆရာပုဏ္ဏားက သီလရှိသူဖြစ်ရကား ဘယ်နည်းနဲ့မှ သတ်စားမည်မဟုတ်၊ ဒီတော့လဲ ကျွန်ုပ်လဲ ဒါနပါရမီ မြောက်အောင်၊ ဆရာပုဏ္ဏားလဲ အစာအာဟာရ ရအောင်-

ဂစ္ဆ ဗြာဟ္မဏ နာနာဒါရူနိ သင်္ကမ္ပိတွာ အင်္ဂါရေ ကတွာ မယံ အာရောစေဟိ။

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒွယ်ဖွား အို ဆရာပုဏ္ဏား။ ဂစ္ဆ= သွားပါချေ။ နာနာဒါရူနိ=အထူးထူးသောထင်းချောင်း တို့ကို။ သင်္ကမ္ပိတွာ=စုရုံး၍။ အင်္ဂါရေ=မီးကျိုးတို့ကို။ ကတွာ= ပြုပြီး သကာလ။ မယံ=အကျွန်ုပ် အား။ အာရောစေဟိ= ပြောကြားလာပါလေ။

အဟံ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇိတွာ အင်္ဂါရမဇ္ဈေ ပတိဿာမိ၊ မမ သရီရေ ပက္ခေ တွံ မသံ ခါဒိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရေယျာသိ။

အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ အတ္တာနံ=မိမိကိုယ်ကို။
 ပရိစ္စဇိတွာ=စွန့်၍။ အင်္ဂါရမဇ္ဈေ=မီးကျိုးအလယ်၌။
 ပတိဿာမိ=ခုန်၍ချပါအံ့။ မမ=ငါ၏။ သရီရေ=ကိုယ်
 သည်။ ပက္ခေ=ကျတ်လတ်သော်။ တုံ=အသင်မင်း
 ဆရာသည်။ မံသံ=အသားကို။ ခါဒိတွာ=ခဲစား၍။ သမဏံ
 ဓမ္မံ=ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း၊ ကောင်းမြတ်တဲ့ဥပုသ်
 အကျင့်ကို။ ကရေယျာသိ=ကျင့်ကြံပြုလုပ်ပါလေ။

“ဆရာ . . မီးဖိုပါ၊ မီးဖိုပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်အားပြောပါ၊
 ကျွန်ုပ်ဘာသာ ကျွန်ုပ် မီးဖိုထဲကို ခုန်ဆင်းပါ့မယ်၊ ဒီလိုဆိုလျှင်
 ဆရာပယောဂမပါဘူး၊ ပါဏာတိပါတဝိရတိသိက္ခာပုဒ် ဆရာ
 မှာမပျက်ပါဘူး၊ ကျွန်ုပ်ဘာသာ ကျွန်ုပ်၏ကိုယ်ကို စိုးပိုင်၍
 လှူတဲ့အနေနဲ့ မီးပုံထဲ ခုန်ဆင်းပါ့မယ်၊ ကျွန်ုပ်ရဲ့ကိုယ်
 ကျက်သွားတဲ့အခါ ဆရာကြိုက်သလိုစားပြီး ရဟန်း
 တရားဖြစ်တဲ့ ဥပုသ်သီတင်းစောင့်သုံးပြီး နေတော်မူပါ” လို့
 ပြောပြီးတော့ ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုတော်မူတယ်။

န သသဿ တိလာ အတ္ထိ ၊ န မုဂ္ဂါ နပိ တဏှာလာ။
 ဣမိနာ အဂ္ဂိနာ ပက္ခံ၊ မမံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသ။ (၄)

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒွယ်ဖွား အို - ဆရာပုဏ္ဏား။
 သသဿ=ယုန်တိရစ္ဆာန်ဖြစ်တဲ့ ငါ့အဖို့ရာ။ တိလာ=ယုန် တို့
 အစာ နှမ်းတို့သည်။ န အတ္ထိ=မရှိပါကုန်။ မုဂ္ဂါ=ပဲ
 နောက်တို့သည်။ န အတ္ထိ=မရှိပါကုန်။ တဏှာလာပိ=ဆန်

တို့လဲပဲ။ န အတ္တိ=မရှိပါကုန်။ (ကျွန်ုပ်တို့ယုန်ဆိုတာ မြက်ကိုသာစားတော့ ကျွန်ုပ်မှာ နှမ်းလဲမရှိဘူး၊ ပဲနောက် လဲမရှိဘူး၊ ဆန်လဲမရှိဘူး။) ဣမိနာ အဂ္ဂိနာ = ဤဆရာ ဖိုးတဲ့မီးဖြင့်။ ပက္ကံ=ကျက်လေပြီးသော။ မမံ=ငါ့ကို။ ဘုတ္တာ= စား၍။ ဝနေ=ဤတောထဲ၌။ ဝသ=ဥပုသ်နှလုံး ကျင့်သုံး နေထိုင်တော်မူပါလော့။

ဤကဲ့သို့ ပြောလိုက်သောအခါ သိကြားမင်းက တကယ်ပင် မီးဖိုသလိုပြုပြီး သူ၏အာနုဘော်ဖြင့် မီးကျိုး အစုကြီး ဖန်ဆင်းတယ်။ မျက်စိအမြင်မှာတော့ တကယ့် မီးကျိုးပဲ၊ ဒါပေမယ့် မပူအောင် သူဖန်ဆင်းတယ်။ အဲဒီလို ဖန်ဆင်းပြီးတော့ သိကြားမင်းက “ အသင်ယုန်မင်း... ကျွန်ုပ် မီးဖိုပြီးလို့ မီးကျိုးကျလာပြီ ” လို့ ပြောတဲ့အခါ-

အလောင်းတော်ယုန်မင်းသည် သိကြား ဖန်ဆင်းတဲ့ မီးဖိုအနားလာပြီးတော့-

သစေ မေ လောမန္တရေသု ပါဏကာ အတ္တိ၊တေ မာ မရီသု။

မေ= ငါ၏။ လောမန္တရေသု=မွေးညင်းအကြားတို့၌။ ပါဏကာ=ပိုးမွှားတို့သည်။ သစေအတ္တိ=အကယ်၍ ရှိ ကုန်ငြားအံ့။ တေ=ထိုပိုးမွှားတို့သည်။ မာ မရီသု=မသေ ကြပါစေကုန်လင့်။

“ ဪ . . . ငါ့ကိုယ်မွေးညင်းကြားထဲမှာ အကယ်၍ ပိုးမွှားလေးတွေရှိကြလျှင် ဒီပိုးမွှားလေးတွေ မသေကြပါစေနဲ့-အဲဒီလို ဆင်ခြင်စဉ်းစားတော်မူပြီး ပိုးမွှားများ လွင့်စဉ်သွားအောင် ကိုယ်တော်ကို သုံးကြိမ်တိုင် ခါတော်မူတယ်။ ခါပြီးမှ ပဒုမ္မာကြာကန်အတွင်းဆင်းတဲ့ ရွှေဟင်္သာမင်းရဲ့ မျက်နှာလို ဝမ်းပန်းတသာ သိကြားမင်း ဖန်ဆင်းထားတဲ့ မီးကျိုးပုံထဲ ဝုန်းကနဲ ခုန်ချလိုက်တယ်။ သိကြားမင်းဖန်ဆင်းတဲ့ မီးကျိုးသည် ဘုရားအလောင်းရဲ့ မေတ္တာ၊ ဘုရားအလောင်းရဲ့ စေတနာတန်ခိုးအစွမ်း သတ္တိကြောင့် မွေးညင်းတွင်းကလေး ကိုမျှ မီးမလောင်ဘူး၊ မပူဘူး။ ဒီတော့ အလောင်းတော်ယုန်မင်းက မီးပုံထဲကနေရင်း ပြောလိုက်ပုံက -

ဗြာဟ္မဏ တယာ ကတော အဂ္ဂိ အတိသီတလော ၊
မမ သရီရေ လောမက္ကပမတ္တမ္ပိ ဥဏှံ ကာတုံ န သက္ကောတိ၊
ကိ နာ မေ+တံ။

ဗြာဟ္မဏ=ဗြဟ္မဒွယ်ဖွား အို - ဆရာပုဏ္ဏား။
တယာကတော=အသင် ဆရာပုဏ္ဏားပြုအပ်သော။
အဂ္ဂိ=မီးသည်။ အတိသီတလော=အလွန်အေး၍နေပါ၏။
မမသရီရေ=အကျွန်ုပ်၏ကိုယ်၌။ လောမက္ကပမတ္တမ္ပိ=မွေး
ညင်းတွင်းကလေး တစ်တွင်းမျှလောက်ကိုပင်။ ဥဏှံ=ပူ
အောင်။ ကာတုံ = ပြုခြင်းငှာ။ န သက္ကောတိ = မစွမ်းနိုင်။

ဧတံ = ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်။ ကိံနာမ = အယ်လိုဟာလဲ၊
အာဖြစ်တာလဲလို့ ဆိုမှ သိကြားမင်းက-

သသပဏ္ဍိတ နာ+ဟံ ပြာဟ္မဏော၊ သက္ကော+ဟ+
မသ္မိ၊ တဝ ဝိမံသနတ္ထာယ အာဂတော+မ္မိ။

သသပဏ္ဍိတ=ယုန်ပညာရှိ။ အဟံ=ငါသည်။ န
ပြာဟ္မဏော=ပုဏ္ဏားမဟုတ်ပါ။ (ပြော၍ သူ့ရဲ့သိကြား
ကိုယ်ကို ထင်စွာပြပြီး) အဟံ = ငါသည်။ သက္ကော= နတ်တို့
သေဌ်နင်း သိကြားမင်းသည်။ အသ္မိ= ဖြစ်ပါ၏။ တဝ=အသင်
ယုန်မင်းအား။ ဝိမံသနတ္ထာယ=တကယ်လှူဝံ့+မလှူဝံ့
စုံစမ်းရန်အလို့ငှာ။ အာဂတော = လာရောက်သည်။ အမ္မိ=
ဖြစ်ပါ၏။

ပညာရှိယုန်မင်း . . . ကျွန်ုပ်သည် ပုဏ္ဏားမဟုတ်ပါ။
ကျွန်ုပ်သည် နတ်တို့သေဌ်နင်း သိကြားမင်းဖြစ်ပါတယ်။
အသင် ယုန် မင်းစိတ်ထဲက ကြံ တဲ့အတိုင်း တကယ်
လှူဝံ့+မလှူဝံ့ စုံစမ်းလို၍ ကျွန်ုပ်ရောက်လာတာပါ- လို့
ပြောတဲ့အခါ -

အလောင်းတော်ယုန်မင်းပြန်ပြောပုံက -

သက္က တွံ ကာဝ တိဌ၊ သကလောပိ စေ လောက
သန္တိဝါသော မံ ဒါနေန ဝိမံသေယျ၊ နေဝ မေ
အဒါတုကာမတံ ပသောယျ။

သက္က=နတ်တို့သေဌ်နင်း သိကြားမင်း။ တံ= သင်သည်။ တာဝတိဌ=ထားပါဦး။ (သိကြားမင်း တစ်ယောက်ထဲကို ထားပါဦး။) သကလောပိ=အလုံးစုံ လည်းဖြစ်သော။ လောကသန္တဝါသော=နတ်လူဗြဟ္မာသတ္တဝါ အပေါင်းသည်။ မံ=အကျွန်ုပ်ကို။ ဒါနေန=အလှူ ဒါနဖြင့်။ (ဝါ) အလှူဒါနနှင့် စပ်၍ တကယ်လှူဝံ့+မလှူဝံ့။ သစေဝီမံသေယျ = အကယ်၍ စုံစမ်းငြားအံ့။ မေ= ငါ၏။ အဒါတုကာမတံ=မလှူလိုတဲ အဖြစ်ကို။ နေဝ ပသေယျ=မမြင်မတွေ့နိုင်ပေရာ။

သိကြားမင်း . . . အသင်တစ်ယောက်တည်းကို ထားပါဦး၊ လူရော၊ နတ်ရော၊ ဗြဟ္မာရော အားလုံးသတ္တဝါအပေါင်း အကုန်ဝိုင်းပြီး ကျွန်ုပ်တကယ်လှူဝံ့+မလှူဝံ့ စုံစမ်းတောင်မှ အကျွန်ုပ်ရဲ့ မလှူလို တွန့်တိုတဲ့သဘောကို တစိုးတစိမျှ တွေ့ရမည်မဟုတ် . . . လို့ ရဲရဲတောက် ပြောတဲ့ အခါ သိကြားမင်းက -

လန္တိ ယုန်ရုပ်ရေးခြယ်ခြင်း

သသပဏ္ဍိတ တဝ ဂုဏော သကလကပ္ပံ ပါကဋ္ဌော ဟောတု။ သသပဏ္ဍိတ=ပညာရှိယုန်မင်း။ တဝ=သင့်၏။ ဂုဏော=ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်။ သကလကပ္ပံ=တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး။ ပါကဋ္ဌော=ထင်ရှားသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေ . . . ။

ပညာရှိယုန်မင်း . . . အသင်ရဲ့ ပရမတ္ထဒါန

ပါရမီမြောက် ကျင့်ဆောက်ကြိုးကုတ် အားထုတ်တဲ့
ဂုဏ်ကျေးဇူးဟာ ဤကမ္ဘာပတ်လုံး ထင်ရှားရစ်ပါစေ။
အဲဒီလိုဆိုပြီး သိကြားမင်းက တောင်အဆီကို နတ်တန်ခိုးဖြင့်
ညှစ်ယူပြီး ကောင်းကင်က လ,ရထား လ ဗိမာန်ကြီးမှာ
ယုန်မင်းအရုပ် ရေးထားခဲ့တယ်။ဒါ့ကြောင့် စာပေနယ်ပယ်မှာ
ကောင်းကင် က လဗိမာန်ကို ပါဠိလို “သသိ = ယုန်ရုပ်ရှိတဲ့
လ ဗိမာန် ” လို့ ခေါ်တယ်။

ငုံး+အိမ်+ကျ+လ = ကပ္ပဌိတိ ၄-မျိုး

ဤအရာဝယ် ကပ္ပဌိတိ=ကမ္ဘာပတ်လုံးတည်တဲ့
အံ့ဖွယ် ၄-မျိုး ဗဟုသုတဖြစ်ရန် ပြဆိုပါဦးအံ့။

(၁) “ငုံး” = အလောင်းတော်ငုံးမင်း = ဝဇ္ဇကဇာတ်၌
သစ္စာမူတဲ့ နေရာမှာ တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး မီးကွင်းရှောင်တယ်။

(၂) “အိမ်” = ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်
အခါ ယဋိကာရ အိုးထိန်းသည်နှင့် မိ+ဘ -တို့နေတဲ့
အိမ်နေရာမှာ ဤကမ္ဘာပတ်လုံး မိုးဘယ်လောက်ရွာရွာ
မိုးမစိုဘူး။ယဋိကာရ အကြောင်းအနည်းငယ် ဖော်ပြပါ
ဦးမည်။

ကဿပမြတ်စွာ သာသနာ ခေတ်တုန်းက ယဋိကာရ
ခေါ်တဲ့ အိုးဖုတ်သွားသည် ဘုရားသာသနာနှင့် လွန်စွာရင်နှီး
တယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ ကျောင်းတော်၌ မြက်မိုး

ကုဋီကျောင်းဆောက်တဲ့အခါ သက်ငယ်အမိုးလိုတဲ့ အတွက် ရဟန်းတော်များ ယဋိကာရအိမ်ကအမိုးကို သွားဖြုတ် ကြတဲ့အခါ မျက်မမြင် မိဘ ၂-ပါးက “တို့အိမ်မိုးကို လာဖြုတ် တာ ဘယ်သူတွေတုံး” လို့မေးတဲ့အခါ “ကျောင်းက ကိုယ်တော်တွေပါ ဒကာကြီး၊ ဒကာမကြီးတို့. . .” လို့ ပြောကြတော့ မိဘ ၂-ပါး မျက်မမြင်များက “ကျောင်းက ကိုယ်တော်တွေဆိုယင် ဖြုတ်ကြ ဖြုတ်ကြ” လို့ ပြောကြတယ်။ မိသားတစ်စုပဲ “တို့အိမ် မိုးစိုချည်ရဲ့ + နေပူချည်ရဲ့” လို့ မတွက်ကြဘူး။

ယဋိကာရအိုထိန်းသည်သား တောထဲကပြန်လာတဲ့ အခါ “အမေတို့. . . အဖေတို့. . . ဘာဖြစ်ကြတာလဲ” လို့ မေးတော့-

“ သားရေ. . . ၊ မငဲ့ကျောင်းက ကိုယ်တော်တွေ မြက်မိုးကုဋီကျောင်း ဆောက်လုပ်ရာမှာ အမိုးသက်ငယ် မလောက်လို့တဲ့၊ မင်းအိမ်က အမိုးကို လာဖြုတ်ကြတယ် ” လို့ပြောကြတော့ ယဋိကာရကလဲ အလွန်ပင်ဝမ်းမြောက် တယ်။ အဲဒီလို သူတို့ မိသားတစ်စုရဲ့ စေတနာ ဒါလောက် ထက်သန်တဲ့စေတနာကြောင့် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာပတ်လုံး ယဋိကာရအိုးထိန်းသည် မိသားစုတို့နေခဲ့တဲ့ နေအိမ် နေရာမှာ အပြင်ဘက်၌ ဘယ်လောက်ပဲ မိုးရွာရွာ မိုးမစိုဘူး။

(၃) “ကျူ” = နဠပါနဇာတ်လာ ဒကရက္ခဘိလူးစောင့်တဲ့

ရေကန်နားက ကျုပ်ငယ်ကျုပ်ရိုးတို့လဲ ဒီဘဒ္ဒကမ္ဘာပတ်လုံး
အဆစ်မပါ အခေါင်းတစ်ခုတည်းဖြင့် တည်ရှိကြလိမ့်မယ်။

အေး. . . ၊ နဠပါနဇာတ်မှာ ဘုရားအလောင်း
မျောက်မင်း အခြွေအရံမျောက်အုပ်ကြီးနှင့် အတူတကွ
ဒကရက္ခဘိလူးအုပ် စိုးအုပ်တဲ့ ရေကန်အနား ရောက်သွား
တော့ အလောင်းတော်က မျောက်အုပ်ကြီးနှင့် အတူ
ရေသောက်ချင်လို့ အတူပါ မျောက်များကို “သင်တို့
ဘယ်သူမှကန်ထဲကို မဆင်းကြနှင့်ဦး၊ ငါအကဲခတ်
ကြည့်ဦးမယ်” ဆိုပြီး ရေကန်ပတ်လည်လှည့်၍ကြည့်တဲ့အခါ
ရေကန်တွင်းဆင်းတဲ့ခြေရာသာတွေ့မြင်ရ၍ ပြန်တက်တဲ့
ခြေရာကို မတွေ့ရဘူး၊ အလောင်းတော်မျောက်မင်းက
“အချင်းတို့. . . ဒီရေကန်မှာ ဒကရက္ခဘိလူး စောင့်တာပဲ၊
ဆင်းတဲ့သူတိုင်းကို သူစားတယ်၊ ငါတို့မျောက်တွေ
ဆင်ယင်လဲ စားမှာပဲ၊ မဆင်းကြနဲ့” ဆိုတော့ အားလုံး
မျောက်တွေ ငြိမ်နေကြတယ်။

ထိုအခါ ဒကရက္ခဘိလူးရေထဲက ဘွားကနဲ
ပေါ်လာပြီး “အရှင်မျောက်မင်း. . . ရေငတ်လျှင် ကန်ထဲက
ဆင်းသောက်ပါ” ဆိုတော့ အလောင်းတော်မျောက်မင်းက-

“ ဪ. . . ဘယ်မှာ ဆင်းမှာလဲ၊ သင့်ကန်ကို
သင်ပိုင်တာ၊ တို့တတွေ ဒီကန်ထဲဆင်းလျှင် အားလုံးကို
သင်စားမည်ကို ငါသိတယ်”လို့ အလောင်းတော်

မျောက်မင်းက ပြောတယ်။

ဒကရက္ခဘိလူးက “ မဆင်းလျှင် ရေငတ်ကုန်မှာပေါ့”
လို့ပြောတော့-

အလောင်းတော် မျောက်မင်းက “ ဒကရက္ခ
ဘိလူး. . . ငါကားဉာဏ်ရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်လို့ သင့်ကန်သို့
မဆင်းပဲ* ငါရေသောက်ရအောင်ပြုလုပ်မယ် ” ဆိုပြီး-

အလောင်းတော် မျောက်မင်းက “ ရေကန်ပတ်
ပတ်လည်မှာ ပေါက်နေတဲ့ ကျူပင်တွေထဲက ကျူတစ်ပင်ကို
နုတ်ကြစမ်း ” ဆိုပြီး အားသန်သန် မျောက်နှစ်ကောင်
လောက်ကို အနုတ်ခိုင်းတယ်။ နုတ်ပြီး ယူလာတဲ့အခါ
ကိုယ်တော်ရဲ့သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ ကြီးစွာမေတ္တာ
ထားကြောင်းသစ္စာဆိုပြီး ခံတွင်းဖြင့် ကျူရိုးကို မှုတ်လိုက်တဲ့
အခါ ကျူပင်ကြီးတစ်ပင်လုံး ပြောင်းကြီး ပိုက်လုံးကြီးလို
ဖြစ်သွားတယ်။ အဆစ်တွေအကုန်ပျောက်ကုန်တယ်။
အလောင်းတော်က မျောက်တစ်ကောင်လျှင် ကျူတစ်ရိုးကျ
မှုတ်မှုတ်ပေးလို့ အဲဒီကျူရိုးတွေနဲ့ ရေကန်ပေါင်ပေါ်ကနေပြီး
မျောက်တစ်အုပ်လုံး ခုပ်၍ခုပ်၍ ရေသောက်ကြရတယ်။
ရေကန်ထဲမဆင်းလို့ ဒကရက္ခဘိလူးလဲ စားခွင့်မရဘူး။
အေး. . . ဘုရားအလောင်း မျောက်မင်း သစ္စာဆိုပြီး
ကျူပင်ကိုမှုတ်ခဲ့တဲ့ ဒကရက္ခဘိလူး စိုးအုပ်တဲ့ရေကန်ပေါင်မှာ
ပေါက်ရောက်တဲ့ ကျူပင်များလဲပဲ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာပတ်လုံး

အခေါင်းပေါက် တစ်ပေါက်တည်း ဖြစ်၍ နေတယ်။
ကပ္ပဌိတိတစ်ပါး။

(၄) “ လ ” = လဗိမာန်၌ သိကြားနှိပ်ခဲ့တဲ့ ယုန်ရိပ်လဲပဲ
ဒီ ဘဒ္ဒကမ္ဘာပတ်လုံး တည်မယ်။

(ကပ္ပဌိတိလေးပါး စုံသွားပြီ) ။

အေး... အလောင်းတော်ယုန်မင်းရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူး
ထင်ရှားအောင် ဆိုပြီး လ-ဗိမာန်မှာ သိကြားမင်း တောင်ဆီ
မင်ဖြင့်နှိပ်ခဲ့တဲ့ ယုန်ရိပ်ကို ယနေ့တိုင် မြင်ကြရတယ်။

ပြီးတော့မှ သိကြားမင်းက မီးပုံထဲက အလောင်းတော်
ယုန်မင်းကို တရိုတသေ ပွေ့ချီပြီး သူနေတဲ့ ချုံပုတ်ကလေးမှာ
သိပ်ပြီး သိကြားမင်းပြန်သွားတယ်။

အဘိသိမ်း

တေပိ စတ္တာရော ပဏ္ဍိတာ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ
သီလံ ပူရေတွာ ဒါနံ ဒတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ
ယထာကမ္မံ ဂတာ။

တေပိ စတ္တာရော ပဏ္ဍိတာ=ထိုပညာရှိ သူငယ်ချင်း
လေးဦးသားတို့လဲပဲ။ (ယာဝဇီဝံ=အသက်ထက် ဆုံး။)
သမဂ္ဂါ=ညီညွတ်ကုန်လျက်။ သမ္မောဒမာနာ=နှစ်လိုအားရမ်း
ဝမ်းမြောက် ကုန် လျက် ။ သီလံ ပူရေတွာ=သီလကို
ဆောက်တည် ဖြည့် ကျင့် ကြ၍ လည်းကောင်း။ ဒါနံ

ဒတွာ=အလှူဒါနပေးလှူကြ၍ လည်းကောင်း။ ဥပေါသထ
ကမ္မံကတွာ= ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းအမှူ ပြုကြ၍
လည်းကောင်း။ ယထာကမ္မံ=ကံအားလျော်စွာ။ ဂတာ=
ဂတိငါးသွယ် လားစဖွယ်မှာ ထိုက်ရာထိုက်ရာ လားသွား
ကြလေပြီ။

အေး. . . ဒါ ဘဝဇာတ်သိမ်းတာပဲ။ တစ်သက်လုံး
တစ်ကောင်နဲ့တစ်ကောင် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုမရှိ။ ညီညီ
ညွတ်ညွတ် ဝမ်းပန်းတသာနေကြ၍ ဒါန၊ သီလ၊ အဋ္ဌင်္ဂ၊
ဥပုသ်များကို သူ့ရက်နဲ့သူ စောင့်သုံး လှူဒါန်းပေးကမ်းကြပြီး
စုတေတဲ့အခါ ကံအားလျော်စွာ လားရောက်ကြရတယ်လို့
ဇာတ်တော်ပေါင်းပြ သိမ်းပြ တော်မူတယ်။

ဇာတ်တော်ပေါင်းခါနီးကျတော့ မြတ်စွာဘုရားက
တရားနာခံဖြစ်တဲ့ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနဒါယကာ သူဌေးရဲ့စိတ်
ကို စေတောပရိယ အဘိညာဏ်နဲ့ကြည့်လိုက်တော့ သူဌေးရဲ့
စိတ်မှာ တရားနာရ နှလုံးသွင်းရလို့ ကာမစ္ဆ၊ ဗျာပါဒ၊ ထိန၊
မိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတဲ့ နှိဝရဏတရား ငါးပါး
တို့ကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်ရှားထားပြီးဖြစ်လို့ သူဌေးရဲ့
စိတ်သည် အညစ်အကြေးကင်းပြီး-

၁။ ကလ္လစိတ္တံ = သစ္စာလေးပါးတရားကို ခံယူနိုင်
တဲ့ဂုဏ်။

၂။ မုဒုစိတ္တံ = ရွှေကောင်းလျှင် ဆွဲတိုင်းထင်။

ငင်တိုင်းရသလို စိတ်နှလုံး လွန်စွာ
လွန်စွာ နူးညံ့ နေခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်၊

၃။ ဝိနိဝရဏစိတ္တ = စိတ်အစဉ်မှာ စျာန်မက်ဖိုလ်ရဲ့
အဟန့်အတားတွေ ကင်းနေခြင်း
ဆိုတဲ့ ဂုဏ်၊

၄။ ဥဒဂ္ဂစိတ္တ = သူရဲ့စိတ်မှာ ပီတိတွေ ရှုန်းရှုန်းဝေပြီး
အင်မတန်တက်တက်ကြွကြွဖြစ်ခြင်း
ဆိုတဲ့ဂုဏ်၊

၅။ ပသန္နစိတ္တ = ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းကွာနေတဲ့အတွက်
စိတ်အစဉ် အလွန်ကြည်လင်
နေခြင်းဆိုတဲ့ဂုဏ်၊ ဤဂုဏ်ငါးပါး နှင့်
ပြည့်စုံနေတယ်။

ဤအချိန်မှာ သစ္စာလေးပါးတရားဟောပြလိုက်လျှင်
ဖျက်မရအောင်သိတဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်မျိုးနဲ့ သိသွား
နိုင်တယ်။ ဤအခြေအနေသို့ရောက်သည်ကို သိတော်မူလို့
မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာမှာ လာတဲ့နည်းအတိုင်း
သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟောကြားတော်မူတယ်။

ဣဒံ ခေါ ပန (ဂဟပတိ) ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊ ဇာတိပိ
ဒုက္ခာ၊ ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော၊ မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ၊
အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ပိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ
ဒုက္ခော၊ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ၊ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ သံခိတ္တေန
ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။

ဓမ္မစကြာမှာလာတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ဖော်ပြတဲ့ စာပိုဒ်

ထဲမှာ ဘိက္ခဝေကို ဖြုတ်၍ ဘိက္ခဝေနေရာမှာ ဂဟပယိလို့ အာလုပ်ထားပြီး သစ္စာလေးပါးကို ဖော်ပြတဲ့ စာလေးပိုဒ် လေးစုကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူတယ်လို့ မှတ်ယူရမည်ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုသူဌေးသည် အကယ်၍ တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဒေသနာဖြင့် ပင် အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်တယ်။

အကယ်၍ သူဌေးသည် ဉာဏ်ပညာနဲ့သော မန္တပည ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဒီအကျဉ်းစာလေးပိုဒ်ကိုတော့ လက်လွှတ်၍ မရဘူး၊ ဒီအကျဉ်းပြ စာလေးပိုဒ် လေးစုတို့ကို အကျဉ်းပြ မာတိကာသဘောထားပြီး မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ လာတဲ့ သစ္စပဌအတိုင်း -

ကတမာ စ (ဂဟပတိ) ဇာတိ၊ ယာ ကေသံ ကေသံ သတ္တာနံ တမ္မှိ တမ္မှိ သတ္တနိကာယေ ဇာတိ သဉ္ဇာတိ ဩက္ကန္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ အာယတနာနံ ပဋိမလာဘော၊ အယံ ဝုစ္စတိ (ဂဟပတိ) ဇာတိ။

ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်ရင်း (ဘိက္ခဝေ)နေရာ၌ (ဂဟပတိ)ဟု ပြောင်းလွှဲ ဟောလို့ သစ္စာလေးပါးတရားလဲဆုံးရော ထိုသူဌေးလဲ သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို သူတဖက်သား ဘယ်နည်းဖြင့်မှ ဖျက်၍မရသော အသိဉာဏ်မျိုးဖြင့် သိသွားတယ်။ ထိုသို့ သူတပါးဖျက်၍မရသောအသိဉာဏ်မျိုးကို အရိယမဂ်

ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်း - ဟူ၍ခေါ်၏။

ပုထုဇဉ်များအနေနဲ့က ယခုတရားနာတုန်း ဒုက္ခဟူ၍ သိသော်လည်း တော်တော်ကြာလျှင် အဲဒီဒုက္ခကိုပဲ သုခလို့ ထင်တတ်သေးတယ်။ သမုဒယသစ္စာ တဏှာလောဘဟာ ဒုက္ခရဲ့အကြောင်းပဲလို့ ယခုတရားနာတုန်းသိပေမယ့်လို့ အခြားတစ်ဦးတစ်ယောက်က “ဘယ် ဒုက္ခရဲ့အကြောင်း ဟုတ်ရမှာလဲ၊ ဒီလောဘတဏှာရှိလို့မို့ တို့တတွေ သာယာနိုင်တာ” စသည်ဖြင့် ညာလိုက် လှိုင်းလိုက်လျှင် အသိဉာဏ်ပျက်သွားနိုင်တယ်။ အရိယမဂ်ဉာဏ်နဲ့ သိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတော့ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ ဖျက်လို့မရဘူး။ ယခု သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနုဿုဋ္ဌေးဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို ဖျက်၍မရသော အသိဉာဏ်မျိုး ပေါက်ရောက်ကာ သောတာပန်အရိယာ အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီ။

သတ္ထာ=လူနတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။
 ဣမံဓမ္မဒေသနံ=ဤသသပဏ္ဍိတဇာတ်တရားဒေသနာ
 တော်မြတ်ကို။ အာဟရိတွာ=ထုတ်ဆောင်ဟောပြုပြီး
 သကာလ။ သစ္စာနိ=သစ္စာလေးပါးတို့ကို။ ပကာသေတွာ-
 ပကာသေသိ= အထင်အရှားဟောကြားပြသတော်မူပြီ။

သစ္စာလေးပါးပြတယ်ဆိုတာ ဓာတ်ပုံကြီးလေးပုံကို
 ကိုင်ပြတဲ့အပြုမျိုးမဟုတ်ဘူး၊ သစ္စာလေးပါးကို နားလည်
 အောင်ဟောပြတာ။ အေး တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်
 ဓမ္မစကြာလာအတိုင်းဟောတာ၊ မန္တပညပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်

ဓမ္မစကြာအလာကို မာတိကာထားပြီး မဟာသတိပဋ္ဌာန
သုတ္တန် ဓမ္မာနုပဿနာ သစ္စပဋ္ဌအခန်းလာ သဘောအတိုင်း
အကျယ်ချဲ့ထွင် ဟောကြားတော်မူတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာလူမျိုးတစ်ဦးအနေဖြင့်
ဝတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများလိုပါလျှင်

- (၁) ပဋိသန္ဓေ၊ အို၊ နာ၊ သေဟု၊ လေးထွေ ရင်းမြစ်၊
ဒုက္ခဖြစ်၏၊ မချစ်ယှဉ်တွဲ၊ ချစ်သူကွဲနှင့်၊ လိုလဲမရ၊
အကျဉ်းပြသော်၊ ပဉ္စဉပါဒ၊ ငါးခန္ဓာ၊ သစ္စာ ဒုက္ခ
မှန်မောလှ။

ဤသို့ ရွတ်ဆို၍ ဖြည်းဖြည်း သဘောပေါက်အောင်
စဉ်းစား၍ ကြည့်ပါ၊ ထို့နောက်မှ -

- (၂) ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း၊ မကောင်းတဏှာ၊ လောဘမှာ၊
သစ္စာ သမုဒယ မှန်မောလှ။
- (၃) တဏှာချုပ်ရာ၊ နိဗ္ဗာန်မှာ၊ သစ္စာနိရောဓ
မှန်မောလှ။
- (၄) နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ ကောင်းသောအသိ၊
ကောင်းဘိအကြံ၊ ကောင်းသံဆိုပြော၊ ကောင်း
သောအပြု၊ ကောင်းမှုသက်မွေး၊ ကောင်းရေး
လုံ့လ၊ ကောင်းထသတိ၊ ကောင်းဘိတည်ကြည်၊
ဤရှစ်မည်၊ တွင်ညီမဂ္ဂ မှန်မောလှ။

ဤလင်္ကာ = ၄- ပိုဒ်တို့ကို အရဆောင်ထား၍ သဘောသွားကို မပြတ်နှလုံးသွင်းပါလေ။ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်အောင်အောင်မြောက်မြောက်ဖြစ်ရန် အတွက်ကတော့ ဒုက္ခ(နှင့်) သမုဒယ=သစ္စာ ၂-ပါးတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဖြစ်ပုံကို အမြဲနှလုံးသွင်းပွားများရပါမယ်၊ ပွားများပုံက -

(က) သစ္စာ ဒုက္ခ၊ ထို့ ဓမ္မကား၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တစ်ရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။ ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမျှ၊ မဟုတ်ကြသည်၊ ဓမ္မသက်သက် ပါတကား။

(ခ) သစ္စာသမုဒယ၊ ထိုဓမ္မလည်း၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊ တစ်ရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။ ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမျှ၊ မဟုတ်ကြသည်၊ ဓမ္မသက်သက် ပါတကား။

ဤကဲ့သို့ အမြဲနှလုံးသွင်းပွားများနေလျှင် ထိုသူသည်

စတုသစ္စာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းနေသူ မည်ပါတယ်။

မီးကို ကြည့်ဖန်များလျှင် စိတ်ထဲ၌ ပူသကဲ့သို့ ဒုက္ခ(နှင့်) ဒုက္ခသမုဒယ=သစ္စာ ၂-ပါးတို့ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုဖန်များလာလျှင် စိတ်ထဲ၌ မီးပုံကြီး ၂-ပုံကို ကြည့်ရသလို ပူချင်သယောင်ယောင် ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ထိုအခါ မီးကြည့်လို့ ပူလာလျှင် ငမ်းရေကြည်ကို ကြည့်သကဲ့သို့ ဒုက္ခ(နှင့်) သမုဒယ= သစ္စာ ၂-ပါးတို့ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုဖန်များ၍ စိတ်ထဲ၌ မီးပုံကြီး ၂-ပုံကို ကြည့်ရသလို ပူချင် သယောင်ယောင် ဖြစ်လာခဲ့လျှင်-

တဏှာချုပ်ရာ၊ နိဗ္ဗာန်မှာ၊ သစ္စာနိရောဓမှန်မောလှ။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ ကောင်းသော အသိ၊ ကောင်းဘိ အကြံ၊ ကောင်းသံဆိုပြော၊ ကောင်းသောအပြု၊ ကောင်းမှု သက်မွေး၊ ကောင်းရေးလုံ့လ၊ ကောင်းထသတိ၊ ကောင်းဘိ တည်ကြည်၊ ဤရစ်မည်၊ တွင်ညီမဂ္ဂ မှန်မောလှ။

ဤသို့ ရွတ်ဆို၍ စိတ်နှလုံးအေးချမ်းအောင် ဆင်ခြင်ရပါမည်။ ဤအရာ၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာ (၁) ခန္ဓာ၊ (၂) အာယတန၊ (၃) ဓာတ်၊ (၄) သစ္စာ၊ (၅) ဣန္ဒြေ၊ (၆) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-လို့ ပညာဘူမိ=ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာရဲ့ ဖြစ်ရာ ကျက်စားရာ စားကျက်ကြီး ၆-မျိုးတို့ကို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ် ငါးပါးတို့သည် အနတ္တလက္ခဏသတ်

ကို ထောက်ထား၍ ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ကြတယ်-
လို့ သိရပါမယ်။

ဥရုဝေလ ကဿပညီနောင်သုံးဦးတို့ ခေါင်းဆောင်တဲ့
တစ်ထောင်သော ရှင်ရသေ့တို့သည် အာယတန ကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့
(တစ်နည်း) ဓာတ်၁၈-ပါးကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ကြ တယ်လို့
အာဒိတ္တပရိယာယသုတ်ကို ထောက်ထား၍ သိရပါမယ်။
(ထို့ကြောင့် လယ်တီဆရာတော်ကြီးက မိမိရေးသားတဲ့
အာယတနလင်္ကာထဲမှာ အာဒိတ္တသုတ်ကို ထုတ်ဖော်ပြ
ထားတယ်)

အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ်မြတ်ကြီး ဓမ္မစကြာ တရား
နာရလို့သောတာပန်ဖြစ်တယ်ဆိုရာမှာ တရားနာ နေရင်း
သစ္စာကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းလို့ သောတာပန် ဖြစ်တော်မူတာပါ။

မဟာပဓာနသုတ်ကိုထောက်၍ ဘုရားအလောင်း
တော်တိုင်းသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်
အထွတ်တပ်သော သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်သို့ ရောက်တော်မူ
ကြကြောင်းကို သိရပါတယ်။

အေး . . . ၊ ယခု သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါန သူဌေးကျတော့
တရားနာရင်း စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းနှလုံးသွင်းတဲ့
အတွက် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း
ကို အဋ္ဌကထာက ဤကဲ့သို့ ဖော်ပြတယ်။

သတ္ထာ=လူ နတ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။

ဣမံ ဓမ္မသေနံ=ဤသသပဏ္ဍိတဇာတ် ဒါနပရမတ္ထ
ပါရမီကိုဖော်ပြတဲ့ တရားဒေသနာတော်မြတ်ကို။
အာဟရိတွာ=ထုတ်ဆောင်ဟောပြု၍။ သစ္စာနိ=သစ္စာ
လေးပါးတို့ကို။ ပကာသေတွာ-ပကာသေသိ =အထင်အရှား
ဟောကြားပြသတော်မူလေပြီ။

ပကာသေတွာ=ဟောကြားပြသတော်မူပြီးမှ။
ဇာတကံ=ဇာတ်တော်ကို။ သမောဓာနေသိ=ပေါင်း၍
ဆက်၍စပ်၍ ပြသတော်မူလေပြီ။ သစ္စပရိယော သာနေ=
သစ္စာလေးပါး တရားဒေသနာတော် ဆုံးလတ်သော အခါ၌။
သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနဒါယကော=ပရိက္ခရာဥသ္မံ အလုံးစုံ
လှူသည့် အလှူဒါယကာဖြစ်သော။ ဂဟပတိ= သူဌေး
သည်။ သောတာပတ္တိဖလေ=သောတာပတ္တိဖိုလ်၌။
ပတိဌဟိ=တည်လတ်ပြီ သူတော်ကောင်းတို့။

ဇာတ်တော်ကို ဘယ်လိုပေါင်းပြသလဲဆိုတော့ -

ဂဟပတိ=ဒါယကာသူဌေး။ တဒါ=ထိုစဉ်အခါ၌။
ဥဒ္ဒေါ= ဖုံပညာရှိသည်။ ဣဒါနိ=နောက်ဆုံးပစ္စိမ ဤဘဝ၌။
အာနန္ဒော=ငါဘုရား၏ညီဖွား အာနန္ဒာမထေရ်သည်။
အဟောသိ = ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ=ဒါယကာသူဌေး။ တဒါ=ထိုစဉ်အခါ၌။
သိင်္ဂါလော=မြေခွေးပညာရှိသည်။ ဣဒါနိ=နောက်ဆုံး
ပစ္စိမဤဘဝ၌။ မောဂ္ဂလ္လာနော=ငါဘုရား၏လက်ဝဲရံ
မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်။ အဟောသိ = ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ=ဒါယကာသူဌေး။ တဒါ=ထိုစဉ်အခါ၌။
မက္ကဋ္ဌော=ပညာရှိမျောက်သည်။ ဣဒါနိ=နောက်ဆုံးပစ္စိမ
ဤဘဝ၌။ သာရိပုတ္တော=ငါဘုရား၏လက်ယာရံ သာရိ
ပုတြာမထေရ်သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ=ဒါယကာသူဌေး. . . တဒါ=ထိုစဉ်အခါ၌။
သက္ကော=ပုံဏ္ဏားယောင်ဆောင်တဲ့ သိကြားမင်းသည်။
ဣဒါနိ=နောက်ဆုံး ပစ္စိမဤဘဝ၌။ အနုရုဒ္ဓေါ=ငါဘုရား၏
မဟာသာဝကအနုရုဒ္ဓါမထေရ်သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်
လတ်ပြီ။

ဂဟပတိ=ဒါယကာသူဌေး။ တဒါ=ထိုစဉ်အခါ၌။
သသပဏ္ဍိတော ပန=ယုန်ပညာရှိသည်ကား။ ဣဒါနိ=
နောက်ဆုံးပစ္စိမ ဤဘဝ၌။ အဟမေဝ=လူသုံးပါး
တို့၏ဆရာ ဘုရားငါသာလျှင်။ အဟောသိ=ဖြစ်လတ်ပြီ(လို့)။
ဣတိ=ဤသို့။ ဇာတကံ=ဇာတ်တော်ကို။ သမောဓာ
နေသိ=ပေါင်း၍ ဆက်၍စပ်၍ပြသတော်မူလေပြီ သူတော်
ကောင်းတို့ . . . ။

ဤတွင် ဒါနပရမတ္ထပါရမီကို ဖော်ပြသည့် သသ
ပဏ္ဍိတဇာတ် ပြီးပါပြီ။

နိဂုံးဆုတောင်း

ဤသို့လျှင် သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနကိုအကြောင်းပြု၍
ဟောကြားအပ်သော သသပဏ္ဍိတဇာတ် တရားတော်
မြတ်ကို နာကြားရခြင်း = ဓမ္မဿဝနကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ

စေတနာ၊ သရဏဂုံ သီလဆောက်တည်ကြခြင်း=သီလမယ
 ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ သစ္စာလေးပါးအရှုခံထား၍
 တရားနှလုံးကျင့်သုံးခြင်းတည်းဟူသော=ဘာဝနာမယ
 ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ ဤသို့ပေါင်းအပ် များ
 မြတ်သောကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ကြောင့်
 “ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၊ ဇာတ်သိမ်းပြည်နိဗ္ဗာန်”
 ဆိုတဲ့အတိုင်း ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့ချုပ်ရာ ပြတ်ရာ ငြိမ်းရာ
 သံသရာ ဇာတ်သိမ်းရာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန် တရားတော်မြတ်ကို
 မပင်မပန်း ချမ်းသာလွယ်ကူသောအကျင့် ပဋိပတ်၊
 လျှင်မြန်သောဝိပဿနာအသိဉာဏ်၊ ရည်သန်ပန်ထွာ
 တောင့်တအပ်သော မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တ
 ဖိုလ်ပေါက် ကျွန်ုပ်တို့ တရားဟော၊ တရားနာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်စု
 မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရသော
 ထိုနောက်ဆုံးဘဝ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်မှ အခြားမဲ့ဖြစ်သော
 နောက်ကာလ၌ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံတို့တွင် ဘယ်ဘုံမှာမှ
 ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာဝဋ်မီးစာတရားတို့
 တစ်ဖန်အသစ် မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အနုပ္ပါဒနိရောဓ၊
 ယင်းကိုပင်ခေါ်တဲ့ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ကိုယ်စီစံရပါစေကုန်
 သတည်း။ ယင်းသို့ အနုပ္ပါဒနိရောဓ=ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်
 ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်
 တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်းသံသရာမီးတောက်
 မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေကုန်သတည်း။

သုမနသာမဏေရာဝတ္ထု တရားတော်

(ပါရမီကုသိုလ်ပြုမှုနှင့် ဆုတောင်းမှုကံကြောင့် ဆန်းကြယ်စွာ အကျိုးပေးပုံကို သိသဖြင့် ကုသိုလ်တရားကျင့်ကြံပွားများနိုင်ကြစေရန် ရည်သန်ဟောကြားခြင်း)

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၆-ခု၊ သာသနာတော် ၂၅၁၇-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း (၁၁) ရက်နေ့ညဉ့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အမှတ် ၅၀၊ စမ်းချောင်း မြို့နယ်၊ မုန့်လက်ဆောင်းကုန်းရပ်ကွက် ဒါယကာ + ဒါယိကာမကြီး + ငယ်တစ်စုတို့က ဓမ္မဒါန = အမတဒါနဒါယကာ + ဒါယိကာခံကြ၍ ကျွန်းတောလမ်းသီလရှင်ဆရာကြီးဒေါ်ဉာဏစာရီ၏ကျောင်းတိုက်အတွင်း ဓမ္မာရုံကြီး၌ကျင်းပအပ်သောတရားပွဲ၌ ဟောကြားအပ်သည့် ဓမ္မပဒကျမ်း လာ သုမနသာမဏေကျော်၏ အကြောင်းအရာဝတ္ထုတရားတော်။

သုမနသာမဏေလို့ သာသနာတော်မှာ ကျော်ကြားတဲ့ သာမဏေကျော်ရဲ့အကြောင်းအရာကို ကြည်ညိုကြည်ကြရအောင်။

နီလ + ပီတ + လောဟိတ + သြဒါတ + မဇ္ဈေဋ္ဌ + ပဘဿရ - ဆိုတဲ့ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး သာဝတ္ထိပြည်မွန်ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူထားကြပါ။ ဒီ သုမနသာမဏေကျော်ရဲ့အကြောင်း တရားနာ

လျှင် ဘုရားရှင်ကို သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့အရှေ့ဘက် ကျောင်းအမ
ကြီးဝိသာခါဆောက်လုပ်တဲ့ “ ပုဗ္ဗာရုံ”ကျောင်းတော်မှာ သီတင်း
သုံးနေတော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူထားကြရပါမယ်။

တရားဒေသနာ ဂါထာရင်းမှာ -
ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု၊
ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ ။
သော + မံ လောကံ ပဘာသေတိ ၊
အတ္တာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ ။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပါတယ် ။

နောက်ကျတော့ အနက်အဓိပ္ပါယ် နားလည်လာကြပါ
လိမ့်မယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏အတိတ်ဝတ္ထု

အဋ္ဌကထာဆရာတော်က တရားဒေသနာနိဒါန်းကို
ဤကဲ့သို့ ပျိုးပေးပါတယ်။

ယော ဟဝေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ
ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တော သုမနသာမဏေရံ အာရဗ္ဗ
ကထေသိ။

နှလုံးပျော့ပျောင်း သူတော်ကောင်းတို့ ၊ “ ယော
ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု ” အစရှိသော ဤတရားဒေသနာ
ဂါထာမြတ်ကို လူနတ်တို့ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိ

ပြည်ရဲ့အရှေ့ဘက် ဝိသာခါသူဌေးကတော်ဆောက်လုပ်
လှူဒါန်းတဲ့ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူတဲ့အခိုက်
(၇)နှစ်အရွယ် သာသနာတော်ဝယ်အငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့သူမန
သာမဏေကို အကြောင်းပြု၍ ဟောပါတယ်။

သူမနသာမဏေအကြောင်းပြောလျှင် သူ၏ဆရာ
အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏အကြောင်းလဲပါရတယ် . . . ။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ
၏အကြောင်းကိုပြောလျှင်လဲ မထေရ်၏အဓိကာရကောင်းမှု
ဆိုတဲ့ဆုတောင်းရှေးကောင်းမှုကိုလဲ ဖော်ပြရပါတယ် . . . ။
ထိုသို့ဖော်ပြရပါမူ -

ယနေ့ ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ ပဋိလောမအဆန်ပြန်၍ရေတွက်
လျှင် လွန်ခဲ့သောကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က (နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူအဝင်
အပါ) ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူခဲ့တယ်။ ထို ပဒုမုတ္တရ
မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါ ဟံသာဝတီမင်းနေပြည်၌
အရှင်အနုရုဒ္ဓါအလောင်းအမျိုးကောင်းသားသည် ဥစ္စာစီးပွား
ပေါများသောသူကြွယ်မျိုး၌ဖြစ်၍ ထို သူကြွယ်သည် ပဒုမုတ္တရ
မြတ်စွာဘုရားထံ တရားနာသွားသောတစ်နေ့အခါ ပဒုမုတ္တရ
မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းယောက်ျား + ရဟန်းမိန်းမ + ဥပါသ
ကာ + ဥပါသိကာ ဆိုတဲ့ပရိသတ် (၄)ပါးအလယ်မှာ ရဟန်း
တော်တစ်ပါးကို “ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရှိကြတဲ့ တပည့်ရဟန်းတို့
အနက် ဤရဟန်းသည် အမြတ်ဆုံးအသာဆုံးပါပေ” လို့
နှုတ်တော်မူ၍ ချီးကျူးတော်မူသည်ကို ကွေ့ရတော့ အမျိုး

ကောင်းသားသူကြွယ်၏စိတ်ထဲမှာ အားကျပြီး “ငါလည်းပဲ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ရတဲ့အရာမှာ အမြတ်ဆုံးအသာဆုံး မဟာသာဝကကြီးဖြစ်ရန် ” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တရားပွဲပြီး ဆုံးသောအခါ မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသောသံဃာကို မိမိ၏ အိမ်၌ (၇) ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြွရန် ပင့်လျှောက် တယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခု တေဒင်္ဂိဆုတောင်း

ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက လက်ခံတော်မူ၍ (၇) ရက် တိုင်တိုင် ထိုသူကြွယ်အိမ်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ ဆွမ်း ဒါယကာထိုသူကြွယ်က -

ဘန္တေ အဟမ္မိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ
သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျံ။

ဘန္တေ = မြတ်စွာဘုရား . . . ။ အဟမ္မိ = တပည့်
တော်လဲပဲ။ အနာဂတေ = အနာဂတ နောက်ကာလ၌။ ဧကဿ
ဗုဒ္ဓဿ = တစ်ဆူဆူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနေ =
အံ့ဖွယ်ရှိစွာ သာသနာ၌။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ = ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်
ရှိကြသော ရဟန်းတို့အနက် ။ အဂ္ဂေါ = အမြတ်ဆုံးအသာဆုံး
သည် ။ ဘဝေယျံ = ဖြစ်ရပါလို၏ဘုရား. . . ။

မြတ်စွာဘုရား. . . ။ တပည့်တော်လဲပဲ အနာဂတ်အခါ
တစ်ဆူဆူသောဘုရားရှင်၏သာသနာဝယ် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်

ရှိကြတဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏တပည့်ရဟန်းတို့အနက် အမြတ်ဆုံး
အသာဆုံး = ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးရပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရပါလို့၏ . . . လို့ ဆု
တောင်းတယ်။

ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက အနာဂတံသညဏ်တော်နှင့်
ကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီအချိန်ကထောက်လျှင် ကမ္ဘာတစ်သိန်း
မြောက် ယနေ့ဘဒ္ဒကမ္ဘာအကျွန်ုပ်တို့၏မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်
တော်မှာ ထိုအမျိုးကောင်းသားရဲ့ ဆုတောင်းပြည့် လိမ့်မည်ကို
သိမြင်တော်မူပြီး-

ဣတော ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ဂေါတမဗုဒ္ဓ
သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ အနုရုဒ္ဓေါ နာမ
ဘဝိဿသိ ။

ဥပါသက = ဒါယကာ . . ။တွံ = သင်သည်၊ ဣတော =
ဤယနေ့ကမ္ဘာမှ။ ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ = ကမ္ဘာ
တစ်သိန်းထက်၌ ။ ဂေါတမဗုဒ္ဓသာသနေ = ဂေါတမမြတ်စွာ
သာသနာ၌ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ = ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရှိကြကုန်
သောရဟန်းတို့အနက်။ အဂ္ဂေါ = အမြတ်ဆုံး အသာဆုံးဖြစ်
သော ။ အနုရုဒ္ဓေါ နာမ = အနုရုဒ္ဓ အမည်ရတဲ့ မဟာသာဝ
ကကြီးသည် ။ ဘဝိဿသိ = ဖြစ်ပေလိမ့်မည် ။

ဒါယကာ . . . ၊ သင်သည် ဤကမ္ဘာမှနောက်အနာဂတ်
ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ ဂေါတမမြတ်စွာသာသနာဝယ် အနုရုဒ္ဓ
အမည်ရှိသော ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရရှိကြတဲ့ရဟန်းတို့ အနက်

အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး = ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးရအဂ္ဂသာဝကကြီး
ဖြစ်လိမ့်မယ် . . . လို့ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက ဗျာဒိတ်စကား
မိန့်ကြားတော်မူတယ် ။

ထိုသူကြွယ်သည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား၏ ဗျာဒိတ်
စကားကို ကြားရလေသော် (ကမ္ဘာတစ်သိန်းဆိုတဲ့အချိန်ကား
ရှည်လျားသောကာလဖြစ်သည်၊ သို့စေကာ) သူ့စိတ်ထဲမှာ နက်
ဖြန်ခါရမလောက် အောက်မေ့ဝမ်းသာ၍ ဘုရားရှင်သက်တော်
ရှိစဉ် ဒါနစသောကောင်းမှုတို့ကိုပြု၍ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား
ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ တစ်ဆူတည်း
သော ဓာတ်တော်ကို (၇) ခုနစ်ယူဇနာအမြင့်ရှိတဲ့ ရွှေစေတီကြီး
တည်ကြတဲ့အချိန်မှာ ထိုသူကြွယ်သည် ရဟန်းတော်တို့ထံ
ဆည်းကပ်ပြီး “အရှင်ဘုရားတို့ . . . ၊ အဘယ်ကောင်းမှု ကုသိုလ်
သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို လျင်မြန်စွာရစေတတ်ပါသနည်း”
ဟု မေး၍ ရဟန်းတော်တို့က ဆီမီးအရောင်အလှူသည် ဒိဗ္ဗ
စက္ခုအဘိညာဉ်ရကြောင်း အားကောင်းသောအထောက်
အပံ့ဖြစ်သည်ကိုဖြေဆိုတော်မူကြသဖြင့် ထိုသူကြွယ်သည်ခုနစ်
ယူဇနာရှိသည့်ရွှေစေတီကြီးပတ်ပတ်လည် ဆီမီးတိုင်ထောင်
ပေါင်းများစွာ ထွန်းညှိပူဇော်မှုပြုလေသည်။

အန္ဓဘာရ မြက်ထမ်းသမားဘဝ

ထိုသူကြွယ်သည် ထိုဘဝမှစုတေ နတ်ပြည်၌ဖြစ်ပြီး

ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံး အပါယ်လေးပါးမလားရောက်
ဘဲ လှူပြည်+နတ်ပြည်သူဂတိသံသရာလည်ခဲ့၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ
သို့ရောက်သောအခါ ကဿပမြတ်စွာနှင့် အစိန္တေယျဂေါတမ
မြတ်စွာသာသနာနှစ်ရပ်ရဲ့အကြားကာလမှာ ဗာရာဏသီပြည်၌
ဆင်းရဲသားအမျိုးသားသွားပြီး ဖြစ်တယ်။

သံသရာလည်ရတယ်ဆိုတာ နိမ့်တုံမြင့်တုံ၊ အလောင်း
တော်ကြီးများပင် တစ်ခါတစ်လေ အိုးဖုတ်ရတဲ့အိုးထိန်း သမား
ဖြစ်ရတယ်၊ တစ်ခါတစ်လေကျတော့လဲပဲ လေးကျွန်းသေဌ်နင်း
စကြာမင်းကြီးဖြစ်ရတယ်။ လောကဓံရဲ့စီမံချက်ကို အလောင်း
တော်ကြီးများလဲ ခံရတာပဲ။ ယခု ဒီသူကြွယ်လဲ ဆင်းရဲသား
မျိုးမှာ သွားဖြစ်တယ်။

ထိုစဉ်အခါ ဗာရာဏသီပြည်မှာ သုမနသူဌေးဆိုတာ
မင်းသုံးသူဌေးပေါ့၊ အဲဒီသုမနသူဌေးကြီးကို အမိပြုပြီးထိုသူကြွယ်
သည် သုမနသူဌေးရဲ့အလုပ်သမား = မြက်ထမ်းသမားသွား
ဖြစ်ပြီး သူ့နာမည်က ပါဠိလို 'အန္ဓဘာရ' လို့ အမည်တွင်တယ်။
သုမနသူဌေးသည် ဗာရာဏသီပြည်မှာ နေ့စဉ် မဟာဒါနကြီး
ပေးဟယ်။ သဒ္ဓါတရားကြီးမှားတဲ့ သူဌေးပါပေ။

ဥပရိဋ္ဌ ပစ္စကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်

ထိုသို့နေရာက ဘစ်နေသ၌ ဂစ္ဆမာဒနတောင်မှာဥပရိဋ္ဌ
အမည်တော်ရှိတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တစ်ပါး နိရောဓ

သမာပတ်မှ ထတဲ့အခါမှာ

ကဿ န ခေါ အဇ္ဇ အနုဂ္ဂဟံ ကရိဿာမိ။

နိရောဓမာပတ်ကိုဝင်စားနေဆဲအခါ သမာပတ်တန်ခိုး
ကြောင့် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းကင်းပြီး သမာပတ်မှထတဲ့
အခါ ဆာလောင်မွတ်သိပ်လာတယ်။ ဒါကြောင့်-

အဟံ = ငါသည်။ အဇ္ဇ = ယနေ့။ ကဿ = အဘယ်
သူအား။ အနုဂ္ဂဟံ = ချီးမြှောက်မှုကို။ ကရိဿာမိ န ခေါ =
ပြုရပါအံ့နည်း။

ဤသို့ ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ ကိုယ်တော့်ညာဏ်ထဲမှာ
အန္ဓဘာရဆင်းရဲသား = မြက်ထမ်းသမားကို မြင်တော်မူပြီး-

အဇ္ဇ မယာ အန္ဓဘာရဿ အနုဂ္ဂဟံ ကာတုံ
ဝဋ္ဋတိ။

အဇ္ဇ = ယနေ့။ မယာ = ငါသည်။ အန္ဓဘာရဿ =
အန္ဓဘာရဆင်းရဲသားမြက်ထမ်းသမားအား။ အနုဂ္ဂဟံ = ချီး
မြှောက်မှုကို။ ကာတုံ = ပြုခြင်းငှါ။ ဝဋ္ဋတိ = သင့်၏။

အင်း . . . ငါယနေ့ အန္ဓဘာရဆင်းရဲသားမြက်ထမ်း
သမားအား ချီးမြှောက်မှုသင့်တော်တော့မယ် . . . လို့ ဆင်ခြင်
တော်မူပြီး ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် ကြည့်တော်မူတဲ့အခါ-

ဣဒါနိ စ သော အဋ္ဌဝိတော တိဏံ အာဒါယ
ဂေဟံ အာဂမိဿတိ။

စ = အထူးကား။ သော = ထို့အန္တဘာရဆင်းရဲသား
မြက်ထမ်းသမားသည်။ ဣဒါနိ = ယခုပင်။ အဋ္ဌဝိတော = တော
အုပ်မှ။ တိဏံအာဒါယ = မြက်ကိုထမ်းယူ၍။ ဂေဟံ = အိမ်သို့။
အာဂမိဿတိ = လာလိမ့်မည်။ . . ။

ထိုအချိန်မှာ အန္တဘာရသည် သုမနသုဌေးအိမ်မှာမရှိ
ဘူး၊ ယခုပင် သူသည် တောထဲမှ မြက်ထမ်းပြီးလာလိမ့်မည်
. . . လို့ သိတော်မူသဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ် သပိတ်
+ သင်္ကန်းကိုယူ၍ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွချီတော်မူကာ
အန္တဘာရ၏ မျက်မှောက်မှာပင် မြေပြင်သို့ သက်ဆင်းတော်မူ
တယ်။

အန္တဘာရမြက်ထမ်းသမားသည် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏
သပိတ်ယူပုံကိုမြင်ရလျှင်ပင် သပိတ်ဖုံးကိုဖွင့်လှစ်၍မကြည့်ရ
သော်လဲ သပိတ်ကို ပေါ့ပါးစွာကိုင်ယူတော်မူလာသည်ကို မြင်
သဖြင့် သပိတ်၌ ဆွမ်းမပါသေးကြောင်း ကောင်းစွာသိ၍ -

အပိ ဘန္တေ ဘိက္ခံ လဘိတ္ထ။

(လက်အုပ်ချီပြီး)

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . ။ ဘိက္ခံ = ဆွမ်းကို။ လဘိတ္ထ
အပိ = ရတော်မူကြပါပြီလားဘုရား။

အရှင်ဘုရား . . . ၊ ဆွမ်းရကြပါပြီလားလို့မေးတဲ့အခါ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်က -

လဘိဿာမ မဟာပုည = မရသေးဘူးလို့မပြောပဲ
သူ့ကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် “ရကြပါလိမ့်မည်ဒါယကာ. . .”
လို့ မိန့်ကြားသဖြင့် ဆွမ်းမရသေးကြောင်း ကောင်းစွာသိသဖြင့်
အန္ဓဘာရက -

တေန ဟိ ဘန္တေ ထောက် အာဂမေထ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား. . . ။ တေနဟိ = သို့တပြီးကား။
ထောက် = အတန်ငယ်တစ်အောင့်လောက်။ အာဂမေထ =
ဒီနေရာက စောင့်ဆိုင်းငံ့လင့်တော်မူကြပါကုန်ဘုရား. . . လို့
လက်အုပ်ချီမှီး ရှိခိုးတောင်းပန်ပြီး ထမ်းပိုးနှင့်တကွ မြက်စည်းကို
ခေတ္တချထားခဲ့၍ လျင်မြန်စွာ အိမ်သို့သွားပြီး အိမ်ရှင်မကို-

ဘဒ္ဒေ မယံ ဌပိတဘာဂဘတ္တံ အတ္ထိ,နတ္ထိ။

ဘဒ္ဒေ = ရှင်မ. . . ။ မယံ = ငါ့အတွက်။ ဌပိတဘာဂ-
ဘတ္တံ = ချန်ထားအပ်သော အဖို့ဝေစု ထမင်းသည်။ အတ္ထိ =
ရှိသလော ။ နတ္ထိ = မရှိဘူးလော။

ရှင်မရေ. . . ၊ ငါ့အတွက် ချန်ထားတဲ့ ဝေစုထမင်း
ရှိသလား၊ မရှိဘူးလားလို့ မေးတော့ အိမ်ရှင်မကလေးက -

အတ္ထိ သာမိ = (ရှိပါတယ် အရှင်. . . လို့ပြောတဲ့အခါ
ဝမ်းသာအားရ အန္ဓဘာရသည် ဥပရိဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအထံ
ပြန်လာ၍ သပိတ်ကို တောင်းယူပြီး အိမ်သို့အလာ လမ်းခရီး
အကြား၌ သူစဉ်းစားဆင်ခြင်သည်မှာ -

မယ့် ဒါတုကာမတာယ သတိ ဒေယျဓမ္မော န
ဟောတိ၊ ဒေယျဓမ္မ သတိ ပဋိဂ္ဂဟကံ န လဘာမိ၊ အဇ္ဇ
ပန မေ ပဋိဂ္ဂဟကော စ ဒိဋ္ဌော၊ ဒေယျဓမ္မော စ အတ္ထိ၊
လာဘာ ဝတ မေ၊

ဪ... ငါ့အဖို့ရာ တစ်ခါကစ်လေလှူလိုပေ
မယ်လို့ လှူဖွယ်ဝတ္ထုက မရှိတတ်ဘူး၊ တစ်ခါတစ်လေ လှူဖွယ်
ဝတ္ထုရှိပြန်ပါတော့လဲ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို မရတတ်ဘူး၊ အကြောင်း
အင်္ဂါညီညွတ်ခဲ့တယ်။ ယနေ့အဖို့တော့ ငါသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်
လဲ မျက်ဝါးထင်ထင် ဖူးမြင်အပ်လေပြီ၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထုလဲပဲ အထင်
အရှားရှိနေပေတယ်၊ ဪ... ငါ့အဖို့ရာ အရတော်လိုက်လေ။
ဤသို့ စဉ်းစားရင်း သပိတ်ကိုကမ်း၍ အိမ်ပြန်သွားတယ်။

မရှိစကားကြားရပါလို့ ဆူလေရင်း

အိမ်ပြန်ရောက်တော့ အန္တဘာရသည် မိမိအတွက်
ဝေစုထမင်းကို အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့သပိတ်ထဲသို့ ရှိသေစွာထည့်
၍ သပိတ်ကိုထမ်းယူခဲ့ပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ရဲ့လက်သို့
ဆက်ကပ်ပြီး -

ဣမိနာ ပန ဒါနေန၊ မာ မေ ဒလိဒ္ဓိယံ အဟု။
နတ္ထိတိ ဝစနံ နာမ၊ မာ အဟောသိ ဘဝါဘဝေ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . ။ ဣမိနာ ဒါနေန = ဤဝေစု
ဆွမ်းလှူဒါန်းရတဲ့ဒါနကောင်းမှုကြောင့်။ မေ = တပည့်တော်

၏အဖို့ရာ။ ဒလိဒ္ဓိယံ = ဆင်းရဲမွဲတေခြင်းသည်။ မာ အဟု = တစ်ရံတစ်ဆစ်မှ မဖြစ်ပါစေသား။

ဤဝေစုဆွမ်းလှူဒါန်းရတဲ့ကောင်းမှုကြောင့် တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း အလျှင်းမဖြစ်ပါစေသား။

ဘဝါဘဝေ = ငယ်ငယ်ကြီးကြီးဘဝအသီးသီး၌။ နတ္ထိတိဝစနံ နာမ = မရှိဟူသောစကားပြောကြားရခြင်းမည်သည်။ မာ အဟောသိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မဖြစ်ပါစေသား။

ဤကောင်းမှုကြောင့် ဘဝကြီးငယ်အသွယ်သွယ်၌ မရှိဟူသောစကားကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မပြောရမကြားရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏။ အဲဒီလိုဂါထာနဲ့ရွတ်ပြီး ဆုတောင်းတဲ့အပြင် -

ဘန္တေ ဧဝရူပါ ဒုဇ္ဇိဝိတာ မုစ္ဆေယျံ၊ နတ္ထိတိ ပဒမေဝ
န သုဏေယျံ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . ။ အဟံ = တပည့်တော်သည်။ ဧဝရူပါ = ဤသို့သဘောရှိသော။ ဒုဇ္ဇိဝိတာ = ဆင်းဆင်းရဲရဲ အသက်ရှင်ရခြင်းမှ။ မုစ္ဆေယျံ = လွတ်မြောက် တဲ့ကိုယ်ဖြစ်ရပါလို၏။ နတ္ထိတိပဒမေဝ = 'မရှိ' ဟူသောပုဒ် စကားကို ပင်လျှင်။ န သုဏေယျံ = မကြားရတဲ့ကိုယ်ဖြစ်ပါလို၏။

တပည့်တော် ဤကောင်းမှုကြောင့် ယခုဆင်းဆင်းရဲရဲ အသက်ရှင်ရခြင်းမှ လွတ်ကင်းတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ရပါလို၏။ မရှိ

ဟူသောစကားကိုနားမှလေသံမကြားရပါလို့ . . . လို့ဆုတောင်းတယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကလဲ -

ဧဝံ ဟောတု မဟာပုည = ဘုန်းကံကြီးလှ ဒါယကာ အန္ဓဘာရ . . . ၊ သင်ဆုတောင်းသည့်အတိုင်း ဖြစ်ပါစေ. . . ဟု မိန့်၍ သာဓုနုမော်ကောင်းချီးခေါ်ပြီး ဖဲကြွတော်မူတယ်။

ထီးချက်စောင့်နတ်သမီး ကောင်းချီးသံ

ထိုအချိန်မှာ သုမနသုဋ္ဌေးကြီးရဲ့ ထီးချက်စောင့် နတ်သမီးက-

အဟောဒါနံ ပရမဒါနံ၊ ဥပရိဋ္ဌေ သုပတိဋ္ဌိတံ။

အဟောဒါနံ = ဪ. . . အံ့ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အလှူဒါန ပါပေ။ ပရမဒါနံ = အလွန်ကြီးမြတ်သော အလှူဒါနကို။ ဥပရိဋ္ဌေ = ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်၌။ သုပတိဋ္ဌိတံ = ကောင်းစွာတည်ထားကော်ရော်ပူဇော်အပ်လေပြီ . . . ။ အဟော = ဪ. . . အံ့ဖွယ်ရှိပေစွ။

အဲဒီဂါထာဝက်စာပုဒ်ကို မြိန်မြိန်ရှက်ရှက်နှစ်ကြိမ် + သုံးကြိမ်ရွတ်ပြီး သာဓုကောင်းချီးခေါ်တယ်။ နတ်သမီးခေါ် တဲ့ သာဓုသံကို သုမနသုဋ္ဌေးကြီးကြားတဲ့အခါ သုဋ္ဌေးကြီးက

ကိံ မံ ဧတ္ထကံ ကာလံ ဒါနံ ဒဒမာနံ န

ပဿသိ။ ဒေဝတေ = နတ်သမီး . . . ။ တံ = သင်သည်။ မံ = ငါ့ကို။ ဧတ္တကံ ကာလံ = ဤမျှကာလပတ်လုံး။ ဒါနံ = အလှူဒါနကို။ ဒဒမာနံ = ပေးလှူနေသည်ကို။ နပဿသိ = မမြင်ဘူးလား။

ဟယံနတ်သမီး . . . ။ ငါ ဤမျှကာလရှည်လျားစွာ နေ့စဉ် နေ့စဉ် အလှူဒါနပေးနေသည်ကို သင်မမြင်ဘူးလား ယနေ့မှ အထူးတဆန်းပြုလုပ်ကာ သင်အဘယ့်ကြောင့်သာဓု = ကောင်းချီးခေါ်ရသလဲလို့ ပြောတဲ့အခါ

ထီးချက်စောင့်နတ်သမီးက -

နာ+ဟံ တဝ ဒါနံ အာရဗ္ဗ သာဓုကာရံ ဒေမိ
အန္ဓဘာရေန ပန ဥပရိဋ္ဌဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတေ ပသီဒိတွာ
မယာ ဧသ သာဓုကာရော ပဝတ္တိတော။

မဟာသေဌိ = သူဌေးကြီး . . . ။ အဟံ = အကျွန်ုပ်
သည်။ တဝ = သင်သူဌေးကြီး၏။ ဒါနံ = အလှူဒါနကို။
အာရဗ္ဗ = အာရုံပြု၍။ သာဓုကာရံ = ကောင်းချီးကို။ နဒေမိ =
ပေးသည်မဟုတ်ပါ။ ပန = စင်စစ်သော်ကား။ အန္ဓဘာရေန =
သင်ရဲ့အလုပ်သမား အန္ဓဘာရမြက်ထမ်းသမားသည်။ ဥပရိဋ္ဌ
ဿ = ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား။ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတေ = ပေးလှူအပ်
သောဆွမ်း၌။ ပသီဒိတွာ = သဒ္ဓါရွှန်းဆိုကြည်ညို၍။
မယာ = အကျွန်ုပ်သည်။ ဧသ ဧသော သာဓုကာရော = ဤ
ကောင်းချီးသံကို။ ပဝတ္တိတော = ဖြစ်စေအပ်ပြီ . . . ။

သူဌေးကြီး . . . ၊ ကျွန်ုပ်သည် သင်ရဲ့အလှူဒါနကို အကြောင်းပြု၍ သာဓုကောင်းချီးပေးတာ မဟုတ်ဘူး။ အကျွန်ုပ်ကား အသင်သူဌေးကြီးရဲ့ အလုပ်သမားမြက်ထမ်းသမား အန္တဘာရက အရှင်ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအားလှူလိုက်တဲ့ဆွမ်းမှာ သဒ္ဓါကြည်ညိုလွန်းလို့ ယခုလို သာဓုကောင်းချီးပေးတာလို့ နတ်သမီးက ပြောတဲ့အခါမှာ -

သူဌေးကြီးရဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ

သုမနသူဌေးကြီးက-

အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော၊ အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒါနံ ဒဒန္တော ဒေဝတံ သာဓုကာရံ ဒါပေတုံ နာသက္ခိ၊
အန္တဘာရော မံ နိဿာယ ဇီဝန္တော ဧကပိဏ္ဍပါတေနော
သာဓုကာရံ ဒါပေသိ၊ တဿ ဒါနေ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ
တံ ပိဏ္ဍပါတံ မမ သန္တကံ ကရိဿာမိ။

ဘော = အို-အချင်းတို့ . . . ။ အစ္ဆရိယံ ဝတ = လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။ အဟံ = ငါသည်။ ဧတ္တကံ ကာလံ = ဤမျှကာလပတ်လုံး။ ဒါနံ ဒဒန္တော = အလှူကို ပေးလှူပါလျက်။ ဒေဝတံ = ထီးချက်စောင့်နတ်သမီးကို။ သာဓုကာရံ ဒါပေတုံ = ကောင်းချီးပေးစေခြင်းငှာ။ နာသက္ခိ = မစွမ်းနိုင်ခဲ့ပါပေ။ အန္တဘာရော = အန္တဘာရဆင်းရဲသားသည်။ မံ နိဿာယ ဇီဝန္တော = ငါ့ကိုမှီ၍ အသက်ရှင်နေရသူဖြစ်ပါလျက်။

ဧကပိဏ္ဏပါတေနေဝ = တစ်ကြိမ်လှူအပ်တဲ့ဆွမ်းဖြင့်ပင်။ ဒေဝ
 တံ = ထီးချက်စောင့်နတ်သမီးကို။ သာဓုကာရံ = ကောင်းချီးကို။
 ဒါပေသိ = ပေးစေနိုင်၏။ တဿ = ထိုအန္ဓဘာရ၏။ ဒါနေ =
 ဥပရိဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား လှူအပ်သော ဆွမ်းဒါန၌။ အနုစ္ဆဝိကံ =
 အနိုင်မကျင့် သင့်လျောက်ပတ်သော အမှုကို။ ကတွာ = ပြု၍။
 တံ ပိဏ္ဏပါတံ = ထိုဆွမ်းအလှူကို။ မမ သန္တကံ = ငါ့ဥစ္စာ
 ငါ့ကောင်းမှုဖြစ်အောင်။ ကရိဿာမိ = ပြုလတ်ပေအံ့ . . . ။

အို . . . အံ့ဖွယ်ကောင်းလိုက်လေ . . . ငါသည် ဤမျှ
 ကြာအောင် နေ့စဉ်နေ့စဉ် အလှူဒါနများကို ပေးလှူခဲ့ပါလျက်
 ထီးချက်စောင့်နတ်သမီးကို သာဓုကောင်းချီးပေးစေဖို့ရန် ငါ
 မတတ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ အန္ဓဘာရဆင်းရဲသားကမူ ငါ့ကိုမှီပြီး
 အသက်ရှင်နေရသူဖြစ်ပါလျက် ဆွမ်းတစ်ကြိမ်လှူရုံဖြင့်ပဲ
 ထီးချက်စောင့် နတ်သမီးကို သာဓုကောင်းချီးခေါ်စေနိုင်တယ်။
 အေး . . . ၊ အန္ဓဘာရရဲ့အလှူဒါနမှာ ငါ အနိုင်မကျင့်ဘဲ
 သူကျေနပ်လောက်အောင် သင့်လျော် လျောက်ပတ်အောင်ပြု
 ပြီး သူ့ရဲ့ဆွမ်းအလှူကို ငါ့ကောင်းမှုကုသိုလ်ဖြစ်အောင်
 ပြုလုပ်မယ် . . . ၊ ဤသို့ ကြံစည်ပြီးလျှင် အန္ဓဘာရကို သူ့ထံသို့
 ခေါ်ဆောင်စေ၍ -

အဇ္ဇေ တယာ ကဿစိ ကိဉ္စိ ဒိန္နံ။

တာတ = အမောင် . . . ။ အဇ္ဇေ = ယနေ့။ တယာ =
 သင်သည်။ ကဿစိ = တစ်ဦးတစ်ယောက်အား။ ကိဉ္စိ =

၆၈ တိပိဋကဓရ ဟောစဉ်တရား (တတိယတွဲ)

တစ်စုံတစ်ခုကို။ ဒိန္နံ = ပေးလှူအပ်ပါသလော။

အန္ဓဘာရ . . . ၊ သင်သည် ယနေ့တစ်ဦး တစ်ယောက်
အား တစ်ခုခုပေးလှူအပ်ပါသလား . . . လို့ မေးတဲ့အခါ
အန္ဓဘာရက -

အာမ သာမိ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ . မေ အဇ္ဇ
ဘာဂဘတ္တံ ဒိန္နံ။

သာမိ = အရှင် . . . ။ အာမ = ဪ . . . လှူအပ်
ပါ၏။ မေ = အကျွန်ုပ်သည်။ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေက ဗုဒ္ဓဿ = ဥပရိဋ္ဌ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား။ အဇ္ဇ = ယခုပင်။ ဘာဂဘတ္တံ =
မိမိ၏ဝေစုဆွမ်းကို။ ဒိန္နံ = ပေးလှူအပ်ပါပြီ။

ဪ . . . လှူမိတယ် လှူမိတယ် အရှင်သူဌေးကြီး . . ။
ယနေ့ ယနေ့ မိမိဖို့ဝေစုဆွမ်းကို ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအားလှူ
လိုက်ပါတယ်။

ဒီတော့ သုမန သူဌေးကြီးက -

ဟန္တ ဘော ကဟာပဏံ ဂဟေတွာ ဧတံ မယံ
ပိဏ္ဍပါတံ ဒေဟိ။

ဘော = အမောင်အန္ဓဘာရ . . . ။ ဟန္တ = ရော့
(ယူလော့)။ ကဟာပဏံ = ငွေအသပြာကို။ ဂဟေတွာ =
ယူပြီးလျှင်။ ဧတံပိဏ္ဍပါတံ = မောင်လှူတဲ့ ထိုဆွမ်းကို။ မယံ =
ငါ့အား။ ဒေဟိ = ပေးပါလော့။ ရော့ပါအမောင် . . . ၊

ငွေတစ်ကျပ်ကိုယူပြီးတော့ အမောင်လှူလိုက်တဲ့ ဆွမ်းကို
ငါ့အားပေးပါဆိုတော့ အန္ဓဘာရက -

န ဒေမိ သာမိ = မပေးပါရစေနဲ့ အရှင်သူဌေးမင်း
... ဆိုတော့ -

ဒါဖြင့် နှစ်ကျပ်ယူပါ။

(မပေးပါရစေနဲ့။)

သုံးကျပ်ယူပါ+လေးကျပ်ယူပါ+ ငါးကျပ်ယူပါ။

(မပေးပါရစေနဲ့။)

ဘယ်လောက်ထိအောင် တက်ပေးသလဲဆိုလျှင် ကျပ်
တစ်ထောင်ထိအောင်တက်၍ ပေးသော်လဲ အန္ဓဘာရက
“န ဒေမိ သာမိ = မပေးပါရစေနဲ့ အရှင်သူဌေးမင်း ...”
ဒီလိုပဲ ပြောတယ်။

ကျပ်တစ်ထောင် ပေးလို့မှ မရတဲ့အဆုံးမှာ သုမန
သူဌေးကြီး က-

ဟောတု ဘော ယဒိ ပိဏ္ဍပါတံ န ဒေသိ
သဟဿံ ဂဟေတွာ ပတ္တိံ မေ ဒေဟိ။

ဘော = အမောင် အန္ဓဘာရ ...။ ပိဏ္ဍပါတံ =
ဆွမ်းကို။ ယဒိ န ဒေသိ = အကယ်၍ မပေးလိုပြန်အံ့။
ဟောတု = ရှိပါစေ။ သဟဿံ = အသပြာ (၁၀၀၀)ကို။ ဂဟေ
တွာ = ယူ၍။ မေ = ငါ့အား။ ပတ္တိံ = ကုသိုလ်ရဲ့ အရှိန်အဟိန်
အမျှကို။ ဒေဟိ = ပေးပါလော့။

အန္တဘာရရယ် . . . ။ ဆွမ်းကို အသင်မပေးလိုလျှင် ရှိပါစေ၊ ငွေအသပြာတစ်ထောင်ကိုယူပြီး အဲဒီဆွမ်းလှူရတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်ရဲ့ = အဖို့ဘာကို ငါ့အား အမျှပေးပါလို့ ဆိုတော့ -

အန္တဘာရကလဲ . . .

အယျေန သဒ္ဓိံ မန္တောတွာ ဇာနိဿာမိ။

သာမိ = အရှင်သူဌေးမင်း . . . ။ အဟံ = အကျွန်ုပ် နှိုပ် သည်။ အယျေန = အရှင်ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့်။ သဒ္ဓိံ = တကွ။ မန္တောတွာ = တိုင်ပင်ပြီးမှ။ ဇာနိဿာမိ = စဉ်းစားပါရစေ။

လွန်အောင်မပြောဘူးနော်၊ မိမိအလုပ် လွဲမှားသွားမှာ စိုးလို့ ကျွန်တော်မျိုး အရှင်ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဲ့သွားပြီး တိုင်ပင် ပါရစေဦး။ တိုင်ပင်ပြီးမှ စဉ်းစားပါရစေ။

အဲဒီလိုပြောပြီး အပြေးလွှား ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါကြွသွား တဲ့ လမ်းကို လိုက်၍ မှီတယ်ဆိုလျှင်ပဲ - -

ဆရာ ဒကာ ဆွေးနွေးကြပုံ

ဘန္တေ သုမနသေဌိံ သဟဿံ ဒတွာ တုမှာကံ ဒိဋ္ဌပိဏ္ဍပါတေ ပတ္တိံ ယာစတိ၊ ကိံ ကရောမိ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . ။ သုမနသေဌိံ = သုမန သူဌေးကြီးသည်။ သဟဿံ ဒတွာ = အသပြာတစ်ထောင်

ပေး၍၊ တုမှာကံ = အရှင်ဘုရားတို့အား။ ဒိန္နပိဏ္ဍာပါတေ = ပေးလှူအပ် သောဆွမ်း၌။ ပတ္တိ = ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖို့အစုကို။ ယာစတိ = တောင်းပါ၏ဘုရား။ အဟံ = တပည့်တော်သည်။ ကိံကရောမိ = ဘယ်လိုပြုလုပ်ရမည်လဲဘုရား။ . . . ။

အရှင်ဘုရား . . . ၊ သုမနသုဌေးကြီးက အရှင်ဘုရားအား တပည့်တော်လှူအပ်တဲ့ ဆွမ်းဒါန၌ ငွေတစ်ထောင်ပေးပြီးတော့ အမျှဝေဖို့ရန်တောင်းခံနေပါတယ်၊ တပည့်တော် ဘယ်လိုပြုလုပ်ရမည်လဲ ဘုရား လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါမှာ ဥပရိဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်က ဥပမာဆောင်ပြသည်မှာ . . .

သေယျထာပိ ပဏ္ဍိတ ကုလသတိကေ ဂါမေ
ဧကသ္မိ ယရေ ဒီပံ ဇာလေယျ၊ သေသာ အတ္တနော
တေလေန ဝဋ္ဋိံ တေမေတွာ ဇာလာပေတွာ ဂဏှေယျ။
ပုရိမပဒီပဿ ပဘာ အတ္တိတိ ဝတ္တဗ္ဗာ နတ္ထိတိ။

ပဏ္ဍိတ = အမောင်ပညာရှိ ၊ သေယျထာပိ = လောကဥပမာနှိုင်းဖွယ်ရာကား။ ကုလသတိကေဂါမေ = အိမ်ခြေတစ်ရာရှိသောရွာ၌။ ဧကသ္မိ ယရေ = အိမ်တစ်အိမ်၌။ ဒီပံ = ဆီမီးကို။ ဇာလေယျ = ထွန်းညှိထားလေရာ၏(ဝါ) ထွန်းညှိထားတယ်ဆိုပါစို့။ သေသာ = ကျန်တဲ့ (၉၉) အိမ်တို့သည်။ ဂါ - ကျန်တဲ့ (၉၉) အိမ်မှာနေတဲ့လူတို့သည်။ အတ္တနောတေလေန = မိမိ၏ ဆီဖြင့်။ ဝဋ္ဋိံ = မီးစာကို။ တေမေတွာ = ဆွတ်၍။ ဇာလာပေတွာ = မီးကူးပြီးလျှင်။ ဂဏှေယျ = ယူကြတယ် ဆိုပါစို့။ ဧဝံ

သန္တေ = ဤသို့မီးကူးပြီးယူလတ်သော်။ ပုရိမပဒိပဿ = ရှေးဦး
စွာသောဆီမီး၏။ ပဘာ = အရောင်ကို။ အတ္ထိတိ = ရှိ၏ဟူ၍
လည်း။ ဝတ္တဗ္ဗာ = ဆိုအပ်သလော။ နတ္ထိတိ = မရှိဟူ၍လည်း။
ဝတ္တဗ္ဗာ = ဆိုအပ်သလော။ . . ။

အေး. . . ။ အန္ဓဘာရပညာရှိ. . . ။ လောကဥပမာ
တစ်ခု ပြောပြမယ်။ အိမ်ခြေတစ်ရာရှိတဲ့ရွာကြီးမှာ အိမ်တစ်
အိမ်မှာ ဆီမီးညှိထွန်းထားတယ်ဆိုပါစို့။ ကျန်တဲ့ (၉၉) အိမ်မှ
လူတွေက မိမိရဲ့ဆီဖြင့် ဆီမီးစာကိုဆွတ်ပြီး ဒီပထမ အိမ်က
မီးတောက်မှာလာပြီး ဆီမီးကူးယူကြတယ်ဆိုပါစို့။ အဲဒီလို
မီးကူးတဲ့အခါ အကူးခံရတဲ့ပထမမီးမှာ အရောင်အလင်းရှိတယ်
လို့ပဲဆိုရမည်လား၊ သူတို့ကူးယူသွားတဲ့အတွက် မရှိတော့ဘူး
ဟိုဘက်သွားပြီး၊ အဲဒီလိုပဲဆိုရမည်လား။ သင်ကြိုက်သလိုဖြေ
စမ်းပါ။ အဲဒီလိုပြောတဲ့အခါ-

အန္ဓဘာရက

အတိရေကတရော ဘန္တေ ပဘာ ဟောတိ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား. . . ။ အတိရေကတရော = ရှေး
ကထက်ပိုလွန်သော။ ပဘာ = အရောင်သည်။ ဟောတိ =
ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

အရှင်ဘုရား. . . ။ ဒီလိုလာပြီးကူးယူညှိယူတဲ့အတွက်
အရောင်လျော့သွားတယ်လို့ မဆိုရပါဘူး၊ ရှေးကထက်တောင်
ပိုပြီးတော့ အရောင်အလင်းများဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီလို

လျှောက်ထားတဲ့အခါ-

ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရင်သူမြတ်က-

ဧဝမေဝံ ပဏ္ဍိတ ဥဠုက္ခိယာဂု ဝါ ဟောတု၊
ကဋ္ဌဈ္ဈဘိက္ခာ ဝါ၊ အတ္တနော ပိဏ္ဏပါတေ ပရေသံ ပတ္တိ
ဒေန္တဿ ယတ္တကာနံ ဒေတိ၊ တတ္တကံ ဝဗ္ဗတိ။ တံ ဟိ
ဧကမေဝ ပိဏ္ဏပါတံ အဒါသိ၊ သေဌိဿ ပန ပတ္တိယာ
ဒိန္နာယ ဒွေ ပိဏ္ဏပါတာ ဟောန္တိ ဧကော တဝ၊ ဧကော
တဿ။

ပဏ္ဍိတ = အမောင်အန္ဓဘာရ ပညာရှိ . . ဧဝမေဝံ =
ဤအတူပင်လျှင်။ ဥဠုက္ခိယာဂုဝါ = တစ်ယောက်ချို့မျှသော
ယာဂုအလှူဖြစ်စေ။ ကဋ္ဌဈ္ဈဘိက္ခာဝါ = တစ်ဇွန်း တစ်စလောင်း
တစ်ယောက်မမျှသော ဆွမ်းအလှူပင်ဖြစ်စေ။ အတ္တနော
ပိဏ္ဏပါတေ = မိမိ၏ဆွမ်းအလှူဒါန၌။ ပရေသံ = သူတစ်ပါး
တို့အား။ ပတ္တိ = အဖို့ဘာဂအမျှကို။ ဒေန္တဿ = ပေးသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖို့ရာ။ ယတ္တကာနံ = အကြင်မျှလောက် သောသူတို့
အား။ ဒေတိ = ပေး၏။ တတ္တကံ = ထိုမျှလောက်။ ဝဗ္ဗ =
ကောင်းမှုသည်။ ဝဗ္ဗတိ = တိုးပွား၏။ ဟိ = မှန်၏။ တံ =
သင်သည်။ ဧကမေဝ ပိဏ္ဏ ပါတံ = တစ်ထပ်စာ ဆွမ်းကိုသာ
လျှင်။ အဒါသိ = ပေးလှူခဲ့လေပြီ။ ပန = ထိုသို့ပင်ဆွမ်း
တစ်ထပ်စာသာလှူအပ်ပါသော်လည်း။ သေဌိဿ = သုမနသ
ဗုဒ္ဓကြီးအား။ ပတ္တိယာ = ကောင်းမှုဘာဂအမျှကို။ ဒိန္နာယ =

ပေးအပ်သည်ရှိသော်။ တဝ = သင့်အတွက် က။ ဧကော = ဆွမ်းအလှူတစ်ခု။ တဿ = ထို သေဋ္ဌေးကြီးအတွက်က။ ဧကော = ဆွမ်းအလှူတစ်ခု။ ဣတိ = ဤသို့။ ဒွေပိဏ္ဍပါတာ = ဆွမ်းအလှူ နှစ်မျိုးတို့သည်။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။

အေး . . . ၊ ပညာရှိတဲ့ အမောင်အန္ဓဘာရ . . . ၊ ဤဥပမာ အတူပဲ တစ်ယောက်ချီမျှသောယာဂအလှူပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်ဇွန်းတစ်စလောင်းတစ်ယောက်မမျှသော ဆွမ်းအလှူပဲ ဖြစ်ဖြစ် မိမိလှူအပ်တဲ့အလှူဒါနရဲ့ အဖို့ဘာဂအစုကို သူတစ်ပါး တို့အားအမျှပေးဝေတဲ့ ကုသိုလ်ရှင်အဖို့ရာ လူငါးယောက်အား အမျှပေးလျှင် အဲဒီကုသိုလ်ဟာ ငါးဆပွားတယ်၊ လူဆယ် ယောက်အား အမျှပေးလျှင် အဲဒီကုသိုလ်ဟာ ဆယ်ဆပွား တယ်။ မှန်ပေတယ်။ သင်က ဆွမ်းတစ်နပ်စာကိုလှူပြီး သုမန သေဋ္ဌေးကြီးအား အမျှပေးဝေလိုက်တဲ့အခါ သင့်အတွက် ဆွမ်းအလှူတစ်ခု၊ သေဋ္ဌေးအတွက် ဆွမ်းအလှူတစ်ခု၊ ဤကဲ့သို့ ဆွမ်းအလှူနှစ်ခု ဖြစ်သွားတယ် . . . ။ ဤသို့ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်က မိန့်ကြားတော်မူတယ် . . . ။

ဆင်းရဲသား၏ဒါန သေဋ္ဌေးအားအမျှဝေ

အန္ဓဘာရသည် သံသယကင်းသွားပြီး-

သာဓု ဘန္တေ = ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား . . . ။

ဤကဲ့သို့လျှောက်ထားပြီး အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး

သေဌေးထံမှောက် သွားရောက်၍ -

ဂဏှ သာမိ ပတ္တိံ။

သာမိ = အရှင်သေဌေးမင်း။ ပတ္တိံ = ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အဖို့ဘာဝသမျှကို။ ဂဏှ = ယူပါလော့။

အရှင်သေဌေးမင်း . . . ဆွမ်းအလှူဒါန အမျှယူပါ . . . ဤသို့ အန္ဓဘာရက အမျှဝေသောအခါ -

သုမနသေဌေးကြီးက -

တေန ဟိ ဣမေ ကဟာပဏေ ဂဏှ။

တေနဟိ = သို့တပြီးကား၊ (ဝါ) ဒါဖြင့်လျှင်။ ဣမေ ကဟာပဏေ = ဤအသပြာတစ်ထောင်တို့ကို။ ဂဏှ = အမောင်ယူလော့။

ဒါဖြင့်လျှင် ဤငွေတစ်ထောင်ကို အမောင်ယူပါ - လို့ ပြောသောအခါ

အန္ဓဘာရက

“နာ+ဟံ ပိဏ္ဏပါတံ ဝိက္ကိဏာမိ၊ သဒ္ဓါယ တေ ပတ္တိံ ဒမ္မိ။

သာမိ = အရှင်သေဌေးမင်း . . . ။ အဟံ = အကျွန်ုပ်သည်။ ပိဏ္ဏပါတံ = ဆွမ်းကို။ န ဝိက္ကိဏာမိ = ရောင်းသည် မဟုတ်ပါ။ သဒ္ဓါယ = သဒ္ဓါတရားဖြင့်။ တေ = အရှင်သေဌေးမင်းအား။ ပတ္တိံ = ကုသိုလ်ကောင်းမှုအဖို့ဘာဝအမျှကို။ ဒမ္မိ = ပေးပါ၏။”

ကျွန်ုပ် ဆွမ်းကိုရောင်းတာမဟုတ်ဘူးနော်၊ ဘယ်လို
နည်းနဲ့မှ ကျွန်ုပ်မရောင်းဘူး၊ ကျွန်ုပ်သဒ္ဓါတရားထက်သန်
စွာဖြင့် အရှင်အား ဆွမ်းအလှူဒါန အမျှပေးဝေခြင်းဖြစ်ပုံ
တယ်... လို့ ဆိုတော့-

မြက်ထမ်းသမား သေဋ္ဌေးဖြစ်ခြင်း

သုမနသေဋ္ဌေးကြီးက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ-

တွံ သဒ္ဓါယ ဒေသိ၊ အဟမ္ပိ တဝ ဂုဏေ ပူဇေမိ
ဂဏှ တာတ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ စ ပန မာ သဟတ္ထာ
ကမ္ပံ+ မကာသိ၊ ဝီထိယံ ယရံ မာပေတွာ ဝသ၊ ယေန စ
တေ အတ္ထော ဟောတိ။ သဗ္ဗံ မမ သန္တိကာ ဂဏှာဟိ။

တွံ = သင် (အမောင်)က။ သဒ္ဓါယ = သဒ္ဓါတရားဖြင့်။
ဒေသိ = ကောင်းမှုဘာဂအမျှပေးဝေ၏။ အဟမ္ပိ = ငါကလဲပဲ၊
တဝ = သင်၏။ ဂုဏေ = ကျေးဇူးတို့ကို။ ပူဇေမိ = ပူဇော်ပါရစေ။
တာတ = အမောင်။ ဂဏှ = ယူသာယူပါ။ စပန = ဆက်၍
အထူးစကားပြောကြားလိုသည်မှာ...။ (တွံ = အမောင်သည်)
ဣတော ပဋ္ဌာယ = ယခုအချိန်မှစ၍၊ သဟတ္ထာ = မိမိလက်ဖြင့်။
ကမ္ပံ = အလုပ်ကို။ မာ အကာသိ = မလုပ်ပါနှင့်တော့။ ဝီထိယံ =
ဟောဟို လမ်းမကြီး၌။ ယရံ မာပေတွာ = အိမ်ဆောက်၍။
ဝသ = နေပါလော့။ ယေန စ = အကြင်ဝတ္ထုဖြင့်လည်း။
တေ = သင့်အား။ အတ္ထော = အလိုသည်။ ဟောတိ =

ဖြစ်ငြားအံ့။ သဗ္ဗံ = အလိုရှိသမျှဥသည့်အလုံးစုံကို။ မမသန္တိကာ = ငါ့အထံမှ။ ဂဏှာဟိ = အခမဲ့ အမောင်ယူပါလေ။

အေး...။ အမောင်ကလဲ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုအမျှပေးဝေတော့ ငါကလဲ အမောင့်ဂုဏ် ကျေးဇူးကို ပူဇော်စမ်းပါရစေ၊ ငါက အမောင့်စေတနာကို ပူဇော်တာပါ။ (မောင့်ဆွမ်းကိုမလိမ့်တပတ် လဲယူတာမဟုတ်ပါဘူး) ဒီတော့ အမောင်ယူသာယူပါ။ အမောင့်အား အထူးဆက်ပြီးပြောလိုတာက ယနေ့မှစ၍ အမောင့်လက်နဲ့ အလုပ်မလုပ်နှင့်တော့၊ ဟောဟိုက လမ်းမပေါ်မှာ အမောင် အိမ်သစ်ဆောက်ပြီးနေပါ။ အမောင် လိုအပ်သမျှကို ငါ့ထံမှ အခမဲ့ယူပါလို့ ပြောတယ်။

ဤနေရာ၌ အဋ္ဌကထာ၏ အထူးမှတ်ချက်ကိုဖော်ပြပါမည်။

နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတဿ ပန ဒိန္နပိဏ္ဍပါတော တဒဟေဝ ဝိပါကံ ဒေတိ၊ တသ္မာ ရာဇာပိ တံ ပဝတ္တိသုတ္တာ အန္ဓဘာရံ ပက္ခောသာပေတွာ ပတ္တိံ ဂဟေတွာ မဟန္တံ ဘောဂံ ဒတွာ တဿ သေဋ္ဌိဌာနံ ဒါပေသိ။

ပန = မှတ်ဖွယ်အထူးကား။ နိရောဓာ = နိရောဓသမာပတ်မှ။ ဝုဋ္ဌိတဿ = ထသောအရှင်ပဓမ္မကဗုဒ္ဓါအား။ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတော = ပေးလှူအပ်သော ဆွမ်းအလှူဒါနသည်။ တဒဟေဝ = ထိုလှူသည့်နေ့မှာပင်။ ဝိပါကံ = အကျိုးကို။ ဒေတိ = ပေး၏။ တသ္မာ = ထို့ကြောင့်။ ရာဇာပိ = ဟာရာဏ

သိပြည့်ရှင်မင်းကလဲ။ တံ ပဝတ္တိံ သုတ္တာ = ထိုသတင်းကို ကြားရ၍။ အန္ဓဘာရံ ပက္ခောသာပေတွာ = အန္ဓဘာရကို အခေါ်လွှတ်ပြီး။ ပတ္တိံ ဂဟေတွာ = သူထံမှကုသိုလ်အမျှရယူပြီး။ မဟန္တဘောဂံ ဒတွာ = ကြီးစွာသောစည်းစိမ်ကိုပေး၍။ သေဌိဌာနံ = သေဌေးရာထူးကို။ ဒါပေသိ = ပေးစေပြီ။

နိရောဓသမာပတ်မှထတဲ့ အနာဂါမ် + ရဟန္တာအား လှူအပ်သောအလှူဒါနသည် နေ့ချင်းပင်အကျိုးပေးတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် သုမနသေဌေးကြီးက အလုပ်သမားဘဝမှ လွတ်၍ အိမ်တစ်ဆောင် မီးတစ်ပြောင်ဆောက်လုပ်ပေးရုံမျှ သာမဟုတ်ဘဲ ဗာရာဏသီမင်းကလဲ သတင်းကြားတော့ အန္ဓဘာရကို အခေါ်လွှတ်ပြီး၊ သူထံက ကုသိုလ်အမျှ ရယူပြီး၊ စည်းစိမ်များစွာ ပေးပြီး “ သင်သည် ငါ၏ မင်းသုံးသေဌေး ဖြစ်စေ ” လို့ အမိန့်တော်မြတ်သတ်မှတ်၍ သေဌေးရဲ့ပလ္လင်၊ သေဌေးဆောင်းတဲ့ ထီး အစရှိတဲ့ သေဌေးတို့အဆောင် အယောင်များ ပေးအပ်ပြီး သေဌေးရာထူးကို ခန့်အပ်တယ်။ “ အရှင်မွေး နေ့ခြင်းကြီး ” ဆိုသည်မှာ ဤအရာမျိုးပင်ဖြစ်ပါတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဝတ္ထု

အဲဒီလို သေဌေးရာထူးတင်မြှောက်ခံရပြီးနောက် အန္ဓဘာရသေဌေးသည် သုမနသေဌေးကြီးနှင့် အလွန်ရင်းနှီးသော သူငယ်ချင်းသေဌေးဖြစ်ပြီး အသက်ထက်ဆုံး ကောင်းမှုကုသိုလ်များပြု၍ ထိုဘဝမှစုတေ၍ နတ်ပြည်၌ဖြစ်ပြီး နတ်ပြည်နှင့် .

လှူပြည်သုဂတိ သံသရာလည်ခဲ့ရာ ဤဘုရားသာသနာခေတ် ရောက်တဲ့အခါမှာ ကပိလဝတ်ပြည်မှာ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးရဲ့ ညီတော်အမိတောမနသာကီဝင်မင်းရဲ့ သားတော်အငယ်လာ ဖြစ်တယ်။

သားတော်အကြီးက မဟာနာမသာကီဝင်မင်းသား၊ သားတော်အငယ်က အနုရုဒ္ဓသာကီဝင်မင်းသားလို့ အမည် တွင်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဆွေမျိုးစပ်လျှင် ညီအစ်ကို ဝမ်းကွဲတော်စပ်ကြတယ်။ အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့ ၊ အလွန်ဘုန်းကြီးသူဖြစ်၍ လောကီရေးရာတွေ ဘာမှနားမလည် အလွန်အလွန်ချမ်းသာတယ်။

အခြား သာကီဝင်မင်းသားတွေလဲ အလွန်နူးညံ့ သိမ်မွေ့ ချမ်းသာကြတယ်။ အခြားသာကီဝင်မင်းသားတွေက လောကီ ရေးရာ နားလည်ကြလိမ့်ဦးမယ်။ အနုရုဒ္ဓမင်းသားကမူ လော ကီရေးရာဘာမှ နားမလည်ဘူး၊ နားမလည်သမှ -

တစ်နေ့သောအခါ ဘဒ္ဒိယမင်းသား၊ အနုရုဒ္ဓမင်းသား၊ အာနန္ဒမင်းသား၊ ကိမ္ဗိလမင်းသား၊ ဘဂုမင်းသား၊ ဒေဝဒတ္တ မင်းသား၊ အဲဒီမင်းသား ခြောက်ဦးတို့ “ရှုံးသူက မုန့်ကျွေးစ တမ်း” ဆိုပြီး ကစားကြတယ်။ အေး . . . ၊ သူတို့ ခေတ်ဆီတုန်း ကတော့ ဂုံညင်းထိုးတဲ့ကစားနည်းမျိုး နေပါလိမ့်မယ်၊ ယနေ့ ခေတ်အလိုတော့ ဂေါ်လီကစားကြတယ်။ ထိုအခါ သုံးပွဲလုံး အနုရုဒ္ဓမင်းသားချည်းပဲရှုံးတာပဲ။ သူက ဘယ်လောက်နူးညံ့

သလဲဆိုလျှင် ရှုံးတိုင်းရှုံးတိုင်း သူမယ်တော်ကြီးထံသို့ မင်းစေ
တစ်ယောက် = ကျွန်ယုံတော်လွှတ်ပြီး “သွားကွယ်၊ မယ်တော်ထံ
မုန့်တောင်းချေ” လို့ဆိုပြီး စေလွှတ်တယ်။ ကျွန်ယုံတော်ကလဲ
သွားတောင်းတယ်။

မယ်တော်မိဘုရားကြီးက မုန့်ကြော်ကြော်ပေးတယ်။
ပထမအကြိမ်ပို့လိုက်တဲ့မုန့်ကို ခြောက်ဦးသားစားပြီးနောက်
တစ်ခါ ဂေါ်လီကစားကြပြန်တော့လဲ အနုရုဒ္ဓမင်းသားပဲရှုံးလို့
မယ်တော်ထံ မုန့်အတောင်းလွှတ်လိုက်တော့လဲ မယ်တော်က
မုန့်ကြော်ပေးလိုက်တယ်။ ခြောက်ယောက်သား ဝိုင်းစားပြီးတော့
ဂေါ်လီကစားပြန်တော့လဲ အနုရုဒ္ဓမင်းသားပဲရှုံးလို့ တတိယ
အကြိမ်လဲ မယ်တော်ထံ မုန့်တောင်းခိုင်းလိုက်တော့ မယ်တော်
မိဘုရားကြီးက သားကိုသိပ်ချစ်တယ်၊ မုန့်ကြော်ပေးလိုက်တယ်။
ခြောက်ယောက်သား တစ်ပျော်တစ်ပါးကြီးမုန့်စားပြီးနောက်
စတုတ္ထအကြိမ် ဂေါ်လီကစား ပြန်တော့လဲ အနုရုဒ္ဓမင်းသားပဲ
ရှုံးတော့ သူကတောင်းမြဲအတိုင်း မယ်တော်ထံ မုန့်အတောင်း
ခိုင်းတယ်။

ထိုအခါ မယ်တော်မိဘုရားကြီးက -

ဣဒါနိ ပူဝါ နတ္ထိ။

ဣဒါနိ = ယခုအခါ၌။ ပူဝါ = မုန့်တို့သည်။ နတ္ထိ = မရှိကြ
တော့ဘူး။

အမောင် . . . ၊ မင်းရဲ့အရှင်သားကို “ယခု မုန့်များ
မရှိကြတော့ဘူး” လို့ပြောလိုက် ဤကဲ့သို့ မယ်တော်မိဖုရားကြီး
က ရိုးရိုးပဲ ပြောလိုက်တယ်။

အေး . . . ၊ မင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်ကလဲ အနုရုဒ္ဓ
မင်းသားထံသွားပြီး မိဖုရားကြီးပြောလိုက်တဲ့အတိုင်း “အရှင်
သား. . . ၊ မုန့်မရှိတော့ဘူးတဲ့” လို့ ပြောတဲ့အခါမှာ အနုရုဒ္ဓ
မင်းသားက “ မုန့်မရှိတော့ဘူး ” ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို
နားမလည်ဘူး။

နားမလည်တဲ့အတွက် အနုရုဒ္ဓမင်းသားက ဒီစကား
ကြားလိုက်တော့ -

နတ္ထိပူဝါ နာမ ဣဒါနိ ဘဝိဿန္တိ။

ဣဒါနိ = ယခုအခါ၌။ နတ္ထိပူဝါ နာမ = မရှိခေါ်တဲ့
မုန့်များသာ။ ဘဝိဿန္တိ = မယ်တော့်ထံမှာ ရှိတော့တာ ဖြစ်ကုန်
လိမ့်မယ်။

သူက “မရှိ”ဆိုတာ မုန့်တစ်မျိုးပဲ မှတ်တယ်။ ရှေး
အကြိမ်တွေတုန်းက ပေးလိုက်တဲ့ ဆီကြော်မုန့်တွေတော့ ကုန်
ပြီ၊ “မရှိ”လို့ခေါ်တဲ့ မုန့်များသာ မယ်တော့်ထံမှာ ရှိတော့တယ်။
အဲဒီလို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ပြီးတော့ သူ့ မင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်
ကို

၇၁ နတ္ထိ ပူဝေ အာဟရ။

ဂစ္ဆ = သွားပါကွယ်။ နတ္ထိပူဝေ = မရှိမုန့်တို့ကို။ အာဟရ = ယူခဲ့လေ့။

သူပြောင်တာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ အဟုတ်ပင် သူကိုတိုင် က “မရှိ”ဆိုတာ မုန့်တစ်မျိုးရဲ့ အမည်ပဲလို့ထင်ပြီး “သွားပါကွယ် မရှိမုန့်တို့ကိုပဲ ယူခဲ့ပါ” အဲဒီလို တကယ်ပြောတာ။

မင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်ကလဲ မယ်တော်မိဖုရားကြီးထံ သွားပြီး -

နတ္ထိ ပူဝေ ကိရ အယျေ ဒေထ။

အယျေ = အရှင်မကြီးဘုရား . . . ၊ နတ္ထိပူဝေ = မရှိမုန့်တို့ကို။ ဒေထကိရ = ပေးတော်မူလိုက်ကြပါတဲ့ဘုရား။

အရှင်မကြီးဘုရား . . . ၊ အရှင်မကြီးရဲ့ သားတော်က “မရှိမုန့်တွေကို ပေးတော်မူလိုက်ကြပါ”လို့ ပြောပါတယ် ဘုရားလို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ -

မယ်တော်မိဘုရားကြီးက -

မမ ပုတ္တေန နတ္ထိတိပဒံ န သုတပုဗ္ဗံ၊ ကထံ နုခေါ နတ္ထိဘာဝံ ဇာနာပေယျံ။

မမ ပုတ္တေန = ငါ့သားသည်။ နတ္ထိတိပဒံ = မရှိဟူသော စာပုဒ်၊ မရှိဆိုတဲ့ စကားကို။ နသုတပုဗ္ဗံ = ရှေးကမကြားအပ်စဖူး။ ကထံ နုခေါ = ဘယ်ပုံဘယ်ပန်းဘယ်နည်းလမ်းဖြင့်။ နတ္ထိဘာဝံ = မရှိဆိုတဲ့စကား၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဇာနာပေယျံ =

သိစေပါရမည်နည်း . . . ။

ဪ . . . ငါသားက မရှိဆိုတဲ့စကား ကြားမှမကြား
ဖူးတော့ မရှိဆိုတာ မုန့်တစ်မျိုးရဲ့အမည်ပဲလို့ သူထင်နေ
တယ်။ ဒီတော့ မရှိဆိုတဲ့စကားရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဘယ်လို
နည်းဖြင့် ငါသားကို သိစေရပါမည်နည်း . . . ။ အဲဒီလို ကြံစည်
ပြီး ဗလာရွှေခွက်ကြီးတစ်လုံးကို ဆေးကြော၍ အောက်ခံပြုပြီး
အခြားဗလာရွှေခွက်ကြီးတစ်လုံးဖြင့် အပေါ်က မှောက်အုပ်ပြီး
ကတ္တီပါကြိုးဖြင့် တုပ်နှောင်ပြီး-

ဟန္တ တာတ ဣမံ မေ ပုတ္တဿ ဒေဟိ။

တာတ = အမောင် အချင်းယောက်ျား . . . ။ ဟန္တ = ရော
(ယူလော့)။ ဣမံ = ဤ ရွှေခွက်ကို။ မေ ပုတ္တဿ = ငါသားအား။
ဒေဟိ = ပေးလိုက်ပါလော့။

အမောင် အချင်းယောက်ျား . . . ။ ရော ဒီရွှေခွက်ကို
ငါသားအား ပေးလိုက်စမ်းဆိုပြီး မင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်ကို
ပြောဆိုပေးအပ်လိုက်တယ်။

နတ်များက နတ်ပုန့်တွေကို ထည့်ပေးခြင်း

မင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်က ရွှေလေးကြီးများကို ဟမ်းပြီး
သွားလို့ လမ်းခရီးရောက်တဲ့အခါ မြို့စောင့်နတ်များက
အမှောက် သာမိနာ အနွဘာရကာလေ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေက

ဗုဒ္ဓဿ ဘာဂဘတ္တံ ဒတွာ “ နတ္ထိတိ ပဒမေဝ န သုဏေယျ”န္တိ ပတ္ထနာ နာမ ပဌပိတာ၊ သစေ မယံ တမတ္ထံ ဥတွာ အဇ္ဈပေက္ခေယျာမ၊ မုဒ္ဒါပိ နော သတ္တဓာ ဖလေယျ။

အမှာကံ = ငါတို့၏။ သာမိနာ = အရှင်ဖြစ်သော အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည်။ အန္ဓဘာရကာလေ = အန္ဓဘာရဆင်းရဲသား မြက်ထမ်းသမားဖြစ်တဲ့ဘဝတုန်းက။ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ = ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား။ ဘာဂဘတ္တံ = မိမိရဲ့ဝေစု ထမင်းကို။ ဒတွာ = ပေးလှူ၍။ “နတ္ထိတိ ပဒမေဝ န သုဏေယျန္တိ” = မရှိဆိုတဲ့စကား၊ မကြားရပါလို့”ဟူ၍။ ပတ္ထနာနာမ = ဆုတောင်းခြင်းမည်သည်ကို။ ပဌပိတာ = ဖြစ်စေအပ်ခဲ့လေပြီ။ မယံ = ငါတို့သည်။ တမတ္ထံ = ထိုအကြောင်းကို။ ဥတွာ = သိကြပါလျက်။ သစေ အဇ္ဈပေက္ခေယျာမ = အကယ်၍ လျစ်လျူရှု ကုန်ငြားအံ့။ နော = ငါတို့၏။ မုဒ္ဒါပိ = ဦးထိပ်လဲပဲ။ သတ္တဓာ = ခုနစ်စိတ် ခုနစ်မြွှာ။ ဖလေယျ = ကွဲလေရာ၏ . . . ။

ငါတို့ရဲ့ အရှင်ဖြစ်သူအနုရုဒ္ဓမင်းသားဟာ အန္ဓဘာရ ဆင်းရဲသားမြက်ထမ်းသမား ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ဘဝတုန်းက ဥပရိဋ္ဌပစ္စေ ကဗုဒ္ဓါအား သူ့ရဲ့ဝေစုထမင်းကို ပေးလှူပြီး မရှိဟူသောစကား မကြားရပါလို့ ” အဲဒီလို သူ့ဆုတောင်းခဲ့တယ်။ ငါတို့သည် ထိုအကြောင်းကို သိကြပါလျက် လျစ်လျူရှုပြီး မသိသလိုနေ လိုက်ကြလျှင် ငါတို့၏ဦးခေါင်းဟာ ခုနစ်စိတ်ကွဲသွားနိုင်တယ်။

အဲဒီလို ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကြပြီး ရွှေခွက်ကြီးထဲမှာ “နတ်မုန့်
တွေအပြည့် ထည့်ပေးလိုက်ကြတယ်။

ထိုမင်းစေ = ကျွန်ယုံတော်သည် ရွှေခွက်ကို ထမ်းသွား
၍ အနုရုဒ္ဓမင်းသား၏အထံ၌ ချထား၍ ရွှေခွက်ကိုဖွင့်လိုက်
သော် နတ်မုန့်တို့ရဲ့ရနံ့ကောင်းသည် ကပိလဝတ်ပြည်တစ်မြို့
လုံး ပျံ့လှောင်ကုန်ကြတယ်။ အဲဒီလို ရနံ့ပျံ့ရုံသာလားဆိုတော့
မဟုတ်သေးဘူး၊ နတ်မုန့်သည်ကား လျှာပေါ်တင်လိုက်ရုံမျှမှာ
ပင် အရသာကြော (၇)ထောင်တို့ကို ပျံ့၍တည်လေတယ်။

သား နှင့် အမိ နှိုးနှောပြောကြပုံ

အနုရုဒ္ဓမင်းသား စဉ်းစားတယ်။

န မံ မညေ ဣတော ပုဗ္ဗေ မာတာ ပိယာယ တိ၊
န ဟိ မေ အညဒါ တာယ နတ္ထိပူဝါ နာမ ပက္ကပုဗ္ဗာ။

မံ = ငါ့ကို။ ဣတော = ဤအခါမှာ။ ပုဗ္ဗေ = ရှေးတုန်း က။
မာတာ = မယ်တော်သည်။ န ပိယာယတိ မညေ = မချစ်
အပ်ဘူးထင်ပါရဲ့။ ဟိ = မှန်၏။ မေ = ငါ့အတွက်။ တာယ = ထို
ငါ့ မယ်တော်သည်။ အညဒါ = တစ်ပါးသောအခါ၌။ နတ္ထိ ပူဝါ
နာမ = “မရှိ”လို့ ခေါ်တဲ့မုန့်တို့ကို။ န ပက္ကပုဗ္ဗာ = ရှေးက
မကြော်အပ်ဖူးကုန်ချေ . . . ။

ဪ . . . ငါ့ကို ငါ့မယ်တော်ဟာ ရှေးကမချစ်ဘူး
ထင်ပါရဲ့။ မှန်ပါကယ်၊ ငါ့အတွက် ငါ့မယ်တော်ဟာ ရှေးအခါ

တွေတုန်းက ယခုပို့လိုက်တဲ့ “မရှိ” မုန့်မျိုးကို တစ်ခါမှ ကြော်မ
ပေးဖူးဘူး၊ ယခုမှ ကြော်ပေးလိုက်တယ်လို့ စဉ်းစားတယ် . . . ။

အဲဒီလို စဉ်းစားပြီး ရှုံးတာကလဲ ပထမ+ဒုတိယ+
တတိယ+စတုတ္ထ (၄)ပွဲတောင်ရှုံးတော့ “တော်ပြီကွာ၊ ငါ မကစား
တော့ဘူး” ဆိုပြီး အနုရုဒ္ဓမင်းသား နန်းအိမ်ပြန်သွားတယ်၊ နန်း
အိမ်ပြန်သွားလို့ မယ်တော်မိဘုရားနဲ့တွေ့တော့ -

အမ္မ နာ + ဟံ တဝ ပိယော

အမ္မ = မွေးမယ်တော် . . . ။ အဟံ = အကျွန်ုပ်
(သားတော်)ကို။ တဝ = သင် (မယ်တော်သည်) န ပိယော =
မချစ်အပ်ပေ။

မယ်တော် . . . ၊ ကျွန်တော့်ကို မယ်တော် မချစ်အပ်ပါ
ဘူးလို့ပြောတဲ့အခါ မယ်တော်မိဘုရားကြီးက -

တာတ ကိံ ဝဒေသိ၊ မမ အက္ခိဟိပိ ဟဒယ မံသ
တောပိ တုံ ပိယတရော။

ငါ့သား . . . ၊ ဘယ့်နှယ်ပြောလိုက်တာလဲ၊ မယ်တော်
ဟာ သားတော်ကို မျက်စိအစုံတို့ထက်လည်းကောင်း၊ နှလုံးသား
ထက်လည်းကောင်း သင်ချစ်သားကို ပို၍ချစ်အပ်ပါတယ်လို့
ပြောတော့ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက -

သစာ + ဟံ အမ္မ တဝ ပိယော၊ ကသ္မာ မမ
ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပေ နတ္ထိပူဝေ နာမ န အဒါသိ။

မယ်တော် . . . ကျွန်တော့်ကို မယ်တော်က ချစ်အပ်

ပါတယ်ဆိုလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ရှေးရှေးရက်လတွေတုန်းက ယခုလို အရသာထူးလှတဲ့ “မရှိမုန့်” တို့ကို မယ်တော်မပေးတာ လဲလို့ပြောတယ်။

ထိုအခါ မယ်တော်မိဘုရားကြီးကပို့ပေးတဲ့ ကျွန်ယုံတော် ယောက်ျားကိုခေါ်ပြီး -

တာတ ကိဉ္စိ ပါတိယံ အဟောသိ။

မောင်ရင် . . . ၊ မင်းရဲ့ အရှင်သားကို ရွှေခွက်ကြီးများ ပေးအပ်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီရွှေခွက်ကြီးထဲမှာ တစိုးတစိပါရှိ သလားလို့ မေးတဲ့အခါ မင်းချင်းကျွန်ယုံတော်က -

အာမ အယျေ ပူဝါနံ ပါတိ ပရိပုဏ္ဏာ အဟောသိ၊
န မေ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ။

အယျေ = အရှင်မ . . . ။ အာမ = ဪ ပါရှိပါတယ်။
ပါတိ = ရွှေခွက်ကြီးတစ်ခုလုံးသည်။ ပူဝါနံ = မုန့်တို့ဖြင့်။ ပရိ
ပုဏ္ဏာ = ထက်ဝန်းကျင် (ဘောင်းလန်အောင်) ပြည့်၍ နေသည်။
အဟောသိ = ဖြစ်ပြီ။ မေ = အကျွန်ုပ်သည်။ ဧဝရူပါ = ဤသို့
သဘောရှိတဲ့ မုန့်တို့ကို။ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ = ရှေးက မမြင်အပ်ဖူးပါကုန်။

အရှင်မိဖုရားကြီး . . . ၊ ပါရှိပါတယ်။ ရွှေခွက်ကြီး
တစ်ခုလုံး မုန့်တွေထက်ဝန်းကျင် = ဘောင်းလန်အောင် ပြည့်
နေပါတယ်။ ကျွန်တော်မျိုး ရှေးက ဒီလိုမုန့်မျိုးကို တစ်ခါမျှ မမြင်
ဖူးပါလို့ ပြန်ကြားပြောဆိုတယ်။

သမ္ပတ္တိစက်လေးပါး

ဤနေရာ၌ (က) ပဋိရူပဒေသဝါသ = ကုသိုလ်ဖြစ်နိုင်တဲ့အရပ်၌ နေထိုင်ရခြင်း၊ (ခ) သပ္ပရိသုပနိဿယ = ဆရာသမားကောင်း မိတ်ကောင်းတို့ကို အမှီရခြင်း၊ (ဂ) အတ္တသမ္မာပဏိဓိ = မိမိရဲ့စိတ်ကို ကောင်းကောင်းထားနိုင်ခြင်း၊ (ဃ) ပုဗ္ဗေကတပုညတာ = ရှေးကကောင်းမှု ပြုခဲ့ဖူးခြင်းဟူ၍ သမ္ပတ္တိစက် ၄-ပါးရှိတယ်။ ထိုစက်လေးပါးတို့တွင် (ဃ) အမှတ် ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်ရှိမှ ကျန်သောသမ္ပတ္တိစက်သုံးပါး ပြည့်စုံနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် “စက်လေးပါး သရုပ် ပ + သပ် + အတ် + ပုဗ်တို့တွင် ပုဗ္ဗေကတပုညသတ္တိစက်တစ်လုံးဖြင့် စက်သုံး-ကို မိနိုင်သည်” ဟူ၍ ပညာရှိတို့ဆိုစမှတ်ပြုကြသည်။

ပုတ္တော မေ ကတပုညော၊ ဒေဝတာဟိ + သဒိဗ္ဗပူဝါ ပဟိတာ ဘဝိဿန္တိ။

မေ = ငါ၏။ ပုတ္တော = သားသည်။ ကတပုညော = ပြုဖူးအပ်သောရှေးကောင်းမှု (ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်) ရှိသူဖြစ်ပေ၏။ ဒေဝတာဟိ = နတ်တို့က။ အသ = ထို ငါ့သား၏အတွက်။ ဒိဗ္ဗပူဝါ = နတ်၌ဖြစ်သောမုန့်တို့ကို။ ပဟိတာ = ပို့အပ်ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ = ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။

ဪ . . . ငါ့သားဟာ ရှေးကပြုဖူးတဲ့ ကောင်းမှုရှိသူ = ပုဗ္ဗေကတပုညတာစက်ရှိသူ ဧကန္တပဲ။ ဒါ့ကြောင့် နတ်များက နတ်၌ဖြစ်သောတဲ့ မုန့်များကို ပို့ပေးလိုက်တာဖြစ်လိမ့်

မယ်. . . (အဲဒီလိုစဉ်းစားပြီး မယ်တော်ကြီးက အံ့သြတယ်)

နတ်မုန့်စား၍ ကြီးပြင်းခြင်း

အနုရုဒ္ဓမင်းသားကလဲ မယ်တော်ကြီးကို -

အမ္မ န မယာ ဧဝရူပါ ပူဝါ ခါဒိတပုဗ္ဗာ၊
ဣတော ပဋ္ဌာယ မေ နတ္ထိပူဝမေဝ ပစေယျာသိ။

မယ်တော် . . . ၊ အခု စတုတ္ထအကြိမ် ပို့လိုက်တဲ့မုန့်
မျိုးကို ရှေးကမစားရဖူးဘူး။ ဒီကနောက်ကို ကျွန်တော့်အား
အခြားမုန့် မပေးပါနဲ့၊ ကျွန်တော့်ဖို့ဆိုလျှင် မရှိမုန့်ကိုပဲ
အကြော်ခိုင်းပါ မယ်တော် . . . ၊ ဤကဲ့သို့ပြောတယ်။

မယ်တော်ကြီးကလဲ ထိုအချိန်ကစပြီး အနုရုဒ္ဓမင်းသား
က “ မုန့်စားလိုပါတယ် ” လို့ ပြောတိုင်း ပြောတိုင်း ရွှေခွက်ကို
ဆေးပြီး အခြားရွှေခွက်တစ်လုံးနဲ့ မှောက်အုပ်ပြီး အပို့ခိုင်း
တယ်။ ပို့တိုင်းပို့တိုင်း မြို့စောင့်နတ်တို့က ရွှေခွက်၌နတ်မုန့်
တွေ အပြည့်ထည့်ပေးကြတယ်။ ထိုအချိန်ကစ၍ အနုရုဒ္ဓ
မင်းသားသည် နတ်မုန့်တို့ကိုပဲစားပြီး ကြီးထွားလာခဲ့ရတယ်။
ဒီအချက်ကို အဋ္ဌကထာက ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း
စကားနိဂုံး အဆုံးသတ်ပေးတယ်။

ဧဝံ သော အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တော နတ္ထိတိပဒဿ
အတ္ထံ အဇာနိတွာ ဒိဗ္ဗပူဝေယေဝ ပရိဘုဉ္ဇိ။

ဧဝံ = ဤသို့။ သော = ထို အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည်။
 အဂါရမဇ္ဈေ = အိပ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌။ ဝသန္တော =
 နေစဉ်။ နတ္ထိတိပဒဿ = “မရှိ” ဟူသောစကား၏။ အတ္ထံ =
 အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ အဇာနိတွာ = မသိမူ၍။ ဒိဗ္ဗပူဝေယေဝ =
 နတ်မုန့်တို့ကိုသာလျှင်။ ပရိဘုဉ္ဇိ = စားသုံးခဲ့ရပြီ . . . ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် “မရှိ” ဟူ
 သောစကားရဲ့အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို လုံးဝနားမလည်ပဲ နတ်မုန့်
 တို့ကိုသာ “မရှိမုန့်”အမှတ်ဖြင့် စားသုံးကြီးပြင်းခဲ့လေပြီ။

အနုရုဒ္ဓမင်းသား ရဟန်းပြုရန် ငြင်းဆန်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်သည် ဘိုးတော် အဉ္ဇန
 မင်းမြို့ကြွင်း ထိုနှစ်မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်
 နေ့မှာ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် တစ်နှစ်ပြည့်မြောက်တဲ့ မဟာ
 သက္ကရာဇ် ၁၀၄-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့မှာ ကပိလဝတ်ပြည်
 သို့ ကြွရောက်တော်မူတဲ့အခါ ဘုရားနှင့် အတူတကွပါလာတဲ့
 ရဟန္တာနှစ်သောင်းက သာကီဝင်မင်းမျိုးတွေ မဟုတ်ဘူး၊ ကပိလ
 ဝတ်ပြည်ကဆိုလျှင် ဖွီးဖက်တော် ကာဠုဒါယီနှင့် အမတ် ၁၀-
 ယောက်၊ မင်းချင်းယောက်ျားတစ်သောင်း = သူတို့သာ ကပိလ
 ဝတ်ပြည်သား ရဟန်းအနေနဲ့ ပါကြတယ်။

ဒီတော့ ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက ကပိလ
 ဝတ်ပြည်ပြန်ကြွလာတဲ့ သားတော်ဘုရား နိဂြောဓာရုံကျောင်း

တော်ရောက်တော့ “ဪ... ငါ့သားတော် သာကီဝင်မင်း သားဟာ သာကီဝင်မင်းသားရဟန်းများခြံရံမှ တင့်တယ်လိမ့် မယ်၊ ဒီတော့ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ . . . ၊ ငါ့ကိုကူညီကြစမ်း။ တစ်အိမ်လျှင် သာကီဝင်မင်းသားတစ်ယောက် တစ်ယောက်ကျ သားတော်ရဲ့အခြံအရံဖြစ်ဖို့ရန် သာသနာ့ဝန်ထမ်းရဟန်းပြုကြ ပါ”လို့ မေတ္တာရပ်ခံတယ်။

မေတ္တာရပ်ခံတဲ့အတိုင်း အခြားအခြားသော သာကီဝင် တွေက မိမိ မိမိတို့ရဲ့ နန်းအိမ်တိုင်းနန်းအိမ်တိုင်းက သာကီဝင် မင်းသားတွေကိုနားချ တရားဟော၍ ရှင်ရဟန်း အပြုခိုင်းပြီး ဘုရားနောက်ထည့်လိုက်ကြတယ်။ ဒီလို ထည့်ကြတဲ့အထဲမှာ အနုရုဒ္ဓမင်းသားတို့ရဲ့ နန်းအိမ်က မထည့်ရသေးဘူး၊ ဒီတော့ အနုရုဒ္ဓရဲ့နောင်တော်ကြီး မဟာနာမသာကီဝင်မင်းသားက အနု ရုဒ္ဓမင်းသားကို -

တာတ အမှာကံ ကုလာ ကောစိ ပဗ္ဗဇိတော နတ္ထိ၊ တယာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗံ မယာ ဝါ။

တာတ = ချစ်ညီ အနုရုဒ္ဓ . . . ၊ အမှာကံ = ငါတို့၏။
 ကုလာ = နန်းအိမ်မှ။ ပဗ္ဗဇိတော = ရဟန်းပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
 နတ္ထိ = မရှိသေးဘူး။ တယာ ဝါ = သင် ငါ့ညီသော်မူလည်း
 ကောင်း။ မယာဝါ = ငါသော်မူလည်းကောင်း။ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗံ =
 ရဟန်းပြုသင့်၏။ (ဝါ)ရဟန်းပြုမှသင့်တော်တော့မည် . . . ။

ငါ့ညီ . . . ငါတို့ရဲ့ နန်းအိမ်က တစ်ယောက်မှ ရဟန်း

မပြုရသေးဘူး၊ ဒီတော့ ငါတို့အိမ်က တစ်ယောက်မှ ရဟန်း
မပြုလို့ဖြင့် မတော်ဘူး။ ငါ့ညီ . . . သင်သော်လဲ ရဟန်းပြုမှ၊
သို့မဟုတ် ငါ သော်လဲ ရဟန်းပြုမှ သင့်တော်လိမ့်မယ် . . . လို့
ပြောတော့ -

အနုရုဒ္ဓမင်းသားက -

အဟံ အတိသုခုမာလော ပဗ္ဗဇိတုံ န သက္ခိဿာမိ။

တာတ = နောင်တော် . . . ။ အဟံ = ညီတော်သည်။
အတိသုခုမာလော = အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့ပါ၏။ ပဗ္ဗဇိတုံ =
ရဟန်းပြုဖို့ရန်။ န သက္ခိဿာမိ = စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

နောင်တော် . . . ၊ ညီတော်ဟာ သိပ်နုတဲ့လူဖြစ်ပါတယ်၊
ရဟန်းဆိုတာ နေပူ + မိုးရွာမရွှောင်သွားရတယ်၊ နေပူ + မိုးရွာ
မရွှောင်ဆွမ်းခံရတယ်၊ အလွန်ဆင်းရဲတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီ
လိုအဆင်းရဲမျိုး မခံနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ညီတော်ရဟန်းမပြုနိုင်
ဘူးလို့ပြောတယ်။

ညီကလည်းဖြစ်ပြန်၊ အကိုကြီးကလဲချစ်၊ မယ်တော်က
လဲချစ်၊ သူ့ကိုယ်နှိုက်ကလဲ ဘုန်းရှင်ကံရှင်ဆိုတော့ ပြောလို့
တောင် မယုံနိုင်လောက်ဘူးနော်။ နတ်မုန့်တွေစားပြီး ကြီးလာ
တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတော့ အသားအရေကလဲ အလွန်နူးညံ့နေတယ်။
ဒါကို ရည်ရွယ်ပြီး “ညီတော် ရဟန်းမပြုနိုင်ပါဘူး”လို့ ပြောတော့-

နောင်တော် မဟာနာမသာကီဝင်မင်းသားက -

တေန ဟိ ကမ္မန္တံ ဥဂ္ဂဏှ၊ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။

တေန ဟိ = ထိုသို့တပြီးကား။ (ဝါ) ထိုသို့ ငါ့ညီရဟန်း
မပြုနိုင်လျှင်။ ကမ္မန္တံ = အလုပ်ကိစ္စများကို။ ဥဂ္ဂဏှာ = သင်ယူပါဦး။
အဟံ = ငါ(နောင်တော်)သည်။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ = ရဟန်းပြုပါ
မည်. . . ။

အေး . . ငါ့ညီ . . ၊ မင်း ရဟန်းမပြုနိုင်လျှင် လူ့ဘောင်
နေသူတို့ လုပ်ဆောင်ရမည့်အလုပ်ကိစ္စများကို ဘာလုပ်ရမယ်
ဆိုတာကို ငါ့ညီသင်ယူပါဦး၊ ညီတော့်ကို အားလုံးလုပ်ဆောင်ရ
မည့် အလုပ်ကိစ္စများကို သင်ပေးပြီးတော့မှ ငါ (နောင်တော်)
ရဟန်းပြုပါမည်ဟု ပြောကြားတယ်။

ထမင်း ဘယ်မှဖြစ်သည်ကို မသိ

ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓါမင်းသားက -

ကော ဧသ နာမ ကမ္မန္တော နာမ။

တာတ = နောင်တော် . . . ။ ဧသ ဧသော ကမ္မန္တော
နာမ = ဤအလုပ်ကိစ္စဆိုတာ။ ကော = ဘယ်လိုဟာလဲ . . ။

နောင်တော် . . . ၊ အလုပ်ကိစ္စဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ
တဲ့၊ သူမေးတယ်။ ယခင်ကလဲ “မရှိ” ဆိုတာကို မုန့်မှတ်သလို
ယခုလဲပဲ အလုပ်ကိစ္စဆိုတာကို သူ နားမလည်တဲ့အတွက် ယခု
လို မေးခြင်းဖြစ်တယ်။

ဤနေရာ၌ အဋ္ဌကထာက -

သော ဟိ ဘတ္တဿ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနမ္ပိ န ဇာနာတိ၊

ကမ္မန္တံ ကိမေဝ ဇာနိဿတိ၊ တသ္မာ ဧဝ + မာဟ။

သူကား ထမင်းဘယ်ကဖြစ်တယ်လို့ သော်မှမသိတာ၊
ယခု နောင်တော်မဟာနာမမင်းသားပြောကြားတဲ့ အလုပ်ကိစ္စ
ဆိုတာကို လုံးဝမသိလို့ မေးတာဆိုပြီး မင်းသား ၃-ယောက်
ထမင်းဖြစ်ရာဌာနကို ဆွေးနွေးကြပုံကို ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း
ဖော်ပြထားတယ် . . . ။

တစ်နေ့သောအခါ အနုရုဒ္ဓမင်းသားရယ်၊ ဘဒ္ဒိယမင်း
သားရယ်၊ ကိမိလမင်းသားရယ် . . . သူငယ်ချင်းသာကီဝင်မင်း
သားသုံးဦးတို့ “ထမင်း ဘယ်ကဖြစ်သလဲ” ဆိုတဲ့ ပြဿနာကို
ဆွေးနွေးကြတယ်။

ဘတ္တံ နာမ ကဟံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဘတ္တံ နာမ = ထမင်းမည်သည်။ ကဟံ = အဘယ်၌၊ (ဝါ)
ဘယ်က။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဖြစ်သလဲ။

အေး . . . ၊ မင်းတို့ ထမင်းဘယ်ကဖြစ်သလဲဆိုတာ
သိကြရဲ့လား။ ဤသို့မေးတဲ့အခါ ကိမိလမင်းသားက ငါသိပ်
တယ်ကွာ . . . ဆိုလို့ ကျန်တဲ့နှစ်ယောက်က “ဘယ်ကဖြစ်သလဲ”
လို့ မေးတဲ့အခါ ကိမိလမင်းသားက

ကောဌေသု ဥဌာတိ။

ကောဌေသု = ကျီကြတို့၌။ ဥဌာတိ = ထမင်းဖြစ်တယ်၊
ဤကဲ့သို့ ဖြေတယ်။

အကြောင်းကတော့ တစ်ချိန်က ကျီထဲက စပါးထုတ်
နေကြတာကို သူမြင်တယ်။ ထိုအခါမှာ ကိမိလမင်းသားက ကျီ
ထဲ၌စပါးထည့်တဲ့ လူတွေကိုမေးတော့ လူတွေက “ဪ . .
ဒီစပါးတွေကို မောင်းနှင့်ထောင်းလျှင် ဆန်ဖြစ်တယ်။ ထိုဆန်
ကိုချက်လျှင် ထမင်းဖြစ်တာပေါ့” လို့ပြောကြတဲ့အတွက် သူ့စိတ်
ထဲမှာ “ထမင်းဆိုတာ ကျီထဲမှ ဖြစ်တယ်” လို့ အောက်မေ့ပြီး
ထိုကဲ့သို့အဖြေပေးတယ်။

ထိုအခါ ဘဒ္ဒိယမင်းသားက-

“တွံ န ဇာနာသိ = (မင်း မသိပါဘူးကွာ)လို့” ပြောပြီး-
ဘတ္တံ နာမ ဥက္ခလိယံ ဥဋ္ဌာတိ။

ဘတ္တံ နာမ = ထမင်းဆိုတာ။ ဥက္ခလိယံ = ထမင်းအိုး
ထဲ၌။ ဥဋ္ဌာတိ = ဖြစ်ပေါ်၏။ (ထမင်းဆိုတာ မောင်ကို . . .
ထမင်းအိုးထဲက ဖြစ်တာလို့ ဤကဲ့သို့ဖြေတယ်။ အကြောင်း
ကတော့ သူ တစ်နေ့သ၌ အလုပ်သမားများ ထမင်းခူးနေကြ
သည်ကိုမြင်ပြီး “ဧတ္ထေဝေ + တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဪ . . . ထမင်း
ဆိုတာ ထမင်းအိုးထဲက ဖြစ်တာကိုး” လို့ စိတ်ထဲကအောက်မေ့
ပြီး ထိုကဲ့သို့အဖြေပေးတယ်။

တတိယမြောက် အနုရုဒ္ဓမင်းသားရဲ့ အလှည့်ကျတဲ့
အခါ သူက ဘာပြောသလဲဆိုလျှင်-

တုမေ န ဇာနာထ။

တုမေ = သင်တို့နှစ်ယောက်သားတို့သည်။ နဇာနာထ =

ထမင်းဘယ်က ဖြစ်တယ်ဆိုတာ မသိကြပါဘူးကွာ - လို့ပြောပြီး-

ဘတ္တံ နာမ ရတနုဗ္ဗေဓမ္မကုဋ္ဌာယ မဟာသုဝဏ္ဏ-
ပါတိယံ ဥဋ္ဌာတိ-

ဘတ္တံနာမ = ထမင်းဆိုတာ။ ရတနုဗ္ဗေဓမ္မကုဋ္ဌာယ =
တစ်တောင်မျှလောက် မြင့်မောက်စူးစူး အထွတ်အဖူးရှိသော။
သုဝဏ္ဏပါတိယံ = ရွှေခွက်ကြီးထဲက။ ဥဋ္ဌာတိ = ဖြစ်ပေါ်လာတာ။

သူက ဘဒ္ဒိယလို့ ထမင်းအိုးထဲက ထမင်းကို မမြင်ဖူး
ဘူး၊ ကိမိလလို့ စပါးကျီကြကိုလဲ မမြင်ဖူးဘူး၊ သူမြင်ဖူးတာက
စားတော်ရွှေခွက်ထဲက ထမင်းကိုသာမြင်ဖူးတဲ့အတွက် “ထမင်း
ဆိုတာ တစ်တောင်လောက်အမြင့်ရှိတဲ့ စားတော်ရွှေခွက်ကြီး
ထဲက ဖြစ်တာပါ” လို့ ရိုးသားစွာ ပြောကြားခြင်းဖြစ်တယ်။

နောင်တော်မဟာနာမက ညီတော်အနုရုဒ္ဓါကို သင်ကြားပေးပုံ

ဤဆိုခဲ့သောအတိုင်း “ထမင်းဘယ်က ဖြစ်တယ်” သို့မျှ
မသိရှာတဲ့ အနုရုဒ္ဓမင်းသားဆိုတော့ ယခု မဟာနာမနောင်
တော်မင်းသားပြောတဲ့ကမ္မန္တ = အလုပ်ဆိုတာလဲ သူ မသိရှာလို့
“နောင်တော်ကြီး . . . ၊ အလုပ်ကိစ္စဆိုတာ ဘယ်လိုဟာမျိုး
လဲ” လို့ ရိုးသားစွာ သူ မေးမြန်းခြင်းဖြစ်တယ်။ ထိုအခါ မဟာနာ
မမင်းသားက-

ဧဟိ ခေါ တေ အနုရုဒ္ဓ ယရာဝါသတ္ထံ အနုသာ သိဿာမိ။

အနုရုဒ္ဓ = ချစ်ညီအနုရုဒ္ဓါ . . . ။ ဧဟိ = လာလော့
တေ = သင့် အား။ ယရာဝါသတ္ထံ = အိမ်၌နေတဲ့လူတို့
လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်ကို။ အနုသာသိဿာမိ = ငါသင်ပေး
မယ်။

ချစ်ညီအနုရုဒ္ဓါ . . . အသင်လာပါ။ ငါ မင်းအား အိမ်မှာ
နေတဲ့ လူတို့လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အစဉ်အ
တိုင်း ပြောပြမယ်ဆိုပြီး နောင်တော်မဟာနာမမင်းသားက
ပြောပြသည်။

ပဌမံ ခေတ္တံ ကသာပေတဗ္ဗံ = မိုးဦးမကျမီ ကြိုတင်
၍ ကိုယ်တိုင်အလုပ်သမားတွေကို အုပ်ချုပ်ပြီး လယ်အထွန်ခိုင်း
ရမယ်။

မိုးဦးကျလာပြီး လယ်မြေ နူးနပ်ပြီဆိုတော့ အလုပ်သမား
များကို ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်ပြီး ပျိုးအကြဲခိုင်းရမယ်။ ပျိုးအကြဲခိုင်း
လို့ ပျိုးပင်ကလေးများပေါက်ရောက်လာပြီဆိုလျှင် ဟို-တစ် ဘက်
ကရှိတဲ့ ကောက်စိုက်ရမည့်လယ်ကို ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်၍ နူး
နပ်အောင် ညက်အောင် အထွန်ခိုင်းရမယ်။ ပြီးတော့မှ
ဒီဘက်လယ်ကွက်က ပျိုးပင်များကို ပျိုးအနုတ်ခိုင်း၊ ပျိုးအစည်း
ခိုင်း၊ ကောက်ပင်များကို အစိုက်ခိုင်းရမယ်။ ကောက်စိုက်ပြီး
တော့လဲ ကိုယ်တိုင် ရေအနေအထားကိုကြည့်ပြီး လိုလျှင်

ရေသွင်း အပေးခိုင်းရမယ်၊ ပိုလျှင် ရေအနှုတ်ခိုင်းရမယ်။
အလုပ်သမားချည်း ပစ်မထားရဘူး၊ ကိုယ်တိုင်ကြပ်မတ်ပြီး
ခိုင်းရမယ်။

အေး . . လယ်စိုက်ပြီးတဲ့နောက် ကောက်ပင်ကောက်
သားဝင်လာတဲ့အခါ ရင့်လာတဲ့အခါ ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်၍ ရေကို
အထုတ်ခိုင်းရမယ်။ နေ့စဉ် နေ့စဉ် အခြေအနေကို သွားကြည့်
ပြီးတဲ့နောက် ကောက်စပါးများရင့်လာမှည့်လာတဲ့အခါ အလုပ်
သမားများကို အရိတ်ခိုင်း၊ အစည်းခိုင်း၊ တလင်းထဲရောက်အောင်
လှည်းဖြင့်အတိုက်ခိုင်း၊ ဆိုင်ပုံအထိုးခိုင်း၊ ကောက်အနယ်ခိုင်း
ပြီးပြီဆိုတော့ နေ့စားအလုပ်သမားကိုခေါ်ပြီး စပါးကိုအခါခိုင်း၊
အလှေ့ခိုင်း၊ အလှန်းခိုင်းလို့ ခြောက်ပြီအစိုဓါတ်ကုန်ပြီဆိုတော့
ကိုယ်တိုင်ကြပ်မတ်၍ ကျီကြွယ်အထည့်ခိုင်း။ ဤတိုင်ရောက်
လျှင် ဒီနှစ်အတွက် စပါးအလုပ်ပြီးသွားတယ်။

ယခုနှစ်ပြီးပြီဆိုတော့ နောင်နှစ် မိုးဦးကျလျှင်လဲ ဒီနည်း
အစဉ်အတိုင်း ပြုလုပ်ရမယ် ချစ်ညီ . . လို့ ဆိုတော့ အနုရုဒ္ဓ
မင်းသားက နောင်နှစ်အလုပ်ပြီးတော့ ငြိမ်းပြီလား နောင်တော်
. . . လို့ မေးတဲ့အခါ နောင်တော်ကြီး မဟာနာမမင်းသားက
“ ဟင် . . . ဘယ်ပြီးမှာလဲ၊ နောင်နှစ် မိုးဦးကျလျှင်လဲ ဒီလိုပဲ
လုပ်ဆောင်ရမယ်၊ တစ်ဖန် နောင်နှစ်မှာလဲပဲ ဒီလိုပဲလုပ်ဆောင်
ရမယ်၊ ဘယ်လောက်ကြာအောင် လုပ်ရမည်လဲဆိုတော့ လူ့ဘဝ
မှာနေလျှင် တစ်သက်လုံး မသေမချင်း ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်

ရမယ် "လို့ ဤကဲ့သို့ ပြောတယ်။

အနုရုဒ္ဓမင်းသား ရဟန်းပြုခြင်း

ဒီတော့ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက “ နောင်တော်ကြီး . . .
 နောင်တော်ကြီးပြောတဲ့အတိုင်းဆိုလျှင် လူ့ဘဝမှာ အလုပ်ကို
 ကမဆုံးနိုင်တော့ပါလား”လို့ပြောတဲ့အခါ နောင်တော်မဟာနာမ
 မင်းသားက“မဆုံးဘူးကွယ်၊ လူကသာ တစ်ဘဝဆုံးသွားတယ်၊
 ကမ္မန္တ = အလုပ်က ဘယ်တော့မှ ပြီးဆုံးတယ်မရှိဘူး” ဟူ၍
 ရှင်းလင်းပြောပြလေရာ -

အနုရုဒ္ဓ မင်းသား သံဝေဂကြီးစွာရပြီး

န မေ ယရာဝါသေန အတ္ထော။

တာတ = နောင်တော်။ မေ = အကျွန်ုပ်အား။ ယရာဝါ
 သေန = အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌နေခြင်းဖြင့်။ န
 အတ္ထော = အလိုမရှိတော့ဘူး။

နောင်တော် . . . ညီတော်ဟာ အိမ်ရာတည်ထောင်
 လူ့ဘောင်မှာ မနေလိုတော့ဘူး၊ ရဟန်းပြုလုပ်ဖို့လည်း လို ပြောပြီး
 နောင်တော်မဟာနာမမင်းသား၏ဆုံးဝချက်အရ ရဟန်းပြုတယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခုက တေဒင်္ဂရ

အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် မယ်တော်မိဖုရားကြီးထံ ခွင့်ပန်

ပြီး ဘဒ္ဒိယမင်းသား၊ အာနန္ဒာမင်းသား၊ ကိမ္ဗိလမင်းသား၊ ဘဂ္ဂ
မင်းသား၊ ဒေဝဒတ္တမင်းသား (ဒေဝဒတ္တလဲ သာကီဝင်မင်းသား
ပဲနော်) ဤမင်းသား ၅-ဦး (အနုရုဒ္ဓါကိုထည့်လျှင် သာကီဝင်
မင်းသား ခြောက်ဦးတို့ဟာ) ဥပါလိဆတ္တာသည်နှင့်တကွ ခုနစ်
ယောက်သား မြတ်စွာဘုရား ပထမအခေါက် ကပိလဝတ်ပြည်
ကြွလို့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ပြန်ကြွတဲ့အခါ အနုပိယသရက်ဥယျာဉ်
သို့ မြတ်စွာဘုရား ရောက်တဲ့အခါ မှီကြပြီး ထိုမှပင် ရဟန်း
ပြုကြတယ်။

ရဟန်းပြုပြီးတဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် သမ္မာ
ပဋိပတ် = မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြံပြီး
ကုတ်အားထုတ်လို့ မကြာခင် ပု + ဒိ + အာ = ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့်
ပြည့်စုံတဲ့ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာဖြစ်ပြီး ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်အရာမှာ
ရှေးဆုတောင်းအရ လွန်စွာနိုင်နင်းတော်မူတယ်။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်
များ လောကဓါတ်တစ်ထောင်ကို တစ်နာရီလောက်ကြည့်ရ
တယ်ဆိုလျှင် အရှင်အနုရုဒ္ဓါကတော့ နာရီဝက်လောက်နဲ့
လောကဓါတ်တစ်ထောင်ကို ကြည့်ပြီးတယ်။

နောင်တစ်ချိန်မှာလဲ မြတ်စွာဘုရားက ဒိဗ္ဗစက္ခုက =
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရှိကြတဲ့ ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့တပည့်သာဝက
ရဟန်းတို့တွင် အနုရုဒ္ဓါသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်တယ်လို့
ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ချီးကျူးတော်မူတယ်။

ယခု ပု + ဒိ + အာ = ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့

ရဟန္တာဖြစ်ပြီးဟော့ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူတယ်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊
ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
တေဝိဇ္ဇော ဣဒ္ဓိပတ္တော + ဝိ၊
ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ။

အဟံ = အနုရုဒ္ဓါ မထေရ်ငါသည်။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ = ရှေး၌ဖြစ်ဖူးတဲ့ခန္ဓာအစဉ်ကို။ ဇာနာမိ = ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဉ်ဖြင့်ဝေဖန်ဆင်ခြင်သိမြင်ပေ၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခု = ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို။ ဝိသောဓိတံ = သုတ်သင်အပ်ပေပြီ၊ (ပု+ဒိ နှစ်ပါးကိုဆိုသဖြင့် အာ = အာသဝက္ခယကို ရပြီးသားဟု သိရပါမည်) တေဝိဇ္ဇော = ပု+ဒိ+အာ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့်ပြည့်စုံသည်။ ဣဒ္ဓိပတ္တော = အလိုရှိတိုင်း စိတ်ညွတ်ရှိုင်းသမျှ အမျိုးမျိုးကန်ခိုးအယူသို့ရောက်သည်။ အမှိ = ဖြစ်ပေ၏။ (ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဆိုသည်ကား ဥပလက္ခဏနည်းဖြစ်၍ အဘိညာဉ် ၆-ပါး ရသည်ဟု မှတ်ယူရပါမည်) ။

မယာ = ငါသည်။ ဗုဒ္ဓဿ = မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနံ = သုံးပါးသိက္ခာသာသနာကို။ ကတံ = အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ကျင့်ဆောက်ကြိုးကုတ် ပြုလုပ်အပ်လေပြီ။

အရှင်နုရုဒ္ဓါ ဆင်ခြင်တော်မူပုံ

အရှင်နုရုဒ္ဓါသည် ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူပြီး ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဆင်ခြင်တော်မူတယ်။

ကိံ နု ခေါ မေ ကတွာ အယံ သမ္ပတ္တိံ လဒ္ဓါ။

မေ = ငါသည်။ ကိံ နုခေါ = အဘယ်သို့သော ကောင်းမှုကို။ ကတွာ = ပြုခဲ့၍။ အယံ သမ္ပတ္တိံ = လူ့ဘဝတုန်းကလဲ နတ်မုန့်တွေစားပြီးကြီးပွားခဲ့တယ်၊ သာသနာတော်ရောက်တော့ လဲပဲ တော်ဇူရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပု + ဒိ + အာ = ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတယ်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓေ , ဒိဗ္ဗသောတ , စေတောပရိယအဘိညာဉ်တို့နှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်၊ အေး . . . ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေ ဝန်းရံတဲ့ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်တာ ဘယ်လိုကောင်းမှုကုသိုလ်များ ပြုခဲ့လို့ - ဤလူ့ဘဝစည်းစိမ်၊ ရဟန်းဘဝဂုဏ်သိန်ကို။ လဒ္ဓါ = ရအပ်ပါသနည်း။ အဘယ်ကောင်းမှု များပြုခဲ့လို့ ငါသည် ဒါလောက်ထူးချွန်တဲ့လောကီစည်းစိမ်၊ လောကုတ္တရာဂုဏ်သိန်တို့ကို ရတာပါလိမ့်လို့ -

အဲဒီလိုဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ မထေရ်မြတ်ကြီး ပြန်ပြီး မြင်သိတော်မူပုံက -

ပဒုမုတ္တရပါဒမူလေ ပတ္တနံ ပဌပေသိ။

ငါသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရဲ့ခြေတော်ရင်းမှာ “ မြတ်စွာဘုရား . . . တပည့်တော်သည် အနာဂတ-နောင်

ကာလမှာ တစ်ဆူဆူသောဘုရားရှင်၏သာသနာ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုက
ဧတဒဂ်ရတဲ့ မဟာသာဝကဖြစ်ရပါလို့၏ " လို့ဆုတောင်းပြီး
ခုနစ်ရက်ကြာ မဟာဒါနကြီးပြုခဲ့တယ်။ အဲဒီကောင်းမှုကြောင့်
ပဲလို့ ကောင်းစွာသိပြီး တစ်ဖန်ဆက်၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်သိမြင်
တော်မူသည်မှာ -

သံသာရေ သံသရန္တော အသုကသ္မိံ နာမ ကာလေ
ဗာရာဏသီယံ သုမနသေဌိံ နိဿာယ ဇီဝန္တော
အန္ဓဘာရော နာမ အဟောသိ။

ငါသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှာ ဆု
တောင်းခဲ့တာ အမှန်ပဲ၊ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက ဗျာဒိတ်ပေး
ခဲ့တာလဲအမှန်ပဲ၊ အဲဒီကနောက်ကမ္ဘာတစ်သိန်းကြာ အပါယ်မ
လားရပဲ ကဿပမြတ်စွာသာသနာနဲ့အစိန္တေယျမြတ်စွာ သာ
သနာကြားကာလမှာ-

သံသာရေ = သံသရာ၌။ သံသရန္တော = ကျင်လည်
ခဲ့ရစဉ်။ အသုကသ္မိံ နာမ ကာလေ = ဤအမည်ရှိသောကဿပ
မြတ်စွာသာသနာခေတ်နှင့်အစိန္တေယျမြတ်စွာသာသနာခေတ် =
နှစ်ခုတို့၏ အကြားကာလ၌။ ဗာရာဏသီယံ = ဗာရာဏသီပြည်
၌။ သုမနသေဌိံ နိဿာယ ဇီဝန္တော = သုမသုဋ္ဌေးကြီးကိုအမှီပြု
၍ အသက်မွေးမြူရသော။ အန္ဓဘာရော နာမ = အန္ဓဘာရ
အမည်ရတဲ့ ဆင်းရဲသားအလုပ်သမားသည်။ အဟောသိ =
ဖြစ်ခဲ့ရလေပြီ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသညဏ်နဲ့ အစဉ်သဖြင့်ဆက်ပြီး “ အန္ဓဘာရ
ဘဝမှာ ငါ ဘယ်ကောင်းမှုပြုခဲ့ပါလိမ့်” လို့ ဆင်ခြင်မိပြီး “ဥပရိဋ္ဌ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား ငါရဲ့ဝေမုယမင်းပွဲ ကိုလှူခဲ့ရကယ်”
လို့ သိမြင်ပြီး -

အန္ဓဘာရော ပုရေ အာသိ၊
ဒလိဒ္ဓေါ တိဏဟာရကော။
ပိဏ္ဍပါတော မယာ ဒိန္နော၊
ဥပရိဋ္ဌဿ တာဒိနော။

အဟံ = ငါသည်။ ပုရေ = ရှေးတုန်းက (ကဿပ
မြတ်စွာသာသနာနှင့် ဤဘုရားသာသနာ အကြားကာလ၌)။
အန္ဓဘာရော = သုမနသုဋ္ဌေးကြီးကို အမှီပြု၍ အသက်မွေးရတဲ့
အန္ဓဘာရအမည်ရသော။ လိဒ္ဓေါ တိဏဟာရကော = ဆင်းရဲ
သား မြက်ထမ်းသမားသည်။ အာသိ = ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ (တဒါ =
ထိုအန္ဓဘာရဖြစ်ရတဲ့ကာလ၌)။ မယာ = ငါသည်။ တာဒိနော =
တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဥပရိဋ္ဌဿ = ဥပရိဋ္ဌပစ္စေ
ကဗုဒ္ဓါအား။ ပိဏ္ဍပါတော = ငါ့အတွက်ဝေစုဆွမ်းကို။ ဒိန္နော =
နှံလိုအားရမ်း လှူဒါန်းအပ်ခဲ့လေပြီ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ သုမနသာမဏေကို
ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုခြင်း

အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် မိမိ၏ရှေးကောင်းမှုကို ပုဗ္ဗေနိဝါသ

ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သိမြင်ဝမ်းမြောက်၍ ဆိုခဲ့ပြီးသော
ဂါထာဖြင့် ဥဒါန်းကျူးရင့်ပြီးဆက်၍ ချဉ်းစားတော်မူသည်မှာ-

ယော သော တဒါ မယာ ဥပရိဋ္ဌဿ ဒိန္နပိဏ္ဏာ
ပါတတော ကဟာပဏေ ဒတွာ ပတ္တိံ အဂ္ဂဟေသိ မမ
သဟာယကော သုမနသေဋ္ဌိ၊ ကဟံ န ခေါ သော ဧတရဟိ
နိဗ္ဗတ္တော။

တဒါ = ထိုအန္ဓဘာရဖြစ်စဉ်ကာလက။ မယာ = ငါ
သည်။ ဥပရိဋ္ဌဿ = ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား။ ဒိန္နပိဏ္ဏပါတ
တော = လှူအပ်သော ဆွမ်းအလှူမှ။ ကဟာပဏေ = အသပြာ
တစ်ထောင်တို့ကို။ ဒတွာ = ပေး၍။ ယော သော မမ သဟာယ
ကော သုမနသေဋ္ဌိ = အကြင်ငါ့ရဲ့အဆွေရင်းဖြစ်သော သုမနသူ
ဌေးကြီးသည်။ ပတ္တိံ = ဆွမ်း လှူဒါန၏ အဖို့ဘာဂအမျှကို။ အဂ
ဂဟေသိ = လေပြီ။ သော = ထိုသုမနသူဌေးသည်။ ဧတရဟိ =
ယခုအခါ၌။ ကဟံ = အဘယ်အရပ်၌။ နိဗ္ဗတ္တော = ဖြစ်နေ
သနည်း။

ရှေးက အတူတကွ နေထိုင်ခဲ့ဖူး ချစ်ခင်ခဲ့ဖူးလျှင် အမှတ်
ရဟတ်တယ်၊ ယခုလဲ ထိုသဘောအတိုင်း “ ဪ... ငါအန္ဓ
ဘာရဖြစ်စဉ်အခါ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါအားလှူတဲ့ဆွမ်းအလှူ ဒါန
ရဲ့အဖို့ဘာဂအမျှကို အသပြာတစ်ထောင်ပေးပြီး သာဓုနုမော်
ကောင်းချီးခေါ်ခဲ့တဲ့ ငါ့ရဲ့သူငယ်ချင်းသုမနသူဌေးကြီးသည် ယခု
အခါ အဘယ်မှာများသွားဖြစ်နေပါလိမ့် ” လို့ ဆင်ခြင်တဲ့အခါ-

ဝိညာဋ္ဌဝိယံ ပဗ္ဗတပါဒေ မုဏ္ဍနိဂမော နာမ အတ္ထိ၊
တတ္ထ မဟာမုဏ္ဍဿ နာမ ဥပါသကဿ မဟာသုမနော
စူဠသုမနောတိ ဒွေ ပုတ္တာ၊ တေသု သော စူဠသုမနော
ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။

ဝိညာဋ္ဌဝိယံ = ဝိညာတောအုပ်၌။ ပဗ္ဗတပါဒေ =
တောင်ခြေရင်း၌။ မုဏ္ဍနိဂမော နာမ = မုဏ္ဍမည်သောနိဂုံး
သည်။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ တတ္ထ = ထိုမုဏ္ဍနိဂုံး၌။ မဟာမုဏ္ဍဿ
နာမ = မဟာမုဏ္ဍအမည်ရှိသော။ ဥပါသကဿ = ဒါယကာကြီး
အား။ မဟာသုမနော = မဟာသုမနသားကြီးလည်းကောင်း။
စူဠသုမနော = စူဠသုမနသားငယ်လည်းကောင်း။ ဣတိ =
ဤသို့။ ဒွေပုတ္တာ = သားနှစ်ယောက်တို့သည်။ သန္တိ = ရှိကုန်၏။
တေသု = ထိုသားနှစ်ယောက်တို့တွင်။ သော = ထိုငါ့သူငယ်
ချင်းသုမနသုဌေးကြီးသည်။ စူဠသုမနော = ညီအငယ်စူဠသု
မနသည်။ ဟုတွာ = ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗတ္တော = ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်ဆင်ခြင်တော့ မြင်လာသည်ကို
ဖော်ပြနေတယ်။ အဲ ဟိုတုန်း (စောစောပိုင်း) က အရှင်အနုရုဒ္ဓါ
အလောင်း အန္ဓဘာရရဲ့ဆရာ နောက်ပိုင်းမှာ အန္ဓဘာရသုဌေး
ဖြစ်လာတော့ အလွန်ရင်းနှီးတဲ့သူငယ်ချင်း သုမနသေဌေး ယခု
ဘယ်မှဖြစ်နေပါလိမ့်လို့ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့
အခါ ဟို . . . ဝိညာတောအုပ်အနီး တောင်ခြေမှာ မုဏ္ဍမည်
သောနိဂုံးရှိတယ်။ ထိုမုဏ္ဍနိဂုံးအရပ်ကြီးမှာ မဟာမုဏ္ဍမည်သော

ဥပါသကာဒကာကြီးရဲ့ မဟာသုမန၊ စူဠသုမနလို့ သားကြီး သားငယ်နှစ်သွယ်တို့ရှိကြတဲ့အနက် ငါ့သူငယ်ချင်း ဟိုတုန်းက သုမနသူဌေးကြီးသည် ယခုအခါ စူဠသုမနသား အငယ်ဖြစ်နေ ပါတကားလို့ ထင်ရှားစွာမြင်ပြီး တဖန်ဆက်၍ ဆင်ခြင်တော် မူပြန်သည်မှာ -

အတ္ထိ န ခေါ တတ္ထ မယိ ဂတေ ဥပကာရော နတ္ထိ။

တတ္ထ = ထိုမုဏ္ဍနိဂုံးသို့။ မယိ = ငါသည်။ ဂတေ = သွား ခဲ့သည်ရှိသော်။ ဥပကာရော = ကျေးဇူးသည်။ အတ္ထိ န ခေါ = ရှိမည်လော၊ နတ္ထိ န ခေါ = မရှိမည်လော။

ငါ မုဏ္ဍနိဂုံးသို့ အကယ်၍သွားလျှင် ကျေးဇူးရှိမည် လော။ မရှိပဲများ နေမည်လော-ဟု ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ

သော တတ္ထ မယိ ဂတေ သတ္ထဝဿိကောဝ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿတိ၊ ခုရဂ္ဂေယေဝ စ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ သတိ။

သော = ထိုစူဠသုမနသားငယ်သည်။ တတ္ထ = ထိုမုဏ္ဍ နိဂုံးသို့။ မယိ = ငါသည်။ ဂတေ = သွားလတ်သည်ရှိသော်။ သတ္ထဝဿိကောဝ = ခုနစ်နှစ်အရွယ်အသက်ငယ်ငယ်ဖြစ် လျက် ပင်လျှင်။ နိက္ခမိတွာ = အိမ်မှထွက်၍။ ပဗ္ဗဇိဿတိ = ရှင်ပြု လိမ့်မည်။ စ = အထူးကတော့။ ခုရဂ္ဂေယေဝ = သင်တုန်း

အဖျား၌ပင်လျှင်။ အရဟတ္တံ = အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပါပုဏိ
ဿတိ = ရောက်ပေလိမ့်မည်။

အေး . . . ငါသွားလျှင် စူဠသုနေသားငယ်သည် ခုနစ်
နှစ်အရွယ်ရှိသူ ဖြစ်လျက်ပင် ပါရမီရှင်ဗီဇ် အိမ်ရာတည်ထောင်
မည့်လူ့ဘောင်ကထွက်ပြီး ရှင်ပြုလိမ့်မယ်။ အထူးအားဖြင့်
သူသည် သင်တုန်းအဖျားမှာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပေ
လိမ့်မည်။ သင်တုန်းဖျားဟူသော စကားကိုနားလည်ရန်မှာ -

ဆံရိတ်ခြင်း၊ သင်္ကန်းဝတ်ခြင်း၊ သရဏဂုံကို ဆရာ
ကပည့် ဌာန်ကရိုက်မိအောင် ရွတ်ဆိုခြင်း ဤသုံးမျိုးကိုအစဉ်
အတိုင်းပြုလုပ်ခြင်းကို ရှင်ပြုတယ် "ဟုခေါ်တယ်။ ဆံရိတ်ခြင်း
ကား အစ၊ သင်္ကန်းဝတ်ခြင်းကား အလယ်၊ သရဏဂုံယူခြင်း
ကား အဆုံးဟူ၍ (၃) ပိုင်းခွဲ၍ မှတ်သားပြီးလျှင် ဆံရိတ်
ခြင်းဟူသော ပထမအစပိုင်းကို ရွက်ဆောင်ရာမှာ မောင်ရှင်
လောင်းကို ရှေးဦးကပင် တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသင်ကြားထား
ပြီး ဆံချသောအခါ မောင်ရှင်လောင်းက တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်း
ကို စီးငြိန်းဆင်ခြင်ရသည်။ ပါဠိလို " အတ္ထိ ဣမသ္မိ ကာယေ
ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော " ဟူ၍ဖြစ်စေ၊ အနက်
အဓိပ္ပါယ်ပိုလွန်၍ ထင်လွယ်အောင် ဘာသာဋီကာ ကျမ်းပြု
အကျော် အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ပထမဆရာတော်ဘုရား
ရေးသားညွှန်ပြတော်မူခဲ့တဲ့အတိုင်း -

" ငါ၏ကိုယ်မှာ၊ နံ့သာမွှေးကြိုင်၊ မြဲခိုင်လှစွာ

ကောင်း ရာမထင်၊ ဆံပင်သာရှိ၊ အမွေးရှိ၍၊ ရှိသည်လက်
သည်း၊ ခြေအသည်းနှင့်၊ သွားလည်းတတွေ၊ အရေတမျိုး၊
ညှိနဲ့ဆိုးသည် . . . အသိုးအပုပ်ချည်းပါတကား " . . . ဟူ၍
ဖြစ်စေ ဆင်ခြင်ရသည်။

ရှင်ပြုပေးသောဆရာက ဆံချသောအခါ ငါးစု ငါးပုံပြု၍
ဆံချရာဝယ် ပဉ္စမအဆုံးဆံအစုကို ရိတ်ချ၍ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်
နက် မောင်ရှင်လောင်းဖြစ်သူသည် ပါရမီရင်သန်ပြီးသူဖြစ်ပါက
တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းကို အခြေခံသမာဓိပြု၍ ဝိပဿနာနှလုံး
ကျင့်သုံးလိုက်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရဟန္တာအဖြစ်သို့
ရောက်သွားသည်။ ထိုသို့ဖြစ်သည်ကိုပင် . . . " ခုရဂေယေဝ
အရဟတ္တံ ပါပုဏိ = သင်တုန်းကိစ္စအဆုံးအဖျား၌ အရဟတ္တ
ဖိုလ် သို့ရောက်သည် " ဟူ၍ ဖွင့်ပြအပ်ပါတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ စူဠသုမန သူငယ်ထံ ကြွတော်မူခြင်း

အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်မြတ် ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သော
အခါ စူဠသုမနသူငယ်ဆံရိတ်ခြင်းကိစ္စအဆုံး၌ပင် ရဟန္တာ
ဖြစ်မည်ကိုမြင်တော်မူ၍ ဝါဆိုကာနီးမှာ သာဝတ္ထိပြည်က
ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဣဒ္ဓိဝိဓဈာန်အဘိညာဉ်စီး၍ ဝိဇ္ဈတော
အုပ်တောင်ခြေမှာရှိတဲ့မုဏ္ဍနိဂုံးအရပ်ကြီးသို့ ကြွရောက်၍
ရွာတံခါးဝမှာ ဆင်းတော်မူ၍ ဆွမ်းခံကြွရန် သင်္ကန်းရုံတော်မူ

နေတယ်။ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက ရှေးအခါကပင် အရှင်
အနုရုဒ္ဓါနှင့် အကျွမ်းဝင်ခင်မင်ပြီးသူဖြစ်။ အဲဒီမဟာမုဏ္ဍ ဥပါသ
ကာကြီးက အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မုဏ္ဍရွာထဲဆွမ်းခံဖို့ရန် သင်္ကန်းရုံ
နေတော်မူသည်ကိုမြင်၍ သားအကြီးမဟာသုမနသုဇယ့်ကို -

တာတ အယျော မေ အနုရုဒ္ဓတ္ထေ ရော
အာဂတော၊ ယာဝ+ဿ အညော ကောစိ ပတ္တံ န ဂဏှာတိ၊
တာဝ+ဿ ဂန္တာ ပတ္တံ ဂဏှ။

တာတ = ချစ်သား။ မေ = ငါ၏။ အယျော = အရှင်
ဖြစ်သော။ အနုရုဒ္ဓါ = အနုရုဒ္ဓါမထေရ်သည်။ အာဂတော =
ကြွလာတော်မူလေပြီ။ ယာဝ = အကြင်မျှလောက်။ အညော
ကောစိ = အခြားသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည်။ အဿ =
ထိုအရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏။ ပတ္တံ = သပိတ်ကို။ န ဂဏှာတိ =
မယူသေး။ တာဝ = ထိုမျှလောက်။ ဂန္တာ = သွား၍၊ (ဝါ)
သူတပါးက အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ သပိတ်ကိုမယူသေးခင် အလျှင်
ဦးအောင် သွား၍။ အဿ = ထိုအရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏။ ပတ္တံ =
သပိတ်ကို။ ဂဏှ = ယူခဲ့။

အဟံ အာသနံ ပညာပေဿာမိ။

အဟံ = ငါသည်။ အာသနံ = နေရာကို။ ပညာပေ
ဿာမိ = ခင်းထားလိုက်မယ်။

အဲဒီလိုပြောတော့ သားအကြီးမဟာသုမနကလဲ ဖခင်

ပြောတဲ့အတိုင်း သူတပါးအရှင်အနုရုဒ္ဓါရဲ့သပိတ်ကို မယူသေးခင် လျှင်လျှင်မြန်မြန်သွား၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါရဲ့သပိတ်ကို တောင်းယူပြီး “တပည့်တော်ရဲ့ ဖခင်မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက ကြွေပါတဲ့ဘုရား . . .” လို့လျှောက်ထားပြီး အိမ်ပင့်သွားတယ်။ အိမ်ရောက်လို့ ဆွမ်းကပ်ပြီးတဲ့အခါ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက မုဏ္ဍနိဂုံးမှာ ဝါကပ်တော်မူရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားသဖြင့် အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ် လက်ခံတော်မူတယ်။

မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးကလဲ တောရကျောင်းဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပြီးလျှင် နေ့စဉ် နေ့စဉ် ဆွမ်းပြုစုတဲ့အခါ ယခုကာလ (၂) နှစ်၊ (၃) နှစ်၊ (၄)+ (၅) နှစ်လောက်ကြာမှ ရောက်လာတဲ့ဧည့်သည်ကို တစ်ရက်တည်းဖြင့် အစွမ်းကုန် ဖွယ်ဖွယ် ရာရာပြုစုသကဲ့သို့ တစ်ဝါတွင်းလုံး နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို အစွမ်းကုန်ပြုစုလုပ်ကျွေးတယ်။ တွေးကြည့်ကြပေါ့- တစ်ချို့ဆိုလျှင် ဆယ်ရက်လောက် အလွန်ဆုံး တစ်လလောက် ပြုစုပြီးလျှင် လျော့သွားတတ်တယ်။ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးကတော့ တစ်ဝါတွင်းလုံး နေ့စဉ် နေ့စဉ် အစွမ်းကုန်ပြုစုတယ်။

ဓူဠသုမန ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

တစ်ဝါတွင်းလုံး ဆွမ်းဝတ်ပြုလို့ ဝါကျွတ် သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ့၌ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာက တိစီဝရိတ်သင်္ကန်း၊ တင်လဲ၊ ဆီ၊ ဆန်၊ စသော လှူဖွယ်တို့ကိုယူဆောင်၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်၏ခြေတော်ရင်း၌ ချထားပြီး-

“ဂဏှထ ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . အလှူခံတော်မူ ပါကုန်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားတဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

အလံ ဥပါသက၊ န မေ ဣမိနာ အတ္ထော။
ဥပါသက = ဒါယကာ . . . ၊ အလံ = တော်ပြီ။ မေ = ငါ့အဖို့
ရာ။ ဣမိနာ = ဤဝတ္ထုတွေကို။ န အတ္ထော = အလိုမရှိ။
(တော်ပြီ ဒကာကြီး . . . ၊ ဒီဝတ္ထုတွေကို ငါ အလိုမရှိပါဘူး)။

အဲဒီလိုဆိုတော့ မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးက-

တေန ဟိ ဘန္တေ ဝဿာဝါသိကလာသော နာ
မေ + သ၊ ဂဏှထ နံ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . ။ တေနဟိ = သို့တပြီးကား။
ဧသ - ဧသော = ဤလာဘ်လာဘသည်။ 'ဝဿာဝါသိကလာ
ဘောနာမ = ဝါဆိုသောအရှင်တို့အား လှူအပ်တဲ့လာဘ်
လာဘဖြစ်ပါတယ်။ နံ = ထိုလာဘ်ကို။ ဂဏှထ = ခံယူတော်မူ
ကြပါကုန်။ တပည့်တော်ရဲ့ကျောင်းမှာ ဝါဆိုတဲ့ သံဃာအား
လှူအပ်တဲ့ လာဘ်ဖြစ်လို့ အလှူခံတော်မူပါလို့- လျှောက်ထား
တဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

န ဂဏှာမိ ဥပါသကာ။ ဥပါသကာ = ဒါယ
ကာ . . . ။ န ဂဏှာမိ = အလှူခံလို့မဖြစ်ဘူး ဤသို့ မိန့်တော်
မူသဖြင့် မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာဒါယကာကြီးက-

ကိမတ္ထံ န ဂဏှထ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = အရှင်

ဘုရား. . . ။ ကိမတ္ထံ = အဘယ်ကြောင့်။ န ဂဏှထ = အလှူခံလို့ မဖြစ်ကြပါသနည်း။ အရှင်ဘုရား. . . . အဘယ်အကြောင်းကြောင့် အလှူခံလို့ မဖြစ်ကြတာလဲဘုရားလို့လျှောက်ထားမေးမြန်းတယ်။

ဒီမှာမှ-အရှင်အနုရုဒ္ဓါက မိမိပြောလိုသောအချက်အကွက် ရောက်ပြီး-

မယံ သန္တိကေ ကပ္ပိယကာရကော သာမဏေရောပိ နတ္ထိ။ မယံ = ငါ၏။ သန္တိကေ = အထံ၌။ ကပ္ပိယကာရကော = အပ်စပ်အောင်ပြုပေးတတ်သော။ သာမဏေရောပိ = သာမဏေ (ကိုရင်) ကလဲ။ နတ္ထိ = မရှိဘူး။ ဥပါသကာကြီး လှူလိုက်တဲ့ပစ္စည်းကို အပ်စပ်အောင်ပြုပေးမည့် ကပ္ပိယကာရကသာမဏေ ငါ့ထံမှာမရှိဘူး၊ ဒီပစ္စည်းများကို ငါကိုယ်တိုင်ကိုင်ပြီး ယူသွားဖို့ မအပ်စပ်ဘူးလို့ ပြောတဲ့အခါ-

မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးကလဲ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို ကြည်ညိုရင်းစွဲရှိတော့-

တေန ဟိ ဘန္တေ မမ ပုတ္တော မဟာသုမနော သာမဏေ ရော ဘဝိဿတိ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား. . . . ။ တေနဟိ = သို့တပြီးကား။ မမ ပုတ္တော = တပည့်တော်၏ သားအကြီးဖြစ်သော။ မဟာသုမနော = မဟာသုမနသည်။ သာမဏေရော = သာမဏေသည်။ ဘဝိဿတိ = ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အို. . . . အရှင်

ဘုရား. . . ဒီလိုဆိုလျှင် တပည့်တော်၏ သားအကြီး မဟာ သုမနကို ရှင်သာမဏေအဝတ်ခိုင်းပါမည်။ သူက ၁၂- နှစ်ရှိပြီ၊ သူ့ကို ကပ္ပိယကာရကကိုရင်အဖြစ် အရှင်ဘုရား နောက်ထည့် လိုက်မယ်လို့ဆိုတော့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

န မေ ဥပါသကာ မဟာသုမနေန အတ္ထော။

ဥပါသက = ဒါယကာကြီး. . . . ။ မေ = ငါ့အား။
မဟာသုမနေန = မဟာသုမနဖြင့်။ န အတ္ထော = အလိုမရှိ၊
(ကာမတ္ထေဟော၊ ပုဒ်အတ္ထောမှာ၊ ကံဟောဝစ္စာ၊ တတိယာ၊
ကတ္တာစတုတ္ထိမှန်-ဟူသော နိယံအတိုင်း စာပေဝါကျ သဘာ
ဝ၌ အတ္ထသဒ္ဓါ အလိုရှိမှု = ကာမအနက်ကိုဟောလျှင် ကံသည်
တတိယာကရိုဏ်း၊ ကတ္တာသည် စတုတ္ထိသမ္ပဒါန် ဖြစ်ရတယ်၊
၎င်းကို အဓိပ္ပါယ်ပြန်လျှင် သမ္ပဒါန်ကို ကတ္တာပြန်၊ ကရိုဏ်းကို
ကံပြန်မှ အရပ်ထဲက လူများ နားလည်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်
“မဟာမုဏ္ဍဥပါ သကာကြီး ငါသည် မဟာသုမနကို မလို
ချင်ဘူး၊” ဤကဲ့သို့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကပြောတဲ့အခါ မဟာမုဏ္ဍ
ဥပါသကာကြီးက-

တေန ဟိ ဘန္တေ စူဠသုမနံ ပဗ္ဗာဇေယ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား. . . ။ တေန ဟိ = သို့တပြီးကား။
စူဠသုမနံ = သားအငယ်စူဠသုမနကို။ ပဗ္ဗာဇေယ = ရှင်သာမ
ဏေပြုတော်မူကြကုန်ဘုရား။ မဟာသုမနကို အလိုမရှိလျှင်
စူဠသုမနကို အရှင်ဘုရား ကြိုက်သလို ရှင်ပြုပြီး ခေါ်သွားပါ-

ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ်။

မထေရ်သည် “သာဓု = ကောင်းပြီ” လို့ မိန့်ဆိုလက်ခံပြီး (၇) နှစ်ရွယ် စူဠသုမနသုဇယကလေးကို “မောင် သုမန . . . သင်ရဲ့ နွားကိုယ်မှာ အပေါ်ယံက ဆံပင်တွေရှိတယ်၊ မွေးညင်း တွေရှိတယ်၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း တွေရှိတယ်၊ သွားတွေရှိ တယ်၊ အရေအထူ၊ အရေပါး ၂-မျိုးရှိတယ်၊ ဤတစ်လံမျှ လောက်သော ကိုယ်ကာယမှာ အပေါ်ယံက ဆံပင် + မွေးညင်း ခြေသည်း+လက်သည်း+သွား+အရေထူအရေပါး ဤတရား တို့သာရှိကြတယ်။ ထိုတရားတို့ကလဲ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ငါ သူတ ပါး၊ ယောကျ်ားမိန်းမမဟုတ် ကြဘူး” ဤကဲ့သို့ ရှု ဆင်ခြင်ပါလေ။ တစ်နည်း-ငါ၏ ကိုယ်မှာ၊ နံသာမွေးကြိုင်၊ မြဲခိုင်လှစွာ၊ ကောင်း ရာမထင်၊ ဆံပင်သာရှိ၊ အမွေးရှိ၍၊ ရှိသည်လက်သည်း၊ ခြေအသည်းနှင့်၊ သွားလည်းတစ်ထွေ၊ အရေတမျိုး၊ ညှိနံ့ဆိုး သည်၊ အသိုးအပုပ်ချည်း ပါတကား.. ဤသို့ရှုဆင်ခြင်ပါလေ-

ဤသို့ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြည့်တတ်အောင် သင်ပေးလို့ မောင်ရှင်လောင်းကလေးစူဠသုမနသုဇယကြည့် တတ်တော့မှ ရှင်ပြုမူလုပ်ငန်း၏ပထမပိုင်းဖြစ်တဲ့ ဆံရိတ်ခြင်း လုပ်ငန်းကို စတင်တယ်။ ဆံရိတ်ခြင်းကိစ္စ၏ နောက်ဆုံးဆံ အဝန်းကို ရိတ်ချလို့ ပြီးဆုံးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် စူဠသုမန သာမဏေ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းက သမာဓိရပြီး ရုပ်နာမ်ဖြစ် ပျက်ကိုရှုတဲ့ ဝိပဿနာတက်လို့ တစ်ခါထဲ “ခုရဂွေယေဝ

အရဟတ္တံ ပါပုဏိ = သင်တုန်း ကိစ္စအဆုံးအဖျားမှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်၍” ရဟန္တာဖြစ်သွားလေပြီ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ လေနာရောဂါဖြစ်ခြင်း

ကိုရင်သုမနရဟန္တာဖြစ်သွားတော့ ရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏အလိုဆန္ဒပြည့်ဝသွားလေပြီ။ ထိုနောက် မိ+ဖ+ဆွေမျိုးအားလုံးကျေနပ်အောင် ထို“မုဏ္ဍနိဂုံး”မှာပဲ သီတင်းသုံးပြီး(၁၅)ရက်လွန်မြောက် သီတင်းကျွတ်လကွယ်နေ့သို့ရောက်တဲ့အခါမှာ “သတ္ထာရံ ပဿိဿာမိ = အေး. . . ဒကာကြီး. . . ငါတို့ ဘုရားဖူးသွားတော့မယ်” ဤကဲ့သို့မဟာမုဏ္ဍဥပါသကာကြီးအား ခွင့်ပန်ပြောကြားပြီး ဆရာ + တပည့် ၂-ဦးစလုံးပင် အဘိညာဉ်ရကြတာဖြစ်တော့ ဆရာ + တပည့် ၂-ဦးသား ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ် ဈာန်ယာဉ်ကိုစီးပြီး ကောင်းကင် ခရီးကကြွတော်မူကြလို့ ဟိမဝန္တာတောအစွန်းမှာ တောကျောင်းတဲကုပ်ကလေးတစ်ခုရှိတယ်။

အဲဒီတဲကုပ်ကလေးရောက်ပြီး ဝိဝေကအရသာ အရဟတ္တဖိုလ်သမာပတ်နဲ့ ဆရာတပည့်နှစ်ပါး တစ်ရက်နှစ်ရက် လောက်နေကြစို့-ဟု တိုင်ပင်ပြီးလျှင် အဲဒီတောကျောင်းတဲကုပ်ကလေးမှာ ညအိပ်ဖို့နေကြတယ်။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ကလဲပဲပင် ကိုယ်ကပင် လုံ့လဝီရိယအလွန်အားကောင်းတော့ တစ်ညလုံး လူးလာတုံ့ခေါက် စကြံလျှောက်ပြီး တရားနဲ့လုံးဟုတ်သုံးနေ

လွန်းအားကြီးတော့ ဝမ်းလေများထကြွလာတယ် = အပြင်းအထန် လေအောင့်လေနာလာတယ်။

မထေရ်မြတ်ရဲ့ ပင်ပန်းတဲ့လက္ခဏာကို ကိုရင်သုမနက မြင်တော့-

ဘန္တေ ကိံ ဝေါ ရုဇ္ဇတိ။ ဘန္တေ = ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်ဘုရား. . . ။ ဝေါ = အရှင်ဘုရားတို့အား။ ကိံ = အဘယ်အရာသည်။ ရုဇ္ဇတိ = နာကျင်ပါသနည်းဘုရား။

အရှင်ဘုရားတို့မှာ ဘယ်ရောဂါ နာကျင်ပါသလဲဘုရားလို့ မေးတော့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

ဥဒရဝါတော မေ သမုဋ္ဌိတော။ မေ = ငါ့အား။ ဥဒရဝါတော = ဝမ်းလေသည်။ သမုဋ္ဌိတော = ထကြွသောင်းကျန်း၏။ အေးကွယ် ဝမ်းထဲက လေ ထကြွသောင်းကျန်းတော့ ငါ လေနာတာပေါ့-လို့ အမိန့်ရှိတယ်။

ထိုအခါ ကိုရင်ကလေးက-

အညဒါပိ သမုဋ္ဌိတပုဗ္ဗော ဘန္တေ။ ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား. . . ။ အညဒါပိ = တပါးသောအခါတုန်းကလဲ။ သမုဋ္ဌိတပုဗ္ဗော = ရှေးကဖြစ်ပေါ်ဖူးပါသလားဘုရား။ ဒီပြင်အခါကလဲပဲ ဒီလေရောဂါ ဖြစ်ဖူးသလားဘုရား - လို့ မေးတော့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

“အာမ အာဝုသော = အေး. . . ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်ကိုရင်”

လို့ ဖြေတဲ့အခါ ရှင်သုမနသာမဏေကလေးက-

ကေန ဖာသုကံ ဟောတိ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = အရှင်
ဘုရား . . . ။ ကေန = အဘယ်ဆေးဖြင့်။ ဖာသုကံ = ရောဂါ
ကင်းကွာ ချမ်းသာသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။
အဲဒီတုန်းက ဘယ်ဆေးနဲ့ ရောဂါကင်းပျောက်ချမ်းသာခြင်းကို
ရောက်ခဲ့ပါသနည်းဘုရားလို့ - လို့မေးတော့- အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

“အနောတတ္တတော ပါနီယေ လဒ္ဓေ ဖာသုကံ
ဟောတိ အာဝုသော။ အာဝုသော = ငါ့ရှင်သာမဏေ . . . ။
အနောတတ္တတော = အနဝတတ်အိုင်မှ။ ပါနီယေ = သောက်
ရေကို။ လဒ္ဓေ = ရအပ်လျှင်။ ဖာသုကံ = ရောဂါကင်းကွာ
ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်နိုင်၏။ အနဝတတ်အိုင်
ကရေကို သောက်ရလျှင် ဒီလေနာပျောက်တယ် ကိုရင်” လို့
မိန့်တော်မူတယ် ။

သုမနသာမဏေ ပန္နဂနဂါမင်းကိုဆုံမခြင်း

ထိုအခါ ရှင်သုမနက--

တေနဟိ ဘန္တေ အာဟရာမိ။ ဘန္တေ = အရှင်
ဘုရား . . . ။ တေနဟိ = သို့တပြီးကား။ အာဟရာမိ = တပည့်
တော်သွားပြီး ခပ်ဆောင်ပါမယ်။ ဒီလိုဆိုလျှင် တပည့်တော်
သွားပြီးခပ်ပါမယ်ဘုရား-လို့ လျှောက်တဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ
က-

“သက္ခိဿသိ သာမဏောရ = စွမ်းနိုင်ပါမည်လား ကိုရင်. . .” လို့ မေးတဲ့အခါ ကိုရင်သုမနက “အာမ ဘန္တေ = စွမ်းနိုင်ပါတယ် အရှင်ဘုရား. . .” လို့ ပြန်ပြီးလျှောက်တယ်။

ထိုသို့ လျှောက်တဲ့အခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

တေန ဟိ အနောတတ္ထေ ပန္နဂေါ နာမ နာဂရာဇာ
မံ ဇာနာတိ၊ တဿ အာစိက္ခိတွာ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဧကံ
ပါနီယဝါရကံ အာဟရ။

တေနဟိ = သို့တပြီးကား။ အနောတတ္ထေ = အနဝ
တတ်အိုင်၌။ ပန္နဂေါ နာမ နာဂရာဇာ = ပန္နဂမည်တဲ့ နဂါး
မင်းသည်။ မံ = ငါ့ကို။ ဇာနာတိ = သိ၏။ တဿ = ထိုပန္နဂနဂါး
မင်းအား။ အာစိက္ခိတွာ = ငါလေနာနေတဲ့ အကြောင်းပြော
ကြား၍။ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ = ဆေးအလို့ငှာ။ ဧကံ ပါနီယဝါ
ရကံ = သောက်ရေတစ်အိုးကို။ အာဟရ = ဆောင်ယူခဲ့လော့။

အေး. . . ဒီလိုဆိုလျှင် အနဝတတ်အိုင်မှာ “ပန္နဂ”
လို့ခေါ်တဲ့ နဂါးမင်းရှိတယ်၊ သူဟာ ငါ့ကို သိတယ်။ အဲဒီ
ပန္နဂနဂါးမင်းထံသွားပြီး “ကျွန်ုပ်ရဲ့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ အရှင်
အနုရုဒ္ဓါ လေနာလို့ ဆေးအလို့ငှာရေတစ်အိုးပေးပါ” တောင်း
ပြီး ရေတစ်အိုးဆောင်ယူခဲ့ပါ။ ဤကဲ့သို့ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက မိန့်
ဆိုတဲ့အခါ ရှင်သုမနုဿမဏောက-

“သာဓု = ကောင်းပါပြီ” ဟုဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်

ကိုရိုခိုးပြီး ကုဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ဖြင့် ကောင်းကင်ခရီးစျာန်ယာဉ် စီး၍ ယူဇနာငါးရာခရီးကိုကြွချီလေသည်။ အနဝတတ်အိုင် ရောက်၍ ကောင်းကင်ကဝဲပြီးကြည့်တဲ့အခါ ထိုနေ့မှာ ပဉ္စဂ နဂါးမင်း နဂါးကချေသည်များခြံရံလျက် ရေကစားရန်ပြင် ဆင်နေဆဲဖြစ်တယ်။

ထိုအချိန်မှာ ကိုရင်သုမနက နဂါးမင်းရဲ့အပေါ်မှာ ရှိနေတာကိုမြင်တော့ ပဉ္စဂနဂါးမင်းက-

အယံ မုဏ္ဍကသမဏော အတ္တနော ပါဒပံသုံ မမ မတ္ထကေ ဩကိရန္တော ဝိစရတိ။ အနောတတ္ထေ ပါနီ ယတ္ထာယ အာဂတော ဘဝိဿတိ၊ န ဒါနီ + သယ ပါနီယံ ဒဿာမိ။

အယံ မုဏ္ဍကသမဏော = ဤဦးပြည်းယုတ်ရဟန်း သည်။ အတ္တနော ပါဒပံသုံ = မိမိရဲ့ ခြေမှုန့်တွေကို။ မမ မတ္ထကေ = ငါရဲ့ ဦးခေါင်းထက်၌။ ဩကိရန္တော = ကြွဖြန့်လျက်။ ဝိစရတိ = လှည့်လည်ကျက်စားသွားလာဘိ၏။ အနောတတ္ထေ = အနဝတတ်အိုင်၌။ ပါနီယတ္ထာယ = သောက်ရေကိုရယူရန်။ အာဂတော = လာသည်။ ဘဝိဿတိ = ဖြစ်ပေါ်မိမ့်မည်အဟံ = ငါသည်။ ဒါနီ = ယခုအခါ၌။ အသယ = ထို ဦးပြည်းယုတ်အား။ ပါနီယံ = သောက်ရေကို။ န ဒဿာမိ = မပေးဘူး။

နဂါးမင်းဟာ အမျက်ထွက်စိတ်ဆိုးပြီး “ဤဦးပြည်း ယုတ်သည် ကောင်းကင်ကလာပြီး ငါဦးခေါင်းပေါ်မှာ သူရဲ့

ခြေမှုန့် တွေကိုကြံချတယ်၊ ဧကန္တပဲ သူသည် အနဝတတ်ရေကို အလိုရှိ၍လာတာ ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ သူ့အား ငါသည် အနဝတတ်ရေကိုမပေးဘူးဟဲ့” လို့ အဲဒီလိုကြံစည်ပြီး ယူဇနာငါးဆယ်ကျယ်ပြန်တဲ့ အနဝတတ်အိုင်ကြီးကို ထမင်းအိုး ကိုခွက်ကြီးနဲ့ဖုံးထားသလို ယူဇနာတစ်ရာလောက်ရှိတဲ့ သူပါး ပျဉ်းနဲ့ မမြင်နိုင်အောင် ဖုံးထားတယ်။

ရှင်သုမန နဂါးမင်းကို ရေတောင်းခြင်း

ရှင်သုမနက ပန္နဂ နဂါးမင်းပြုလုပ်ပုံ အခြင်းအရာ ကိုမြင် ရလျှင်ပင်-

“ကုဒ္ဒေါ အယံ။ အယံ=ဤ နဂါးမင်းသည်။ ကုဒ္ဒေါ= အမျက်ထွက်နေပြီ။ အေး. . . နဂါးကြီး အမျက်ထွက်နေပြီ၊ ငါ သာယာညှင်းပျောင်းပြောမှပဲ” အဲဒီလိုကြံစည်ပြီး-

သုဏောဟိ မေ နာဂရာဇ၊

ဥဂ္ဂတေဇ မဟဗ္ဗလ။

ဒေဟိ မေ ပါနိယဃဋ္ဌံ၊

ဘေသဇ္ဇတ္ထ + မိ အာဂတော။ ။

ဥဂ္ဂတေဇ=ထက်မြက်သောတန်ခိုးရှိသော။ မဟဗ္ဗလ= ကြီးသောခွန်အားရှိသော။ နာဂရာဇ=ပန္နဂမည်လျှင်း အို နဂါးမင်း. . . ။ မေ=ငါ၏။ ဝစနံ=စကားကို။ သုဏောဟိ=

နာစေချင်ပါ၏။ (ထက်မြက်သော တန်ခိုးကြီးသော၊ ခွန်အား ရှိတဲ့ပန္နဂနဂါးမင်း... ကျွန်ုပ်ပြောတဲ့စကား နာယူစေချင်ပါတယ်)။ မေ = ငါ့အာ။ ပါနီယံဃဋ္ဌံ = သောက်ရေတစ်အိုးကို။ ဒေဟိ = ပေးပါလော့။ အဟံ = ငါသည်။ ဘေသဇ္ဇတ္ထံ = ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ လေနာပျောက်ရေးဆေးအလိုငှါ။ အာဂတော = လာရောက်သည်။ အမှိ = ဖြစ်ပေ၏။

ငါ့အား သောက်ရေတစ်အိုးပေးပါ။ ငါသည် ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်လေနာလို့ ဆေးအတွက် အနဝတတ်အိုင်က သောက်ရေယူရန် လာခဲ့ပါတယ်။

ထိုသို့ တောင်းသည့်အခါ ပန္နဂနဂါးမင်းက မပေးလိုတဲ့ အတွက် ဤကဲ့သို့ ပြန်ကြားပြောဆိုတယ်။

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊

ဂင်္ဂါ နာမ မဟာနဒီ။

မဟာသမုဒ္ဒံ + မပ္ပေတိ၊

တတော တံ ပါနီယံ ဟရ ။ ။

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ = အနဝတတ်အိုင်မှ ဟို - အရှေ့ဘက်မှာ။ ဂင်္ဂါနာမ = ဂင်္ဂါအမည်ရှိသော။ မဟာနဒီ = မြစ်ကြီးသည်။ မဟာသမုဒ္ဒံ = မဟာသမုဒ္ဒရာသို့။ အပ္ပေတိ = စီးဝင်၏။ တံ = သင်သည်။ တတော = ထိုဂင်္ဂါမြစ်ကြီးမှ။ ပါနီယံ = သောက်ရေကို။ ဟရ - ဟရာဟိ = ခပ်သွားလော့။

အေး . . . ကိုရင်သုမန ဒီကတော့ ဘာမှရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီကအရှေ့ဘက်မှာ ဂင်္ဂါ+အစိရဝတီ+ယမုနာ+သရဘူ+မဟီ - ဆိုတဲ့ မြစ်ကြီးငါးသွယ် အဝင်အပါဂင်္ဂါမြစ်ကြီးဟာ သမုဒ္ဒရာတိုင်အောင် ရေတွေစီးဝင်နေတယ်။ အဲဒီဂင်္ဂါမြစ်ထဲက ရေကို သင်အလိုရှိသလိုခပ်သွား၊ သင့်အားအနဝတတ်အိုင်ကရေကို ခပ်ခွင့်မပေးဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်နဲ့ စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးပြောတော့။

ကိုရင်သုမန - က စဉ်းစားတယ် -

အယံ နာဂရာဇာ အတ္တနော ဣစ္ဆာယ န ဒဿတိ၊
အဟံ ဗလက္ကာရံ ကတွာ အာနုဘာဝံ ဇာနာပေတွာ ဣမံ
အဘိဘဝိတွာဝ ပါနီယံ ဂဏှိဿာမိ။

အယံ နာဂရာဇာ = ဤနဂါးမင်းသည်။ အတ္တနော ဣစ္ဆာယ = မိမိ၏ အလိုဖြင့်။ န ဒဿတိ = ပေးလိမ့်မည်မဟုတ်။ အဟံ = ငါသည်။ ဗလက္ကာရံ = နိုင်ထက်ကလွှမှုကို။ ကတွာ = ပြု၍။ အာနုဘာဝံ = ငါရဲ့တန်ခိုးကို။ ဇာနာပေတွာ = အများသိစေပြီးမှ။ ဣမံ = ဤနဂါးမင်းကို။ အဘိဘဝိတွာဝ = လွှမ်းမိုး၍သာလျှင်။ ပါနီယံ = သောက်ရေကို။ ဂဏှိဿာမိ = ယူရတော့မှာပဲ။

သူ သဘောတူပြီးတော့ဖြင့် ပေးမှာမဟုတ်ဘူး။ ငါ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ လေနာပျောက်ရေးအတွက် ငါ သူ့ကိုအနိုင်ကျင့်၊ ငါ့တန်ခိုးအာနုဘော်ကိုပြ၊ ဆုံးမပြီးမှ အနဝတတ်ရေကို

ယူရတော့မှာပဲ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး ကိုရင်သူမနက ပန္နက
နဂါးမင်းကို -

မဟာရာဇ ဥပဇ္ဈာယော မံ အနောတတ္ထတောဝ
ပါနီယံ အာဟရာပေတိ၊ တေနာ+ဟံ ဣဒမေဝ ဟရိဿာမိ၊
အပေဟိ မာ မံ ဝါရေဟိ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောနဂါးမင်း...။ ဥပဇ္ဈာယော=
ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်က။ မံ=ငါ့ကို။ အနောတတ္ထတောဝ=
အနဝတတ်အိုင်ကသာလျှင်။ ပါနီယံ=သောက်ရေကို။
အာဟရာပေတိ=အခပ်ခိုင်းလိုက်၏။ တေနာ=ထို့ကြောင့်။
အဟံ=ငါသည်။ ဣဒမေဝ=ဤအနဝတတ်အိုင်က ရေကိုသာ
လျှင်။ ဟရိဿာမိ=ခပ်ယူပေအံ့။ အပေဟိ=အသင်နဂါးမင်း
ဖယ်ရှားပါလေ။ မာ မံ ဝါရေဟိ=ငါ့ကိုမတားပါလင့်။

နဂါးမင်း...။ ငါ့ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်က အနဝတတ်
အိုင်မှသောက်ရေကိုသာအခပ်ခိုင်းတဲ့အတွက် ဤအနဝ
တတ်အိုင်ကရေကိုသာ ငါ ခပ်ယူပါမည်၊ ဖယ်ပါ၊ ငါ့ကို
မတားမြစ်ပါလင့်၊ ဤသို့ပြောပြီး ကိုရင်သူမနက -

ဣတောဝ ပါနီယံ ဟာဿံ၊
ဣမိနာ + ဝ + မိ အတ္ထိကော။
ယဒိ တေ ထာမဗလံ အတ္ထိ၊
နာဂရာဇ နိဝါရယ။ ။

ဒါဟာ သတ္တိစမ်းလိုက်တဲ့ ဂါထာပါပဲ-

နာဂရာဇ=ပန္နဂမည်လျှင်း အို - နဂါးမင်း. . . အဟံ= ငါသည်။ ဣတောဝ=ဤအနဝတတ်အိုင်မှသာလျှင်။ ပါနီယံ= သောက်ရေကို။ ဟာသံ=ခပ်ဆောင်ရပါလိမ့်မည်။ ဣမိနာဝ= ဤအနဝတတ်အိုင်ကရေဖြင့်သာလျှင်။ အတ္ထိကော=တောင့် တလင့်ဆို ငါအလို ရှိသည်။ အမှိ=ဖြစ်၏။ တေ=သင့်အား။ ထာမဗလံ=အား အစွမ်းသည်။ ယဒိ အတ္ထိ=အကယ်၍ ရှိငြားအံ့။ နိဝါရယ=ခံနိုင်အောင်ခံ၍ ဟန့်တားလေလော့၊

ပန္နဂနဂါးမင်း. . . . ကျွန်ုပ်ကတော့ ဒီအနဝတတ်အိုင် က သောက်ရေကိုပဲ ခပ်ရ လိမ့်မည်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်ုပ်လိုချင်တာကိုက အနဝတတ်အိုင်က ရေကိုပဲ လိုချင်တယ်၊ ဂင်္ဂါမြစ်ကရေကိုမလိုချင်ဘူး၊ သင့်မှာ စွမ်းအားရှိလျှင် ရှိသ လောက်သာဟန့်တားပြီးခံစစ်ဆင်ပေတော့၊ အဲဒီလို ကိုရင် သုမနကပြောတယ်။

နဂါးဆိုတာ အခြားသတ္တဝါများထက် ပိုပြီး အမျက်ကြီး တတ်တယ်၊ ဒီတော့ ပန္နဂနဂါးမင်းက နှစ်ပြန်တိုးပြီး စိတ်ဆိုးတဲ့သဘောနဲ့-

သာမဏေရ သစေ အတ္ထိ၊

တဝ ဝိက္ကမပေါရိသံ။

အဘိနန္ဒာမိ တေ ဝါစံ၊

ဟရဿု ပါနီယံ မမ။ ။

သာမဏေရ = ကိုရင်သူမနုသာမဏေ . . . ။ တဝ = သင်အား။ ဝိက္ကမပေါရိသံ = ရဲရင့်တဲ့ယောက်ျားတို့လုံး လဝီရိယ သည်။ သစေ အတ္ထိ = အကယ်၍ရှိငြားအံ့။ တေ = သင့်၏။ ဝါစံ = တန်ခိုးချင်း စစ်ပြိုင်လိုတဲ့စကားကို။ အဘိနန္ဒာမိ = နှစ်သက်လက်ခံပါ၏။ မမ = ငါ၏။ ပါနီယံ = အနဝတတ်အိုင်က သောက်ရေကို။ ဟရဿု = သင်နိုင်လျှင် ခပ်ယူလေလော့။

ယောက်ျားတို့ရဲ့ ဇွဲလုံ့လသတ္တိ ကိုရင့်မှာရှိလျှင် ငါရဲ့ အနဝတတ်အိုင်က သောက်ရေကို သင်ခပ်နိုင်လျှင် ခပ်လော့၊ ငါလဲ တတ်နိုင်သလောက် ကာကွယ်မယ်၊ အဲဒီလိုဆိုတော့ ကိုရင်သူမနုက -

ဧဝံ မဟာရာဇ ဟရာမိ။

မဟာရာဇ = ပဉ္စဂမည်လျှင်း အို-နဂါးမင်း . . ။ ဧဝံ = ကောင်းပါပြီ။ ဟရာမိ = ခပ်နိုင်အောင် ခပ်ပါမည်။ “ကောင်းပြီ ခပ်နိုင်အောင်ခပ်ပါမည်” ဆိုတော့ ပဉ္စဂနဂါးမင်းက “ယဒိ သက္ကောန္တော ဟရာဟိ = စွမ်းနိုင်လျှင် ခပ်ပါ”လို့ ပြောတယ်။ (၁)

ကိုရင်ကလေးက “တေန ဟိ သုဠ ဇာနဿု = ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ကောင်းစွာစဉ်းစားပါ၊ ကျွန်ုပ်ခပ်ပါရလိမ့်မည်။” နဂါးမင်းက ကျွန်ုပ်စဉ်းစားပြီးသားပါ၊ ကိုရင်စွမ်းနိုင်လျှင် ခပ်သာခပ်ပါ” (၂)

ကိုရင်ကလေးက “ကောင်းကောင်း စဉ်းစားပြီးပြောပါ။ ကျွန်ုပ်ခပ်ရပါလိမ့်မည်” နဂါးမင်းက “အို. . . . စဉ်းစားပြီး သားပါ။ ကိုရင်စွမ်းနိုင်လျှင် ခပ်သာခပ်ပါ” (၃)

ဤသို့ ၃- ကြိမ် “ခပ်ပါ”ဆိုတဲ့ ဝန်ခံချက်ကို ရယူတယ်။

နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို သက်သေအဖြစ်ဖိတ်ခေါ်ခြင်း

ကိုရင်သုမနက ဆင်ခြင်စဉ်းစားသည်မှာ -

ဗုဒ္ဓဿသနဿ အာနုဘာဝံ ဒဿေတွာ မယာ ပါနီယံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မယာ=ငါသည်။ ဗုဒ္ဓဿသနဿ= ဘုရားမြတ်စွာဿသနာ၏။ အာနုဘာဝံ=တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ကို။ ဒဿေတွာ=ထင်စွာဖော်ပြ၍၊ ပါနီယံ= သောက်ရေကို။ ဟရိတုံ=ခပ်ယူခြင်းငှာ။ ဝဋ္ဋတိ=သင့်၏။

ငါသည် မြတ်စွာဘုရားဿသနာတော်ရဲ့ အာနုဘော်ကိုထင်စွာဖော်ပြပြီး ဒီသောက်ရေကိုခပ်ယူမှ သင့်လျော် တော့မည်၊ ဒီနဂါးနှင့်ငါ (၂) ဦးတည်းစစ်ခင်းနေလို့ ပွဲကြည့် သူမရှိလျှင် မသင့်လျော်ပေဘူး။ ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်စဉ်း စားပြီး အာကာသဌနတ်တို့ရှိရာသို့ ကြွရောက်ရပ်တဲ့အခါ နတ် တို့က-

ကိံ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား. . . ဘယ်လိုအကြောင်း ပါလဲ ဘုရားလို့မေးကြတော့ ကိုရင်သုမနက-

ဧတသ္မိံ အနောတတ္ထဒဟပိဋေ ပန္နဂနာဂရာ

ဇေန သဒ္ဓိံ မမ သင်္ဂါမော ဘဝိဿတိ၊ တတ္ထ ဂန္ဓာ
ဇယပရာ ဇယံ ဩလောကေထ။

ဧတသ္မိံ အနောတတ္ထဒဟပိဋေ = ထိုအနဝတတ်ရေအိုင်
အထက်အပြင်၌။ ပန္နဂနာဂရာဇေန = ပန္နဂနဂါးမင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ =
တက္က။ မမ = ငါ၏။ သင်္ဂါမော = သူရုံး ငါနိုင် အပြိုင်စစ်ပွဲ
ဆင်နွှဲခြင်းသည်။ ဘဝိဿတိ = ဖြစ်လိမ့်မည်။ တတ္ထ = ထို
ဒေသနဝတတ်အိုင်သို့။ ဂန္ဓာ = သွား၍။ ဇယပရာဇယံ = မည်သူက
နိုင်၍မည်သူကရုံးသည်ကို။ ဩလောကေထ = ကြည့်ကြလော့။

ဒါယကာ နတ်မင်းတို့ . . . ဟို-အနဝတတ်ရေအိုင်
အပြင်ပေါ်မှာ ပန္နဂနဂါးမင်းနဲ့ ငါတို့ စစ်ပွဲကြီးကျင်းပကြမယ်၊
အေး . . . ဘယ်သူနိုင်မယ်၊ ဘယ်သူရုံးမယ်ဆိုတာကို သွားပြီး
ကြည့်ကြပါလို့ပြောပြီး အာကာသစိုးနတ်တို့ကို ပထမရှေးဦးစွာ
ပြောပြီးလွှတ်လိုက်တယ်။ ဤနည်းအတိုင်း လောကပါလနတ်
မင်းကြီးလေးပါး+သိကြား+သုဃာမ+သုနိဗ္ဗိတ+ဝသုဝတ္တိနတ်တို့
ထံသို့လဲ သွားရောက်၍ပြောကြားဖိတ်မန်တယ်။ ထို့နောင်မှ
အစဉ်အတိုင်းအသညသတ်ကြဉ်သော ရူပါဝစရဗြဟ္မာကြီးတွေ
လာရောက်ရှိခိုးရပ်တည်ကြပြီး “ကို ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား
. . . . ဘယ်လိုအကြောင်းပါလဲဘုရား” လို့ မေးအပ်လေသော်
ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုတယ်။

ဤသို့လျှင် သုမနသာမဏေသည် နတ်ပြည် ၆-ထပ်+
အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပါဝစရဗြဟ္မာ့ပြည် ၁၅- ရပ်ခဏ

အတွင်းနဲ့စပ်အောင် ကြွရောက်ပြောကြားခဲ့၍ သာမဏေ
ကျော်၏ စကားကို ကြားကြလျှင်ပင် အားလုံးသော နတ်ဗြဟ္မာ
တို့ အနဝတတ်ရေအိုင်၏ အထက်ကောင်းကင် အပြင်ဝယ်
ကျည်တောက်၌မုန့်မုန့်များကိုထည့်ထားအပ်သကဲ့သို့ ကောင်း
ကင်ကို အကြားမရှိပြည့်စေလျက် စည်းဝေးမိကြလေသည်။ နတ်
ဗြဟ္မာတို့စုဝေးမိလျှင်ပင် ကိုရင်သုမနက ကောင်းကင်၌ ရပ်
တည်၍ ပန္နဂနဂါးမင်းကို ပြောဆိုသည်မှာ-

သုဏောဟိ မေ နာဂရာဇ၊
ဥဂ္ဂတေဇ မဟဗ္ဗလ။
ဒေဟိ မေ ပါနီယဃဋ္ဌံ၊
ဘေသဇ္ဇတ္ထံ + မိ အာဂတော။

ဥဂ္ဂတေဇ = ထက်မြက်သော တန်းခိုးရှိသော။ မဟဗ္ဗ
လ = ကြီးသောခွန်အားရှိသော။ နာဂရာဇ = ပန္နဂမည်လျှင်း
အို့ နဂါးမင်း . . . ။ မေ = ငါ၏။ ဝစနံ = စကားကို။ သုဏော
ဟိ = နာဂချင်ပါ၏။ မေ = ငါ့အား။ ပါနီယဃဋ္ဌံ = သောက်
ရေတစ်အိုးကို။ ဒေဟိ = ပေးပါလော့။ အဟံ = ငါသည်။
ဘေသဇ္ဇတ္ထံ = ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ လေနာပျောက်ရေးဆေးအ
လို့ငှာ။ အာဂတော = လာရောက်သည်။ အမိ = ဖြစ်ပေ၏။
(၇) နှစ်အရွယ် ချစ်စရာကိုရင်လယ်ကလေးက သူနားမဖွယ်
ပေးချင်အောင်တောင်းသော်လဲ ပန္နဂနဂါးမင်းက ဤကဲ့သို့ပြန်
ပြောတယ်။

သာမဏေရ သစေ အတ္ထိ၊

တဝ ဝိက္ကမပေါရိသံ။

အဘိနန္ဒာမိ တေ ဝါစံ၊

ဟရဿု ပါနီယံ မမ။ ။

သာမဏေရ=ကိုရင်သူမနုသာမဏေ . . . ။ တဝ = သင့်အား။ ဝိက္ကမပေါရိသံ = ရဲရင့်တဲ့ယောက်ျားတို့ လုံ့လ ဝီရိယသည်။ သစေ အတ္ထိ = အကယ်၍ရှိငြားအံ။ တေ = သင်၏။ ဝါစံ = တန်ခိုးချင်းဆိုင် စစ်ပြိုင်လိုတဲ့ စကားကို။ အဘိ နန္ဒာမိ = နှစ်သက်လက်ခံပါ၏။ မမ = ငါ၏။ ပါနီယံ = အနဝ တတ်အိုင်က သောက်ရေကို။ ဟရဿု = သင်ခပ်နိုင်မှုခပ်ယူ လေလော့။

အေး . . . ဆိုကြပါစို့၊ စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးက နတ် ဗြဟ္မာတွေ အားလုံး ဒီစကားကို ကြားကြတယ်။

ကိုရင်သူမနုသာမဏေက နတ်ဗြဟ္မာတွေအားလုံး၏ ရှေ့မှောက်မှာ “ယူပါမယ် နဂါးမင်း . . . ၊ ကိုရင်စွမ်းနိုင်လျှင် ယူပါ” ဆိုတာ (၃) ကြိမ် ဝန်ခံစေပြီးမှ ကိုရင်သူမနုက ဣန္ဒြေ မပျက် ကောင်းကင်ကရပ်တည်ရင်း ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ဖြင့် (၁၂) ယူဇနာကိုယ်ခန္ဓာရှိတဲ့ ဗြဟ္မာကြီးကိုယ်ဖန်ဆင်ပြီး ကောင်းကင် က တဖြည်းဖြည်း ဆင်းလာတယ်။

ပဉ္စဂနဂါးမင်းကလဲ ယူဇနာငါးဆယ်ဖြန့်ကျယ်တဲ့ အနဝ တတ်အိုင်ကို ယူဇနာတစ်ရာရှိတဲ့ ပါးပျဉ်းကြီးနဲ့ ဖုံးထားတယ်။

အဲဒီဖုံးထားတဲ့ ပါးပျဉ်းကြီးကို ကိုရင်သုမနဖန်ဆင်းထားတဲ့ ဗြဟ္မာကြီးက ကောင်းကင်ကနေ ခြေဖြင့်နင်းတယ်။ နဂါးမင်းရဲ့ မျက်နှာလဲ အပေါ်မော့မကြည့်ဝံ့တော့ဘူး။ ကိုရင်သုမန (ဗြဟ္မာကြီး) က ဖိနှိပ်နင်းလိုက်တော့ အားကောင်းမောင်းသန် ယောကျ်ားဟာ သားရေအစို့ ကြီးကို ဖိနင်းသကဲ့သို့ နဂါးမင်းရဲ့ ပါပျဉ်းဟာ အဖုအဖု အလုံးအလုံးတွေဖြစ်လို့ အကြားလပ်တဲ့ နေရာက အနဝတတ်ရေတွေ ကောင်းကင်သို့ ပန်းပြီးထွက်လာ တော့မှ အဲဒီပန်းထွက်လာတဲ့ရေကို အိုးအပြည့်ခံယူပြီး ကိုရင်သုမန ပျောက်ကွယ်သွားတယ်။ တန်းခိုးဖြင့်တောရ ကျောင်းကို ပြန်ကြွသွားတယ်။

နဂါးမင်းရှုံး၍ အရှက်ကြီးခြင်း

ကိုရင်သုမန ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ထံ ကောင်းကင်ခရီး အဘိညာဉ်စွာန်ယာဉ်စီး၍ကြွသွားပြီ။ စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးက နတ်ဗြဟ္မာတွေ ကောင်းချီးပေးကြတော့ ပန္နဂနဂါးမင်းဟာ အမျက်ပြင်းစွာထွက်ပြီး အကြံမှားပုံက-

အယံ မံ ဒေဝသံဃံ သန္နိပါတေတွာ ပါနီယံ
ဂဟေတွာ လဇ္ဇာပေသိ၊ ဧတံ ဂဟေတွာ မုခေ ဟတ္ထံ
ပက္ခိ ပိတွာ ဟဒယမံသံ ဝါ+ဿ မဒ္ဒါမိ၊ ပါဒေ ဝါ
ပါရဂင်္ဂါယံ ခိပါမိ။

အယံ = ဤသာမဏေသည့်။ မံ = ငါကို။ ဒေဝသံဃံ =

နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းကို။ သန္နိပါတေတွာ = စည်းဝေးစေ၍။ ပါနိ
ယံဂဟေတွာ = သောက်ရေကို ခပ်ယူပြီးတော့။ လဇ္ဇာပေ
သိ = အရှက်ရစေခဲ့ပြီ။ အဟံ = ငါသည်။ ဧတံ = ဤသာမဏေ
ကို။ ဂဟေတွာ = ဖမ်းယူ၍။ မုခေ ဟတ္ထံ ပက္ခိပိတွာ = သူ့ခံတွင်း
၌ ငါ့လက်ကိုထည့်ပြီး။ အဿ = ထိုသာမဏေ၏။ ဟဒယမံ
သံ ဝါ = နှလုံးသားကိုသော်မူလည်း။ မဒ္ဒါမိ = ကြိတ်ချေဖျတ်ဆီး
ပေအံ့။ ဝါ = သို့မဟုတ်။ နံ = ထိုသာမဏေကို။ ပါဒေ = ခြေ၌။
ဂဟေတွာ = ဆွဲကိုင်၍။ ပါရဂဝီယံ = ဂဝီမြစ်တစ်ဖက်ကမ်း၌။
ခိပါမိ = ပ စ်လွင့်ပေအံ့။

ဤသုမနသာမဏေဟာ နတ်ဗြဟ္မာတွေကို အစည်း
အဝေးခိုင်းပြီး ငါ့ရေကိုလဲ ခပ်ယူ၊ ငါ့ကိုလဲ အရှက်ရစေတယ်။
ငါ ဤသာမဏေကို ဖမ်းယူပြီး သူ့ခံတွင်း၌ ငါ့လက်ကို ထည့်ပြီး
သူ့နှလုံးသားကိုသော်မူလည်း ငါကြိတ်ချေ ဖျတ်ဆီးပစ်မယ်၊
သို့မဟုတ်လျှင် ခြေနှစ်ဘက်ကကိုင်ဆွဲပြီး ဂဝီမြစ်ရဲ့ဟိုဘက်
ကမ်းသို့ လွှတ်ပစ်လိုက်မယ်. . . ၊ အဲဒီအကြံနဲ့ ကိုရင်သုမနရဲ့
နောက် ကောင်းကင်သို့ တက်ပြီးလိုက်တယ်။ ကိုရင်သုမန -
က ရဟန္တာရဲ့ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနဲ့ ရှေ့ကကြွတာ၊ နဂါးမင်းက
နဂါးတန်ခိုးနဲ့ နောက်ကလိုက်တာ။ ဘယ်မှာမီပါမည်လဲ။

အေး. . . မမှီတော့ပဲ ကိုရင်သုမနက ဥပဇ္ဈာယ်
ဆရာတော်သီတင်းသုံးနေတဲ့တောရကျောင်းသို့ရောက်၍
သောက်ရေအိုးကို ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်လက်သို့ ဆက်ကပ်ပြီး

“ပိဝထ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ဘုရား။ ပိဝထ = သောက်သုံးတော်မူပါဘုရား။ အရှင်ဘုရား. . . သောက်တော်မူပါ။ အနဝတတ်အိုင်က သောက်ရေပါဘုရား” လို့လျှောက်ထားတယ်။

အဲဒီလို လျှောက်ထားနေတုန်း ပန္နဂနဂါးမင်းနောက်က ရောက်လာပြီးတော့

ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ သာမဏေရော မယာ အဒိန္နမေဝ ပါနီယံ ဂဟေတွာ အာဂတော၊ မာ ပိဝိတ္ထ၊

ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ = အရှင်ဘုရားအနုရုဒ္ဓါ. . . ။ သာမဏေရော = ရှင်သုမနသာမဏေသည်။ မယာ အဒိန္နမေဝ ပါနီယံ = တပည့်တော်မပေးအပ်တဲ့သောက်ရေကို။ ဂဟေတွာ = ခိုးယူ၍။ (ဝါ) ခိုးခပ်၍။ အာဂတော = လာခဲ့ပါပြီ။ မာ ပိဝိတ္ထ = သောက်တော်မမူကြပါနဲ့ဘုရား။

“အရှင်အနုရုဒ္ဓါဘုရား . . . ရှင်သုမနသာမဏေသည် တပည့်တော်မပေးတဲ့ သောက်ရေကို သူအနိုင်ကျင့် = သာဟသိကာဝဟာရခိုးခြင်းဖြင့်ခိုးလာပြီး အရှင်ဘုရားကို ရေတိုက်တာပါ။ အရှင်ဘုရား မသောက်ပါနဲ့” လို့ဆိုတဲ့အခါ-

အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ပြဿနာကို ကြာကြာမထားဘူး- ဧဝံ ကိရ သာမဏေရ၊ သာမဏေရ = ကိုရင်။ ဧဝံကိရ = ဤနဂါးမင်းပြောတဲ့အတိုင်း မှန်သလား။ “အေး. . . သူ့ရေကို

သူမပေးဘဲ အဒိန္နာဒါန်သိက္ခာပုဒ်ကိုလွန်ကျူးပြီး ခိုးခပ်လာ
တယ်ဆိုတာ မှန်သလားကိုရင်. . . ”လို့ ရှင်အနုရုဒ္ဓါက မေး
တော့ သုမနသာမဏေကလေးက-

ပိဝထ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား. . . ။ ပိဝထ =
စိတ်ချ၍သာသောက်တော်မူကြပါ။ ဣမိနာ မေ ဒိန္နံ ပါနီယံ
အာဟဋ္ဌံ။ မေ = တပည့်တော်သည်။ ဣမိနာ = ဤပန္နဂနဂါး
မင်းက။ ဒိန္နံ = စကြဝဠာတစ်လုံးကနတ်ဗြဟ္မာတို့ရှေ့မှောက်ဝယ်
အာမခံ၍ ပေးအပ်သည် သာလျှင် ဖြစ်သော။ ပါနီယံ =
သောက်ရေကို။ အာဟဋ္ဌံ = ဆောင်အပ်ခဲ့တာပါဘုရား။

“တပည့်တော် သူရေကို ခိုးခပ်ခဲ့တာမဟုတ်ဘူး၊ စကြ
ဝဠာတစ်လိုက်လုံးက နတ်ဗြဟ္မာတွေရဲ့ရှေ့မှာ ကိုရင်ခပ်နိုင်
လျှင် ခပ်ပါ” ဆိုလို့ “ခပ်ပါ့မယ် စိတ်ချ” ဆိုတော့ “ကောင်းပြီ
ခပ်ပါ” ဤကဲ့သို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် သူခွင့်ပြုတာကို တပည့်
တော် ခပ်ခဲ့တာပါ။ စိတ်ချလက်ချ သောက်တော်မူပါ”လို့
လျှောက်ထားတယ်။

ဤအရာမှာ နဂါးမင်းလဲ ကိုရင်ကလေးခိုးတယ်-လို့
ပြောတယ်။ ကိုရင်ကလေးကလဲ နတ်ဗြဟ္မာတွေကို အသိသက်
သေထူပြီး နဂါးမင်းပေးတဲ့ရေကို ခပ်ပါတယ်လို့ ပြောတယ်၊
နတ်ဗြဟ္မာတွေသက်သေရှိပေလို့ပေါ့၊ မရှိလျှင် ကိုရင်ကလေးပဲ
ရှုံးရမည်လို့ဖြစ်တယ်။

ထိုအခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက-

ခီဏာသဝသာမဏေရဿ မုသာကထနံ နာမ နတ္ထိ။

အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာသာမဏေအဖို့ရာ မုသားစကား ပြောကြားခြင်းဆိုတာ လုံးဝမရှိလို့ အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်ပြီး ကိုရင်ကလေးခပ်လာတဲ့ အနဝတတ်ရေကိုသောက် တော်မူတယ်။ ထိုခဏမှာပင် လေနာပျောက်ဟင်း၍ ချမ်းသာ ခြင်းသို့ရောက်တော်မူတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါက

နှစ်သိမ့်ဖြန့်ဖြေကား မိန့်ကြားခြင်း

ထိုအခါ ပန္နဂနဂါးမင်းက-

ဘန္တေ သာမဏေရေန+မှိ သဗ္ဗံ ဒေဝဂဏံ သန္နိပါ တေတွာ လဇ္ဇာပိတော၊ အဟ+မဿ ဟဒယံ ဝါ ဖာလေ သာမိ၊ ပါဒေ ဝါ နံ ဂဟေတွာ ပါရဂင်္ဂါယ ခိပိဿာမိ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . သာမဏေရေန = ရှင် သုမနသာမဏေသည်။ အဟံ = တပည့်တော်ကို။ သဗ္ဗံ ဒေဝဂဏံ = အလုံးစုံသော နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းကို။ သန္နိပါ တေတွာ = စည်းဝေးစေ၍။ လဇ္ဇာပိတော = အရွက်ခွံအပ် သည်။ အမှိ = ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ အဟံ = တပည့်တော်သည်။ အဿ = ထိုသာမဏေ၏။ ဟဒယံ ဝါ = နှလုံးကို သော်မှလည်း။ ဖာလေသာမိ = ကြိတ်ချေ(ရှေးသွင်စေ) ပါအံ။ ဝါ = သို့မဟုတ်။ နံ = ထိုသာမဏေကို။ ပါဒေ ဂဟေတွာ = ခြေ၌ဆွဲကိုင်၍။

ပါရဂူဂါယ = ဂင်္ဂါမြစ်၏တစ်ဘက်ကမ်း၌။ ခိပိဿာမိ = ပစ်လွှင့်
ပါအံ့ဘုရား။

ခုထက်တိုင် “အောက်ကလဲ နေသေး၊ အရှုံးလဲမပေး”
တဲ့စကားမျိုးပြောနေတယ်။ “အရှင်ဘုရား . . . သုမနသာမဏော
ကလေးဟာ တပည့်တော်ကို အားလုံးစကြဝဠာတိုက်အတွင်းရှိ
နတ်ဗြဟ္မာများကို စည်းဝေးစေပြီး အရှက်ခွဲအပ်ခဲ့ပါတယ်၊
တပည့်တော် ထိုသာမဏော၏နှလုံးကိုသော်မူလည်း ကြိတ်ချေ
(ရှုံးသွပ်စေ)ရပါမယ်ဘုရား၊ သို့မဟုတ် ခြေနှစ်ဘက်တို့ကို ကိုင်
ဆွဲပြီး ဂင်္ဂါမြစ်ရဲ့ဟိုဘက်ကမ်းသို့ လွှင့်ပစ်ရပါလိမ့်မယ် ဘုရား”
ဤကဲ့သို့ ပြောကြားတယ်။

ထိုအခါ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက -

မဟာရာဇ သာမဏောရော မဟာနုဘာဝေါ၊ တုမ္ပေ
သာမဏောရေန သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမေတုံ န သက္ခိဿထ၊
ခမာပေတွာ နံ ဂစ္ဆထ။

မဟာရာဇ = ပန္နဂမည်လျှင်းမြတ်သောနဂါးမင်း ။
သာမဏောရော = ကိုရင်သုမန သာမဏောသည်။ မဟာနုဘာ
ဝေါ = ကြီးသောအာနုဘော်ရှိ၏။ တုမ္ပေ = သင်တို့သည်။
သာမဏောရေန = သုမနသာမဏောနှင့်။ သဒ္ဓိံ = တကွ။ သင်္ဂါမေ
တုံ = သူရုံးငါ့နိုင် အပြိုင်စစ်ပွဲ ဆင်နွှဲခြင်းငှာ။ နသက္ခိဿထ =
စွမ်းနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်။ နံ = ထိုသုမနသာမဏောကို။ ခမာ
ပေတွာ = မိမိပြောမှားခဲ့သောအပြစ်တို့ကို သည်းခံစေကြောင်း

ကန်တော့တောင်းပန်ပြီး။ ဂစ္ဆထ = ပြန်သွားကြကုန်လော့။

ပန္နဂနဂါးမင်း.. . . ရှင်သုမနသာမဏေဟာ တန်ခိုး အာနုဘော်ကြီးမြတ်သူဖြစ်တယ်။ အသင်နဂါးမင်းတို့ဟာ ရှင်သုမနသာမဏေနဲ့ စစ်ပြိုင်ရန် စွမ်းနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ဘူး၊ ဒီတော့ မိမိကျူးကျော်ပြောများခဲ့တဲ့ အပြစ်များကိုတောင်းပန်ဝန်ချကန်တော့ပြီး ကိုယ့်နေရာကိုယ် ပြန်သွားကြလို့ မိန့်တော်မူတယ်။

နဂါးမင်းက တပည့်အဖြစ်ခံယူခြင်း

အေး.. . . နဂါးမင်းက ပြောလိုသာပြော+လိုက်လို့ သာလိုက်လာရတာ၊ ကိုရင်ကလေးကို မနိုင်ဘူးဆိုတာ သူ့အသိဆုံးပါ။ အခြားသူတို့ထက် သူက ပိုသိတာပေါ့။ ဟို-အနဝတတ်အိုင်မှာ သုမနသာမဏေ(ဗြဟ္မာကြီး) က ခြေထောက်နဲ့နင်းထားတော့ သူ မျက်နှာကို တောင်မှ အပေါ်မမော့နိုင်ဘူး။ သို့သော် သူက နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေရဲ့အကြားမှာ အရှက်တကွဲ အကျိုးနဲ့ ဖြစ်လို့ သူလိုက်လာတာ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ယခုလိုဖြန့်ဖြေစကား ပြောကြားတော့ နဂါးမင်းအဖို့ ထွက်ပေါက်ရသွားတယ်။ ဒီတော့ “ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်ရဲ့ မျက်နှာကိုထောက်ပြီး ကန်တော့ရမှာပဲ” လို့ ပြောဆို ဝန်ချတောင်းပန်ကန်တော့တယ်။ ပြီးတော့မှ ပြန်ခါနီး သူဘာပြောသလဲဆိုတော့-

ဣတော ပဋ္ဌာယ အနောတတ္ထဥဒကေန အတ္ထေ သတိ တုမ္မာကံ အာဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ မယံ ပဟိဏေယျာထ၊ အဟမေဝ အာဟရိတွာ ဒဿာမိ။

ဘန္တေ = ကိုရင်သူမနအရှင်ဘုရား . . . ။ ဣတော
 ပဋ္ဌာယ = ယခုအချိန်ကစ၍ ။ အနောတတ္ထဥဒကေန =
 အနဝတတ်အိုင်ကရေဖြင့် ။ အတ္ထေ = အလိုသည် ။ သတိ =
 ရှိလတ်သော် ။ တုမ္မာကံ = အရှင်ဘုရားတို့၏ ။ အာဂမနကိစ္စံ =
 လာရောက်ဖွယ်ကိစ္စသည် ။ နတ္ထိ = မရှိပါ ။ မယံ = တပည့်
 တော်အား(ဝါ)တပည့်တော်၏အထံသို့ ။ ပဟိဏေယျာထ =
 သတင်းသာ ပို့လိုက်ကြပါ ။ အဟမေဝ အာဟရိတွာဒဿာမိ =
 တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် ရေခပ်ပြီးလာရောက်ပို့လှူပါမယ်၊
 ဤကဲ့သို့ ပြောကြားပြီး ပန္နဂနဂါးမင်း အနဝတတ်အိုင်သို့
 ပြန်သွားပြီ၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါလဲ နေကောင်းပြီ။

ရဟန်းများက

သာမဏေကလေးကို ကျိစားကြခြင်း

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မထေရ်လဲပဲ ရှင်သူမနသာမဏေကို
 ခေါ်ဆောင်၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ကြွတော်မူတယ်။ မြတ်စွာဘုရား
 သည် အရှင်အနုရုဒ္ဓါပြန်လာသည်ကို သိတော်မူပြီးဝိသာခါ
 ကျောင်းအမကြီးဆောက်လုပ်တဲ့ပုဏ္ဏရုံကျောင်းတော်ကနေပြီးအရှင်
 အနုရုဒ္ဓါမထေရ် ပြန်ကြွလာသည်ကိုကြည့်ရှုနေတော်မူတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါနဲ့ သုမနသာမဏေငယ်တို့ ပုဗ္ဗာရုံ
ကျောင်းရောက်ကြတဲ့အခါ ရဟန်းတော်များကလဲ မထေရ်ကြွ
လာသည်ကို မြင်ကြတော့ ခရီးဦးကြိုဆိုပြီး သပိတ်+သင်္ကန်းကို
လှမ်းယူကြတယ်။ ထိုအခါ အချို့အချို့ကစားကျီစယ်၊ ဘတ်ဟဲ့
ရဟန်းများက ကိုရင်သုမနသာမဏေကလေးကို သွားပြီး ဦး
ခေါင်းကိုင်လှုပ်၊ နားရွက်ကိုင်လှုပ်၊ လက်မောင်းကလေးကိုင်
လှုပ်၊ လှုပ်ပြီး-

“ကိံ သာမဏေရ စူဠကနိဋ္ဌ န ဥက္ကဏ္ဍိတော +
သိ။ သာမဏေရ=ကိုရင် . . . ။ စူဠကနိဋ္ဌ = ညီလေး . . . ။
ကိံ = အသို့နည်း။ န ဥက္ကဏ္ဍိတော အသိ = မပျင်းရိပဲရိရဲ့လား။
ကိုရင် . . . ညီလေး . . . ဒီသာသနာမှာ ပျော်ရဲ့လား” လို့ပြော
ဆိုကြကာ ချစ်လွန်းလို့ ဦးခေါင်းကိုင်လှုပ် နားရွက်ကိုင်လှုပ်
လက်မောင်းကလေးကိုင်လှုပ် ပြောဆိုပြုလုပ် ကြတာကို မြတ်
စွာဘုရားမြင်တော်မူတယ်။

ထိုရဟန်းတို့၏ ကျီစယ်သမှုပြုပုံကို မြင်တော်မူတော့
မြတ်စွာဘုရား၏စိတ်တော်မှာ ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်တော်မူတယ်။

ဘာရိယံ ဝတိ+မေသံ ဘိက္ခုနံ ကမ္မံ။ အာသီဝိသံ
ဂီဝါယ ဂဏ္ဍန္တာ ဝိယ သာမဏေရံ ဂဏ္ဍန္တိ၊ နာ-ဿ
အာနုဘာဝံ ဇာနန္တိ၊ အဇ္ဇေ မယာ သုမနသာမဏေရဿ
ဂုဏံ ပါကဋံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဣမေသံ ဘိက္ခုနံ = ဤရဟန်းတို့၏။ ကမ္မံ = အလုပ်

ကား။ ဘာရိယံဝတ = ဝန်လေးလှစွာတကား။ ။ အာသီဝိသံ = လျှင်သောအဆိပ်ရှိတဲ့မြွေပွေးမြွေဟောက်ကို။ ဂီဝါယဂဏှန္တာဝိယ = လည်ပင်း၌ဆုတ်ကိုင်သော သူတို့ကဲ့သို့။ သာမဏေရံ = သာမဏေငယ်ကို။ ဂဏှန္တိ = ဆုပ်ကိုင်ကြကုန်၏။ အဿ = ထိုသာမဏေငယ်၏။ အာနုဘာဝံ = တန်ခိုးတေဇော် အာနုဘော်ကို။ န ဇာနန္တိ = မသိကြကုန်။ အဇ္ဇ = ယနေ့။ မယာ = ငါဘုရားသည်။ သုမနသာမဏေရဿ = သုမနသာမဏေငယ်၏။ ဂုဏံ = ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ ပါကဋ္ဌံ = ထင်ရှားအောင်။ ကာတုံ = ပြုခြင်းငှာ။ ဝဇ္ဇတိ = သင့်၏။

အင်း။ ။ ဒီရဟန်းတွေလုပ်ပုံဟာ လွန်စွာ ဝန်လေးလှချေတကား။ ။ ။ အဆိပ်ထန်တဲ့မြွေကို လည်ပင်းကကိုင်ပြီး ရှေ့တိုးနောက်ဆုတ် ပြုလုပ်ကြသလို ကိုရင်ကလေးကို သူတို့ဆုပ်ကိုင်ကြတာပါလား။ သာမဏေငယ်ရဲ့ တန်ခိုးအားနုဘော်ကို ဒီရဟန်းတွေမသိကြဘူး။ ယနေ့ငါဘုရား သုမနသာမဏေ၏ ဂုဏ်ကို ထင်ရှားအောင်ပြုမှ သင့်လျော်တော့မည်-ဟု အကြံဖြစ်တော်မူတယ်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်လဲ မြတ်စွာဘုရားထံသို့လာရောက်ရှိခိုးပြီး အပြစ်လွတ်ရာက ထိုင်နေတော်မူတယ်။ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အနုရုဒ္ဓါနှင့် အစေ့အစပ်ပဋိသန္ဓာရစကားနှိုးနှောပြောဟောနေတော်မူတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ရှင်သုမန၏
တန်ခိုးဂုဏ်ကို ဖော်ထုတ်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အနုရုဒ္ဓါနှင့် ပဋိသန္ဓာရစကား
ပြောကြား၊ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်ကို မိန့်တော်မူသည်မှာ-

အာနန္ဒ အနောတတ္ထဥဒကေန+မိ ပါဒေ ဓောဝိတု
ကာမော၊ သာမဏေရာနံ ယဋ္ဌံ ဒတွာ ပါနီယံ အာဟရာ
ပေဟိ။

အာနန္ဒ = ချစ်သားအာနန္ဒာ ။ အဟံ = ငါဘုရား
သည်။ အနောတတ္ထဥဒကေန = အနဝတတ်အိုင်က ရေစင်ဖြင့်။
ပါဒေ = ခြေတို့ကို။ ဓောဝိတုကာမော = ဆေးခြင်းငှာအလိုရှိ
သည်။ အမိ = ဖြစ်ပေ၏။ သာမဏေရာနံ = သာမဏေတို့အား။
ယဋ္ဌံ ဒတွာ = အိုးကိုပေး၍။ ပါနီယံ = အနဝတတ်အိုင်က
သောက်ရေကို။ အာဟရာပေဟိ = အခပ်ခိုင်းလော့။

ချစ်သားအာနန္ဒာ ငါဘုရား အနဝတတ်အိုင်က
ရေနဲ့ ခြေဆေးလိုတယ်။ သာမဏေများအား ရေအိုးပေးပြီး
အနဝတတ်အိုင်ကရေကို အခပ်ခိုင်းရမည်လို့ မိန့်တော်မူတယ်။
ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာက ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းမှာရှိတဲ့ သာမဏေ
တို့ကို အချက်ပေးတုံးခေါက်ခေါ်လိုက်တော့ ကြီးကြီး ငယ်ငယ်
သာမဏေငါးရာစုဝေး ရောက်ရှိလာကြတယ်။ ထိုသာမဏေ
တွေထဲမှာ သုမနသာမဏေသည် အငယ်ဆုံးဖြစ်တယ်။

သာမဏေငါးရာစုဝေးမိကြတော့ အရှင်အာနန္ဒာက
အကြီးဆုံးကိုရင်ကို-

သာမဏေရ သတ္တာ အနောတတ္ထဒဟဉဒကေန
ပါဒေ ဓောဝိတုကာမော ယဋ္ဌံ အာဒါယ ဂန္ဓာ အာဟရ။

သာမဏေရ = ကိုရင်။ သတ္တာ = မြတ်စွာဘုရား
သည်။ အနောတတ္ထဒဟဉဒကေန = အနဝတတ်အိုင်ကရေဖြင့်။
ပါဒေ = ခြေတော်တို့ကို။ ဓောဝိတုကာမော = ဆေးတော်မူလို၏။
ယဋ္ဌံအာဒါယ = အိုးကိုယူဆောင်၍။ ဂန္ဓာ = သွားပြီးလျှင်။
ပါနီယံ = သောက်ရေကို။ အာဟရ = ခပ်ယူခဲ့လော့။

ကိုရင် . . . မြတ်စွာဘုရား အနဝတတ်အိုင်က ရေနဲ့ခြေ
ဆေးတော်မူလိုတယ်။ ကိုရင် . . . အိုးကို ယူသွားပြီး အနဝ
တတ်အိုင်က သောက်ရေကိုခပ်ခဲ့ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင်
သာမဏေကြီးက - “န သက္ကောမိ ဘဇ္ဇေ။ ဘဇ္ဇေ = အရှင်
ဘုရား။ န သက္ကောမိ = တပည့်တော်မစွမ်းနိုင်ပါ” ဟူ၍
ပြန်လျှောက်တတ်။

မထေရ်မြတ်သည် ကျန်တဲ့ကိုရင်သာမဏေတို့ကိုလည်း
အစဉ်အတိုင်းမေးတော်မူလေရာ ကျန်သောသာမဏေကြီး
တို့ကလည်း ထို့အတူပင် မခပ်နိုင်ကြောင်း ပြန်၍လျှောက်
ထားကြတယ်။

ဤအရာ၌ မေးဖွယ်ရှိလာပြန်သည်ကား -

ဤကိစ္စ၌ တန်ခိုးကြီးပြီး ရဟန္တာဖြစ်ကြသည့် ပဏ္ဍိတသာမဏေ တို့လို၊ သံကိစ္စသာမဏေတို့လို မပါရှိဘူးလား-ဟု မေးဖွယ်ရှိ သည်။

အဖြေကား - ရှိကြပါ၏။ သို့သော် ထိုတန်ခိုးရှိသူ ရဟန္တာသာမဏေတို့က - နာ+ယံ အမှောက် ဗဒ္ဓေါ မာလာ ပုဋ္ဌော၊ သုမနသာမဏေရဿေဝ ဗဒ္ဓေါ။ ဤပန်းထုပ်ကြီး ကား ငါတို့ အတွက် ဖွဲ့ချည်အပ်တဲ့ ပန်းထုပ်မဟုတ်ဘူး၊ သုမနသာမဏေအတွက်သာ ဖွဲ့ချည်အပ်တဲ့ ပန်းထုပ်ဖြစ်တယ်။ ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်သိရှိကြ၍ အနဝတတ်အိုင်က ရေကိုမခပ် လိုကြခြင်းဖြစ်တယ်။ ပုထုဇဉ်သာမန်သာမဏေတို့ကမူ မတတ် နိုင်၍ ပယ်ကြခြင်းဖြစ်တယ်။

ဒုတိယအကြိမ် သုမနသာမဏေ
အနဝတတ်အိုင်သို့ ရေအခပ်ကြွချိခြင်း

နောက်ဆုံး ရှင်သုမနသာမဏေအလှည့်သို့ရောက်လာ တဲ့အခါ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်က -

သာမဏေရ သတ္ထာ အနောတတ္ထဒဟဉဒကေန ပါဒေ ဓောဝိတုကာမော၊ ကုဋံ အာဒါယ ကိရ ဥဒကံ အာဟရ။

သာမဏေရ = ကိုရင်သုမနသာမဏေ . . ။ သတ္ထာ = မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနောတတ္ထဒဟဉဒကေန = အနဝတတ်

အိုင်ကရေဖြင့်။ ပါဒေ = ခြေတော်တို့ကို။ ဓောဝိတုကာမော = ဆေးကြောတော်မူလို၏။ ကုဋ္ဌံ အာဒါယ = အိုးကို ယူသွားပြီး။ ဥဒကံ အာဟရ ကိရ = အနဝတတ်ရေကို ခပ်ယူခဲ့တဲ့။

ကိုရင် . . . မြတ်စွာဘုရား အနဝတတ်အိုင်က ရေနဲ့ ခြေတော်ဆေးလိုတယ်။ ဒီတော့ ကိုရင် အိုးကိုယူသွားပြီး အနဝတတ်အိုင်ကရေကို ခပ်ခဲ့တဲ့ - အဲဒီလို အရှင်အာနန္ဒာက အမိန့် ရှိတဲ့အခါ ကိုရင်သူမနသာမဏေက -

သတ္ထရိ အာဟရာပေန္တေ အာဟရိဿာမိ၊ မြတ်စွာဘုရားက အခပ်ခိုင်းတော်မူလျှင် ခပ်ဆောင်ရမှာပါဘုရား - လို့ အရှင်အာနန္ဒာအား ဝန့်ခံစကားလျှောက်ထားပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီး -

“ ဘန္တေ အနောတတ္ထတော ကိရ မံ ဥဒကံ အာဟရာပေယ။ မြတ်စွာဘုရား . . . တပည့်တော်ကို အနဝတတ်အိုင်ကရေကို အခပ်ခိုင်းတော်မူကြပါသလား ဘုရား ” လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလဲပဲ “ အာမ သုမန = အိမ် . . . အခပ်ခိုင်းတယ် ချစ်သားသူမန ” လို့ မိန့်တော်မူတယ်။

ထိုအခါ ကိုရင်သူမနက ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး ရေစက် ချပွဲတုန်းက ကျောင်းအမကြီးဝိသာခါလှူထားတဲ့ သေနာသနပရိဘောဂ = ကျောင်းအသုံးအဆောင်အဖြစ်လှူထားအပ်သည့် ရွှေသားအတိကိုကြိတ်၍ပြုအပ်သော အိုးတို့အနက်မှ သောက်

ရေအိုးအလုံး(၆၀)ခန့်ရေဆန့်သော ရွှေအိုးကြီးတစ်လုံးကို အခန်းထဲမှ မိမိလက်ဖြင့် ဆွဲထုတ်လာပြီး အပြင်ရောက်တဲ့ အခါ အားလုံးသံဃာ့ပရိတ်သတ် ရွှေမှောက်မှာပင် -

ဣမိနာ မေ ဥက္ခိပိတွာ အံသကုဋေ ဌပိတေန အတ္ထော နတ္ထိ။ မေ = ငါ့အဖို့ရာ။ ဣမိနာ = ဤရွှေအိုးကြီးကို။ ဥက္ခိပိတွာ = ချီမ၍။ အံသကုဋေ = ပခုံးစွန်း၌။ ဌပိတေန = ထားသဖြင့်။ အတ္ထော = အကျိုးသည်။ နတ္ထိ = မရှိ။ “ ဒီအိုးကြီးကိုပခုံးပေါ်ထမ်းသွားလို့ ဘာအကျိုးရှိမည်လဲ၊ အားလုံးပဲ အံ့ဩစေတော့ ” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အောက်ကို တွဲရရွဲချပြီး ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ရေအိုးကြီးဆွဲသွားသလို ကြွတယ်။ ယူဇနာ(၅၀)ခရီးပေါက်တော့ အနဝတတ်အိုင်သို့ ရောက်ပြီ။

နဂါးမင်းက ခရီးဦးကြို ပြုစုခြင်း

ပန္နဂနဂါးမင်းသည် ကိုရင်သုမနကြွလာသည်ကို အဝေးကပင်မြင်ပြီး ခရီးဦးကြို၍ သာမဏေထံမှအိုးကို ပခုံးစွန်းဖြင့် ထမ်းယူပြီး -

ဘန္တေ တုမေ မာဒိသေ ဒါသေ ဝိဇ္ဇမာနေ ကသ္မာ သယံ အာဂတာ၊ ဥဒကေန+တ္ထေ သတိ ကသ္မာ သာသန မတ္တမ္ပိ န ပဟိဏထ။

ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား . . . ။ တုမေ = အရှင်ဘုရားကို

သည်။ မာဒိသေ = တပည့်တော်ကဲ့သို့သော။ ဒါသေ = တပည့်
ရင်းတစ်ယောက်သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ = ထင်ရှားရှိပါလျက်။ က
သွာ = အဘယ့်ကြောင့်။ သယံ = ကိုယ်တိုင်။ အာဂတာ = ကြွ
လာကြရပါသနည်းဘုရား။ ဥဒကေန အတ္ထေ သတိ = အနဝ
တတ်အိုင်က ရေကိုအလိုတော်ရှိလျှင်။ ကသွာ = အဘယ့်
ကြောင့်။ သာသနမတ္တမ္ပိ = သတင်းကလေးမျှသော်လဲ။ န ပဟိ
ဏထ = မပို့ကြပါသလဲဘုရား။

အရှင်ဘုရား . . . အရှင်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်
လိုတပည့်ရင်းကျွန်ရင်းတစ်ယောက်ရှိနေပါလျက် အဘယ့်
ကြောင့် ကိုယ်တိုင်ကြွလာကြရပါသလဲဘုရား။ အနဝတတ်အိုင်
ကရေကို အလိုရှိလျှင် ဘာကြောင့် သတင်းစကားမျှ မပို့ကြ
တာလဲ၊ ပို့လျှင် တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် လာမှာပေါ့။ အဲဒီလို
ပြောပြီး ကိုရင်ယူလာတဲ့ အိုးဖြင့်ပဲ အနဝတတ်အိုင်က ရေကို
နဂါးမင်းခပ်တယ်။ ပန္နဂနဂါးမင်းဟာ ဇာတိရုပ်အတိုင်း ဆိုလျှင်
နဂါးရုပ်ပဲ၊ ဖန်ဆင်းထားတဲ့အခါကျတော့ နတ်ရုပ်ပေါ့။

အေး . . . အဲဒီလို အိုးဖြင့်ရေခပ်ပြီးမှ နဂါးမင်းက

ပုရတော ဟောထ ဘန္တေ၊ အဟမေဝ အာဟရိ
ဿာမိ။ ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား။ ပုရတော ဟောထ =
ရှေ့ကဖြစ်တော်မူ၊ ကြွတော်မူကြပါ။ အဟမေဝ အာဟရိ
ဿာမိ = တပည့်တော်ပဲဆောင်ကြင်းပါမယ်ဘုရား - လို့လျှောက်
ထားတယ်။ ကိုရင် သုမနက -

တိဌထ တုမေ မဟာရာဇ၊ အဟမေဝ သမ္မာ
သမ္ဗုဒ္ဓေန အာဏတ္တော။ မဟာရာဇ=ပန္နဂမည်လျှင်း အို
- နဂါးမင်း . . ။ တုမေ=သင်နဂါးမင်းတို့သည်။ တိဌထ=
နေရစ်ကြပါ ကုန်လော့။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန=မြတ်စွာဘုရားက။
အဟမေဝ=ကိုရင့်ကိုသာလျှင်။ အာဏတ္တော=စေခိုင်း
အပ်လေပြီ။

ပန္နဂနဂါးမင်း . . . နေရစ်ပါ။ မြတ်စွာဘုရားက ကိုရင့်
ကိုခိုင်းအပ်တာပါလို့ ဆိုတော့ ပန္နဂနဂါးမင်းကလဲ ရဟန္တာ
ကိုရင်ကလေးက ပြောတာဖြစ်လို့ ထပ်မပြောတော့ပဲ နေရစ်
တယ်။

ပြီးမှ ကိုရင်သုမနက အိုးအလုံး (၆၀) ဆံ့တဲ့ ရွှေအိုးကြီး
ကို လက်နဲ့ကိုင်ပြီး ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့သွား
တယ်။ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က မြင်တော်မူတယ်ဆိုလျှင်ပဲ

“ ပဿထ ဘိက္ခဝေ သာမဏေရဿ လီလံ
အာကာ သေ ဟံသရာဇာ ဝိယ သောဘတိ ” ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို - ချစ်သားတို့ . . ။
သာမဏေရဿ=သာမဏေကလေး၏။ လီလံ=တင့်တယ်
စံပယ်ပုံကို။ ပဿထ=ရှုကြလော့။ သေသော=ဤ
ကိုရင်သုမနသည်။ အာကာသေ=ကောင်းကင်၌။ ဟံသရာ
ဇာဝိယ=ဟင်္သာမင်းကဲ့သို့။ သောဘတိ=တင့်တယ်ပေ၏။

ချစ်သားတို့ . . . ကိုရင်ကလေးရဲ့ တင်တယ်ပုံကို ကြည့်ကြစမ်း၊ ကောင်းကင်မှာ ဟင်္သာမင်းကြီးလို တင့်တယ် လိုက်ပါတိ၊ ဤကဲ့သို့မိန့်၍ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတို့ကို ပြတော်မူတယ်။ ကိုရင်သူမနကလဲ သောက်ရေအိုးကြီးကို ဘုရားရှေ့မှာချပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး၍ မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်နေတယ်။

သာသနာ၌ ရဟန်းအဖြစ်အမွေရသူနှစ်ဦး

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက -

ကတိဝဿော+သိ တုံ သုမန။ သုမန = ချစ်သား သုမန . . . ။ တုံ = သင်ချစ်သားသည်။ ကတိဝဿော = အဘယ်နှစ်နှစ်ရှိသည်။ အသိ = ဖြစ်သနည်း။ ချစ်သား . . . ဘယ်နှစ်နှစ် ရှိပြီလဲလို့မေးတဲ့အခါ ကိုရင်ကလေးသူမနက “သတ္တဝဿော+မိ ဘန္တေ။ ဘန္တေ = မြတ်စွာဘုရား . . . ။ အဟံ = တပည့်တော်သည်။ သတ္တဝဿော = (၇)ရှိသည်။ အမိ = ဖြစ်ပါသည်ဘုရား ” ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

တေန ဟိ သုမန အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခု ဟောဟိ။

တေန ဟိ = သို့တပြီးကား။ သုမန = ချစ်သားသူမန ။ တုံ = သင်ချစ်သားသည်။ အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ = ယနေ့ကစ၍။ ဘိက္ခု = ဥပသမ္ပဒဇာတ် မြတ်သောရဟန်းသည်။ ဟောဟိ = ဖြစ်စေ။

အေး . . . ကိုရင်သုမန . . . ဒီလိုဆိုလျှင် ယနေ့ကစပြီး
တော့ သင်သည် ရဟန်းဖြစ်စေ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူတယ်။
ဒါကို “ ဒါယဇ္ဇဥပသမ္ပဒါ = အမွေပေးတဲ့ရဟန်းခံခြင်း ” လို့
ခေါ်တယ်။ ထိုအချိန်ကစပြီး ရှင်သုမနကို သာမဏေလို့
မခေါ်ရတော့ဘူး။ ယနေ့အလို ဦးသုမနရဟန်းလို့သာ
ခေါ်ရတော့တယ်။ ရဟန္တာလဲဖြစ်+အံ့ဩလောက်အောင်လဲ
တန်ခိုးကြီးတော့ ပေးလဲပေးယိုက်လှပါတယ်။

ဒီသာသနာမှာ ဒါယဇ္ဇရဟန်းအဖြစ်ရတာ နှစ်ပါးရှိတယ်
ဒွေယေဝ ကိရ သာမဏေရာ သတ္တဝသိကာ
ဥပသမ္ပဒံ လဘိသု အယဉ္ဇ သုမနော သောပါကော စ။
(မှတ်ဖွယ်ပေါ့)

ဘောန္တော = အို - သူတော်ကောင်းတို့ . . . ။ အယဉ္ဇ
သုမနော = ဤယခုကိုရင်သုမနလည်းကောင်း။ သောပါ
ကောစ = သောပါကသာမဏေလည်းကောင်း။ ဣတိ = ဤသို့။
ဒွေယေ ဝသာမဏေရာ = သာမဏေနှစ်ပါးတို့သည်သာ။
သတ္တဝသိကာ = ခုနစ်နှစ်ရှိကြကုန်လျက်။ ဥပသမ္ပဒံ = ရဟန်း
အဖြစ်ကို။ လဘိသု ကိရ = ရကြလေကုန်ပြီ။

(၇) အရွယ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းအဖြစ်အမွေ
ပေးခံရတဲ့ သာမဏေနှစ်ပါးရှိကြတယ်။ ယခု ကိုရင်သုမန
ရယ် + အားလုံးကြားဖူးကြတဲ့ ကိုရင်သောပါကရယ်၊ အဲသူတို့
ကို သိမ်ထင်ကမ္မဝါဖတ်ပြီး ရဟန်းခံရတာမဟုတ်ဘူး၊ အရွယ်

သာမဏေငယ်ကလေးကို “ အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခု ဟောဟိ =
ယနေ့ကစ၍ ချစ်သား... ဥပသမ္ပဒဇာတ် ရဟန်းဖြစ်စေ”
ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်ကိုပင် “ ဒါယဇ္ဇ ဥပသမ္ပဒါ ” ဟူ၍
ခေါ်တယ်။

ကိုရင်သုမနကို ဒါယဇ္ဇဥပသမ္ပဒါနဲ့ ရဟန်းအဖြစ်ခွင့်ပေး
ပြီး ထိုနေ့ညနေချမ်းမှာ ဓမ္မသဘာ = ဓမ္မာရုံကြီးအတွင်း၌ ရဟန်း
တော်များညီမှုစည်းဝေးကြပြီး -

အစ္ဆရိယံ အာဝုသော၊ ဧဝရူပေါ ဟိ နာမ ဒဟရ
သာမဏေရဿ အာနုဘာဝေါ ဟောတိ၊ န နော
ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပေါ အာနုဘာဝေါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။

အာဝုသော = ငါ့ရှင်တို့ . . ။ အစ္ဆရိယံ = လက်ဖျစ်
တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။ ဒဟရသာမဏေရဿ = (၇) အရွယ်
နုနယ်လှတဲ့သာမဏေငယ်ကလေး၏။ အာနုဘာဝေါ နာမ =
တန်ခိုးတေဇော်အာနုဘော်စဉ်လျက်။ ဧဝရူပေါ = ဤသို့ အံ့ဩ
၍မကုန်နိုင်သောသဘောရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပါဘိ၏။
နော = ငါတို့သည်။ ဣတော ပုဗ္ဗေ = ဤအချိန်မှ ရှေးတုန်းက
ဆိုလျှင်။ ဧဝရူပေါ အာနုဘာဝေါ = ဤသို့သဘောရှိတဲ့ တန်ခိုး
အာနုဘော်ကို။ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော = ရှေးအခါက မမြင်အပ်စဖူး။

ဤကဲ့သို့ ရဟန်းတော်များပြောဆိုနေခိုက် မြတ်စွာဘုရား
ကြွလာတော်မူပြီး -

ကာယ နု+တ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ

သန္နိသိန္နာ = ချစ်သားတို့ . . . ယခု ဘယ်စကားနဲ့ ညီမဲ့စည်းဝေး
နေကြသနည်းဟုမေးတဲ့အခါ“ ဣမာယ နာမ = တပည့်တော်
များကို ကိုရင်သုမနရဲ့တန်ခိုးဂုဏ်နှင့်စပ်သောစကားနဲ့ ညီမဲ့
စည်းဝေးနေကြပါတယ်ဘုရား ” လို့ လျှောက်ထားကြတယ်။

အသက်ငယ်သော်လည်း တရားအားထုတ်လျှင် ရဟန္တာဖြစ်နိုင်ခြင်း

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက -
ဘိက္ခဝေ မမ သာသနေ ဒဟရောပိ သမ္မာ ပဋိပ
နန္နော ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ လဘတိယေဝ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အို - ချစ်သားတို့ . . . ။
မမ သာသနေ = ငါဘုရား၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။
ဒဟရောပိ = အသက်အရွယ် ငယ်သူပင်ဖြစ်လင့်ကစား။
သမ္မာ = ကောင်းစွာ။ ပဋိပနန္နော = ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်
သည်ရှိသော်။ ဧဝရူပံ = ဤသို့ကိုရင်သုမနရတဲ့တန်ခိုးအာနု
ဘော်ကဲ့သို့သဘောရှိသော။ သမ္ပတ္တိံ = သာသနာတော်၏
စည်းစိမ်သမ္ပတ္တိကို။ လဘတိယေဝ = ရနိုင်သည်သာ။

အေး အသက်အရွယ်ငယ်တဲ့ကိုရင်ကလေးပင်
ဖြစ်စေကာမူ သမ္မာပဋိပတ်ကို ကျင့်ကြံလျှင် တန်ခိုးအာနုဘော်
နှင့် ပြည့်စုံမှုဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိသမ္ပတ္တိကို ဧကန်ရနိုင်တယ် ရဟန်းတို့
ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် -

ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု။

ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ။

သော + မံ လောကံ ပဘာသေတိ။

အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

ဘိက္ခုဝေ = ရဟန်းတော်များအို့ ချစ်သားတို့။ ဒဟရော = အသက်အရွယ် ပျိုနုငယ်သော။ ယောဘိက္ခု = အကြင်ရဟန်းသည်။ ဟဝေ-ဧကန္တေန = စင်စစ်ဧကန်အမှန်အားဖြင့်။ ဗုဒ္ဓသာသနေ = မြတ်စွာဘုရား၊ ဟောကြားထုံးပြ၊ ဆုံးမလေရာ၊ သာသနာ၌။ ယုဉ္ဇတိ = အခွန်မယုတ်၊ မတွန့်ဆုတ်ပဲ၊ အားထုတ်ပေ၏။ သော ဘိက္ခု = အားထုတ်ကြိုးပမ်းထိုရဟန်းသည်။ အဗ္ဘာ = အရောင်မလှယ်၊ နှောင်သည့် နှယ်သို့၊ မှောင်ကွယ်ကြုံကြိုက်၊ တိမ်တိုက်စသည်မှ။ မုတ္တော = စင်ကြယ်သန့်ရှင်း ကင်းလွတ်သော။ စန္ဒိမာ ဣဝ = ကောင်းကင်တဝန်း၊ လှည့်လည်ထွန်းသား၊ လဝန်းယုန်အိမ်၊ ပုဏ္ဏမိန်ကဲ့သို့။ ဣမံ လောကံ = ခန္ဓာစသည်၊ အတည်တည်ပြားထ၊ ဤတရားလောကကြီးကို။ ပဘာသေတိ = မဂ်ဉာဏ်ရောင်ဝင်း၊ အခေါင်ချဉ်းအောင်၊ ထွန်းလင်းတောက်ပစေနိုင်၏။

ချစ်သားရဟန်းတို့ . . . အသက်အရွယ် ငယ်ပင်ငယ် ငြားသော်လဲ ငါဘုရားရဲ့ သာသနာမှာ မတွန့်မဆုတ် လုံ့လ ကြိုးကုတ် အားထုတ်လို့ရရှိလျှင် ကောင်းကင်မှာ တိမ်တိုက် စသည်တို့မှ ကင်းစင်နေတဲ့လမင်း ထွန်းလင်းတောက်ပနေသလို

ထိုရဟန်းဟာလဲပဲ ခန္ဓာ+အာယတန+ဓာတ်စသောဓမ္မ လောက
ကြီးကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်စသောအရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်
ပြောင်တဝင်းဝင်းထွန်းလင်းတောက်ပနေတော့တာပဲ။

အေး . . . အဲဒီတရားဒေသနာဂါထာနိဂုံး ဆုံးလျှင်ပင်
တချို့သောတပန်, တချို့သ . ဒါဂါမ်, အချို့အနာဂါမ်, တချို့
ရဟန္တာဖြစ်ကြတယ်။ ဤတွင် ဘုရားလက်ထက်တော်က သုမန
တွင်ခေါ်သာမဏေကျော်ရဲ့ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ အကြောင်းအရာ
နှင့် စပ်တဲ့တရားစကားပြီးဆုံးပြီ။

နိဂုံးဆုတောင်း

ဤသို့လျှင် သုမနသမဏေရ ဝတ္ထုတရားနာကြား၍
သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားကြခြင်း=ဓမ္မဿဝနကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ
စေတနာ, သရဏာဂုံ+သီလတို့ကို ဆောက်တည်ရခြင်း=သီလ
မယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ, မိမိတို့ ဉာဏ်အမြင်မီကြ
သလောက် ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါးတရားတို့၏ မမြဲသော
အခြင်းအရာ+ဆင်းရဲသောအခြင်းအရာ+မစိုးပိုင်သော အခြင်း
အရာတို့ကို ကောင်းစွာဆင်ခြင်ပွားများ နှလုံးထားရခြင်း=ဘာဝ
နာမယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ဓမ္မသဘင်ဆင်ယင်ကျင်း
ပ၍ မြို့တော်လေးပြင် သူတော်စင်တို့အား တရားအလှူတည်း
ဟူသော အမြိုက်အလှူပေးလှူရခြင်း ဆိုတဲ့ ဓမ္မဒါန- အမတဒါန
ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ ဤသို့ ပေါင်းအပ် များမြတ်

သောကောင်းမှုကုသိုလ်အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို မပင်မပန်းချမ်းသာလွယ်ကူသော အကျင့် ပဋိပဒါ+လျင်မြန်သော ဝိပဿနာအသိဉာဏ်+ရည်သန် ရင်းရှိသော မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အကျွန်ုပ်တို့တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်၊ တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တစ်စု မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ကိုယ်ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရသော ထိုနောက်ဆုံးဘဝ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်မှ အခြားမဲ့နောက်ကာလ ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ+ယောနိ+ဂတိ+ဝိညာဏဌာတိ+ သတ္တာဝါသ+သတ္တနိကာယတို့၌မှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာဝဋ်မီးစာတရားတို့ တစ်ဖန်အသစ်မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူ သော အနုပ္ပါဒနိရောဓ-ယင်းကိုပင်ခေါ်တဲ့ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေကုန်သတည်း။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေ သဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ် တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသရာ မီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင်ငြိမ်းကြပါစေကုန်သတည်း။ ။

သာဓု + သာဓု + သာဓု

သုမနုဿမဇောရဝတ္ထုတရားတော် ပြီးပြီ။

စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန်တရားတော်

ကောဇာသတ္တရာဇ် ၁၃၂၉ - ခုနှစ်၊ သာသနာတော် ၂၅၁၁ - ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁၅)ရက်နေ့၊ မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် ဖောင်တော်ဦး ဆုတောင်းပြည်စေတီတော်အတွင်းရှိ ဆိပ်ကမ်း ကုန်တင်ကုန်ချ လုပ်အားရှင်တို့၏ ကောင်းမှု “နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ဦးဓမ္မာရုံ” ၌ဟောကြားအပ်သော စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန်တရားတော်။

ဘုန်းကြီး ယနေ့ မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် မှာ လာတဲ့ “စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်” ကို ဟောပါမယ်။

အနာထာနဉ္စ သော နာထော။

ဘယာနံ အဘယံ ကရော။

ကင်္ခိဉ္စ ဗဟူနံ ဆေတာ။

သုခေတာ စက္ကဝတ္တကော။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေအသင်္ချေ အနန္တရှိတဲ့ အထဲက မိမိတို့နှစ်သက်ရာရာ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားအား ချီးကျူးပူဇော်ကြမြဲ ဓမ္မတာဖြစ်သည့် အတိုင်း သင်္ဂဇာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဘုရားရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေ အသင်္ချေ အနန္တထဲမှ သင့်လျော်ရာ ဂုဏ်၅-ပါးတို့ကို ထုတ်ဖော်ပြီး မြတ်စွာ ဘုရားအား ချီးမွမ်းကော်ရော်ပူဇော်သည့် ဂါထာဖြစ်ပါတယ်။

သော=ထိုအကျွန်ုပ်တို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနာထာနံ=ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူ နတ်၊လူ၊ဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့၏။ နာ

ထောစ = မှီခိုကိုးစားအားထားရာလည်း ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။
(ဂုဏ်တော်တစ်ပါး)

ဘယာနံ = ဘေးရောက်နေသူ၊ နတ် လူ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ
တို့၏။ အဘယံကရော = ဘေးမရှိအောင် ရွက်ဆောင် ကြိုးကုတ်
ပြုလုပ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။ (ဂုဏ်တော်တစ်ပါး)

ဗဟူနံ = လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာများစွာသော သတ္တဝါတို့၏။ ကင်္ခိဉ္စ =
သို့လောသို့လော တွေးတောယုံမှား ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်္ခါတရားကို
လည်း။ ဆေတာ = အမြစ်ပြတ်အောင် ပယ်ဖြတ်တော်မူပါပေ၏။
(ဂုဏ်တော်တစ်ပါး)

သုခေတာ = လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်သုံးတန်သော ချမ်းသာတရား
ကို သတ္တဝါတို့အား သနားဖြန့်ဝေတော်မူတတ်ပါပေ၏။
(ဂုဏ်တော် တစ်ပါး)

စက္ကဝတ္တကော = ကဿပမြတ်စွာ၊ သာသနာကွယ်ပ၊
ထိုအချိန်ကစ၍၊ ရပ်စဲနေခဲ့ပါသော၊ စကြာဥက္ကဋ္ဌ၊ တရားမြတ်ကို၊
ပတ်ပတ်လှည့်ခြွေ၊ စက္ကဝါပေါင်း၊ တိုက်တစ်သောင်းနဲ့ အောင်
လည်စေတော်မူတတ်ပါပေ၏။ (ဂုဏ်တော်တစ်ပါး)

(၁) မှီခိုကိုးစားအားထားရာ ကင်းမဲ့နေတဲ့ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ
သတ္တဝါတို့ရဲ့ မှီခိုကိုးစားအားထားရာ ဖြစ်ခြင်းဂုဏ်။

(၂) ဘေးရောက်ကြတဲ့ သိကြားမင်းတို့၊ သုဗြဟ္မနတ်သား
တို့ အစရှိတဲ့ လူတွေ၊ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေကို ဘေးကင်းအောင်
ရွက်ဆောင်ပြုလုပ်တော်မူခြင်းဂုဏ်။

(၃) သို့လောသို့လော တွေးတောယုံမှား ဝိစိကိစ္ဆာကင်္ခါ
တရားအနှိပ်စက်ခံနေရသော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၏ ယုံ

မှားကင်္ခါဝိစိကိစ္ဆာတရားကို ပယ်ရှားဖြတ်တောက်တော်မူခြင်း ဂုဏ်။

(၄) လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့အား လူ၊နတ်၊နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာသုံးပါးကို ရစေတော်မူခြင်းဂုဏ်။

(၅) ကဿပမြတ်စွာ သာသနာကွယ်သော အချိန်ကစ၍ လောကကြီး၌ ရပ်နေသော တရားဓမ္မစက်ကို စကြဝဠာတိုက် တစ်သောင်းနဲ့အောင် ဟောပြလှစ်ခြွေလည်စေတော်မူခြင်းဂုဏ်။

ဤဂုဏ်တော်၅-ပါးတို့ဖြင့် သင်္ဂဇာဆရာတော်ဘုရားကြီး က မြတ်စွာဘုရားကို ချီးကျူးထောမနာဝန္တနာမှု ပြုတော်မူ ခဲ့တယ်။

ယင်း ဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ သဗ္ဗညုမြတ်စွာ ဘုရား သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့ လျော် နေတော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူနိုင်ရန် -

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍကဿ အာရာမေ။

တစ်ချိန်က ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်အရပ်ဝယ် အနာထပိဏ် သူဌေး၏ကောင်းမှုအာရာမံ ဇေတဝန်ကျောင်း သာဘိတောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူဆဲဖြစ်ပါတယ်။

ဤကဲ့သို့ သံဂီတိကာရကမထေမြတ်များက သုတ္တန် နိဒါန်းကို ပျိုးပေးတော်မူကြပါတယ်။

အထခေါ သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ၊ တေနု + ပသင်္ကမိ။

ယင်းသို့ မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်
ကျောင်း ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူတဲ့အခိုက်မှာ တော
ဒေယျပုဏ္ဏားရဲ့သား သုဘလုလင်သည် ဘုရားထံမှောက်လာ
ရောက်တယ်။

ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာ၌ တောဒေယျပုဏ္ဏားအကြောင်း၊
သုဘလုလင်အကြောင်း၊ ထိုလုလင် ဘုရားထံမှောက် လာရောက်
တဲ့အကြောင်းကို ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်း ဖော်ပြပါဦးမည်။

တောဒေယျပုဏ္ဏားဆိုတာ ပသေနဒီ ကောသလမင်းရဲ့
ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးပါ။ သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့အနီးမှာရှိတဲ့ “တုဒိ”
ခေါ်သော ပုဏ္ဏားရွာကိုစိုးအုပ်ရတဲ့ ရွာစားပုဏ္ဏားဖြစ်လို့ ဒီ
ပုဏ္ဏားကြီးကို တောဒေယျပုဏ္ဏား လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီတော
ဒေယျပုဏ္ဏားဟာ ကုဋေပေါင်း(၈၇) ကုဋေကြွယ်ဝ ပါတယ်။ အဲဒီ
တောဒေယျပုဏ္ဏားသူဌေးမှာ သားတစ်ယောက်ထွန်းကားခဲ့တယ်။
ရုပ်ရည်အဆင်းလှပတင့်တယ်ခြင်းကြောင့် သားကို “သုဘ” လို့
အမည်တွင်ခဲ့တယ်။ ငယ်စဉ်အခါမှ သုဘအမည်၊ လုလင်ဖြစ်
လာတော့ လုလင်သုဘ၊ သုဘလုလင်လို့ခေါ်တဲ့အမည်ဟာ
အိမ်ထောင်ကျပြီး အသက်အရွယ်အနှစ်အစိတ်၊ သုံးဆယ်ရောက်
တော့တောင်မှ “သုဘမာဏဝ = သုဘလုလင် ” လို့ ဒီလိုပဲ
လူလောကမှာ အမည်တွင်ခဲ့တယ်။

သာသနာမှာလဲ ဒီလိုပဲ အမည်တွင်တာရှိတယ်။ ၎င်းမှာ
အရှင်သာရိပုတြာရဲ့ညီ ရှင်စုန္ဒ ဆိုတာ ငယ်စဉ်ကတည်းက သာမ
ဏေဘောင်ရောက်ပြီး သာမဏေဘဝနဲ့နေတော့ သံဃာအများ
က “စုန္ဒသာမဏေရ = စုန္ဒသာမဏေ၊ စုန္ဒသာမဏေ” လို့ခေါ်

လာတဲ့အမည်ဟာ ရဟန်းဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလို့ ဝါ-၂၀၊ ၃၀၊ ရသော်လည်းပဲ အဲဒီအရှင်မြတ်ကို “စုန္ဒသာမဏောရော- စုန္ဒသာမဏော”လို့ပဲ သာသနာမှာခေါ်တယ်။ ယခုလဲပဲ “သုဘမာဏာ- သုဘလုလင်”ဆိုတဲ့ ငယ်စဉ်ကနာမည်ဟာ အသက်အရွယ် နှစ်အစိတ်သုံးဆယ်လောက်ရောက်တော့လည်း သူ့ကို “သုဘမာဏာ - သုဘလုလင်” လို့ပဲ ခေါ်တွင်တယ်။

သုဘလုလင်ဘုရားထံမှောက် လာရောက်ခြင်းသည် နှစ်ကြိမ်ရှိပါတယ်။ ပထမအကြိမ်က ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ သူ့ရဲ့ ဖခင်တောဒေယျပုဏ္ဏားက ပစ္စည်းဥစ္စာချမ်းသာသလောက်စီးပွား ရေးသမားသက်သက်ဖြစ်တော့ တောဒေယျပုဏ္ဏားက -

ဒဒတော ဘောဂါနံ အပရိက္ခယော နာမ နတ္ထိ။

ဒဒတော= စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းသော သူ၏အဖို့ရာ။
ဘောဂါနံ = စည်းစိမ်တို့၏။ အပရိက္ခယော နာမ=မကုန်သော မည်သည်။ နတ္ထိ = မရှိ။

မလှူချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတော့ သူက မစ္ဆေရကို တပ်ဦးက တင်ပြီး ဦးစားပေးလိုက်တော့ မစ္ဆေရကလဲ သူ့နယ်မှာ သူ့နည်းနဲ့ စဉ်းစားတာက “စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းတယ်ဆိုတာ အမှန်က ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ပစ္စည်းတွေ ကုန်သွားတာပဲ၊ မကုန်သောရယ်လို့ မရှိဘူး”တဲ့။

ဒီကိစ္စမှာ တောဒေယျပုဏ္ဏားတို့ဘက်က မြင်တာက “ပေးလျှင်ကုန်တယ်”လို့ပဲမြင်တယ်။ သာသနာဘက်က “ပေးလျှင်မကုန်ဘူး”လို့မြင်တယ်။ အဲဒါလောက် အမြင်ကွာခြားတယ်။

အဲဒီလို ဟောဒေယျပုဏ္ဏားက မစ္ဆရိယကို တပ်ဦးက တင်ထားတော့ သာဝတ္ထိပြည်ရဲ့အဦး ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ ဘုရားသဗ္ဗညုတအထင်အရှားရှိနေတော်မူပါလျက်နဲ့ ယာဂု တစ်ယောက်ချီမျှ၊ ဆွမ်းတစ်ဇွန်းမျှ မလောင်းဖူးဘူး။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်က မလှူတဲ့အပြင် သူ့သားသုဘလုလင်ကိုလဲပဲ သာ သင်ပေးသလဲ။ . . ။

အဉ္ဇနာနံ ခယံ ဒိသ္မာ၊ ဝမ္ဘိကာနဉ္စ သဉ္စယံ။

မဇ္ဇနဉ္စ သမာဟာရံ၊ ပဏ္ဍိတော ယရံ၊ မာဝသေ။

တာတ=ချစ်သားသုဘ။ အဉ္ဇနာနံ = မျက်စဉ်း ဓာတ် ကျောက်တို့၏။ ခယဉ္စ = တစ်နေ့နေ့ တရွေ့ရွေ့လျှင် သွေး၍ ကုန်ခန်းခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဝမ္ဘိကာနံ=ခြံတောင်ပို့တို့၏။ သဉ္စယဉ္စ =တစ်နေ့တစ်နေ့ တရွေ့ရွေ့စုဆောင်းသဖြင့် တစ် ရက်တွင် တစ်ရပ်သူတောင်ပို့ကြီး ဖြစ်လာရသည်ကိုလည်း ကောင်း။ မဇ္ဇနံ = ပျားကောင်တို့၏။ သမာဟာရဉ္စ = အနည်း ငယ်အနည်းငယ်မျှသော ပန်းဝတ်ရည်ကို စုဆောင်းသဖြင့် တစ် နေ့တွင် ကြီးစွာသောပျားအုံကြီးဖြစ်၍ လာပုံကိုလည်းကောင်း။ ဒိသ္မာ=ဒိဋ္ဌမျက်မြင် သက်သေတင်၍။ ပဏ္ဍိတော = ပညာရှိသော အမျိုးကောင်းသားသည်။ ယရံ = အိမ်ကို။ အာဝသေ = စိုးအုပ် နေထိုင်ရာ၏။

ချစ်သား . . . ။ မျက်စဉ်းကျောက်ကြီးတွေကို ချစ်သား မြင်ဖူးတယ် မဟုတ်လား။ (မြင်ဖူးပါတယ် ဖခင်) မျက်စဉ်း ကျောက်ကြီးများကို နည်းနည်း နည်းနည်းသွေးပြီး မျက်ရေးကွင်း မျက်စဉ်းခတ်ဖန်များလို့ရှိယင် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ တရွေ့ ရွေ့ သေးသေးလာတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ ဒီမျက်စဉ်း

ကျောက်ကြီးကုန်သွားတာကို ချစ်သားမြင်ဖူးတယ်မဟုတ်လား။
(မြင်ဖူးပါတယ် ဖခင်) အေး . . . ဒီလိုပဲ စီးပွားဥစ္စာလဲပဲ
တစ်နေ့တစ်နေ့ နည်းနည်းနည်းနည်းနည်း သုံးဖန်များယင် တော်
တော်ကြာတော့ မျက်စဉ်းကျောက်ကြီးကုန်သလို ကုန်သွားနိုင်
တယ်။ အဲဒီတော့ အသုံးအစွဲကို အတတ်နိုင်ဆုံး ချွေတာရမယ်။

ခြံတောင်ပို့ကို သားမြင်ဖူးတယ် မဟုတ်လား။ အေး၊
ခြံကောင်ကလေးတွေရဲ့ ခံတွင်းပါးစပ်ထဲက ထွေးအန်ထုတ်
လိုက်တဲ့ မြေဆီကလေးတွေ နည်းနည်း နည်းနည်းက စုပေါင်း
ရက်ကြာညောင်းလာတဲ့အခါ လူရဲ့တစ်ရပ်တစ်သူ တောင်ပို့
ကြီးဖြစ်လာတာကို ချစ်သားမြင်ဖူးတယ် မဟုတ်လား။ (မြင်ဖူးပါ
တယ် ဖခင်) ပျားကောင်ကလေးတွေဟာ ပျားလပို့ကြီးပြုလုပ်ပြီး
သူတို့ခံတွင်းကလေးတွေနဲ့ နိုင်ရုံနိုင်ရုံ ပန်းဝတ်ရည်ကလေးကို
အနည်းငယ်အနည်းငယ် စုတ်ယူလာပြီး စုပေါင်းထွေးအန်
ဖန်များတော့ လှည်းဘီးလောက်ပျားအုံကြီး ဖြစ်လာတာကို
သင်ချစ်သား မြင်ဖူးတယ်မဟုတ်လား။ (မြင်ဖူးပါတယ် ဖခင်)
အေး၊ “ခြံကိုပုံပြု၊ ပျားကိုတု၊ ဥစ္စာစီးပွားနာနာစု” ဆိုတဲ့အတိုင်း
စီးပွားဥစ္စာစုတဲ့နေရာမှာ ခြံနှင့်ပျားကို ဥပမာထားပြီး စုရမယ်။
မျက်စဉ်းကျောက်ကို သွေးပစ်သလို ဖြုန်းမပစ်နဲ့လို့ ပြောတယ်။

အဲဒီလို မစ္ဆရိယကို တပ်ဦးကတင်ပြီး မလှူမတန်းမပေး
ကမ်းဖို့သာ အမြဲတမ်းစဉ်းစားရာက အချိန်ကျလို့ တောဒေယျ
ပုဏ္ဏားကြီး စုတေပြတ်ကြွေသေလွန်သွားတဲ့အခါ ကုသိုလ်
ကောင်းမှုအထုပ်အထည် ဘာမှမပါတော့ မိမိရဲ့(၈၇) ကုဋေ
သော ဥစ္စာတွေပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ ကဏှာ၊ လောဘ
ကြောင့် မိမိရဲ့အိမ်မှာ ခွေးကြီးဖြစ်နေတယ်။ (အဲဒီ အသေမျိုးကို

သာပေက္ခကာလ ကိရိယာလို့ခေါ်တယ်) မိမိရဲ့ အိမ်ရာစီးပွား ဥစ္စာတွေပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာ၊ လောဘဖြစ်ပြီး သေလျှင် မိမိရဲ့အိမ်မှာပဲ ပြန်ပြီး နွားလည်း ဖြစ်တတ်တယ်၊ ခွေးလဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ အိမ်မြှောင်လဲ ဖြစ်တတ်သပ၊ အမျိုးမျိုး ပေါ့လေ။ မဟာသုဒဿနသုတ်အဋ္ဌကထာမှာ လာတဲ့အတိုင်း ဒီအိမ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်တတ်တယ်ဆိုတော့ ယခု တောဒေယျ ပုဏ္ဏားဟာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့လောဘနဲ့ သေသွားတဲ့ အတွက် မိမိရဲ့အိမ်မှာ ခွေးကြီးလာဖြစ်တယ်။

သုဘလုလင်က ထိုခွေးကို အလွန်ချစ်တယ်၊ မိမိစားတဲ့အစာကို ကျွေးတယ်၊ ပွေ့ချီပြီး အလွန်မြင့်မြတ်သော နေရာ၌ သိပ်တယ်၊ ချစ်မှာပေါ့။ ။

ပုဗ္ဗေ ဝါ သန္နိဝါသေန၊

ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေန ဝါ။

ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ၊

ဥပ္ပလံဝ ယထော+ဒကေ။ ။

ဥဒကေ=ရေ၌။ ဥပ္ပလံ ဝါ=ကြာသည်လည်းကောင်း။ အညံ ဝါ=ကြာမှတစ်ပါး ရေ၌ကြီးပွားသစ်ပင်များသည်လည်းကောင်း။ ဒွိဟိ=ရေနှင့် မြေအကြောင်းနှစ်ရပ်တို့ကြောင့်။ ဇာယတေ ယထာ=ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့။ (ရေထဲမှာကြာ၊ ကြာမှတစ်ပါး ရေခံတက် အစရှိတဲ့ ရေပေါက်သစ်ပင်များဟာ မြေရယ်၊ ရေရယ် အကြောင်း ၂ -ပါးကိုစွဲပြီး ပေါက်ကြသလို)ဧဝံ-တထာ=ထိုအတူ။ ပုဗ္ဗေ=ရှေးရှေးဘဝက။ သန္နိဝါသေန=အတူတကွ နေထိုင်ခဲ့ဖူးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပ္ပန္န ဟိတေန ဝါ=ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝဝယ်

ဟိတစီးပွား ကြီးထွားလေအောင် ရွက်ဆောင်ခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း။ ဧဝံ=ဤသို့ပေါင်းစပ် အကြောင်းနှစ်ရပ်ကြောင့်။ ပေမံ= ချစ်ခင်မှုဓာတ်သဘောသည်။ ဇာယတေ=ဖြစ်ပေါ်တတ်၏။

ဤဒေသနာတော်အရ အတိတ်ဘဝက အတူနေထိုင်ခဲ့ ဘူးခြင်းဆိုတဲ့ ပုဗ္ဗေဝသန္နိဝါသအကြောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝမှာ အကျိုးရှိအောင် ရွက်ဆောင်ပေးခြင်းဆိုတဲ့= ဟိတာဝဟအ ကြောင်း၊ ဒီအကြောင်းနှစ်ပါးကြောင့် တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ချစ်ခင်မှု ဆိုတဲ့ ပေမသဘောဖြစ်တယ်။ . . . ။ ယခုလဲ သုဘလုလင်က ရှေးဘဝက အဖဖြစ်ပြီး အတူနေဖူးခဲ့တဲ့အကြောင်းကြောင့် ယခုခွေးကြီး (တောဒေယျခွေးကြီး)ကို သိပ်ချစ်တာပဲတဲ့။ ချစ် လိုက်တာမှ အလွန်ကောင်းတဲ့နေရာမှာ သိပ်တယ်၊ ကျွေးတော့ လဲ သူစားတဲ့အစားမျိုးကို ကျွေးတယ်၊ အဲဒီလိုနေရာ ကောင်း ကောင်းမှာသိပ်၊ ကောင်းတာကျွေးပြီး အင်မတန်ချစ်ခင်တယ်။

ဒေဝသီကပဋ္ဌဉ္ဇနသမာပတိ= နေ့.စဉ်သုံးစွဲတဲ့ သမာပတိကုဋေပေါင်း ၂ - သန်း ၄ - သိန်း

ဒီလိုနေရာက ရက်+လ တော်တော်ကြာတော့ တစ်နေ့ သ၌ မြတ်စွာဘုရား သတ္တလောကကို သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော် နဲ့ကြည့်တော်မူတယ်။ သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်နဲ့ သတ္တလော ကကို ကြည့်တော့မည်ဆိုယင် နံနက်မိုးသောက်ယံအခါမှာ မဟာကရုဏသမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သန်းနှင့် နှစ်သိန်း ဝင်စားတော်မူတယ်။ ဆက်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ် သမာ ပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သန်းနှစ်သိန်း ဝင်စားတော်မူ

တယ်။ ၂-ရပ်ပေါင်း ကုဋေ နှစ်သန်းလေးသိန်းသော သမာပတ် တို့ကို “ဒေဝသိက ဝဠုနု သမာပတ်-နေ့စဉ်သုံးစွဲတဲ့ သမာပတ် ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်း” လို့ခေါ်တယ်။

အဲဒီလို ဒေဝသိကဝဠုနုသမာပတ် (ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်း) တို့ကို ဝင်စားပြီး သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုတော်မူတဲ့အခါ ဉာဏ်တော်ထဲမှာ သုဘလုလင် ကလေး ထင်မြင်လာလို့ “ဘယ်လိုဖြစ်မှာလဲ” ဟုဆက်ပြီး ဆင်ခြင်တော် မူတဲ့အခါ ကိုယ်တော့်ဉာဏ်ထဲမှာ ယခုဖော်ပြမည့် အကြောင်း အရာတွေ ထင်လင်းစွာ ပေါ်လာတယ်။ ဘယ်လို ပေါ်လာသလဲ ဆိုတော့ -

တောဒေယျဗြာဟ္မဏော ဓနလောဘေန အတ္တနောဝ ယရေ သုနခေါ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။

တောဒေယျဗြာဟ္မဏော=တောဒေယျပုဏ္ဏားသည်။ ဓန လောဘေန=မိမိ၏ (၈၇) ကုဋေသော ဥစ္စာ၌ တွယ်တာတပ်မက် တဲ့ လောဘကြောင့်။ အတ္တနော ယရေ= မိမိ၏ အိမ်၌ပင်။ သုနခေါ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော=ခွေးကြီးဖြစ်၍ နေရှာလေပြီ။

ဪ... တောဒေယျ ပုဏ္ဏားကြီးဟာ (၈၇) ကုဋေ သော ဥစ္စာ၌ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့ တဏှာလောဘကြောင့် မိမိ အိမ်မှာပဲ ခွေးကြီးဖြစ်နေပါပကော။

အဇ္ဇ မယိ သုဘဿ ယရံ ဂတေ မံ ဒိသ္မာ သုနခေါ ဘုက္ကာရံ ကရိဿတိ။

အဇ္ဇ=ယနေ့။ မယိ=ငါဘုရားသည်။ သုဘဿ ယရံ ဂတေ= သုဘလုလင်၏ အိမ်သို့သွားလျှင်။ မံ ဒိသ္မာ=ငါဘုရားကို

မြင်လျှင်။ သုနခေါ=တောဒေယျခွေးကြီးသည်။ ဘုက္ကာရံ ကရိဿတိ = တဝုတ်ဝုတ် ဟောင်လိမ့်မည်။

ငါဘုရား ယနေ့ သုဘအိမ်သွားလျှင် တောဒေယျ ခွေးကြီးက ငါဘုရားကိုမြင်လျှင်မြင်ချင်း စားတော့မည်လို့ သောက်တော့မည်လို့ တဝုတ်ဝုတ်ဟောင်လိမ့်မည်။

အထ + သာ + ဟံ ဧကံ ဝစနံ ဝက္ခာမိ။

အထ=ထိုသို့ ဟောင်သောအခါ၌။ အသ=ထိုတောဒေယျခွေးကြီးအား။ အဟံ=ငါဘုရားသည်။ ဧကံ ဝစနံ=တစ်ခွန်းသော စကားကို။ ဝက္ခာမိ=ပြောဆိုရလိမ့်မည်။ (ထိုစကားနောက်၌ ထင်ရှားပါလိမ့်မည်) ထိုသို့ပြောတဲ့အခါ -

သော ‘ဇာနာတိ မံ သမဏော ဂေါတမော’ တိ ဂန္ဓာ ဥဒ္ဓနဌာနေ နိပ္ပဇ္ဇိဿတိ’ ။

သော = ထိုတောဒေယျခွေးကြီးသည်။ ‘ဇာနာတိ မံ သမဏော ဂေါတမော’ တိ=ငါ့ကို ရဟန်းဂေါတမ သိသွားပြီးဟဲ့လို့။ (အောက်မေ့ပြီး။) ဂန္ဓာ=သွားလတ်၍။ ဥဒ္ဓနဌာနေ-ခုံလောက်ကြား၌။ နိပ္ပဇ္ဇိဿတိ=အိပ်လိမ့်မယ်။

ငါဘုရားပြောလိုက်တဲ့အခါ တောဒေယျခွေးကြီးက ငါ့ကို ရဟန်းကြီးဂေါတမ သိသွားပြီး’ လို့ နှလုံးမသာမယာဖြစ်ပြီး နဂိုကမြတ်သောနေရာမှာ အိပ်နေကျခွေးကြီးဟာ ခုံလောက်ကြား (ဖိုခနောက်ကြား) သွားပြီး အိပ်လိမ့်မယ်။

တတော နိဒါနံ သုဘဿ မယာ သဒ္ဓိံ ဧကော ကထာသလ္လာပေါ ဘဝိဿတိ။

တတောနိဒါနံ = ထိုသို့ တောဒေယျခွေးကြီးခုံလောက်
ကြား၌ အိပ်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ သုဘဿ=သုဘ
လုလင်၏။ မဿ သဒ္ဓိံ = ငါဘုရားနှင့်တကွ။ ဧကော ကထာ
သလ္လ္လာပေါ=တစ်ခုသော စကားနှီးနှောပြောဆိုခြင်းသည်။ ဘဝိ
ဿတိ = ဖြစ်လိမ့်မည်။

တောဒေယျခွေးကြီးခုံလောက်ကြားမှာ အိပ်တဲ့အကြောင်း
ကို သူလူများအား မေးပြီးသကာလ သုဘလုလင် ငါဘုရားထံ
မှောက် လာရောက်၍ “အရှင်ဘုရား. . . ဒီလိုပြောတယ်ဆိုတာ
ဟုတ်သလား”၊ “ဟုတ်တယ်” ဤသို့ စသည်ဖြင့် စကားအပြန်
အလှန် ငါဘုရား ပြောရလိမ့်မည်။

သော ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌဟိဿတိ။ သုန
ခေါ ပန ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။

သော=ထို သုဘလုလင်သည်။ ဓမ္မံ = ငါ ဘုရား၏တရား
ကို။ သုတွာ=ကြားနာရ၍။ သရဏေသုပတိဋ္ဌဟိဿတိ = သရဏ
ဂုံ သုံးပါးတို့၌ တည်လိမ့်မည်။ သုနခေါ ပန=တောဒေယျ ခွေး
ကြီးသည်ကား။ ကာလံ ကတွာ=စုတိပြတ်ကြွေသေလွန်၍။
နိရယေ=အဝီစိငရဲ၌။ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ=ဖြစ်ပေလိမ့်မည်. . . . ။

ဒီအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားမြင်တော်မူပြီး မြတ်စွာ
ဘုရား ထိုနေ့၌ ကိုယ်လက်သုတ်သင်စင်စေပြီးနောက် တစ်ပါး
တည်း မြို့တွင်းဝင်တော်မူ၍ သုဘလုလင် အိမ်ပြင် ထွက်သွားစဉ်
ထိုအိမ်သို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလေသည်။ အိမ်တံခါးဝ ဘုရားကြွ
၍ ရပ်တော်မူတဲ့အခါ တောဒေယျခွေးကြီးက စားမလို မျှမတတ်
ကဝုတ်ဝုတ်ဟောင်တော့ မြတ်စွာဘုရားက -

တောဒေယျ တုံ ပုဗ္ဗေပိ မံ ဘော ဘောတိ ပရိ
ဘဝိတွာ သုနခေါ ဇာတော။ ဣဒါနိပိ ဘုက္ကာရံ ကတွာ
အဝီစိ ဂမိဿသိ။

တောဒေယျ=တောဒေယျ . . . ။ တုံ=သင်သည်။
ပုဗ္ဗေပိ=ရှေးဘဝတုန်းကလဲ။ မံ=ငါဘုရားကို။ ဘောဘောတိ
ပရိဘဝိတွာ= “ဘော ဂေါတမ၊ ဘော ဂေါတမ - အို-အရှင်ကြီး
ဂေါတမ၊ အို-အရှင်ကြီးဂေါတမ” လို့ ရိုင်းပျလွှမ်းမိုးစကား ပြော
ကြားခဲ့၍။ သုနခေါ ဇာတော=ယခုခွေးကြီးဖြစ်ရလေပြီ။ ဣဒါ
နိပိ=ယခု အခါ၌လည်း။ ဘုက္ကာရံ ကတွာ=ငါဘုရားကို စားမလို့
မျှမတတ် တဝုတ်ဝုတ်ဟောင် ရန်ထောင်နေခြင်းကြောင့်။ အဝီစိ
ဂမိဿသိ = အဝီစိငရဲကြီးသို့ မင်းသွားရလိမ့်မယ်။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားလိုက်လျှင် တောဒေယျ
ခွေးကြီးဟာ ဇာနာတိ မံ သမဏော ဂေါတမော-ရဟန်းဂေါတမ
ငါ့ကိုသိသွားပဟဲ့လို့ နှလုံးမသာမယာဖြစ်ပြီး ဂုတ်(လည်းပင်း)
ကျိုးကျ၊ နဂိုက မြတ်သောနေရာ၌ အိပ်နေကျခွေးကြီးဟာ စိတ်
အဆင်းရဲကြီးဆင်းရဲပြီး ခုံလောက်ကြားပြာပုံထဲသွားပြီး အိပ်တော့
တာပဲ။

ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးလဲ အကြောင်းဖော်ပြ၍ သာဓု
တ္ထိပြည်ထဲဆွမ်းခံကြွ၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် ပြန်ရောက်တဲ့
အခါ သုဘလုလင် အပြင်က ပြန်လာလို့ အိမ်ရောက်တော့ -

“ကေနာ+ယံ သုနခေါ သယနာ ဩရောပိတော။

ကေနာ= အဘယ်သူက။ အယံ သုနခေါ=ဤငါ့ခွေးကြီးကို။
သယနာ=အိပ်ရာမှ။ ဩရောပိတော = ချအပ်သနည်း။”

ဟေ့ . . . မင်းတို့ ငါ့ခွေးကြီးကို ဘယ်သူက အိပ်ရာပေါ်မှ ချပစ်တာလဲ၊ ငါ့ခွေးကြီး ပြာပုံထဲရောက်နေတယ်ဆိုတော့ သူလူတွေ က “ဘယ်သူမှ မချဘူး၊ ရဟန်းကြီးဂေါတမ ဒီအိမ်ကြွလာတော့ အရှင်ခွေးကြီးက တဝုတ်ဝုတ်ဟောင်တယ်၊ အရှင်ဂေါတမက “တောဒေယျ . . . ၊ သင်ဟာ ရှေးဘဝတုန်းက ငါဘုရားကိုကြည်ညိုရမည့်အစား မကြည်ညိုပဲ လွှမ်းမိုးစကားတွေ ပြောခဲ့တော့ ခွေးဖြစ်ရတယ်၊ ယခုလဲပဲ ငါဘုရားကို တဝုတ်ဝုတ်ဟောင်ပြီး အဝီစိငရဲသို့ သင်သွားရလိမ့်မယ်” လို့ ပြောပြီး အရှင်ဂေါတမလဲ ကြွသွားရော၊ အရှင်ခွေးကြီးလဲ အိပ်ရာပေါ် မတက်တော့ဘူး၊ အဲဒီအချိန်ကစပြီး ပြာပုံထဲမှာ ဂုတ်(လည်ပင်း)ကျိုးပြီး အိပ်တော့တာပဲ” လို့ ပြောကြတယ်။

ဒီတော့ သုဘလုလင်က စဉ်းစားတယ်။

မမ ပိတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော၊ တောဒေယျော နာမ သုနခေါ နတ္ထိ။

မမပိတာ=ငါ့ဖခင်သည်။ ဗြဟ္မလောကေ=ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။ နိဗ္ဗတ္တော=ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ တောဒေယျောနာမ သုနခေါ = တောဒေယျခေါ်တဲ့ခွေးသည်။ နတ္ထိ=ငါ့အိမ်မှာ တစ်ကောင်မှမရှိ။

သမဏော ပန ဂေါတမော မမ ပိတရံ သုနခံ ကရောတိ၊ ယံကိဉ္စိ ဧသ မုခါရုဋ္ဌံ ဘာသတိ။

သမဏော ပန ဂေါတမော=ရဟန်းဂေါတမကား။ မမပိတရံ=ငါ့ဖခင်ကို။ သုနခံ ကရောတိ=ခွေးမဖြစ်ပါပဲ ခွေးဖြစ်တဲ့အနေ ပြုလုပ်ပြောဆိုနေ၏။ ဧသ-ဧသော=ဤရဟန်း ဂေါတမ

သည်။ ယံကိဉ္စိ မုခါရုဠံ=နှုတ်တက်ရာရာ ခပ်သိမ်းသောစကား
ကို။ ဘာသတိ=ပြောဆိုဘိ၏။

အလကား. . . ရဟန်းဂေါတမဟာ နှုတ်ပေါ်တက်လာ
သမျှ လျှောက်ပြီးပြောတာ၊ ငါ့ဖခင် ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ပါလျှက်
နှင့် ခွေးမဟုတ်ဘဲ ခွေးလုပ်ပြီးပြောတယ်၊ ဒီတော့ တိုက်ရိုက်တူရဲ့
သူ့ကိုငါသွားပြီးမေးမယ်။

ရှေးဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားသိစေခြင်း

အဲဒီလို စဉ်းစားအမျက်ထွက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားကို မုသာ
ဝါဒဖြင့် နှိမ့်ဖို့ရန် ပထမအကြိမ် ကျောင်းတော်သို့သွား၍ ထို
အကြောင်းကို လျှောက်ထားမေးမြန်းတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ
သုဘလုလင်အား သူ့ဖခင်ခွေးဖြစ်နေကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူ၍
အမှန်တရားထင်ရှားပေါ်လွင်စေရန် -

အတ္ထိ ပန တေ မာဏဝ ပိတရာ အနက္ခာတံ ဓနံ။

မာဏဝ = သုဘခေါ်တွင် အို-လုလင်။ တေ = သင်၏။
ပိတရာ = အဖက။ အနက္ခာတံ = မပြောဆို မမှာကြားခဲ့သော။
ဓနံ = ဥစ္စာသည်။ အတ္ထိ ပန = ရှိသလော. . . ။

သုဘလုလင်. . . သင်၏ဖခင်ခွေးဖြစ် + မဖြစ် သိသာ
အောင် ငါဘုရားတစ်ခုမေးမယ်။ သင့်ဖခင်သေသွားတော့ မမှာ
မထားမပြောကြားခဲ့တဲ့ ဥစ္စာတစ်ခုခုနုများ ရှိသလားလို့ မြတ်စွာ
ဘုရားမေးတဲ့အခါ သုဘလုလင်က -

အတ္ထိ ဘော ဂေါတမ သတသဟဿဋ္ဌနိကာ သုဝဏ္ဏ
မာလာ၊ သတသဟဿဋ္ဌနိကာ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ၊ သတသဟ

ဿဉ္ဇနိကာ သုဝဏ္ဏပါတိ၊ သတသဟဿဉ္ဇ ကဟာပဏံ။

အတ္တိ ဘော ဂေါတမ = ရှိပါတယ် အရှင်ဂေါတမ . . . ။
 သတသဟဿဉ္ဇနိကာ သုဝဏ္ဏမာလာ = အဖိုးတစ်သိန်းတန်တဲ့
 ရွှေပန်းကုံးကြီးကတစ်ခု၊ သတသဟဿဉ္ဇနိကာ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ =
 အဖိုးတစ်သိန်းတန်တဲ့ ရွှေခြေနင်းက တစ်စုံ၊ သတသဟဿဉ္ဇနိ
 ကာ သုဝဏ္ဏပါတိ = အဖိုးတစ်သိန်းတန်တဲ့ ရွှေခွက်ကြီးကတစ်ခု၊
 သတသဟဿဉ္ဇ ကဟာပဏံ = အသပြာကလဲ တစ်သိန်း။

အဲဒီ ၄-မျိုးကို အကျွန်ုပ်၏ဖခင်ဟာ ဘယ်မှာထားသွား
 တယ်မသိဘူး၊ မပြောမကြား မမှာထားပဲ သေသွားပါတယ်ဆိုတဲ့
 အကြောင်း လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက

ဂစ္ဆ တံ သုနခံ အပ္ပေါဒကပါယာသံ ဘောဇာပေတွာ
 သယနေ အာရောပေတွာ ဤသကံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ
 ပုစ္ဆံ၊ သဗ္ဗံ တေ အာစိက္ခိယတိ၊ အထ နံ ဇာနေယျာသိ
 “ပိတာ မေ ဧသော” တိ။

မာဏဝ=သုဘခေါ်တွင် အို-လုလင် . . . ။ ဂစ္ဆ = ယခုပင်
 သွားလော့။ (ဒီလိုဆိုယင် သုဘလုလင် . . . ၊ သင် ယခုပဲပြန်
 သွား) တံ သုနခံ = ထိုခွေးကြီးကို။ အပ္ပေါဒကပါယာသံ = ရေမ
 ရောတဲ့ နို့ယနာထမင်းကို။ ဘောဇာပေတွာ = ကျွေး၍။ သယနေ
 အာရောပေတွာ = အိပ်ရာပေါ်မှာ ပွေ့ချီတင်ပြီးသကာလ။ ဤ
 သကံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ = အနည်းငယ်ငိုက်မျဉ်း (မျောက်မျဉ်း
 အိပ်) အိပ်ပျော်လောက်သောအချိန်၌။ ပုစ္ဆံ = “အို-ဖခင် . . . ၊
 ဖခင်ကျွန်ုပ်ကို မပြောမဆို မမှာမထားတဲ့ တစ်သိန်းတန် ရွှေပန်း
 ကုံး၊ တစ်သိန်းတန် ရွှေခြေနင်း၊ တစ်သိန်းတန် ရွှေခွက်၊ အသ

ပြာတစ်သိန်းဆိုတဲ့ ဒီပစ္စည်းတွေ ဖခင်ဘယ်မှာ ထားခဲ့သလဲ”
လို့ ရဲရဲကြီးမေးပါလေ။ တေ = သင့်အား။ သဗ္ဗံ = အလုံးစုံ (၄)
မျိုးကို။ အာစိက္ခိဿတိ = အဲဒီခွေးကြီးကပြောပြလိမ့်မည်။ အထ=
ထိုအခါ၌။ နံ = ထိုခွေးကြီးကို။ “ ပိတာ မေ ဧသော = ဤခွေးကြီး
သည် ငါ့ဖခင်တည်း”။ ဣတိ = ဤသို့။ ဇာနေယျာသိ = ပိုင်းခြား
ထင်ထင် သိမြင်လိမ့်မည်။

ဤကဲ့သို့ မိန့်ကြားတဲ့အခါ သုဘလုလင်က စဉ်းစား
တယ်။

သစေ သစ္စံ ဘဝိဿတိ၊ ဓနံ လစ္ဆာမိ၊ နော စေ၊
သမဏံ ဂေါတမံ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဏှိဿာမိ။

သစေ သစ္စံ ဘဝိဿတိ=အရှင်ဂေါတမ ပြောတဲ့အတိုင်း
ငါ့ဖခင် ခွေးဖြစ်တာမှန်လျှင်။ ဓနံ လစ္ဆာမိ= ဥစ္စာ ၄-မျိုး ငါရမှာပဲ။
နောစေ = အကယ်၍ မမှန်ဘူးပဲဆိုလျှင်။ သမဏံဂေါတမံ=
ရဟန်း ဂေါတမကို။ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဏှိဿာမိ = မုသာဝါဒဖြင့်
ငါနှိမ်မယ်. . . ။

ရဟန်းကြီးဂေါတမပြောတဲ့အတိုင်း မှန်ယင်လဲ ပစ္စည်း
၄-သိန်းကို ငါရမယ်၊ မမှန်ယင်လဲ ရဟန်းဂေါတမကို မုသာဝါဒ
သမားလို့ဆိုပြီး ငါနှိမ်မယ်။ ဒီအကြံနဲ့ အိမ်ပြန်သွားပြီး မြတ်စွာ
ဘုရားမှာလိုက်တဲ့အတိုင်း ရေမရောတဲ့ နို့ယနာထမင်း (နွားနို့
ထမင်း)ချက်ပြီး ခွေးကြီးကိုကျွေး၊ ကျွေးပြီး ပွေ့ချီအိပ်ရာထက်မှာ
တင်ပြီးတော့သိပ်တယ်။

နွားနို့ထမင်းက ဆိမ့်အိမ့်ပြီး ခွေးကြီးက တော်တော်ကြာ
တော့ အိပ်တယ်။ အိပ်လို့ မပျော်တပျော် ငိုက်မျဉ်း (မျောက်မျဉ်း)
ခေါ်တဲ့အချိန်ရောက်လျှင်ပင် သုဘလုလင်က “ဖခင်. . . ၊ ဖခင်

ကျွန်တော့်အား ပြောဆိုမှာကြားမသွားကဲ့ တစ်သိန်းတန် ရွှေပန်း
ကုံး၊ တစ်သိန်းတန်ရွှေခြေနင်း၊ တစ်သိန်းတန် ရွှေခွက်နဲ့အသပြာ
တစ်သိန်း၊ ဒီပစ္စည်းတွေကို ဖခင်ဘယ်မှာထားခဲ့သလဲ” လို့
မြတ်စွာဘုရားမိန့်တဲ့အတိုင်း မေးတယ်။

အဲဒီလိုလဲမေးရော ခွေးကြီးက တစ်ခါထဲလန့်ပြီးတော့ -

ဉာတော+မိ ဣမိနာ။

ဣမိနာ=ဤငါ့သားသုဘသည်။ အဟံ=ငါ့ကို။ ဉာတော=
ခွေးဖြစ်မှန်း ကောင်းကောင်းသိအပ်ပြီးသည်။ အမိ=ဖြစ်ပါပေါ့
တကား။ . . . ။

ဟာ. . . ရဟန်းဂေါတမသာ သိတာမဟုတ်ဘူး၊ ငါ့သား
လဲ ငါ့ကိုခွေးဖြစ်မှန်းသိသွားပြီလို့ နှလုံးမသာမယာဖြစ်ပြီး အိပ်ရာ
ပေါ်ကထပြီး တဟုံဟုံ = တဝေါင့်ဝေါင့်နဲ့ (ဝေါင့်ဝေါင့်ဆိုတာ
သူ့သားကိုခေါ်တာ။) မြည်ပြီး ပစ္စည်း ၄-မျိုးမြှုပ်ထားတဲ့နေရာကို
သွားပြီး ရှေ့လက်နှစ်ဖက်နဲ့ တအားယက်တယ်။ ထိုအခါ သုဘ
လုလင်ရဲ့ တပည့်တွေက “ဒါဟာ ဥစ္စာမြှုပ်ထားတဲ့နေရာကို
ပြတာပဲ” ဆိုပြီး တူးကြတဲ့အခါ ရွှေပန်းကုံး၊ ရွှေခြေနင်း၊ ရွှေခွက်၊
အသပြာတစ်သိန်း၊ ဒီပစ္စည်း ၄-မျိုးကို တစ်ခါတည်း ရရှိတယ်။

သုဘလုလင် ဒုတိယအကြိမ်မြောက်

ဘုရားကံဆည်းကပ်ခြင်း

ပစ္စည်း ၄-မျိုးတို့ကို ရရှိသောအခါ သုဘလုလင်ရဲ့
စိတ်ထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားအပေါ် အံ့သြကြည်ညိုစိတ်ဝင်ပြီး စဉ်း
စားမိပုံက -

ဘဝပဋိစ္ဆန္တံ နာမ ဧဝံ သုခုမံ ပဋိသန္ဓိအန္တရံ ပါကဋ္ဌံ
သမဏဿ ဂေါတမဿ၊ အဒ္ဓါ ဧသ သဗ္ဗညု။

ဧဝံ = ဤသို့။ သုခုမံ=သိမ်မွေ့လှစွာသော။ ဘဝပဋိစ္ဆန္တံ=
ဘဝဖြင့်ဖုံးကွယ်အပ်သော။ ပဋိသန္ဓိအန္တရံနာမ=ပဋိသန္ဓေခြား
နေသော အကြောင်းအရာသော်မှ။ သမဏဿ ဂေါတမဿ=
ရဟန်းဂေါတမ၏ (အဖို့ရာ)။ ပါကဋ္ဌံ = နေ+လ အလားထင်ရှား
ဘိ၏။ အဒ္ဓါ = မချွတ်။ ဧသ-ဧသော = ဤရဟန်းဂေါတမသည်။
သဗ္ဗညု = ခပ်သိမ်းသောတရားကို သိတော်မူတဲ့ သဗ္ဗညုပုဂ္ဂိုလ်
ကြီးပါတကား။ . . . ။

ဘဝဖုံးကွယ်ပြီး ပဋိသန္ဓေခြားနေတဲ့ အကြောင်းအရာ
သော်မှ အရှင်ဂေါတမ၏အဖို့ရာ နေ+လပမာ ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်
ရှား၍ နေပါတကား။ . . ။ ဤအရှင်ဂေါတမသည် အမှန်ပင်
သဗ္ဗညု ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးပါတကား"လို့ ဘုရား၌ ကြည်ညိုစိတ်ဝင်ပြီး
စိတ်ထဲကပြဿနာ (၁၄)ချက်=အစုံအားဖြင့် (၇) စုံ စဉ်းစားပြီး-

ဣမံ ဓမ္မပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ သမဏံ ဂေါတမံ
ပဉ္စေ ပုစ္ဆိဿာမိ။

ဣမံ ဓမ္မပဏ္ဏာကာရံ=ဤပြဿနာ(၁၄)ချက်=(၇)စုံ
တည်းဟူသော တရားလက်ဆောင်ကို။ ဂဟေတွာ= ငါယူသွား
၍။ သမဏံ ဂေါတမံ=ရဟန်းဂေါတမကို။ ပဉ္စေ=ပြဿနာ ၁၄-
ရပ် တို့ကို။ ပုစ္ဆိဿာမိ=မေးမှပဲ။ . . ။

ဤသို့စဉ်းစားပြီး ဘုရားထံသို့ သွားရောက်၍ ဝမ်း
မြောက်ဖွယ်စကား၊ အောက်မေ့ဖွယ်စကား ပြောကြားပြီး အပြစ်

ခြောက်ပါး ကင်းလွတ်ရာအရပ်၌ထိုင်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ပြဿနာ(၁၄)ချက် ဤသို့လျှောက်ထားတယ်။ . . ။

ကော နု ခေါ ဘော ဂေါတမ ဟေတု ကော ပစ္စယော
ယေန မနုဿာနံယေဝ သတံ မနုဿဘူတာနံ ဒိဿန္တိ
ဟိနပ္ပဏီတတာ။

ဘောဂေါတမ=အို-အရှင်ဂေါတမ။ . . ။ ယေန=အကြင်
ဇနကအကြောင်း၊ ဥပတ္တမ္ဘကအကြောင်းကြောင့်။ မနုဿာနံ
ယေဝ သတံ=လူဖြစ်ကြတာချင်း အတူတူ ဖြစ်ပါကုန်လျှက်။ မနု
ဿဘူတာနံ=လူဖြစ်၍ဖြစ်ကြသောသူတို့၏။ ဟိနပ္ပဏီတတာ=
အညံ့စား+အမြတ်စား၏ အဖြစ်တို့သည်။ ဒိဿန္တိ=ထင်ကုန်
၏။ . . ။

အရှင်ဂေါတမ။ . . ။ လူပြည်လောကလူတွေဟာ လူဖြစ်
တာချင်းတူပါလျက်နဲ့ တစ်ချို့က အညံ့စားအောက်တန်းနောက်
တန်းဖြစ်ကြတယ်၊ တစ်ချို့က အမြတ်စား အထက်တန်းစား သွား
ပြီးဖြစ်ရတယ်၊ အဲဒီလိုဖြစ်ရတာဟာ အကြောင်းမကင်းပေဘူး။

ဘော ဂေါတမ=အို-အရှင်ဂေါတမ။ . . ။ သော ဟေတု=
ထိုဇနကအကြောင်းသည်။ ကောနုခေါ=အဘယ်ပါနည်း။ သော
ပစ္စယော=ထိုဥပတ္တမ္ဘကအကြောင်းသည်။ ကော=အဘယ်ပါ
နည်း။ . . ။

“အရှင်ဂေါတမ။ . . ။ လူလူချင်းအတူတူဖြစ်ပါလျက်
တစ်ချို့က အောက်တန်းနောက်တန်းကျပြီး တစ်ချို့က အထက်
တန်းကျကျ နေကြရတာက အဘယ်သို့သောဇနက အကြောင်း၊
ဥပတ္တမ္ဘကအကြောင်းကြောင့်လဲ” ဆိုတဲ့ ဒီအမေးမှာ အောက်

တန်းကျတာနဲ့ အထက်တန်းကျတာ= ဟိနပ္ပဏီတဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားစွာပြစမ်းပါလို့ မေးဖွယ်ရှိ၍ ဆက်ပြီးမေးမြန်းသည်မှာ -

(၁) ဒိဿန္တိ ဟိ ဘော ဂေါတမ မနုဿာ အပ္ပါယုကာ၊
ဒိဿန္တိ ဒီဃာယုကာ။

ဘော ဂေါတမ=အို -အရှင်ဂေါတမ။ . . ။ ဟိ= ထင်ထင်ရှားရှား မေးမြန်းရပါမူ။ အပ္ပါယုကာ= အသက်တိုကြကုန်သော။ မနုဿာ=လူတို့ကို။ ဒိဿန္တိ= မျက်ဝါးထင်ထင်တွေ့မြင်ရပါကုန်၏။ ဒီဃာယုကာ=အသက်ရှည်တဲ့လူ အချို့တို့ကိုလဲ။ ဒိဿန္တိ= မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရပါကုန်၏။ . . ။

လူလူချင်းအတူတူဖြစ်ပါလျက် အချို့အသက်တိုတာကို တွေ့မြင်ရပါတယ်၊ အချို့ကျ အသက်ရှည်တာကို တွေ့မြင်ရပါတယ်။ ဒါက တစ်စုံ။

(၂) ဒိဿန္တိ ဗဟ္မာဗာဓာ၊ ဒိဿန္တိ အပ္ပိဗာဓာ။

ဗဟ္မာဗာဓာ= အနာရောဂါထူပြောတဲ့ လူအချို့တို့ကို။ ဒိဿန္တိ=မျက်ဝါးထင်ထင်တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏။ အပ္ပိဗာဓာ= အနာရောဂါကင်းတဲ့ လူအချို့တို့ကို။ ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏။ . . ။

တစ်ချို့များ အနာရောဂါ သိပ်ထူပြောတာပဲ၊ တစ်ချို့ကျတော့ အနာရောဂါကင်းပြီး တောင့်တောင့်တင်းတင်း အင်မတန် ကျန်းမာရေးနဲ့ ပြည့်စုံကြတယ်၊ လူလူချင်းအတူတူ ဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့်တစ်ချို့ရောဂါထူပြော၊ ဘာကြောင့် တစ်ချို့ရောဂါကင်းကြရတာလဲ။ ဒါက တစ်စုံ။

(၃) ဒိဿန္တိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ၊ ဒိဿန္တိ ဝဏ္ဏဝန္ဓော။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ = အရုပ်ဆိုးတဲ့ လူတို့ကို။ ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏။ ဝဏ္ဏဝန္ဓော = ရုပ်ရည်အဆင်းလှပခြင်းနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ လူတို့ကို။ ဒိဿန္တိ = မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပါကုန်၏။ . . . ။

လူလူချင်းအတူတူ တစ်ချို့ကျတော့ အရုပ်ဆိုးကြတယ်၊ တစ်ချို့ကြတော့ လှလိုက်တာ တစ်နေ့လုံးထိုင်ကြည့်လို့ တင်းမတိမ် အားမရနိုင်လောက်အောင် အင်မတန်တင်တယ်မူနဲ့ ပြည့်စုံကြတယ်။ လူလူချင်း လှလျှင်လဲပဲ အကုန်လှပါတော့လား၊ အရုပ်ဆိုးလျှင်လဲပဲ အကုန်အရုပ်ဆိုးပါတော့လား။ ဘာကြောင့် တစ်ချို့အရုပ်ဆိုးပြီး တစ်ချို့ကလှတာလဲ၊ ဒါက တစ်စုံ။

(၄) ဒိဿန္တိ အပ္ပေသက္ခာ၊
ဒိဿန္တိ မဟေသက္ခာ။

လူလူချင်း အတူတူ တစ်ချို့မှာ အခြွေအရံပရိသတ် သိပ်နည်းတယ်၊ တစ်ကိုယ်ရေဆိုမှ တကယ်တစ်ကိုယ်ရေ အထီးကျန်။ တစ်ချို့ကျတော့လဲ တပည့်တပန်း ပရိသတ်အခြွေအရံအစေခံတွေနဲ့ ကျူနွယ်ဝန်းရုံအုံနေတာပဲ။ လူလူချင်း အတူတူ ဖြစ်ပါလျက် အခြံအရံနည်းမျှ၊ အခြံအရံများမှုဆိုတဲ့ ထူးခြားချက် ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲ၊ ဒါက တစ်စုံ။

(၅) ဒိဿန္တိ အပ္ပဘောဂါ။
ဒိဿန္တိ မဟာဘောဂါ။

လူတွေထဲမှာ စီးပွားဥစ္စာ အသုံးအဆောင် နည်းပါးတဲ့ လူတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ စီးပွားဥစ္စာအသုံးအဆောင် မကုန်နိုင်

မခန်းနိုင်အောင် မြားမြောက်တဲ့လူတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ လူလူချင်းအတူတူဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် ဒီလိုထူးခြားမှု ဖြစ်ရပါသလဲ၊ ဒါက တစ်စုံ။

(၆) ဒိဿန္တိ နိစ္စကုလီနာ၊ ဒိဿန္တိ ဥစ္စာကုလီနာ။

လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် တစ်ချို့ အမျိုးယုတ်မှာ သွားဖြစ်တယ်၊ တစ်ချို့မြတ်တဲ့အမျိုးမှာ သွားဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့် တစ်ချို့ယုတ်တဲ့အမျိုးမှာဖြစ်၍ ဘာကြောင့် တစ်ချို့မြတ်တဲ့အမျိုးမှာ ဖြစ်ရပါသလဲ၊ ဒါက တစ်စုံ။

(၇) ဒိဿန္တိ ဒုပ္ပညာ၊ ဒိဿန္တိ ပညဝန္တော။

လူလောကမှာ တစ်ချို့ ဉာဏ်ပညာပေတုံး (နလဘိန်းတုံး) ဒုပ္ပညဖြစ်တဲ့ လူတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ တစ်ချို့ လိမ္မာရေးခြား တတ်မြောက်တဲ့ ပညာရှိ=ပညဝန္တ ယောက်ျား မိန်းမတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် တစ်ချို့ ပညာမဲ့၊ တစ်ချို့ပညာရှိဖြစ်ကြရာမှာ အကြောင်းထူး ရှိကြရပါမယ်။ ဘာကြောင့် ပညာမဲ့ဖြစ်ရ၍ ဘာကြောင့် ပညာရှိ ဖြစ်ရပါသလဲ၊ ဒါက တစ်စုံ။

ကော နု ခေါ ဘော ဂေါတမ ဟေတု ကော ပစ္စယော၊
ယေန မနုဿာနံယေဝ သတံ မနုဿဘူတာနံ ဒိဿန္တိ ဟိန
ပဏီတတာ။

အရှင်ဂေါတမ . . . ၊ လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် အချို့က အောက်တန်း နောက်တန်းကျပြီး အချို့က အထက်တန်းကျကျ နေကြရတာက အဘယ်သို့သော ဇနကအကြောင်း၊

ဥပတ္တမ္ဘက အကြောင်းကြောင့်ပါလဲလို့ မြတ်စွာဘုရားအား မေးလျှောက်ပါတယ်။

အဲဒီသုဘလုလင်က အင်္ဂုဏိဇာဗေဒင်တတ်တဲ့ ပုဏ္ဏားတစ်ယောက်ဖြစ်တော့ သူစိတ်ထဲမှာ မာန်မာနအခုအခဲလဲ ရှိတယ်၊ ရှိပုံက “ငါမေးယင် ရဟန်းဂေါတမ ဖြေလိမ့်မယ်၊ ဖြေလို့ ရှိယင် ကျဉ်းကျဉ်းဖြေဖြေ၊ ကျယ်ကျယ်ဖြေဖြေ ငါနားလည်မှာပဲ” အဲဒီလိုမာန်မာန အခုအခဲမပြေပျောက်ပဲ ဘုရားသဗ္ဗညုက သူ့အား တရားအကျယ်ဟောလို့ သိမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သူ့မာနပြေလည်အောင် ပထမဦးစွာ ဘယ်လိုဟောလိုက်သလဲဆိုတော့-

ကမ္မဿကာ မာဏဝ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ
ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓု ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ၊ ကမ္မံ သတ္တေ
ဝိဘဇ္ဇတိ ယဒိဒံ ဟိနပ္ပဏီတတာယ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို လုလင်။ သတ္တာ=သတ္တဝါမှန်သမျှတို့သည်။ ကမ္မဿကာ=ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဒါယာဒါ=ကံ၏ အမွေကို ခံယူကြရကုန်၏။ ကမ္မယောနိ=ကံသာလျှင် အခြေခံအကြောင်းရင်းရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဗန္ဓု=ကံသာလျှင် ဆွေးမျိုးရှိကြကုန်၏။ ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ=ကံသာလျှင်ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း အားထားရာရှိကြကုန်၏။ ကမ္မံ=ကံသည်။ သတ္တေ=သတ္တဝါတို့ကို။ ယဒိဒံ=ယာယဏ္ဏမာယ ဟိနပ္ပဏီ တတာယ=အယုတ်ဖြစ်ဖို့ရန်+အမြတ်ဖြစ်ဖို့ရန်။ ဝိဘဇ္ဇတိ=ဝေဖန်ပေး၏။

မြတ်စွာဘုရားက အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဖြေဆိုလိုက်တာ အင်မတန်မှ ရှင်းတယ်။ “သုဘလုလင် . . . သတ္တဝါတိုင်းဟာ

ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြတယ်၊ ကံ၏အမွေကိုခံကြရတယ်၊
ကံသာလျှင် အခြေခံအကြောင်းရင်းရှိကြ၊ ကံသာလျှင် ဆွေမျိုး
ရှိကြ၊ ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း အားထားရာရှိကြ
တယ်။ ကံက သတ္တဝါတွေကို အယုတ်အမြတ်ဖြစ်အောင် ခွဲခြမ်း
ဝေဖန်ပေးတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဗုဒ္ဓရဲ့တရားတော်သည် ကမ္မဝါဒဆိုပြီးအလုပ်
မပါ ကံကိုသာတစ်ဖက်သတ်အားကိုးတဲ့ဝါဒလို့ ဒီလို မမှတ်ရဘူး၊
အခြေခံအကြောင်းရင်းကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူခြင်းဖြစ်
ပါတယ်။

ကုသိုလ်ကံရဲ့ ကောင်းကျိုးပေးဖို့ရန်၊ အကုသိုလ်ကံရဲ့
မကောင်းကျိုးပေးဖို့ရန်မှာ သမ္ပတ္တိလေးပါး ဝိပတ္တိလေးပါးတို့နှင့်
တိုက်ဆုံမှုအလိုက် အကျိုးပေးတယ်။ သတ္တဝါတိုင်းမှာ ကုသိုလ်
အပရာပရိယဝေဒနီယကံလည်းရှိတယ်၊ အကုသိုလ်အပရာ
ပရိယဝေဒနီယကံလည်း ရှိတယ်။ သမ္ပတ္တိလေးပါးနှင့် တိုက်ဆုံ
လျှင် ကုသိုလ်အပရာပရိယဝေဒနီယကံက ကောင်းကျိုးပေး
တယ်၊ ဝိပတ္တိလေးပါးနှင့် တိုက်ဆုံလျှင် အကုသိုလ်အပရာပရိယ
ဝေဒနီယကံက မကောင်းကျိုးကိုပေးတယ်။

ကာလော+ပဓိပယောဂါနံ၊

ဂတိယာ စ ယထာရဟံ။

သမ္ပတ္တိဉ္စ ဝိပတ္တိဉ္စ၊

ကမ္မ+မာဂမ္မ ပစ္စတိ။ ။

ကာလော+ပဓိပယောဂါနံ=ခေတ်အခါကာလ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏
ရုပ်အဆင်း ဥပဓိ၊ အားထုတ်မှုပယောဂတို့၏ လည်းကောင်း။

ဂတိယာစ = ဘဝဂတိ၏လည်းကောင်း။ ယထာရဟံ = ထိုက်သည် အားလျော်စွာ။ သမ္ပတ္တိဉ္စ = ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပတ္တိကိုလည်းကောင်း။ ဝိပတ္တိဉ္စ = ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း ဝိပတ္တိကိုလည်းကောင်း။ အာဂမ္မ = အစွဲပြု၍။ ကမ္မံ = ကုသိုလ် + အကုသိုလ်ကံသည်။ ပစ္စတိ = အကျိုးပေး၏။

ကာလသမ္ပတ္တိ = အခါကောင်း ခေတ်ကောင်းကြုံခြင်း၊ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ = ရုပ်ရည်အင်္ဂါလက္ခဏာကောင်းခြင်း၊ ပယောဂသမ္ပတ္တိ = အားထုတ်မှုအလုပ်ကောင်းခြင်း၊ ဂတိသမ္ပတ္တိ = ဘဝအလား (သုဂတိဘဝ) ကောင်းခြင်း၊ ဒီသမ္ပတ္တိလေးချက်နဲ့ တိုက်ဆုံလျှင် ကုသိုလ်ကံဟာ ဖြိုင်းဖြိုင်းကြီး အကျိုးပေးတာပဲ။

ကာလဝိပတ္တိ = ခေတ်အခါကလဲ မကောင်းခြင်းဖြစ်နေမယ်ဆိုလျှင် မိမိကလဲ ဥပဓိရုပ်ညံ့နေမယ်ဆိုလျှင် မခိုးပေမယ့် ခိုးသယောင် “အရုပ်ဆိုး သူခိုးထင်” ဆိုတဲ့အတိုင်း သူတပါးက အစွပ်စွဲခံရတတ်တယ်။

ဥပဓိဝိပတ္တိ ဖြစ်နေလျှင် မင်းညီမင်းသားပင်ဖြစ်လင့် ကစား ဘယ်တော့မှ မင်းမဖြစ်ဘူး။ ဥပဓိဝိပတ္တိဖြစ်နေလျှင် ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်မရပဲ အကုသိုလ်ကံကဝင်ပြီး စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခကို အကျိုးပေးတယ်။

ပယောဂဝိပတ္တိ = လုပ်တဲ့အလုပ်က ဒုက္ခဖြစ်စေတတ်တဲ့ အလုပ်ကို ပြုလုပ်မိခြင်းကိုခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ပယောဂဝိပတ္တိ ဖြစ်လျှင်လဲ ကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုးပေးခွင့်မရပဲ အကုသိုလ်ကံကသာ ဆင်းရဲဒုက္ခအကျိုး ဝင်ပြီးပေးသွားတယ်။

ဂတိဝိပတ္တိ = ဘဝအလား (ဒုဂ္ဂတိဘဝ) မကောင်းခြင်း။

ငရဲသားတွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ ပြိတ္တာတွေ၊ အသူရကာယ်တွေ၊ သူတို့သန္တာန်ခန္ဓာအစဉ်မှာ ကုသိုလ်အပရာပရိယ ဝေဒနီယကံတွေ ရှိပေမယ်လို့ ဘဝဂတိကိုက ဝိပတ္တိဖြစ်နေတော့ သူတို့ရဲ့ ကုသိုလ်ကံတွေက အကျိုးပေးခွင့်မရပဲ အကုသိုလ်အပရာပရိယ ဝေဒနီယကံက အကျိုးပေးနေလို့ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေကြရတယ်။ ဗုဒ္ဓရဲ့ဝါဒဟာ ကံချည်းသက်သက်ဝါဒ မဟုတ်ဘူးနော်။

အဲဒီလို ဝေဖန်စိတ်ဖြာပြီး အတိတ်အကြောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းဆိုတဲ့ အကြောင်းပေါင်းများစွာ ဆုံမှဆုံမှ အကျိုးတရားပေါ်တာပါတကားလို့ အကြောင်းမှန် အကျိုးမှန်ကို သိတော့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ရင့်သန်နိုင်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားဖြေကြားတော်မူလိုက်တာက “သတ္တဝါအားလုံးသည် ကံသာလျှင်အခြေခံအကြောင်းရင်းရှိကြတယ်၊ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြတယ်၊ ကံကပင်လျှင် သတ္တဝါတွေကို အညံ့စားဖြစ်အောင်၊ အမြတ်စားဖြစ်အောင် စီမံခြယ်လှယ်ပေးတယ်” အဲဒီလိုဖြစ်တယ်။ ထိုသို့ဖြေကြားတော်မူလိုက်တဲ့အခါ သုဘလုလင်၏အဖို့ရာ သူမေးတဲ့ ပြဿနာ(၇)စုံ= (၁၄) ချက်နဲ့ ကိုက်ပြီး မယူတတ်မမှတ်တတ်လေတော့” ဪ... စောစောက ‘ရဟန်းကြီး ဂေါတမပြောလိုက်ယင် အကျဉ်းပြောလိုက်လျှင်ပင် ငါအကျယ်သိလိမ့်မယ်’ လို့ထင်ခဲ့တယ်၊ ယခု ငါ ဘာမှမသိပါတကား၊ ရဟန်းဂေါတမရဲ့စကားသည် လွန်စွာသိမ်မွေ့ပါတကား၊ ငါ အထင်ကြီးမိတာ မှားလေစွ” လို့ သူ့မာနကိုသူလျှော့ချပြီး မြတ်စွာဘုရားအား ဤသို့ လျှောက်ထားတယ်။ ။

န ခေါ် အဟံ ဣမဿ ဘောတော ဂေါတမဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ

ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ၊ သာဓု မေ ဘဝံ ဂေါတမော
တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု၊ ယထာ အဟံ ဣမဿ ဘောတော
ဂေါတမဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ
အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အဟံ အာဇာနေယျံ။

ဘောတော ဂေါတမဿ=အရှင်ဂေါတမ၏(ဝါ) အရှင်
ဂေါတမသည်။ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ=အကျဉ်းအားဖြင့်ဟော
ကြားအပ်သော။ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ=အကျယ်
အားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မဝေဖန်အပ်သော။ ဣမဿ=
ဤစကား၏။ အတ္ထံ=အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ဝိတ္ထာရေန = အကျယ်
အားဖြင့်။ အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ န ခေါ် အာဇာနာမိ= မသိ
နိုင်ပါ။

ဘော ဂေါတမ=အိုအရှင်ဂေါတမ . . ။ အဟံ= အကျွန်ုပ်
သည်။ သာဓု-အာယာစာမိ= တောင်းပန်ပါ၏။ ယထာ= အကြင်
အခြင်းအရာဖြင့်။ (ဘာသိယမာနေ = ဟောကြားအပ်သည်
ရှိသော်)။ ဘောတောဂေါတမဿ=အရှင်ဂေါတမ၏။ သံခိတ္တေန
ဘာသိတဿ = အကျဉ်းအားဖြင့် အရှင်ဘုရားဟောကြားအပ်
သော။ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ= အနက်အဓိပ္ပာယ် အ
ကျယ်မဝေဖန်အပ်သေးသော။ ဣမဿ=ဤ စကား၏။ အတ္ထံ=
အနက်ကို။ ဝိတ္ထာရေန = အကျယ်အားဖြင့်။ အဟံ= အကျွန်ုပ်
သည်။ အာဇာနေယျံ= သိနိုင်ရာပါ၏။ တထာ= ထိုသို့သော
အခြင်းအရာဖြင့်။ ဘဝံ ဂေါတမော= အရှင်ဂေါတမသည်။ ဓမ္မံ=
တရားကို။ ဒေသေတု=ကရုဏာရှေ့ထားဟောကြားတော်မူပါ
ဘုရား။

ဤသို့လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက -

တေန ဟိ မာဏဝ သုဏာဟိ၊ သာဓုကံ မနသိ
ကရောဟိ၊ ဘာသိဿာမိ။

သို့ဖြစ်လျှင် သုဘလုလင် . . . နားထောင်လော့၊ မြမြမြမြ
နှလုံးသွင်းလော့။ ပြဿနာ(၇)စုံ= ပုစ္ဆာ(၁၄)ချက်တို့ရဲ့ အဖြေကို
ငါဘုရားအကျယ်အားဖြင့် ဖြေကြားပေးမည် . . . ဟုပဋိညာဉ်ပေး
ပြီး မြတ်စွာဘုရား အကျယ်အားဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း
ဟောကြားတော်မူတယ်။

ပထမပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

ဣဓ မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ ပါဏာ
တိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒေါ လောဟိတပါဏီ ဟတပဟတေ
နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို- လုလင် . . . ။ ဣဓ= ဤ
လောက၌။ ဧကစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိဝါ= မိန်းမသည်လည်း
ကောင်း။ ပုရိသောဝါ=ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ လုဒ္ဒေါ=
ကြမ်းတမ်းသည်ဖြစ်၍။ လောဟိတပါဏီ= သွေးစွန်းသောလက်ရှိ
သည်ဖြစ်၍။ ဟတပဟတေ= လူတစ်ဖက်သားကို သတ်ဖြတ်မှု၌။
နိဝိဋ္ဌော=အမြဲတစေ နှလုံးသွင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗပါဏဘူတေ
သု= အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌။ အဒယာပန္နော= သနားခြင်း
ကရုဏာသို့ တဆိတ်စာမျှမရောက်ရှိပဲ။ ပါဏာတိပါတီ= သူ့အ
သက်ကို သတ်ဖြတ်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်း။ အချို့အချို့သော ယောက်ျား+
မိန်းမဟာ သွေးစွန်းတဲ့လက်ရှိပြီးသကာလ သတ္တဝါတွေအပေါ်

မှာ မေတ္တာကရုဏာတရား လုံးဝမထားပဲ ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက် မှုပြုနေကြတဲ့ ယောက်ျား၊ မိန်းမရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလို ပါဏာ တိပါတဒုစရိုက်မှုပြုတော့-

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာ ဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိ ပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို- လူလင်. . . ။ သော= ထို ပါဏာတိပါတဒုစရိုက်သမားသည်။ ဧဝံ သမတ္တေန = ဤသို့ ကုံလုံပြည့်စုံစေအပ်သော။ ဧဝံ သမာဒိန္နေန= ဤသို့ကျင့်ထွေ ကောင်းစွာယူအပ်ပေသော။ တေန ကမ္မေန=ထို ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်ကံကြောင့်။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ=ကိုယ်ခန္ဓာ ပြတ်ကြွေ စုတေသည်မှ နောက်ကာလ၌။ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါ တံ နိရယံ=ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် အပါယ်ဘုံသို့။ ဥပပဇ္ဇတိ= ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍နေရ၏. . . ။

ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမားသည် အဲဒီပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်အမှုကို အတ္တသာဓက စေတနာရောက် အောင်အောင် မြောက်မြောက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြုလုပ်မိပြီဆိုလျှင် ဤလူ့ဘဝ ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေသည်မှ နောက်ကာလဝယ် ငရဲဘုံမှာ ဖြစ်စေ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံ၊ အသူရကာယ်ဘုံမှာဖြစ်စေ အပါယ်လေးဘုံတွင် တစ်ဘုံဘုံမှာသွားပြီး ဘဝပဋိသန္ဓေကပ် ရောက်၍နေရတယ်။ အဲဒီငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် ဘုံသို့ရောက်စေတတ်တဲ့ ကံကိုမေးတာတော့မဟုတ်ဘူး၊ အပါယ် ဘုံသို့ ရောက်စေတတ်တဲ့အကုသိုလ်ကံကို မြတ်စွာဘုရားဟော နေပါတယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ
ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

အဲဒီပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမားမှာ အနမတဂ္ဂအစ
မထင် အတိတ်သံသရာတစ်ခွင်က ပြုခဲ့ဖူးတဲ့ အပရာပရိယ
ကုသိုလ်ကံတွေကလဲ ရှိနေတယ်၊ အဲဒီ အပရာပရိယကုသိုလ်ကံ
က အကျိုးပေးခွင့်ရပြီး ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်ကံက အကျိုးပေး
ခွင့်မရသေးတဲ့အတွက် ထိုပါဏာတိပါတဒုစရိုက်သမားသည်
ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးအနေဖြင့် ငရဲ၊
တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်၊ အပါယ်လေးဘုံမှာ ဘဝပဋိ
သန္ဓေ အကယ်၍ မကပ်ရောက်ဖူး ဆိုပါစို့။ . . . ။

သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ လူ့ဘဝ
ပဋိသန္ဓေ လာရောက်၍ နေငြားအံ့။

ပါဏာတိပါတဒုစရိုက်ကြောင့် လူ့ဘဝမှာ ပဋိသန္ဓေလာ
နေရတာ မဟုတ်ဘူးနော်၊ အဲဒီ ပါဏာတိပါတဒုစရိုက်က အကျိုး
ပေးခွင့်မရသေးသည့်အတွက် ပြာဖူးနေတဲ့ မီးခဲလို အံ့သွေးအ
ရောင်ကို မမြင်ရသေးဘဲ ဖူးနေသေးတာ၊ တစ်နေ့ အကျိုးပေးခွင့်
ရလာတဲ့အခါကျတော့ မကောင်းကျိုးပေးဖို့ အသင့်ရှိနေတယ်။
အဲဒီဘဝက ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမား ဟိုဘဝလူ့ဘုံသူဂတိ
ဘဝ၌လာဖြစ်တာ ဒီဘဝဒုစရိုက်ကြောင့် ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။
အပရာပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်ရလို့ လူ့ဘဝ၌
လာပြီးဖြစ်တယ် ဆိုပါစို့။ . . . ။

ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ အပ္ပါယုကော ဟောတိ။

ယတ္ထယတ္ထ=အကြင်အကြင်မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊
ဆင်းရဲသားမျိုး၌။ ပစ္စာဇာယတိ=မွေးဖွားလာ၏။ တတ္ထ တတ္ထ=

ထိုထိုဖြစ်လေရာ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသားဘဝ၌။
အပ္ပါယုကော=တိုတောင်းသော အသက်ရှိသည်။ ဟောတိ= ဖြစ်
လေတော့၏။

အဲဒီ ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်သမားဟာ အတိတ်အပရာ
ပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝသို့ရောက်ပြီး ပဋိ
သန္ဓေတည်နေရလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား
အမျိုးလေးပါးတို့အနက် ဖြစ်လေရာရာဘဝ၌ အသက်တိုတတ်
တယ်။ အသက်တိုတဲ့ မင်း၊ အသက်တိုတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ အသက်တို
တဲ့ သူကြွယ်၊ အသက်တိုတဲ့ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။

အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကာ သော မာဏဝ ပဋိပဒါ
ယဒိဒံ ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဓေါ လောဟိတဝါဏီ
ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု။

သုဘလုလင် . . . ၊ သတ္တဝါတို့အပေါ် မေတ္တာကရုဏာ
မထား ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ်မှုဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတ
ဒုစရိုက် မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံဟာ အသက်တို့ကို ဖြစ်စေ
တတ်တဲ့ အကျင့်ပဋိပတ်ပဲ။

လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် အချို့လူ
တွေ အသက်တိုကြရသလဲလို့မေးလျှင် “ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်
ကြောင့် အသက်တိုကြရတယ်” ၊ အဲဒီလို ဖြေကြရမည် ဖြစ်ပါ
တယ်။ ဒီအမေးအဖြေအတွက် လင်္ကာချုပ်ပေးလိုက်လျှင်-

ပါဏာတိပါတံ၊ သူ့သက်သတ်၊ တိုလတ်သက်ဇီဝိ။

ဤသို့မှတ်ပါလေ။ ။

ပထမ ပုစ္ဆာ(ခ)အဖြေ

“လူလူချင်းအတူတူဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် အချို့မှာ အသက်ရှည်ရသနည်း”ဟူသော ပထမပုစ္ဆာ(ခ)အမေး အတွက် အဖြေကို မြတ်စွာဘုရား ဤသို့ဟောတော်မူတယ်။ ။

ဣဓ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္တော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပိ ဝိဟရတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ လောကမှာ မကောင်းတာရှိသလို ကောင်းတာရှိတယ်၊ အမည်း(အမဲ)ရှိသလို အဖြူရှိတယ်၊ အခါးရှိသလို အချိုရှိတယ်၊ ထို့အတူ ဒုစရိုက်မှုရှိသလို သုစရိုက်မှုလဲရှိတယ်။ အချို့အချို့သော ယောက်ျားမိန်းမဟာ ပါဏာတိပါတ (သူ့အသက်ကိုသတ်မှုဆိုတဲ့) ဒုစရိုက်မှ ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်တယ်၊ အယုတ်သဖြင့် သန်းဥကလေးကိုသော်မှ မတုပ်ပါဘူး၊ ကြမ်းပိုးဥကလေးများကိုသော်မှ မကြိတ်မချေ မသတ်မဖြတ်ဘူး။ အားလုံးသတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ ရိုက်ဖို့၊ ပုတ်ဖို့၊ ခုတ်ဖို့ ၊ ထစ်ဖို့ အတွက် တစ်စုံတစ်ရာ လက်နက်မစွဲကိုင်ပဲ အမြဲတစေမေတ္တာတရားပွားများကြိုးကုတ်အားထုတ်၍ နေသည်ဆိုပါစို့။ ထိုသို့ နေသည်ရှိသော် . . .

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တွေ အနေနဲ့ နေ့စဉ်နေ့စဉ် ငါးပါးသီလဆောက်တည်တဲ့အခါ ဥပုသ်သီတင်းနေ့များ၌ ရှစ်ပါး သီလဆောက်တည်တဲ့အခါများမှာ “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ”လို့ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့ သိက္ခာ ပဒသီလကို ပါဏာတိပါတာ ဝိရတီသီလလို့ ခေါ်တယ်။ ထိုသီလ နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူဟာ ဤသို့ပြည့်စုံစေအပ် ဆောက်တည်အပ်တဲ့ ပါဏာတိပါတာ ဝိရတီသီလ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝ ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေစုတေသည်မှ နောက်ကာလ၌ ကောင်းသော လားရာဂတိဖြစ်တဲ့ နတ်ပြည်မှာ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေရတယ်။ . . ။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏ သုဂတိ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

အဲဒီ ပါဏာတိပါတာ ဝိရတီသီလကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် မရသေးလို့ ဒုတိယဘဝမှာ နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေ မနေရသေးဘူးပဲ ထားဦး။

သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာ ဇာယတိ၊ ဒီဃာယုကော ဟောတိ။

အခြား ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝမှာလာပြီး ဖြစ်ပြီဆိုယင် အဲဒီပါဏာတိပါတ် သူ့အသက်ကိုမသတ်တဲ့ ဝိရတီ သီလကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲ သား အမျိုးလေးဖြာဖြစ်လေရာရာမှာ အသက်ရှည်တဲ့မင်း၊ အသက်ရှည်တဲ့ ပုဏ္ဏား၊ အသက်ရှည်တဲ့သူကြွယ်၊ အသက်ရှည်တဲ့ ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ပထမပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေခိုဝုံးအနေနဲ့.

ဒီဃာယုကသံဝတ္တနိကာ ဒဿာ မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသဏ္ဍော လဇ္ဇီ ဒဿာပန္နော သဗ္ဗပါဏ ဘူတဟိတာနုကမ္မိ ဝိဟရတိ။

သတ္တဝါတွေကို ညည်းပန်းနှိပ်စက် သတ်ဖြတ်ဖို့ရန် တုတ်၊ လှိုင်ကန်၊ ဓား၊ လက်နက်တို့ကို မစွဲမကိုင်ဘဲ သတ္တဝါတွေ၌ မေတ္တာတရားထားပြီး ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း ဟာဖြင့် အသက်ရှည်မှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကျင့်ပဋိပတ်ပဲလို့ ဟောတော်မူခဲ့တယ်။

ဤပထမပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေအချုပ်လင်္ကာကို-
ပါဏာတိပါတံ၊ သူ့သက်သတ်၊ တို့လတ် သက်ဇီဝါ။
ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိထိုက်စွာ။

ဤကဲ့သို့မှတ် ယူရ၏။

ဒုတိယပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားကဆက်ပြီး ဒုတိယပုစ္ဆာရဲ့ (က)အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ သတ္တာနံ ဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ လေဉ္စနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္တေန ဝါ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင် . . . ။ ဣဓ=ဤ
 လောက၌။ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ=အချို့ အချို့ သော
 မိန်းမယောက်ျားသည်။ သတ္တာနံ=သတ္တဝါတို့အား။ ပါဏိနာ
 ဝါ=လက်ဖြင့် ဖြစ်စေ။ လေဉ္စုနာ ဝါ=ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ။ ဒဏ္ဍေန
 ဝါ=တုတ်၊ လှိုင်ကန်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ သတ္တေန ဝါ=ဓား၊ လှံ အစရှိတဲ့
 လက်နက်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ ဝိဟေဌကဇာတိကော= ညည်းပန်းနှိပ်စက်
 ရိုက်ပုတ်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

လောကမှာ အချို့အချို့ ယောက်ျား+ မိန်းမများဟာ
 တစ်ဖက်သားသတ္တဝါများကို လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ၊
 တုတ်လှိုင်ကန်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဓားလှံ အစရှိတဲ့ လက်နက်တစ်ခုခုဖြင့်
 ဖြစ်စေ (သေအောင်တော့ မသတ်ပဲ) ပင်းပန်းနွမ်းနယ်အောင်
 ညည်းပန်းမှုပြုတတ်တယ်။ အဲဒါ အကြောင်းရင်းပဲ။

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ
 သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ
 ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သူတပါးကို သေအောင်တော့မသတ်ပဲ ပင်းပန်းအောင်
 ညည်းဆဲမှုဆိုတဲ့ ဝိဟိသာမကောင်းမှုကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အောင်
 အောင် မြင်မြင် ပြုမိပြီဆိုလျှင် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်ကြွေစုတေသည်မှ
 နောက်ကာလဝယ် ငရဲ တိရိစ္ဆာန်၊ ပြိတ်အသူရာ၊ အပါယ်လေးရွာ
 သို့ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေရတတ်တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ
 ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ မနုဿတ္တံ
 အာဂစ္ဆတိ။

အဲဒီ ဝိဟိံသာအကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်မရသေးပဲ အပရာပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံအကျိုးပေးရလို့ လူ့ဘဝမှာ လာပြီးပဋိသန္ဓေတည်နေပြီဆိုလျှင် -

ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ ဗဟ္တာဗာဓော ဟောတိ။

မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား ဆိုတဲ့အမျိုးလေးပါး တွင် ဖြစ်လေရာရာအမျိုး၌ အနာရောဂါထူပြောတဲ့မင်း၊ အနာ ရောဂါထူပြောတဲ့ပုဏ္ဏား၊ အနာရောဂါထူပြောတဲ့သူကြွယ်၊ အနာရောဂါထူပြောတဲ့ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။

သတ္တဝါတို့ကို သေအောင်သတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံက တော့ အသက်တို့ကြောင်းဖြစ်ပြီး သေအောင်မသတ်ဘဲ ပင်ပန်း နွမ်းနယ် အောင် ညှဉ်းပန်းတဲ့ အကုသိုလ်ကံကတော့ အနာ ရောဂါထူပြောကြောင်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဝိဟိံသာခေါ်တဲ့ ဒေါသ ခေါင်းဆောင်သော အကုသိုလ်ကံက လူပြည်မှာဖြစ်လျှင်လဲ ဥပပိ ဋကအကုသိုလ်ကံ အနေနဲ့ ဝင်ရောက်နှိပ်စက်ပြီး မင်းဖြစ်လျှင် လဲ ရောဂါဘယထူပြောတဲ့မင်း၊ ပုဏ္ဏားဖြစ်လျှင်လဲ ရောဂါဘယ ထူပြောတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ သူဌေးသူကြွယ်ဖြစ်လျှင်လဲ ရောဂါဘယ ထူပြောတဲ့ သူဌေးသူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသားဖြစ်လျှင်လဲ ရောဂါဘယ ထူပြောတဲ့ ဆင်းရဲသားဖြစ်တယ်။

အင်း . . . မိမိနှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင်မြင်တာနဲ့ပဲ ဗုဒ္ဓ ဝေဒ (ကမ္မဗေဒင်)နည်းနဲ့ ရောဂါဘယထူပြောသူကို မြင်ရလျှင် “ဪ . . . ဤသူကား အတိတ်ဘဝတုန်းက တစ်ဖက်သားကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု ပြုခဲ့သူပါတကား”လို့ သိရမယ်။

ဗဟ္တာဗာဓသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ

သတ္တာနံ ဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ
လေဉ္စနာ ဝါ ဒဏ္ဍေ ဝါ သတ္တေနဝါ။

သုဘလုလင်. . . ၊ လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တုတ်
လှင်ကန်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဓားလှံ စသောလက်နက်ဖြင့်ဖြစ်စေ သတ္တဝါ
တို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းဟာဖြင့် အနာရောဂါထူပြောမှုကို
ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မကောင်းတဲ့ပဋိပတ် မကောင်းတဲ့အကျင့်
ဖြစ်တယ်။ ဤ ဒုတိယပုစ္ဆာ(က) အဖြေအချုပ်လင်္ကာကို -

ရိုက်ပုတ်ညှဉ်းဆဲ၊ ဒေါသကဲ၊ ထူထဲ နာရောဂါ၊

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။

ဒုတိယ ပုစ္ဆာ(ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားကဆက်ပြီး ဒုတိယပုစ္ဆာရဲ့ (ခ)အဖြေကို
ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဣမ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ
သတ္တာနံ အဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ
လေဉ္စနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္တေန ဝါ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို=လုလင်. . . ။ ပန=မ
ကောင်းသည်မှတစ်ပါး ကောင်းသောအကျင့်ကား။ ဣမ=
ဤလောက၌။ ဧကစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ=မိန်းမသည်
လည်းကောင်း၊ ပုရိသော ဝါ=ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။

သတ္တာနံ=သတ္တဝါတို့အား။ ပါဏိနာ ဝါ = လက်ဖြင့် လည်းကောင်း။ လေဇ္ဈနာ ဝါ=ခဲဖြင့်လည်း ကောင်း။ ဒဏ္ဍေနဝါ=တုတ်လှင်ကန်ဖြင့်လည်းကောင်း။ သတ္တေန ဝါ=ဓား+လှံ စသော လက်နက်ဖြင့်လည်းကောင်း။ အဝိဟေဌက ဇာတိကော= မညည်းပန်း မနှိပ်စက်ဘဲ ကရုဏာပြဌာန်းတဲ့စိတ်ဖြင့် ကရုဏာဘာဝနာ တရားပွားများကြိုးကုတ် အားထုတ်နေထိုင်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

သတ္တဝါတို့အပေါ် မညည်းပန်းမနှိပ်စက်တဲ့ ကရုဏာ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ပွားများနေထိုင်လျှင်-

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

အဝိဟိံသာကရုဏာပြဌာန်းတဲ့ မဟာကုသိုလ်ကံရဲ့ အရှင်ဟာ ဒီလူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေပြီးတဲ့နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေရတယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာ ဇာယတိ၊ အပ္ပာဗာဓော ဟောတိ။

အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ ဒီ အဝိဟိံသာကရုဏာ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်မရလို့ နတ်ပြည်ဘုံဘဝမှာ မဖြစ်ခဲ့သော် အခြားအပရာပရိယကာမာဝစရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံတစ်ခုခုက အကျိုးပေးခွင့်ရလို့ လူ့ပြည်ဘုံဘဝမှာ လူ ဖြစ်လာပြီဆိုလျှင် အဲဒီအဝိဟိံသာကရုဏာကောင်းမှု ကုသိုလ်

ကံက ဥပတ္တမ္ဘက ကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး ထောက်ပံ့အားပေးတဲ့အတွက် အနာရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာတဲ့မင်း၊ အနာရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာတဲ့ပုဏ္ဏား၊ အနာရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာတဲ့ သူဌေး သူကြွယ်၊ အနာရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာတဲ့ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရ တယ်။

အပ္ပါဗာဓသံဝတ္တနိကာ ဒေသာ မာဏာဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သတ္တာနံ အဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ လေဇ္ဈနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္တေန ဝါ။

သုဘလုလင်...။ သတ္တဝါတို့အား လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခဲဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တုတ်လှင်ကန်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဓားလှံစသော လက် နက်ဖြင့် ဖြစ်စေ မရိုက်နှက်၊ မထိုးခုတ်၊ မပုတ်ခတ်၊ မနှိပ်စက် ခြင်းသည် အနာရောဂါကင်းရှင်းကြောင်း ကောင်းသောအကျင့် ပဋိပတ်ဖြစ်ပေတယ်။

ဤ ဒုတိယပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတို့ အတွက်အချုပ် လင်္ကာကို-

ရိုက်ပုတ်ညှဉ်းဆဲ၊ ဒေါသကဲ၊ ထူထဲနာရောဂါ။
ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိထိုက်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။

တတိယပုစ္ဆာ(က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး တတိယပုစ္ဆာရဲ့(က) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ
 ကောဓနော ဟောတိ ဥပါယာသဗဟုလော၊ အပ္ပမ္ဘိ ဝုတ္တော
 သမာနော အဘိသဇ္ဇတိ ကုပ္ပတိ ဗျာပဇ္ဇတိ ပတိဋ္ဌိယတိ၊
 ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင်အိုလုလင်။ ။ ဣဓ=ဤလောက၌။
 ဧကစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိဝါ=မိန်းမသည်လည်းကောင်း။
 ပုရိသော ဝါ=ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ ကောဓနော=
 အမျက်ထွက်တတ်သည်။ ဥပါယာသဗဟုလော=ပူပန် ခြင်းများ
 သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ အပ္ပမ္ဘိ ဝုတ္တော သမာနော=အနည်း
 ငယ်မျှ ပြောဆိုအပ်လျှင်ပင်။ အဘိသဇ္ဇတိ=အမျက်လိုရန်ငြိုးဖွဲ့
 ၏။ ကုပ္ပတိ=အမျက်ထွက်၏။ ဗျာပဇ္ဇတိ=စိတ်ထား ဖောက်ပြား
 ၏။ ပတိဋ္ဌိယတိ=အကျိတ်အခဲအမြဲတည်၏။ ကောပဉ္စ=အမျက်
 ထွက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဒေါသဉ္စ=ပြစ်မှားခြင်းကိုလည်း
 ကောင်း။ အပ္ပစ္စယဉ္စ=မနှစ်သက်ခြင်း ကိုလည်းကောင်း။ ပါတု
 ကရောတိ=ထင်ရှားပြုတတ်၏။

သုဘလုလင် . . . ဤလောကမှာ အချို့အချို့သော
 မိန်းမယောက်ျားဟာ အမျက်ဒေါသခြောင်းခြောင်းထတတ်
 တယ်။ ဆူပူမှုများတတ်တယ်။ အနည်းငယ်ပြောလျှင်ပင် ရန်ညှိုး
 ဖွဲ့တတ်တယ်။ အမျက်ပွားပြီး စိတ်ထားဖောက်ပြန်တတ်တယ်။
 အံတကြိတ်ကြိတ်ရှိတတ်တယ်။ သူ့အမျက်ထွက်နေတဲ့ အ
 ကြောင်း၊ သူဒေါသဖြစ်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူမနှစ်သက်တဲ့အ
 ကြောင်းကို တဖက်သားမြင်အောင် ဖော်ပြတတ်တယ်။ ဘယ်သူ့
 ကိုမှတော့ မရိုက်ဘူး၊ မသတ်ဘူးနော်။ သို့ပေမဲ့ အရပ်ထဲမှာ

တဆူဆူတပူပူနဲ့ ဘေးလူက “မတော်ပါဘူးကွယ်” လို့ပြောသော်လည်း အကောင်းမထင်ဘူး၊ အဲဒီကောဓရဲ့ သဘောကို ပစ္စုပ္ပန် မျက်မြင် လက်တွေ့ကြည့်စမ်း၊ နဂိုကလှပသူပင် ဖြစ်လင့်ကစား အမျက်ထွက်လာလျှင် အရုပ်ဆိုးသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ သေပြီးနောက် အပါယ်မရောက်ဘဲ လူ့ဘုံရောက်လျှင် အရုပ်ဆိုးမည့်အရိပ်နိမိတ်ကို မိမိဖြစ်ကတည်းက ကောဓတရားက ထင်ရှားပြနေတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက -

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္ထေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သုဘလုလင် . . . အဲဒီအမျက်ဒေါသ ခြောင်းခြောင်းထဲတွဲ မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံကို အပြည့်အစုံပြုသူသည် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်ဘုံ သို့သွားပြီး ပဋိသန္ဓေ နေရတတ်တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဟောတိ။

အဲဒီ အမျက်ထွက်ခြင်းအကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်မရသေးဘဲ တပါးသောအပရာပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံက အကျိုး ပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူလူဖြစ်လာလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသားအမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာဘဝမှာ အရုပ်ဆိုးတဲ့မင်း၊ အရုပ်ဆိုးတဲ့ပုဏ္ဏား၊ အရုပ်ဆိုးတဲ့သူကြွယ်၊ အရုပ်ဆိုး

တဲ့ ဆင်းရဲသားလာဖြစ်တယ်။ အတိတ်ဘဝဒါနကောင်းမှုကြောင့် ဒီဘဝမှာ ကျိကျိတက်ချမ်းသာသော်လဲပဲ အတိတ်ဘဝက အမျက်ကောဓ ခြောင်းခြောင်းထခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံပါလာလျှင် “ပိုက်ဆံချမ်းသာသလောက်အရုပ်ကဖြင့်ဆိုးပက္ခာ နာပက္ခာ” လို့ ဤကဲ့သို့ ပြောယူရတတ်တယ်။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏာဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ကောဓနော ဟောတိ ဥပါယာသဗဟုလော၊ အပ္ပမ္ဘိ ဝုတ္တော သမာနော အဘိသဇ္ဇတိ ကုပ္ပတိ ဗျာပဇ္ဇတိ ပတိဋ္ဌယတိ၊ ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ။

သုဘလုလင် . . . ။ အမျက်ကောဓ ခြောင်းခြောင်းထခြင်း၊ ဆူပူမှုများခြင်း၊ အနည်းငယ် ပြောလျှင်ပင် ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်ခြင်း၊ အမျက်ပွားပြီး စိတ်ထားဖောက်ပြန်တတ်ခြင်း၊ အံတကြိတ်ကြိတ်ရှိနေ တတ်ခြင်း၊ သူအမျက်ထွက်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူဒေါသဖြစ်နေတဲ့ အကြောင်း၊ သူမနှစ်သက်တဲ့အကြောင်းကို တစ်ဖက်သားမြင်အောင် ဖော်ပြခြင်းများသည် ရုပ်အဆင်း မတင့်တယ်မလှပခြင်းရဲ့အကြောင်း၊ ပဋိပတ်ဖြစ်တယ်။

ဤ တတိယ ပုစ္ဆာ(က)အဖြေအချုပ်လင်္ကာကို -

အမျက်ကောဓ၊ ခြောင်းခြောင်းထ၊ မလှရုပ်ဆင်းဝါ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။

တတိယပုစ္ဆာ (ခ)အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး တတိယပုစ္ဆာရဲ့ (ခ)

အဖြေကို ဤကဲ့သို့ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ ပန ဘေဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ
အက္ကောဓနော ဟောတိ အနုပါယာသဗဟုလော၊ ဗဟုမ္ပိ
ဝုတ္တော သမာနော နာဘိသဇ္ဇတိ န ကုပ္ပတိ န ဗျာပဇ္ဇတိ န
ပတိဋ္ဌိယတိ၊ န ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ
ပါတုကရောတိ။

ဘုဘလုလင် . . . ၊ ဤလောကမှာ အချို့အချို့သော
မိန်းမ+ မယောက်ျားဟာ အင်မတန် စိတ်ထားသဘောထား
ကောင်းတယ်။ ဘယ်လိုပင် တစ်ဖက်သားက ပြောပေမယ်လို့
အမျက်ထွက်ဘူး၊ ဆူဆူပူပူ မဖြစ်ဘူး၊ တစ်ဖက်သားက မခံနိုင်
အောင် အများကြီးပြောပေမယ့်လို့ ရန်ငြိုးမဖွဲ့တတ်၊ အမျက်မ
ထွက်တတ် စိတ်ထားမဖောက်ပြန်တတ်၊ အံတကြိတ်ကြိတ် မရှိ
တတ်၊ သူ့အမျက်ထွက်နေတဲ့ အကြောင်း၊ သူဒေါသဖြစ်နေတဲ့
အကြောင်း၊ သူမနှစ်သက်တဲ့အကြောင်းကို တစ်ဖက်သားမြင်
အောင်မဖော်ပြတတ်၊ တစ်ဖက်သားရဲ့အပေါ်မှာ မေတ္တာစိတ်နဲ့
အမြဲတမ်းပြုံးရွှင်၍ နေတတ်တယ်။

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ
သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ
လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

ဘုဘလုလင် . . . အဲဒီမေတ္တာပြဌာန်းတဲ့ မဟာကုသိုလ်
ကံရဲ့အရှင်ဟာ လူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြေစုတေပြီးနောက်
မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရ
တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ
သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေတိ၊ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ၊
ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ ပါသာဒိကော ဟောတိ။

အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ မေတ္တာပြဌာန်းတဲ့ အ
မျက်မထွက်ခြင်း= မဟာကုသိုလ်ကံအကျိုးပေးခွင့်မရသေးပဲ
တပါးသော အပရာပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်
ရတဲ့အတွက် ထိုသူဖြစ်လာလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲ
သားအမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာဘဝမှာ ရုပ်ရည်အဆင်း သန့်ရှင်း
ပြီး ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသောမင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်း
သောသူကြွယ်၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသောပုဏ္ဏား၊ ကြည်ညို
ဘွယ်ကောင်းသော ဆင်းရဲသားဖြစ်လာတယ်။

ပါသာဒိကသံဝတ္တနိကာ ဧသော မာဏဝ ပဋိပဒါ
ယဒိဒံ အက္ခောဓနော ဟောတိ အနုပါယာသဗဟုလော၊
ဗဟုမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော နာဘိသဇ္ဇတိ န ကုပ္ပတိ န
ဗျာပဇ္ဇတိ န ပတိဋ္ဌိယတိ၊ န ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ
ပါတုကရောတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ ဘယ်လိုပင် တစ်ဖက်သားကပြောပေ
မယ်လို့ အမျက်မထွက်ခြင်း၊ ဆူဆူပူပူမဖြစ်ခြင်း၊ တစ်ဖက်သားက
မခံနိုင်အောင်အများကြီးပြောပေမယ်လို့ ရန်ငြိုးမဖွဲ့ခြင်း၊ အမျက်
မထွက်ခြင်း၊ စိတ်ထားမဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အံတကြိတ်ကြိတ်မရှိ
ခြင်း၊ သူအမျက်ထွက်နေတဲ့အကြောင်း၊ သူဒေါသဖြစ်နေတဲ့အ
ကြောင်း၊ သူမနှစ်သက်တဲ့အကြောင်း တစ်ဖက်သားမြင်အောင်

မဖော်ပြခြင်းသည် ရုပ်ရည်အဆင်းသန့်၍ ကြည်ညိုဖွယ်
ကောင်းခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့အကြောင်း ပဋိပတ်ဖြစ်တယ်။

ဤ တတိယပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတို့အတွက်အချုပ်
လင်္ကာကို-

(က) အမျက်ကောဓ၊ ခြောင်းခြောင်းထ၊ မလှရုပ်ဆင်းဝါ။

(ခ) ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိထိုက်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

အထူးမှတ်ဖွယ် -

ဤပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ ပုစ္ဆာ ၃-ချက်လုံးသည် ဒေါသနှင့်စပ်၍ ဟောအပ်သော ပုစ္ဆာများဖြစ်သည်။ ပထမပုစ္ဆာ ဒေါသမှာ သူ့အသက်ကိုသေအောင်သတ်သော ဒေါသရှိ+မရှိ ပုစ္ဆာပြဿနာဖြစ်သည်။ ဒုတိယပုစ္ဆာဒေါသမှာ သေအောင်တော့မသတ်ဘဲ သူတပါးဆင်းရဲရံသာညှဉ်းဆဲတဲ့ ဒေါသရှိ+မရှိ ပုစ္ဆာပြဿနာဖြစ်သည်။ တတိယပုစ္ဆာဒေါသမှာ မသတ်မဖြတ် မညှဉ်းဆဲဘဲ အိမ်ကျယ်သဘော အိမ်တွင်းမှာဆူပူတတ်တဲ့ ဒေါသရှိ+မရှိဖြစ်+မဖြစ်နှင့်စပ်၍ ဟောအပ်သောပုစ္ဆာ ပြဿနာဖြစ်သည်။

အချုပ်မှတ်ရန်မှာ -

(၁) သေအောင်သတ်တဲ့ဒေါသကြောင့် လူဖြစ်လျှင် အသက်တိုတတ်တယ်။

(၂) သူတစ်ဖက်သားကိုသေအောင်မသတ်ဘဲ ဆင်းရဲရံ ညှဉ်းမန်းနှိပ်စက်တဲ့ဒေါသကြောင့် လူဖြစ်လျှင် အနာများတတ်တယ်။

(၃) သူ့ကိုမသတ်၊ မညည်းဆဲဘဲ ဆူဆူပူပူမျှဖြစ် တတ်တဲ့ဒေါသကြောင့် လူဖြစ်လာလျှင်အရုပ်ဆိုးတတ်တယ်။ ဤကား အထူးမှတ်ချက်တည်း။

စတုတ္ထ ပြဿနာအတွဲ အဖြေ

စတုတ္ထ ပြဿနာအတွဲက (က) အချို့မှာ ပရိသတ်အခြွေ အရံ နည်းပါတယ်၊ (ခ) အချို့မှာ ပရိသတ်အခြွေအရံ များတယ်။ ဘာကြောင့်လဲတဲ့။

စတုတ္ထ ပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး စတုတ္ထပုစ္ဆာရဲ့ (က) အဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်။ . . ။

ဣဓ မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဣဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရလာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု ဣဿတိ ဥပဒုဿတိ၊ ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်။ ။ ဣဓ=ဤလော က၌။ ဧကစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ=မိန်းမသည်လည်း ကောင်း။ ပုရိသော ဝါ=ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း၊ ဣဿာမနကော=မနာလို ငြူစူလိုတဲ့စိတ်ရှိသည်။ ဟောတိ= ဖြစ်၏။ ပရလာဘသက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု=သူ တပါးတို့လာဘ်ရခြင်း၊ အရိုအသေအပြုခံရခြင်း၊ အလေးပြုခံ ရခြင်း၊ မြတ်နိုးခံရခြင်း၊ ရှိခိုးခံရခြင်း၊ အပူဇော်ခံရခြင်းတို့၌။ ဣဿတိ=မနာလို ငြူစူတတ်၏။ ဥပဒုဿတိ= ပြစ်မှားတတ်၏။

ဣဿံ=မနာလိုမုဂ္ဂုမ္ပမုကို။ ဗန္ဓတိ=ဖွဲ့နှောင်ထားတတ်၏။

သုဘလုလင် . . . ၊ လောကမှာ အချို့သော မိန်းမ+
ယောက်ျားများဟာ ဣဿာဆိုတဲ့=မနာလိုစိတ်ရှိတတ်တယ်။
သူတစ်ဖက်သား စီးပွားချမ်းသာဖြစ်တာကို မနာလိုတတ်ဘူး၊
ဟိုသူတပါး ကံအလျောက်ကောင်းစားနေသည်ကို ကြည့်ပြီး
မျက်စောင်းထိုးထိုး၊ နှုတ်ခမ်းတစူစူနဲ့ နေတတ်တာကို ဓမ္မနယ်
ပယ်မှာငြူစုတယ်လို့ခေါ်ပြီး အရပ်စကား အလိုကတော့ မနာလို
ဘူးလို့ခေါ်တယ်။ သူတပါးတို့ လာဘ်ရခြင်း၊ သူတပါးတို့ အရှိ
အသေအပြုခံရခြင်း၊ သူတပါးတို့ အလေးပြုခံရခြင်း၊ သူတပါးတို့
အမြတ်နိုးခံရခြင်း၊ သူတပါးတို့ ရှိခိုးခံရခြင်း၊ သူတပါးတို့ အပူ
ဇော်ခံရခြင်းများ၌ မနာလိုငြူစုပြစ်မှားနေတတ်တယ်။ ထင်း
စည်းကြီး ပြေမသွားအောင် ကြိုးဖြင့်ချည်ထားသလို ဣဿာ
ဆိုတဲ့ မနာလို=ငြူစုမုတရားဆိုးကြီးကို ဖွဲ့နှောင်၍ ထားတတ်
တယ်။

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ
သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ
ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ အဲဒီ သူတပါးစည်းစိမ် ကိုမနာလိုမု
ဆိုတဲ့ ငြူစုမု=အကုသိုလ်ကံကို အပြည့်အစုံပြုသူသည် သေသည်
၏ အခြားမဲ့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် အပါယ်လေး
ဘုံသို့သွားပြီး ဘဝပဋိသန္ဓေ တည်နေရတတ်တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ
ဒုဂ္ဂတိ ဝိပါနိတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ
အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ အပ္ပေသက္ခော

ဟောတိ။

အဲဒီ သူတပါးစည်းစိမ်ကို မနာလို-ငြူစူမှုအကုသိုလ်ကံ
'အကျိုးပေးခွင့်မရသေးဘဲတပါးသော အပရာပရိယ ကောင်းမှု
ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူလူဖြစ်လာလျှင်
မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား-အမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေ
ရာဘဝမှာ သားသမီးအခြွေအရံ တပည့်ပရိသတ် နည်းပါးသော
မင်း၊ နည်းပါးသော ပုဏ္ဏား၊ နည်းပါး သောသူကြွယ်၊ နည်းပါး
သော ဆင်းရဲသားဖြစ်လာတယ်။

အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ဒဿာ မာဏဝ ပဋိပဒါ
ယဒိဒံ ဣဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရလာဘ သက္ကာရ
ဂရုကာရ မာနန ဝန္ဓနပူဇနာသု ဣဿတိ ဥပဒုဿတိ
ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

သုဘလုလင်...။ ဣဿာဆိုတဲ့ မနာလိုစိတ်ရှိခြင်း၊
သူတပါးတို့ လာဘ်ရမှု၊ သူတပါးတို့ အရိုအသေပြုခံရမှု၊
သူတပါးတို့အလေးပြုခံရမှု၊ သူတပါးတို့အမြတ်နိုးခံရမှု၊ သူတ
ပါးတို့ ရှိခိုးခံရမှု၊ သူတပါးတို့ အပူဇော်ခံရမှုတို့၌ မနာလို-ငြူစူ
ဖြစ်မှားနေခြင်းဣဿာတရားဆိုးကြီးကို ဖွဲ့နှောင်၍ ထား
ခြင်းဟာဖြင့် အခြွေအရံနည်းပါးစေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာအကျင့် ပဋိ
ပတ်ဖြစ်တယ်။

ဤ စတုတ္ထပုစ္ဆာ (က) အဖြေအတွက် အချုပ်လင်္ကာကို-

မနာလိုငြား၊ ဣဿာပွား၊ နည်းပါးခြွေရံမှာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။

စတုတ္ထပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး စတုတ္ထပုစ္ဆာရဲ့(ခ)အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။ . . . ။

ဣဓ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ အနိဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရလာဘ သက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝဇ္ဇန ပူဇနာသု န ဣဿတိ န ဥပဒုဿတိ န ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ ဤလောကမှာ အချို့ အချို့သော မိန်းမ +ယောက်ျားဟာ ဣဿာဆိုတဲ့ မနာလိုစိတ် မရှိကြဘူး၊ သူတပါးတို့ လာဘ်ရခြင်း၊ အရိုအသေပြုခံရခြင်း၊ အလေးပြုခံရခြင်း၊ အမြတ်နိုးခံရခြင်း၊ ရှိခိုးခံရခြင်း၊ အပူဇော်ခံရခြင်းတို့၌ မနာလို=ငြူစူမှုကင်းပြီး ဣဿာတရားဆိုးကို အထုပ်ကြီးပမာ ဖွဲ့နှောင်ထားဘဲ သူတပါးရဲ့ စည်းစိမ်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မုဒိတာဗြဟ္မစိုရ်တရား ထားရှိတယ်။

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ အဲဒီ မုဒိတာ ဗြဟ္မစိုရ်ပြဌာန်းတဲ့ မဟာ ကုသိုလ်ကံရဲ့ အရှင်ဟာ လူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ

စုတေပြီးတဲ့နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်
ရောက်၍ နေရတယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ
သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ
ယတ္ထ ပစ္စာ ဇာယတိ၊ မဟေသက္ခော ဟောတိ။

အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ မုဒိတာပြဋ္ဌာန်းတဲ့မဂြိုဟ်
ခြင်း မဟာကုသိုလ်ကံအကျိုးပေးခွင့်မရသေးဘဲ တပါးသော
အပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့
အတွက် ထိုသူလူဖြစ်လာလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲ
သား အမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာဘဝမှာ သားသမီး အခြွေ
အရံဘပည့်ပေါများသော မင်း၊ ပေါများသောပုဏ္ဏား၊ ပေါများ
သော သူကြွယ်၊ ပေါများသော ဆင်းရဲသားဖြစ်လာတယ်။

မဟေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏာဝ ပဋိပဒါ
ယဒိဒံ အနိဿာမနကော ဟောတိ၊ ပရလာဘသက္ကာရ
ဂရုကာရ မာနန ဝန္တန ပူဇနာသု န ဣဿတိ န ဥပဒုဿတိ
န ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ မနာလိုစိတ်မရှိဘဲ သူတပါးတို့
လာဘ်ရခြင်း၊ အရိုအသေပြုခံရခြင်း၊ အလေးပြုခံရခြင်း၊ အမြတ်
နိုးခံရခြင်း၊ ရှိအခိုးခံရခြင်း၊ အပူဇော်ခံရခြင်းတို့၌ မနာလို-ဂြိုဟ်မှု
ကင်းပြီး ဣဿာတရားဆိုးကို အထုပ်ကြီးပမာဖွဲ့နှောင်၍မထား
ဘဲ သူတပါးရဲ့စည်းစိမ်ကိုဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မုဒိတာဗြဟ္မစိုရ်
တရားထားရှိခြင်းသည် အခြွေအရံများစေတတ်တဲ့ သမ္မာပဋိပတ်
အကျင့်မြတ်ဖြစ်တယ်။

ဤ စတုတ္ထပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတို့အတွက် အချုပ်
လက်ကိုင်-

(က) မနာလိုငြား၊ ဣဿာပွား၊ နည်းပါးခြွေရံမှာ။

(ခ) ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိထိုက်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရာ၏။ ။

မှတ်ဖွယ်အထူးပြဆိုပါဦးမည်

မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်လေးဘုံသို့
ရောက်ရခြင်းနှင့် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကြောင့် နတ်ပြည်+လူပြည်
သို့ရောက်ရခြင်းဆိုတဲ့ ကမ္မဝိဘင်္ဂအရာဝယ် ဘုံသဘောသည်
သုံးမျိုးရှိတယ်။

(၁) သံတုံးသံခဲကြီးများကို နှစ်ပေါင်းများစွာမီးထဲမှာ အမြဲ
ဖုတ်ထား၊ တစ်နေ့မှာ အရည်ဖြစ်ပြီး ကစဉ့်ကရဲပျောက်သွားမယ်၊
လူရဲ့အသုံးအဆောင် ပေါက်တူး၊ တူးရွင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်း၊ ဘာမှ
မဖြစ်လာဘူး။

(၂) သံတုံးသံခဲကြီးများကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ရေထဲမှာ
အမြဲစိမ်ထားလျှင် သံချေးတက်ပြီး ရေယက်လှုပ်စားတာနဲ့
အရည်ဖြစ်ပြီးပျောက်သွားမယ်၊ လူရဲ့အသုံးအဆောင် ပေါက်တူး၊
တူးရွင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်း စသည် ဘာမှမဖြစ်လာဘူး။

(၃) သံတုံးသံခဲကြီးများကို မီးထဲမှာဖုတ်ပေးလိုက်၊ တစ်ခါ
ထုတ်ပြီးတော့ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ပုံရအောင် တူနဲ့ထူပေးပြင်ပေး
လိုက်၊ သင့်လျော်အောင်ရေထဲချပေးလိုက်၊ အဲဒီလို မီးတလှည့်၊
တူတလှည့်၊ ရေတလှည့် အကြိမ်ကြိမ်ပြုပြင်ပေးသွားလျှင် တစ်

နေ့ကျတော့ အဲဒီသံတုံးသံခဲဟာ လူရဲ့အသုံးအဆောင် ပေါက်
တူး၊ တူးရှင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်း စသည်ဖြစ်လာမှာ ဧကန္တပဲ။ (ဒါက
ဥပမာဖြစ်တယ်) ထိုအတူပင် ဘုံသဘောလဲပဲ သုံးမျိုးရှိတယ်။

(၁) ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်=အပါယ်
လေးဘုံမှာဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော သံတုံးသံခဲက
ဒုက္ခတည်းဟူသော မီးထဲမှာ အမြဲဖုတ်ထားတယ်။ မီးထဲမှာ
အမြဲဖုတ်ထားတဲ့ သံတုံး၊ နေ့လဲ ဒုက္ခမီးထဲ၊ ညလဲ ဒုက္ခမီးထဲမှာ
အမြဲဖုတ်ထားပယ်။ “ငရဲ တိရိစ္ဆာန်၊ ပြိတ်အသူရာ၊ ပါယ်လေးရွာ”
ဆိုတဲ့ အောက်အပါယ်လေးဘုံကခန္ဓာဟာ အချိန်တိုင်းအချိန်
တိုင်း ဒုက္ခတည်းဟူသောမီးထဲမှာ အမြဲဖုတ်ထားတဲ့ သံတုံးသံခဲ
ဖြစ်လို့ တစ်ဘဝသာဆုံးသွားတယ်၊ ပါရမီကောင်းမှုကုသိုလ်ဆိုတဲ့
သတ္တဝါရဲ့အသုံးအဆောင် ဘာမှမရလိုက်ဘူး။

(၂) နတ်ပြည်ဗြဟ္မာပြည်က ခန္ဓာကျတော့ ထိုနတ် ပြည်
ဗြဟ္မာပြည်မှာက ဆင်းရဲဒုက္ခမရှိတဲ့အတွက် နတ်+ဗြဟ္မာတို့ရဲ့
ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော သံတုံးသံခဲဟာ သုခချမ်းသာတည်းဟူ
သော ရေထဲမှာအမြဲစိမ်ထားတာဖြစ်တော့ တစ်ဘဝသာ ဆုံးသွား
တယ်၊ ပါရမီကောင်းမှုကုသိုလ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါရဲ့ အသုံးအဆောင်
ဘာမှမရလိုက်ဘူး။

ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ကြီး ပါရမီဖြည့်စဉ်
အခါ တစ်ခါတစ်ရံများသောအားဖြင့် လူ့ဘဝက သေပြီးယင်
နတ်ပြည်+ ဗြဟ္မာပြည် ရောက်သွားကြတယ်။ ရောက်တဲ့အခါ
“ယခုအခါ ငါ ဘယ်ရောက်လာပါလိမ့်”လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တော့
နတ်ပြည်သို့ရောက် မှန်းသိတယ်၊ နတ်ပြည်ဆိုတာ အလောင်း
တော်ကြီးများရဲ့ ဉာဏ်မျက်စိနဲ့ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် လူပြည်မှာ

စီးပွားဥစ္စာရှာပြီးတော့ အဲဒီစီးပွားဥစ္စာနဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာ အပန်းဖြေ အနားယူတဲ့စခန်း (မောင်း မကန်တို့၊ ငပလီတို့)ကို သွားပြီး သက်ဆိုင်ရာဌာနသို့ အခကြေးငွေပေးပြီး ဘာမှအလုပ် မလုပ်ပဲ အချိန်ကျ အစားအသောက်ရောက်လာ၊ ချမ်းသာစွာ နေ၊ အနားယူသလို-

နတ်ပြည်+ဗြဟ္မာပြည်ဆိုတာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုဥစ္စာ တွေပေးပြီး နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာခံစားပြီး အနားယူရာ ဘုံဌာနဖြစ်တယ်။ သံတုံးသံခဲကို အမြဲရေစိမ်ထား တာနဲ့တူတယ်။ တစ်ဘဝသာ ဆုံးသွားတယ်၊ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်ရယ်လို့ မဖြစ်လိုက်ဘူး။ ထို့ကြောင့် အလောင်းတော် ကြီးများ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်သွားဖြစ်တဲ့အခါ ကမ္ဘာသာမပျက် လို့ကတော့ နတ်သက်+ဗြဟ္မာသက် ပြည့်အောင်မနေဘူး။ အဓိမုတ္တိမရဏဆို တဲ့ သေခြင်းမျိုးနဲ့ ဗိမာန်ထဲဝင်ပြီး နတ်ဖြစ်လျှင် ထွက်သက်ဝင် သက်အောင့်ထား (ဗြဟ္မာဖြစ်လျှင် ပင်ကိုက ထွက်သက်ဝင် သက်မရှိတဲ့အတွက် အောင့်ထားစရာမလို၊ ဆိတ်ဆိတ်နေ) လိုက်လျှင်ပင် နတ်သက်+ဗြဟ္မာသက်ကြွ၍ လူ့ပြည်မှာ ပြန်ဖြစ်တယ်။

(၃) လူ့ပြည်မှာတော့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော သံတုံးသံခဲကို အနိဋ္ဌလောကဓံဆိုတဲ့ ဒုက္ခမီးထဲကျလိုက် (ဖုတ် လိုက်)၊ ယောနိသော မနသိကာရဆိုတဲ့တူနဲ့ ထုလိုက် (ပြင်ပေး လိုက်)၊ ဣဋ္ဌလောကဓံဆိုတဲ့ သုခရေထဲ နှစ်ပေးလိုက်၊ တစ်ဖန် အနိဋ္ဌလောကဓံဆိုတဲ့ ဒုက္ခမီးထဲ ဖုတ်လိုက်၊ ယောနိသောမန သိကာရဆိုတဲ့ တူနဲ့ထုလိုက်၊ ပြင်ပေးလိုက်၊ ဣဋ္ဌလောကဓံဆိုတဲ့ သုခရေထဲနှစ်ပေးလိုက်၊ ထိုသို့ အနိဋ္ဌလောကဓံ ဒုက္ခ၊ ယောနိ သောမနသိကာရတူ၊ ဣဋ္ဌလောကဓံ သုခ= တို့နဲ့ တွေ့ဖန်များ

တော့ မီးတစ်လှည့်၊ တူတစ်လှည့်၊ ရေတစ်လှည့် အကြိမ်ကြိမ်ပြု
ပြင်ပေးအပ်တဲ့ သံတုံးသံခဲဟာ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ လူအသုံး
အဆောင်ပေါက်တူး၊ တူးရှင်း၊ ဓား၊ ခက်ရင်းဖြစ်လာသလို ဒီခန္ဓာ
အစဉ်မှာ သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၊ သာဝက
ဗောဓိဉာဏ်ဆိုတဲ့ ကိုယ်ရည်သန်အပ်သည့် ဗောဓိ ဉာဏ်သုံးမျိုး
အသီးသီးဖြစ်လာတယ်။ အလောင်းတော်ကြီးများဟာ လူ့ဘဝကို
ဤအတိုင်း တန်ဖိုးထားပြီး မြင်တော်မူကြတယ်။

ပဉ္စမပြဿနာအတွဲ အဖြေ

ပဉ္စမပြဿနာအတွဲက (က) အချို့မှာ စီးပွားဥစ္စာနည်းပါး
တယ်။ (ခ) အချို့မှာ စီးပွားဥစ္စာပေါများတယ်၊ ဘာကြောင့်
လဲ... တဲ့။

ပဉ္စမပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး ပဉ္စမပုစ္ဆာရဲ့ (က)
အဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဣဓ မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ န
ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္တံ ပါနံ
ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိလေပနံ သေယျာ + ဝသထ +
ပဒီပေယျံ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်... ၊ ဣဓ=ဤ
လောက၌။ ဧကစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ= မိန်းမသည်
လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ =ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။

သမဏဿ ဝါ=ရဟန်းအားလည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ=ပုဏ္ဏားအားလည်းကောင်း။ အန္တံ=စားဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။ ပါနံ-သောက်ဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝတ္ထံ=အဝတ်သင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း။ ယာနံ-ထီး ဖိနပ်ယာဉ်ကိုလည်းကောင်း။ မာလာ+ ဂန္ဓ+ ဝိလေပနံ- ပန်း၊ နံ့သာ၊ နံ့သာပျောင်း (နံ့သာပျော့= ကော့စမစ်တစ်)ကိုလည်းကောင်း။ သေယျာ+ဝသထ+ ပဒီပေယျံ= အိ ရာနေရာ၊ ဇရပ်တန်ဆောင်း၊ ဆီမီးကိုလည်းကောင်း။ န ဒါတာ-မပေးမလှူသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

သုဘလုလင် . . . လောကမှာ အချို့သော မိန်းမ+ယောက်ျားများဟာ မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့ သမဏ + ဗြာဟ္မဏခေါ်တွင် သူတော်စင်တို့အား စားဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်၊ အဖျော်ယမကာ၊ အဝတ်၊ ပုဆိုး၊ သင်္ကန်း၊ ယာဉ်ရထား (လူ့လောကအတွက်)(သာသနာမှာတော့ ထီးဖိနပ်ကို ယာဉ်လို့ခေါ်တယ်။)ပန်းရယ်၊ နံ့သာရယ်၊ နံ့သာပျောင်း=(နံ့သာ ပျော့=ကော့စမစ်တစ်)၊ အိပ်ရာ နေရာ၊ ဇရပ်တန်ဆောင်း၊ ကျောင်းဓမ္မာရုံ၊ အဆောက်အအုံ၊ လျှပ်စစ်ဆီမီးများ=အဲဒီဒါနဝတ္ထု(၁၀)မျိုးတွင် တစ်မျိုးကိုမှ မလှူမတန်းဘဲနေတတ်တယ်။

အဲဒီမလှူမတန်းတာကိုက မစ္ဆရိယဖြစ်တယ်။ ထိုသူကို မစ္ဆရိယက အောင်နိုင်သွားပြီဆိုရယ် မစ္ဆရိယလွှမ်းမိုးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ ဒေါသမူစိတ်တွေ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီမစ္ဆရိယခေါင်းဆောင်တဲ့ ဒေါသမူစိတ်ကို အကြောင်းပြုပြီး အကြားအကြားမှာ သူ့အသက်သတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာခိုးခြင်းအစရှိတဲ့ ဒုစရိုက်မှုတွေ ဝင်လာတတ်တယ်။ ဒုစရိုက်မှုတွေဝင်လာပြီဆိုတော့-

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္ထေန ဧဝံ
သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ
ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ မစ္ဆေရပွား မလှူငြားသည်ကို အ
ကြောင်း အခြေခံထားပြီး အခြားခြားသော အကုသိုလ်ကံတွေကို
အပြည့်အစုံပြုသူသည် စုတေပြတ်ကြွေသေလွန်သည်၏ အခြား
မဲ့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်= အပါယ်လေးဘုံသို့
သွားရောက်ပြီး ပဋိသန္ဓေတည်နေရတတ်တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ
ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ
အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္ဆာဇာယတိ၊ အပ္ပဘောဂေါ
ဟောတိ။

အဲဒီမစ္ဆရိယခေါင်းဆောင်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေး
ခွင့်မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်
ကံအကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူလူဖြစ်လာလျှင် ဖြစ်လေရာ
ရာ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသားဆိုတဲ့ အမျိုးလေးပါးမှာ
စီးပွားဥစ္စာ နည်းပါးတဲ့မင်း၊ စီးပွားဥစ္စာနည်းပါးတဲ့ပုဏ္ဏား၊ စီးပွား
ဥစ္စာနည်းပါး တဲ့သူကြွယ်၊ စီးပွားဥစ္စာနည်းပါးတဲ့ ဆင်းရဲသား
မျိုးမှာ ဖြစ်လာတတ် တယ် . . . ။ အသုံးအဆောင် နည်းပါးတဲ့
မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသားဖြစ်လာတတ် တယ် . . . ။

ဒါနကောင်းမှုမပြုယင် မင်းပဲဖြစ်ဖြစ် ပုဏ္ဏားပဲဖြစ်ဖြစ်
သူဌေးသူကြွယ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဆင်းရဲသားပဲဖြစ်ဖြစ် စီးပွားဥစ္စာပြည့်
ပြည့် စုံစုံ သူတပါးနည်းတူ မရှိတတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့-

အပဘောဂသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏဝ ပဋိပဒါယဒိဒံ
န ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါအနန္တ
ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိလေပနံ
သေယျာ+ဝသထ+ ပဒီပေယျံ။

(သုဘလုလင် . . . ၊ ရဟန်းပုဏ္ဏားသူမြတ်များအား
စားဖွယ်သောက်ဖွယ်၊ အဝတ်သင်္ကန်း၊ ပန်းနံ့သာ၊
နံ့သာပျောင်း၊ အိပ်ရာ နေရာ၊ ကျောင်း၊ လျှပ်စစ်မီး၊
ဆီမီးဆိုတဲ့ လှူဖွယ်ဝတ္ထုဆယ်ပါးတို့ကို မလှူဒါန်းခြင်းသည်
စီးပွားဥစ္စာ နည်းပါးမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အသုံးအဆောင်
နည်းစေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာပဋိပတ်ဖြစ်တယ် . . . ။)

ဤပဉ္စမပုစ္ဆာ (က) အဖြေအတွက် အချုပ်လင်္ကာကို-

မစ္ဆေရပွား၊ မလှူငြား၊ နည်းပါး ကိုယ့်ဥစ္စာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။ ။

ပဉ္စမပုစ္ဆာ (ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားကဆက်လက်ပြီး ပဉ္စမပုစ္ဆာ (ခ)
အဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ် . . . ။

ဣဓ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိဝါ ပုရိသောဝါ ဒါတာ
ဟောတိသမဏဿဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါအနန္တပါနံ ဝတ္ထံယာနံ
မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိလေပနံ သေယျာ+ ဝသထ+ ပဒီပေယျံ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင် . . . ။ ဣဓ=ဤ

လောက၌။ ဧကစ္စော = အချို့သော။ ဣတ္ထိဝါ = မိန်းမတို့သည်
လည်းကောင်း။ ပုရိသောဝါ = ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။
သမဏဿ ဝါ = ရဟန်းအားလည်းကောင်း။ ဗြဟ္မဏဿ ဝါ =
ပုဏ္ဏားအားလည်းကောင်း။ အန္တံ = စားဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။
ပါနံ = သောက်ဖွယ် ကိုလည်းကောင်း။ ဝတ္ထံ = အဝတ်သင်္ကန်းကို
လည်းကောင်း။ ယာနံ = ထီးဖိနပ်ယာဉ်ကိုလည်းကောင်း။
မာလာ + ဂန္ဓ + ဝိလေနံ = ပန်းနံ့သာ + နံသာပျောင်း (နံ့သာပျော့
= ကော့စ မစ်တစ်) ကိုလည်းကောင်း။ သေယျာ + ဝသထ + ပဒီ-
ပေယျံ = အိပ်ရာနေရာ၊ ဇရပ်၊ တန်ဆောင်း၊ လျှပ်စစ်မီး၊ ဆီမီး
ကိုလည်းကောင်း။ ဒါတာ = ပေးလှူသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။

သုဘလုလင် . . . ၊ လောကမှာ အချို့သောမိန်းမ +
ယောက်ျားများဟာ မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့ သမဏ +
ဗြဟ္မဏခေါ်တွင် သူတော်စင်တို့အား စားဖွယ် သောက်ဖွယ်၊
အဖျော်ယာမကာ၊ အဝတ်၊ ပုဆိုး၊ သင်္ကန်း၊ (လှူလောကအတွက်)
ယာဉ်ရထား (သာသနာအတွက်) ထီး၊ ဖိနပ်၊ ပန်း၊ နံ့သာ၊ နံ့သာ
ပျောင်း၊ အိပ်ရာနေရာ၊ ဇရပ် တန်ဆောင်း၊ ကျောင်း ဓမ္မာရုံ၊
လျှပ်စစ် မီး၊ ဆီမီးများ အဲဒီ ဒါန ဝတ္ထု(၁၀)မျိုးတို့ကို ပေးလှူ
တယ် . . . ။

အဲဒီဒါနကောင်းမှုကို ပုဗ္ဗ + မုဉ္ဇ + အပရ ဆိုတဲ့
စေတနာသုံးတန် အပြည့်အစုံ = ယညသမ္ပဒါဖြစ်အောင်ပြု
လုပ်ပြီဆိုလျှင် . . .

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ
သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ
လောကံ ဥပဇ္ဇတိ။

သုဘလုလင်. . . ၊ အဲဒီယညသမ္ပဒါ မဟာကုသိုလ်ရဲ့ အရှင်ဟာ လူ့ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေ စုတေပြီးတဲ့နောက်မှာ နတ်ပြည်လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေရတယ်. . ။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ မဟာဘောဂေါ ဟောတိ။

အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ ယညသမ္ပဒါဒါန ကုသိုလ်'ကံ အကျိုးပေးခွင့်မရသေးဘဲ တပါးသော အပရာပရိယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူ လူ ဖြစ်လာလျှင် မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား အမျိုးလေးဖြာ ဖြစ်လေရာရာဘဝမှာ အဲဒီ ယညသမ္ပဒါဒါနကောင်းမှုကုသိုလ် ကံက ထောက်ပံ့လို့ ဥစ္စာစီးပွားအသုံးအဆောင် ပေါများတဲ့ မင်း၊ ပေါများတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ ပေါများတဲ့ သူကြွယ်၊ ပေါများတဲ့ ဆင်းရဲသားဖြစ်လာတတ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့-

မဟာဘောဂသံ ဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အနန္တံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာ+ဂန္ဓ+ဝိပလေနံ သေယျာ+ ဝသထ+ပဒီပေယျံ။

သုဘလုလင်. . . ၊ ရဟန်း+ပုဏ္ဏား သူမြတ်များအား စားဖွယ်၊သောက်ဖွယ်၊ အဝတ် သင်္ကန်း၊ပန်းနံ့သာ၊ နံ့သာ ပျောင်း၊ အိပ်ရာနေရာ၊ ကျောင်း၊ လျှပ်စစ်မီး၊ ဆီမီးဆိုတဲ့ လှူဖွယ် ဝတ္ထုဆယ်ပါးတို့ကို လှူဒါန်းခြင်းသည် စီးပွားဥစ္စာ အသုံးအ

ဆောင်ပေါများမှုကိုဖြစ်စေတဲ့ သမ္မာပဋိပတ်ဖြစ်တယ်။

ဤ ပဉ္စမပုစ္ဆာ (က)နှင့်(ခ) အဖြေတို့အတွက် အချုပ် လင်္ကာကို-

(က) မစ္ဆေရပ္ပာ၊ မလုးဌာ၊ နည်းပါး ကိုယ့်ဥစ္စာ။

(ခ) ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိအပ်စွာ။

ဤကဲ့သို့မှတ်ယူရာ၏။

ဆဋ္ဌမပြဿနာအထွေအမြဲ

ဆဋ္ဌမပြဿနာအတွဲက (က)“လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါ လျက် အချို့မှာမြတ်သောအမျိုး၌ ဖြစ်ကြတယ်။ (ခ)အချို့မှာနိမ့် ကျတဲ့အမျိုးမှာဖြစ်ကြတယ်။ ဆင်းရဲသာထဲမှာလဲ ပန်းမှိုက်သွန် ဘင်ကျုံးတဲ့ ဒွန်းစက္ကားပုဂ္ဂိုလ်တွေကျတော့ ဆင်းရဲသားက သော် မှလဲ “ ဟာ. . ဒီလူတွေဟာ အမျိုးညံ့တဲ့ ဖုန်းတောင်းယားစကား တွေ”လို့ပြောဆိုကြရတယ်။ အဲဒီလိုနှစ်မျိုးနှစ်စား ကွဲပြားရတာ ဟာ ဘာကြောင့်လဲ”လို့မေးတယ်။

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ(က)အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာရဲ့ (က)အဖြေကို ဤကဲ့သို့ဟောတော်မူတယ်. . . ။

ဣဓ မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အတိမာနိ အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ န အဘိဝါဒေတိ၊ ပစ္စုဒ္ဓာတဗ္ဗံ န ပစ္စုဒ္ဓေတိ အာသနာရဟဿ န အာသနံဒေတိ၊ မဂ္ဂါရဟဿ န မဂ္ဂံ ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ န

သက္ကဏှရောတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ န ဂရုကာရောတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ န
မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ န ပူဇေတိ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်. . ။ ဣဓ=ဤ လော
က၌။ ဧကစ္စော=မချို့သော။ ဣတ္ထိဝါ=မိန်းမသည်လည်း ကောင်း။
ပုရိသောဝါ=ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ ထဒ္ဒေါ=ခက်ထန်
သည်။ အတိမာနီ= မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးသည်။ ဟောတိ=
ဖြစ်၏။ အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ န အဘိဝါဒေတိ=မိမိကရှိခိုး
ရမည်ပုဂ္ဂိုလ် ကိုရှိမခိုး။ ပစ္စုဒ္ဓာတဗ္ဗံ န ပစ္စုဒ္ဓေတိ=မိမိကခရီးဦး
ကြိုဆိုမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုခရီးဦးမကြိုဆို။ အာသနာရဟဿ န
အာသနံ ဒေတိ= နေရာပေးထိုက်သူ သက်ကြီးရွယ်အိုများအား
နေရာကိုမပေး။ မဂ္ဂါရဟဿ န မဂ္ဂံ ဒေတိ=လမ်းခရီးပေးထိုက်
သူ သက်ကြီးရွယ်အိုများအား လမ်းခရီးကိုမပေး။ သက္ကာတဗ္ဗံ
န သက္ကရောတိ= အရိုအသေပြုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိုအသေမပြု။
ဂရုကာတဗ္ဗံ န ဂရုကာရောတိ=အလေးပြုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်
ကိုအလေးမပြု။ မာ နေတဗ္ဗံ န မာနေတိ= မြတ်နိုးရ မည့်ပုဂ္ဂိုလ်
ကို မမြတ်နိုး။ ပူဇေတဗ္ဗံ န ပူဇေတိ=ပူဇော်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်
ကိုမပူဇော်။

သုဘလုလင်. . . ၊ ဤလောကမှာ အချို့အချို့သော
မိန်းမ+ယောက်ျားများဟာ မာန်မာနခက်ထန်တယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်
ကို သိပ်ပြီးအထင်ကြီးတယ် (အဲဒီလိုမာန်မာနခက်ထန် ကိုယ့်
ကိုယ်ကိုအထင်ကြီးအတွက်) ရှိခိုးရမည်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှိမခိုးနိုင်ဘူး၊
ခရီးဦးကြိုဆိုရမည်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခရီးဦးမကြိုဆိုနိုင်ဘူး။ မာန
'မာနတည်းဟူသော ထွန်တုံးကြီးကိုမျိုထားလို့၊)နေရာပေးထိုက်
တဲ့ သက်ကြီးရွယ်အိုများလာလျှင် နေရာမပေးဘူး၊ လမ်းခရီး

မှာဆိုလျှင်လည်း ကိုယ်ထက်သက်ကြီးရွယ်အိုများအား ကိုယ်က
ဘေးကဖယ် လက်အုပ်ချီပြီး လမ်းခရီးပေးရမည်ကိုမပေးဘူး။
တကတဲ ပခုံးချင်းများတောင်တိုတ်သွားမယ့်ပုံကြီး။ အဲဒါ ဘာလဲ
ဆိုတော့ မာန်မာနကြီးတာ၊ မကျိုးနွံတာ၊ မာန်မာနကြီးလျှင်
ဒီအမူအယာတွေပေါ်ကုန်တယ်။ အရိုအသေပြုရမည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို
အရိုအသေမပြု၊ အလေးမပြုရမည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို လေးမပြု ၊ မြတ်နိုး
ရမည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မမြတ်နိုး၊ ပူဇော်ရမည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မပူဇော်
တော့ဘူး။

မာနတရားကို ဗိုလ်မှူးတပ်မှူးခန့်ထားတော့ ပြုရမှာတွေ
ကို မပြုဘဲ မပြုရမည့် အဲဒီဒုစရိုက်အကုသိုလ်တွေကို လျှောက်ပြု
တော့တယ်၊ ပြုမှားပြစ်မှားကုန်တော့-

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ
သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ
ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သုဘလုလင် . . ။ မာနတရားလျှင် အကြောင်းရင်းရှိတဲ့
အကုသိုလ်ကံတွေကို အပြည့်အစုံပြုသူသည် စုတိပြတ်ကြွေသေ
လွန်သည်၏ အခြားမဲ့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်
အပါယ်လေးဘုံသို့ သွားရောက်ပြီး ဘဝပဋိသန္ဓေ တည်နေရ
တတ်တယ်။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ
ဒုဂ္ဂတိ * ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ မနုဿတ္တံ
အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ နိစကုလီနော
ဟောတိ။

အဲဒီ မာနတရား ခေါင်းပါးတဲ့ အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေး
ခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသောအပရာပရိယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ
အကျိုး ပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူလူဖြစ်လာလျှင် အင်မတန်
ယုတ်ညံ့တယ်ဆိုတဲ့ ဒွန်းစက္ကားမျိုး၊ ပန်းမှိုက်သွန်မျိုး၊ ဘင်ကျုံးမျိုး
ဆိုတဲ့ အောက်တန်းအကျဆုံး သူတောင်းစားမျိုးမှာ လာပြီးတော့
ဖြစ်ရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့-

နီစကုလီနသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏာဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ
ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အတိမာနီ အဘိပါဒေတဗ္ဗံ န အဘိဝါဒေတိ
ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ န ပစ္စုဋ္ဌာတိ၊ အာသနာရဟဿ န အာသနံ
ဒေတိ၊ မဂ္ဂါရဟဿ န မဂ္ဂံ ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ န
သက္ကာရောတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ န ဂရုကာရောတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ န
မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ န ပူဇေတိ။

သုဘလုလင် . . ။ မာန်မာန ခက်ထန်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို
အထင်ကြီးခြင်း၊ ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိမခိုးခြင်း၊ ခရီးဦးကြိုဆိုမည့်
သူကို ခရီးဦးမကြိုဆိုခြင်း၊ နေရာပေးထိုက်သူအား နေရာမပေး
ခြင်း၊ လမ်းပေးထိုက်သူကိုလမ်းမပေးခြင်း၊ အရိုအသေပြု ထိုက်သူ
ကို အရိုအသေမပြုခြင်း၊ အလေးပြုထိုက်သူကို အလေးမပြုခြင်း၊
မြတ်နိုးထိုက်သူကို မမြတ်နိုးခြင်း၊ ပူဇော်ထိုက်သူကို မပူဇော်ခြင်း
များသည် ယုတ်နိမ့်သောအမျိုး၌ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာပဋိ
ပတ်ဖြစ်တယ်။ . ။

ဤ ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ(က) အဖြေအတွက် အချုပ်လင်္ကာကို-

မန္တံ မကျိုး၊ မာနအိုး၊ အမျိုးယုတ်တတ်စွာ။

ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။ ။

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ(ခ)အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ(ခ)ရဲ့ အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။ . . ။

ဣဓ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ အတ္ထ ခွေ ဟောတိ အနတိမာနီ အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ အဘိဝါဒေတိ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ၊ အာသနာရဟဿ အာသနံ ဒေတိ၊ မဂ္ဂါရဟဿ မဂ္ဂံ ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရောတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ ဂရုကရောတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို-လုလင် . . ။ ပန= ထိုမှတပါး။ ဣဓ= ဤလောက၌။ ဧကစ္စော = အချို့သော၊ ဣတ္ထိ ဝါ=မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသော ဝါ=ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထခွေ =မခက်ထန်သည်။ အနတိမာနီ = မိမိကိုယ်ကို အထင်မကြီးသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ အဘိဝါ ဒေတဗ္ဗံ အဘိဝါဒေတိ= မိမိက ရှိခိုးရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှိခိုး၏။ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ = မိမိက ခရီးဦးကြိုဆိုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခရီးဦးကြိုဆို၏။ အာသနာရဟဿ အာသနံ ဒေတိ= နေရာပေးထိုက်သူ သက်ကြီးရွယ်အိုများအား နေရာကိုပေး၏။ မဂ္ဂါရဟဿ မဂ္ဂံ ဒေတိ=လမ်းခရီးပေးထိုက်သူ သက်ကြီးရွယ်အို များအား လမ်းခရီးကိုပေး၏။ သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရောတိ=အရိုအသေပြုရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိုအသေပြု၏။ ဂရုကာတဗ္ဗံဂရုက ရောတိ=အလေးပြုရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အလေးပြု၏။ မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ=မြတ်နိုးရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မြတ်နိုး၏။ ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ=

ပူဇော်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပူဇော်၏။

သုဘလုလင် . . . ၊ ဤလောကမှာ မာန်မာနကြီးတဲ့ ယောက်ျား+မိန်းမရှိသလို မခက်မထန် မာန်မာနလုံးဝမရှိတဲ့ မိန်းမ+ယောက်ျားလဲရှိတယ်။ ထိုသည့် မိန်းမ+ယောက်ျား အမျိုးကောင်းသမီး အမျိုးကောင်းသားများသည် သီလ+သမာဓိ+ပညာသိက္ခာဂုဏ်ကြီးမားတဲ့ မိမိရှိခိုးရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရိုသေမြတ်နိုးရှိခိုးတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုယ်ကခရီးဦးကြိုဆိုမှုပြုတယ်။ “ကြွပါခင်ဗျား” စသည်ဖြင့် ဖိတ်မန္တကများပြု၍ နေရာပေးတယ်။ လမ်းခရီးမှာ ခရီးရင်ဆိုင်တွေ့လာတဲ့အခါ ကိုယ့်ထက်အသက် သိက္ခာဂုဏ်ဝါကြီးမားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အား လက်အုပ်ချီပြီး လမ်းပေးတယ်။

“ဒီလမ်းကလေးက သာယာပါတယ်၊ ဒီကကြွတော်မူပါ” လို့ ဆိုလိုက်ရတာဟာ ဘယ့်လောက်ကောင်းသလဲ၊ ဘေးက ကြည့်ရတာလဲ အင်မတန်စိတ်ချမ်းသာတယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်နှိုက်ကလဲ မာန်မာနမရှိတော့ စိတ်နှလုံးအင်မတန် အေးမြတယ်၊ အရိုသေပြုထိုက်သူ၊ အလေးပြုထိုက်သူ၊ မြတ်နိုးထိုက်သူ၊ ပူဇော်ထိုက်သူများကိုရိုသေတယ်၊ အလေးပြုတယ်၊ မြတ်နိုးတယ်၊ ပူဇော်တယ်။

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္ထေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ အဲဒီ မာန်မာနကို နှိမ်ချမှုနိဝါတမင်္ဂလာကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကို အပြည့်အစုံပြုသူသည် လူ့

ဘဝက ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေစုတေပြီးတဲ့နောက်မှာ နတ်ပြည်
လောက၌ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေရတယ်။ . . . ။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ
သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္ထံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ
ယတ္ထ ပစ္စ ၁ ဇာယတိ၊ ဥစ္စာ ကုလီ နော ဟောတိ။

အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ မာန်မာနကိုနှိမ်ချမှု=
နိဝါတမင်္ဂလာ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံက ဘဝပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေး
ခွင့်မရသေးဘဲ တပါးသောအပရာပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်
ကံက အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုသူလူဖြစ်လာလျှင်
မာန်မာနကိုနှိမ်ချမှု=နိဝါတမင်္ဂလာကောင်းမှုကုသိုလ်ကံရဲ့
ထောက်ပံ့ချက်ကြောင့်ထိုသူသည် မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူကြွယ်
မျိုးဆိုတဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့အမျိုးကြီးသုံးပါးမှာ သွားပြီးဖြစ်ရတယ်။
ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့-

ဥစ္စာကုလီနသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏဝ ပဋိပဒါ
ယဒိဒံ အတ္ထဒွေါ ဟောတိ အနတိမာနိ၊ အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ
အဘိဝါဒေတိ၊ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ၊ အာသနာရဟဿ
အာသနံ ဒေတိ၊ မဂ္ဂါရ ဟဿမဂ္ဂံ ဒေတိ၊ သက္ကာတဗ္ဗံ
သက္ကရောတိ၊ ဂရုကာတဗ္ဗံ ဂရုကရောတိ၊ မာနေတဗ္ဗံ
မာနေတိ၊ ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ။

သုဘလုလင် . . . ။ ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိခိုးခြင်း၊ ခရီးဦးကြို
ဆိုထိုက်သူကို ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ နေရာပေးထိုက်သူအား
နေရာပေးခြင်း၊ ခရီးလမ်းပေးထိုက်သူအား ခရီးလမ်းပေးခြင်း၊

အရိုအသေပြု ထိုက်သူကို အရိုအသေပြုခြင်း၊ အလေးပြုထိုက်သူကိုအလေးပြုခြင်း၊ မြတ်နိုးထိုက်သူကို မြတ်နိုးခြင်း၊ ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ခြင်းဆိုတဲ့ မာန်မာနကိုနှိမ်ချမှု=နိဝါတမင်လာကောင်းမှုကုသိုလ်ကံသည် မြင့်မြတ်သောအမျိုး၌ ဖြစ်စေတတ်သည့် သမ္မာပဋိပတ် ကောင်းမြတ်သောအကျင့်ဖြစ်တယ်။

ဤနေရာ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် (က) မာန်မာနကို နှိမ်ချမှု=နိဝါတမင်လာကုသိုလ်နှင့် (ခ) အခြားတပါးသော လူ့ဘဝပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးမယ့်ကုသိုလ်တို့ အချင်းချင်း ဤသို့ပြောကြတယ် ဆိုကြပါစို့။ . . . ။

(ခ)အမှတ်ပြု လူ့ဘဝ ပဋိသန္ဓေ ကျိုးပေးမယ့် အခြားတပါး သောကုသိုလ်ကံ (က) အမှတ်ပြု နိဝါတမင်လာကုသိုလ်ကို “နေစမ်းပါဦးဗျာ၊ နောက်နောက် ဘဝများရောက်မှ ဤသူကို ခင်ဗျား နတ်ရွာသူဂတိသို့ပို့စမ်းပါ။ ပထမ ကျွန်ုပ် ဒီလူကို လူ့ပြည်သို့ပို့ချင်လို့ ကျွန်ုပ်အား အလှည့်ပေးပါဦး” လို့ ပြောဘိသကဲ့သို့ ‘အဲဒီ(ခ)အမှတ်ပြု အခြားတပါးသော အပရာရိယကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးလို့ လူ့ဘုံသို့ရောက်လာတယ်ဆိုလျှင်ပဲ-

(က) အမှတ်ပြု နိဝါတမင်လာကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံက “လူ့ဘုံသို့ပို့တာတော့ဟုတ်ပြီ၊ သို့ပေမယ့် ယံဝါတံဝါ= ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား တွေ့လေရာအမျိုးမှာသွားပြီး အသင်မပို့ပါနဲ့၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီသူအတိတ်ဘဝတုန်းက မာန်မာနမကြီးတဲ့လူ၊ ရှိခိုးထိုက်သူကိုရှိခိုးတဲ့လူ၊ ခရီးဦးကြိုထိုက်သူကို ခရီးဦးကြိုတဲ့လူ၊ နေရာပေးထိုက်သူအား နေရာပေးတဲ့လူ၊ လမ်းပေးထိုက်သူအား လမ်းပေးတဲ့လူ၊ ရှိသေထိုက်+အလေးပြုထိုက်+

မြတ်နိုးထိုက်+ ပူဇော်ထိုက်သူကို ရိုသေသူ၊ အလေးပြုသူ၊ မြတ်နိုးသူ၊ ပူဇော်သူဖြစ်ခဲ့တဲ့အတွက် မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးသူကြွယ်မျိုးဆိုတဲ့ အထက်တန်းကျတဲ့အမျိုးမှာ ဖြစ်စေရမယ်လို့ ပြောဘိသကဲ့သို့ အဲဒီ(က)အမှတ်ပြ မာန် မာနကိုနှိမ်ချမှု နိပါတမင်္ဂလာကုသိုလ်ကံက ဥပတ္တမ္ဘကအနေနဲ့ ထောက်ပံ့ပေးလို့ ထိုသူသည် လူ့ဘုံသို့ ရောက်လာတဲ့အခါမှာ မင်း မျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူကြွယ်မျိုးဆိုတဲ့ အထက်တန်းကျ တဲ့ အမျိုးမှာ သွားဖြစ်ရတယ်။

ဤ ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာ (က) နှင့် (ခ) အဖြေတို့အတွက်အချုပ်လက်ကံကို-

(က)မန္တမကျိုး၊ မာနအိုး၊ အမျိုးယုတ်တတ်စွာ။

(ခ)ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိအပ်စွာ။

ဤကဲ့သို့မှတ်ယူရာ၏။ ။

သတ္တမပြဿနာအကျ အဖြေ

ခုနစ်ခုမြောက် နောက်ဆုံးသတ္တမပြဿနာအတွက် “မြတ်စွာဘုရား . . . လူလူချင်း အတူတူဖြစ်ပါလျက် (က) အချို့ပညာမရှိ ကြဘူး၊ (ခ) အချို့ပညာရှိကြပါတယ်၊ ဘာကြောင့် ပညာမရှိရသလဲ၊ ဘာကြောင့် ပညာရှိရသလဲ” လို့ သုဘလုလင်က မေးလျှောက်တယ်။

သတ္တမပုစ္ဆာ (က) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး သတ္တမပုစ္ဆာရဲ့ (က) အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ်။ . . . ။

ဣဓ မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ- “ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ၊ ကိံ အကုသလံ။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ၊ ကိံ အနဝဇ္ဇံ၊ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ၊ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ”တိ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင် . . . ၊ ဣဓ=ဤလောက၌။ ဧကစ္စော=အချို့သော။ ဣတ္ထိ ဝါ=မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိ သောဝါ=ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ သမဏံ ဝါ=ရဟန်းသူမြတ်ကိုလည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ=ပုဏ္ဏားသူမြတ်ကိုလည်းကောင်း။ ဥပသင်္ကမိတွာ=ဆည်းကပ်၍ . . . ။ “ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ=အရှင်ဘုရား . . . အဘယ်တရားသည် ကောင်းသော အကျိုးကိုပေးနိုင်တဲ့ ကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ အကုသလံ=အဘယ်တရားသည် မကောင်းသောဆင်းရဲဒုက္ခအကျိုးကိုပေးနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ=အဘယ်တရားသည် အပြစ်ရှိတဲ့အကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ အနဝဇ္ဇံ= အဘယ်တရားသည် အပြစ်မရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ=အဘယ်တရားသည် မှီဝဲအပ်သောတရားပါနည်း။ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ= အဘယ်တရားသည် မမှီဝဲအပ်သော တရားပါနည်း။ ကိံ=အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ=ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မေ=အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ။ ဒီဃရတ္တံ=ရှည် လျားစွာသော ကာလပတ်လုံး။ အဟိတာယ=အစီးအပွားမဲ့ဖို့ရန်။ ဒုက္ခာယ=ဆင်းရဲဖို့ရန်။ ဟောတိ=ဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံ ပန=

အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ=ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မေ= အကျွန်၏အဖို့ရာ။ ဒီဃရတ္တံ=ရှည်လျားစွာသော ကာလပတ်လုံး။ ဟိတာယ=အစီးအပွားအလို့ငှါ။ သုခါယ=ချမ်းသာခြင်းငှါ။ ဟောတိ=ဖြစ်ပါသနည်း။ ကုတိ=ဤသို့။ ပရိပုစ္ဆိတာ=မေးမြန်းလျှောက်ထားသည်။ န ဟောတိ=မဖြစ်၊ (ဝါ) န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ=မမေးမြန်း မလျှောက်ထားချေ။ . . . ။

သုဘလုလင် . . . ဤလောကမှာ အချို့သောမိန်းမ+ ယောက်ျားများသည် ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူမြတ်များထံ ကပ်ရောက်ပြီး “အရှင်ဘုရား . . . ၊ ကုသိုလ်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ အကုသိုလ်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ အပြစ်ရှိတဲ့တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ အပြစ်မရှိတဲ့တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ မှီဝဲရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ မမှီဝဲရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ ဘယ်လိုအမှုကိုပြုလျှင် အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ ကာလရှည်လျားစွာ စီးပွားမဲ့ဖို့ရန်၊ ဆင်းရဲဖို့ရန်ဖြစ်မှာပါလဲဘုရား၊ ထို့ပြင် ဘယ်လိုအမှုကိုပြုလျှင် အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ ကာလရှည်လျားစွာ စီးပွားချမ်းသာဖြစ်ဖို့ရန် ဖြစ်မှာပါလဲဘုရား” လို့ မမေးမြန်းဘူး။

မမေးမြန်တော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ်မှန်း + အကုသိုလ်မှန်း မသိဘူး။ အပြစ်ရှိသောတရားမှန်း+ အပြစ်မရှိသောတရားမှန်းမသိဘူး။ မှီဝဲရမည့်တရားမှန်း+မမှီဝဲမည့်တရားမှန်း မသိဘူး။ အစီးအပွားမဲ့ဒုက္ခဖြစ်မည့်တရားမှန်း+ စီးပွားချမ်းသာဖြစ်မည့်တရားမှန်းမသိဘူး။ မသိတော့ ကုသိုလ်တရားပွားရမည့်အစား အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွားမိတော့သည်။ ပယ်ရမည့်တရားကို မပယ်၊ ပွားရမည့်တရားကိုမပွားမိဘဲ ပယ်ရမည့်တရား

ကို ပွား၊ ပွားရမည့်တရားကိုပယ်တဲ့ အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ကုန်
ရော။ အကုသိုလ်တွေဖြစ်လျှင်-

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာ
ဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ
ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သော=ထို ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား သူမြတ်များသို့၊ ခစားဆည်း
ကပ် သို့ပြုအပ်မည် မပြုမည်ကို စိတ်ကြည်ညွတ်နူး စူးစူး စမ်းစမ်း
မမေးမမြန်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ သမတ္တေန=ဤသို့ လောက်င
ကုံလုံပြည့်စုံသော။ ဧဝံသမာဒိန္နေန=ဤသို့အကျင့်မှုကို ကောင်း
စွာယူမိသော။ တေန ကမ္မေန=ထို မမေးမမြန်း မစူးစမ်းခြင်း
တည်းဟူသော အကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ
မရဏာ=ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေစုတေသည်မှ နောက်၌။ အပါယံ
ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ=ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ်၊ အသူရာ
အပါယ်လေးရွာသို့၊ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေရလေ
၏။ . . . ။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံမရဏာ အပါယံ
ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ
အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ ဒုပ္ပညော ဟောတိ။

အခြားတပါးသော အပရာပရိယကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေး
ခွင့်ရတဲ့အတွက် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် အပါယ်
လေးဘုံသို့၊ မကပ်ရောက်ဘဲ လူ့ဘဝသို့၊ ထိုသူ ဘဝပဋိသန္ဓေ
ကပ်ရောက်၍ နေလာလျှင် မမေးမမြန်း မစူးစမ်းခြင်းတည်းဟူ
သော အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်လေရာရာ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊

သူကြွယ်၊ ဆင်းရဲသား အမျိုးလေးပါးဝယ် ပညာမရှိတဲ့မင်း၊ ပညာမရှိတဲ့ ပုဏ္ဏား၊ ပညာမရှိတဲ့သူကြွယ်၊ ပညာမရှိတဲ့ဆင်းရဲသား ဖြစ်ရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ -

ဒုပ္ပညံသံဝတ္တနိကာ ဧသော မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ-“ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ၊ ကိံ အကုသလံ၊ ကိံ သာဝဇ္ဇံ၊ ကိံ အနဝဇ္ဇံ။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ၊ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒီယရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယမာနံ ဒီယရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ” တိ။

သုဘလုလင် . . . အဲဒီ ရဟန်းပုဏ္ဏားသူမြတ်များထံခစား ဆည်းကပ်ပြီးသို့ ပြုအပ်မည်+မအပ်မည်ကို သာကြည်ရှင်လန်း မမေးမြန်းတဲ့အတွက် ပွားရပယ်ရမည့်တရားကိုမသိဘဲ ပယ်ရမည့် တရားကို ပွား၊ ပွားရမည့်တရားကိုပယ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံဟာ ပညာမရှိခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မိစ္ဆာပဋိပတ်ဖြစ်တယ် . . . ။

ဤ သတ္တမပုစ္ဆာ (က) အဖြေအတွက် အချုပ်လင်္ကာကို-
မောဟဖုံးလွှမ်း၊ မမေးမြန်း၊ ဉာဏ်ကန်းဖြစ်တတ်စွာ။
ဤကဲ့သို့ မှတ်ယူရ၏။

သတ္တမပုစ္ဆာ(ခ) အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ပြီး သတ္တမပုစ္ဆာ(ခ)ရဲ့ အဖြေကို ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူတယ် . . . ။

ဣဓ ပန မာဏဝ ဧကစ္စော ဣတ္ထိ ဝါ ပုရိသော ဝါ သမဏံဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတာ ဟောတိ- “ ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ၊ ကိံ အကုသလံ။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ၊ ကိံ အနဝဇ္ဇံ။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယမာနံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ” တိ။

မာဏဝ= သုဘမည်တွင် အို-လုလင် . . . ။ ပန=ထိုမှ တပါး။ ဣဓ= ဤလောက၌။ ဧကစ္စော= အချို့သော။ ဣတ္ထိဝါ= မိန်းမသည်လည်းကောင်း။ ပုရိသောဝါ= ယောက်ျားသည်လည်းကောင်း။ သမဏံဝါ= ရဟန်းသူမြတ်သို့လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ= ပုဏ္ဏားသူမြတ်သို့လည်းကောင်း။ ဥပသင်္ကမိတွာ= ဆည်းကပ်၍ . . . ။ “ ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ= အရှင်ဘုရား . . . ။ အဘယ်တရားသည် ကောင်းသောအကျိုးကိုပေးနိုင်တဲ့ ကုသိုလ် တရားပါနည်းဘုရား။ ကိံ အကုသလံ= အဘယ်တရားသည် မကောင်းသောဆင်းရဲဒုက္ခအကျိုးကိုပေးနိုင်တဲ့ အကုသိုလ် တရားဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ= အဘယ်တရားသည် အပြစ်ရှိတဲ့ အကုသိုလ် တရားဖြစ်ပါသနည်း ဘုရား။ ကိံ အနဝဇ္ဇံ = အဘယ်တရားသည် အပြစ်မရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ= အဘယ်တရားသည် မှီဝဲအပ်သော တရားပါနည်းဘုရား။ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ= အဘယ်တရားသည် မမှီဝဲအပ်သော တရားပါနည်းဘုရား။ ကိံ= အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ= ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မေ= အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ။ ဒီဃရတ္တံ= ရှည်လျားစွာသောကာလပတ်လုံး။ အဟိတာယ= အစီးအပွားမဲ့ဖို့ရန်။ ဒုက္ခာယ= ဆင်းရဲဖို့ရန်။ ဟောတိ= ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ဝါပန= ထိုမှ

တပါး။ ကိံ=အဘယ်အမှုသည်။ ကရိယမာနံ= ပြုအပ်သည် ရှိသော်။ မေ=အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ။ ဒီယရတ္တံ=ရည်စွာသော ကာလပတ်လုံး။ ဟိတာယ=အစီးအပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ= ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ဟောတိ=ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။ ဣတိ= ဤသို့။ ပရိပုစ္ဆိတာ=မေးမြန်း လျှောက်ထားသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်ပေ ၏ . . . ။

သုဘလုလင် . . . အမည်းမှတပါး အဖြူ၊ မကောင်းမှုမှ တပါး ကောင်းမှုကို ဆိုကြစို့။ ဤလောက၌ အချို့အချို့သော အမျိုး ကောင်းသွီး မင်းမိန်းမ၊ အမျိုးကောင်းသား မင်းယောက်ျား သည် ရဟန်း+ပုဏ္ဏားသူမြတ်များထံ ကပ်ရောက်ပြီး“အရှင် ဘုရား . . . ကုသိုလ်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ အကုသိုလ် တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ အပြစ်ရှိတဲ့တရားဆိုတာ ဘယ် တရားပါတုံး၊ အပြစ်မရှိတဲ့တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ မှီဝဲ ရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး၊ မမှီဝဲရမည့်တရားဆိုတာ ဘယ်တရားပါတုံး။ ဘယ်လိုအမှုကိုပြုလျှင် အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ ကာလရှည်လျားစွာ စီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်မှာပါလဲဘုရား၊ ထို့အပြင် ဘယ်လိုအမှုကိုပြုလျှင် ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ ကာလရှည်လျားစွာ စီးပွား ချမ်းသာဖြစ်ဖို့ရန် ဖြစ်မှာပါလဲဘုရား” လို့မေးမြန်းတယ်။

မေးမြန်းတော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ်မှန်း+အကု သိုလ် မှန်းသိတယ်။ အပြစ်ရှိသောတရားမှန်း+ အပြစ်မရှိသော တရားမှန်းသိတယ်။ မှီဝဲရမည့်တရားမှန်း+ မမှီဝဲရမည့်တရားမှန်း သိတယ်။ အစီးအပွားမဲ့=ဒုက္ခဖြစ်စေမည့်တရားမှန်း+စီးပွား ချမ်း သာ=သုခဖြစ်စေမည့်တရားမှန်းသိတယ်။ သိကော့ ပယ်ရမည့် တရားကို ပယ်တဲ့ကုသိုလ်တွေ၊ ပွားရမည့်တရားပွားတဲ့ ကုသိုလ်

တွေ=အဲဒီပညာသံဝတ္တနကကုသိုလ်တရားတွေ ထိုသူ သန္တာန်မှာ အဖန်ဖန်ဖြစ်တယ် . . . ။

သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္ဓေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

သော=ထိုရဟန်း ပုဏ္ဏား၊ သူမြတ်များ၊ သို့ခစားဆည်းကပ်၊ သို့ပြုအပ်မည်၊ မအပ်မည်ကို၊ စိတ်ကြည်ညွတ်နူး၊ စူးစူးစမ်းစမ်း၊ မေးမြန်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ သမတ္တေန=ဤသို့ လောက်ငှကုံလုံပြည့်စုံသော။ ဧဝံသမာဒိန္ဓေန=ဤသို့သော အကျင့်ကို ကောင်းစွာယူနိုင်သော။ တေနကမ္မေန=ထိုစူးစူးစမ်းစမ်းမေးမြန်းခြင်းတည်းဟူသော ပညာသံဝတ္တနက ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ=ကိုယ်ခန္ဓာပြတ်ကြွေစုတေသည်မှာ နောက်ကာလ၌။ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ=ကောင်းသောသူတို့၏လားရာ နတ်ရွာလောကသို့။ ဥပပဇ္ဇတိ=ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ နေရ၏။

နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ၊ မဟာပညော ဟောတိ။

အကယ်၍ တမလွန်လောကမှာ ထိုစူးစူးစမ်းစမ်းမေးမြန်းခြင်းတည်းဟူသော=ပညာသံဝတ္တနကကုသိုလ်ကံက ဘဝပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးခွင့် မရသေးဘဲ တပါးသောအပရာပရိယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကအကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် ထိုကံကြောင့် ထိုသူလူဖြစ်လာလျှင် စူးစူးစမ်းစမ်း မေးမြန်းခြင်း=ပညာသံဝတ္တ

နကကုသိုလ်ကံရဲ့ ထောက်ပံ့ချက်ကြောင့် ထိုသူသည် ပညာရှိသောမင်း၊ ပညာရှိသော ပုဏ္ဏား၊ ပညာရှိသောသူကြွယ်၊ ပညာရှိသော ဆင်းရဲသား သွားပြီးဖြစ်ရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့-

မဟာပညသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ- “ကိံ ဘန္တေ ကုသလံ၊ ကိံ အကုသလံ။ ကိံ သာဝဇ္ဇံ၊ ကိံ အနဝဇ္ဇံ။ ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ၊ ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ကိံ မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ၊ ကိံ ဝါ ပန မေ ကရိယမာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ” တိ။

သုဘလုလင် . . . ၊ ရဟန်း ပုဏ္ဏား၊ သူမြတ်များထံ၊ ခစား ဆည်းကပ်၊ သို့ပြုအပ်မည်၊ မအပ်မည်ကို၊ စိတ်ကြည်ညွတ်နူး၊ စူးစူးစမ်းစမ်း၊ မေးမြန်းခြင်းဆိုတဲ့ အကျင့်သည် ပညာတရားကြီး မားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သမ္မာပဋိပတ်ကောင်းမြတ်သော အကျင့်ဖြစ်ပေတယ် . . . ။

ဤ သတ္တမပုစ္ဆာ (က) (ခ) အဖြေတို့အတွက် အချုပ် လင်္ကာကို-

(က)မောဟဖုံးလွှမ်း၊ မမေးမြန်း၊ ဉာဏ်ကန်းဖြစ်တတ်စွာ။

(ခ) ထိုမှအပြန်၊ ကောင်းကျိုးမှန်၊ ဝေဖန်သိအပ်စွာ။

ဤကဲ့သို့မှတ်ယူရ၏။ ။

နိဂုံးဒေသနာ

ဣတိ ခေါ မာဏဝ-

(က) အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပါယုကတ္တံ ဥပနေတိ၊ ဒိဃာယုကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒိဃာယုကတ္တံ ဥပနေတိ။

(ခ) ဗဟ္မာဗာဓသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဗဟ္မာဗာဓတ္တံ ဥပနေတိ၊ အပ္ပါဗာဓသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပါဗာဓတ္တံ ဥပနေတိ။

(ဂ) ဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒုဗ္ဗဏ္ဏတ္တံ ဥပနေတိ၊ ပါဿဒိကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ပါဿဒိကတ္တံ ဥပနေတိ။

(ဃ) အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပေသက္ခတ္တံ ဥပနေတိ၊ မဟေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ မဟေသက္ခတ္တံ ဥပနေတိ။

(င) အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပဘောဂတ္တံ ဥပနေတိ။ မဟာဘောဂသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ မဟာဘောဂတ္တံ ဥပနေတိ။

(စ) နိစကုလီနသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ နိစကုလီနတ္တံ ဥပနေတိ။ ဥစ္စာကုလီနသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဥစ္စာကုလီနတ္တံ ဥပနေတိ။

(ဆ) ဒုပ္ပညသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒုပ္ပညတ္တံ ဥပနေတိ။ မဟာပညသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ မဟာပညတ္တံ ဥပနေတိ။

သုဘလုလင်. . . ၊ ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း-

(က) အသက်တို့မှုကိုဖြစ်စေဟတ်တဲ့ သူ့အသက်ကို သေအောင်သတ်ခြင်းဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတမိစ္ဆာအကျင့်ပဋိပတ်သည် အသက်တို့ခြင်းမကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။ အသက်ရှည်မှုကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ သူ့အသက်ကို သေအောင်သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ခြင်းဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတဝိရတီသမ္မာပဋိပတ်သည် အသက်ရှည်ခြင်းကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။

(ခ) အနာရောဂါထူပြောမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သတ္တဝါတို့ကို ရိုက်ပုတ်ညှဉ်းဆဲမှုဆိုတဲ့ဝိဟိံသာအကုသိုလ်ကံမိစ္ဆာအကျင့်ပဋိပတ်သည် အနာရောဂါထူပြောခြင်းမကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။ အနာကင်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ ဝိဟိံသာအကုသိုလ်ကံမှရှောင်ကြဉ်ခြင်းဆိုတဲ့ သမ္မာပဋိပတ်သည် အနာရောဂါကင်းရှင်းခြင်း ကောင်းကျိုးကိုကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

(ဂ) အဆင်းမလှမှု ရုပ်ဆိုးမှုကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ (သတ္တဝါတို့ကို သတ်ဖြတ်မှု+ညှဉ်းဆဲမှုမဟုတ်ဘဲ) အမျက်ဒေါသ ခြောင်းခြောင်းထခြင်းဆိုတဲ့ ကောဓအကုသိုလ်ကံမိစ္ဆာအကျင့် ပဋိပတ်သည် အဆင်းမလှမှုအရုပ်ဆိုးမှု မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။ ရုပ်ရည်တင့်တယ်ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဖြစ်စေဟတ်တဲ့ အမျက်မထွက်ဘဲ မေတ္တာပွားများခြင်းဆိုတဲ့ သမ္မာပဋိပတ်သည် ရုပ်ရည်တင့်တယ်ကြည်ညိုဖွယ်ရှိခြင်း ကောင်းကျိုးကိုကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

(ဃ) အခြွေအရံ နည်းပါးမှုကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ သူ့စည်း

စိမ်ကို မနာလို-ငြူစူခြင်း=ဣဿာ အကုသိုလ်ခေါ်တဲ့ မိစ္ဆာ အကျင့်ပဋိပတ်သည် အခြွေအရံနည်းပါးမှုမကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။ အခြွေအရံများခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့သူ့စည်းစိမ်ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်းဆိုတဲ့ မုဒိတာဗြဟ္မစိုရ်ကုသိုလ် အကျင့်အမြတ်သည် အခြွေအရံပေါများခြင်းကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။

(င) ဥစ္စာစည်းစိမ်နည်းပါးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ လှူဖွယ်ဝတ္ထုဆယ်ပါးကို မလှူမတန်းမပေးကမ်းခြင်း = မစ္ဆရိယအကုသိုလ်ခေါ်တဲ့ မိစ္ဆာအကျင့်ပဋိပတ်သည် ဥစ္စာစည်းစိမ်နည်းပါးခြင်း=မကောင်းကျိုးကိုကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။ ဥစ္စာစည်းစိမ်ပေါများခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ အလှူဆယ်သင်းပေးလှူခြင်းဆိုတဲ့ သမ္မာပဋိပတ်အကျင့်မြတ်သည် ဥစ္စာစည်းစိမ်ပေါများခြင်း=ကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။

(စ) အမျိုးယုတ်နိမ့်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ မကျိုးမနွံမာန်ထောင်ခြင်းအကုသိုလ်မိစ္ဆာအကျင့်ပဋိပတ်သည် အမျိုးယုတ် နိမ့်ခြင်း=မကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။ အမျိုးမြင့်မြတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ မာန်စွယ်ကိုချိုး ကျိုးနွံရိုသေခြင်း= သမ္မာပဋိပတ်သည် အမျိုးမြင့်မြတ်ခြင်း=ကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။

(ဆ) ပညာနည်းပါးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ (ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားသူမြတ်များထံ၊ ခစားဆည်းကပ်၊ သို့ပြုအပ်မည်၊ မအပ်မည်ကို၊ စိတ်ကြည်ညွတ်နှူး) စူးစူးစမ်းစမ်းမမေးမြန်းခြင်းတည်းဟူသော မိစ္ဆာပဋိပတ်သည် ပညာနည်းပါးခြင်း မကောင်းကျိုးကို

ကပ်၍ ဆောင်တတ်တယ်။ ပညာကြီးမာခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ သူမြတ်တို့ထံချဉ်းကပ်၍ ပြုအပ်+မပြုအပ်တရားများကို စူးစမ်း မေးမြန်းခြင်းတည်းဟူသော သမ္မာပဋိပတ်သည် ပညာကြီးမား ခြင်းကောင်းကျိုးကို ကပ်၍ဆောင်တတ်တယ်။

ကမ္မဿကာ မာဏဝ သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ
ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓု ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ၊ ကမ္မံ သတ္တေ
ဝိဘဇတိ ယဒိဒံ ဟိနပ္ပဏီတတာယ။

မာဏဝ=သုဘမည်တွင် အို-လုလင်. . . . ၊ သတ္တာ= သတ္တဝါ မှန်သမျှတို့သည်။ ကမ္မဿကာ=ကံသာလျှင်ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဒါယာဒါ=ကံ၏အမွေကို ခံယူကြကုန်၏။ ကမ္မယောနိ=ကံသာလျှင်အခြေခံ အကြောင်းရင်းရှိကြကုန်၏။ ကမ္မဗန္ဓု=ကံသာလျှင် ဆွေးမျိုးရှိကြကုန်၏။ ကမ္မပ္ပဋိဿရဏာ= ကံသာလျှင် ကိုးကွယ်လည်း လျောင်းအားထားရာ ရှိကြကုန်၏။ ကမ္မံ=ကံသည်။ သတ္တေ=သတ္တဝါ တို့ကို။ ယဒိဒံ-ယာယ ဣမာယ ဟိနပ္ပဏီတတာယ=အယုတ်ဖြစ်ဖို့ရန်+အမြတ်ဖြစ်ဖို့ရန်။ ဝိဘဇတိ=ဝေဖန်ပေးပေ၏။

ဤနေရာမှာပင် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်သံရပ်စဲပြီး ဆုံးသွားလေပြီ။

မြတ်စွာဘုရားဒေသနာနိဂုံး အဆုံးလဲသတ်လိုက်ကာ - ရာ သုဘလုလင်က ဘာလျှောက်သလဲဆိုတော့

အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ၊ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ။

အို-အရှင်ဂေါတမ. . . . ၊ အရှင်စကားသည် သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိပါပေစွ အနက်နှင့်

ပြည့်စုံသောမကြာင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိပါပေစွ။

သေယျထာပိ ဘော ဂေါတမ နိက္ခုဒ္ဓိတံ ဝါ ဥက္ခုဒ္ဓေယျ၊ ပဋိစ္စန္တံ ဝါ ဝိဝရေယျ၊ မုဠဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ၊ အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ “စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တိ” တိ။

လောကဥပမာစကား လျှောက်ထားရပါလျှင် . . . ၊ မှောက်ထားတဲ့ပစ္စည်းကို လှန်၍ပြလိုက်သလို၊ တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားတဲ့ပစ္စည်းကို အဖုံးကိုဖွင့်ပြလိုက်သလို၊ မျက်စိလည်လမ်းမှားနေသော ယောက်ျားကို (လက်ကိုကိုင်ဆွဲ မောင်သွားရမှာ ဤလမ်းပဲ)လို့ လမ်းမှန်ကို ပြောကြားသကဲ့သို့ မှောင်ထဲ၌ “မျက်စိအမြင်ရှိကြသူတို့သည် အဆင်းမျိုးစုံကို မြင်ကြပါရန်” ဟု ဆီမီးတန်ဆောင်ကို စိုက်ထောင် ညှိသီးဘိသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော=ဤဥပမာအတူပင် အရှင်ဂေါတမသည် အကျွန်ုပ်အား အကြောင်းပေါင်းများစွာဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကောင်းကို ဖျောင်းဖျောင်းဖျဖျ ဟောပြတော်မူအပ်ပါပေပြီ။

ဤကဲ့သို့လျှောက်ထားပြီးလျှင် -

သုဘလုဇဉ် သရဏဂုံ ခံယူခြင်း

ဧသာ+ဟံ . ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စတိက္ခုသံဃဉ္စ၊ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတန္တိ။

ဧသာ+ဟံ-ဧသော အဟံ = ထိုအကျွန်ုပ်သည်။ ဘဝန္တ
ဂေါတမဉ္ဇ=အရှင်ဂေါတမကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မဉ္ဇ=မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာဟု၊ ဆယ်တန်ထင်ပေါ်၊ တရားတော်ကိုလည်း
ကောင်း။ ဘိက္ခုသံဃဉ္ဇ=ရဟန်းသံဃာကိုလည်းကောင်း။ သရဏံ=
ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်းရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ=သိပါ၏
ဘုရား၊ ဆည်းကပ်ပါ၏ဘုရား။ “ရှေးတုန်းက ဤစာပိုဒ်ဖြင့်
သရဏဂုံခံကြတယ်”။

ဘဝံ ဂေါတမော=အရှင် ဂေါတမသည်။ မံ=အကျွန်ုပ်ကို။
အဇ္ဇတဂ္ဂေ=ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ=အသက်နှင့်ပြည့်စုံ
သမျှကာလပတ်လုံး၊ (ဝါ) အသက်ထက်ဆုံး။ သရဏံ ဂတံ=
သရဏဂုံတည်သော။ ဥပါသကံ=ဒါယကာတစ်ယောက်ဟူ၍။
ဓာရေတု=မှတ်တော် မူပါဘုရား။ (စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်ဟူ၍
လည်းကောင်း၊ သုဘသုတ်ဟူ၍လည်းကောင်း=နှစ်မည်ရသော
သုတ္တန် ဤတွင်ပြီးဆုံးပါတယ်)

ဤသို့လျှင် နှစ်မည်ရတဲ့ သုတ္တန် တရားနာကြားရခြင်း=
ဓမ္မဿာဝနကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ သရဏဂုံ+သီလ
ဆောက်တည်ခြင်း=သီလမယ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံစေတနာ၊
မိမိတို့ဉာဏ်အမြင်မှီကြသမျှ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ အနိစ္စ၊
ဒုက္ခ၊ အနတ္တအခြင်းအရာကို ကောင်းစွာဆင်ခြင်ရခြင်း=ဘာဝနာ
မယ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ ဤသို့စသည်များမြတ်
ပေါင်း အပ်သော ကောင်းမှု = ကုသိုလ်ကံအရပ်ရပ်တို့ကြောင့်
ဒုက္ခခပ်သိမ်းငြိမ်းရာဧကန် နိဗ္ဗာန်ပရမတ်ကို မပင်မပန်းချမ်းသာ
လွယ်ကူသော အကျင့်ပဋိပတ်၊ လျင်မြန်သောဂိ၊ သနာအသိ
ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်လျင်မြန်ထုတ်ချောက်
မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြသည့် ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ . . . ။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ ထို
 နောက်ဆုံးဘဝ ပစ္ဆိမပရိနိဗ္ဗာန စုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့နောက်ကာ
 လ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ၊ ဂတိ၊ ယောနိ၊ ဝိညာဏဌိတိ၊
 သတ္တာဝါသ၊ သတ္တနိကာယ၌မှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး
 ဒုက္ခသစ္စာဝဋ် မီးစာတရားတို့ တစ်ဖန်မဖြစ်သော ချုပ်ခြင်းငြိမ်း
 ခြင်း=အနုပ္ပါဒနိရောဓ=အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရသဖြင့်
 ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်
 သိမ်း သံသရာမီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေကုန်
 သတည်း။ . . ။

သာဓု. . . သာဓု. . . သာဓု. . . ။

စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တန် တရားတော်ပြီးပါပြီ။

အာဠာသတ္တန်တရားတော်

ကောဇာသတ္တရာဇ် ၁၃၃၅-ခု၊ သာသနာတော် ၂၅၁၇-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း (၂) ရက်နေ့ညဉ့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကန်ဘဲ၊ မိုးကောင်းဘုရားဓမ္မာရုံကြီး၌ “ မိုးကောင်းစေတီတော် ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စ အဖွဲ့” ကခေါင်းဆောင်လျက် “မင်းကွန်းတိုက်နယ် ဆေးရုံထောက်ပံ့ရေး ပဒေသာ” အလှူဒါန၊ ပရိက္ခာရာအလှူဒါနပွဲ၌ ဟောကြားအပ်သော သင်္ဂါထာ ဝဂ္ဂသံသုတ်၊ ယက္ခသံယုတ်ဝယ် ဆယ်ခုမြောက်ဖြစ်သော အာဠာသတ္တန်တရားတော်။

ဘုန်းကြီးယခုဟောမည့် သုတ္တန်ကို အာဠာသတ္တန် လို့ခေါ်ပါတယ်။ ထိုသုတ္တန်ကို အဋ္ဌကထာဆရာတော်ဖွင့်ပြတာဟာ ဘုန်းကြီးတို့သီတင်းသုံးဖော် သံဃာတော်ချင်းကျတော့ သိပါတယ်။ အများကြီး ၁၀- ရွက်ကျော်ကျော်ဖွင့်ပါတယ်။ ငုံ့မိသလောက် ဘုန်းကြီးတတ်နိုင်သလောက် တရားနာပရိတ်သတ်အား ဟောပြောမယ်။

ရှေးဦးစွာ အဲဒီ အာဠာသတ္တန်မှာ အာဠာသန္တတိ ဘီးလူး မြတ်စွာဘုရားကို တိုက်ခိုက်တဲ့နေရာမှာ ရှေ့ပိုင်းသူ ရဲ့ လက်နက် (၉)မျိုးနဲ့ ဘုရားကိုပစ်တယ်။ အဲဒီပစ်ကွဲ လက်နက် (၉)မျိုးကို အောင်နိုင်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားအား ရှိခိုးဖို့၊ ရှိခိုးပြီးတော့ မိမိတို့လဲ မြတ်စွာဘုရားတော်ရဲ့သားတော်၊ သမီးတော်များပီပီ လက်နက်ဘေးဒဏ် ရန်မာရ်ခပင်း လွတ်ကင်းရန် ဆုတောင်းဖို့ဆိုပြီးတော့ “တောင်တွင်းအကျော် မ ကာရလော

ပခင်ကြီးဖျော်"က ဘုရားရှိခိုးဆုတောင်းဂါထာကို ရေးထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဂါထာကို ဘုန်းကြီးများဉာဏ်မီစဉ်းစားမိသလောက် အဋ္ဌကထာကို ကြည့်ပြီး အနက်မြန်မာပြန်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ကြည်ညိုကြရအောင်။

မာရ်လက်နက်ကိုးဖြာ အောင်ဇေယျဝန္တနာ ဆုတောင်းဂါထာ ပါဠိ + အနက်

- ၁။ ဝါတံ ဝဿဉ္စ ပါသာဏံ၊
အာဝုဓံ ဝါဠုကံ တထာ။
ကုက္ကုဋ္ဌံ ကလလ + ဂီရံ၊
အန္ဓကာရ + န္တိ + မေ နဝ။
- ၂။ သတ္တေ မာရေန ဝိဿဋ္ဌေ၊
ဝိဇယန္တံ ဇိနံ နမေ။
အဟမ္ပိ တေန ပုညေန၊
ဝိဇေယျံ သဗ္ဗ + မာယုဓေ။ ။

၁။ ဝါတံ = လောကထွတ်ထား၊ တို့ဘုရားလျှင်၊ ငါးပါး မာရ်ခြွေ၊ပလ္လင်ဗွေ၌၊ စံနေခိုက်ခါ၊မာရ်နတ်လာလျက်၊ စက္ကဝါ တိုက်၊ တောင်နှင့်ရိုက်၍၊ ပန်းမျိုက် မြူစုဏ္ဍံ၊သေးဖွဲ့နုနုသို့၊ မုန့် မုန့်ညက်ညက်၊ ကြေပျက်ပစေဟု၊ စေတနာဆိုး၊ ပြုဖန် ပျိုးသား၊ မိုးရပ်သိမ့်ဟည်း၊ မြေကြီးပဲ့တင်၊ သစ်ပင်ကျောက်တုံး၊ အိမ်အလုံး ကို၊ ခြေမှုန်းဖြတ်ပိုင်း၊ ရှစ်ရပ်တိုင်းမှ၊ အုံ့မှိုင်းလေဆိုး၊ မုန့်တိုင်း လက်နက်မျိုးလည်းကောင်း။

ဝဿဉ္ဇ=အဟုတ်ဒီးဒီး၊ စီးကျသွယ်သွယ်၊ ရေပြင်ကျယ်၌၊ မှီဖွယ်ကင်းမည်၊ သေစိမ့်ရည်၍၊ တမည်ပြုစား၊ ထန်းလုံးဖျားနှင့်၊ တောင်ဖျားမျှအောင်၊ အမြင့်ဆောင်သား၊ ရှစ်ဘောင်ရပ်ခန်း၊ ပြည့်မောက်လျှမ်းသည့်၊ မိုးကြမ်းရေဆိုး၊ လက်နက်မျိုးလည်းကောင်း။

ပါသာဏံ=ကျောက်ဖြင့်ကြိတ်ဖျက်၊ မုန့်.မုန့်.ညက်လျှင်၊ နှိပ်စက်စေရန်၊ တမည်ဖန်၍၊ နဘန်မိုးလုံးထစ်ချုန်းခြံမည်၊ တိုက်ခိုက်သံနှင့်၊ အလှုံဖြိုးဖြိုး၊ ကျောက်ခဲကျောက်စိုင်မိုးလည်းကောင်း။

အာဝုဓံ=အသွေးတစ်ခြား၊ အသားတစ်ထွေ၊ အရေတစ်မျိုး၊ အရိုးတစ်ဂိုဏ်း၊ ထိုးခုတ်ပိုင်း၍၊ အဆိုင်းသေရန်၊ ပြုစီမံသား၊ အလှုံပြိုးပြက်၊ မိုးလုံးလက်အောင်၊ တစ်ဖက်အသွား၊ နှစ်ဖက်သွားဟု၊ လုံ+ ဓား စသည်၊ အမည်မည်လျှင်၊ စုံစီဖန်ပျိုးလက်နက်မိုးလည်းကောင်း။

ဝါဠုကံ တထာ=ထွက်လေဝင်လေ၊ နှစ်ထွေမရှိ၊ သဲဖြင့်ပိ၍၊ မချီသေအောင်၊ ပြုဆောင်ဖန်ပျိုး၊ သဲပူမိုးလည်းကောင်း။

ကုက္ကုဠံ=တစိမ့်စိမ့်ပူ၊ သေအောင်ဟူ၍၊ သူအကြံပျိုးပြာပူမိုးလည်းကောင်း။

ကလလံ =ကျိုက်ကျိုက်ပွက်ဆူ၊ အပူအခိုး၊ ရွံ့ညွန်မိုးလည်းကောင်း။

အင်္ဂါရံ၊ တစ်ခဏခြင်း၊ အပြင်းပူလောင်၊ သေအောင်ဖန်ပျိုး၊ မီးကျိုးမိုးလည်းကောင်း။

အန္တကာရံ=ကြည့်သော်မစွမ်း၊ စမ်းသော်မထင်၊ ကြောက်စိတ်ဝင်၍၊ အလျင်သေရန်၊ တစ်တန်ပြုဆောင်၊ အမှိုက်မှောင်လည်းကောင်း။ ဣတိ = ဤသို့။

၂။ မာရေန=ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်၊ မာရ်နတ်အယုတ်

သည်။ (ယက္ခေန=အာဠဝက၊ ယက္ခစစ်မျိုး၊ နတ်ဘီလူးသည်) ဝိဿဋ္ဌေ=ရှူးရှူးမာန်ဟုန်၊ ဒေါသုပုန်ဖြင့်၊ ပြောဟုန်ထပ်ထပ်၊ အကြိမ်ကြိမ်ပစ်လွှင့်အပ်ကုန်သော။ ဣမေ နဝ သတ္ထေ=လေ မိုးကျောက်သဲ၊ ညွှန်မီးခဲနှင့်၊ ပြာမဲ့မိုက်မှောင်၊ ပြောင်ပြောင် လက်နက်၊ ရောင်ပြိုးပြက်ဟု၊ ကိုးချက်ရန်စွယ်၊ လက်နက်မျိုး၊ အန္တရာယ်တို့ကို။ ဝိဇယန္တံ=ဗိုလ်ပါအပေါင်း၊ သောင်း ကုဋေအား၊ ပကတိဆောင်နိုင်ငြားသော်လည်း၊ ရိုက်လားပုတ်လား၊ အဖ အပါးဝယ်၊ ဆိုးဝါးမာန်မူ၊ သားငယ်တူသို့၊ သီတဂူနှုန်း၊ ကြည် နှလုံးဖြင့်၊ မြေလုံးငြိမ်အောင်၊ သက်သေဆောင်၍၊ အောင်တော် မူကြီးအောင်တော်မူထသော၊ (ဝါ) အောင်တော်မူသောကြောင့်။ ဇိနံ=ဇိနဟူသည်၊ အမည်တံဆိပ်၊ ဘွဲ့ပုံလိပ်ဖြင့်၊ ခတ်နှိပ်ပေါ်ထင်၊ အောင်ပွဲရှင်မြတ်စွာဘုရားကို။ နမေ-နမာမ= ကိုယ်နှုတ်နှလုံး၊ သုံးပါးပျောင်းပျော့၊ မာန်ကိုလျော့၍၊ ကန်တော့မြတ်နိုး၊ လက်စုံ မိုးလျက်၊ ရှိခိုးဦးညွှန်ပါကုန်၏ဘုရား။ ။

မယမ္ပိ= စတုသမုဋ္ဌာန်၊ ပြုလုပ်ဖန်သည့်၊ ရုပ်နာမ် ပေါင်း ချုပ်၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း။ တေနပုညေန = လက်နက်မျိုးကို၊ ဖျက်ချိုးနှိမ်ခွေး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်၊ ချီးကျူးဝန္တနာ၊ စေတနာ ပဏာမ၊ မြတ်ပုညကြောင့်။ သဗ္ဗ+မာယုဓေ= သေနတ်လေးမြား၊ လုံစားမီးပေါက်၊ အမြောက်စိန်ဗုံး၊ ခြေမှုန်းခွင်းဖြတ်၊ အကျဉ်း မှတ်သော်၊ လွတ်အပ် + မလွတ်အပ်၊ နှစ်ရပ်ကျုံးခြုံ၊ အလုံးစုံ သော လက်နက်မျိုးတို့ကို။ ဝိဇေယျံ-ဝိဇေယျာမ= ယနေ့ကစ၊ နိဗ္ဗာန်ရသည့်၊ ကာလတခွင်၊ သံသာပြင်ဝယ်၊ မမြင်ရမကြားရ၊ အဝေးကပင်အောင်ရနိုင်ရ၊ အောင်နိုင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို့ ကုန်၏ မြတ်စွာဘုရား။ . . . ။ မြတ်စွာဘုရား။ . . . ။

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု . . . ။

ဆောင်ရန်လင်္ကာ

ဒီထက်မြန်ပြီး လင်္ကာလေးနဲ့ ရွတ်ချင်ယင်လဲ ရှိပြန်
တယ်။

အယုတ်တမာ၊ ရိုင်းမိုက်စွာသား၊ အာဠာက၊ နတ်
ယက္ခလျှင်၊ ဒေါသလွမ်းမိုး၊ ပြုဖန်ပျိုးသည့်၊ လေမိုးကျောက်သဲ၊
ရေမီးခဲနှင့်၊ ပြာမွဲမိုက်မှောင်၊ ပြောင်ပြောင်လက်လက်၊ ရောင်
ပြုံးပြက်ဟု၊ ကိုးချက် ရန်စွယ်၊ အန္တရာယ်ကို၊ ဆံနယ်မြူမျှ၊
မ ကြောင့်ကြဘဲ၊ ဆုံးစအောင်နိုင်၊ စောဘုန်းလှိုင်အား၊ ဦးယိုင်
ညွတ်လျှိုး၊ ကျွန်ုပ်ရှစ်ခိုးသည် . . . ဘေးမျိုး လက်နက်ကင်း
စေသောင့် . . . လို့ ရွတ်ဆိုရန် ဖြစ်ပါတယ်။

ရတုဆီမှာ တောင်းပါ

ပါဠိနှင့်အနက် ကျယ်ဝန်း၍ မကျက်နိုင်ယင် တို့တို့
ဆိုလိုရင်း အဲဒီလင်္ကာကလေး ရွတ်ဆိုယင် ဘုရားရှိခိုးခြင်း ကိစ္စ
လည်းပြီးတယ်။ လောကဥပမာအားဖြင့် ပိုက်ဆံမရှိတဲ့လူထံ
သွားပြီး “ကျွန်ုပ်အား မုန့်ဖိုးထမင်းဖိုးငွေတစ်ကျပ်လောက်ပေးပါ
ခင်ဗျား” လို့ အဲဒီလို သွားတောင်းယင် အတောင်းခံရတဲ့လူရဲ့
အပြစ်မဟုတ်ဘူး၊ တောင်းတဲ့လူက အလိုက်မသိတာဖြစ်တယ်။
ပိုက်ဆံရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပေးနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသွားတောင်းမှ တောင်းတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့တောင်းခြင်းဟာ သဘာဝကျတယ်လို့ ဆိုရသလို--

ထို့အတူပဲ မိမိကိုယ်တိုင် လက်နက်ဘေးဒဏ် ရန်မာန်ကို
မအောင်မြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသွားပြီး “လက်နက်ဘေးဒဏ် ရန်မာန်
ခပင်း အောင်ခြင်းမင်္ဂလာ ဆုပေးပါ” လို့ တောင်းလျှင် တောင်း
တဲ့လူရဲ့အပြစ်သာဖြစ်တယ်။ အမှန်တကယ် မိမိကိုယ်နှိုက်က

လက်နက်ဘေးဒဏ် ရန်ခပင်းကို အောင်ခြင်းမင်္ဂလာ သဘင်ဆင်
ယင်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထံတောင်းမှသာ တောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ တောင်း
ခြင်းလဲ သဘာဝကျ၍ တောင်းတိုင်းလဲ ရနိုင်ပါတယ်။ ဤအရာ
မျိုးကို သြစိတျရိတယ်-လိုက်လျောတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

ဒါက ဘုန်ကြီးတို့ သတိပြုရန် ထပ်လောင်းပြောကြား
ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အာဠဝကဘီလူးကြီး၏ ဗိမာန်

အာဠဝကသုတ္တန်မှာ အဋ္ဌကထာဆရာတော်က သုတ္တန်
ပါဠိတော်ရင်းကိုမဖွင့်မီ ရှေးဦးစွာ အာဠဝကနတ်ဘီလူးရဲ့ အ
ကြောင်းကို ဖွင့်ပြသည်မှာ . . . အာဠဝီတိုင်း အာဠဝီပြည်အနီးမှာ
အာဠဝီပြည်နဲ့ တစ်ဂါဝုတ်=သုံးမိုင်လောက်ဝေးသော နေရာ၌
ညောင်ပင်ကြီးတစ်ပင်ရှိတယ်။ အဲဒီညောင်ပင်ကြီးရဲ့အနီးမှာ
အာဠဝကနတ်ဘီလူးရဲ့ ဘူမဋ္ဌကဗိမာန်ရှိတယ်။ သုံး ယူဇနာမြင့်
၍ လုံလုံခြုံခြုံ တံတိုင်းဖြင့် ရံအပ်လျက် တံခါး၊ တံခါး မှန်တို့ပါရှိ
လျက် အပေါ်မှာ ရွှေဇာကွန်ယက်တို့ဖြင့် ဖုံးအုပ်ထား အပ်တယ်။
အဲဒီဗိမာန်မှာ အာဠဝကဘီးလူးနတ်စစ်မျိုး စိုးအုပ်နေထိုင်တယ်။

အဲဒီ အာဠဝကဘီလူး နတ်စစ်မျိုး ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း
ကြီးထံမှ သူ့ဆုရထားတာက နေမွန်းတည့်ချိန်မှာ ညောင်ပင်ကြီး
အရိပ်ကျတဲ့ အဝန်းအဝိုင်းအတွင်း (နေမွန်းတည့်ချိန်ဝင်မှ
မဟုတ်ဘူးနော်၊ ဘယ်အချိန်ပဲဝင်ဝင် အပိုင်ခြားက) နေမွန်းတည့်
ချိန်မှာ ညောင်ပင်ရဲ့အရိပ်ကျရာကို သတ်မှတ်ပြီး အဲဒီအပိုင်း
အခြားအတွင်းနေ ပဲဝင်ဝင် ညဉ့်ပဲဝင်ဝင် ဝင်တဲ့လူကို သူစားပိုင်
ခွင့်ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး အထံမှဆုရထားတယ်။ (အဲဒါ အာ

ဠာကဘီလူးဘက်က စောစောသိထားရမယ့် အချက်ဖြစ်ပါတယ်။)

အာဠာဝီပြည်ကိုစိုးအုပ်တဲ့မင်းကိုလဲ အာဠာကမင်းလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီမင်းရဲ့သားကိုလဲ အာဠာကမင်းသားလို့ ခေါ်တယ်။ မှတ်လို့ကတော့ အင်မတန်လွယ်ပါတယ်။ ဘီလူးရဲ့ အမည်ကလဲ အာဠာက၊ အာဠာဝီပြည်ရှင်ဘုရင်ရဲ့ အမည်ကလဲ အာဠာက၊ အဲဒီ မင်းရဲ့သားကလေးရဲ့ အမည်ကလဲ အာဠာက၊ တစ်ခုမှတ်ထားယင် သုံးခုမှတ်ပြီးသားဖြစ်ပါတယ်။

“ဟာ . . . ဘယ့်နှယ် အဖေကလဲ အာဠာက၊ သားကလဲ အာဠာကဖြစ်နိုင်ပါမည်လား” ဆိုတော့ အိန္ဒိယရဲ့ ယဉ်ကျေးမှု နော်၊ ဇနကဇာတ်ကိုကြည့်ပါ။ ဘိုးတော်က ဇနကမင်း၊ သူ့ရဲ့ သားတော်အကြီးနှင့်အငယ် နှစ်ယောက်စလုံး ဇနကပါပဲ။ အကြီး အငယ်ကွဲအောင် အရိဋ္ဌနှင့်ပေါလ ဝိသေသနတပ်ပြီးတော့ သားကြီးကို အရိဋ္ဌဇနက၊ သားငယ်ကို ပေါလဇနကလို့ခေါ်တယ်။ တစ်ဖန် အရိဋ္ဌဇနက ကမ္ပွေတဲ့သား ဘုရားအလောင်းကျပြန်တော့လဲ ဇနကပဲ။ အဲဒီလိုအဖ၏အမည်၊ အဘိုး၏အမည်ကို သား၊ မြေးတို့ကို မှည့်ခေါ်ခြင်းဟာ အိန္ဒိယရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုပါ။ ယနေ့ မြန်မာပြည်မှာလဲပဲ အဲဒီယဉ်ကျေးမှုကို ယူပြီးတော့ မိဖရဲ့ နာမည် အကွရာတစ်လုံး၊ နှစ်လုံး ယူပြီးမှည့်တဲ့နာမည်တွေ အများကြီးတွေ့ရပါတယ်။

မင်းများယောလျှော်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

အဲဒီမှာ အာဠာဝီပြည်ရှင်ဘုရင် အာဠာကမင်းတရားက -

- ၁။ စောရပဋိဗာဟန = သူပုန်ရန်နှင့် လူဆိုးသူဆိုး
ဘေးကို တားမြစ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း။
- ၂။ ပဋိရာဇနိသေဓန = ရန်မူလိုသော တစ်ဖက်မင်း
တို့ရဲ့ ရန်မူမှုကို တားမြစ်ဖို့ မိမိရဲ့အင်အားကို
ပြရန်အတွက်လည်းကောင်း။
- ၃။ ဗျာယာမကရဏ = မိမိရဲ့ ယောက်ျားတို့ လုံ့လ
ဝီရိယစွမ်းရည်သတ္တိရှိမှုကို ပြရန်အတွက်လည်း
ကောင်း။

ဤရည်ရွယ်ချက်သုံးရပ်ဖြင့် အာဠဝကဘုရင်ဟာ ခုနှစ်
ရက်တစ်ကြိမ် ခုနှစ်ရက်တစ်ကြိမ်ကျ မိမိရဲ့စစ်သည်ဗိုလ်ပါ
မြောက်မြားစွာနှင့်အတူ တောလိုက်လေ့ရှိတယ်။ အဲဒီလို တော
လိုက်ခဲ့ရာမှာ တစ်နေ့သ၌ တောထဲရောက်တော့ ဘုရင့်ကိုယ်
တိုင်က-

ယဿ ပဿေန မိဂေါ ပလာယတိ၊ တဿေဝ
ဘာရော။

ယဿ=အကြင်သူ၏။ ပဿေန= နံပါးအနီးအပါးတာ
ငန်းဖြင့်။ မိဂေါ= သားကောင်သည်။ ပလာယတိ= ပြေးငြားအံ့။
တဿေဝ-ထို တာငန်းရှင်၏သာလျှင်။ ဘာရော=တာဝန်သည်။
ဟောတု= ဖြစ်ပစေ။

ငါ့တာက သားကောင်ထွက်လျှင် ငါ့တာဝန်၊ မောင်
မင်းတို့တာက သားကောင်ထွက်လျှင် မောင်မင်းတို့တာဝန်လို့
အဲဒီလိုဘုရင်ကိုယ်တိုင် ကြပ်မတ်၍တာဝန်အသီးအသီးချပြီး
ကိုယ်တိုင်ကလဲ တာငန်းတစ်ခုယူ၍ တောလိုက်ကြတယ်။

ရွှေသမင် မင်းကြီးကာလက

တောချောက်သူမင်းချင်းတွေ တစ်ယူဇနာ (၁၂)မိုင် လောက်ကနေပြီးတော့ ချောက်ကြလို့ သားကောင်များ လျှို မြောင်ရှိရာ ဦးတည်ပြီးပြေးလာကြတဲ့အခါ ဧဏီမည်သော သား ကောင်တစ်ကောင် အာဠဝကမင်းကြီးရဲ့ တာဝန်းထဲက လွတ် မြောက်ထွက်ပြေးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် “ ရွှေသမင် ဘယ်က ထွက် မင်းကြီးတာကထွက်” ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်တယ်။ အေး. . ဧဏီဆိုတဲ့သားကောင်ဟာ ရွှေရောင် အဆင်းရှိတယ်။ ဧဏီသားကောင် မင်းကြီးတာကထွက်ပြေး တော့ အားမာန်အဟုတ်နဲ့ပြည့်စုံတဲ့ အာဠဝကမင်းကြီး လေး လက်နက်ခွဲကိုင်ပြီး ခြေကျင်ပင် သုံးယူဇနာ(၃၆)မိုင်တိုင်အောင် အပြေးလိုက်တယ်။

ဧဏီသားကောင်တို့မည်သည် သုံးယူဇနာ (၃၆- မိုင်)ပဲ တစ်ဟုန်တိုး ပြေးနိုင်တယ်။ သုံးယူဇနာလဲရောက်ရော တခါထဲ ဟောလိုက်ပြီး ရှေ့ကိုဆက်၍မပြေးနိုင်တဲ့ ဧဏီသားကောင်ကို ဘုရင်မင်းကမိတယ်။ မိတယ်ဆိုယင်ပဲ ဘုရင်အနေနဲ့ သမင် သားကို မစားလိုသော်လဲ “ ငါတို့ မင်းကြီးဟာ သားကောင်ကိုရ အောင်မဖမ်းနိုင်ပါဘူး” လို့ပြန်ရယ်ပြုမှုမှလွတ်အောင် ဧဏီ သားကောင်ကိုနှုတ်ပိုင်းဖြတ်သတ်၍ ထမ်းပိုးဖြင့်ထမ်းပြီး ပြန် အလာ မြို့နှင့်တစ်ဂါဝုတ် (၃- မိုင်)ခန့်အရောက် အာဠဝက ဘီဘူး စိုးအုပ်တဲ့ပညောင်ပင်ကြီးသို့ ရောက်ခဲ့တယ်။ အသွား အပြန် မိုင်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ကျော်ဆိုတော့ ဘယ်သူမှယုံနိုင် စရာမရှိဘူးနော်. . ။ ဒါပေမယ့်အာဠဝကမင်းကြီးကတော့ အမှန် ပင်မိုင်ခြောက်ဆယ်ကျော်ခရီးကိုသွားခဲ့ရတယ်။ အာဠဝက

မင်းကြီးခရီးပန်းလှ၍ အပန်းဖြေရန် ညောင်ပင်အရင်းဝင်
ရောက် အပန်းဖြေနားနေတဲ့အခါ အာဠဝကဘီဘူး စားဖို့ရန်
မင်း၏အနီးသို့ ကပ်ရောက်လာတယ်။

မင်း၏ဏှိမကား

ထိုသို့ကပ်ရောက်လာတဲ့အခါ အာဠဝကမင်းက အာဠဝ
ကဘီလူးနှင့် ကတိကဝတ် ထားသောအနေဖြင့်-

မုဉ္ဇ မံ၊ အဟံ တေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ မနုဿဉ္ဇ ထာလိ
ပါကဉ္စ ပေသေဿာမိ။

“ အသင်ဘီလူး . . . ကျွန်ုပ်ကိုလွှတ်ပါ။ ကျွန်ုပ်ကိုလွှတ်ခဲ့
ယင် နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း လူကပ်ယောက်တပ်ယောက်နဲ့ ထမင်း
ကျက်အိုးတစ်လုံးတစ်လုံး အပို့လွှတ်ပါမည်” ဟု ပြောသောအခါ
အာဠဝကဘီလူးက-

တွံ ရာဇုပဘောဂေန ပမတ္ထော န သရိဿသိ၊ အဟံ
ပန ဘဝနံ အနုပဂတဉ္စ အနုညာတဉ္စ ခါဒိတုံ န လဘာမိ၊
သွာ+ဟံ ဘဝန္တမ္ပိ ဇိယေယျံ။

သင်မင်းကြီးသည် မင်းစည်းစိမ်ဖြင့် မေ့လျော့ပြီး ယခု
ပြုတဲ့ကတိစကားကို အမှတ်မရပဲရှိနိုင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည်ကား
ဤဗိမာန်သို့မကပ်ရောက်သူ၊ ခွင့်မပြုအပ်သူများကိုစားနိုင်ဖို့
အခွင့်မရပါ။ ကျွန်ုပ်သည် သင်မင်းကြီးကိုလွှတ်လိုက်ယင် ကျွန်ုပ်
မှာဆုံးရှုံးနိုင်ပေသည်ဟု အရေးဆိုသောအခါ အာဠဝကမင်းက-

ယံ ဒိဝသံ န ပေသေမိ၊ တံ ဒိဝသံ မံ ဂဟေတွာ
ခါဒိ။

မပို့လွှတ်သောနေ့မှာ ငါ့ကိုဖမ်း၍ စားလော့ဟု မိမိကို ခွင့်ပြုစေရန် ပြောကြား၍ အာဠာဝကဘီလူးက ခွင့်ပြုလတ်ရကား အာဠာဝိပြည်သို့ ရှေးရှု ပြန်လာခဲ့တယ်။

မပျော်နိုင်သော မင်းကြီး

ထိုသို့ပြန်လာ၍ မြို့ပြင်ဘက် (၂) မိုင်လောက် ရောက်သောအခါ စောစောကကွဲကွာသွားကြတဲ့ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့နဲ့ တွေ့၍ မင်းကြီးဧဏီသားကောင်ကို နှစ်ပိုင်းဖြတ်သတ်၍ ထမ်းဆောင်လာသည်ကိုမြင်ကြတော့ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အပေါင်းတို့က-

ကိ မဟာရာဇ အယသမတ္တဘယာ ဧဝံ ကိလန္တော+ သိ။

အရှင်မင်းကြီး...။ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရပလေ၊ အကျွန်ုပ်တို့ ဗိုလ်ပါများက 'ငါတို့မင်းကြီးဟာ သားကောင်ကိုရအောင် မဖမ်းနိုင်ဘူး'လို့ ကဲ့ရဲ့မည့်ဘေးမျှလောက်ကိုကြောက်သဖြင့် အရှင်မင်းကြီးသည် ဘာဖြစ်လို့ ဤမျှလောက်အပင်ပန်းခံရတာလဲ"ဟု စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့က ပြောဆိုခရီးဦးကြိုကြလျက် သားကောင်ကို ဆီးကြိုယူကြသော်လည်း မင်းကြီးကမူ ထိုအကြောင်းကိုမပြောဆိုဘဲ စစ်အင်္ဂါလေးပါးဖြင့် အာဠာဝိပြည်သို့ဝင်တယ်။

မှားယွင်းသောလူဂုဏ်

နန်းတွင်းရောက်လို့ နောက်တစ်နေ့ နံနက်စာစားပြီးသောအခါ မြို့ဝန်မင်းကိုခေါ်၍ “မြို့ဝန်မင်း...။ ငါယမန်နေ့က အာဠာဝကဘီလူးရဲ့ ညောင်ပင်ဒေသကို ငါရောက်ခဲ့တဲ့အခါမှ

ငါနှင့်အာဠဝကဘီလူးတို့ စကားအချေအတင်ပြောကြတဲ့အခါ ‘လူတစ်ယောက်နှင့် ထမင်းကျက်အိုးတစ်လုံးပို့ပါမယ်’ လို့ ငါတာဝန်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒီကော့ ပို့ရလိမ့်မယ်” လို့ မင်းကြီးကပြောသောအခါ မြို့ဝန်မင်းက-

ကိံ ဒေဝ ကာလပရိစ္ဆေဒေါ ကတော။

ဒေဝ=အရှင်မင်းကြီး. . . ။ ကိံ= အသို့နည်း။ ကာလပရိစ္ဆေဒေါ= အချိန်အပိုင်းအခြားကို။ ကတော= ပြုအပ်ခဲ့ပါ၏လော။

အရှင်မင်းကြီး. . . ၊ တစ်ခုမေးပါရစေ။ အချိန်အပိုင်းအခြားများပြုခဲ့ရဲ့လား။ (၇)ရက်ပို့မယ်၊ (၁၀)ရက်ပို့မယ်၊ (၁၅)ရက်ပို့မယ်၊ သို့မဟုတ်(၁)လပို့မယ်. . . အဲဒီလို အချိန်အပိုင်းအခြားများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါရဲ့လား” လို့မေးတယ်။

မင်းကလဲရိုးရိုးပဲ။ န ကတော ဘဏော။ အချင်းမြို့ဝန်မင်း. . . ၊ အဲဒီအချိန်အပိုင်းအခြားကိုတော့ ငါမပြုခဲ့မိဘူး” လို့ပြောတဲ့အခါ မြို့ဝန်မင်းကဆက်၍

“ ဒုဋ္ဌ၊ ကတံ ဒေဝ။ အရှင်မင်းကြီး. . . ၊ အဲဒီလို အချိန်ပိုင်း မလုပ်ခဲ့တာကတော့ အကြီးအကျယ်မှားတာပဲ။

အမနုဿာ ဟိ ပရိစ္ဆန္ဒမတ္တမေဝ လဘန္တိ = မှန်ပါတယ်၊ ဘီလူးများဟာ ပိုင်းခြားအပ်တဲ့အချိန်မျှလောက်သာ စားခွင့်ရကြပါတယ်၊ သူတို့ဟာ ပိုင်းခြားအပ်တဲ့အချိန်ထက်ပိုပြီး စားနိုင်ခွင့်မရှိကြဘူး။

အပရိစ္ဆန္ဒေ ပန ဇနပဒဿ အာဗာဓော ဘဂိဿတိ။

အပိုင်းအခြား မပြုအပ်လျှင်တော့ ဇနပုဒ်တိုက်နယ်တစ်ခုလုံး ဘေးရန်ရောက်မှုဖြစ်နိုင်တယ်။ ဟောတဲ့ ဒေဝ၊ ကိဉ္ဇာပိ

၈၀+ မကာသိ-အရှင်မင်းကြီး. . . ၊ ဤသို့ ပြုမှားခဲ့သော်လည်း ရှိပါစေ။

အပေါ့သုက္ကော တံ ရဇ္ဇသုခ+မနုဘောဟိ။ အဟ+ မေတ္ထ ကာတဗ္ဗံ ကရိဿာမိ-အရှင်မင်းကြီးကား ကြောင့်ကြ မဲ့ မင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားနေတော်မူပါ။ ဤအရာမှာ ပြု ဖွယ်ကိစ္စအဝဝကို အကျွန်ုပ်ပဲပြုလုပ်ပါတော့မည်။ ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားတယ်။

မြို့တော်ဝန်၏ အစီအမံ

အင်း. . . မင်းကြီးတော့ စိတ်သက်သာသွားပြီ၊ မြို့ဝန် မင်းမှာတော့ နေ့တိုင်းအတွက် တာဝန်တက်လေပြီ၊ “ငါ ဘယ်လို လုပ်ရမည်လဲ”လို့ စဉ်းစားတဲ့အခါ အကြံရပြီ၊ အသတ်ခံရမဲ့ တရားခံတွေထားတဲ့ ထောင်ဝသွားပြီး “ယော ဇီဝိတတ္ထိကော၊ သော နိက္ခမတု။ ယော=အကြင်သူသည်။ ဇီဝိတတ္ထိကော= အသက်ရှင်လို၏။ သော=ထိုသူသည်။ နိက္ခမတု=ထွက်ခဲ့လော့”။ ဤကဲ့သို့ပြောပြီး ရှေးဦးစွာထွက်လာသည့် အသတ်ခံရမည့် ထောင်သားကို မြို့ဝန်မင်းက မိမိအိမ်သို့ခေါ်ဆောင်၍ ရေချိုး စေပြီး ထမင်းကျွေးပြီး “ဤထမင်းကျက်အိုးကို အာဠဝကဘီလူး အားပေးလော့”ဟုဆို၍ အစောင့်အရှောက်များထည့်ကာ မြို့အ ပြင်မှာရှိတဲ့ အာဠဝကဘီလူး၏နေရာ ပညောင်ပင်အရောက် အပို့ လွှတ်လိုက်တယ်။

ပညောင်ပင်သို့ ရောက်သည်ဆိုလျှင်ပင် အာဠဝကဘီလူး သည် ကြောက်မက်ဖွယ်သောကိုယ်ကိုဖန်ဆင်း၍ ထိုထမင်းပို့ လာသူကို သစ်မြစ်သစ်ဥကဲ့သို့ ကျွတ်ကျွတ်ဝါး၍ စားလိုက်တယ်။

(ဘီလူးတို့၏အာနုဘော်ကြောင့် လူများရဲ့ဆံပင်ကစ၍ တစ်ကိုယ်လုံးသည် နွားနို့ခဲကဲ့သို့ ဖြစ်သွားတယ်)။ ဘေးကအစောင့်လိုက်ပါသွားတဲ့လူများ ထိုအဖြစ်အပျက်ကိုမြင်ကြတဲ့အခါ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ကြပြီး မြို့တွင်းပြန်လာကြတဲ့အခါ မိမိမိတို့ရဲ့မိတ်ဆွေများကို ထိုအကြောင်းပြောကြားကြတဲ့အခါ ထိုသတင်းကြား သိရသူ လူအပေါင်းတို့သည်-

“ရာဇာ စောရေ ဂဟေတွာ ယက္ခဿ ဒေတိ။

မင်းကြီးက လူဆိုးသူဆိုးများကို ဖမ်း၍ ဘီလူးစာကျွေးတယ်” ဆိုတဲ့ သတင်းစကားအဆင့်ဆင့် ပြောကြားကြသဖြင့် လူအများ ခိုးယူလုယက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ကြသဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင်လူဆိုးသူဆိုးအသစ်လည်းမပေါ်ပေါက်၊ လူဆိုးသူဆိုးအဟောင်းများလည်းကုန်သဖြင့် ထောင်များဆိတ်သုဉ်းကုန်တယ်။

အစီအစဉ်သစ်တစ်ရပ်

ထိုသို့ ထောင်များဆိတ်သုဉ်းသွားတဲ့အခါ မြို့ဝန်မင်းက ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးအား လျှောက်ထားသဖြင့် မင်းကြီးက “အပ္ပေဝ နာမ ကောစိ လောဘေန ဂဏှေယျ - တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် လောဘတိုက်တွန်းချက်ဖြင့် ကောက်ယူကောင်းကောက်ယူလိမ့်မယ်”။ ဒီတော့ အသပြာထောင်ထုပ်ကို လမ်းလေးခွမှာပစ်ချထား၊ အဲဒီထောင်ထုပ်ကောက်ယူတဲ့လူကို “မင်းဘဏ္ဍာခိုးယူတဲ့လူပဲ” ဆိုပြီးဖမ်း၊ ထိုလူကိုပဲ ထမင်းအိုးကို ဘီလူးထံအပို့ခိုင်းတယ်။ တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်တော့ရမှာပဲ၊ နောက်ပိုင်းကျတော့ အသပြာထောင်ထုပ်ကိုတွေ့သော်လဲ ဘယ်သူမှ

မကောက်ယူကြတော့ဘူး။

အေး. . ဒါနဲ့ မင်းကြီးရယ်၊ မြို့ဝန်မင်းရယ်၊ မျိုးမတ်တွေ
ရယ် စုဝေးပြီးတိုင်ပင်ကြတယ်။ တိုင်ပင်ကြတော့ မျိုးမတ်များက
“အရှင်မင်းကြီး. . . ၊ အသပြာထောင်ထုပ်ကို ခြေနဲ့တောင်တို့
ထိမည့်သူမရှိတော့ဘူး၊ လူဆိုးအဟောင်းလဲကုန်၊ အသစ်လူဆိုး
လဲ ထပ်မရောက်၊ ဘယ့်နှယ့်လုပ်မည်လဲ” လို့ တိုင်ပင်ကြတဲ့အခါ
မင်းကြီးက-

“သင်တို့ကြိုက်တာကိုတင်ပြကြစမ်း” ဆိုတော့ အမတ်
များက ပထမ “ကုလပဋိပါဋိယာ ဧကမေကံ ဇိဏ္ဏကံ
ပေသေမ၊ သော ပကတိယာပိ မစ္စုပထေ ဝတ္တတိ။” အိမ်စဉ်
အတိုင်း လူအိုကြီးတစ်ယောက်တစ်ယောက်ကို အပို့ခိုင်းကြတာ
ပါ။ ထိုလူအိုဟာ သူနဂိုကပင်သေဝသို့ရောက်နေတာပဲ” လို့
မျိုးမတ်များလဲ စဉ်းစားမိသလောက် ဉာဏ်မိသလောက်တင်ပြ
ပြောဆိုကြတယ်။

ထိုအခါ မင်းကြီးက “အမှာကံ ပိတရံ အမှာကံ ပိတာ
မဟံ ပေသေဟိတိ မနုဿာ ခေါဘံ ကရိဿန္တိ၊ မာ ဝေါ
ဧတံ ရုစ္စိ။ မျိုးမတ်တို့. . ၊ ‘ငါတို့ရဲ့အဖေကို လွှတ်ရကောင်းလား၊
ငါတို့ရဲ့အဘိုးကိုလွှတ်ရကောင်းလား’ ဆိုပြီး တိုင်းသူပြည်သားလူ
အများ ချောက်ချားကုန်ကြလိမ့်မယ်၊ သင်တို့သည် ထိုသို့လူအိုကြီး
များကို ထမင်းအိုးပို့စေတဲ့ အစီအမံကို မနှစ်သက်အပ်ပါလင့်” ဟု
မင်းကြီးက တားမြစ်စကားပြောကြားတယ်။

နောက်ဆုံးအမိအမည်

ထိုအခါ မျိုးမတ်တို့က -

“တေနဟိ ဒေဝ ဒါရကံ ပေသေမ ဥတ္တာနသေယျကံ၊
တထာဝိဓဿ ဟိ ‘မာဏာ မေ’တိ+‘ပိတာ မေ’တိ သိနေ
ဟော နတ္ထိ။”

အရှင်မင်းကြီး. . . ၊ သို့တပြီးကား ပုခက်တွင်းမှာ ပက်
လက်အိပ်နေရတဲ့ ကလေးသူငယ်ကို ထမင်းကျက်အိုးပို့စေကြ
စို့လား။ မှန်ပါတယ်၊ ထိုကလေးသူငယ်၏ အဖို့ရာ ‘ငါ့အမေ’
ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ‘ငါ့အဖေ’ ဟူ၍လည်းကောင်း ချစ်ခင်မှု
လုံးဝမရှိပါချေ။ ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားကြတော့ အာဠဝကမင်း
ကလဲ သဘောတူခွင့်ပြုတယ်။ မင်းက သဘောတူတဲ့အတွက်
မျိုးမတ်များက တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် ပုခက်တွင်းက ကလေးတစ်
ယောက်တစ်ယောက်နဲ့ ထမင်းကျက်အိုး တစ်လုံးတစ်လုံး ပို့စေ
ကြတယ်။

ထိုအခါ အာဠဝီပြည်မှာရှိတဲ့ ကလေးမိခင်များကလဲ
ကလေးများကို ရင်ခွင်ပိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်ရှိသော
အမျိုးသမီးတို့ကလဲ ထွက်ပြေးကြ၍လည်းကောင်း အခြားနေပုဒ်
တိုက်နယ်၌ ကလေးများကိုကြီးပြင်းစေပြီးမှ ပြန်လည်ယူဆောင်
လာကြတယ်။ ဤနည်းဖြင့် (၁၂)နှစ်တာ အချိန်ကြာလွန်ခဲ့ပြီ
ဖြစ်တယ်။

ကလေးမရှိတဲ့ကောင်းပြည်

ထို့နောက် တစ်နေ့သ၌ တစ်မြို့လုံးရှာပါသော်လည်း
အာဠဝကမင်းသားကလေးကလွဲ၍ ကလေးတစ်ယောက်ကိုမျှ
မရတဲ့အခါ မျိုးမတ်များက-

နတ္ထိ ဒေဝ နဂရေ ဒါရကော ဌပေတွာ အန္တေပုရေ
တဝ ပုတ္တံ အာဠာကကုမာရံ။

အရှင်မင်းကြီး...။ နန်းတော်အတွင်းအရှင်မင်းကြီးရဲ့
သားတော် အာဠာက မင်းသားကလွဲ၍ မြို့ထဲမှာတော့ ကလေး
တစ်ယောက်မှ မရှိတော့ဘူး-လို့လျှောက်ထားကြတဲ့အခါ အာဠာက
ပြည့်ရှင်ဘုရင်အာဠာကမင်းကြီးက-

ယထာ မမ ပုတ္တော ပိယော၊ ဧဝံ သဗ္ဗလောကဿ။
အတ္တနာ ပန ပိယတရံ နတ္ထိ၊ ဂစ္ဆထ တမ္ပိ ဒတွာ မမ ဇီဝိတံ
ရက္ခထ။

မှူးမတ်တို့...။ ငါ၏သားကို ငါချစ်အပ်သလို ထို့အတူ
လူအားလုံးပဲ မိမိသားကိုချစ်အပ်ကြတယ်။ အထူးကတော့ မိမိ
ထက်ပိုပြီးချစ်အပ်တဲ့အရာဝတ္ထု လောကမှာမရှိဘူး။ အချင်းတို့
သွားကြလော့၊ ထိုငါ၏ရင်သွေးအာဠာကမင်းသားကလေးကိုလဲ
အာဠာကဘီလူးအားပေးပြီး ငါ့အသက်ကိုစောင့်ရှောက်ကြကုန်”
ဟုအမိန့်ထုတ်ပြန်တယ်။

ထိုအချိန်မှာ အာဠာကမင်းသားကလေးရဲ့မယ်တော်
မိဖုရားကြီးက သားတော်အာဠာက မင်းသားကလေးကို ရေချိုး
စေ၊ တန်ဆာဆင်စေပြီး ဘွဲ့ဖြူခင်းနှီးထက်၌ တင်၍ ရင်ခွင်၌သိပ်
ပြီး ယုယနေဆဲဖြစ်တယ်။ မင်းချင်းယောက်ျားများလဲ မင်းရဲ့
အာဏာဖြင့် မိဖုရားကြီးအခန်းသို့သွားကြ၍ မိဖုရားကြီးရော
မောင်းမမိသံပေါင်း တစ်သောင်းခြောက်ထောင်တို့ပါ ငိုကြွေး
မြည်တမ်းကြစဉ်ပင် -

“သွေဝ ယက္ခဘက္ခော ဘဝိဿတိ။

နက်ဖြန်မှာပင် ဘီလူးအစာဖြစ်ရှာတော့မည်” ဟုပြောဆိုကြ၍ အထိန်းတော်နှင့်တကွ အာဠာဝက မင်းသားကလေးကို ယူဆောင်၍ သွားကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရား၏ နေ့စဉ်သုံး

သမာပတ်ပေါင်း ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်း

ထိုနေ့ည၌ သန်းခေါင်ယံလွန်မြောက် မိုးသောက်ယံ (သန်းခေါင်ကျော် ၂-နာရီ) အချိန်သို့ရောက်သောအခါ လူနတ်တို့ ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်နေတော်မူရင်းက ဗုဒ္ဓကိစ္စငါးပါးတို့ တွင် နောက်ဆုံး “ဝေနေယျာလောကန” ခေါ် တဲ့ ကိုယ်တော်ချေချွတ်ရမည့် ဝေနေယျကိုကြည့်မှုဆိုတဲ့ဗုဒ္ဓကိစ္စကို ပြုခါနီးကျတော့ မဟာကရုဏာသမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်းကုဋေတစ်သန်းနှစ်သိန်း၊ အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်းကုဋေတစ်သန်းနှစ်သိန်း၊ နှစ်ရပ်ပေါင်း ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်းသော ဒေဝသီကဝဠုဉ္ဇနသမာပတ်တို့ကို နေ့စဉ်နေ့စဉ်ဝင်စားတော်မူတယ်။

အဘယ့်ကြောင့် ဒီသမာပတ်တွေကို နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဝင်စားရပါသလဲဆိုတော့ လောကဉာဏ်အားဖြင့် စစ်မြေပြင်မှာ ရန်သူကို ချေမှုန်းတိုက်ခိုက်တဲ့ စစ်သူရဲကောင်းဟာ စစ်မြေပြင်မှာ အင်မတန်ပန်းတယ်၊ ဒီတော့ နားနေရန်ကာကွယ်ရေးသံအိမ်ကြီးတစ်ခု ပြုလုပ်ထားရတယ်။ စစ်ကိုက်လို့မောယင် သံအိမ်ကြီးထဲ ဝင်ပြီးအပန်းဖြေနားနေ၊ သန်လျက်လက်နက်တုံးယင် ကျောက်မှာသွေး၊ ထွက်ပြီးတိုက် ဤနည်းဖြင့် စစ်သူရဲကောင်းဟာ ရန်သူတွေကို ချေမှုန်းတိုက်ခိုက်သတဲ့သို့ ယုံအတူ မြတ်စွာဘုရားတည်း

ဟူသော သုံးလောကရှေ့သွားကိလေသာစစ်ပွဲမှာ အတုမရှိသော သူရဲကောင်းကြီးလဲပဲ မဟာကရုဏာသမာပတ်ကို ဝင်စားတာက သံအိမ်ကြီးထဲဝင်ပြီး အနားယူတာနဲ့တူတယ်။ အရဟတ္တဖိုလ် သမာပတ်ကိုအကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သန်းနှစ်သိန်း ဝင်စားတာ ကကိုယ်တော်ရဲ့ ဒေသနာဉာဏ်တည်းဟူသော လက်သုံးတော် သန်လျက်ထက်မြက်အောင် သွေးတာနဲ့တူတယ်။

အေး. . ဆိုတဲ့ပြီးတဲ့အတိုင်း ဒေဝသိကဝဠုဉ္ဇန သမာပတ် ကုဋေပေါင်းနှစ်သန်းလေးသိန်းတို့ကို ဝင်စားတော်မူပြီး အာသ ယာနုသယဉာဏ်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓစက္ခု ဉာဏ်တော်အစုံနဲ့ သတ္တလောကကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူတဲ့ အခါ ကိုယ်တော့်ဉာဏ်ထဲမှာ မျက်စိနဲ့မြင်သလိုပဲ အသိဉာဏ်ဝင် လာလိုက်ပုံမှာ -

- ၁။ ငါဘုရား သွားလို့ရှိယင် အာဠဝကဘီလူး သောတာ ပန်အရိယာဖြစ်မယ်။
- ၂။ နောက်တစ်နေ့နံနက် အာဠဝီပြည်တံခါးဝမှာ အာ ဠဝကသုတ္တန်ကို တစ်ဖန်ပြန်ဟောရမယ်။ ထိုအခါ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဝေနေယျတို့ သစ္စာ လေးပါးတရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြလိမ့်မယ်။
- ၃။ ငါဘုရားသွားလို့ရှိယင် အာဠဝကမင်းသားလေးလဲ သေဘေးကလွတ်မြောက်၊ နောက်တစ်ချိန် အသက် အရွယ်ကြီးရင့်လာတဲ့အခါ အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ် လိမ့်မယ်။

ဤအကျိုးသုံးပါးကို မြင်တော်မူလာတယ်။ ထိုသို့မြင် တော်မူပြီး နံနက်မိုးသောက်ရောက်တဲ့အခါ နံနက်အချိန်ပြုရမည့်

ဗုဒ္ဓကိစ္စ၊ နေမွန်းလွဲအချိန်ပြုရမည့်ဗုဒ္ဓကိစ္စတို့ကို ပြုတော်မူပြီး လဆုတ်ပက္ခ ဥပုသ်နေ့ (ထိုနေ့ကား အာဠဝကမင်းသားလေးကို နက်ဖြန်ခါ အာဠဝကဘီလူးထံပို့ဖို့ရန် မင်းချင်းများ ဝမ်းနည်းစွာ စီမံနေသောနေ့ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့) နေကျသောအချိန် ကိုယ်တော် တစ်ပါးတည်း ကိုယ်တော့သပိတ်၊ သင်္ကန်းကိုယူတော်မူ၍ လေ ထက်လျင်မြန်သောအဟုန်ဖြင့် ခြေကျင်ခရီးဖြင့်ပင် သာဝတ္ထိမှ ယူဇနာသုံးဆယ်ခရီး (မိုင်၃၆၀-ခရီး)ကို ကြွတော်မူ၍ အာဠဝက ဘီလူးရဲ့ဗိမာန်ကို ဝင်တော်မူခြင်းဖြစ်တယ်။

အားတော်ကြီးမား မြတ်ဘုရား

“သာဝတ္ထိမှ ယူဇနာသုံးဆယ်(မိုင် ၃၆၀)ခရီးကို တစ်ည နေတည်းဖြင့် ခြေကျင်ကြွတော်မူနိုင်ပါမည်လား” ဟု မေးဖွယ်ရှိ တယ်။ အဖြေမှာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ပကတိကမာယဗလ=ကိုယ်တော် အားကိုက အလွန်ကြီးမားပါတယ်။ စာထဲမှာ-

“ကာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ၊ ပဏ္ဏရံ တမ္ဗ+ပိင်္ဂလံ။
ဂန္ဓ+မင်္ဂလ+ ဟေမဉ္စ၊ ဥပေါသထ+ဆဒ္ဒန္တိ+မေ။

ဂါထာလာတဲ့အတိုင်း-ကာဠာဝကဆင်၊ ဂင်္ဂေယျဆင်၊ ပဏ္ဏရဆင်၊ တမ္ဗဆင်၊ ပိင်္ဂလဆင်၊ ဂန္ဓဆင်၊ မင်္ဂလဆင်၊ ဟေမ ဆင်၊ ဥပေါသထဆင်၊ ဆဒ္ဒန်ဆင်လို့ ဆယ်ဆယ်ဆယ်ဆအားတက် တဲ့ ဆင်ဆယ်မျိုးရှိတယ်။

ကာဠာဝကဆင်တစ်စီးသည် မဇ္ဈိမပုရိသယောကျ်ားလူ (၁၁)ယောက်အားကိုဆောင်တယ်။ ဂင်္ဂေယျဆင်တစ်စီးသည် ကာဠာဝကဆင် (၁၀)စီးအားကိုဆောင်တယ်။ ဤနည်းအားဖြင့်

အဆင့်ဆင့်(၁၀)ဆ(၁၀)ဆတက်၍ သွားသည်မှာ ဆဒ္ဒန်ဆင်
တစ်စီးသည် ဥပေါသထဆင်(၁၀)စီးရဲ့အားကို ဆောင်နိုင်တယ်။
ဘုရားအလောင်းတစ်ဦးတည်းက ဆဒ္ဒန်ဆင်(၁၀)စီး=မဇ္ဈိမ ပုရိ
သ ယောက်ျားပေါင်း ကုဋေတစ်သောင်း၏အားကိုဆောင်တယ်။
(အင်မတန်စွမ်းသန်တယ်နော်) ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ လေ
ထက်မြန်အောင် ကြွသွားနိုင်တယ်၊ ကြွသွားလိုက်တာ တစ်ညနေ
တည်းနဲ့ အာဠာကဘီလူးနေတဲ့ ဗိမာန်ကို တစ်ခါတည်းရောက်
တယ်။

ယဉ်ကျေးတဲ့ဂဠာဘီလူး

ဒါကို အရှင်အာနန္ဒာတို့က-

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အာဠာဝိယံ ဝိဟရတိ အာဠာ
ကဿ ယက္ခဿ ဘဝနေ - (နိဒါန်းပျိုးပေးကြတယ်)
သူတော်ကောင်းတို့ . . . ၊ တစ်ချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရား အာဠာဝိ
ပြည်ရဲ့အနီး အာဠာကဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူ
တယ် . . . ၊

ဤ၌ “အသို့နည်း။ မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠာက
ဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်အနီး ပညောင်ပင်ရင်း၌ နေသလော၊ သို့မဟုတ်
ဗိမာန်၌ နေသလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိတယ်။ အဖြေကား“ ဗိမာန်၌
သာလျှင် နေတော်မူပါတယ်။ အကျယ်ပြောကြားရပါလျှင် ဘီလူး
တို့သည် မိမိတို့၏ဗိမာန်ကိုမြင်ကြသကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားလည်း
မြင်တော်မူပါတယ်”။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗိမာန်ရှိရာသို့ကြွ၍
ဗိမာန်၌ ရပ်တည်တော်မူပါတယ်။ ထိုအချိန်မှာ အာဠာကဘီ

လူးသည် ဟိမဝန္တာမှာ ဘီလူးတို့ရဲ့အစည်းအဝေးသို့ သွားရောက်
နေသည်ဖြစ်၍ အာဠဝကဘီလူး၏တံခါးစောင့် “ဂဒြဘ” မည်
သောဘီလူးသည် ဘုရားရှင်ထံသွားရောက်ရှိခိုးပြီး-

ကိံ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဝိကာလေ အာဂတော။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား. . ၊ ဘုန်းတော်ကြီး
သော မြတ်စွာဘုရားသည် နေဝင်တဲ့အခါမှာ ကြွလာပါသလား
ဘုရား”လို့ မေးတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

အာမ ဂဒြဘ အာဂတော+မှိ၊ သစေ တေ အဂရု၊
ဝိဟာရေယျာမေ+ကရတ္တံ အာဠဝကဿ ဘဝနေ။

အိမ်း. . ၊ ဂဒြဘ၊ ငါဘုရားနေဝင်မှ ကြွလာတယ်၊ သင့်
အဖို့ရာဝန်မလေးယင် ငါဘုရားတို့ အာဠဝကရဲ့ဗိမာန်မှာ တစ်
ညခိုမျှနေလိုကြတယ်”ဟု မိန့်တော်မူသောအခါ ဂဒြဘတံခါး
စောင့်နတ်ဘီလူးက-

န မေ ဘန္တေ ဂရု၊ အပိစ ခေါ သော ယက္ခော
ကက္ခဠော ဖရူသော၊ မာတာပိတူနမှိ အဘိဝါဒနာဒီနိ န
ကရောတိ၊ မာ ရူစိ ဘဂဝတော ဣဓ ဝါသော။

မြတ်စွာဘုရား. . ၊ တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ဝန်မလေးပါ။
သို့သော် ထိုအာဠဝကဘီလူးသည် ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်လှပါ
တယ်၊ မိဘတို့အားသော်မှ ရှိခိုးခြင်းစသည်ကိုမပြုပါ၊ မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ဒီဘီလူးကြမ်းရဲ့ဗိမာန်မှာ နေရန်ကိုပင် နှစ်သက်
တော်မမူပါလင့်”လို့ သာယာညွတ်ပျောင်းတောင်းပန်စကား
လျှောက်ထားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကလဲ “ဇာနာမိ ဂဒြဘ တဿ သဘာဝံ၊
န ကောစိ မမ အန္တရာယော ဘဝိဿတိ၊ သစေ တေ အဂရူ၊
ဝိဟရေယျာမေ+ကရတ္တံ။

ဂဒြဘ. . ၊ ငါဘုရား သူ့ရဲ့ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်တဲ့သ
ဘောကို သိပါတယ်၊ ငါဘုရားအဖို့ရာ အန္တရာယ်တစ်စုံတစ်ရာ
ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ၊ သင့်အဖို့ရာ ဝန်မလေးယင် တစ်ညဉ့်
တာနေလိုကြတယ်” လို့ မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြားတော်မူတယ်။

နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း ဂဒြဘဘီလူးကမြတ်စွာဘုရားကို-
အဂ္ဂိတတ္ထကပါလသဒိသော ဘန္တေ အာဠဝကော၊
မာတာပိတရောတိ ဝါ သမဏဗြဟ္မဏာတိ ဝါ ဓမ္မောတိ ဝါ
န ဇာနာတိ၊ ဣဓာ+ဂတာနံ ပန စိတ္တက္ခေပမ္ပိ ကရောတိ၊
ဟဒယမ္ပိ ဖာလေတိ၊ ပါဒေပိ ဂဟေတွာ ပရသမုဒ္ဒံ ဝါ
ပရစက္ကဝါဠံ ဝါ ခိပတိ။

မြတ်စွာဘုရား. . ၊ အာဠဝကဟာ မီးမှာဖုတ်ထားတဲ့
သံအိုးကင်းလို့ အလွန်ပူပြင်းပါတယ်ဘုရား။ မိဘဟူ၍လဲ သူမသိ၊
သမဏဗြဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်တွေကိုလဲ သူမသိ၊ တရား
ဟူ၍လဲသူမသိ၊ တကယ်တော့ စိတ်ပျံ့လွင့်အောင်သော်လဲ ပြု
တတ်ပါတယ်၊ နှလုံးသားကိုသော်လဲ ဖောက်ခွဲပစ်တတ်ပါတယ်၊
ခြေနှစ်ဘက်တို့ကို ကိုင်ဝှေ့ယမ်းပြီး သမုဒ္ဒရာရဲ့ဟိုဘက်၊ သို့
မဟုတ် စကြဝဠာတိုက်ရဲ့ ဟိုဘက်သို့သော်လဲ ပစ်လွှင့်တတ်ပါ
တယ်ဘုရား-

လို့ သူတွေမြင်ဖူးတဲ့အကြောင်းများကို တင်ပြလျှောက်
ထားတောင်းပန်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားကလဲ “ဇာနည်မိ ဂဒြဘ၊ သစေပိ တေ အဂရ၊ ဝိဟရေယျာမေ+ကရတ္တံ။

ငါဘုရားသိပါတယ် ဂဒြဘ. . ၊ အကယ်၍ သင့်မှာ ဝန်မလေးယင် ငါဘုရားတို့ တစ်ညဉ့်တာနေကြလိုပါတယ်” ဟု ဒုတိယအကြိမ် မိန့်တော်မူတယ်။ ထိုအခါ ဂဒြဘနတ်ဘီလူးက-

န မေ ဘန္တေ ဂရ၊ အပိစ ခေါ သော ယက္ခော အတ္တနော အနာရောစေတွာ အနုဇာနန္တံ မံ ဇီဝိတာပိ ဝေါရောပေယျ။ အာရောစေမိ ဘန္တေ တဿ။

မြတ်စွာဘုရား. . ၊ တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ဝန်မလေးပါ။ သို့သော်လဲ ထိုအာဠဝကဘီလူးဟာ မိမိအားမပြောကြားပဲ ခွင့်ပြုရကောင်းလားလို့ အကျွန်ုပ်ကို သတ်တော်မူလည်းသတ်ပါလိမ့်မယ်။ မြတ်စွာဘုရား. . ၊ တပည့်တော် သူအား အကြောင်းကြားပါရစေ”ဟု လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားက-

ယထာသုခံ ဂဒြဘ အာရောစေဟိ။ ဂဒြဘ . . သင် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာအကြောင်းကြားပါလေ”ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် ဂဒြဘကလည်း-

တေနဟိ ဘန္တေ တွမေဝ ဇာနာဟိ = မြတ်စွာဘုရား. . ၊ သို့တပြီးကား ရှင်တော်ဘုရားပင် စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု ပြုတော်မူပါ” ဟုဆို၍ ဘုရားကိုရှိခိုးပြီး ဟိမဝန္တာဘက်သို့ ရှေးရှုမဲသွားခဲ့လေပြီ။

မိမာနိကံခါးအယိုးယိုးပွင့်ခြင်း

ဂဒြ ကံခါးစောင့်ဘီလူးမဲသွားလျှင်ပင် အာဠဝကဘီလူး

ရဲ့ဗိမာန်တံခါးဟာ မြတ်စွာဘုရားလက်တော်နဲ့ မဖွင့်ရဘဲ တန်ခိုးတော်ကြောင့် အလိုလိုပွင့်၍လာတယ်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗိမာန်အတွင်းဝင်တော်မူပြီး အာဠာဝကဘီလူး မင်္ဂလာပွဲကြီးသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပတဲ့အခါထိုင်တဲ့ အဘိမင်္ဂလာပလ္လင်ပေါ်မှာ ထိုင်တော်မူပြီး ပီတရောင်ခြည်တော်ကို လွှတ်တော်မူတယ်။ ရွှေရောင်အဆင်းဝါဝင်းသောရောင်ခြည်တော်ကို မြင်ကြရ၍ အာဠာဝကဘီလူးရဲ့ မိဖုရားမောင်းမမိဿံနတ်ဘီလူးမများ လာရောက်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးဝန်းရံထိုင်နေကြသည်တို့ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က-

ပုဗ္ဗေ တုမေ ဒါနံ ဒတ္တာ၊ သီလံ သမာဒိယိတွာ၊
ပူဇနီယံ ပူဇေတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိ ပတ္တာ၊ ဣဒါနိပိ တထေဝ
ကရောထ၊ မာ အညမညံ ဣဿာမစ္ဆရိယာဘိဘူတာ
ဝိဟရတ။

သင်တို့သည် ရှေးဘဝတွေတုန်းက အလှူဒါနပေးခဲ့ကြ၊ သီလသီတင်းဆောက်တည်ခဲ့ကြ၊ ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ခဲ့ကြလို့ ဤယခုနတ်မိဖုရားစည်းစိမ်ကို ရောက်ကြရကြတယ်။ ယခုဘဝမှာလဲပဲ ရှေးရှေးဘဝတွေတုန်းကလိုပဲ ဒါနကောင်းမှုများပြုကြ၊ သီလသီတင်းများဆောက်တည်ကြ၊ ပူဇော်ထိုက်သူကိုပူဇော်ကြ၊ တစ်ယောက်ကတစ်ယောက်ကို မနာလိုတဲ့ဣဿာ၊ ဝန်တိုတဲ့မစ္ဆရိယတရားထားပြီးတော့ မနေကြနဲ့-

“ဤသို့စသည်ဖြင့် ထိုနတ်ဘီလူးမမောင်းမမိဿံတို့အား ပကိဏ္ဍကဓမ္မကထာဒေသနာတရား ဟောကြားတော်မူတယ်။ ထိုအာဠာဝကနတ်ဘီလူးရဲ့ မောင်းမမိဿံနတ်ဘီလူးမိဖုရားတွေ

ဟာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ချိုမြိန်သောတရားသံကို ကြားနာကြရ၍
ကောင်းချီးအထောင်ပေးကြပြီး မြတ်စွာဘုရားကိုဝန်းရံ၍ ထိုင်မြဲ
ထိုင်ကာ တရားနာနေကြတယ်။

ရှက်လွန်းသည့် အာဠဝကဘီလူး

ဂဗြဘနတ်ဘီလူးလဲ ရောက်ကရော၊ နတ်ဘီလူးအစည်း
အဝေးလဲစတော့မယ်။ အဲဒီမှာ အာဠဝကနတ်ဘီလူးက နတ်
ယက္ခသေနာပတိစစ်မှူးဆိုတော့ အရာရောက်ရောက် စီမံခန့်ခွဲ
ရတယ်။ ဂဗြဘက ခပ်ယိုယို ကလေးသွားပြီး-

ယဋ္ဌေ မာရိသ ဇာနေယျာသိ၊ ဝိမာနေ တေ ဘဂဝါ
နိသိန္ဓော။

ဒုက္ခဖဲကင်း အရှင်ဘီလူးမင်း... တိုက်တွန်းစကား တိုး
တိုးပြောကြားလိုပါတယ်။ အရှင်ဘီလူးမင်းရဲ့ ဗိမာန်မှာ မြတ်စွာ
ဘုရားကြွရောက်သီတင်းသုံး ထိုင်နေတော်မူပါတယ်” ဟု တိုးတိုး
ပြောတဲ့အခါ အာဠဝကဘီလူးသည်-

တုဏှိ ဟောဟိ၊ ဂန္ဓာ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမိ -

အမောင် ဂဗြဘ... ဆိတ်ဆိတ် (တိတ်တိတ်) နေပါ။
ငါရောက်သွားယင် လုပ်သင့်သမျှ ပြုလုပ်ပြလိုက်မယ်” ဟု အချက်
ပြ တိုးတိုးပြန်ကြားလိုက်တယ်။ အာဠဝကကား ပုရိသမာန်ဖြင့်
ရှက်နိုးရကား “ဂဗြဘပြောတဲ့စကား တစ်စုံတစ်ယောက်မှ မကြား
ပါစေနဲ့” ဟူသော နှလုံးသွင်းအမှားဖြင့် ဤသို့ပြုခြင်းဖြစ်တယ်။

သူတော်ကောင်း နတ်ဘီလူးကြီးနှစ်ဦး

ထိုအချိန်မှာ သာတာဂိရနတ်မင်း၊ ဟေမဝတနတ်မင်း (သူတို့ကလဲ နတ်ဘီလူးနတ်စစ်မျိုးတွေပဲ) သူတို့နှစ်ဦးက ဓမ္မစကြာတရားဟောတဲ့နေ့တုန်းကပင် ဟေမဝတသုတ်တရား နာကြားရတဲ့အတွက် သောတာပန်ဘီလူးမင်းများဖြစ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှာ မပြတ်မပြတ် တရားနာသွားကြသဖြင့် ထိုနေ့မှာလဲ မြတ်စွာဘုရားကို ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ ရှိခိုးခဲ့ပြီး ယက္ခသမာဂမံ ဂမိဿာမ = ဘီလူးအစည်းအဝေးသွားကြစို့” ဟု တိုင်ပင်ကြ၍ နတ်ဘီလူးပရိတ်သတ်အခြံအရံနှင့်တကွ ယာဉ်အမျိုးမျိုးစီးကြကာ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သွားကြဆဲဖြစ်တယ်။

အထူးကား ကောင်းကင်၌ ဘီလူးတို့အဖို့ရာ နေရာတိုင်းမှာ လမ်းခရီးရှိသည်မဟုတ်၊ အာကာသဌဗိမာန်တို့ကို ရှောင်ကွင်းပြီးလမ်းသွားကြရတယ်။ လူ့ပြည်မှာ အိမ်တွေထဲက သွားချင်သလိုသွားလို့မရသလို ကောင်းကင်မှာလဲ အာကာသဌဗိမာန်တွေ=အာကာသဌစိုးနတ်တို့ရဲ့ဗိမာန်တွေရှိနေတော့ သွားချင်သလိုသွားလို့မရဘူး။ ကောင်းကင်လမ်းကပင် လမ်းဖြစ်သင့်သောအရပ်ကသွားကြရတယ်။ အဲဒီကောင်းကင်လမ်းရဲ့အောက်တည့်တည့်မှာ အာဠာသုတ္တန်ဘီလူးရဲ့ ဗိမာန်ကရှိနေတယ်။ သာတာဂိရနှင့် ဟေမဝတဘီလူးနတ်စစ်မျိုးနှစ်ဦးတို့ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ယာဉ်အမျိုးမျိုးစီးကာ အခြံအရံနှင့်တကွ သွားကြတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်တည့်တည့် ကောင်းကင်လဲရောက်ရော သူတို့ရဲ့ယာဉ်တွေအကုန်လုံး ရပ်ကုန်ကြတယ်။

ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ နိဿိန္နောကာသဿ ဥပရိဘာဂေန ယာဝဘဝဂ္ဂါ ကောစိ ဂန္တူ န သက္ကောတိ။

ဟိ=မှန်၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ=ဘုရားရှင်တို့၏။ နိသိန္နောကာသဿ=ထိုင်နေသောနေရာ၏။ ဥပရိဘာဂေန= အထက်အဖို့ဖြင့်။ ယာဝဘဝဂ္ဂါ = ဘဝဂ်တိုင်အောင်။ ကောစိ= တစ်စုံတစ်ယောက်သောသတ္တဝါမျှ။ ဂန္တံ = သွားခြင်းငှာ။ န သက္ကောတိ= မစွမ်းနိုင်။

ဘုရားရှင်နေတော်မူတဲ့ နေရာရဲ့အထက်တည့်တည့်က ဘဝဂ်တိုင်အောင် ဘယ်သူမှ ဖြတ်ပြီးမသွားနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့ရဲ့ယာဉ်တွေ အကုန်ရပ်ကုန်တာ။

နတ်ဘီလူးတို့ တရားနာကြခြင်း

သာတာဂီရ၊ ဟေမဝတ ဘီလူးနတ်စစ်မှူးနှစ်ဦးတို့ ကိ+မိဒံ။ ယာဉ်တွေမရပ်စဖူးရပ်တာ ဘာကြောင့်လဲလို့ အောက်ကိုကြည့်တော့ အာဠာဝကဘီလူးရဲ့ဗိမာန်အတွင်း မြတ်စွာဘုရားတရားဟောနေသည်ကို မြင်ကြပြီး အပေါ်မှာပစ်လွှင့်လိုက်တဲ့ကျောက်ခဲ အောက်ပြန်ကျရသလို ရဟတ်ယာဉ်တွေ ကောင်းကင်က အောက်တည့်တည့်ကျလာသလို ဘီလူးစစ်သည်တို့ဆင်းသက်ကြ၍ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကို ရှိခိုးဦးညွတ်တရားနာကြပြီး နတ်ဘီလူးအစည်းအဝေးချိန် နီးကပ်လာသောအခါ - “ယက္ခသမာဂမံ ဂစ္ဆာမ ဘဂဝါ= မြတ်စွာဘုရား. . ၊ တပည့်တော်များ ဘီလူးအစည်းအဝေးသို့ သွားကြပါရစေ ဘုရား”လို့လျှောက်တား မြတ်စွာဘုရားကို လက်ယာရစ်လှည့်လည်ရှိခိုးပြီး သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးတို့ ထွက်ခဲ့ကြတယ်။

တရားသွားနာပါ အာဠာဝက

ဟိမဝန္တာဘီလူးအစည်းအဝေးသို့ ရောက်ကြပြီဆိုရင်ပဲ

အာဠာကဘိလူးက သာတာဂိရ နှင့် ဟေမဝတတို့ကိုအရိုအသေ ပေးသောအားဖြင့် မိမိထိုင်နေရာကထပြီး -

“ ဣမ နိသီဒထ = ဒီနေရာမှာ ထိုင်ကြပါ ” ဟုဆိုပြီး နေရာပေးတယ်။ သာတာဂိရနဲ့ဟေမဝတတို့က ဘာပြောကြ သလဲဆိုတော့-

“ လာဘာ တေ အာဠာက = သူငယ်ချင်း အာဠာက. . ၊ မင်း သိပ်ပြီးအရတော်တာပဲ ” ။

“ ယဿ တေ ဘဝနေ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ = မင်းရဲ့ဗိမာန် ထဲမှာ ငါတို့ဖူးခဲ့ရတယ်၊ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ထိုင်ပြီး သီတင်း သုံးနေတယ်၊ မင်းရဲ့မိဖုရား မောင်းမမိသံတွေအား တရားဟော နေတယ်။

ဂစ္ဆာ + ဝုသော ဘဂဝန္တံ ပယိရူပါသဿ။

သူငယ်ချင်း. . . မင်းလဲ သွားပြီး တရားနာပါ၊ မြတ်စွာ ဘုရားကို ဆည်းကပ်ပါ ” လို့ ပြောကြတယ်။

နားဆင်းရဲသော စကား ၅ - မျိုး

၁။ အသဒ္ဓဿ သဒ္ဓါကထာ ဒုက္ကထာ = သဒ္ဓါတရား မရှိသောသူ၏အဖို့ရာ သဒ္ဓါတရားနှင့်စပ်သော တရားစကား သည် နားဆင်းရဲသော = နားကြားပြင်းကပ်သော စကားဖြစ်၍ နေ၏။

၂။ ဒုဿီလဿ သီလကထာ ဒုက္ကထာ = သီလမရှိ သောသူ၏အဖို့ရာ သီလနှင့်စပ်သောတရားစကားသည် နား ဆင်းရဲသော = နားကြားပြင်းကပ်သော စကားဖြစ်၍ နေ၏။

၃။ အပ္ပသုတဿ သုတကထာ ဒုက္ကထာ = ဗဟုသုတ မရှိသောသူ၏အဖို့ရာ ဗဟုသုတနှင့်စပ်သော တရားစကားသည် နားဆင်းရဲသော=နားကြားပြင်းကပ်သော စကားဖြစ်၍ နေ၏။

၄။ မစ္ဆရိနော စာဂကထာ ဒုက္ကထာ = ဝန်တိုစေးနဲ့ နှ မြောသောသူ၏အဖို့ရာ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း = ဒါနနှင့် စပ်သောတရားစကားသည် နားဆင်းရဲသော=နားကြားပြင်းကပ် သော စကားဖြစ်၍ နေ၏။

၅။ ဒုပညဿ ပညာကထာ ဒုက္ကထာ = ပညာမရှိသူ လူမိုက်၏အဖို့ရာ ပညာနှင့်စပ်သောတရားစကားသည် နားဆင်း ရဲသော = နားကြားပြင်းကပ်သော စကားဖြစ်၍ နေ၏။ (အဲဒီလို ကျမ်းဂန်ထဲမှာ နားဆင်းရဲတဲ့စကား ၅-မျိုး ရှိတယ်။)

အာဠဝကဘီလူးမှာ နဂိုက ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါတရားလုံးဝမရှိရတဲ့အထဲမှာ သူ့ရဲ့ဗိမာန်ထဲကို မြတ်စွာ ဘုရားဝင်ပြီး နေရမည်လားဆိုပြီး အမျက်ထွက် စိတ်ဆိုးနေတော့ သူက သာတာဂီရနဲ့ ဟေမဝတတို့ကို ဘယ်လိုပြန်ပြောသလဲ ဆိုတော့ -

“ကော သော ဘဂဝါ နာမ၊ ယော မမ ဘဏံ ပဝိဋ္ဌော”။

ယော=အကြင်မင်းတို့ရဲ့ ဘဂဝါဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မမ ဘဏံ= ငါ့ရဲ့ဗိမာန်သို့။ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်ခဲ့လေပြီ။ သောဘဂဝါနာမ= ထိုဘဂဝါဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကော=ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလဲ”။

အရပ်စကားမျိုးပြောရယင် “အေး. . . မင်းတို့ရဲ့ ဘဂဝါ ဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမို့ ငါ့ဗိမာန်ထဲဝင်နေရတာ

လဲ” မေးတာဖြစ်တယ်။ ဟိုပုဂ္ဂိုလ်တွေက ပြေပြေပြစ်ပြစ် ပြော
ပါလျက် ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း သူကပြောတယ်။

ကြည့်ခြင်းကြီး ၅ - ပါး စသည်

ဒီတော့ သာတာဂိရနဲ့ ဟေမဝတတို့က ပထမအကြိမ်
သည်းခံပြီးတော့-

“န တွံ အာဝုသော ဇာနာသိ ဘဂဝန္တံ အမှာကံ
သတ္တာရံ၊ ယော တုသိတဘဝနေ ဌိတော ပဉ္စမဟာဝိလောကီ
တံ ဝိလောကေတွာ. . . စသည်-

မိတ်ဆွေအာဠဝက. . . ၊ ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားကို
မင်းမသိဘူးလား၊ ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရား ဟာလေ. . . ဟို-
တုသိတာနတ်ပြည်က လူ့ပြည်ကို မသက်ဆင်းခင် စကြဝဠာ
တိုက်တစ်သောင်းက နတ်ဗြဟ္မာတွေစုပေါင်းပြီး “ကာလော ခေါ
တေ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာတုကုစ္ဆိယံ-လုံ့လဝီရိယကြီးမားတော်
မူသော အလောင်းနတ်သား. . . ၊ သင့်ဖို့ရာ ဘုရားဖြစ်ဖို့အချိန်
တန်ပါပြီ။ မယ်တော်ကြာတိုက်ဝမ်း၌ ကိန်းမြန်းဖြစ်တော်မူပါ”
လို့တောင်းပန်တဲ့အခါ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ နတ်သက်ကြွ စုတေပြီး
လူ့ပြည်ကိုဆင်းသက်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူးမောင်ရဲ့၊ တုသိတာနတ်
ပြည်မှာ စံနေရင်းကပင် ကြည့်ခြင်းကြီး ၅-ပါးနဲ့ ကြည့်တော်မူ
ခဲ့တယ် ။

(၁) ကာလ။ ။ ဘုရားပွင့်ရမည့် အချိန်ကာလဟုတ်
မဟုတ်ကို ကြည့်တော်မူတယ်။

တက်ကပ်၊ဆုတ်ကပ် နှစ်မျိုးရှိရာ တက်ကပ်မှာ ဘုရားပွင့်
တော်မူဘူး၊ ဆုတ်ကပ်မှာသာ ပွင့်တော်မူတယ်။ ဆုတ်ကပ်မှာ
လဲပဲ အနှစ်တစ်သိန်းတန်းနှင့် အနှစ်တစ်ရာတန်း ဒီအတွင်းမှာပဲ
ပွင့်တော်မူကြတယ်။ အနှစ်တစ်သိန်းတန်းရဲ့ အထက်ဆိုတော့
ဆုတ်ကပ်ပေမယ်လို့ နှစ်တွေက အလွန်ရှည်နေတယ်။ အနှစ်တစ်
ရာတန်းရဲ့ အောက်ကျပြန်တော့လဲ လူတွေမှာ လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟတွေ အလွန်လွှမ်းမိုးနေတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို
ဟောယင်လဲ မယုံကြည်ကြတော့ဘူး။ ဒီတော့ အဲဒီအနှစ်တစ်
သိန်းတန်းအထက်နှင့် အနှစ်တစ်ရာတန်းအောက်တို့မှာ မြတ်စွာ
ဘုရားမပွင့်ဘူး။ “ယခုအချိန်ကာလကိုကြည့်ယင် ဆုတ်ကပ်မှာ
လူတို့အသက်တမ်းနှစ်တစ်ရာတန်းဖြစ်လို့ ပွင့်ဖို့ရန်အချိန်တယ်
တယ်” လို့ မြင်တော်မူတယ်။ ဒါ (၁) ကာလပဲ။

(၂) ဒီပ။ ။ ကျွန်းကြီး (၄) ကျွန်းရှိရာဝယ် ဇမ္ဗူ ဒိပ်
ကျွန်းမှာ မြတ်စွာဘုရားများ ပွင့်တော်မူ
ကြတယ်။

(၃) ဒေသ။ ။ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းမှာလဲပဲနယ်လေးရပ်သတ်
မှတ်ထားတဲ့ မဇ္ဈိမတိုက် အိန္ဒိယမှာ ပွင့်
တော်မူကြတယ်။ ပစ္စန္ဒရစ်မှာ ပွင့်တော်မူကြ။

(၄) ကုလ။ ။ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် မင်းမျိုးနှင့်
ပုဏ္ဏားမျိုး ၂- မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး၌
ပွင့်တော်မူကြတယ်။

မဇ္ဈိမတိုက်မှာ တစ်ခါတလေ ပုဏ္ဏားမျိုးက အမျိုးမြတ်
တယ်လို့ ပုဏ္ဏားမျိုးကဩဇာကြီးတဲ့အခါ ဘုရားလောင်းများ
ပုဏ္ဏားမျိုး၌ သွားဖြစ်ကြတယ်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရားခေတ်

တုန်းက ပုဏ္ဏားက မျိုးမြတ်ဩဇာကြီးတဲ့အခါဖြစ်လို့ ကဿပ ဘုရားအလောင်းဟာ ပုဏ္ဏားမျိုးမှာသွားဖြစ်တယ်။ အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ မြတ်စွာဘုရားပွင့်ရမည့် ခုအချိန်က လူ့ပြည်မှာမင်းမျိုးကမြတ် တယ်လို့ပညတ်ထားတဲ့အချိန်ဖြစ်လို့ အကျွန်ုပ်တို့၏ဘုရားအ လောင်းဟာ မင်းမျိုးမှာသွားဖြစ်ရတယ်။ မင်းမျိုးမှာလဲ ကမ္မဝါဒ အယူရှိတဲ့ ကပိလဝတ်ပြည် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးရဲ့သားတော်ငါ သွားဖြစ်ရမည်လို့ အမျိုးကိုကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူခဲ့တယ်။

(၅) မာတုအာယုပရိစ္ဆေဒ။ ။ မယ်တော်ဖြစ်ရမည့်
ပုဂ္ဂိုလ်၏ အသက်အ
ပိုင်းအခြားကို ကြည့်
ရတယ်။

ဘုရားအလောင်းတိုင်း မယ်တော်ရဲ့ အသက်ကြွင်း(၁၀) လ(၇)ရက် အာယုဒါယရှိတဲ့အချိန်မှာ နတ်သက်ကြွေ လူ့ပြည် မှာ ပဋိသန္ဓေတည်နေရတယ်။ အလောင်းတော်သေတကေတု နတ်သား ပဉ္စမမြောက်ကြည့်ခြင်းကိုကြည့်တဲ့အခါ မယ်တော် မာယာဒေဝီ၏ အသက်ကြွင်းအာယုဒါယသည် (၁၀)လနှင့် (၇)ရက်သာ ကြွင်းတော့သည်။ နောက်(၁၀)လနှင့် (၇)ရက် မြောက်ရောက်တဲ့အခါ မယ်တော်မာယာ နတ်ရွာစံကံတော် ကုန် လိမ့်မည်လို့သိပြီးတော့ အလောင်းတော် ပဋိသန္ဓေတည်နေခဲ့ ပါတယ်။

အံ့ဖွယ်ရာများမြင်ပါသလား

အေး. . အမောင် အာဠဝက. . . ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာ ဘုရားဟာ ယခုပြဆိုခဲ့တဲ့ ကြည့်ခြင်းကြီး ၅- ပါးတို့ကိုကြည့်ပြီးမှ

အအေးတွေ ဘယ်လိုပျောက်မှန်းမသိဘူး၊ ပျောက်သွားတယ်။ အပူတွေ ဘယ်လိုငြိမ်းသွားမှန်းမသိဘူး၊ တအံ့တဩ ငြိမ်းသွားတယ်။ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး သွက်သွက်ခါအောင် လှုပ်သွားတယ်။ အားလုံးတိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတွေ အော်ကြ ဟစ်ကြ၊ ရတနာတွေသူ တို့ဘာသာ အသံမြည်ကြတယ်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် (၃၂)ပါးသော အံ့ဖွယ်တွေဖြစ်ပြီး ပဋိသန္ဓေနေတော်မူတယ်၊ ဖွားတော်မူတယ်။ ထို့နောက်(၂၉)နှစ် အရွယ်တော်မှာ တောထွက်၊ ဒုက္ကရစရိယာ (၆) နှစ်ကျင့်ပြီး (၃၅)နှစ်အရွယ်တော်မှာ စကြဝဠာတိုက်ဘစ်သောင်း တုန်လှုပ်ချောက်ချား (၃၂)ပါး သောအံ့ဖွယ်တွေဖြစ်ပေါ်လျက် ဘုရားဖြစ်တော်မူတယ်။ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃- ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ထိုနှစ်ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ဓမ္မစကြာတရားဦးဟောလို့ စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းက နတ်ဗြဟ္မာပေါင်း (၁၈)ကုဋေ ကျွမ်းတမ်း ဝင်ကြတယ်။ အဲဒီပွဲမျိုးတွေ အများကြီးရှိ ခဲ့တယ်။

“ဣမာနိပိ တံ အာဝုသော အစ္ဆရိယာနိ နာဒ္ဒသ=

မိတ်ဆွေအာဠဝက. . ၊ သင်သည် ဤအံ့ဖွယ်တွေကို ကော မမြင်ဘူးလား” လို့မေးတဲ့အခါ အာဠဝကကလဲ မြင်ရပါလျက် အမျက်ကထွက်နေတော့ “နာဒ္ဒသံ= ငါမမြင်ဘူးကွာ” လို့ပြောတယ်။ ဘယ်လောက်များကြမ်းလိုက်ရိုင်းလိုက်သလဲဆိုယင် အမှန်အားဖြင့် သူမြင်ပေမယ်လို့ “ မမြင်ဘူးကွာ” လို့ ဇွတ်ငြင်းပစ်တယ်။ ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း သူပြောတယ်။

ဘုရားရှင်အား ဘာလုပ်နိုင်မှာလဲ

ကဲ- အိုးရဲ့စလောင်းရဲ့နဲ့ တွေ့ရတော့မယ်။ သာတာ ဝိရ၊
ဟေမဝတ နတ်စစ်မျိုးတို့က-

အာဝုသော အာဠာက ပဿေယျာသိ ဝါ တံ န ဝါ။

အာဝုသော အာဠာက= မိတ်တွေ အာဠာက. . .။ (ငါတို့
က တည့်တည့်ပြောတော့ မင်းကရဲ့တယ်၊ ကိုင်း . . . ပြောတော့
မယ်။) တံ=သင်သည်။ ပဿေယျာသိ ဝါ= မြင်ချင်လဲမြင်။ နဝါ
ပဿေယျာသိ= မမြင်ချင်လဲနေ”

ကော တယာ အတ္ထော ပဿတာ ဝါ အပဿတာ
ဝါ။

မင်းမြင်တော့ကော ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ၊ မမြင်တော့ကော
ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ”

ကိံ တံ ကရိဿသိ အမှာကံ သတ္တနော= သင်သည်
ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားအား ဘာလုပ်နိုင်မှာလဲ၊ ဘာမှကို မင်း
မလုပ်နိုင်ဘူး”။

မဏုညိပုံ နှိုင်းနှိုင်းချက်များ

ယော တံ တံ ဥပနိဓာယ (၁) စလက္ကကုမ မဟာ
ဥသ ဘသမိပေ တဒဟုဇာတဝစ္ဆကော ဝိယ= သင်သည်
ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားကို ထောက်ဆလျှင်- (၁) လယ်ဘို့ကြီး
တုန်တုန်တုန်တုန်လှုပ်နေသော ဥသဘန္ဓားမင်း၏အနီးမှာ ထိုနေ့
မွေးစ နွားသူငယ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း. . .။

(၂) တိဓာ ပဘိန္ဒမတ္တဝါရဏသမိပေ ဘိက္ခဝေါတကော ဝိယ= သို့၊ နှာဖျား၊ နား သုံးဌာနမှာ မုန်ရည်ကျနေတဲ့ ဆင်ပြောင်ကြီးရဲ့အနီးမှာ ဆင်ကလေး ကဲ့သို့လည်းကောင်း. . . ။

(၃) ဘာသုရ ဝိလမ္ဗိတ ကေသရ သောဘိတက္ခန္ဓဿ မိဂရညော သမိပေ ဇရသိင်္ဂါလော ဝိယ= အရောင်တပြောင် ပြောင်တောက်ပလျက် ဖားရရားကျသောလည်ဆံဖြင့် တင့်တယ်သောပခုံးရှိသော သားတို့သေဌ်နှင်းခြင်သို့မင်း၏နီးမှာ မြေခွေးအိုကဲ့သို့လည်းကောင်း. . . ။ (ကေသရာအကြောင်းနောက်၌ ဖော်ပြပါမည်။)

(၄) ဒိယဗုဒ္ဓယောဇနသတပဝဗုကာယ သုပဏ္ဏရာဇသမိပေ ဆိန္ဒပက္ခကာကပေါတကော ဝိယ ခါယတိ= ယူဇနာတစ်ရာငါးဆယ် ကြီးကျယ်ဖွံ့ထွားသည့်ကိုယ်= ကာယအထည်ရှိတဲ့ ဂဠုန်ငှက်မင်း၏အနီးမှာ အတောင်ကျက်ပြတ်တဲ့ ကျီးငှက်ကလေးကဲ့သို့ ထင်နေရတယ် အာဠဝက. . . ။

“ဂစ္ဆ၊ ယံ တေ ကရဏီယံ၊ တံ ကရောဟိ= သွားကွာမင်းဒါလောက်တောင် ပြေပြေပြစ်ပြစ် ပြောလို့မှ မပြေပြစ်တဲ့အကောင် မင်းလုပ်ချင်ရာလုပ်” လို့ သာတာဂိရ ဟေမဝတတို့က ပြတ်ပြတ်တင်းတင်း ပြောကြားတယ်။

ကေသရန္တင်္ဂမိစ္စ သင်္ကပ္ပရနံ

သားတို့ သေဌ်နှင်း ခြင်္သေ့မင်းကို သာတာဂိရနတ်မင်း၊ ဟေမဝတနတ်မင်းတို့က “ဘာသုရ ဝိလမ္ဗိတ ကေသရ

သောဘိတက္ခန္ဓ သီဟရာဇာ= ပြောင်တလက်လက် အရောင် ထွက်၍ တွဲလျားဖားရရားကျသောလည်ဆံဖြင့် တင့်တယ်သော ပခုံးရှိ သော သားတို့သေဌ်နင်းခြင်သေ့မင်း” ဟူ၍ ချီးမွမ်းကြသည်။

ဤ၌ ကေသရပုဒ်ကိုရှု၍ “ကေသရာခြင်သေ့မင်း” ဟု ဆိုရ မည့်အရာဝယ် အချို့က “ကေသရာဇာ ခြင်သေ့မင်းဟူ၍ (ဇာ- အက္ခရာ တစ်လုံးပို၍) ရေးတတ်ပြောတတ်ကြသည်။ ကေသရ- ပုဒ်မှာ ကေသ-ပုဒ်+ (မဇ္ဈာဒိတော ရော-ဟူသော ကစွည်းသုတ် ဖြင့်) အဿတ္ထိအနက်၌ ရ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသည့် တဒ္ဓိတ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။

ပဟုတေ စ ပသံသာယံ၊

နိန္ဒာယံ စာ+တိသာယနေ။

နိစ္စယောဂေ စ သံသဂ္ဂေ၊

ဟောန္တိ+မေ မန္တုအာဒယော။ ။

ဟူသော ဂါထာအရ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ပစ္စည်းတို့၏ အနက်ထူး (၆) ရပ်တို့တွင် ကေသရ-ပုဒ်၌ ရ-ပစ္စည်းက ပဟုတ (အများဟူ သော) အနက်+ပသံသာ(ချီးမွမ်းအပ်) ဟူသော အနက်တို့ဟော ကြားကြောင်းဖော်ပြရန် ‘ဘာသုရ ဝိလမ္ဗိတ ကေသရ သောဘိ တက္ခန္ဓာ=ပြောင်တလက်လက် အရောင်ထွက်ဟူသော စကားဖြင့် ပသံသာ (ချီးမွမ်းအပ်ပုံ) အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိလမ္ဗိတ= တွဲလျားဖားရရားကျသောလည်ဆံ -ဟူသောစကားဖြင့် ပဟုတ (လည်ဆံမွေးတို့များသည့်) အနက်ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြ သည်။

ထို့ကြောင့် နောက်အခါ “ ကေသရာဇာ ခြင်သေ့မင်း”

ဟုမပြောမိစေရန် “ကေသရာခြင်္သေ့မင်း”ဟူသော အမှန်အတိုင်း ပြောဆိုရန် သတိမပြတ်ချပ်ရာ၏။

ဒေါသကြီးလှသည် အာဠာဝက

ထိုအခါ အာဠာဝက ဘီးလူးသည် ယမ်းပုံပေါ် မီးကျသလို ဒေါသတစ်ထောင်းထောင်းထွက်ပြီး အစည်းအဝေးအခန်းထဲမှာကို မနေနိုင်တော့ဘဲ အပြင်ဘက်ထွက်ပြီးတော့ လက်ဝဲခြေထောက်ဖြင့် ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာကျောက်ဖျာပေါ်မှာ ရပ်တည်၍ -

“ ပဿထ ဒါနိ တုမှာကံ ဝါ သတ္ထာ မဟာနုဘာဝေါ၊ အဟံ ဝါ=ဟေ . . . သာဟာဂိရ ဟေမဝတတို့ . . . ။ မင်းတို့ရဲ့ ဆရာဘုရားကပဲ အာနုဘော်ကြီးသလား၊ ငါကဘဲ အာနုဘော်ကြီးသလားဆိုတာ မင်းတို့ကြည်ကြဟေ့ . . . ”လို့ ရိုင်းရိုင်းပြောဆိုကာ သူ၏လက်ယာခြေထောက်ကိုမပြီး ယူဇနာ (၆၀) မြင့်သော ကေလာသတောင်ထွဋ်ကို ဖနောင့်နဲ့တအား ဆောင့်ပြီးပေါက်လိုက်တော့ သံကုံးပူပူကို သံတူနှင့်ရိုက်တဲ့အခါ မီးပွားတွေတဖွားဖွားထွက်သလိုပဲ ကေသလာတောင်ကကျောက်တွေဟာ တခါတည်း ဖွားဖွား ဖွားဖွားနဲ့ အကုန်လုံးပြိုပြို ထွက်ကုန်တယ်။ အာဠာဝကဘီးလူးသည် ထိုကေသလာတောင်ထိပ်၌ ရပ်တည်ပြီး “အဟံ အာဠာဝကော= ငါဟဲ့ အာဠာဝက” ဟု ဟစ်အော်ကြိုးဝါးလိုက်သောအသံဟာ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး ပြန့်သွားတယ်။

ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး

ကြားနိုင်သောအသံလေးမျိုး

ဇမ္ဗူဒိပ်အနှံ့ ပျံ့တဲ့အသံကြီး ၄-မျိုးရှိတယ်။

(၁) ဝိဓုရဇာတ်တော်မှာ ပုဏ္ဏကဘီးလူးသည် ကစ္စာယန လုလင်အမည်ဖြင့် ကြွေအန်ကစား၍နိုင်သောအခါ “အဟံ ဇိနိ- ငါနိုင်ပြီ” လို့ အော်လိုက်တဲ့အသံကတမျိုး။

(၂) ကဿပမြတ်သာသနာ ဆုတ်ယုတ်သောအခါ သိကြားမင်းက ဝိသကြိုနတ်သားကို ခွေးနက်ကြီးအရောင်ဆောင် ၍ “ငါသည် ယုတ်မာသော ရဟန်းယောကျ်ား၊ ယုတ်မာသော ရဟန်းမ၊ ယုတ်မာသောဥပါသကာ၊ ယုတ်မာသောပါသိကာ၊ အားလုံးသော အဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကျွတ်ကျွတ်ဝါး၍ စားမည်” ဟု ကြွေးကြော်စေသော အသံကတစ်မျိုး။

(၃) ကုသဇာတ်၌ ပဘာဝတီကြောင့် ခုနစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့ ကုသဝတီမင်းနေပြည်ကို ဝမ်းရံပိတ်ဆိုကြသောအခါ ခမည်းတော်မင်းတရားရဲ့ အစီအမံအရ အလောင်းတော် ကုသမင်းက ပဘာဝတီကို ဆင်ကျောက်ကုန်းပေါ်၌ မိမိနှင့် အတူတင်၍ မြို့မှထွက်ပြီးလျှင် “အဟံ သီဟဿရမဟာကုသရာဇာ- ခြင်္သေ့မင်းနှင့်အသံတူတဲ့ ကုသမင်းကြီးဆိုတာငါဟေ့” ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့တဲ့ အလောင်းတော်ကုသမင်း၏ အသံကတစ်မျိုး။

(၄) ယခု ကေလာသတောင်ထိပ်၌ရပ်၍ ဖနောင်နှင့် ပေါက်ပြီး “အဟံ အာဠာကကော=ငါဟဲ့ အာဠာက” ဟု ကြွေးကြော်လိုက်တဲ့ အာဠာကဘီးလူးရဲ့ အသံကတစ်မျိုး။ ဤ အသံကြီး(၄) မျိုးဟာ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးပျံ့နှံ့ကြတယ်။ ထိုသို့ အာဠာကဘီးလူး “ငါဟဲ့ အာဠာက” ဟု ကြွေးကြော်လိုက်သောအခါ ဇမ္ဗူဒိပ်

တစ်ကျွန်းလုံးမှာ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်း အိမ်ပေါက်ဝမှာရပ်၍ ကြွေးကြော်သည်နှင့်တူတယ်။ ယူဇနာသုံးယောင်ပြန် ကျယ်သော ဟိမဝန္တာတောင်ကြီးလဲ ဘီးလူး၏တန်ခိုးကြောင့် တုန်လှုပ်၍သွားတယ်။

လက်နက် ၉ - ပါးပြစ် ဂျက်ခြင်း

(၁) အာဠဝကဘီးလူးသည် ရှေးဦးစွာ “ဤ လေမုန်တိုင်း ဖြင့်ပင် ရဟန်ကြီးကို ပြေးစေမည်” ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လေမုန်တိုင်းကြီးကို တိုက်ခိုက်စေတယ်။ ထိုသို့ အာဠဝကတိုက်ခိုက်စေသော အရှေ့ အနောက် တောင် မြောက်လေတို့သည် ထပေါ်ကြပြီး ယူဇနာဝက် တစ်ယူဇနာ နှစ်ယူဇနာ သုံးယူဇနာ ခန့် ရှိတဲ့တောင်ထွတ်တို့ကို ဖြိုခွဲဖောက်ထွင်းကြကာ တောသစ်ပင် ချုံနွယ်တို့ကို အမြစ်ကျွတ်ပြီး မိုးထောင်အောင် ပြုကြလျက် ဆင်တင်းကုတ်ဟောင်းစသည်တို့ကို မှုန်မှုန် ညက်ညက် ဖြစ်ကြစေရန်၊ အမိုးအုပ်များကိုကောင်းကင်၌ လွင့်တက်သွားစေရန် အာဠဝီမြို့ကို ဦးတည်တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ မြက်စွာဘုရားက “မာ ကဿစိ ဥပရောဓော ဟောတု- တစ်ဦးတစ်ယောက်အားမျှ အချုပ်အချယ်အန္တရာယ် မဖြစ်ပါစေသား” ဟုအဓိဋ္ဌာန်တော်မူတယ်။ ထိုမုန်တိုင်းလေများသည် မြတ်စွာဘုရားအနီးသို့ရောက်သောအခါ သင်္ကန်းတော်အနားကလေးမျှကိုပင် တုန်လှုပ်စေရန် မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။

(၂) ထို့နောက် ‘ရေဖြင့်လွှမ်းမိုးကာ ရဟန်ကြီးကိုသေစေမည်’ ဟူသောရည်ရွယ်ချက်နှင့် မိုးကြီးသည်းစွာရွာချစေတယ်။ အာဠဝကအနုဘော်ကြောင့် အထက်အထက် အထပ်

တစ်ရာ၊ တစ်ထောင်စသည်ပြားသော မိုးတိမ်တိုက်များတတ်ကာ မိုးရွာချသည်။ မိုးရေအလျဉ်အဟုန်ကြောင့် မြေကြီးပင်ပေါက် ထွက်စေခဲ့သည်။ တော၊ သစ်ပင်စသည်ထိပ်မှ ရေအလျဉ်ကြီး စီး၍လာသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏သင်္ကန်းတော်၌ကား ရေ ပေါက်ကလေးမျှ မစိုစွတ်နိုင်ချေ။

(၃) ထို့နောက် ကျောက်တောင်၊ ကျောက်ခဲမိုးကို ရွာစေ တယ်။ အခိုးတလူလူ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင် တောက်လောင်နေတဲ့ တောင်ထွဋ်ပမာဏရှိ အလွန်ကြီးသော ကျောက်စိုင်ကြီးများ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာရောက်သောအခါ နတ်ပန်းလုံးကြီးများအသွင်သို့ ပြောင်းသွားကြတယ်။

(၄) ထို့နောက် လက်နက်မိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ အခိုး တလူလူ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေတဲ့ တစ်ဘက် အသွား၊ နှစ်ဘက်အသွားရှိကြတဲ့ လှံ၊ ဓါး သန်လျက် အစရှိတဲ့ လက်နက်တွေဟာ ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရားအနီး သို့ရောက်သောအခါ နတ်ပန်းများအသွင်သို့ ပြောင်းသွားကြ တယ်။

(၅) ထို့နောက် မီးကျိုးမိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ ပေါက်ပန်း ပွင့်အသွေးနီတွေသော မီးကျိုးခဲများ ကောင်းကင်ကလာပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ခြေတော်ရင်းမှာ နတ်ပန်းပွင့်များဖြစ်၍ ကျ ရောက်ကုန်ကြတယ်။

(၆) ထို့နောက် ပြာပူမိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ အလွန်ပူ သောပြာမှုန့်များ ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ခြေ တော်ရင်းမှာ စန္ဒကူးမှုန့်များဖြစ်၍ ကျရောက်ကုန်ကြတယ်။

(၇) ထို့နောက် သဲပူမိုးကိုရွာစေဖြိုးစေတယ်။ အခိုးတ

လူလူ အလှုံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေတဲ့ အလွန် နုသောသဲများ ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေ တော်ရင်းမှာ နတ်ပန်းတွေဖြစ်၍ ကျကုန်တယ်။

(၈) ထို့နောက် ရွှံ့ညွန့်မိုးကို ရွာဖြိုးစေတယ်။ ထိုရွှံ့ညွန့်မိုးလဲ အခိုးတလူလူ အလှုံတပြောင်ပြောင်တောက် လောင်လျက် ကောင်းကင်ကလာပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှာ နတ်နံ့သာဖြစ်၍ ကျလာတယ်။

(၉) ထို့နောက် အာဠဝကဘီလူးသည် “ရဟန်ကြီးကို ခြောက်လှန့်ပြီး ထပြေးစေမယ်” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အမိုက် မှောင်ကို ဖြစ်စေခဲ့တယ်။ အာဠဝကပြုလုပ်တဲ့ အမိုက်မှောင်ဟာ လက္ခယံ၊ သန်းခေါင်၊ မိုးမှောင်၊ တောလယ် = ဤအင်္ဂါလေးပါး ရှိသော အမိုက်မှောင်နှင့်အလားတူစွာဖြစ်ပါလျက် မြတ်စွာ ဘုရားအနီးသို့ရောက်သောအခါ နေရောင်ဖြင့်ပယ်ဖျောက်အပ် သော အမိုက်မှောင်ကဲ့သို့ ကွယ်ပျောက်၍သွားတယ်။

ဤနေရာ၌ ခေတ္တရပ်၍ တရားပွဲအစဖော်ပြခဲ့သည့် “လက်နက်ကိုးဖြာ အောင်ဇေယျဝန္ဒာနာ ဆုတောင်းဂါထာ ပါဠိ+အနက်”ကို ရွတ်ဆို၍လည်းကောင်း၊ “နတ်ရဆောင်ရန် မြန်မာလင်္ကာ”ကို ရွတ်ဆို၍လည်းကောင်း အမောအပန်း ဖြေစိတ်ကို ကြည်လင်စေရာ၏။

ဤသို့လျှင် အာဠဝကဘီလူးသည် လေ မိုး ကျောက် သဲ ညွန့် မီးခဲ ပြာပူ အမိုက်မှောင် လက်နက် ဤ(၉)မျိုးတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို မိမိ၏ဗိမာန်မှ ထွက်သွားစေရန် မတတ်နိုင် ရကား လက်နက်အမျိုးမျိုးတို့ကို စွဲကိုင်၊ ရုပ်ရည်အဆင်း အမျိုး မျိုးရှိတဲ့ ဖုတ် ပြိတ္တာအပေါင်းတို့ဖြင့် သောင်းပြောင်းထွေလာ

အင်္ဂါလေးရပ်ရှိသော စစ်တပ်ကြီးကို အုပ်စီးထိန်းချုပ်ကာ ကိုယ် တိုင်ပင် ဘုရားရှိရာသို့ ဦးတည်ချီတက်ခဲ့တယ်။ ထိုဖုတ် ပြိတ္တာ တို့သည် အထူးထူးအတန်တန် ဖောက်ပြန်မှုတို့ကို ပြုကြ ကာ“ဖမ်းကြကုန်၊ သတ်ကြကုန်” ဟုဆိုကြကာ မြတ်စွာဘုရား၏ အထက်၌ ချီတက်ရန်အားထုတ်ကြသော်လဲ အလျှံတပြောင် ပြောင် တောက်လောင်သောသံတွေခဲ မီးရဲရဲကို ယင်ကောင်က လေးများ အနားမကပ်ဝံ့သကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးအပါး သို့ လားလားမျှမကပ်နိုင်ကြကုန်။

အာဠာပက၏နောက်ဆုံးလက်နက်

ထိုသို့ မကပ်နိုင်ကြသော်လဲ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ မာရ် နတ်လာရောက်တိုက်ခိုက်စဉ်အခါတုန်းက နာရီပိုင်းမျှလောက် အတွင်း နောက်ယှက်မှုကိုပြုတယ်။ ဤသို့ ညဉ့်ထက်၁က်မျှ အထူးထူးအသွယ်သွယ် ကြောက်မက်ဖွယ်ကို ပြသဖြင့်လဲ မြတ်စွာဘုရားကို တုန်လှုပ်စေရန်မတတ်နိုင်ရကား အာဠာပက ဘီလူးသည်-

“ယံနူနာ + ဟံ ကေနစိ အဇေယျံ ဒုဿာဝုဓံ မုဇ္ဈေယျံ=ငါသည် တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မအောင်နိုင်တဲ့ ရင်စည်း တဘက်= ဘွဲ့ဖြူလက်နက်ကို ပစ်လွှင့်ရမူ ကောင်းလေစွ” ဟု အကြံပြုလေသည်။

စက်ကြီးတစ်ဆယ့်သုံးပါးသဲမှာ “ဘွဲ့ဖြူလက်နက် ဘီလူး စက်” ဆိုတာ ရင်ဘတ်မှာစည်းထားတဲ့ နတ်တဘက်အဝတ် ကြီးကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်တယ်။

လက်နက်ကြီး ၄ - မျိုး

လောက၌ ကြောက်လန့်ဖွယ်လက်နက်ကြီး ၄ - မျိုးတို့ ရှိကြတယ်။

- (၁) သိကြားမင်းရဲ့ ဝရဇိန်လက်နက်၊
- (၂) ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးရဲ့ သံတင်းပုတ်လက်နက်၊
- (၃) ယမမင်း၏ မျက်လုံးလက်နက်၊
- (၄) ယခု အာဠဝကဘီလူးရဲ့ ရင်စည်းတဘတ်=ဘွဲ့ ဖြူလက်နက်၊ ဒီ ၄-မျိုးကို ဆိုလိုတယ်။

၁။ သိကြားမင်းရဲ့ ဝရဇိန်လက်နက်(ဝရဇိန်ကို နောက် ပြန်အားဖြင့် ဝရဇိန်ဟုခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်တယ်) သိကြားမင်းအ မျက်ထွက်လို့ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်က အဲဒီ ဝရဇိန်လက်နက်နဲ့ ပစ်ခွင်းလိုက်ယင် ယူဇနာတစ်သိန်းခြောက်သောင်းရှစ်ထောင် မြင့်တဲ့မြင့်မိုရ်တောင်ကြီးရဲ့အောက်သို့ ရောက်သွားနိုင်တယ်။

၂။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးရဲ့ သံတင်းပုတ်လက်နက်၊ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး အမျက်ထွက်ပြီး သူရဲ့လက်စွဲ သံတင်း ပုတ်ကြီးနဲ့ ပစ်လိုက်ယင် ယက္ခနတ်ထောင်များစွာတို့ရဲ့ ဦးခေါင်း ကို ထောင်းထောင်းပြတ်ကြွေမြေသို့ ကျစေပြီးမှ နတ်မင်းကြီးရဲ့ ၂-တောင့်ထွာဟတ္ထပါသ်အတွင်းသို့ ပြန်လာပြီးတည်တယ်။

၃။ ယမမင်း၏ မျက်လုံးလက်နက်၊ ငရဲသေဌ်နင်း ယမ မင်း အမျက်ထွက်၍ မျက်စောင်းထိုးပြီး ကြည့်လိုက်ယင် ထောင် ပေါင်းများစွာသောကုမ္ဘာနတ်တို့ နှမ်းအိုးကင်းပူပူ၌ နှမ်းစေ့ များကဲ့သို့ တဖျပ်ဖျပ်မြည်ပြီးသေကုန်ကြတယ်။

၄။ အာဠဝက၏ ရင်စည်းတဘတ် ဘွဲ့ဖြူလက်နက်၊

အာဠဝကဘီလူး အမျက်ထွက်ပြီး ဘွဲ့ဖြူလက်နက်=ရင်စည်းနတ်
တဘက်ကို ကောင်းကင်သို့ ပစ်လွှင့်လိုက်ယင် ၁၂-နှစ်ကြာ မိုးမ
ရွာနိုင်ဘူး၊ မြေပြင်၌ ပစ်ချလိုက်ယင် သစ်ပင်၊ မြက်ပင်အားလုံး
ခန်းခြောက်ပြီး ၁၂-နှစ်ကြာနောက် ပြန်မပေါက်နိုင်ဘူး။ သမုဒ္ဒ
ရာ၌ ပစ်လွှင့်လိုက်ယင် လောလောပူသည့် သံအိုးကင်းထဲကရေ
တွေလို ရေအားလုံးခန်းခြောက်သွားနိုင်တယ်။ မြင်းမိုရ်တောင်
နှင့်တူတဲ့တောင်ပေါ်၌ ပစ်လွှင့်လိုက်ယင်လဲ အပိုင်းအပိုင်းဖြစ်
ကာ ဖရိုဖရဲကျဲ၍ သွားနိုင်တယ်။

အာဠဝကဘီလူးသည် သို့စင် အာနုဘော်ကြီးလှသော
ရင်စည်းတဘက် = ဘွဲ့ဖြူလက်နက်ကို ပစ်လွှင့်ဖို့ရန် ရင်မှချွတ်၍
ကိုင်ထားလေသည်။ ထိုအခါ ဇာတိခေတ်စကြဝဠာပေါင်း တိုက်
တစ်သောင်းမှ နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့ဟာ အများအားဖြင့် “အဇ္ဇ
ဘဂဝါ အာဠဝကံ ဒမေဿတိ၊ တတ္ထ ဓမ္မံ သောဿာမ=
ယနေ၊ မြတ်စွာဘုရား အာဠဝကဘီလူးကို ချွတ်တော်မူလိမ့်မည်၊
ထိုချွတ်ပွဲမှာတရားနာလိုကြစို့” ဟုပြောဆိုကြကာ စုဝေးကြတယ်။
တရားကိုပင်မနာလိုသော်လဲ စစ်ပွဲကိုကြည့်လိုကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာ
တို့လဲ စုဝေးကြတယ်။ ဤနည်းအားဖြင့် ကောင်းကင်တစ်ခုလုံး
နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ဖြင့် ပြည့်ဖုံး၍ သွားတယ်။

ထို့နောက် အာဠဝကဘီလူးသည် ဘုရားရှင်အနီး၌ ဝှေ့
ကာယမ်းကာ ဘွဲ့ဖြူလက်နက်ကို ပစ်လွှင့်လိုက်လေသည်။ ထိုရင်
စည်းတဘက်= ဘွဲ့ဖြူလက်နက်သည် မိုးကြိုးစက်ကဲ့သို့ ကောင်း
ကင်၌ ကြောက်မက်ဖွယ်အသံကိုပြုလျက် အခိုးအလျှံ လွှတ်ကာ
မြတ်စွာဘုရားအနီးသို့ ရောက်လေလျှင် ဘီလူးရဲ့မာန်ကိုနှိမ်နင်း
ရန် ခြေသုတ်ပုဆိုးကြမ်းဖြစ်ကာ မြတ်စွာဘုရားခြေတော်ရင်း၌

ကျရောက်လေသည်။ အာဠဝကဘိလူးသည် ထိုဖြစ်ရပ်ကိုမြင်ပြီး ဦးခိုကျိုးသော နွားအလား၊ အစွယ်ကို နုတ်ထားသည့် မြွေအလား မာန်မာနကျိုးကာ “ဒုဿာဝုဓမ္မိ မေ သမဏံ နာဘိဘော သိ၊ ကိန္နု ခေါ ကာရဏံ= ဪ . . . ငါရဲ့ ဘွဲ့ဖြူလက်နက် လဲ ရဟန်းကြီးကို မလွှမ်းမိုးနိုင်၊ အကြောင်း ဘယ်လိုရှိပါလိမ့်” လို့ စဉ်စားဆင်ခြင်တဲ့ အခါ -

“ဣဒံ ကာရဏံ၊ မေတ္တာဝိဟာရယုတ္တော သမဏော၊ ဟန္တ နံ ရောသေတွာ မေတ္တာယ ဝိယောဇေမိ။

ရဟန်းကြီးဟာ မေတ္တာနဲ့နေခြင်းကို အမြဲအားထုတ် တယ်၊ ဒါဟာ ငါရဲ့ဘွဲ့ဖြူလက်နက် သူ့ကိုမနှိပ်စက်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းရင်းပဲ၊ ကိုင်း . . . ဒါလောက်ရှိတာ ငါသူ့ကို ချုပ်ချယ် ခြိမ်းခြောက်စကားတွေ အမျိုးမျိုးပြောကြားပြီး သူ့ကိုမေတ္တာ တရားမှ ကင်းဖဲသွားအောင် ငါပြုလုပ်မယ်” ဟု ကြံစည်ပြီး သူရဲ့ ဗိမာန်ထဲသို့ဝင်လာ၊ မြတ်စွာဘုရားထိုင်နေတော်မူရာကို သွား ပြီးတော့ -

“ကဿာ မယာ အနန္တညာတော မမ ဘဝနံ ပဝိသိတွာ ယရသာမိကော ဝိယ ဣတ္တာဂါရဿ မဇ္ဈေ နိသိန္နော+သိ၊ အနန္တယုတ္တံ+မေတံ သမဏဿ ယဒိဒံ အဒိန္နံ ပရိဘော ဂေါ ဣတ္ထိသံသဂ္ဂေါ စ၊ တဿာ ယဒိ တုံ သမဏဓမ္မေ ဌိတော၊ နိက္ခမသမဏ။

ရဟန်းကြီး . . . ။ သင်ဟာ ငါ့ခွင့်မပြုအပ်ပါဘဲ ငါ့ဗိမာန် ထဲဝင်ပြီး အိမ်ရှင်ယောကျ်ားပမာ မောင်းမိသံတို့အလယ်မှာ

ဘာကြောင့် ထိုင်နေရတာလဲ၊ ယခုကဲသို့ အရှင်မပေးအပ်တဲ့ ဗိမာန်ကို သုံးဆောင်နေထိုင်ခြင်း၊ မိန်းများနှင့် ရောနှောနေထိုင်ခြင်းဟာ ရဟန်း၏အဖို့ရာ လုံးဝမသင့်လျော်ဘူး၊ သို့ရကား သင်သည် အကယ်၍ ရဟန်းတရား၌တည်သူဖြစ်ပါလျှင် ရဟန်းကြီး . . . သင် ယခု ထွက်သွားပါ” ဟု ချုပ်ချယ်စကား ပြောကြားတယ်။

မြတ်စွာဘုရား၏ ကရုဏာတော်

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ ခက်ထန်သောသူကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ခက်ထန်းခြင်းဖြင့် ဆုံးမဖို့ရန်မတတ်နိုင်။ မှန်ပါသည်။ ခက်ထန်ရိုင်းပျသူကို ကိုယ်က တစ်ဖန်ပြန်၍ ခက်ထန်ရိုင်းပျမှုကို ပြုလုပ်လျှင် လောကဥပမာအားဖြင့် အလွန်ကြမ်းကြုတ် ကိုက်တတ်သောခွေး၏နှာခေါင်း၌ ဝံသည်းခြေလေး အနည်းငယ် သွေးပြီး ခွဲထည့်လိုက်လျှင် ထိုခွေးဟာ ခွေးရူးပမာ တိုး၍ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်ရိုင်းပျ ကိုက်တတ်လာသကဲ့သို့ ထို့အတူ ခက်ထန်သူကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ခက်ထန်ယင် တိုး၍ခက်ထန်လာနိုင်သည်။ “အကြမ်းမှုအနုနှင့်သာ အောင်စေရာ၏” ဟူသောအတိုင်း နူးညံ့မှုဖြင့်သာ ယဉ်ကျေးအောင်ဆုံးမနိုင်မည်” ဟုသိတော်မူပြီး “သာဓာ+ဝုသော= ကောင်းပါပြီ ဒါယကာ . . . ” ဟု မိန့်တော်မူကာ ပလ္လင်ပေါ်ကဆင်းပြီး ဗိမာန်ပြင်ဘက် ထွက်ပေးတော်မူတယ်။

ထို့နောက် အာဠဝကဘိလူးက

“သုဗ္ဗစော ဝတာ +ယံ သမဏော ဧကဝစနေနေဝ

နိက္ခန္ဓော၊ ဧဝံ နာမ နိက္ခမေတုံ သုခံ သမဏံ အကာရဏေ
နေ+ နေဝါ + ဟံ သကလရတ္တိံ ယုဒ္ဓန္ဓန အဗ္ဘယျာသိံ။

ဤရဟန်းကြီးသည် ပြောလို့ တယ်လွယ်ပါတကား။ ။
ငါ တစ်ခွန်းတည်းပြောတာနဲ့ ထွက်ပေးတယ်၊ ဤသို့ စင်ထွက်
စေရန် လွယ်ကူတဲ့ရဟန်းကြီးကို ငါကားအကြောင်းမဲ့တညဉ့်
လုံးစစ်ထိုးခြင်းဖြင့် ရန်မှုတုပြိုင်ရင်ဆိုင်မှားခဲ့လေပြီ ဟကား။ ။
ဟု စိတ်နှလုံးနူးညံ့လာကာ ကြံစည်ပြီးနောက် “ဣဒါနိပိ န
သက္ကာ ဇာနိတုံ ကိံ နုခေါ သုဗ္ဗစတာယ နိက္ခန္ဓော ဥဒါဟု
ကောဓေန၊ ဟန္တာ + ဟံ ဝီမံ သာမိ- ယခုလဲပဲ ဆိုလွယ်သူမို့
ထွက်ပေးတာလား၊ သို့မဟုတ် စိတ်ဆိုးသဖြင့်ပဲထွက်ပေးတာ
လားဆိုတာ မသိနိုင်ဘူး၊ ကိုင်း။ ။ ငါစုံစမ်းဦးမှပဲ” ဟု ကြံစည်ပြီး
“ပဝိသ သမဏ= ရဟန်းကြီး။ ။ ပြန်ဝင်ခဲ့ဦး” ဟု ဆိုပြန်တယ်။
ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားကလဲပြော၍ လွယ်ကူသော ပုဂ္ဂိုလ်ပါတ
ကား။ ။ ဟု နူးညံ့သော စိတ်ရှိရင်းစွဲ ဘီလူးအဖို့ရာ ပို၍ခိုင်မာ
စွာ ပိုင်းပိုင်းခြားခြားစိတ်ဖြစ်ရန် “သာဓာ+ဝုသော= ကောင်းပါပြီ
ဒါယကာ။ ။” ဟု မိန့်တော်မူကာ ဗိမာန်တွင်းသို့ဝင်တော်မူ
တယ်။

ဘုရားရှင်၏ မယာယစုတေ

အာဠဝကသည် အကြိမ်ကြိမ်ပြော၍ လွယ်ကူသူဟုတ်+
သူဟုတ် စုံစမ်းလိုရကား နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ သုံးကြိမ်
မြောက်လည်းကောင်း “ ထွက်လော့၊ ဝင်လော့” ဟုပြောဆို
တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲပဲ သူပြောတဲ့အတိုင်း ထွက်တော်မူ၊
ဝင်တော်မူတယ်။ အကယ်၍ သူပြောတဲ့အတိုင်း မပြုလုပ်လျှင်

ပကတိကကြမ်းကြုတ်သောဘီလူးရဲ့စိတ်သည် တိုး၍ကြမ်းကြုတ်ကာ ဓမ္မကထာ=တရားဒေသနာ၏ တည်ရာမဖြစ်နိုင်လေရာ။
ထို့ကြောင့်-

(၁) သားငယ်သားဆိုးကလေးအား နို့ချိုအေးကို တိုက်ကျွေးလိုသောမိခင်သည် သားဆိုးကလေး အလိုသို့လိုက်ကာ သူလိုရာကို ပြုလုပ်ပြောဆိုပြီး သူ့စိတ်ကျေနပ်သောအခါ နို့ချိုအေးကို ချော့မော့တိုက်ကျွေးသကဲ့သို့ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော သုံးလောက၏မိခင်ကြီးသည်လည်း ဒေါသမာန ကိလေသာတည်းဟူသော ငိုကြွေးခြင်းဖြင့် ငိုကြွေးဆိုးသွမ်းနေသော သားဆိုးဘီလူးကို တရားတည်းဟူသော နို့ချိုအေးကို တိုက်ကြွေးရန် သူ့စိတ်နှလုံးနူးညံ့လာအောင် သူကဝင်ဆိုဝင်ထွက်ဆိုထွက် အလိုလိုက်ကာ ပြုတော်မူတယ်။

(၂) ဥပမာတစ်နည်းကား အထိန်းတော်သည် နို့ချိုအေးကို မသောက်စို့ပဲ ကြမ်းတမ်းနေသော မင်းသားဆိုးကလေးကို သူအလိုရှိရာ ပေးကမ်းဖြားယောင်းပြီး နို့ချိုအေးကို ဘိုက်ကျွေးသကဲ့သို့ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရားလဲပဲ အာဠဝကဘီလူးကို လောကုတ္တရာတရားနို့ချိုအေး တိုက်ကျွေးတော်မူရန် သူတောင့်တအပ်သောစကားကို လိုက်နာပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဖြားယောင်းတော်မူလိုသဖြင့် သူခိုင်းသမျှကို လိုက်နာပြုကျင့်တော်မူတယ်။

(၃) ဥပမာ တစ်နည်းမှာ ဘူးထဲ၌ စတုမဓုကိုထည့်ပေးလိုသော အမျိုးကောင်းသားမင်းယောက်ျားသည် ဘူး၏အတွင်းကို စင်ကြယ်အောင်ဆေးကြောသုတ်သင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘီလူး၏စိတ်၌ လောကုတ္တရာတရားတည်း

ဟူသော စတုမရကို အပြည့်အဝ ထည့်ပေးတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ သူ၏နှလုံးအိမ်အတွင်း၌ အမျက်ထွက်ခြင်းတည်းဟူသော အညစ်အကြေးစင်ကြယ်စေရန် သုံးကြိမ်တိုင်အောင် ထွက်မှု၊ ဝင်မှုပြုတော်မူခဲ့တယ်။

ထိုအခါ အာဠဝကသည်

“သုဗ္ဗစော အယံ သမဏော၊ ‘နိက္ခမာ’ တိ ဝုတ္တော နိက္ခမတိ၊ ‘ပဝိသာ’ တိဝုတ္တော ပဝိသတိ။ ယန္တုနာ+ဟံ ဣမံ သမဏံ ဧဝမေဝ သကလရတ္တိံ ကိလမေတွာ ပါဒေ ဂဟေတွာ ပါရဂဝီယ ခိပေယျံ။

ဤရဟန်းကြီးသည် ပြောရဆိုရ လွယ်ကူသောသူဖြစ်တယ်၊ ထွက်ဆိုလျှင်ထွက်၍ ပင်ဆိုလျှင်ဝင်တယ်။ ငါသည် ဤရဟန်းကြီးကို ဤနည်းအတိုင်း တစ်ညလုံးပင်ပန်းစေပြီး ခြေတို့ကိုကိုင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ပစ်လွှင့်ရမူ ကောင်းလေစွ” ဟု ယုတ်မာသောစိတ်အကြံကို ဖြစ်စေ၍ စတုတ္ထအကြိမ် “နိက္ခမသမဏာ=ရဟန်းကြီး . . . ထွက်လော့” ဟုပြောဆိုတယ်။ သူ၏ ယုတ်မာသော စိတ်အကြံကို သိတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားက “န ခွါ+ဟံ တံ အာဝုသော နိက္ခမိဿာမိ” အစရှိသည်ကို မိန့်တော်မူတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဤစတုတ္ထအကြိမ် ဘီလူးက အထွက်ခိုင်းသောအခါ မြတ်စွာဘုရားအနေဖြင့် မထွက်ဘူးဆိုတဲ့အကြောင်းပြောကြားလျှင် ထိုအထက်ပြုဖွယ်ကို အာဠဝကဘီလူးစဉ်းစားရှာကြံလျှင် ပြဿနာမေးဖို့ရန် စဉ်းစားမိလိမ့်မည်၊ ထို့သို့ စဉ်းစားမိခြင်းသည် တရားဟောရန်အကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီးဖြစ်လိမ့်မည်ဟု သိမြင်တော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားက “န ခွါ+

ဟံ တံ အာဝုသော နိက္ခမိဿာမိ၊ ယံ တေ ကရဏီယံ၊ တံ ကရောဟိ။ ဒါယကာ အာဠာကဘီလူး . . . ၊ သင့်စိတ်ထဲမှာ ထို ကဲ့သို့ ယုတ်ညံ့သောအကြံအစည်ဖြစ်သောကြောင့် ငါဘုရား ဘယ်နည်းနှင့်မှမထွက်ဘူး၊ သင်ပြုလိုရာ ပြုလော့” ဟုမိန့်တော် မူတယ်။

ထိုအခါ အာဠာကဘီလူးသည် ရှေးတုန်းကလဲ ကောင်း ကင်ကသွားကြသောအခါ “ထိုဗိမာန်သည် ရွှေဗိမာန်လော၊ သို့မဟုတ် ငွေဗိမာန်၊ ပတ္တမြားဗိမာန်တို့တွင် တစ်ခုခုလေလော၊ ကိုင်း . . . ထိုဗိမာန်ကို ကြည့်ကြမည်” ဟုကြံစည်၍ မိမိ၏ ဗိမာန်သို့လာရောက်ကြသော တန်ခိုးရှိသူ-ဣဒ္ဓိမန္တရသေ့ပရိပိုင် တို့ကိုပြဿနာမေး၍ မဖြေနိုင်သောရသေ့ပရိပိုင်တို့ကို စိတ်ပျံ့ လွင့်ရှူးသွပ်စေခြင်းစသည်ဖြင့် ညှဉ်းပန်းခဲ့ဖူးသောကြောင့် မြတ် စွာဘုရားကိုလည်း ထို့အတူပင် ငါညှဉ်းပန်းမည် ဟုစဉ်းစား ဆင်ခြင်မိသည်ဖြစ်၍ -

“ပဉ္စ တံ သမဏ ပုစ္ဆိဿာမိ၊ သစေ မေ န ဗျာကရိဿ သိ၊ စိတ္တံ ဝါ တေ ခိပိဿာမိ၊ ဟဒယံ ဝါ တေ ဖာလေဿာမိ၊ ပါဒေသု ဝါ ဂဟေတွာ ပါရဂင်္ဂါယ ခိပိဿာမိ-

ရဟန်းကြီး . . . ၊ သင့်ကို ငါ ပြဿနာ မေးမည်၊ အကယ် ၍ ငါ၏ပြဿနာကို သင်မဖြေဆိုနိုင်လျှင် သင့်စိတ်ကိုမူလည်း ပျံ့လွင့်ရှူးသွပ်စေမည်၊ သို့မဟုတ် သင့်နှလုံးကိုမူလည်း ဖောက်ခွဲ ပစ်မည်၊ သို့မဟုတ် အခြေနှစ်ချောင်းတို့ကိုဆွဲကိုင်၍ ဂင်္ဂါမြစ် တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ပစ်လွှင့်လိုက်မည်” ဟုကြမ်းတမ်းစွာ ပြော ကြားလေတယ်။

ဤအရာ၌ ယခုအာဠဝကမေးမည့် ပုစ္ဆာများသည် မည်သူ့ထံမှ ပုစ္ဆာများနည်း ဟုမေးရန်ရှိသည်။ အဖြေကား... အာဠဝက၏မိဘများသည် ကဿပမြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ ပြဿနာ(၈)ရပ်တို့ကို အဖြေပါ နာယူမှတ်သား သင်ကြားခဲ့ကြသည်။ ထိုမိဘတို့က ကလေးဘဝကပင် အာဠဝကကို ထိုပြဿနာ (၈) ရပ် အမေး အဖြေကိုသင်ကြားပေးခဲ့ကြသည်။ အာဠဝကသည် အချိန်ကြာလွန်သောအခါ အဖြေကိုမေ့သွားသောကြောင့် “ဤပုစ္ဆာတို့လည်း မပျောက်ကြပါစေလင့်” ဟုစဉ်းစား၍ ရွှေပြား၌ရိုင်းခိုဇစ်ဖြင့် ရေးသားစေပြီး မိမိဗိမာန်၌ သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ဤသို့လျှင် ဤမေးအပ်မည့် ပုစ္ဆာတို့သည် ဗုဒ္ဓဝိသယ=ဘုရားတို့သာဖြေနိုင်မည့် ပုစ္ဆာများဖြစ်ကြလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠဝက၏ ကြမ်းကြုတ်သော စကားကို ကြားတော်မူ၍ (၁) ဘုရားရှင်တို့အား လှူဒါန်းအပ်သော လာဘ်လာဘ၏ အန္တရာယ်ကိုဖြစ်စေ၊ (၂) အသက်တော်၏ အန္တရာယ်ကိုဖြစ်စေ၊ (၃) သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်၊ ကိုယ်တော်ရောင်စသည်တို့၏ အဟန့်အတားကိုဖြစ်စေ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူမျှ မပြုနိုင်သောကြောင့် ထိုသာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံသော ဘုရားရှင်တို့၏ အာဝေဏိကတန်ခိုးအာနုဘော်တော်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့်-

“န ခွါ+ဟံ တံ အာဂုသော ပဿာမိ သဒေဝကေ
လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏာဗြာဟ္မဏိ
ယာ ပဇာယ သဒေဝ မနုဿယ၊ ယော မေ စိတ္တံ ဝါ ခိပေယျ၊
ဟဒယံ ဝါ ဖာလေယျ၊ ဝါဒေသု ဝါ ဂဟေတွာ ပါရဂဝီယ

ခိပေယျ။

ဒါယကာ အာဠဝက. . . ၊ ငါဘုရားရဲ့စိတ်ကို ပျံ့လွင့်ရဲ့
သွပ်စေနိုင်မည့်သူ၊ နှလုံးကိုမူလည်း ဖောက်ခွဲပစ်နိုင်မည့်သူ၊
ခြေတို့ကို ဆွဲကိုင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်တစ်ဘက်ကမ်းသို့ ပစ်လွှင့်နိုင်မည့်သူ
တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ကာမာဝစရနတ်ပြည်ငါးထပ်၊ ဝသဝတ္တီ
နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်နှစ်ဆယ်တည်းဟူသော ဩကာသလော
က နှင့် ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ နတ်၊ လူနှင့်တကွသော သတ္တလောက
မှာ မတွေ့မြင်ရဘူး” ဟု မိန့်တော်မူကာ အာဠဝကဘီလူး၏
ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လိုသော အကုသိုလ်စိတ်ကို ပယ်မြစ်တော်မူကာ
ပြဿနာမေးမှု၌ အားသစ်စေတော်မူလို၍ “အပိ စ တုံ အာဝု
သော ပုစ္ဆ၊ ယဒါ+ကခံသိ။ ဒါယကာ အာဠဝကဘီလူး. . . ၊
သင်မေးလိုရာကို မေးလော့” ဟု သဗ္ဗညု ပဝါရဏာဖြင့် ဖိတ်ကြား
တော်မူတယ်။

အာဠဝကဘီလူး မေးလက်ပြီ

အထခေါ အာဠဝကော ယက္ခော ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ
အဇ္ဈဘာသိ (ပါဠိတော်) = ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားက သဗ္ဗညု
ပဝါရဏာဖြင့် ဖိတ်ကြားအပ်သောအခါ အာဠဝကဘီလူးသည်
မြတ်စွာဘုရားကို ဂါထာဖြင့် ဤသို့မေးမြန်းလျှောက်ထားတယ်။

၁။ ကိ သူ+စ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဌံ၊
 ကိ သု သုစိန္တံ သုခ+မာဝဟာတိ။
 ကိ သု ဟဝေ သာဒုတရံ ရသာနံ။
 ကထံ ဇီဝိံ ဇီဝိတ+မာဟု သေဌံ။

(၁) ဂေါတမ-ဂေါတမနွယ်ဖွားရှင်တော်မြတ်ဘုရား . . . ၊
 က္ကဓ=ဤလောက၌။ ပုရိသဿ=သတ္တဝါခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်၏။
 သေဌ်=အထူးသဖြင့်ချီးမွမ်းအပ်သော။ ဂိတ္တံ=ဥစ္စာကား။ ကိံသု=အ
 ဘယ်တရားပါနည်း။

လောကမှာ အဘယ်အရာသည် သတ္တဝါတို့၏အမြတ်
 ဆုံးသောဥစ္စာ ဖြစ်ပါသနည်း။ ဒါက အမေးတစ်ခု။

(၂) ကိံသု=အဘယ်တရားသည်။ သုစိတ္တံ=နေ့စဉ်
 ရက်ဆက် ကောင်းစွာလေ့ကျက်ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော်။ သုခံ=
 လှ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန် သုံးဟန်သောချမ်းသာတရားကို။ အာဝဟာတိ=
 ရွက်ဆောင်နိုင်ပါသနည်း။

ဘယ်လိုအရာကို နေ့စဉ်ရက်ဆက် လေ့ကျက်ပြုလုပ်
 ယင် လှချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဆိုတဲ့ ချမ်းသာ
 သုံးပါးကိုရအောင် ရွက်ဆောင်ပေးနိုင်ပါသနည်း။ ဒါက အမေး
 တစ်ခု။

(၃) ရသာနံ=ဤလောကဝယ် သာယာဖွယ်ဖြစ်ကြတဲ့
 အချို့၊ အချဉ်၊ အစပ်၊ အငန့်၊ အဖန့်၊ အခါး အစရှိတဲ့ အရသာ
 (ဒါက လောကီအာရုံအရသာမျိုး၊ တရားအရသာ စသည်ဖြင့်
 အရသာတွေ အင်မတန်များပါတယ်။) သာယာဖွယ်ကောင်းတဲ့
 အရသာ အမျိုးမျိုးတို့တွင်။ ဟင်္ဇဝ=စစ်စစ်။ ကိံ သု=အဘယ်အရ
 သာသည်။ သာဒုတရံ= အထူးသဖြင့် ချို့မြန်ကောင်းမြတ်ပါ
 သနည်း။

လောကမှာ သာယာနှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အရသာ
 အမျိုးမျိုးရှိရာ အဘယ်အရသာသည် အချို့မြန်ဆုံး အကောင်း
 ဆုံးဖြစ်ပါသနည်း။ ဒါက အမေးတစ်ခု။

(၄) ကထံ ဇီဝိ ဇီဝိတံ=အဘယ်သို့ အသက်ရှည်သော သူ၏ အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးကို။ သေဌံ=အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှ၏ဟူ၍၊ အာဟု=ဘုရားအစ၊ များလှဘိတောင်း၊ ပညာ ရှိအပေါင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်းသံချို့၊ မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန် သနည်း။

ဘယ်လို အသက်ရှင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးကို အမြတ်ဆုံးသောအသက်ရှင်ခြင်းဟူ၍ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေ မိန့်ဆိုကြပါသနည်း။ ဒါက တစ် ပုစ္ဆာ။

ဂါထာတစ်ပိုဒ်လျှင် တစ်ပုစ္ဆာ တစ်ပုစ္ဆာ လာပါတယ်။ ဒီပုစ္ဆာတွေကို သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားများမှ အတိအကျဖြေတော် မူနိုင်ကြတယ်။ ဘယ်သာဝက၊ ဘယ်ရသေ့များမှ၊ မဖြေနိုင်ကြပါ ဘူး။ ဒါကြောင့် သူက ဒီပုစ္ဆာမေးတယ်။ ရှေးကအဘိညာဏ်ရတဲ့ သာသနာ ပြင်ပရသေ့တွေကို သူက ဒီပုစ္ဆာမေး၊ ဟိုရသေ့တွေက မဖြေတတ်၊ ထိုအခါသူက အချို့ကိုရူးအောင်လုပ်၊ နှလုံးဖောက် ထုတ် စသည် သူလုပ်ချင်ရာကိုလုပ်ခဲ့ပြီး ယခု အဲဒီရသေ့တွေကို သူမေးခဲ့ဖူးတဲ့ ဒီပုစ္ဆာကိုပဲ ပြန်မေးနေတယ်။

ဘုရားရှင်၏ အဖြေ

မြတ်စွာဘုရားကလဲ ကဿပမြတ်စွာ (အာဠာကအဖို့ ပျောက်နေတဲ့) အဖြေဂါထာအတိုင်း ဤသို့ဖြေတော်မူတယ်။

၂။ သဒ္ဓိ+ဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဌံ၊

ဓမ္မော သုစိန္တော သုခ+မာဝဟာတိ။

သစ္စံ ဟဝေ သာဒုတရံ ရသာနံ၊

ပညာဇီဝိ ဇီဝိတ+မာဟု သေဌံ။ ။

(၁) အဖြေ။ ။ အာဝုသော=ဒါယကာ အာဠဝက။ . . ကုဓ=ပစ္စုပ္ပန္န ဤလောက၌။ ပုရိသဿ=သတ္တဝါခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သေဌံ=အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်အမြတ်ဆုံးသော။ ဝိတ္တံ=နှစ်သက်ဖွယ်ရာဥစ္စာကား။ သဒ္ဓါ=ရတနာလုံးတန် ကံ+ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားပေတည်း။ (ဝါ) သဒ္ဓါတရားသည်။ ပုရိသ =သတ္တဝါခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သေဌံ=အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော။ ဝိတ္တံ=ဥစ္စာတည်း။

လောကမှာ အဘယ့်ကြောင့် သဒ္ဓါတရားကို အမြတ်ဆုံးဥစ္စာလို့ ခေါ်ဆိုရသလဲဆိုယင် လောက၌ စိန်၊ ရွှေ၊ ငွေ စတဲ့ လောကီဥစ္စာ၊ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ စတဲ့ သူတော်ကောင်းဥစ္စာဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိခဲ့ရာ လောကီဥစ္စာဖြစ်တဲ့ စိန်၊ ရွှေ၊ ငွေ စသည်တို့ဖြင့် သဒ္ဓါသီလစတဲ့ သူတော်ကောင်းဥစ္စာကို ဝယ်၍ မရနိုင်။ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်အောင် စိန်နဲ့ ရွှေနဲ့ ငွေနဲ့ ပေးဝယ်လို့ သဒ္ဓါတရားကို ရတာမဟုတ်ဘူး။ သဒ္ဓါတရားရှိတဲ့သူမှ သူကပါးအား စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းနိုင်တယ်၊ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းယင် စိန်တွေ၊ ရွှေတွေ၊ ငွေတွေ မလိုချင်အောင်ကိုရတယ်။ ဒီတော့ ဒီနှစ်ခုကိုပဲ ယှဉ်ကြည့်လိုက်ယင် “လောကမှာ ထိုထိုသတ္တဝါတို့အဖို့ အမြတ်ဆုံးဥစ္စာကား သူတော်ကောင်းဥစ္စာခုနှစ်ပါးထဲမှာ အဝင်အပါဖြစ်တဲ့ သဒ္ဓါတရားပါတကား- ဆိုတဲ့ ဘုရားရှင်ဟောချက် သိပ်မှန်ပါတကား. . . လို့ ကိုယ်တိုင်လဲ သဘောကျမယ်၊ အာဠဝကဘီလူးလဲ ဒီအတိုင်း သဘောကျသွားတယ်။

(၂) အဖြေ။ ။ သုစိဏ္ဍော=နေ့စဉ်ရက်ဆက် လေ့ကျက်ပြုလုပ်ပွားများအပ်သော။ ဓမ္မော=သုစရိုက် (၁၀)ပါး+ပုညကိရိယာ (၁၀)ပါးကောင်းမှုတရားသည်။ သုခံ=လူ့ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်သုံးတန်သောချမ်းသာကို။ အာဝဟာတိ=မရ ရအောင်၊ မရောက်ရောက်အောင် ပို့ဆောင်နိုင်၏။

အေး . . . သုစရိုက် (၁၀)ပါး၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာစတဲ့ ပုညကိရိယာ (၁၀) ပါးတို့ဟာ လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်သုံးတန်သော ချမ်းသာကိုရအောင်၊ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးနိုင် တယ်။ လို့ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားလိုက်တယ်ဆိုယင်ပဲ အာဠာကဘိလူး သဘောကျဝမ်းမြောက်သွားတယ်။

(၃) အဖြေ။ ။ လောကေ=လောက၌။ ရသာနံ=သာယာဖွယ်ကောင်းလို့ ရသလို့ခေါ်ရတဲ့အရာဝတ္ထုအစုစုတို့အနက်။ ဟဝေ=စင်စစ်ဧကန်အမှန်အားဖြင့်။ သစ္စံ=ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်တရား၊ ဝိရတီသစ္စာဖြစ်တဲ့ မုသာဝါဒဝိရတီ စေတသိက်၊ ဝစီသစ္စာသုံးပါး တရားအစုသည်။ ရသာနံ=ဤလောကဝယ် သာယာဖွယ် အရသာဟူသမျှတို့ထက်။ သာဒုတရံ=အထူးသဖြင့် ချိုမြိန်ကောင်း မြတ်တဲ့ရသဓာတ်ပါပေတည်း။

သစ္စာအချို့ရဲ့ အာနိသင်

ယနေ့ ပစ္စုပ္ပန်လောလောဆယ်အနေနဲ့ ပြောယင် “ရေခဲ မုန့်ဟာ ကောင်းတယ်” လို့ လူတစ်ယောက်က ပြောတယ်ဆို ပါစို့၊ ထိုသူကို ပထမရေခဲမုန့်တစ်ခွက်ကို ကျွေးကြည့်၊ ကောင်းတယ်လို့ပြောမှာ အမှန်ပဲ။ နောက်ဒုတိယတစ်ခွက်ကို ကျွေး

ကြည့်၊ ကောင်းတယ်လို့ပဲပြောဦးမှာပဲ။ နောက် တတိယတစ်ခွက် ကိုကျွေးကြည့်၊ ကောင်းကယ်လို့ မပြောချင်တော့ဘူး။ ကျွေးတဲ့လူ ကို အားနာလို့သာ မှိုက်ပြီးမျှီရတာ။ စတုတ္ထတစ်ခွက်ကျွေးလို့ စားလိုက်ရယင် တစ်ခါထဲ ဟင်းတိမ်အားရ၊ ဝသွားပြီး အော့ရော။ ကောင်းတယ်လို့ မပြောတော့ဘူးနော်။ လောကီသာယာဖွယ် အရသာကို ပြောနေတာက သစ္စာအရသာနဲ့ လောကီအရသာ များ မတူပုံကိုပြောချင်လို့ ထည့်ပြောနေရတာ။

ဝိရတီသစ္စာ နှင့် ဝစီသစ္စာတို့မှာ အကြောင်း နှင့် အကျိုး ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဝိရတီသစ္စာစေတသိက်ကြောင့် မှန်ကန်သော စကားသံဆိုတဲ့ ဝစီသစ္စာဖြစ်ပေါ်လာရတယ်။ မှန်တဲ့စကားကို ပထမတစ်ခွန်းပြောယင်လဲ နှစ်သက်တာပဲ။ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထထပ်ပြောယင်လဲ နှစ်သက်တာပဲ။ ဘယ်တော့မှဝသွားပြီ၊ မုန်းသွားပြီမရှိဘူး။ ကြားတိုင်းကြားတိုင်း စိတ်ချမ်းသာ မြိန်ယှက် တယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာနိဗ္ဗာန်နဲ့ပတ်သက်လို့ ပြောရယင် အရိယာ သူမြတ်တို့ ဖလသမာပတ်ဝင်စားကြတယ်ဆိုတာ ပရမတ္ထသစ္စာ= နိဗ္ဗာန်တရားနဲ့ သန္တိအရသာကို ခံစားသုံးဆောင်ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မိမိတို့ရဲ့ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတဲ့ အခါ ဖိုလ်စိတ်ဖြင့်နိဗ္ဗာန်ရဲ့သန္တိအရသာကို ခံစားသုံးဆောင်ရာ က အချိန်ကုန်လို့သာ ဖလသမာပတ်က ထလိုက်ရတာ၊ သန္တိအရ သာကိုဝသွားပြီ၊ နောက်ထပ်မခံစားချင်တော့ဘူးလို့ မရှိဘူးနော်။

ဥပမာ= ဆွမ်းခံချိန်ကျတဲ့အခါ ဒီကရဇခန္ဓာကိုယ်ကိုက ကဗဠိကာရ အာဟာရနဲ့မှ မျှတရတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဖြစ်လို့သာ ဖလ သမာပတ်ကိုရပ်ပြီး ဆွမ်းခံသွားကြရတာ၊ နိဗ္ဗာန်ရဲ့ သန္တိအရသာ

ကိုခံစားရတာ တင်းတိမ်အားရဝလို့သွားတာမဟုတ်ဘူး။ ဝိရတီ သစ္စာ၊ ဝစီသစ္စာတို့ဟာလဲ တောမီးကို ငြိမ်းစေနိုင်တယ်၊ ရေစီးကို ရပ်တန့်စေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် “အရသာတကာတို့ထက် သစ္စာ သုံးပါးဟာ အချို့မြန်ဆုံးဖြစ်၏”လို့ ဟောတော်မူတယ်။

(၄) အဖြေ။ ။ ပညာ ဇီဝိ ဇီဝိတံ = ပညာဖြင့် အသက် ရှင်သူ၏အသက်ရှင်ခြင်းကို။ သေဌ် = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်သော အသက်ရှင်ခြင်းဟူ၍။ အာဟု = ဘုရားအစ၊ များလှဘိ တောင်း၊ ပညာရှိအပေါင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်းသံချို့၊ မိန့်ဆိုတော်မူ ကြကုန်ပြီ။

လောကမှာ ပညာမရှိပဲ ဥစ္စာစီးပွားဖြင့်သာ အသက်ရှင် တဲ့လူ၊ ပညာဖြင့်အသက်ရှင်တဲ့လူ (၂)ယောက်ထားပြီး ဘယ်သူရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းသည် ချီးမွမ်းအပ်မြတ်သလဲဆိုတာ လောကီအ ရေးမှာပဲ စဉ်းစားကြဦးစို့။

ဉာဏ်ပညာရှိတဲ့လူက “ဤအချိန်ကား သွားသင့်သော အချိန်၊ ဤအချိန်ကား မသွားသင့်တဲ့ အချိန်လို့ ဉာဏ်နဲ့သိတယ်။ ထို့အတူ ဤအစာကား စားသင့်သောအစာ၊ ဤအစာကား မစားသင့်သောအစာ၊ ဤအမှုကား ပြုသင့်သောအမှု၊ ဤအမှု ကား မပြုသင့်သောအမှု၊ အဲဒီလိုဉာဏ်နဲ့သိပြီး အသက်ရှင်တဲ့လူ က ပြုသင့်တာကို ပြု၊ မပြုသင့်တာကို ရှောင်၊ သွားသင့်တဲ့အချိန် မှာ သွား၊ မသွားသင့်တဲ့အချိန်မှာ မသွား၊ စားသင့်တာကို စား၊ မစားသင့်တာကို ရှောင်တော့၊ ဘယ်နည်းနဲ့မှဘေးမရောက်ဘူး။

ပညာမရှိဘဲ မိဘရဲ့အရိပ်ကိုခိုလှုံ၊ ငွေကိုရေလောက်ထင် ပြီး အသက်ရှင်တဲ့လူတွေ လောကမှာရှိကြတယ်။ ထိုလူများအဖို့ ရာ ပညာမရှိ ဘာမှမသိတော့ ကိုယ်နဲ့တော်တယ် မတော်ဘူး

ဆိုတာကိုမစဉ်းစားဘဲ သွားချင်ရာသွား၊ စားချင်ရာစား၊ သောက်ချင်တာသောက်၊ လုပ်ချင်ရာလျှောက်လုပ်တော့ အသက်မတိုတန်ဘဲနဲ့ တိုကုန်ကြတယ်။

ဒီတော့ ပညာမှတ်ပါး ပဉ္စာဖြင့်အသက်ရှင်သောသူရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းထက် ပညာဖြင့်အသက်ရှင်သောပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းက ချီးမွမ်းအပ်မြတ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားဖြေကြားတော်မူတဲ့အခါ သူ အာဠဝကဘိလူးဟာ ငယ်စဉ်ကနွတ်ရဆောင်ခဲ့တဲ့ အဖြေဂါထာကို ပြန်ကြားသတိရပြီး အားရဝမ်းသာဖြစ်ရှိခဲ့ရပါတယ်။

ဒုတိယအကြိမ်အမေးဂါထာ

၃။ ကထံသု တရတိ ဩဃံ၊
 ကထံသု တရတိ အဏ္ဏဝံ။
 ကထံသု ဒုက္ခံ မစ္စေတိ၊
 ကထံသု ပရိသုဇ္ဈတိ။ ။

ဂေါတမ = ဂေါတမနွယ်ဖွား ရှင်တော်မြတ်ဘုရား . . . ။
 ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရားဖြင့်။ ဩဃံ = ကာမောဃ၊ ဘဝေါဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊ အဝိဇ္ဇောဃ ဆိုတဲ့ ဩဃလေးခန်း ရေပြင်ကြမ်းကို။ တရတိ = ကူးသန်းထုတ်ချောက် ဟိုဘက်ကမ်းရောက်နိုင်ပါသနည်းဘုရား။

ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရားဖြင့်။ အဏ္ဏဝံ = အပြောကျယ်လျက်၊ နက်လည်းနက်စွာ၊ သဝသံသရာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာကို။ တရတိ = ကူးသန်းထုတ်ချောက်၊ ဟိုဘက်

ကမ်းရောက်နိုင်ပါသနည်းဘုရား။

ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရားဖြင့်။ ဒုက္ခံ = ဝဋ်ဒုက္ခအဝဝကို။ အစွေတိ = ကူးသန်းထုတ်ချောက် လွန်မြောက် နိုင်ပါသနည်းဘုရား။ ကထံ သု = ဘယ်သို့ထူးပြား ဘယ်တရား ဖြင့်။ ပရိသုဇ္ဈတိ = တစ်ထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာ အညစ်အကြေး တို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်နိုင်ပါသနည်းဘုရား။

ထိုသို့ အာဠာကဘီလူး မေးလျှောက်တဲ့အခါ မြတ်စွာ ဘုရားကလဲ ကဿပမြတ်စွာဖြေတော်မူတဲ့အတိုင်း ပို၍ချင်းပဲ ဖြေတော်မူတယ်။

၄။ သဒ္ဓါယ တရတိ ဩဃံ၊
 အပ္ပမာဒေန အဏ္ဏဝံ။
 ဝီရိယေန ဒုက္ခံမစွေတိ၊
 ပညာယ ပရိသုဇ္ဈတိ။ ။

အာဝုသော = ဒါယကာ အာဠာက. . ။ သဒ္ဓါယ ရတနာသုံးတန် ကံနှင့်အကျိုးတရားတို့ကို ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါ တရားဖြင့်။ ဩဃံ = ဩဃံလေးခန်း၊ ရေပြင်ကြမ်းကို။ တရတိ = ကူးသန်းနိုင်၏။

ဤအရာ၌ “ သဒ္ဓါတရားရှိယင် ကာမောယ၊ ဘပေါယ၊ ဒိဋ္ဌောယ၊ အဝိဇ္ဇောယဆိုတဲ့ ဩဃလေးပါးစလုံးကိုပင် လွန် မြောက်နိုင်ပါတယ်။ သို့သော် ကျမ်းဂန်သဘော စာစကားပြော ယင် ဂေါဗလိဗဒ္ဓနည်းလို့ ကျမ်းဂန်မှာရှိတယ်။ ဂေါဗလိဗဒ္ဓဆိုတာ ဂေါ-က နွားမှန်သမျှကိုဟောတယ်၊ ဗဟိဗဒ္ဓ-က ဝန်ရုံးတဲ့ဝန် ဆောင်နွားကိုဟောတယ်။ “ဂေါနှင့်ဗလိဗဒ္ဓ-ကိုတွဲပြီး စကား

ပြောတဲ့အခါ ဗလိဗဒ္ဓသဒ္ဓါဟောတဲ့ ဝန်တိုက်နွားကို ချန်ပြီးတော့
ဂေါ-သဒ္ဓါအရ ကျန်တဲ့နွားများ(နွားပေါက်စ၊ နွားသိုး၊ နွားအိုများ)
ကိုယူရတယ်။ ထို့အတူ ဤယခုအဖြေဂါထာ၌လဲ နောက်၌ ဆို
လတ္တံ့အတိုင်း ဂေါဗလိဗဒ္ဓနည်းအရ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သင့်
လျော်အောင် ယူရပါမည်။

အပ္ပမာဒေန-ကုသိုလ်ဆယ်ခု၊ မြတ်ကောင်းမှု၌ ,ဂရုက
တ၊ ကြိုးလုံ့လသည်၊ အပ္ပမာဒတရားဖြင့်။ အဏ္ဏဝံ=အပြောကျယ်
လျက်၊ နက်နည်းနက်စွာ၊ ဘဝသံသရာကို။ တရတိ=ကူးမြောက်
နိုင်၏။

ဝီရိယေန=သမ္ပပ္ပဓာန်လုံ့လဝီရိယဖြင့်။ ဒုက္ခံ=ဝဋ်ဒုက္ခ အဝ
ဝကို။ အစွေတိ=ကူးသန်းထုတ်ချောက်၊ လွန်မြောက်နိုင်ပေ၏။

ပညာယ=အရိယမဂ်ပညာဖြင့်၊ (ဝါ) အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်
ပညာဖြင့်။ ပရိသုဇ္ဈတိ=တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာအညစ်အ
ကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်နိုင်ပေ၏။

(၁) အာဠဝက. . . ၊ သဒ္ဓါတရားရှိမှ ပညာရှိသူတော်
ကောင်းထံဆည်းကပ်မှ သူတော်ကောင်း တရားနာကြားရတယ်၊
သူတော်ကောင်းတရား နာကြားရမှ ဓမ္မာနုဓမ္မာပဋိပတ်= လော
ကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်အား လျောက်ပတ်တဲ့အကျင့်ကိုသိတယ်၊ သိမှ
ကျင့်ဖြစ်တယ်၊ ကျင့်မှ ပထမဦးစွာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့
ရောက်ပြီး ဒိဋ္ဌောယဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိရေကြမ်းအလုံးစုံကုန်သွားတယ်။
ဒါကြောင့် ပထမဂါထာပိုဒ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌောယခေါ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိရေကြမ်း
ကြီးကို လွန်မြောက်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ဖော်ပြတယ်။

(၂) သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မေ့မေ့လျော့
လျော့နေယင် မဂ်ဖိုလ်ကိုရ မဖြစ်ဘူး။ ဒီတော့ ဆက်ပြီး အပ္ပမာဒ

တရားလက်ကိုင်ထား၍ ရဟန်းတရားကိုပွားယင် သကဒါဂါမိ မဂ်ဖိုလ်ကိုရတယ်။ အဲဒီသကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ် ကိုရတဲ့အခါ ဘဝေါ ယလို့ ခေါ်တဲ့ သံသရာသမုဒ္ဒရာကြီးကို လွန်မြောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုတိယဂါထာပိုဒ်ဖြင့် ဘဝေါယခေါ်တဲ့ တဏှာရေပြင် ကျယ်သမုဒ္ဒရာကြီးကိုလွန်မြောက်တဲ့ သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ဖော်ပြတယ်။

(၃) ဝီရိယဖြင့် ရူပဘဝဒုက္ခ၊ အရူပဘဝဒုက္ခ စသည်တို့ ကိုလဲ အမှန်လွန်မြောက်နိုင်တယ်။ သို့သော် သကဒါဂါမိ အရိယာသည် ဝီရိယဖြင့်ဆက်ပွား၍ အနာဂါမိမဂ်သို့ရောက်တဲ့အခါ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် မလွန်မြောက်နိုင်သေးသော ကာမောယ၏ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာမောယဟုမှတ်အပ်သော ကာမဒုက္ခကိုလည်းကောင်း လွန်မြောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် တတိယဂါထာပိုဒ်ဖြင့် ကာမောယခေါ်တဲ့ ကာမဒုက္ခကို လွန်မြောက်နိုင်တဲ့ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်တို့ကို ဖော်ပြတယ်။

(၄) အရိယမဂ်ပညာတို့တွင် အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ပညာသို့ရောက်လျှင် တစ်ထောင့်ငါးရာကိလေသာအညစ်အကြေးတွေ အမြစ်ပြတ်အကုန်လုံးစင်ကြယ်ကုန်တယ်။ ပုဂ္ဂလာမိဋ္ဌာန်စကားပြောယင် အနာဂါမိအရိယာသည် ကာမသညာမှကင်းသော စင်ကြယ်သောဝိပဿနာဖြင့် အစင်ကြယ်ဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ပညာကို ဖြစ်စေပြီးလျှင် အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ်မပယ်သတ်နိုင်သော အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အဆိုးဆုံးအညစ်အကြေးကို အမြစ်ပြတ်အပြီးသတ် စင်ကြယ်စေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် စတုတ္ထဂါထာပိုဒ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာယခေါ်တဲ့ အဆိုးဆုံးအညစ်အကြေးကို စင်ကြယ်စေနိုင်တဲ့ အရ

ဟတ္ထမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်တို့ကို ဖော်ပြတယ်။

သောတာပနိ အာဠာမက

ဖခင်ဖြစ်သူကသူစားနေကျထမင်းလုတ်အတိုင်း မေတ္တာ ကရုဏာကြီးမားစွာဖြင့် သားကလေးရဲ့ခံတွင်းထဲ ထမင်းလုတ် ကြီးကြီးထည့်ပေးခွံ့ပေးသော်လဲ သားကလေးကတော့ သူ့ရဲ့ခံ တွင်းပါးစပ်ဆုံသလောက်သာ စားနိုင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ လော ကုတ္တရာဖခင်ဖြစ်သူ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားက အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ်တပ်ပြီး တရားတော်ကိုဟောတော်မူတယ်။ အာဠာမက တည်းဟူသော လောကုတ္တရာသားကလေးက ဉာဏ်ပညာခံ တွင်းဝကျယ်ယင် အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ရောက်နိုင်တယ်။ သို့ သော်အာဠာမက၏ ဉာဏ်ပညာခံတွင်းက သောတာပတ္တိမဂ် ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်လောက်ပဲဆုံနိုင်တော့ ဒေသနာအဆုံးမှာ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ပေါက် သောတာပန်အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ -

ဣမာယ စ အရဟတ္တနိက္ခဋေန ကထိတာယ
ဂါထာယ ပရိယောသာနေ ယက္ခော သောတာပတ္တိဖလေ
ပတိဋ္ဌာသိ။

စ=မှတ်ဖွယ်အထူး ပြဦးအံ့။ အရဟတ္တနိက္ခဋေန ကထိ
တာယ=အရဟတ္တဖိုလ်အထွတ်တပ်သဖြင့် ဟောကြားအပ်
သော။ ဣမာယဂါထာယ=ဤအဖြေဂါထာ၏။ ပရိယောသာ
နေ=အဆုံး၌။ ယက္ခော=အာဠာမကဘီလူးသည်။ သောတာပတ္တိဖ
လေ=သောတာပတ္တိဖိုလ်၌။ ပတိဋ္ဌာသိ=တည်လေပြီ။ . . ။ ဤ
ကဲ့သို့ ဖွင့်ပြတယ်။

အာဠာက၏ ပုဒ် ၅ - ချက်

ထိုသို့ သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီးသောအခါ အာဠာက
ဘိလူးသည် - “ ပညာယ ပရိသုဇ္ဈတိ = ပညာဖြင့် ကိလေသာမှ
စင်ကြယ်နိုင်၏” ဟူသော အဖြေစကားရပ်၌ ဟောကြားအပ်
သော ပညာပုဒ်ကိုယူ၍ မိမိ၏အသိဉာဏ်ဖြင့် လောကီ၊ လော
ကုတ္တရာ ရောသော ပြဿနာကိုမေးမြန်းလို၍ -

၅။ ကထံ သု လဘတေ ပညံ၊
 ကထံ သု ဝိန္ဒတေ ဓနံ။
 ကထံ သု ကိတ္တိံ ပပေါတိ၊
 ကထံ မိတ္တာနိ ဂန္ထတိ။
 အသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ၊
 ကထံ ပစ္စ န သောစတိ။ ။

ဤ ၆- ပါဒရှိသောဂါထာကို ရွတ်ဆိုမေးမြန်းလျှောက်
ထားတယ်။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ။
(စောစောကလို့ “သမဏ= ရဟန်းကြီး” လို့မခေါ်တော့ဘူး။
သောတာပန်ဖြစ်သွားပြီကိုး။) ကထံသု=အဘယ်နည်းများ ဘယ်
တရားဖြင့်၊(ဝါ) အဘယ်တရား အဘယ်တရားရှိမှ။ ပညံ= အသိ
အလိမ္မာဉာဏ်ပညာကို။ လဘတေ=ရနိုင်ပါသနည်းဘုရား။ (၁)

 ကထံ သု= အဘယ်တရားအဘယ်တရားဖြင့်။ဓနံ= ဥစ္စာ
ကို။ ဝိန္ဒတေ=ရနိုင်ပါသနည်းဘုရား။ (၂)

 ကထံသု=အဘယ် တရားအဘယ်တရားဖြင့်။ ကိတ္တိံ=
ကောင်းမြတ်သတင်းကျော်စောခြင်းသို့။ ပပေါတိ=ရောက်နိုင်

ပါသနည်းဘုရား။ (၃)

ကထံ= ဘယ်သို့ထူးခြားဘယ်တရားဖြင့်။ မိတ္တာနိ= အဆွေခင်ပွန်းတို့ကို။ ဂန္ထတိ= ဖွဲ့မိထုံးမိ ရရှိပါသနည်းဘုရား။ (၄)

အသ္မာလောကာ= ပစ္စုပ္ပန္န ဤလောကမှ။ ပရံ လောကံ= တမလွန်လောက ဟိုဘဝသို့။ ပေစ္စ= လားရောက်ရသည်ရှိသော်။ ကထံ= အဘယ်တရားဖြင့်။ န သောစတိ= မစိုးရိမ် မပူဆွေးရပါသနည်းဘုရား။ (၅)

ဤပြဿနာ(၅)-ခုတို့ကို မေးတယ်။ ဒီအထဲမှာ “ပညာရကြောင်းတရားဘယ်လောက်လဲ” ဆိုတဲ့ ပြဿနာက အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ပထမပြဿနာကို ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်မူတယ်။

၆။ သဒ္ဓဟာနော အရဟတံ၊

ဓမ္မံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။

သုဿူသံ လဘတေ ပညံ၊

အပ္ပမတ္တော ဝိစက္ခဏော။ ။

အာဝုသော= ဒါယကာ အာဠဝကဘိလူး. . ။ အရဟတံ= ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်တို့၏။ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ= နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ဖို့ရန်။ ဟေတု= အကြောင်းဖြစ်သော။ ဓမ္မံ= ရှေ့ပိုင်းဝယ် သုစရိုက်(၁၀)ပါး၊ ပုညကိရိယာ(၁၀)ပါး၊ နောက်ပိုင်းဝယ် သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားကို။ သဒ္ဓဟာနော= ယုံကြည်သော။ (တစ်ပါး) သုဿူသံ သုဿူသန္တော= ပညာရှိတို့ထံ၊ နည်းခံသေခွေ၊ ရှိသေစွာနာကြားသော။ (တစ်ပါး) အပ္ပမတ္တော= မမေ့မလျော့သော သတိတရားရှိလျက်။ (တစ်ပါး။)

ဝိစက္ခဏော = ထောက်တွေးဆင်ခြင်တတ်စွာ ဝိစက္ခဏာ
ခေါ်တဲ့ ပညာရှိသောသူသည်။ (တစ်ပါး) ပညံ = လောကီ
လောကုတ္တရာ ပညာအမျိုးမျိုးကို။ လဘတေ = ရနိုင်၏။

(၁) သဒ္ဓါတရား။ ။ မှန်ပါတယ်။ သဒ္ဓါတရား အခြေ
ခံရှိရတယ်။ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပတ်
သက်လို့ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးက ဘုရားရှင်ကို တရားဟောဖို့ရန်
တောင်းပန်လျှောက်ထားတုန်းကလဲ မြတ်စွာဘုရားက “ အပါရ
တံ တေသံ အမတဿ ဒွါရံ ယေ သောတဝန္တော ပမုဉ္ဇန္တု
သဒ္ဓံ = သဟမ္ပတိဗြဟ္မာ . . . ၊ နတ်လူတို့အတွက် ငါဘုရားဘက်
က မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး နိဗ္ဗာန်ဟံခါးကို အမြဲဖွင့်ထားတယ်။ နိဗ္ဗာန်မဂ္ဂင်ရှစ်
ပါးကရားဟောရန် ငါဘုရားဘက်က အသင့်ရှိတယ်။ ပရတော
ယောသဆိုတဲ့ တရားသံကိုကြားနာနိုင်တဲ့ ပဿဒနား အကင်းပါး
ကြတဲ့ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာသတ္တဝါတွေ အများကြီးရှိကြတယ်။ အဲဒီ
ပဿဒနားအကင်းပါးကြကောင်းကြတဲ့ သတ္တဝါတွေအား
ငါဘုရားတရားဟောလို့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေက ငါဘုရားအပေါ်
ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရားမရှိခဲ့ရင် တရားကိုလုံးဝသိကြမှာ မဟုတ်
ပါဘူး။ မသိတဲ့အပြင် အကုသိုလ်တွေကောင်း ပွားတုန်ကြအုံး
မယ်။

ယနေ့ သတ္တဝါတွေရဲ့ဖြစ်ပုံက ကဿပမြတ်စွာသာသနာ
ကွယ်တဲ့အချိန်ကစပြီး အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရားပွင့် တော်မူလာ
တဲ့ယခုအချိန်တိုင်အောင် မဟုတ်တရုတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဘုရား
တစ်ဆူတစ်လုံးလုပ်ပြီး ကိုးကွယ်ကြတာ၊ ဗြဟ္မာကို ကိုးကွယ်
ကြတာ၊ နတ်ကို ကိုးကွယ်ကြတာတွေဟာ သဒ္ဓါတရားစစ်စစ်
မဟုတ်ဘူး။ အယူမှားကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ ထိုအယူမှားကို ယုံကြည်

မူဟာ တရားကိုယ်ကောက်ယူရင် မိစ္ဆာဓိမောက္ခ = ပကိဏ်းစေတသိက် (၆) ပါးအဝင်အပါ အကုသိုလ်စိတ်မှာယှဉ်တဲ့ မိစ္ဆာဓိမောက္ခစေတသိက် ဖြစ်တယ်။

“သဒ္ဓါတရားစစ်စစ်က ယုံကြည်ရမည့် = သဒ္ဓေယျဝတ္ထု အာရုံနဲ့ မတွေ့ရသေးလို့ သတ္တဝါတို့၏ရင်ထဲမှာ အထုပ်ထုပ်ထားသလို ဖြစ်နေတယ်။ ယနေ့ကား ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးဆိုတဲ့ သဒ္ဓေယျဝတ္ထု = သဒ္ဓါတရား စစ်စစ်ဖြစ်ရမယ့်အာရုံ အပြည့်အစုံပေါ်နေပြီ။ ရတနာသုံးပါးပေါ်မှာ ယုံကြည်မှုဆိုတဲ့ သဒ္ဓါတရားအထုပ်ကိုဖြေကြ၊ ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်ကြ”လို့ ဗြဟ္မဿာစနအခန်းမှာတိုက်တွန်းတော်မူခဲ့တယ်။

အချုပ်အားဖြင့် ဘုရားရဟန္တာတို့ရဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ရှေ့ပိုင်းမှာ သုစရိုက်(၁၀)ပါး၊ ပုညကိရိယာ(၁၀)ပါး၊ နောက်ပိုင်းမှာ ဗောဓိပက္ခိယတရား(၃၇)ပါးတို့သည် တကယ့်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်အောင် ပို့ဆောင်နိုင်တဲ့ တရားပဲလို့ယုံကြည်ရမယ်။

(၂) သုဿုသာ။ ။ သဒ္ဓါတရားရှိပြီးနောက် ပညာရှိတို့ထံ သွားရောက်၊ ဆည်းကပ်၊ နားစိုက်၊ တရားနာ ဤလေးဖြာတို့ကို သုဿုသာဟူ၍ ခေါ်တယ်။ ဤသုဿုသာလို့ခေါ်သော ပညာရှိတို့ထံ သွားရောက်၊ ဆည်းကပ်၊ နားစိုက်၊ တရားနာခြင်းလဲပဲ ပညာရကြောင်း တစ်ပါးဖြစ်တယ်။

(၃) အပ္ပမာဒ။ ။ ထိုသို့ သုဿုသာဖြင့် ရှိသောစွာ နာယူပြီးနောက် အမြဲမပြတ် သတိချုပ်မှသာ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်သော ပညာအဆင့်

ဆင့်ကိုရနိုင်သောကြောင့် အပ္ပမာဒခေါ်သတိတရားလဲ ပညာရကြောင်းတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၄) ဝိစက္ခဏာ။ ။ ရှေ့ဖော်ပြရာပါ အင်္ဂါ ၃-ချက် ပြည့်စုံပြီးနောက် တရားသောစကား၊ မတရားသောစကား ၂-မျိုးကို အယုတ်အလွန်မရှိ မှန်ကန်အောင်ဆင်ခြင်မှသာ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်သော ပညာအဆင့်ဆင့်ကိုရနိုင်သောကြောင့် ဝိစက္ခဏာခေါ်တဲ့ ဆင်ခြင်တုံးတရားလဲ ပညာရကြောင်းတစ်ပါးဖြစ်တယ်။

ပထမပြဿနာ အဖြေ ပြီး၏။

အထူးမှတ်ဖွယ်

ဤပထမပြဿနာအဖြေအတွက် (၁) သဒ္ဓါကြည်ဝေ၊ (၂) ရှိသေ့နာလေ၊ (၃) မမေ့လျော့ငြား၊ (၄) ခွဲခြား၍သာ ဆင်ခြင်ပါ၊ ပညာရကြောင်းလေးပါးတည်း” ဟူသော ဤဆောင်ပုဒ်လင်္ကာကို အရဆောင်ရ၏။

၂-၃-၄ ပြဿနာ အဖြေ

ယခုအခါ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထပြဿနာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဖြေတော်မူလို၍ မြတ်စွာဘုရား ဤဂါတာကို ဟောတော်မူတယ်။

၇။ ပတိရူပကာရီ ဓုရဝါ၊
ဥဌာတာ ဝိန္ဒတေ ဓနံ။
သစ္စေန ကိတ္တိံ ပပေါတိ။

ဒဒံ မိတ္တာနိ ဂန္ထတိ။ ။

အာဝုသော=ဒါယကာ အာဠဝကဘိလူး. . . . ။ (၂-
ဖြေကြစို့။) ပတိရူပကာရီ=သင့်လျော်လျောက်ပတ်တဲ့အမှုကို ပြု
လေ့ရှိသော။ ဓုရဝါ=စေတသိကလုံ့လ ဝီရိယရှိသော။ ဥဋ္ဌာတာ=
ထကြွမှုဆိုတဲ့ကာယိကဝီရိယရှိသောသူသည်။ ဓနံ=ဥစ္စာကို။
ဝိန္ဒတေ=ရနိုင်၏။

လူ့ဘုံသည် ဥစ္စာရှာ၍ ရနိုင်သော ဘုံဖြစ်တယ်။ ဒီတော့
ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိကဝီရိယ ဒီဝီရိယ ၂-ပါးနဲ့ အားထုတ်
ပြီးဥစ္စာရှာယင် ရနိုင်တယ်။ သို့သော် ပတိရူပကာရီတဲ့ ကာလ
ဒေသနဲ့ သင့်လျော်လျောက်ပတ်တဲ့ အလုပ်ကိုလုပ်ပါ။ “တရုတ်
ပြည်မှာ အပ်မရောင်းနဲ့ ဆိုတာလို့ပေါ့။ အပ်မရှိတဲ့ဆီ အပ်သွား
ရောင်းမှ စွံမှာဖြစ်တယ်။ ထိုအတူပဲမကွေးနယ်သွားပြီး ဆီမ
ရောင်းနဲ့၊ ပဲခူးတိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းတို့မှာသွားပြီး ဆန်မရောင်း
နဲ့၊ ဆန်တွေသိပ်ပေါတယ်။ ဒီတော့သင့်လျော်လျောက်ပတ်တဲ့
အမှုပြုဆိုတာ အမြတ်အစွန်းလိုချင်ယင် ဆန်ရှားတဲ့အရပ်ကိုဆန်
သွားရောင်း၊ ဆီရှားတဲ့အရပ်ကို ဆီသွားရောင်း၊ အပ်မရှိတဲ့
အရပ်ကိုအပ်သွားရောင်းရမယ်။

၂-ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

သစ္စေန=ပရမတ္ထသစ္စာ၊ ဝိရတီသစ္စာ၊ ဝဇီသစ္စာ=ဤသစ္စာ
သုံးပါးဖြင့်၊ (ဝါ) သစ္စာသုံးပါးကြောင့်။ ကိတ္တိံ=ကျော်စောသတင်း
ပြန့်နှံ့ခြင်းသို့။ ပပေါတိ=ရောက်ရ၏. . . . ။

ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို
“ဪ. . . ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကား သောတာပန်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤ

ပုဂ္ဂိုလ်ကား သကဒါဂါမ်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား အနာဂါမ်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ကျော်စောသတင်းပြန်နံ့တယ်။ ဝိရတီသစ္စာ၊ ဝစီသစ္စာ ၂ပါးလက်ကိုင်ထားသူသည် မှန်သောစကားကိုသာ ပြောဆိုတယ်။ ထိုသူကို အရပ်ထဲ အားလုံးက “အလွန်မှန်တဲ့လူ၊ မမှန်တာတော့ ပြောကို မပြောဘူး” လို့ အားလုံးက ချီးမွမ်းကြရတယ်။ ဒါကြောင့် “သစ္စာ ၃-ပါးကြောင့် ကျော်စောသတင်းပြန်နံ့ခြင်းသို့ ရောက်ရတယ်” လို့ မှတ်ရမယ်။

၃-ပုစ္ဆာ အဖြေပြီး၏။

ဒဒံ-ဒဒန္တော=စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းသောသူသည်။
မိတ္တာနိ=မိတ်ဆွေတို့ကို။ ဂန္ထတိ=ထုံးဖွဲ့ရယူနိုင်၏။

စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှုဒါနရှိမှ မိတ်ဆွေကိုရဖြစ်တယ်။
အေး... မပေးချင်တဲ့ လူ့ကပ်စေးနဲ့ရဲ့ ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်တဲ့ “ပါးစပ်ကချို၊ လက်ကတို၊ ထိုမှ ကြီးပွားကြောင်း” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ် အတိုင်းကျင့်သုံးယင် မိတ်ဆွေကို မရနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ မိတ်ဆွေကို လိုချင်ယင် စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းပါ။

ဤ၌ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဒါနသင်္ဂဟတရားကို ဟောကြားခြင်းဖြစ်တယ်။ ပိယဝါစာ=ချစ်ဖွယ် စကားပြောကြားခြင်း၊ အတ္တစရိယာ=သူအကျိုးရှိအောင် ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှုတ်ဖြင့်လည်းကောင်းကျင့်ခြင်း။ သမာနတ္တတာ=သူနဲ့ အဖက်မတန် သလိုမလုပ်ဘဲ ကိုယ်တူကျင့်ခြင်း။ ဤသင်္ဂဟတရား လေးပါး (ဒါန၊ ပိယဝါစာ၊ အတ္တစရိယာ၊ သမာနတ္တတာ) ရှိတဲ့သူမှာ မိတ်ဆွေတွေ အင်မတန်ပြည့်စုံတယ်။

၄-ပုစ္ဆာ အဖြေ ပြီး၏။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် လူ့ ရဟန်း (၂) ဦးလုံး တို့နှင့် ဆက်ဆံသော လောကီလောကုတ္တရား (၂)ပါးရောသော နည်းဖြင့်ရှေ့ပိုင်း (၄) ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေကြားတော်မူပြီးလျှင် ယခု အခါ “အဘယ်တရားရှိလျှင် တမလွန်နောက်ဘဝ၌ မပူပန်ရပါ သနည်းဘုရား” ဟူသော ပဉ္စမပုစ္ဆာကို လူဝတ်ကြောင်တို့နှင့် ဆက်စပ်၍ ဖြေတော်မူလို၍ ဤဂါထာကို ဟောတော်မူတယ်။

၈။ အသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ၊
 ဧဝံ ပေစ္စ န သောစတိ။
 ယဿေ+တေ စတုရော မဗ္ဗာ၊
 သဒ္ဓဿ ယရ+မေသိနော။
 သစ္စံ ဒမ္မော ဓိတိ စာဂေါ၊
 သ ဝေ ပေစ္စ န သောစတိ။ ။

အာဝုသော=ဒါယကာ အာဠဝကဘိလူး . . . ။ အသ္မာ လောကာ=ပစ္စုပ္ပန္န ဤလောကမှ။ ပရံလောကံ=တမလွန်လောက နောက်ဘဝသို့။ ပေစ္စ=သွားရောက်ရသည်ရှိသော်။ ဧဝံ=ဤ ဆိုလတ္တံ့ သောနည်းအတိုင်း။ (စရန္တော=ကျင့်သည်ရှိသော်။) န သောစတိ=မစိုးမရိမ်မပူဆွေး စိတ်နှလုံးအေးရပေ၏။ (ဘယ်လိုကျင့် ရမည်လဲဆိုတော့) သဒ္ဓဿ=သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသော။ ယရမေသိ နော=အိမ်၏အစီးအပွားကို ရှာမှီးလေ့ရှိသော လူတစ်ယောက် ၏(အဖို့ရာ)။ သစ္စံ=မှန်ကန်တဲ့ သစ္စာတရား။ ဒမ္မော= ဣန္ဒြေတို့ ကို ယဉ်ကျေးအောင်ဆုံးမပေးတတ်တဲ့ သုဿုသာ ပညာတရား။ ဓိတိ=လုံ့လဝီရိယတရား။ စာဂေါ=စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း= ဒါနတရား။ ဧတေ စတုရော မဗ္ဗာ= ဤတရားလေးပါးတို့သည်။ သန္တိ=ရှိကုန်၏။ သ-သော=ထိုတရားလေးပါးရှိတဲ့သူသည်။ ဝေ=

စစ်စစ်ဧကန်အမှန်ပင်။ ပေစွ=တမလွန်လောက ဟိုဘဝ၌။ န
သောစတိ=မစိုးရိမ်မပူဆွေးစိတ်အေးရပေ၏။

တမလွန်လောကစိတ်အေးချင်ယင် ဒီဘဝမှာ သစ္စာရှိပါ
စေ၊ ပညာရှိပါစေ၊ ဝီရိယရှိပါစေ၊ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း
ဆိုတဲ့ ဒါန ရှိပါစေ။ ဒီတရားလေးပါးရှိယင် ဟို-နောက်ဘဝမှာ
အပါယ်ကျမှာမကြောက်ရတော့ဘူး။ တမလွန်နောက်ဘဝမှာ
နတ်ပြည်၊ လူ့ပြည်ရောက်၍ စိတ်အေးချမ်းချင်ယင် သစ္စာ၊
ပညာ၊ ဝီရိယ၊ စာဂဤတရားလေးပါးကို ကျင့်ကြံချစ်သား ချစ်
သမီးတို့ . . . ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား အပိုအလိုမရှိဟောကြား
တော်မူတယ်။

ဤသို့မြတ်စွာဘုရားသည် ပဉ္စမပုစ္ဆာကိုလည်းဖြေပြီး
သည့်နောက် အာဠာကဘီလူးကို တိုက်တွန်းတော်မူလို၍ ဤ
ဂါထာကိုဟောကြားတော်မူတယ်။

၉။ ဣဃံ အညေပိ ပုစ္ဆဿ၊
ပုထု သမဏဗြာဟ္မဏေ။
ယဒိ သစ္စာ ဒမ္မာ စာဂါ၊
ခန္ဓာ ဘိယျော+မ ဝိဇ္ဇတိ။ ။

အာဠာသော=ဒါယကာ အာဠာကဘီလူး . . . ။ သစ္စာ=
သစ္စာတရားထက်လည်းကောင်း။ ဒမ္မာ=သုဿုသာခေါ်တဲ့
ပညာတရားထက်လည်းကောင်း။ စာဂါ=စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း
စာဂတရားထက်လည်းကောင်း။ ခန္ဓာ= သည်းခံနိုင်ခြင်း ဝီရိယ
တရားထက်လည်းကောင်း။ ဘိယျော=ပိုလွန်တဲ့ကျော်စောခြင်း
စသည်ကိုရကြောင်းတရားသည်။ ဣမ=ဤလောက၌။ ယဒိ

အတ္ထိ=အကယ်၍ ရှိငြားအံ့။ ဧဝံ သတိ=ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်၊
 (ဝါ) ရှိလိမ့်မယ်ဟု သင်ထင်ယင်။ အညေပိ=ငါဘုရားမှ တပါး
 လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုထူသမဏဗြာဟ္မဏေ= မြောက်မြားစွာ
 လှသမဏဗြာဟ္မဏအမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ပုစ္ဆဿု= သင်မေးလေ
 လော့ . . . ။

ဒါယကာ အာဠဝကဘီလူး . . . ၊ (က) ယခု ငါဘုရား
 “သစ္စေန ကိတ္တံ ပပေါတိ” လို့ဟောအပ်တဲ့ သစ္စာသုံးမျိုးထက်
 ပိုလွန်သော ကျော်စောခြင်းသို့ရောက်ကြောင်းတရားကို ဖြစ်စေ၊
 (ခ) “သုဿူသံ လဘတေ ပညံ” လို့ ဟောခဲ့တဲ့ သုဿူသာ
 ပညာထက်ပိုလွန်သော လောကီလောကုတ္တရာပညာရ ကြောင်း
 တရားကိုဖြစ်စေ၊ (ဂ) “ဒဒံ မိတ္တာနိ ဂန္ထတိ” လို့ ဟောခဲ့တဲ့
 စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း=စာဂတရားထက်ပိုလွန်သော မိတ်
 ဖွဲ့နိုင်ကြောင်းတရားကိုဖြစ်စေ၊ (ဃ) “ဓုရဝါ ဥဋ္ဌာတာ” လို့ဟောခဲ့
 တဲ့ ကာယိက၊ စေတသိကဝီရိယထက် ပိုလွန်သော လောကီ
 လောကုတ္တရာဥစ္စာရကြောင်းတရားကိုဖြစ်စေ ရှိသေးတယ်လို့
 သင်ချစ်သား၏စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်လျှင် အခြားတပါးသော သမ
 ဏဗြာဟ္မဏအမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း မေးမြန်းလေ ဦး . . . ဟူ
 ၍ တိုက်တွန်းစကားမိန့်ကြားတော်မူတယ်။

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းစကားမိန့်ကြား
 တော်မူသောအခါ အာဠဝကဘီလူးသည်(၁)မိမိမှာ တပါးသော
 သမဏဗြာဟ္မဏအမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မေးရမည့်သံသယ လုံးဝ
 မရှိကြောင်းနှင့် (၂) မမေးခြင်းအကြောင်း မသိသူတို့ကို သိစေ
 လိုသောကြောင့်-

၁၀။ ကထံ နု ဒါနိ ပုစ္ဆေယျံ။
 ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ။
 ယော+ဟံ အဇ္ဇ ပဇာနာမိ၊
 ယော အတ္ထော သမ္ပရာယိကော။ ။

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထားတယ်။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား. . . ။ ယော
 အဟံ=အကြင်အာဠာကခေါ်တပည့်တော်သည်။ အဇ္ဇ= ယနေ့
 ယောအတ္ထော=အကြင်အကြောင်းတရားသည်။ သမ္ပရာယိ
 ကော=တမလွန်လောကကောင်းကျိုးကို ရစေနိုင်၏။ တံ အတ္ထံ=
 ထိုတမလွန် လောကကောင်းကျိုးကို ရစေနိုင်တဲ့အကြောင်း
 တရားကို။ ပဇာနာမိ=ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်ရပါသည်ဘုရား။
 (သစ္စာရယ်၊ သုဿုသာပညာရယ်၊ ဝီရယရယ်၊ စာဂရယ်ဆိုတာ
 တပည့်တော် ပုထုဇဉ်ရဲ့အသိမျိုးမဟုတ်ဘဲ သောတာပန်အရိ
 ယာရဲ့အသိဖြင့် ဖျက်မရအောင်ဘဲ သိနေပါတယ်ဘုရား။)
 တဿာ=သို့ရကား။ ဒါနိ=ယခုအခါ၌။ အညေ=ရှင်တော်ဘုရားမှ
 တပါးကုန်သော။ ပုထူ=များစွာကုန်သော။ သမဏ ဗြာဟ္မဏေ=
 သမဏဗြာဟ္မဏအမည်ခံ ပူရဏကဿပ၊ မက္ခလိ ဂေါသာလ
 အစရှိတဲ့ တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ကို။ ကထံ နု= အဘယ်ကြောင့်လျှင်။
 ပုစ္ဆေယျံ=မေးအံ့နည်း။ နပုစ္ဆေယျံဇေ= မမေးအံ့ဇေန် မှန်လှပါ
 သည်ဘုရား. . . ။

ဤသို့ အာဠာကဘီလူးသည် တမလွန်ဘဝကောင်း
 ကျိုးရကြောင်းတရားကို အရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်ဖျက်၍မရအောင်
 သိရှိသူဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားပြီးလျှင် ထိုအသိဉာဏ်သည်
 မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် အခြေခံအကြောင်းရင်းရှိကြောင်း

ဆက်၍ဖော်ပြလိုရကား ဤဂါထာကိုရွတ်ဆိုလျှောက်ထားတယ်။

၁၁။ အတ္ထာယ ဝတ မေ ဗုဒ္ဓေါ၊
ဝါသာယာ+ဠဝိ+မာဂတော။
သော+ဟံ အဇ္ဇ ပဇာနာမိ၊
ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ။ ။

သော အဟံ=ထိုအာဠဝကသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်။ အဇ္ဇ=ယနေ့။ ယတ္ထ=အကြင်ဘုရားရှင်ခေါ်ဆို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒိန္နံ=သဒ္ဓါဖွေးဖြူ၊ အလေးမှု၍၊ ပေးလှူအပ်သောအလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ=လူ့ရပ်နတ်ဌာန်၊ နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ၊ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုးများမြတ်သောအကျိုးရှိ၏။ တံ=ထိုအကျိုးကြီးစေတတ်သည့် မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပဇာနာမိ=ပိုင်းခြားထင်ထင် အရိယာတို့၏ အသိအမြင်ဖြင့် သိမြင်ခဲ့ရပါ၏။

ယနေ့ကျမှ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား လှူယင် အကျိုးကြီးမြတ်တယ်ဆိုတာ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိရပါတယ်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓေါ=သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ၊ အမည်ရတဲ့လောကထွတ်ထား၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဇ္ဇ=ယနေ့။ မေ=အာဠဝကသမုတ် အကျွန်ုပ်၏။ အတ္ထာယ=အကျိုးငှာ။ အာဠဝိ=အာဠာဝီပြည်သို့။ ဝါသာယာ=ညဉ့်သုံးယံနေဖို့ရန်။ အာဂတော ဝတ= ကြွလာတော်မူပါစွတကား။

ရှင်တော်ဘုရား အာဠာဝီပြည်ကြွလာခြင်းသည် တပည့်တော်အာဠဝကအတွက် ကြွလာခြင်းပါဘုရား။

အာဠဝကဘီးလူးသည် ဤ (၁၁) ခု မြောက် ဂါထာဖြင့် မိမိအဖို့ရာ အစီးအပွားကောင်းရရှိကြောင်းကိုဖော်ပြပြီး ယခု

အခါ ပရဟိတပဋိပတ်နိဗ္ဗာန်ဆော်= ဓမ္မယောသကနတ်သား ပြုလုပ်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ဤဂါထာဖြင့်မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတယ်။ . . . ။

၁၂။ သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊
ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ။
နမဿမာနော သမ္ပုဒ္ဓံ၊
ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ။
သော အဟံ=အာဠဝကခေါ် ထိုတပည့်တော်သည်။ (အဇ္ဇ ပဘုတိ=ဤယနေ့မှ အစပြု၍။) သမ္ပုဒ္ဓံ=သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ၊ အမည်ရသည့်၊ လောကထွတ်ထားမြတ်စွာဘုရားကို။ နမဿမာနော=ရိုသေမြတ်နိုးရှိခိုးဦးညွတ်လျက်။ (ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ-၌ စသဒ္ဒါသည် ဝါကျသမုစွန်းဖြစ်၍ “ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံစ+သံဃသုပ္ပဋိပန္နတံ စ” ဟူသော ၂-ဝါကျတို့ကိုဆည်းသည်။) ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ စ=မြတ်စွာဘုရား၏ စစ်မှန်သောဘုရားအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မဿ သုဓမ္မတံ စ=တရားတော်၏ စစ်မှန်သောတရားအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ သံဃသုပ္ပဋိပန္နတံ စ=သံဃာတော်၏ ကောင်းမြတ်သောအကျင့်ရှိသည့် အဖြစ်တည်းဟူသော သုပ္ပဋိပန္နတာဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း။ အဘိတ္ထဝိတွာ=ချီးမွမ်းရွတ်ဆို၍၊ (ဝါ) အဘိတ္ထဝိတွာ=“သမ္မာသမ္ပုဒ္ဓေါ ဝတ သောဘဂဝါ”၊ “သွာက္ခာ တော ဝတ ဘဂဝတော ဓမ္မော” ၊ “သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော” ဟု ချီးမွမ်းချီးမွမ်းပြီးလျှင်။ ဂါမာ= နတ်ရွာတစ်ရွာမှ။ ဂါမံ=နတ်ရွာ တစ်ရွာသို့လည်းကောင်း။ ပုရာ= နတ်ပြည်တစ်ပြည်မှ။ ပုရံ=နတ်ပြည်တစ်ပြည်သို့လည်းကောင်း။ ဓမ္မ

ယောသကောဟုတွာ = တရားကြွေးကြော် နိဗ္ဗာန်ဆော်နတ်
သားဖြစ်၍။ ဝိစရိဿာမိ = လှည့်လည်ကျက်စား သွားပါတော့
မည်ဘုရား . . . ။

အေး စောစောက ရိုင်းခဲ့သမျှ ယခု အတိုးချပြီး
အယဉ်ကျေးဆုံး နတ်သားဖြစ်အောင် ကျင့်ဆောင်တော့မယ်။

“မြတ်စွာဘုရား . . . ၊ တပည့်တော်ယနေ့ကစပြီး ရောက်
လေရာရာမှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ = အကျွန်ုပ်
တို့ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် မဖောက်မပြန် ဥေယျံ တရားငါး
ပါးတို့ကို ပိုင်းခြားကုန်စင် သိမြင်တော်မူပါပေစွ” ဟူ၍လည်း
ကောင်း။

“သွာက္ခာတော ဝတ ဘဂဝတော ဓမ္မော = အကျွန်ုပ်တို့
ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်ဟန်
ထင်ပေါ်၊ တရားတော်ကို အစ အလယ် အဆုံး သုံးပါးအစုံ
ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှားဟောကြားအပ်ပါပေစွ”
ဟူ၍လည်းကောင်း။

‘သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ ကဿ ဘဂဝတော သာဝကသံ
ယော = မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက သံဃာတော်မြတ်
အပေါင်းသည် သိက္ခာသုံးရပ် ပဋိပတ်ကိုကျင့်ကြံပွားများပေစွ’
ဟူ၍ လည်းကောင်း။

နတ်ရွာတစ်ရွာမှ နတ်ရွာတစ်ရွာ၊ နတ်ပြည်တစ်ပြည်မှ
နတ်ပြည်တစ်ပြည်သို့ ရောက်လေရာရာမှာ တရားကြွေးကြော်
ဓမ္မယောသက = နိဗ္ဗာန်ဆော်နတ်သားအနေနဲ့ တပည့်တော်လှည့်
လည်ကျက်စားပါတော့မည်ဘုရား . . . ‘လို့လျှောက်ထားတဲ့ ဓမ္မဿ
စ သုဓမ္မ တံ ဆိုတဲ့ စကားလဲဆုံးရော တရားပြီးဆုံးခဲ့တယ်။

ထိုက်ဆိုင်မှု ၄-ရပ်

- (၁) ဒေသနာနိဂုံး တရားဆုံးခြင်း၊
- (၂) စကြဝဠာတိုက် တစ်သောင်းက နတ်ဗြဟ္မာတွေ ကောင်းကင်ကြီးတစ်ခုလုံး ပဲ့တင်ထပ်အောင် သာဓုနုမော် ကောင်းချီးခေါ်ခြင်း၊
- (၃) နံနက်မိုးလင်းတဲ့ အချိန်သို့ရောက်ခြင်း၊
- (၄) ဟို. . . အာဠာဝိပြည်က မင်းချင်းယောက်ျားတွေ အာဠာက မင်းသားကလေးကို ထမင်းကျက်တစ်အိုးနဲ့ ဆက်ဖို့ အလာ ညောင်ပင်အနားသို့ရောက်ခြင်း၊

ဒီလေးချက်ဟာ တစ်ခါထဲပြိုင်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဘဝင်ခိုက် အောင်ပဲ့တင်ရိုက်ပြီး ထွက်ပေါ်လာတဲ့ သာဓုကောင်းချီးသံကို အာဠာဝိပြည်သား မင်းချင်းယောက်ျားများ-

ဧဝရူပေါ သာဓုကာရသဒ္ဓေါ ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓေ န အညေသံ အဗ္ဘဂ္ဂစ္ဆတိ၊ အာဂတော နုခေါဘဂဝါ။

ဧဝရူပေါ= ဤသို့သဘောရှိသော။ သာဓုကာရသဒ္ဓေါ= ကောင်းချီးပေးတဲ့အသံသည်။ ဗုဒ္ဓေ= မြတ်စွာဘုရားတို့ကို။ ဌပေတွာ=ထား၍။ အညေသံ=ဘုရားမှတစ်ပါးအခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတွက်။ နအဗ္ဘဂ္ဂစ္ဆတိ=ဘဝင်မဆုံးအောင် ယခုလိုနဲ့၍ မတက်နိုင်။

(ဘုရားများမှ ဒီလိုဘဝင်ရိုက်အောင် ကောင်းချီးသံတက်နိုင်တာ)။ ဘဂဝါ= မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဂတော နု ခေါ= ကြွများလာလေသလော။ ဤကဲ့သို့ အောက်မေ့ကြတယ်။

ထိုသို့ အောက်မေ့ဆင်ခြင်ကြတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားရဲ့

ကိုယ်တော်ရောင်ကို ဖူးတွေ့ကြရတဲ့အတွက် ရှေးကလို ညောင်ပင်ရိပ်၏ ပြင်ဘက်မှာ မရပ်ကြဘဲ ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်းစွာဖြင့် အာဠဝကဘီလူး၏ဗိမာန်အတွင်းဝင်သွားကြလေရာ ဘီလူး၏ဗိမာန်၌ ထိုင်နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ လက်အုပ်မြှောက်ချီရပ်တည်နေသော အာဠဝကဘီလူးကိုလည်းကောင်း မျက်ဝါးထင်ထင်တွေ့မြင်ကြလေလျှင်-

“အယံ တေ မဟာယက္ခ ရာဇကုမာရော ဗလိကမ္မာယ အာနိတော၊ ဟန္တ နံ ခါဒ ဝါ၊ ဘုဉ္ဇ ဝါ၊ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရော ဟိ။

အာဠဝကဘီလူးကြီး... ၊ ဟောဒီမင်းသားကလေးကို သင်ရဲ့ ဗလိနတ်စာအတွက် ငါတို့ဆောင်အပ်ခဲ့ပြီ၊ ကိုင်း... ရော၊ ဟောဒီမင်းသားကလေးကို အံ့ကြိတ်ပြီး ခဲလိုရင်လဲခဲ၊ ကျွတ်ကျွတ်မြည်အောင် ဝါးပြီးစားချင်ရင်လဲစား၊ ဒါမှမဟုတ်ယင်သင်လုပ်ချင်ရာလုပ်တော့”လို့ဆိုပြီး မင်းသားကလေးကို မြတ်စွာဘုရားရဲ့မျက်မှောက်မှာပဲ အာဠဝကဘီလူးကြီးရဲ့ လက်ထဲထည့်လိုက်ကြတယ်။

အာဠဝကဘီလူးသည် မိမိကိုယ်နှိုက်က သောတာပန်အရိယာဖြစ်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား ရှေ့တော်မှာ ဤကဲ့သို့ ပြောအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း လွန်စွာ ရှက်နိုးပြီးနောက် မင်းသားကလေးကို လက်နစ်ဘက်တို့ဖြင့် ခံယူပြီး-

“အယံ ဘန္တေ ကုမာရော မယံ ပေသိတော၊ ဣမာ+ဟံ ဘဂဝတော ဒမ္မိ၊ ဟိတာနုကမ္မကာ ဗုဒ္ဓါ၊

ပဋိဂ္ဂဏာတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဣမံ ဒါရကံ ဣမဿ ဟိတတ္ထာယ သုခတ္ထာယ။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ၊ ဤအာဠာကမင်းသားကလေးကို တပည့်တော်အတွက် အစာဖို့ဆိုပြီးတော့ ပို့လာတာပါဘုရား၊ ဤအာဠာကမင်းသားကလေးကို တပည့်တော်မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းပါရစေ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားချမ်းသာရကြောင်း ကောင်းစွာ သနားစောင့်ရှောက်တတ်ပါကုန်တယ်။ မြတ်စွာဘုရား... ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအာဠာကမင်းသားကလေးရဲ့ စီးပွားချမ်းသာဖြစ်ဖို့ရန် ဤမင်းသားကလေးကို အလှူခံတော်မူပါဘုရား... "လို့ စကားပြေ စုဏ္ဏိယနဲ့လျှောက်ပြီး တစ်ဖန်ဆက်၍ ဂါထာဖြင့် ဤသို့လျှောက်တယ်... ။

ဣမံ ကုမာရံ သတပုညလက္ခဏံ၊

သဗ္ဗင်္ဂပေတံ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ။

ဥဒဂ္ဂစိတ္တော သုမနော ဒဒါမိ တေ။

ပဋိဂ္ဂဏှ လောကဟိတာယ စက္ခုမ။ ။

စက္ခုမ = စက္ခုငါးပါး၊ ထူးခြားလောက်လုံ၊ ပြည့်စုံတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား... ။ (သောတာပန်အရိယာအဖြစ် ရောက်တယ်ဆိုယင်ပဲ ဘုရားရှင်ရဲ့ဂုဏ်တော်တွေကို သဘာဝနီရုတ္တိနဲ့ မြင်လာတယ်နော်။ ဒါကို အရိယိဒ္ဓိ = အရိယာတို့ရဲ့ တန်ခိုးလို့ခေါ်တယ်) သတပုညလက္ခဏံ = ကမ္ဘာတစ်သိန်းဆည်းပူးခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုတို့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ လက္ခဏာကြီးငယ်ရှိပေသော။ သဗ္ဗင်္ဂပေတံ = အလုံးစုံသောအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော။ ပရိပုဏ္ဏ

ဗျဉ္ဇနံ=ပြည့်စုံသောလက္ခဏာငယ်တို့ရှိသော။ ဣမံ ကုမာရံ= ဤ အာဠဝကမင်းသားကလေးကို။ ဥဒဂ္ဂစိတ္တော=တက်ကြွဝမ်း မြောက်သော စိတ်ရှိလျက်။ သုမနော=ဝမ်းသာသောစိတ်ရှိ လျက်။ တေ=ရှင်ပင်ဘုရားအား။ ဒဒါမိ=ပေးလှူပါ၏။ စက္ခုမ= စက္ခုငါးပါးရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား. . . ။ လောကဟိ တာယ=သတ္တလောက၏ အစီးအပွားဖြစ်ပါစေခြင်းငှာ။ ပဋိဂ္ဂ ဣ=ကရုဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူပါဘုရား. . . ။ (အဲဒီလို စကားပြေ+ဂါထာ ၂-မျိုးနဲ့ လျှောက်ထားပြီး မင်းသားကလေးကို ဘုရားရဲ့ လက်ထဲကို ဆက်ကပ်တယ်)။

‘ အဖြည့်ခံ ဂါထာ ’

မြတ်စွာဘုရားကလဲ လက်ခံတယ်။ လက်ခံသမှ နှုတ် ဆိတ်ပြီး လက်ခံတာမဟုတ်ဘူး၊ အေး. . . အဲဒီအချိန်မှာ အာဠဝ က မင်းသားလေး ဥတ္တာနသေယျက= ပုခက်တွင်းမှာ ပက်လက် အိပ်တဲ့ အရွယ်ကလေး၊ ဘာမှမပြောတတ်သေးဘူးနော်။ ဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်က မင်းသားလေးလဲ မင်္ဂလာဖြစ်စေ၊ အာဠဝက ဘီလူးလဲ မင်္ဂလာဖြစ်စေ ဒီရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဂါထာဆိုတာ (၄)ပိုဒ် ရှိ ရတဲ့အရာမှာ အဖြည့်ခံရဟုလို့ ဘုရားက ရှေ့သုံးပိုဒ်ဟောပြီး အာဠဝကဘီလူးက စတုတ္ထအပိုဒ်ကို ဖြည့်စွက်ပြီး လျှောက်ထား တယ်. . . ။

- (က) ဒီဃာယုကော ဟောတု အယံ ကုမာရော၊
တုဝဇ္ဇ ယက္ခ သုခိတော ဘဝါဟိ။
အဗျာမိတော လောကဟိတာယ တိဋ္ဌဏ၊

ဤရှေ့ ၃-ပိုဒ်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောပြီးသောအခါ အာဠဝကဘီလူးက-

အယံ ကုမာရော သရဏာ+ မုပေတိ ဗုဒ္ဓံ - ဟူ၍ စတုတ္ထ အပိုဒ်ကို ဖြည့်ပေးတယ်။

အနက်ပြန်ကြရအောင် -

မြတ်စွာဘုရား (၁) အယံ ကုမာရော=ဤအာဠဝက မင်း သားကလေးသည်။ ဒီဃာယုကော=အသက်ရာကျော်ရှည်သည်။ ဟောတု=ဖြစ်စေ။

(၂) ယက္ခ=အာဠဝကဘီလူး. . ။ တုဝဉ္စ=သင်လဲပဲ။ သုခိ တော= ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်းရှိသည်။ ဘဝါဟိ=ဖြစ်စေ။

(၃) တုမေ=သင်တို့နှစ်ဦးသားစလုံး။ လောကဟိတာ ယ=လောက အစီးအပွားအလို့ငှာ။ အဗျာဓိတာ=အနာရောဂါ ကင်းစင်ကြကုန်လျက်။ တိဋ္ဌထ=ကြံ့ကြံ့ခိုင်ကျည်တည်နိုင်ကြစေ။

အာဠဝကဘီးလူး အယံကုမာရော= ဤအာဠဝကမင်း သားကလေးသည်။ ဗုဒ္ဓံ=မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ=ကိုးကွယ် လည်းလျောင်းပုန်းအောင်း မှီခိုရာဟူ၍။ ဥပေတိ= ဆည်းကပ်သိ မှတ်ပါသဘုရား။

ဤပထမဂါထာ (၄) ပိုဒ်တို့တွင် ရှေး (၃) ပိုဒ်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက အာဠဝကဘီးလူးနှင့်အာဠဝကမင်းသားက လေးတို့အတွက် မင်္ဂလာ(၃)ချက် ပြုတော်မူတယ်။ စတုတ္ထဂါထာ ပိုဒ်ဖြင့် အာဠဝကဘီးလူးက အာဠဝကမင်းသားကလေးအတွက် ဗုဒ္ဓသရဏံဂုံခံယူတယ်။ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။ ။ ဓမ္မသရဏဂုံ၊ သံဃသရဏဂုံတို့ အတွက်လဲ စတုတ္ထပိုဒ်ကသာ ထူးရမည်ဖြစ်၍

ပါဠိနှင့်မြန်မာ သက်သက်ဆက်၍ ဖော်ပြ ပါမည်။

ဘုရား-(ခ)ဒီဃာယုကော ဟောတု အယံ ကုမာ
 ရော၊ တုဝဉ္စ ယက္ခ သုခိတော ဘဝါဟိ။
 အဗျာဓိတာ လောကဟိတာယ တိဋ္ဌထ။
 ဘီလူး- အယံ ကုမာရော သရဏာ+မုပေတိ ဓမ္မံ။

ဘုရား (၁) ဤမင်းသားကလေး အသက်ရာကျော်ရှည်ပါစေ။
 (၂) အာဠဝကဘီလူး. . . သင်လဲပဲ ကာယိက၊ စေ
 တသိက သုခနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်ပါစေ။
 (၃) သင်တို့နှစ်ဦးသား အနာရောဂါကင်းကြလျက်
 လောကအစီးအပွားအလို့ငှာ ကြံ့ကြံ့ခိုင်ကျည်
 တည်ကြပါစေ။

ဘီလူး ဤအာဠဝကမင်းသားကလေးသည် မင်္ဂုလိ
 နိဗ္ဗာန်ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်တန်ထင်ပေါ်တရားတော်ကို ကိုးကွယ်
 လည်းလျောင်းပုန်းအောင်းမှီခိုရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သိမှတ်ပါ
 သည်ဘုရား။

ဘုရား- (ဂ) ဒီဃာယုကော ဟောတု အယံ ကုမာ
 ရော၊
 တုဝဉ္စ ယက္ခ သုခိတော ဘဝါဟိ။
 အဗျာဓိတာ လောကဟိတာယ
 တိဋ္ဌထ။

ဘီလူး- အယံ ကုမာရော သရဏာ+မုပေတိ သံယံ။

ဘုရား - (၁) ဤမင်းသားကလေး အသက်ရာကျော်ရှည်
 ပါစေ။

(၂) အာဠာဝကဘီလူး. . . ။ သင်လဲပဲ ကာယိက၊ စေတသိက သုခနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်ပါစေ။

(၃) သင်တို့နှစ်ဦးသား အနာရောဂါကင်းကြလျက် လောကအစီးပွားအလို့ငှာ ကြံ့ကြံ့ခိုင်ကျင့် တည်ကြပါစေ။

ဘီလူး - ဤအာဠာဝက မင်းသားကလေးသည် မြတ်စွာဘုရား၏တပည့်သာဝကသံဃာတော်ကိုကိုးကွယ်လည်းလျောင်းပုန်းအောင်းမှီခိုရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သိမှတ်ပါသည်ဘုရား။

ပထမ ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ၊ ဒုတိယ ဓမ္မသရဏဂုံ၊ တတိယ သံဃသရဏဂုံ ဆောက်တည်ခြင်းကိစ္စပြီးပြီ။

ရှေးအမည်အလှူ

ဤအရာ၌ အာဠာဝကဘီလူးက မင်းသားလေးအတွက် “မြတ်စွာဘုရားကို(ပ)၊ တရားတော်ကို(ပ)၊ သံဃတော်ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သိမှတ်ပါ၏” ဟု ဆိုတဲ့အတွက် အာဠာဝကမင်းသားကလေး သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာတစ်ယောက် ဖြစ်သွားနိုင်သလားဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား-ယခုချက်ချင်းတော့ မင်းသားလေးအနေဖြင့် ဘာမှမသိတတ်သေးလို့ သရဏဂုံတည်သူဥပါသကာတစ်ယောက် မဖြစ်သေးပါ။ နောင်အခါ မင်းသားကလေး သိကြားလိမ္မာလာတဲ့အချိန်ကျတော့ ဆွေမျိုးများက-

“မောင့်ကို ငယ်စဉ် အာဠာဝကဘီလူးကြီး ကိုယ်တိုင်က ဤသို့ ဤသို့ ဆို၍ ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ၊ ဓမ္မသရဏဂုံ၊ သံဃသရဏဂုံ ခံပေးထားခဲ့တယ်။ အမောင်သည် ငယ်စဉ်ကတည်းကိုက သရဏဂုံတည်ခဲ့တယ်. . . ။

အဲဒီလို ပြောကြလိမ့်မယ်။ ပြောကြတဲ့အခါ မင်းသားကလေးက သိကြားလိမ္မာပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလက်ခံလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို လက်ခံလာတဲ့အခါ ဘုရားရှိရာသွား၍ သရဏဂုံဆောက်တည်မနေတော့ဘဲ သရဏဂုံတဲ့ ဥပါသကာ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ (မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးရဲ့ သားဗောဓိမင်းသားဝတ္ထုကို ထောက်ရပါမည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ် ပါဠိအဋ္ဌကထာကိုရှုပါ)

ဘုရားလက်ထက်တုန်းက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေလိုပဲ ယနေ့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေလဲပဲ သားငယ်၊ သမီးငယ် မွေးဖွားပြီး ခုနစ်ရက်မြောက်ရောက်သောအခါ “ဒေါဠာကရဏ၊ နာမကရဏပုခက်တင် မင်္ဂလာကင်ပွန်းတပ်မင်္ဂလာ”ပြုကြတဲ့အခါ မိဘဆွေမျိုးတို့က ကလေးအတွက် အာဠဝကဘီလူးလိုပဲ သရဏဂုံခံတတ်ကြသည်ကို ဗဟုသုတအဖြစ် မှန်ယူကုန်ရာ၏။

ဟတ္ထက အာဠဝက မည်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရားက အာဠဝကမင်းသားကလေးကို လက်တော်၌ခံထားပြီး အဖြည့်ခံ (၃)ဂါထာ ရွတ်ဆို၍လည်းကောင်း၊ အာဠဝကဘီလူးက စတုတ္ထပိုဒ် (၃)ကြိမ် ဖြည့်စွက်ရွတ်ဆို၍လည်းကောင်း မင်္ဂလာပြု သရဏဂုံခံ၍ ပြီးလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားရှင်က-

“ဣမံ ဝဇေတွာ ပုန မမေဝ ဒေထ။ ဤမင်းသားကလေးကို ချမ်းသာစွာကြီးပြင်းစေပြီး ငါဘုရားအားသာ ပြန်ပေးကြ”ဟု မိန့်တော်မူပြီး မင်းသားကလေးကို မင်းချင်းယောက်ျား (မင်းမူထမ်း)တို့ရဲ့ လက်ထဲသို့ထည့်ပေးလိုက်တယ်။ ဤသို့လျှင်

ထို မင်းသားကလေးသည် အာဠာဝိပြည်ရှင် အာဠာမင်းကြီးရဲ့ သားတော်ဖြစ်၍ အာဠာဟူသော မူလအမည်ရင်းပေါ်မှာ ထပ်၍ မင်းချင်းတို့လက်မှ အာဠာဘီလူး၏ လက်သို့လည်းကောင်း၊ အာဠာဘီလူး၏လက်မှ မြတ်စွာဘုရား၏လက်သို့လည်းကောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏လက်တော်မှ မင်းချင်းတို့လက်သို့လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့်ရောက်သောကြောင့် “ဟတ္ထက အာဠာ” မင်းသားဟု နောင်အခါတွင် အမည်တွင်တယ်။

ခြံစံခြံစံညံ သာဓုသံ

မင်းသားကလေးကို မင်းမူထမ်းများက ဝမ်းပန်းတသာ ထမ်းပြီးတော့ အာဠာဝိပြည်ပြန်ကြတဲ့အခါ လမ်းမှာတွေ့မြင်ကြတဲ့ လယ်သမား၊ ယာသမား၊ တောအလုပ်သမားတို့က-

“ကို ယက္ခေည ကုမာရံ အတိဒဟရတ္တာ န ကုဗ္ဗိ၊ အမောင်တို့... ဘယ့်နှယ်လဲ၊ အာဠာဘီလူးက မင်းသားကလေးကို သိပ်ငယ်တဲ့အတွက် အလိုမရှိဘူး၊ မစားချင်ဘူးလို့ ပြောလိုက်သလား” ဤသို့မေးကြတဲ့အခါ မင်းမူထမ်းများက-

“မာ ဘာယထ၊ ခေမံ ကတံ ဘဂဝတာ-အမောင်တို့... ၊ မကြောက်ကြနှင့်တော့၊ မြတ်စွာဘုရားက တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးအေးမြဘေးပအောင် ပြုတော်မူအပ်လေပြီ။ မြတ်စွာဘုရားရောက်နေတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကြောင့် ဟောဒီမင်းသားကလေးအသက် ဘေးကင်းဝေလွတ်မြောက်လာတယ်” လို့ အားလုံး အကြောင်းအရာကို ပြန်ကြား ပြောဆိုကြတဲ့အခါ-

“သာဓု သာဓု” ဆိုတဲ့ ကောင်းချီးသံကြီးအာဠာဝိတစ်

ပြည် လုံးဝယက်ရိုက်ပြီး အာဠဝကဘီလူးထံမှောက် ရောက်သွားတယ်။

အာဠဝကဘီလူးလဲပဲ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဆွမ်းခံဝင်ချိန် ရောက်လတ်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူဆောင်၍ လမ်းခရီးတစ်ဝက်ရောက်အောင် မြတ်စွာဘုရားကို လိုက်ပါပို့ဆောင်ပြီးမှ မိမိ၏ဘုံဗိမာန်သို့ ပြန်သွားတယ်။

အာဠဝကသုတ္တန်ကို တစ်ဖန်ဟောခြင်း

ထိုနောက်မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠဝီပြည်တွင်း၌ ဆွမ်းခံကြွတော်မူပြီး ဆွမ်းကိစ္စပြီးလတ်သောအခါ မြို့တံခါးဝဝယ် ဆိတ်ငြိမ်ရာ တစ်ခုသောသစ်ပင်ရင်း ခင်းထားအပ်သည့် မြတ်သောဘုရားနေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူတယ်။ ထိုအခါ မှူးမတ်ဗိုတ်ပါအပေါင်းနှင့်တကွ အာဠဝကမင်းကြီးသည်လည်းကောင်း၊ အာဠဝီပြည်သူပြည်သားတို့သည်လည်းကောင်း တစ်ပေါင်းတည်းစုရုံးကြ၍ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးဝန်းရံနေထိုင်ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို-

“ကထံ ဘန္တေ ဧဝံ ဒါရုဏံ ယက္ခံ ဒမယိတ္ထ”
ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား . . . ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည် ဘယ်လိုနည်းနဲ့ ဤသို့ကြမ်းတမ်းရက်စက်သော ဘီလူးကို ဆုံးမချေချွတ်တော်မူကြပါသနည်း” ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားကြပါတယ်။ မင်းနှင့်တကွသောထိုအာဠဝီ ပြည်သူပြည်သားလူများအပေါင်းအား မြတ်စွာဘုရားသည် အာဠဝကဘီလူး၏ စစ်ထိုးမှုက တရားဦးစတော်မူကာ “ဤသို့ဤပုံ လက်နက်မိုး

ကိုးမျိုးကို ရွာသွန်း စေခဲ့လေပြီ၊ ဤသို့ ဤပုံ ကြောက်မက်ဖွယ်ကို ပြုခဲ့လေပြီ၊ ဤသို့ ဤပုံ ငါဘုရားကို ပြဿနာမေးလျှောက် ခဲ့လေပြီ၊ ထိုဘီလူးအား ငါဘုရားသည် ဤသို့ ဤပုံ ပြဿနာကို ဖြေကြား တရားဟောခဲ့လေပြီ” ဟု အကြောင်းအရာအကျယ် ကို ညွှန်ပြတော်မူကာ ရှေးဖော်ပြရာပါ (၁၂)ဂါထာရှိသော အာဠာကသုတ္တန်ကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ဟောကြားတော်မူတယ်။

အကျုတ်တရား ရကြံခြင်း

အကျုတ်တရားရကြံပုံကို အဋ္ဌကထာ၌- “ကထာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။

သာဓဝေါ=နှလုံးပျော့ပျောင်း သူတော်ကောင်းတို့ . . . ။
ကထာပရိယောသာနေ=ဓမ္မကထာ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ
၌။ စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနံ=သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်း
လေးထောင်တို့အား။ ဓမ္မာဘိသမယော=သစ္စာလေးပါး တရား
သိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းသည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

ဒီတရားပွဲမှာ အာဠာဝီပြည်သူပြည်သားပေါင်း ရှစ်သောင်း
လေးထောင်းတို့ သစ္စာလေးပါးတရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြ
တယ်။

အေဝဏာပလိ အကြံပူဇော်ကြခြင်း

ထိုနောက် အာဠာကမင်းနှင့် တကွသော အာဠာဝီပြည်သူ
ပြည်သားလူအများတို့သည် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း၏ ရှိရင်းစွဲ

နတ်ကွန်းဗိမာန်၏အနီး၌ အာဠဝကဘီလူးအတွက် နတ်ကွန်းဗိမာန်အသစ် တည်ဆောက်ကြပြီး ပန်းနံ့သာအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်နှင့်ပြည့်စုံသော ဒေဝတာဗလိကို အမြဲတစေ ဖြစ်စေကြတယ်။

အနာဂါမိအရိယာ ဖြစ်ခြင်း

အာဠဝကမင်းသားကလေးကိုလည်း သိကြားလိမ္မာသော အရွယ် (၁၆-နှစ် ၁၇-နှစ်လောက်အရွယ်) သို့ရောက်သောအခါ “သင်မင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရားကိုမှီ၍ အသက် ရှင်မှုကိုရခဲ့တယ်။ ချစ်သား.. သွားပါလော့၊ မြတ်စွာဘုရားကိုသာလျှင် လည်းကောင်း၊ ရဟန်းသံဃာကိုလည်းကောင်း ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေးပါလော့” ဟုခမည်းတော်၊မယ်တော်၊ဆွေဒုတိယမျိုးတော်တို့ ကပြောဆိုကြကာ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ပို့သစေလွှတ်ကြတယ်။ မင်းသားကလေးသည် မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ ရဟန်းသံဃာကိုလည်းကောင်း ဆည်းကပ် ပြုစုလုပ်ကျွေးကာ တရားနှလုံးကျင့်သုံးပွားများ၍ မကြာမြင့်မီပင် အနာဂါမိအရိယာ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိကာ ပိဋကတ်သုံးပုံအလုံးစုံသော ဘုရားစကားကို သင်ကြားတတ်မြောက်ပြီးလျှင် သီတင်းသည်ဥပါကာငါးရာ အခြံအရံရှိသူ ဖြစ်လေသည်။

ဧကဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

တစ်နေ့သ၌ ဟတ္ထကာဠဝကသီးတင်းသည်သည် ဥပါသကာ ငါးရာတို့နှင့်အတူတကွ မြတ်စွာ ဘုရားထံတော်သို့ သွား

ရောက်၍ ရိုသေမြတ်နိုးရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်
နေတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက အလွန်ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့လှစွာ
သောဟတ္ထကာဠာကသီတင်းသည်၏ ပရိသတ်ကိုတွေ့မြင်တော်
မူရ၍ “ချစ်သားအာဠာက. . . ၊ သင်၏ပရိသတ်ကားများလှ၏၊
သင်ချစ်သားသည် ထိုပရိသတ်ကို အဘယ်သို့ သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်
သနည်း” ဟု မေးတော်မူလေလျှင် ဟတ္ထကာဠာကသီတင်းသည်
က မြတ်စွာဘုရားကို-

“မြတ်စွာဘုရား. . . ၊ တပည့်တော်သည် စွန့်ကြဲပေး
ကမ်းလှူဒါန်းမှ နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူ
ဒါန်းခြင်း=ဒါနဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ပါသည်(၁)။

ချစ်ဖွယ်စကားပြောကြားမှ နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို
ချစ်ဖွယ်စကားပြောကြားခြင်း=ပိယဝါစာဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်
ပါသည် (၂)။

ကိစ္စကြီးငယ်ဖြစ်ပေါ်လာသော် ထိုကိစ္စကြီးငယ်ကိုပြီး
မြောက်အောင် စောင့်ရှောက်ရွက်ဆောင်ပေးမှ နှစ်သက်အားရ
ရှိမည့်သူကို ဖြစ်ပေါ်လာသောကိစ္စပြီးမြောက်အောင် ရွက်
ဆောင်ပေးခြင်း=အတ္ထစရိယာဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၃)။

ကိုယ်တူထားမှ နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို ကိုယ်တူ
ထားခြင်း=သမာနတ္ထတာဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၄) “ဟူ၍
ဖြေကြားလျှောက်ထားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုအကြောင်းကို အစွဲပြု၍နောက်
အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူစဉ် ဥပါသ
ကာတို့ကို ဧတဒဂ်ရားထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူလတ်လျှင် ဤ

ဟတ္ထကာဠာကသီ တင်းသည်ကို-

“ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ
စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ ပရိသံ . သင်္ဂဟန္တာနံ ယဒိဒံ
ဟတ္ထကော အာဠာကော။

ရဟန်းတို့ . . . ဒါန၊ ပိယဝါစာ၊ အတ္ထစရိယာ၊ သမာနတ္တ
တာဟူသော သင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါးတို့ဖြင့် မိမိ၏ပရိသတ်ကို ချီး
မြှောက်ကြသည့် ငါဘုရား၏တပည့်သာဝက ဥပါသကာတို့ တွင်
ဟတ္ထကာဠာကသီတင်းသည်သည် အသာဆုံးအမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ
၏” ဟု ချီးကျူးမိန့်မြှောက်တော်မူကာ ပရိသသင်္ဂဟနုပရိ သတ်ကို
ချီးမြှောက်သောအရာဝယ် အသာဆုံးအမြတ်ဆုံး “ဧတဒဂ္ဂံ” ရာ
ထူး၌ ထားတော်မူသတည်း။

နိဂုံး

ဤသို့လျှင် အနုပုဗ္ဗဂမ္ဘီရ=အစဉ်အတိုင်းနက်နဲခြင်း သဘောရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရ ထိခေါ်သည့် အာဠဝကတို့လိုမယဉ်ကျေးသော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျားသတ္တဝါများကို ယဉ်အောင်ပြု ဆုံးမမှုဝယ် အတုမ ရှိလွန်မြတ်တော်မူဘိသည့် အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိ ဘုရား ဂုဏ်ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေတတ်သည့် အာဠဝကသုတ္တန်ကဏ္ဍ ရေးသနာတော်မြတ်ကို ကြားနာရခြင်း=ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှုကု သိုလ်ကံစေတနာ၊ သရဏဂုံ သီလဆောက်ကည်ကျင့်သုံးရခြင်း၊ သီလမယကောင်းမှုကုသိုလ် ကံစေတနာ၊ ပုရိပါရဒါနဖြစ် သည့် ပရိက္ခာရဒါန နိဗဒ္ဓတ္ထာဝရ အရောဂျဒါန ဇိဝိကဒါနကောင်းမှု

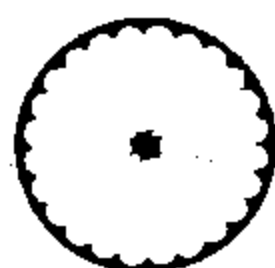
ကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ ဤသို့ ပေါင်းအပ်များမြတ်သောကောင်းမ
ကုသိုလ်ကံအရပ်ရပ်တို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို မပင်
မပန်းချမ်းသာလွယ်ကူသော သုခပဋိပဒါအကျင့်ပဋိပတ်၊ လျှင်
မြန်သော ဝိပဿနာအသိဉာဏ်၊ ခိပ္ပါဘိညရည်သန်တောင့်တ
ရင်းရှိကြသောမဂ်ဉာဏ်လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အ
ကျွန်ုပ်တို့ တရားဟောပုဂ္ဂိုလ် တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုတို့ မျက်
မှောက်ပြုရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရတဲ့ ထို
နောက်ဆုံးဘဝပရိနိဗ္ဗာန်စုတိစိတ်မှ အခြားမဲ့ဖြစ်သော နောက်
ကာလ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ၊ ယောနိ၊ ဂတိ၊ ဝိညာဏဌိတိ၊
သတ္တာဝါသ၊ သတ္တနိကာယ၌မှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး
ဒုက္ခသစ္စာဝဋ်မီးစာတရားတို့ တစ်ဖန်အသစ်မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူ
သော အနုပ္ပါဒနိရောဓ=အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေကုန်
သတည်း။ . . . ။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ် ကိလေသ
ဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်းသံသရာ မီး
တောက်မီးလျှံ ကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေ ကုန်သတည်း။ . . ။

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု။

အာဇ္ဇဝကသုတ္တန် တရားတော်ပြီးပြီ။

ဝဗ္ဗိက သုတ္တန်တရားတော်

(ခန္ဓာကိုယ်၌သာ တရားရှာ၍ အကျွတ်တရား ရကြစေရန်
ရည်သန်ဟောကြားခြင်း)

ဘရာဦးဘုရားရှိခိုး

ဗုဒ္ဓေါ သော ဘဂဝါ ဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
ဒန္တော သော ဘဂဝါ ဒမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
သန္တော သော ဘဂဝါ သမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
တိဏ္ဏော သော ဘဂဝါ တရဏာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
ပရိနိဗ္ဗုတော သော ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဓမ္မံ
ဒေသေတိ။

သော ဘဂဝါ = ထိုဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
ဗုဒ္ဓေါ = ကိုယ်တော်ကပင်၊ သစ္စာလေးပါး၊ မြတ်တရားကို၊
ပိုင်းခြားထင်ထင် ၊ သိမြင်တော်မူပြီးဖြစ်၍။ ဗောဓာယ = ဝေဒနာ
ယုသတ္တဝါတို့၊ ကိုယ်တော် ထပ်တူ၊ သိမြင်ကြပါစေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ =
နေ့စဉ် လေးနက်၊ ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ = ကရုဏာရှေ့ထား၊
ဟောကြားတော်မူပါပေ၏။

သောဘဂဝါ = ထို ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
ဒန္တော = ဣန္ဒြေခြောက်ပါး၊ တရားငြိမ့်လေး၊ ကိုယ်တော်တိုင်
ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးဖြစ်၍ သာလျှင်။ ဒမထာယ = ရှင်သောင်း
ကုဋေ ၊ ဗိုလ်ခြေလူတို့၊ ကိုယ်တူမနေ့ ၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ကြစေ
ခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ = နေ့စဉ်လေးနက် ၊ ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ =
ကရုဏာ ရှေ့ထား၊ ဟောကြားတော်မူပါပေ၏။

သော ဘဂဝါ = ထိုဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
 သန္တော = ကိုယ်တိုင်ကပင်၊ ကိလေသာဟူ၊ အပူခပ်သိမ်း၊
 အေးငြိမ်းပြီး ဖြစ်တော်မူ၍သာလျှင်။ သမဏာယ = ကိုယ်တော်
 ထပ်တူ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့၊ အပူခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းရန်အလို့ငှာ။
 ဓမ္မံ = နေ့စဉ်လေးနက်၊ ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ = ကရုဏာ
 ရှေ့ထား၊ ဟောကြားတော်မူပါပေ၏။

သော ဘဂဝါ = ထိုဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရား
 သည်။ တိဇ္ဈော = သံသရာနက်ဝှမ်း၊ ယရက်ကြမ်းကို၊ ကူးသန်း
 ထုတ်ချောက်၊ ကိုယ်တော်တိုင်ရောက်တော်မူပြီး ဖြစ်၍သာလျှင်။
 တရဏာယ = ဝေနေယျများစွာ၊ သတ္တဝါတို့၊ ကိုယ်တော်ထပ်တူ၊
 နိဗ္ဗာန်သုခ၊ မှာဘက်ကမ်းသို့၊ ကူးသန်းထုတ်ချောက်၊ ရောက်ကြ
 ပါစေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ = နေ့စဉ်လေးနက်၊ ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ =
 ကရုဏာရှေ့ထား၊ ဟောကြားတော်မူပါပေ၏။

သော ဘဂဝါ = ထို ဘုန်းတော်သခင်ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
 ပရိနိဗ္ဗာတော = ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်၊ ဝင်စံရုပ်သိမ်း၊ ကိုယ်တော်
 တိုင် အေးငြိမ်းပြီးဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာနာယ = ဝေနေယျသတ္တဝါတို့
 ကိုယ်တော် ထပ်တူ၊ အေးငြိမ်းကြစေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ = နေ့စဉ်လေး
 နက်၊ ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ = ကရုဏာရှေ့ထား၊ ဟောကြား
 တော်မူပါပေ၏။

ဝဗ္ဗိကသုတ်အဋ္ဌကထာမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးရင်
 ဒီဂုဏ်တော်တွေကို အာရုံပြုပြီး ရှိခိုးရမည်လို့ တိုက်ရိုက်ဖော်ပြ
 ထားတယ်။ ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ချီးကျူးပြီး ရှိခိုးတဲ့ ထောမနာ
 ပဏာမပါပဲ။ ယင်းအဋ္ဌကထာမှာ လာတဲ့ အတိုင်း-

“ကိုယ်တော်တိုင် သစ္စာလေးပါး ဟုရားကို သိမြင်တော်

မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေကို ကိုယ်တော်ထပ်တူ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်ကြစေရန် အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေကို ကိုယ်တော်ထပ်တူ ယဉ်ကျေးကြစေရန် အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းပြီးဖြစ်၍ ကိုယ်တော်ထပ်တူ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းကြစေရန် အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က သံသရာနက်ဝှမ်း တစ်ဖက်ကမ်းဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်အောင် ကူးမြောက်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေကို ကိုယ်တော်ထပ်တူ သံသရာ၏တစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် ကူးသန်းနိုင်ကြစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ကိုယ်တော်တိုင်က ကိလေသာပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရပ်သိမ်း ကိလေသာမီးငြိမ်းအေးတော်မူပြီးဖြစ်၍ ကိုယ်တော်ထပ်တူ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေ ကိလေသာဟူ အပူမီးငြိမ်းကြအေးကြပါစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဤသို့သော မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလကြာအောင် တရားတော်ကို ဟောကြားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပါတကား။”

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို ချီးကျူးလျှင် ထောမနာပဏာမ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ယင်းသို့ လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလကြာအောင် တရားဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဘုရားသဗ္ဗညုတကိုယ်တော်မြတ် သာဝတ္ထိပြည်မှန်ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်နေတော်မူတဲ့ပုံကို အာရုံယူထားနိုင်ကြစေရန် သင်္ဂါယနာတင်

အရှင်မြတ် တို့က-

“ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ
ဇေတဝနော အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ = တစ်ချိန်က
မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်း
အောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူခိုက်ဖြစ်တယ်” ဤကဲ့သို့ ဒေသနာ
နိဒါန်း ပျိုးပေးတော် မူခဲ့ကြပါတယ်။

တစ်ဖန် ဆက်၍ အာရုံယူကြရန်ကို

“တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ကုမာရ-
ကဿပေါ အန္ဓဝနော ဝိဟရတိ = ထိုအခါ အရှင်ကုမာရ
ကဿပမထေရ်သည် အန္ဓဝန်တောအုပ်၌ တရားအလုပ် အ
ထုတ်နေတော်မူဆဲ ဖြစ်ပေ၏” ဟု ဒေသနာနိဒါန်း ပျိုးပေးတော်မူ
ကြတယ်။

အရှင်ကုမာရကဿပ၏ တေဒဂ်ဘွဲ့ဆူတောင်း

အရှင်ကုမာရကဿပသည်(*)လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတစ်
သိန်း ထက်က ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူ၍ တစ်ချိန်မှာ
ကိုယ်တော်သာသနာတော်အတွင်း၌ ဥပမာအမျိုးမျိုး၊ အကြောင်း
အရာအမျိုးမျိုးဖော်ပြပြီး ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် တရားဟောတဲ့
နေရာမှာ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးလို့ ရဟန်းတော်တစ်ပါးကို

* အရှင်ကုမာရကဿပအလောင်းသည် အဋ္ဌကထာ အလိုသော်
သူဌေးသား အပဒါန ပါဠိတော်အလို ဗေဒင်သုံးပုံဆောင် ပုဏ္ဏား
လုလင်။ ဤသို့ အဆိုကွဲလျက်ရှိသည်။

(မ၊ ၄ ၊ ၂ ။ မျက်နှာ ၂၇) (ခ၊ ၄၊ အပဒါန ၂၊ ၁၂၅)

ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးချီးကျူးတဲ့ပွဲကြီးကျင်းပနေခိုက်မှာ (သူဌေးသားတစ်ယောက်) ဗေဒင်သုံးပုံ တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်တဲ့ ပုဏ္ဏားလုလင်တစ်ယောက် အဲဒီတရားပွဲမှာ တရားနာပရိသတ်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ပါရှိခဲ့တယ်။

ထိုအခါ “စိတြကထိက” လို့ခေါ်တဲ့ ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် တရားဟောတဲ့ နေရာမှာ အသာဆုံးဆိုတဲ့ “ဧတဒဂ်” ဘွဲ့ထူးကို သူလိုချင်တာနဲ့ ဘုရားအမျိုးရှိတဲ့ သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့ကို သူ့အိမ်သို့ ပင့်ပြီးတော့ မိမိရဲ့အိမ်မှာ အဆင်အသွေး အမျိုးမျိုး ဆိုးထားတဲ့ အဝတ်တို့ဖြင့် တန်ဆာတင်အပ်တဲ့ ရတနာအမျိုးမျိုး တို့ဖြင့် ခြယ်လှယ်အပ်တဲ့မဏ္ဍပ်ကြီး တည်ဆောက်ပြီး နေရာ အလှူပေးလှူ မွန်မြတ်တဲ့ ဆွမ်းခဲဖွယ် ဘောဇဉ် အလှူပေးလှူပြီး

အဟမ္ဗိ ဘဂဝါ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ အယံ ထေရော ဝိယ စိတြကထိ သာဝကော ဘဝေယျံ။

မြတ်စွာဘုရား . . . ၊ တပည့်တော်လည်း နောင်အခါ ဝယ် တစ်ဆူဆူသောဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ဤမထေရ် မြတ်ကဲ့သို့ ဆန်းကြယ်စွာ တရားကိုဟောကြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ အနက် “ဧတဒဂ်” ဘွဲ့ရသော တပည့်သာဝက ဖြစ်ရပါစေသား ဟု ဆုတောင်းတဲ့အခါ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်တို့အား ဤသို့ မိန့်တော်မူတယ်။

ပဿထေ+တံဒီဇဝရံ၊ ပဒုမာနနလောစနံ။

ရဟန်းတို့ . . ပဒုမ္မာကြာချပ်အတူ စင်ကြယ်တဲ့ မျက်နှာ၊ စင်ကြယ်တဲ့ မျက်လုံးရှိတဲ့ ဤအမျိုးကောင်းသား ပုဏ္ဏားကလေး

ကို စိုက်စိုက်စူးစူးကြည့်ထားလိုက်ကြစမ်း။

ပီတိ ပါမောဇ္ဇ ဗဟုလံ၊

သမုဂ္ဂတ တနုရုဟံ။

ဟာသမ္ပိတ ဝိသာလက္ခံ။

မမ သာသန လာလသံ။ ။

သူ့ကို ကြည့်လိုက်ကြစမ်း၊ သူ့တစ်ကိုယ်လုံးဟာ “ဘုရား အမျိုးရှိတဲ့ သံဃာအား ဆွမ်းလှူရပါပကော” လို့ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်တဲ့ ပီတိပါမောဇ္ဇတွေ ကြက်သီးမွေးညင်းတွေထဲလို့ မျက်နှာလေးကို ကြည့်ကြစမ်း၊ မျက်နှာလေးက ပြုံးလို့၊ မျက်လုံးကလေးကလည်း ဝိုင်းဝိုင်းစက်စက်နဲ့ ငါဘုရားသာသနာကို တင့်တယ်စေတတ်တဲ့ အမျိုးကောင်းသား ဒီပုဏ္ဏားကလေးကို စိုက်စိုက်စူးစူး ချစ်သားတို့ ကြည့်ကြစမ်း။ သူဟာ ဝိစိတ္တကထိက လို့ခေါ်တဲ့ ဥပမာအမျိုးမျိုးပေး၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုးပေးပြီး တရားဓမ္မဟောပြောနေရာမှာ အသာဆုံး “ဧတဒဂ်” ရာထူးကို ဆုတောင်းတယ်။ တောင်းတဲ့ အတိုင်းလည်းပဲ-

သတသဟဿိ+တော ကပ္ပေ၊

ဩက္ကာက ကုလသမ္ဘဝေါ။

ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊

သတ္တာ လောကေ ဘဝိဿတိ။ ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့။ ဣတော = ဤကမ္ဘာမှ။ သတသဟဿေကပ္ပေ = နောင်လာလတ် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌။ ဩက္ကာက ကုလသမ္ဘဝေါ = ဩက္ကာက မင်းမျိုး

၌ ဖြစ်သော။ ဂေါတ္တေန = အနွယ်အားဖြင့်။ ဂေါတမော နာမ = ဂေါတမအမည်ရှိသော။ သတ္တာ = လုံ့နတ်တို့၏ ဆရာ မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ လောကေ = သတ္တလောက၌။ ဘဝိဿကံ = ပွင့် ပေါ်တော်မူလတ္တံ့။ ယနေ့မှ နောင် ကမ္ဘာတစ်သိန်းလွန်မြောက်လို့ ရှိရင် ဩက္ကာကရာဇ်မင်းမျိုး၌ အနွယ်တော်ဝံသ ဂေါတမ အမည် ရှိတဲ့ ဘုရားပွင့်တော်မူလိမ့်မည်။

တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ၊

ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။

ကုမာရကဿပေါ နာမ၊

ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။ ။

တဿ = ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏။ ဓမ္မေသု = ဗောဓိ ပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့၌။ ဒါယာဒေါ = အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက် အမွေခံနိုင်သော။ ဩရသော = တရားရင်နှစ် ဖွားမြင် လစ်သော။ ဓမ္မနိမ္မိတော = မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ဖြင့် ဖန်ဆင်းအပ်သော။ ကုမာရကဿပေါ နာမ = ကုမာရကဿပ အမည်ရသော။ သတ္ထု = မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကော = တပည့်သာဝကသည်။ ဘဝိဿတိ = ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဝိစိတ္တပုပ္ဖဒုဿာနံ = ရတနာနုဉ္စ ဝါဟသာ။

ဝိစိတ္တကထိကာနံ သော၊ အဂ္ဂတံ ပါပုဏိဿတိ။ ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့။ သော = ထို ပုဏ္ဏားလုလင်သည်။ ဝိစိတ္တပုပ္ဖဒုဿာနုဉ္စ = ဆန်းကြယ်သော ပန်း၊ ဆန်းကြယ်သော အဝတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ရတနာနုဉ္စ =

ရတနာတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါဟသာ = လှူဒါန်းရတဲ့ စေတနာအာနုဘော်ကြောင့်။ သော = ထိုကုမာရကဿပ ရဟန်းသည်။ ဝိစိတ္တကထိကာနံ = ဆန်းကြယ်စွာ တရားစကားဟောကြားကြသော ရဟန်းတို့အနက်။ အဂ္ဂတံ = အသာဆုံးအမြတ်ဆုံး “ဧတဒဂ်” ခွဲခံ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၏ အဖြစ်သို့။ ပါပုဏိဿတိ = ရောက်ပေလိမ့်မည်။

ဤကဲ့သို့ ပဒုမ္မတ္တရ မြတ်စွာဘုရား ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ပဒုမ္မတ္တရဘုရားထံမှာ ဗျာဒိတ်ခံခဲ့တဲ့ ပုဏ္ဏားလုလင်ဟာ-

ဧတန ကမ္မေန သုကတေန၊

စေတနာ ပဏိဓိဟိ စ။

ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊

တာဝတိသ + မဂစ္ဆ + ဟံ ။ ။

ထိုသို့ လှူဒါန်းခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံနဲ့ စေတနာဆုတောင်းတို့ကြောင့် ပုဏ္ဏားလုလင်ဘဝက စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန် တဲ့အခါ တာဝတိသာနတ်ပြည်မှာ သွားဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ အစုန်အဆန် ဘဝခရီးလည်ရပုံကို အရှင်ကုမာရ၊ ကဿမထေရ် ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အခါ ဘုရားရှင်အား ပြန်၍ လျှောက်ထားတယ်။

ဘဝဇာတ်နံ

ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တိုင်း အများအားဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီး တဲ့အခါမှာ ဘုရားထံမှောက် မိမိတို့ရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ် တစ်လျှောက်

ကို ပြန်ပြီးတော့ လျှောက်ထားလေ့ရှိကြတယ်။ အဲဒီ လျှောက်ထားတဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ် တရားဂါထာများကို အပဒါန်ပါဠိတော်လို့ ခေါ်တယ်။ အရှင်ကုမာရကဿပအပဒါန်မှာ မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရားအား ပြန်လျှောက်ပုံက -

ပရိတ္တမံ ဘဝါဘဝေ။

ရဂ်မဇ္ဈေ ယထာ နဋ္ဌော။

သာခမိဂတြဇော ဟုတ္တာ၊

မိဂိယာ ကုစ္ဆိ + မောက္ကမိ ။ ။

ဘဝါဘဝေ = ငယ်ငယ်ကြီးကြီး၊ ဘဝအသီးသီး၌။ ရဂ်မဇ္ဈေ = ပွဲသဘင်အလယ်၌။ နဋ္ဌော ယထာ = ကချေသည်ကဲ့သို့။ (ဇာတ်ခုံပေါ်မှာ ကချေသည်တစ်ယောက် လှည့်ပြီးတော့ ကနေသလို) ဘဝါဘဝေ ရဂ်မဇ္ဈေ = ငယ်ငယ်ကြီးကြီး၊ ဘဝအသီးသီးတည်းဟူသော ဇာတ်ခုံထဲ၌။ ပရိတ္တမံ-ပရိတ္တမဇ္ဈော = လှည့်လည်ကခုန်ရသည်ရှိသော်။ သာခမိဂတြဇော = သာခမည်သောသမင်မင်း၏သားသည်။ ဟုတ္တာ = ဖြစ်၍။ မိဂိယာ = သမင်မ၏။ ကုစ္ဆိ = ဝမ်းသို့။ သြက္ကမိ = သက်ခဲ့ရလေပြီ။

သူ့အဖြစ်သူ ပြန်လျှောက်ထားတဲ့အခါ “ပုဏ္ဏားလုလင်ဘဝက စုတေလို့ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သွား၊ လူ့ပြည်နတ်ပြည် အစုန်အဆန် လှည့်လည်တဲ့ ဘဝခရီးသည်တစ်ယောက် အနေနဲ့ ဘစ်ခုသောဘဝမှာ သမင်မျိုးမှာသွားပြီး ဖြစ်ရပါတယ်။ သာခမည်တဲ့ သမင်မင်းရဲ့သား သွားဖြစ်ရတယ်” တဲ့။ ဒါလောက် ပြောလျှင်ပင် ဘုရားလက်ထက်တော်အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူ တော်စင်တွေက အားလုံးသိကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့

နိဂြောဓမိဂဇာတ်ကို ဘုရားဟောကြားထားလို့ အထင်အရှား ရှိနေတဲ့အတွက် “တပည့်တော်သည် သာဓသမင်မင်း၏ သား ဖြစ်၍ သမင်မ၏ဝမ်းသို့ သက်ခဲ့ရပြီ” ဤသို့ ဘုရားထံမှောက် လျှောက်လိုက်လျှင်ပဲ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားထားတဲ့ နိဂြောဓ မိဂဇာတ်ကို ရဟန်းတော်တွေသတိရအမှတ်ရပြီးတော့အကုန်လုံး သရုပ်မြင်သွားကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရား နိဂြောဓမိဂဇာတ်ကို ဟောရတာကလည်း အရှင်ကုမာရကဿပမထေရ်ရဲ့ မယ် တော်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ဟောရတာ။

နိဂြောဓမိဂဇာတ်ဝတ္ထု

တစ်ခုသော ဘဝမှာ ဘုရားအလောင်းက နိဂြောဓသမင် မင်းဖြစ်ခဲ့တယ်။ အခြံအရံသမင်ပရိသတ် ငါးရာရှိတယ်။ ဘုရား အလောင်းနဲ့ မလှမ်းမကမ်းမှာလည်း ဒေဝဒတ်အလောင်းက သာဓသမင်မင်းလို့ ဖြစ်နေတယ်။ သူ့မှာလည်း ရွှေရောင်အဆင်း ရှိပြီး ပရိသတ်အခြံအရံ သမင်ငါးရာပဲရှိတယ်။ ထိုစဉ်အခါ ဗာရာဏသီမင်းကလည်း သားစားကြူးတဲ့မင်းဖြစ်တော့ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း တောအလိုက်ထွက်တယ်။ ဇနပုဒ်က လူတွေကိုနေ့တိုင်း နေ့တိုင်း လိုက်ခဲ့ရမယ်လို့ ဆင့်ဆင့်ပြီး မင်းမိန့်နဲ့ခေါ်လို့ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း တောခြောက်လိုက်နေရတဲ့အတွက် မိမိတို့ရဲ့ လယ်ယာ အလုပ်ကို မလုပ်ရတော့ “ဒီနည်းနဲ့တော့ မဖြစ်ဘူး၊ ငါတို့ အလုပ် ပျက်လှပြီ။ ဒီတော့ တောထဲကသမင်တွေကို ဥယျာဉ်ကြီး တစ်ခုထဲမှာ ငါတို့မရောက်အရောက် လှည့်သွင်းကြစို့ရဲ့” ဆိုပြီး ဇနပုဒ်သားတွေ တညီတညွတ်တိုင်ပင်ပြီး တောခြောက်ကြ တယ်။

ဥယျာဉ်ကြီးထဲကို သမင်တွေသွင်းချင်လို့ တဖြည်းဖြည်း လူတွေစုစုပြီး လာလိုက်ကြတဲ့အခါ ဒီအထဲမှာ သာဓသမင် အုပ်ကယ်၊ နိဂြောဓမသင်အုပ်ကယ်၊ ဒီလို သမင်နှစ်အုပ်ကို သူတို့ ဝိုင်းမိရက်သားဖြစ်နေတယ်။ တစ်ဖက်က အပေါက် ပေးပြီး အဲဒီအပေါက်က သမင်တွေသွားအောင် ဝိုင်းပြီး ခြောက်ကြအော်ကြတော့ သမင်တွေ အပေါက်ရှိရာ သွားကြလို့ ဥယျာဉ်တံခါးဝဆီသို့ သွဲသွဲပြီးသွင်းခဲ့ကြသဖြင့် ဥယျာဉ်ထဲလည်း ရောက်ကရော တံခါးပေါက်ကို ပိတ်လိုက်ကြတယ်။ ပြီးတော့မှ ဗာရာဏသီမင်းကြီးထံသွားပြီး လျှောက်ထားကြတယ်။ “နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း တောကစားထွက်နေရလျှင် ကျွန်တော်မျိုးတို့ရဲ့ လယ်ယာအလုပ်ကို လုပ်ရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဥယျာဉ်တော်အတွင်းမှာ သမင်နှစ်အုပ်သွင်းခဲ့ပါတယ်။ အလို တော်ရှိတဲ့နေ့ ထွက်ပြီးတော့ သမင်သားစားနိုင်ဖမ်းနိုင်ပါတယ်” လို့ လျှောက်ထားကြတယ်။

ဇနပုဒ်ကလူတွေပြန်သွားတဲ့အခါ ဗာရာဏသီမင်းကိုယ် တိုင် ဥယျာဉ်တော်အတွင်း သွားကြည့်ကော့ သမင်အုပ် နှစ်အုပ် ထဲမှာ ယူထပတိလို့ခေါ်တဲ့ အကြီးအကဲဖြစ်သော နိဂြောဓ သမင်မင်းနဲ့ သာဓသမင်မင်းတို့ကို ကြည့်ပြီး ရွှေရောင်အဆင်း ဝါဝင်းတဲ့ အသွေးအရောင် တောက်ပြောင်နေတာကို မြင်တော့ “ဒီ သမင်ကြီးနှစ်ကောင်အား ငါ ဘေးမဲ့ပေးတယ်။ ဘယ်သူမှ ဒီသမင်ကြီးနှစ်ကောင်ကိုမရိုက်ရ၊ မပုတ်ရ၊ မခုတ်ရ၊ မသတ်ရဘူး” လို့ အဲဒီလို အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့တယ်။

ဒီနည်းနဲ့ တစ်နေ့လျှင် တစ်ကောင် တစ်ကောင်ကျ ပွဲ တော်တည်ချိန်ကျရင် လာလာပစ်တယ်။ ဒီတော့ သမင်အုပ်ကြီး

ထဲမှာ သူလိုချင်တဲ့ သမင်တစ်ကောင်ကို ပစ်တဲ့အခါ အပစ်ခံ အမှန်ခံရတဲ့သမင်ကလည်း ဒဏ်ရာရပြီး ဟိုပြေးဒီပြေး သူလည်း အင်မတန် ဒုက္ခများတယ်။ တစ်ကောင်ရယ်လို့ ပစ်တဲ့ဟာ လွဲချော်ပြီး နှစ်ကောင်၊ သုံးကောင် စသည်မှန်ချင် မှန်နေတယ်။ သမင်တွေ ဒုက္ခများကြတယ်။ ဒီတော့ ဘုရားအလောင်း နိဂြောဓ သမင်မင်းက သာဓသမင်မင်းကို ခေါ်ပြီးတော့ “သေရမယ့်ဘေး ပြေးမလွတ်အတူတူဖြင့် အများမဆင်းရဲကြစေနှင့်တော့၊ အသင့် အုပ်က ဒီကနေ့ တစ်ကောင်၊ နောက်တစ်နေ့ ငါ့အုပ်က တစ်ကောင်၊ အဲဒီလို တစ်လှည့်စီတစ်လှည့်စီ တို့သမင် တစ်ကောင်စီ အလှည့်ချပြီး အလှည့်ကျတဲ့သမင်က စဉ်းနှိတုံးမှာ သွားပြီး လည်ပင်းစင်းခံစတမ်း”လို့ ပြောဆိုသဘောတူ ကတိ ကဝတ်ပြုပြီးတော့ နေကြပြီး အလှည့်ကျတဲ့သမင်က စဉ်းနှိတုံးမှာ သွားပြီး အချိန်ကျရင် လည်စင်းနေလိုက်တယ်။ စားဖို့သည်ပဲ လာလာ၊ မင်း၊ မင်းချင်းများပဲ လာလာ အဲဒီသမင်ကို အသာ ကလေး ခုတ်ထစ်ယူသွားရုံပဲ။

ကုန်းရေလေ သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို ကယ်တင်သော အလောင်းတော်ကို နိဂြောဓသမင်မင်း

ဤနည်းဖြင့်လာခဲ့လို့ တစ်နေ့သောအခါ သမင်မ ကလေးတစ်ကောင်ရဲ့ အလှည့်ကျလာခဲ့တယ်။ သာဓသမင် မင်းရဲ့ အုပ်ထဲက နက်ဖြန်ခါ ဒီသမင်မကလေးရဲ့ အလှည့်ကျ တယ်ဆိုရင်ပဲ သူမမှာ (ဇီး)မျိုးရှိလို့ သမင်မကလေးက သာဓ

သမင်မင်းကို “ကျွန်တော်မရဲ့ အလှည့်ကို ကျော်ပေးလိုက်ပါ၊ ဒီတစ်လှည့် ကျော်လွန်ပေးလိုက်လို့ရှိရင် နောက် ကျွန်တော်မ ကို အကြောင်းပြုပြီး အလှည့်နှစ်ကြိမ် ရနိုင်ပါတယ်” ဒီလို ပြောတဲ့အခါ သာဓသမင်မင်းက “မတတ်နိုင်ဘူး၊ ကိုယ့် အလှည့် ကိုယ်ခံ” လို့ဆိုတော့ ဒီသမင်မကလေး ကြံရာမရလို့ ဘုရား အလောင်း နိဂြောဓသမင်မင်းထံသွားပြီး “မိမိမှာ သန္ဓေမျိုးစေ့ (ဇီး) ရှိနေလို့ အလှည့်ကို လွန်ပေးပါ။ ကျော်ပေးပါ” လို့ တောင်းပန်တဲ့အခါ အလောင်းတော်နိဂြောဓသမင်မင်းက “ကောင်းပြီ၊ သင့်အလှည့်ကို ငါပဲ ယူမည်” ဆိုပြီးတော့ နောက် တစ်နေ့ မိုးသောက် အချိန်ရောက်တဲ့အခါ ဘုရားအလောင်း နိဂြောဓသမင်မင်း ကိုယ်တိုင် သွားပြီးတော့ စဉ်းတီတုံးမှာ လည် စင်းခံနေတယ်။

စားဖို့သည် ထမင်းချက်သမားက သမင်ယူဖို့လာတဲ့အခါ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း အခြားအခြားသမင်တွေ လည်စင်း ခံပါလျက်ကနဲ့ ဘေးမဲ့ပေးထားတဲ့ နိဂြောဓသမင်မင်း လည် စင်းခံနေတယ်၊ အင်မတန်အကြောင်းထူးတယ်၊ ပြည့်ရှင် မင်းကြီးကို ပြန်လျှောက်မှပဲလို့ စဉ်းစားပြီး စားဖို့သည်က မင်းကြီးအား ပြန်လျှောက်ထားလို့ ဗာရာဏသီမင်းကြီး မင်းခမ်း မင်းနားနဲ့ လိုက်ပါလာပြီး ရောက်တဲ့အခါ နိဂြောဓသမင်မင်းကို “အသင်အား ငါဘေးမဲ့ ပေးထားပါလျက်နဲ့ အဘယ့်ကြောင့် အသင်က စဉ်းနှီတုံးလာပြီး လည်စင်းနေရတာလဲ” လို့မေးတဲ့အခါ အလောင်းတော် သမင်မင်းက “အလှည့်ကျတဲ့ သမင်မလေးမှာ သန္ဓေမျိုးစေ့ (ဇီး) ရှိပါတယ်၊ ဒီတော့ သမင်မကလေးက ခို ကိုးရာမဲ့ဖြစ်လို့ ကျွန်ုပ်ထံလာပြီး သူ့အလှည့်ကို ကျော်ပေးပါလို့

တောင်းပန်ချက်အရ သူ့အတွက် အလှည့်ကျတဲ့သေဘေးကို အခြားသမင်တစ်ကောင်အပေါ် ချပေးဖို့လည်း မလျော်သောကြောင့် သူမရဲ့အသက်ကို အကျွန်ုပ်၏အသက်နဲ့ လဲပြီး ကယ်ဆယ်ပါတယ်” လို့ ဆိုတဲ့အခါ ဗာရာဏသီမင်းတရားက “အသင်ကဲ့သို့ သဘောထားကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် လူ့ပြည်လောကမှာ တောင် မရှိပါဘူး၊ ယနေ့မှစပြီး အသင်နှင့်တကွ သန္ဓေမျိုးစေ့ (ဇီး)ရှိတဲ့ သမင်မကလေးအားပါ ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ပြောတယ်။

ဒီတော့ အလောင်းတော်က “ကျွန်ုပ်တို့ နှစ်ကောင်အား ဘေးမဲ့ပေးလျှင် ကျန်တဲ့ သမင်တွေအားကော ဘယ်လိုတုန်း” လို့ မေးတဲ့အခါ မင်းကြီးက “ကျန်တဲ့သမင်တွေအားလည်း ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ပြောတယ်။ “ဒါဖြင့် ဒီဥယျာဉ်ထဲက သမင်တွေအား ဘေးမဲ့ပေးလျှင် တောထဲမှာနေကြတဲ့ သမင်တွေအားကော ဘယ်လိုတုန်း” လို့ မေးတဲ့အခါ မင်းကြီးက “တောထဲက သမင်တွေအားလည်း ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ပြောတယ်။ “ဒါဖြင့် သမင်တွေကိုသာ ဘေးမဲ့ပေးသလား၊ သမင်မှ ကြွင်းကျန် တဲ့ ခြင်္သေ့တို့၊ သစ်တို့၊ ကျားတို့၊ ဒရယ်တို့၊ ဂျီ (ချေ)တို့၊ စိုင်းတို့ ဆိုတဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ သမင်မျိုးမှ ကြွင်းကျန်တဲ့ အခြေလေးချောင်း သားအပေါင်းကော” လို့ ဆိုတော့ အခြေလေးချောင်း သား အပေါင်းအားလည်း ဘေးမဲ့ပေးပါတယ်” လို့ ဆိုတယ်။

“ဒါဖြင့် အခြေလေးချောင်း သားအပေါင်းတွေအားတော့ ဘေးမဲ့ပေးပါပြီ၊ အခြေနှစ်ချောင်းရှိတဲ့ ငှက်တွေတော့ကော ဘယ်နှယ် လုပ်မည်တုန်း” လို့ဆိုတော့ “အခြေနှစ်ချောင်းရှိတဲ့ ငှက်တွေအားလည်းပဲ ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီလိုဆို

တော့ “သားတွေ ငှက်တွေအား ဘေးမဲ့ပေးတာဟော့ ဟုတ်ပါပြီ၊ ရေမှာကျက်စားတဲ့ ရေသတ္တဝါများအားတော့ ဘယ်နှယ့်လုပ် မည်တုန်း” ဆိုတော့ “အေး.. . ရေမှာကျက်စားတဲ့ ရေသတ္တဝါများ အားလည်း ဘေးမဲ့ပေးပါ၏” လို့ ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ ကောင်းကင် နေ သတ္တဝါတွေအား ဘေးမဲ့ပေးတယ်၊ ဘေးမဲ့ပေးဘယ်ဆိုတာ တကယ်ပေးတာ၊ အဲဒီ ဗာရာဏသီမင်းလက်ထက်မှာ ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ ကောင်းကင်နေ သတ္တဝါ ဘယ်သတ္တဝါကိုမှ မသတ် ဖြတ်ရဘူး။

အဲဒီလို မသတ်မဖြတ်ရပဲနဲ့ ကုန်းနေသတ္တဝါ၊ ရေနေ သတ္တဝါ၊ ကောင်းကင်နေ သတ္တဝါ အကုန်လုံး ဘေးမဲ့ရတဲ့အခါ လူတွေ စိုက်ပျိုးထားတဲ့ကောက်ပဲသီးနှံတွေကိုသမင်တွေက မသိလို့ ဝင်စားတဲ့အခါ လူတွေက “ခက်လှချေရဲ့၊ ပြည့်ရှင်မင်း ကြီးကလည်း ကုန်းနေ၊ ရေနေသတ္တဝါတွေအား ဘေးမဲ့ပေး ထားတယ်၊ ဒီသမင်တွေကလည်း ငါတို့ရဲ့ လုပ်ခင်းကိုင်တာတွေ လာပြီး ဝင်ရောက်စားသောက်ကြတယ်” လို့ လူတွေ ပြောဆို စိတ်ဆင်းရဲတဲ့ သတင်းကို ဘုရားအလောင်းနိဂြောဓသမင်မင်း ကြားတဲ့အခါ အလောင်းတော်က သမင်တွေကို စည်းဝေးပြီး “လူတွေရဲ့လုပ်ခင်းဆောင်တာထဲမှာ ဝင်ပြီး မစားကြနဲ့” လို့ အမိန့်ပေးပြီး လူများရဲ့ လုပ်ခင်းမှန်းသိဖို့ရန် လူများအား “မိမိတို့ ယာခင်း (၄)ထောင့်၌ တိုင်စိုက်၍ ထန်းရွက်ဆွဲထားရန် ငါတို့ ကြေညာမယ်၊ ထောင့် (၄)ထောင့်၌ တိုင်စိုက်၍ ထန်းရွက်ဆွဲ ထားလို့ရှိရင် ဤအတွင်းမှာရှိတဲ့ အသီးအနှံကို ဘယ်သမင်မှ မစားရဘူးလို့ ဩဝါဒပေးတယ် ။ လူတွေကိုလည်းပဲ “မိမိတို့ရဲ့ လုပ်ခင်း လယ်ယာတွေကို ဆင်းဆင်းရဲရဲ အပင်ပန်းခံပြီး ဝင်း

ထရံ ခတ်မနေကြပါနဲ့၊ ဆူးကာမနေကြပါနဲ့၊ ထောင့် (၄)ထောင့်မှာ
တိုင် (၄)တိုင်စိုက်ပြီး တစ်တိုင် တစ်တိုင်လျှင် ထန်းရွက် တစ်ရွက်
တစ်ရွက်သာ ဆွဲထားကြပါ။ ဘယ်သံမင်္ဂလီ မစားစေရပါဘူး”
ဆိုတာ လူ့ပြည်လောကမှာ ကြွေးကြော်စေတယ်။

ဤကဲ့သို့ အလောင်းတော် ဘဝကတည်းကိုယ်က
ကိုယ်တော်အသက်နဲ့လဲပြီး ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ လေနေသတ္တဝါ
တွေရဲ့အကျိုးကို သယ်ပိုးကျင့်ကြံတော်မူခဲ့လို့ အဲဒီဂုဏ်ကျေး
ဇူးတွေကို

အနာထာနဉ္စ သော နာထော၊

ဘယာနံ အဘယံ ကရော။

ကင်္ခိဉ္စ ဗဟူနံ ဆေတာ၊

သုခေတာ စက္ကဝတ္တကော။ ။

သော = ထို လူသုံးပါးတို့၏ ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည်။
အနာထာနံ = ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူ သတ္တဝါဗိုလ်လူတို့၏။ နာထော
စ = ကိုးကွယ်ရာစင်စစ်ဖြစ်လည်း ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ ဘယာနံ =
ဘေးရောက်လာသူ သတ္တဝါဗိုလ်လူတို့၏။ အဘယံကရော စ =
ဘေးလွတ်ရန်အမှု ပြုလည်းပြုတော်မူပါပေ၏။ ဗဟူနံ = များစွာ
ကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ ကင်္ခိဉ္စ = ယုံမှားကင်္ခါအရာရာကိုလည်း။
ဆေတာ = အမြစ်ပြတ်အောင် ဖြတ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။
သုခေတာ = လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်သုံးတန်သောချမ်းသာတရားပွား
စီးလေအောင် ရွက်ဆောင်တော်မူတတ်ပါပေ၏။ စက္ကဝတ္တကော =
နေ့စဉ်လေးနက်၊ ဓမ္မစက်ကို၊ ဟောမြွက်လှည့်ခြွေ၊ လည်စေတော်
မူပါပေ၏-လို့ ရှေးဆရာတော်များ ဂါထာဖွဲ့သီချီးကျူးတော်မူ
ခဲ့ကြပါတယ်။

အရှင်ကုမာရကဿပမထေရ်က မိမိရဲ့အတိတ်ဇာတ်
ကြောင်း ပြန်ပြီးပြောဆိုတဲ့အခါမှာ-

သာဓမ္မိဂတြဇော ဟုတွာ၊
မိဂိယာ ကုစ္ဆိ+မောက္ကမိ။

သာဓမ္မိဂတြဇော=သာဓသမင်မင်းရဲ့သားသည်။
ဟုတွာ=ဖြစ်၍။ မိဂိယာ=သမင်၏။ ကုစ္ဆိ=ဝမ်းသို့။ သြက္ကမိ=
သက်ရောက်ခဲ့ရလေပြီ။

တဒါ မယိ ကုစ္ဆိဂတေ၊
ဝဇ္ဈဝါရော ဥပဋ္ဌိတော။
သာဓေန စတ္တာ မေ မာတာ၊
နိဂြောဓံ သရဏံ ဂတာ။

သဟဓမ္မိကာ=သီတင်းသုံးဖော် အို-သံဃာတော်တို့။
တဒါ=ထိုသို့။ သာဓသမင်မင်းရဲ့သားဖြစ်စဉ်ဘဝ၌။ မယိ=
ငါသည်။ ကုစ္ဆိဂတေ=အမိဝမ်းခေါင်းကိန်းအောင်းလတ်
သည်ရှိသော်။ ဝဇ္ဈဝါရော=ငါ့မိခင်အား သတ်ဖို့ရန်အတွက်
အလှည့်အကြိမ်သည်။ ဥပဋ္ဌိတော=တည်ခဲ့ရောက်ခဲ့လေပြီ။
(ဆိုခဲ့ပြီးတဲ့အတိုင်း မိခင်ဖြစ်တဲ့ သမင်မကလေးမှာ အသတ်
ခံရဖို့ အလှည့်အကြိမ်ရောက်လာတော့ သာဓသမင်မင်းထံ
သွားပြီးတောင်းပန်လို့မရတဲ့အကြောင်းကို) မေ=ငါ၏။
မာတာ=မိခင်ဖြစ်တဲ့ သမင်မသည်။ သာဓေန=သာဓသမင်
မင်းက။ စတ္တာ=ပယ်စွန့်အပ်သည်ဖြစ်၍။ နိဂြောဓံ=နိဂြောဓ
သမင်မင်းသို့။ သရဏံ=ကိုးကွယ်လည်းလျောင်းပုန်းအောင်း
ရာသို့။ ဂတော=ဆည်းကပ်ခဲ့လေပြီ။

တေန သာ မိဂရာဇေန၊
မရဏာ ပရိမောစိတာ။

ပရိစ္ဆဇိတွာ သပါဏံ၊

မမေ+ဝံ သြဝဒီ တဒါ။ ။ (*)

ဘောန္တော=သီတင်းသုံးဖော် အို-သံဃာတော်တို့။
 တေန မိဂရာဇေန=ထိုနိဂြောဓသမင်မင်းသည်။ သပါဏံ။
 မိမိအသက်ကို။ ပရိစ္ဆဇိတွာ=စွန့်လှူ၍။ သာ=ထိုငါ၏မယ်
 တော်ဖြစ်တဲ့သမင်မကို။ မရဏာ=သေဘေးမှ။ ပရိမော
 စိတာ=လွတ်စေအပ်ခဲ့လေပြီ။ တဒါ=ထိုအချိန်အခါက။
 (မာတာ=ငါ့မိခင်သမင်မသည်)။ မံ=ငါ့ကို။ ဧဝံ=ဤသို့။
 သြဝဒီ=ဆုံးမခဲ့ဖူးလေပြီ။ (အဲဒီလို အရှင်ကုမာရကဿပ
 ဖြစ်လာတဲ့အခါ ကိုယ်တော့် အပဒါန်ကိုပြန်ပြီး လျှောက်ထား
 တယ်။)

အဲဒီ သမင်ဘဝတုန်းက ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ လေနေ
 သတ္တဝါတွေအား ဘေးမဲ့ပေးစေပြီး နိဂြောဓသမင်မင်းက
 ဗာရာဏသီမင်းတရားအား ရာဇဓိဆယ်ပါး တရားများဟော
 ပြီး တစ်ရက်နှစ်ရက်လောက်ပဲ မင်းဥယျာဉ်၌နေ၍ တောထဲ
 ပြန်သွားတယ်။ တောထဲရောက်တော့ သမင်မကလေးက
 အလွန်လှတဲ့ သမင်ကလေးမွေးဖွားလာပြီး သမင်ကလေးက
 သာဓသမင်အုပ်ထဲ သွားသွားကစားတဲ့အခါ မိခင်ဖြစ်သူ
 သမင်မကလေးက သားသမင်ကလေးကို -

နိဂြောဓ မေဝ သေဝေယျ၊

န သာဓ+မုပသံဝသေ။

(*) အပဒါန၊ ၂၊ ၁၂၆ မျက်နှာ။

နိဂြောဓသို့ မတံ သေယျော၊

ယဇ္ဇေ သာဓမ္မိ ဇီဝိတံ။

။ (*)

တာတ = ချစ်သား။ နိဂြောဓမေဝ = နိဂြောဓသမင်
မင်းကို သာလျှင်။ သေဝေယျ = မှီဝဲဆည်းကပ်ရာ၏။ သာဓံ =
သာဓသမင်မင်းကို။ န ဥပသံဝသေ = မမှီဝဲမဆည်းကပ်ရာ။
နိဂြောဓသို့ = နိဂြောဓသမင်မင်း၏အထံ၌။ မတံ = စုတိ
ပြတ်ကြွေ သေခြင်းသည်။ သေယျော = ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပါ
ပေ၏။ သာဓမ္မိ = 'သာဓသမင် မင်းအထံ၌၊ ဇီဝိတံ = အသက်
ရှည်ထွေ တည်နေခြင်းသည်။ ယဇ္ဇေ = မမြတ်ရာလို့- အမေ
ဖြစ်တဲ့သမင်မက သားသမင်ကလေးကို ဤကဲ့သို့ ဆုံးမခဲ့ဖူး
တယ်။

အရှင်ကုမာရကဿပ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု

အဲဒီလို နိဂြောဓသမင်မင်းတည်းဟူသော မိတ်ဆွေ
ကောင်းကို ပေါင်းသင်းဆည်းကပ်မိကြရတဲ့အတွက် သမင်အုပ်
ကြီး တစ်အုပ်လုံး ဒုစရိုက်မှုတွေကင်းပြီး ထိုဘဝက စုတေတဲ့အခါ
နတ်ပြည်ရောက်ကြတယ်။ နတ်ပြည်မှ တစ်ဖန် ကဿပမြတ်စွာ
သာသနာခေတ်၌ လူ့ပြည်မှာဖြစ်၊ ရဟန်းပြု၍ တောင်ထိပ်၌
ရဟန်းတရား အားထုတ်လို့ တရားထူးမရဘဲ အကျွန်ုပ်တို့၏
မြတ်စွာဘုရား သာသနာခေတ်ရောက်တော့ ထိုသမင်မလေး
သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာလာပြီး သူဌေးသမီးကလေးလာ
ဖြစ်တယ်။

ထိုအမျိုးသမီးကလေးရဲ့ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှာ အရဟတ္တ
ဖိုလ်ရဲ့ ဥပနိဿရည်းပစ္စည်းအထောက်အပံ့က အိုးထဲမှာ ဆီမီး
ညှိထွန်းထားသလို ရဲရဲတောက်ရှိုနေတော့ အသက်အရွယ်
ငယ်စဉ်ကပင်-

အမ္မတာတာ မယံ ယရာဝါသေ စိတ္တံ
နာ+ဘိရမတ(*)။

အမ္မတာတာ = မိခင်ဖခင်အို့ ကျေးဇူးရှင်တို့။ မယံ =
အကျွန်ုပ်၏။ စိတ္တံ = စိတ်သည်၊ ယရာဝါသေ = အိမ်ရာတည်
ထောင် လူတို့ဘောင်၌။ နာ+ဘိရမတိ = မမွေ့လျော်ပါ။

အဟံ နိယျာနိကေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ၊
ပဗ္ဗာ ဇေထ မံ။

အဟံ = သမီးသည်။ နိယျာနိကေ = သံသရာဝဋ်မှ လွတ်
မြောက်ရာဖြစ်သော။ ဗုဒ္ဓသာသနေ = ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ၌။
ပဗ္ဗဇိတုကာမာ = ရှင်ရဟန်းပြုလိုပါ၏။ မံ = သမီးကို။ ပဗ္ဗာဇေထ =
ရှင်ရဟန်းပြုပေးကြပါ။

အဲဒီလို သူ့မိခင်ဖခင်သူဌေးကြီးသူဌေးကတော်ကြီး
များကို ခွင့်တောင်းစကား ပြောကြားတယ်။

ဒီလို တောင်းပန်တဲ့အခါ မိဘနှစ်ပါးက ဘာပြောသလဲ
ဆိုတော့-

အမ္မ ကိ ဝဒေသိ = သမီး၊ ဘယ့်နှယ်ပြောလိုက်တာလဲ။

ဣဒံ ကုလံ ဗဟု ဝိဘဝံ = ဤငါတို့အိမ်ဟာ စည်းစိမ်

(*) ဇာ၊ ၄ ဝ၊ ၁၆၂ မျက်နှာ။

ဥစ္စာ အင်မတန်များတယ်။

တွဉ္ဇ အမှောက် ဧကမီတာ။ သမီးကလည်းပဲ ငါတို့ရဲ့ အဖို့ရာ ဒီသမီးတစ်ယောက်တည်းရှိတာ။

န လတ္တာ တယာ ပဗ္ဗဇိတုံ။ တယာ = သင်ချစ်သမီး သည်။ ပဗ္ဗဇိတုံ = ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှာ။ နလတ္တာ = မရနိုင်။

ဘယ်နှယ့်ပြောလိုက်တာလဲ သမီးရယ်၊ ဒီအိမ်ဟာ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ အင်မတန်များတယ်။ အခြားအမွေခံရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ငါတို့မှာ သမီးတစ်ယောက်ထဲရှိတယ်၊ ဒီတော့ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ မှ ရဟန်းပြုခွင့်မရနိုင်ပါဘူး လို့ မိဘနှစ်ပါးတို့က ပြောတဲ့အခါ သမီးလိမ္မာလေးပီပီ-

ဟောတု ပတိကုလံ ဂတာ သာမိကံ အာရာမေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။

ဟောတု = ရှိပစေ၊ ပတိကုလံ ဂတာ = အရှင်သခင်လင်၏ အိမ်သို့ ရောက်မှ၊ သာမိကံ = အရှင်ဖြစ်သူ လင်ယောက်ျားကို။ အာရာမေတွာ = နှစ်သိမ့်စေ၍၊ ပဗ္ဗဇိဿာမ = ရဟန်းပြုဖြစ်အောင် ငါပြုပေအံ့။

ကိုင်း မိဘနှစ်ပါး စိတ်ဆင်းရဲအောင် ငါအတင်းအကြပ်မပြောတော့ဘူး။ အရှင်သခင်လင်အိမ်ရောက်မှပဲ လင်ယောက်ျားကို ကျေနပ်အောင် ခွင့်ပန်ပြောဆိုပြီးမှ ရဟန်းပြုတောမယ်လို့ ဒီအကြံနဲ့ နေခဲ့တယ်။

အရွယ်ရောက်လို့ သူဌေးသားတစ်ယောက်အိမ်မှာ ရောက်တဲ့အချိန် တစ်နေ့သ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ ပွဲလမ်းအကြီး နှံ့ကျယ်ခံကြတယ်။ ရာဇဂြိုဟ်တစ်ပြည်လုံး အုတ်အုတ်ကျက်

ကျက် ယောက်ျားမိန်းမ ရှိရှိသမျှ ဝတ်ကြ၊ ဆင်ကြ၊ ဖြီးကြ၊
လိမ်းကြ၊ ပြင်ကြ၊ သကြတယ်။ အဲဒီလိုပြင်ကြ၊ သကြတဲ့ အထဲမှာ
သူဌေးသမီးကလေးတစ်ယောက်ကဖြင့် မပြင်မဆင်မသဘဲ
ပကတိသူ့အနေနဲ့ သူ့အိမ်မှာ သူ့ရိုးရိုးကလေးနေတော့
အရှင်သခင် လင်ယောက်ျား သူဌေးကလေးက

ဘဒ္ဒေ သကလနဂရံ နက္ခတ္တနိဿိတံ၊ တံ ပန
သရီရံ နပ္ပဋိဇ္ဇေသိ။

ဘဒ္ဒေ = နှမ။ သကလနဂရံ = တစ်မြို့လုံးသည်။
နက္ခတ္တနိဿိတံ = ပွဲလမ်းသဘင်နက္ခတ်ကိုမှီ၍ နေ၏။ တံ ပန =
သင်နှမကား။ သရီရံ = မိမိ ကိုယ်ကို။ နပ္ပဋိဇ္ဇေသိ = မပြုမပြင်
မဆင်မသပါတကား။

သူဌေးမလေး၏ သံဝေဂ

တစ်မြို့လုံးဟာ ပွဲလမ်းလမ်းစိတ်နဲ့ နေကြတယ်၊ ဖြီးကြ၊
လိမ်းကြ၊ ပြင်ကြ၊ ဆင်ကြ ဖြစ်ပါလျက် နှမက ဘာပြုလို့ ကိုယ့်ကိုယ်
ကို မပြင်မဆင် မသပါသတုန်းလို့ အရှင်သခင် သူဌေးကလေး
က ပြောတော့ သူဌေးမကလေးက -

အယျပ္ပတ္တ ဒွတ္တိသာယ မေ ကုဏပေဟိ
ပူရိတံ သရီရံ၊ ကိ ဣမိနာ အလင်္ကေတေန။

အယျပ္ပတ္တ = အရှင်သား။ မေ = ကျွန်တော်မ၏။ သရီရံ =
ကိုယ်သည်။ ဒွတ္တိသာယ ကုဏပေဟိ = သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော
အကောင်ပုပ်တို့ ဖြင့်။ ပူရိတံ = ပြည့်၍ နေပါ၏။ အလင်္ကေတေန =

တန်ဆာ ဆင်အပ်သော။ ဣမိနာ = ဤကိုယ်ကောင်ဖြင့်။ ကိံ = အဘယ်အကျိုးရှိပါအံ့နည်း။

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် သူမရဲ့ ပြောပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ပါဠိလို ဂါထာလို ဖော်ပြထားတာဟာ စာတစ်မျက်နှာကျော်ကျော် ရှိတယ်။ သူမရဲ့ သံဝေဂ စကားတွေ “ဒီနေရာမှာ အခွင့်ရတာပဲ” ဆိုတဲ့အနေနဲ့ သူမရတဲ့ သံဝေဂစကားပြေတွေ ဂါထာတွေ များစွာရွတ်ဆိုပြီး ပြောတယ်။

အရှင်သား ဒီခန္ဓာကိုယ်ဟာ နတ်က ဖန်ဆင်းထားတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဗြဟ္မာက ဖန်ဆင်းထားတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာ အမြိုက်ဆေးတွေ ပြည့်နေတာ မဟုတ်ဘူး၊ စင်စစ်က ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာဖြင့် (၃၂) ကောဋ္ဌာသတည်းဟူသော အကောင်ပုပ်တွေနဲ့ ပြည့်နေတာ။ အရှင်သား (၃၂) ကောဋ္ဌာသနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ ဒီအပုပ် ကောင်ကြီးကို တန်ဆာဆင်နေလို့ ဘာအကျိုးရှိမည်လဲ။ ဒီလို (၃၂) ကောဋ္ဌာသ အပုပ်တွေနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ ဒီကိုယ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်းဟာဖြင့် မစင်အညစ် အကြေးတို့ပြည့်နေတဲ့အိုးကြီးကို အပြင်ကနေပြီး ပန်းချီ ဆေးချယ်တာနဲ့ အတူတူဘဲ မဟုတ်လား စသည်ဖြင့် သူမက အကျယ်တဝင့် သံဝေဂစကား ပြောခဲ့တယ်။

ဘိက္ခုနီမ ပြုလုပ်ခြင်း

အဲဒီလို သံဝေဂစကား ပြောတဲ့အခါ သူမရဲ့သားက -

ဘဒ္ဒေ တံ ဣမဿ သရီရဿ ဣမေ ဒေါသေ ပဿ
မာနာ ကဿာ န ပဗ္ဗဇသိ။

ဘဒ္ဒေ = ရှင်မ။ တံ = သင်သည်။ ဣမဿ သရီရဿ = ဤကိုယ်ကောင်၏။ ဣမေဒေါသေ = ဤအပြစ် ဒေါသတို့ကို။ ပဿမာနာ = မြင်ပါလျက်။ ကဿာ = အဘယ် ကြောင့်။ န ပဗ္ဗဇေသိ = ရဟန်းမပြုသနည်း။

ခင်ဗျားဟာ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ဒါလောက်တောင် အပြစ် မြင်နေပါလျက် ဘာပြုလို့ ရဟန်းမပြုတုန်းလို့ မေးတယ်။

ထိုအချိန်၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂယာသီသတောအုပ်မှာ ရှင်ဒေဝဒတ်က မြတ်စွာဘုရားနဲ့ ဂိုဏ်းခွဲပြီး ကျောင်းတိုက် သီးခြားတည်ထောင်နေတယ်ဆိုတဲ့အချက်ကိုလည်း သတိပြု ထားရပါတယ်။ ထိုအခါ သူဌေးမလေးက -

အယျပုတ္တ အဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘမာနာ အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇေယျံ။

အယျပုတ္တ = အရှင့်သား။ အဟံ = ကျွန်တော်မသည်။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ = ရဟန်းပြုခွင့်ကို။ လဘမာနာ = ရပါမူ။ အဇ္ဇေဝ = ယနေ့ပင်။ ပဗ္ဗဇေယျံ = ရဟန်းပြုလိုပါတယ်။

အရှင့်သား... တကယ်လို့များ ရဟန်းပြုခွင့်ပေးမည် ဆိုလျှင် ယနေ့ပင် ရဟန်းပြုလိုပါတယ်၊ ရဟန်းပြုပါရစေလို့ ခွင့်တောင်းတယ်။

သူဌေးသားကလည်းပဲ

သာဓု အဟံ တံ ပဗ္ဗာဇေဿာမိ။

ဘဒ္ဒေ = ရှင်မ။ သာဓု = ကောင်းပြီ။ အဟံ = ငါသည်။ တံ = သင့်ကို။ ပဗ္ဗာဇေဿာမိ = ရှင်ရဟန်းပြုပေးပေအံ့။

ဤကဲ့သို့ ပြောပြီး ထိုနေ့မှာပင် တခြားလူတွေ ပျော်ပွဲ

ရှင်ပွဲသွားကြတဲ့အထဲမှာ သူဌေးမကလေးကို ကြီးစွာသော အခမ်းအနား အဆောင်အယောင်ဖြင့် ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတိုက် သို့ သွားပို့တယ်။ ပို့တဲ့ကျောင်းတိုက်က ဒေဝဒတ်ရဲ့အသင်း အပင်းဝင် ဘိက္ခုနီမတွေထံမှောက်သွားရောက်ပို့ပြီး ဘိက္ခုနီမ ကလေး ပြုပေးတယ်။ ဘိက္ခုနီမကလေးဖြစ်နေပြီ။ သို့သော် သူ့မှာ မသိခဲ့တဲ့ အကြောင်းတစ်ခုရှိပုံက လူ့ဘဝမှာ နေစဉ် ကာလ ကလလရေကြည်သန္ဓေမျိုးစေ့ ရှိခဲ့တယ်။

ဘိက္ခုနီမလေးကလေးလဲပဲ လူ့ဘဝတုန်းက သူရဲ့ သန္ဓေ မျိုးစေ့ရှိခဲ့တာကို သူမသိဘဲနဲ့ ဘိက္ခုနီဘောင်ရောက်လာတဲ့ အခါ တဖြည်းတဖြည်း ကလလရေကြည်သန္ဓေမျိုးစေ့က ထင်ရှားလာ တဲ့အခါ အဖော်ဘိက္ခုနီမများက ထိုဘိက္ခုနီမငယ်ကို-

အယျေတွံ ဂဗ္ဘိနီ ဝိယ ပညာယသိ၊ ကိ ဇတံ။

ရှင်မ... သင်သည် ကိုယ်ဝန်ရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ဤအခြင်းအရာက ဘယ်နှယ်လဲ” လို့ မေးကြတဲ့အခါ ဘိက္ခုနီမ ကလေးက-

“အယျေ ဣဒံ နာမ ကာရဏန္တိ နဇာနာမိ၊ သီလံ ပန မေ ပရိပုဏ္ဏံ။

အရှင်မတို့ ဒီဟာ ဘာအကြောင်းရယ်လို့ ကျွန်တော်မ မသိဘူး။ ကျွန်တော်မအဖို့ရာ သီလကတော့ ပြည့်စုံပါတယ်” လို့ ပြန်ပြောတယ်။

ထိုအခါ ထိုဘိက္ခုနီမငယ်ကို အဖော်ဘိက္ခုနီများက ရှင်ဒေဝဒတ်အထံ ခေါ်ဆောင်သွားကြပြီး ရှင်ဒေဝဒတ်ကို-

အယျ အယံ ကုလဇီတာ ကိစ္ဆေန သာမိကံ

အာရာဇေတွာ ပဗ္ဗန္တံ လဘိ၊ ဣဒါနိ ပန+ဿာ ဂဗ္ဘော
ပညာယတိ၊ မယံ ဣမဿ ဂဗ္ဘဿ ဂိဟိကာလေ ဝါ
ပဗ္ဗဇိတကာလေ ဝါ လဒ္ဓဘာဝံ န ဇာနာမ၊ ကိ ဒါနိ
ကရောမ။

အရှင် . . . ဤအမျိုးသမီးဟာ ပင်ပန်းစွာဖြင့် အရှင်
သခင် လင်ယောက်ျားကို ကျေနပ်စေပြီး ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူခဲ့
ရှာပါတယ်။ ယခုတော့ ဤအမျိုးသမီးမှာ သန္ဓေကိုယ်ဝန်
ထင်ရှားလာပါတယ်။ တပည့်တော်မတို့သည် ဤကိုယ်ဝန်ကို
လူဖြစ်စဉ်က ရခဲ့တာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရဟန်းဖြစ်မှ ရခဲ့တာ
ဟူ၍လည်းကောင်း ကွဲကွဲပြားပြားမသိကြပါ။ ကိုင်း . . . ယခု
ဘယ်လို လုပ်ကြ မည်လဲဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။

ရှင်ဒေဝဒတ်သည် မိမိကိုယ်တိုင်က ဘုရားသဗ္ဗညုမ
ဟုတ်သည်တစ်ကြောင်း၊ သည်းခံချစ်ခင်သနားခြင်း အလျဉ်းမရှိ
သည်က တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့်-

ဒေဝဒတ္တပက္ခိကာ ဘိက္ခုနီ ကုဏ္ဍိနာ ဂဗ္ဘံ ပရိဟရဟိ၊
ဒေဝဒတ္တော စ တံ အဇ္ဈပေက္ခတိ ယေဝါတိ မယံ ဂရဟာ
ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ မယာ ဣမံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဒေဝဒတ်ရဲ့အသင်းဝင် ဘိက္ခုနီမတစ်ယောက်ကိုယ်ဝန်
ရှိနေသတဲ့၊ ဒေဝဒတ်ကလဲ ထိုကိစ္စကို လျစ်လျူရှုနေတဲ့လို့ ငါ့အား
ကဲ့ရဲ့မှု ဖြစ်လာလိမ့်မည်၊ ငါသည် ဤဘိက္ခုနီမငယ်ကို
လူထွက်စေမှ သင့်လျော်တော့မည်။

ဤကဲ့သို့ ကြံစည်ပြီး ရှင်ဒေဝဒတ်သည် ကျောက်တုံး
ကြီးကို လှိမ့်ချလိုက်သလို အရေးတကြီး မစူးမစမ်းမဆင်ခြင်ပဲ-

ဂစ္ဆထ၊ ဣမံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေထ။

သွားကြ၊ ဤဘိက္ခုနီမကို လူဝတ် လဲပေးလိုက်ကြဟု အမိန့်ပေးလေတော့သည်။ ထိုဘိက္ခုနီမတို့လည်း ဒေဝဒတ်၏ စကားကို နားသောင်ပြီး နေရာမှ ထကြ၍ ဘိက္ခုနီမကျောင်းသို့ ပြန်သွားကြလေသည်။

ထို့နောက် ဘိက္ခုနီမငယ်သည် အဖော်ဖြစ်သော ဘိက္ခုနီမတို့ကို-

အယျော န ဒေဝဒတ္တတ္ထေရော ဗုဒ္ဓေါ၊ နာပိ မယံ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ လောကေ ပန အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ မယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ သာ စ ပန မေ ဒုက္ခေန လဒ္ဓိ၊ မာ နံ အန္တရဓာပေထ၊ ဧထ မံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆထ။

အရှင်မတို့ . . . ရှင်ဒေဝဒတ် မထေရ်သည် သဗ္ဗညု ဘုရား မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်မလည်း ရှင်ဒေဝဒတ်၏ အထံ၌ ရဟန်းပြုခြင်းမဟုတ်ပါ။ အမှန်မှာ လောက၌ အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှာသာ ကျွန်တော်မ ရဟန်းပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အထူးပြောလိုတာက ကျွန်တော်မအဖို့ ထိုရဟန်းအဖြစ်ကို ခဲခဲယဉ်းယဉ်းရခဲ့တာပါ။ ထိုခဲယဉ်းစွာရတဲ့ ရဟန်းအဖြစ်ကို အလွယ်နှင့် မကွယ်ပပဲ၊ စေလင့်။ လာကြပါ။ ကျွန်တော်မကို ခေါ်ဆောင်၍ ဘုရားရှင်ထံ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ပို့ပေးကြပါ။ သွားကြပါစို့” ဟူ၍ပြောဆိုတယ်။

ထိုအဖော်ဘိက္ခုနီတို့သည် ထိုဘိက္ခုနီမငယ်ကို ခေါ်

ဆောင်၍ ရာဇဂြိုဟ်မှ ၄၅-ယူဇနာ ဝေးကွာသောခရီးကို လွန်
မြောက်၍ အစဉ်သဖြင့် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းသို့
ရောက်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး၍ ထိုအကြောင်းကို
လျှောက်ထားကြလေသည်။

ဘိက္ခုနီမလေး၏ ကိုယ်ဝန်အဆုံးအဖြတ်

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား စဉ်းစား ဆင်ခြင်တော်မူသည်မှာ

“ကိဉ္ဇာပိ ဂိဟိကာလေ ဧတိဿာ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌိတော၊
ဧဝံ သန္ဓေပိ သမဏော ဂေါတမော ဒေဝဒတ္တေန ဇဟိတံ
အာဒါယ စရတိတိ တိတ္ထိယာနံ ဩကာသော ဘဝိဿတိ၊
တသ္မာ ဣမံ ကထံ ပစ္ဆိန္နိတုံ သရာဇိကာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ
ဣမံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။”

ဤ ဘိက္ခုနီမလေး၏ ကိုယ်ဝန်ကား လူ့ဘဝတုန်းကပင်
တည်ခဲ့သည်မှန်သော်လည်း ရဟန်းဂေါတမသည် ဒေဝဒတ်က
စွန့်လိုက်သော ဘိက္ခုနီကို ကောက်ယူ၍ လှည့်လည်သွားလာဘိ
၏” ဟု သာသနာပြင်ပတိတ္ထိတို့က ပြောရန် အခွင့်ဖြစ်ပေလိမ့်
မည်။ သို့ရကား ဤကဲ့ရဲ့ စကားပြတ်အောင် မင်းနှင့်တကွသော
ပရိသတ်အလယ်၌ “ဤအဓိကရဏ်ကို ဆုံးဖြတ်မှ သင့်တော်
မည်” ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားတော်မူပြီး နောက်တစ်နေ့မှာ ပသေန
ဒီကောသလမင်းကြီး၊ မဟာအနာထပိဏ်သူဌေး၊ စူဠအနာထ
ပိဏ်သူဌေး၊ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးမှစ၍ အခြားအခြား
ထင်ရှားသော အမျိုးကြီးများကို ခေါ်စေတော်မူပြီး ညနေချမ်း
အခါမှာ ပရိသတ်လေးပါးစုံညီလျှင် အရှင်ဥပါလိမထေရ်ကို-

ဂစ္ဆ တုံ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဣမိဿာ ဒဟရဘိက္ခု
နိယာ ကမ္မံ သောဓေဟိ။

ဥပါလိ = ချစ်သားဥပါလိ။ ဂစ္ဆ = သွားပါချေ။ တုံ =
သင်ချစ်သားသည်။ စတုပရိသမဇ္ဈေ = ပရိသတ်လေးပါးအလယ်
၌။ ဣမိဿာ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ = ဤရဟန်းမိန်းမငယ်ကလေး
၏။ ကမ္မံ = အမှုကို။ သောဓေဟိ = စောကြောသုတ်သင်
စင်ကြယ်စေလော့။ ဤသို့ မိန့်တော်မူသည်။

အရှင်ဥပါလိ မထေရ်ကလည်း “သာဓု ဘန္တေ = ကောင်း
ပါပြီ မြတ်စွာဘုရား” ဟု လျှောက်ထားကာ ပရိသတ်အလယ်သို့
ကြွ၍ မိမိနေရာ၌ ထိုင်ပြီး ကောသလမင်းကြီး၏ ရှေ့မှောက်၌
ဝိသာခါ ဥပါသိကာမကြီးကို ခေါ်စေပြီးလျှင်-

“ဂစ္ဆ ဝိသာခေါ အယံ ဒဟရာ အသုကမာသေ
အသုကဒိဝသေ ပဗ္ဗဇိတာတိ တတော ဥတွာ ဣမဿ
ဂစ္ဆဿ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ လဒ္ဓဘာဝံ ဇာနာဟိ။

ဝိသာခါဒါယိကာမကြီး... သွားပါ။ ဤဘိက္ခုနီမ
ကလေးသည် ဤမည်သောလ၊ ဤမည်သောနေ့၌ ရဟန်းဖြစ်
သည်ဟု အမှန်အတိုင်းသိအောင်မေးပြီးသကာလ ဤကိုယ်ဝန်
သားကို ရဟန်းမဖြစ်မီ ရှေးကရသည်။ ရဟန်းဖြစ်ပြီး နောက်မှ
ရသည် ဆိုတာကို သိအောင် စုံစမ်းပါ” ဟူ၍ အမှုအခင်းကို
အပ်နှင်းလေသည်။

ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးကလည်း “ကောင်းပါပြီ” ဟု
ဝန်ခံ၍ တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာကို ကာရံစေပြီး တင်းတိမ်
အတွင်း၌ ဘိက္ခုနီမငယ်၏ လက်၊ ခြေ၊ ချက်၊ ဝမ်းဗိုက်အဆုံး

စသည်တို့ကို သေချာစွာ ကြည့်ရှုပြီး လ,ရက်တို့ကို နှိုင်းချိန် စဉ်းစား၍ လူ့ဖြစ်စဉ်ကာလက ကိုယ်ဝန်သား ရခဲ့ကြောင်း အမှန်အတိုင်းသိ၍ ဥပါလိမထေရ်လံသွားရောက်ပြီး ထိုအကြောင်း ကိုလျှောက် ထားလေသည်။ မထေရ်သည် ပရိသတ်လေးပါး၏ အလယ်၌ “လူ့ဖြစ်စဉ်က ရခဲ့သော ကိုယ်ဝန်ဖြစ်သောကြောင့် ဤဘိက္ခုနီမကလေးရဲ့ ရဟန်းအဖြစ်ဟာ အပြစ်မရှိဘူး” လို့ ရဲရဲတောက် ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့တယ်။

ကုမာရကဿပကို မွေးဖွားခြင်း(*)

မြတ်စွာဘုရားက “သုဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏံ = အဓိကရဏ်းကိုဖြင့် ကောင်းကောင်းကြီး ဆုံးဖြတ်အပ်ပါပေ ကယ်လို့ သာဓု ကောင်းချီးပေးတော်မူပြီး အဲဒီဘိက္ခုနီမငယ်ကို သာဝတ္ထိပြည်တွင်းက ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်သို့ ပို့စေ၍ အချိန် ကျတဲ့အခါ ငွေစင်ရုပ်တုနဲ့တူတဲ့ သူငယ်ကလေးကို မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့ တယ်။ အဲဒီလို သူငယ်ကလေးမွေးဖွားပြီးလို့ တစ်ချိန်မှာ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီး ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်နားက ဖြတ်သန်းသွားတဲ့အခါ ကံလေးငိုသံကြားလို့ “ဒါ အာသံလဲ” လို့ မေးတဲ့အခါ “တစ်နေ့တုန်းက အဖြေအရှင်းခံရတဲ့ ဘိက္ခုနီမ ကလေးရဲ့ သားကလေးငိုသံပါ” လို့ဆိုတော့-

“အင်း. . . ဘိက္ခုနီမတွေရဲ့ ကြားထဲမှာ ကလေးရှိနေရင် ပလိဗောဓကြောင့်ကြမှုတွေ များနေတော့မယ်၊ အဲဒီကလေးကို နန်းတော်ပို့လိုက်” ဤကဲ့သို့ အမိန့်ထုတ်၍ မင်းချင်းများလွှတ်ပြီး

(*) ဓမ္မပဒ ၄၊ ၂။ ၉၂+၉၃ မျက်နှာ” စသည်။

နန်းတော်သို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့တယ်။

နန်းတော်မှာ အထိန်းတော်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်
လို့ အရွယ်တော်တော်လေးကြီးလာတဲ့အခါ ကလေးချင်း
ရန်ဖြစ်ကြလို့ ဒီကလေးက နိုင်တဲ့အခါ ရှုံးတဲ့ကလေးများက-

နိမ္မာတာပိတိကေန+မှာ ပဟဋ္ဌာ။

မယံ = ငါတို့ကို။ နိမ္မာတာပိတိကေန = မိဘမဲ့သားက။
ပဟဋ္ဌာ = ပုတ်ခတ်အပ်ကုန်သည်။ အမှာ = ဖြစ်ကုန်၏လို့
ပြောကြတဲ့အခါ ထိုကုမာရကဿပသူငယ်က မင်းကြီးထံ ချဉ်း
ကပ်ပြီး-

ဒေဝ မံ နိမ္မာတာပိတိကောတိ၊ ဝဒန္တိ၊ မာတရံ မေ
အာစိက္ခယ။

ဒေဝ = အရှင်မင်းကြီး။ မံ = အကျွန်ုပ်ကို။ နိမ္မာတာ
ပိတိကောတိ = မိဘမဲ့သားဟူ၍။ ဝဒန္တိ = ပြောဆိုကြကုန်၏။
မေ = အကျွန်ုပ်၏။ မာတရံ = မိခင်ကို။ အာစိက္ခယ =
ပြောကြားကြပါကုန်။

ကောသလမင်းကြီးကို ခမည်းတော်ဟု အမှတ်ထားပြီး
“ခမည်းတော်ဘုရား... အကျွန်ုပ်ကို မိဘမဲ့သားလို့ ပြောကြပါ
တယ်။ ကျွန်ုပ်၏ မယ်တော်ဟာ ဘယ်သူလဲလို့ ပြောကြပါလို့
မေးတဲ့အခါ မင်းကြီးက အထိန်းတော်များကို ညွှန်ပြပြီး-

ဣမာ တေ မာတရော။

သူတို့ဟာ သင့်မယ်တော်တွေပဲလို့ ပြောတဲ့အခါ သူငယ်

န ဧတ္တိကာ မေ မာတရော၊ ဧကာယ မေ မာတရာ
ဘဝိတဗ္ဗံ။

ခမည်းတော် . . . ကျွန်ုပ်ရဲ့ မယ်တော်တွေဟာ ဒါ
လောက် မများနိုင်ပါ။ ကျွန်ုပ်၏ မယ်တော်ဟာ တစ်ဦးတည်းသာ
ဖြစ်ရပါမယ်။

တံ မေ အာစိက္ခယ = ကျွန်ုပ်ရဲ့ မယ်တော်ကို ပြောပြကြ
ပါလို့ဆိုတော့၊ ကောသလမင်းကြီးက- “န သက္ကာ ဣမံ
ဝဉ္ဇေတုံ = အင်း ဒီကလေးကို လိမ်လို့မရဘူး” (အဲဒီလို ဆင်ခြင်မိ
တယ်)

ကလေး၏သံဝေဂ

အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး ကောသလမင်းကြီးက “တာတ
တဝ မာတာ ဘိက္ခုနီ၊ တံ မယာ ဘိက္ခုနုပဿယာ
အာနီတော။ တာတ = ချစ်သား။ တဝ = သင်၏။ မာတာ =
မွေးမိခင်ကျေးဇူးရှင်ကား။ ဘိက္ခုနီ = ဘိက္ခုနီမပေတည်း။ တံ =
သင်ချစ်သားကို။ မယာ = ငါသည်။ ဘိက္ခုနုပဿယာ =
ဘိက္ခုနီမကျောင်းမှ။ အာနီတော = ဆောင်အပ်ခဲ့ပြီ” လို့
အမှန်အတိုင်းပြောလိုက်တဲ့ အခါ-

(၁၂)နှစ်သားအရွယ် အဲဒီကလေးကလေးက ဒီစကား
ကြားရတာနဲ့ အင်းငဲ့ရဲ့ဘဝဖြစ်စဉ် အလွန်ကြောက်လန့်
ဖွယ်ပါတကား” လို့ သံဝေဂအကြီးအကျယ်ရပြီးတော့ တာတ
မံ ပဗ္ဗာဇေထ။ တာတ = ခမည်းတော်ဘုရား။ မံ = အကျွန်ုပ်ကို။
ပဗ္ဗာဇေထ = ရှင်ရဟန်းပြုပေးကြပါလို့ တောင်းပန်စကား
လျှောက်ထားတဲ့အခါ ပသေနဒီကောသမင်းကြီးက-

“သာဓု တာတ = ကောင်းပြီ ချစ်သား” လို့ ဝန်ခံပြီး မင်းသားတို့ အဆောင်အယောင် အစီးအနင်းဖြင့် ကြီးစွာသော အခမ်းအနားဆင်ယင်၍ ဒီကဿပသုဇယ့်ကို ဘုရားကျောင်းတော် သွားပြီး ရှင်ပြုပေးတယ်။

ကုမာရကဿပအမည်တွင်ခြင်း

ဒီသုဇယ့် ကျောင်းရောက်တော့ ရှင်ဖြစ်၊ အသက်နှစ်ဆယ် ရောက်တဲ့အခါ ရဟန်းဖြစ်တယ်။ သို့ပေမယ့် သူ့အဖို့ရာ မဂ်ဖိုလ်မရသေးဘူး။ စာလည်း သင်တယ်။ ရဟန်းတရားလည်း အားထုတ်တယ်။ အချိန်မကျသေးတော့ မဂ်ဖိုလ်မရသေး။ အဲဒီမှာ “ကုမာရကဿပ”လို့ ခေါ်ရတဲ့အကြောင်းက -

ဘုရားကျောင်းတော်ရောက်လို့ ကိုရင်ကလေးဖြစ်တဲ့ အခါ မြတ်စွာဘုရားက “ကဿပံ ပက္ခောသထ = ကဿပကို ခေါ်လိုက်စမ်း” လို့ဆိုတဲ့အခါ ဣဒံ ခါဒနိယံ ဝါ ဖလံ ဝါ ကဿပဿ ဒေထ = ဒီခဲဖွယ်လေး ကဿပအား ပေးလိုက်ကြစမ်း၊ ဒီသစ်သီးလေးကို ကဿပအား ပေးလိုက်ကြစမ်း” လို့ မြတ်စွာဘုရားက သနားတဲ့အနေနဲ့ ကလေးကို မုန့်ပေးတဲ့အနေအပေးခိုင်းတဲ့အခါ အခိုင်းခံရသူတို့က “ကတရကဿပဿ အကယ်ကဿပအား ပေးရမည်လဲဘုရား” လို့ ပြန်လျှောက်ကြတယ်။ ဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ကုမာရကဿ ပဿ = ကဿပအငယ်အား ပေးလေ” အဲဒီလို ကုမာရကဿပ၊ ကုမာရကဿပလို့ ခန့်တော်မူတဲ့အတိုင်း ဒီကိုရင် ဒီရဟန်းငယ်ခေါ်အမည်ဟာ “ကုမာရကဿပ”လို့ အမည်တွင်တယ်။ အဲဒီနောက်အားဖြင့် ပယေနဒီကောသလမင်းကြီးက မင်းသားတို့နဲ့ အ

ဆောင်အယောင်ဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်တဲ့အတွက် ကုမာရ၊
ကဿပလို့ ခေါ်တွင်တယ်။

အဲဒီကုမာရကဿပရဟန်းငယ် အန္ဓဝန်တောအုပ်၌
တရားအလုပ် အားထုတ်နေသည်ကို သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်
တို့က-

တေန ခေါ ပန သမယေန = ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား
သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်း ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်
နေတော်မူသောအခါ၌။ အာယဿာ ကုမာရ ကဿပေါ = အရှင်
ကုမာရကဿပ ရဟန်းသည်။ အန္ဓဝနေ = အကန်းတော၌။
ဝိဟရတိ = တရားအလုပ်ကို အားထုတ်နေတော်မူ၏ လို့
တရားနိဒါန်း ပျိုးပေးတော်မူကြပါတယ်။

အန္ဓဝန်တော အမည်ရပုံ ဝတ္ထု

ဒီတောကို “အန္ဓဝန = အကန်းတော” လို့ ခေါ်ရတဲ့
အကြောင်းဝတ္ထုကား-

မြတ်စွာဘုရားက သက်တော်ရှည်တဲ့ဘုရား၊ သက်တော်
တိုတဲ့ဘုရားလို့ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ အကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အစိန္တေယျ သုံး
လောကထွတ်ထား သဗ္ဗညုတမြတ်စွာဘုရားကျတော့ အသက်
တော်က အနှစ် (၁၀၀)တမ်းမှာ ပွင့်တော်မူတာဖြစ်လို့
အသက်တော်တိုတယ်။ ဘုရားကိုဖူးမြောက်လိုက်ရတဲ့ ဝေနေယျ
သက် မဖူးမြော်လိုက်ရတဲ့ဝေနေယျကများတယ်။ ဒါကြောင့်
သက်တော်တိုတဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့မြတ်စွာဘုရားကျတော့ ချီကို
ဖူးမြော်လိုက်ရတဲ့ ဝေနေယျထက် မဖူးမြော်လိုက်ရတဲ့ ဝေနေ
ယျက များသောကြောင့် နောင်အနာဂတ်၌ ထိုထိုအရပ်မှာ

ငါ၏ ဓာတ်တော်များကို စေတီ၊ ပုထိုးတည်ထား၍ ဝေနေယျများ ဖူးမြော်ရစ်ကြစေ၊ နတ်ရွာလမ်းကြောင်းပွင့်ကြစေ”ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူတဲ့အခါ ကိုယ်တော်ရဲ့ ဓာတ်တော်များ အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာကွဲဖို့ရန် အဓိဋ္ဌာန်ကော် မူခဲ့တယ်။

ကဿပမြတ်စွာဘုရား စေတီတော်

သက်တော်ရှည် ဘုရားများကျတော့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလို့ ဟေဇောဓာတ်မီးလောင်တယ်ဆိုရင် ဓာတ်တော်ဟာ တစ်ဆူတည်း တစ်လုံးတည်းပဲ ကြွင်းတယ်၊ ပုဆိန်နဲ့ ပေါက်ခွဲလို့လည်း မကွဲဘူး။ အဲဒီလို သက်တော်ရှည်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားထဲမှာ အင်း . . . ကဿပမြတ်စွာဘုရားဟာ အနှစ်နှစ်သောင်းတန်မှာ ပွင့်တော်မူတယ်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူတဲ့ အခါ ဟေဇောဓာတ်မီးလောင်ကျွမ်းပြီး တစ်ဆူတည်းသော ဓာတ်တော်ကြီးကို တစ်ဆူတည်းသော ရွှေစေတီတည်ဖို့ရန် အတွက် တိုင်းသူပြည်သားတွေ စည်းဝေးတိုင်ပင်ကြတဲ့အခါ တချို့က (၇)ယူဇနာအကျယ်အမြင့်ရှိတဲ့ ရွှေသားစေတီတော် ကြီးတည်ဖို့ အကြံပြုကြတယ်။ ဟိုတစ်ဖက် လူအများက “ဒါအတည်တော့ လွယ်တယ်၊ နောင်ပြင်ဖို့ခက်တယ်” ဆိုပြီး (၆)ယူဇနာ အကျယ်အမြင့်ရှိတဲ့ ရွှေသားစေတီကော်ကြီး တည်ဖို့ အဆိုပြုကြ၊ တစ်ချို့က (၅)ယူဇနာ တစ်ချို့က (၄)ယူဇနာ တစ်ချို့က (၃)ယူဇနာ၊ တစ်ချို့က (၂)ယူဇနာ အလျား+အနံ့ အမြင့်ရှိတဲ့ စေတီတည်ရန် အဆိုပြုကြတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ တစ်မျက်နှာ တစ်မျက်နှာလျှင် တစ်ယူဇနာ တစ်ယူဇနာ၊ အကျယ်အမြင့်

တစ်ယူဇနာ ရွှေစေတီကြီး တည်ဖို့အားလုံး သဘောတူ ဆုံးဖြတ် ချက်ချကြတယ်။

အဲဒီလို တစ်ယူဇနာစီလေးမျက်နှာ အလျားရှိ၍ အမြင့် တစ်ယူဇနာရှိသောရွှေစေတီကြီးတည်ကြဖို့ သဘောတူကြပြီး လေးမျက်နှာ တာဝန်ချကြတဲ့အခါ တစ်မျက်နှာအတွက် ပြည့် ရှင်မင်းကြီးက တာဝန်ယူတယ်။ တစ်မျက်နှာအတွက် ပထဝိန္ဒြ မင်းသားက တာဝန်ယူတယ်။ တစ်မျက်နှာအတွက် မင်းမှုထမ်း တို့ ကိုယ်စားစစ်သေနာပတိက တာဝန်ယူတယ်။ ကျန်တဲ့ တစ် မျက်နှာအတွက် တိုင်းသူပြည်သားတို့ကိုယ်စား သူဌေးကြီးက ခေါင်းဆောင်ပြီး တာဝန်ယူတယ်။

ထိုသို့ တာဝန်လုပ်ငန်း ခွဲခြမ်းပြီး သကာလ တစ်မျက်နှာ လျှင် တစ်ယူဇနာစီအပြန့်ကျယ်၍ အမြင့်တစ်ယူဇနာမြင့်သော ရွှေသားစေတီတော်ကြီး တည်တဲ့နေရာမှာ အပြင်ဘက်က အုတ်တစ်ချပ်လျှင် ကျပ်ငွေတစ်သိန်းတစ်သိန်းစီတန်သတဲ့၊ အတွင်းဘက်က အုတ်တစ်ချပ်တစ်ချပ်လျှင် ကျပ်ငွေ ငါးသောင်း ငါးသောင်းစီ တန်တယ်လို့ အဆိုရှိတယ်။ အဲဒီလို လေးမျက်နှာ တာဝန်အသီးသီးယူကြတဲ့အနက် မင်းကြီးအတွက်၊ မင်းသား အတွက်၊ စစ်သေနာပတိအတွက်၊ ဒီသုံးမျက်နှာက မင်းကလည်း ပြည့်စုံ၊ မင်းသားကလည်း ပြည့်စုံ၊ စစ်သေနာပတိကလည်း ပြည့်စုံလို့ သူတို့သုံးမျက်နှာအတွက်က ဘယ်ကိုမှ သွားပြီး အလှူခံဖို့ မလိုဘူး။

ယသောဓရ နိဗ္ဗာန်ဆော်

တိုင်းသူပြည်သားတွေအတွက် တာဝန်ကျတဲ့ သူဌေး ဘက်မျက်နှာက ပစ္စည်းက မပြည့်စုံတော့ အလှူခံလှည့်လည်

ရတယ်။ အလှူခံလှည့်ရပုံက အလှူခံမယ့် နိဗ္ဗာန်ဆော် ရွေးချယ်
တဲ့အခါ အဲဒီခေတ်တုန်းက “ယသောရတ” (တစ်နည်း) “ယသော
ဓရ” လို့ခေါ်တဲ့ ပိဋကတ် သုံးပုံဆောင် အနာဂါမ်အရိယာ ဥပါသ
ကာ တစ်ယောက်ရှိတယ်။ အဲဒီဥပါသကာက “ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စ
ဆိုတာ လွန်စွာပြုရခဲပါတယ်။ အနယ်နယ် အရပ်ရပ် လှည့်ပြီး
တရားဟောအလှူခံဖို့ ကျွန်ုပ်တာဝန်ယူပါတယ်” ဆိုပြီးတော့
ပစ္စန္ဓရစ်ဇနပုဒ် အမြို့မြို့အရွာရွာလှည့်လည်ပြီး-

“လူအများတို့ . . . ကဿပမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တစ်ဆူ
တည်းသော ဓာတ်တော်ကို စေတီတည်မလို့၊ ကိုယ်တတ်နိုင်ရာ
ရွှေ တတ်နိုင်ရာတတ်နိုင်၊ ငွေတတ်နိုင် တတ်နိုင်၊ ဆန်ဆီတတ်နိုင်
ဘတ်နိုင်၊ မိမိတို့တတ်နိုင်ရာ လှူကြ” လို့ လိုက်ပြီး နိဗ္ဗာန်
ဆော်ပြုလုပ်တယ်။

ထိုအခါ တချို့က ရွှေလှူကြ၊ တချို့က ငွေလှူကြ၊ တချို့
ဆန်ဆီလှူကြနဲ့ တတ်နိုင်သမျှ လှူကြတယ်။ အဲဒီလှူသမျှ ဘာမှ
မကျန်အောင် စေတီတည်တဲ့နေရာသို့ရောက်အောင် သူပို့ပေး
တယ်။ အဲဒီလို ပို့ပေးလို့ ကဿပမြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဓာတ်တော်
ကိန်းတည်ရာ ရွှေစေတီကြီး တည်ပြီးတဲ့အခါ သူဌေးကြီးထံက
“စေတီတော်တည်ပြီးပြီ၊ ပြည့်စုံပြီ၊ ဆရာကြီး ပြန်ခဲ့တော့” အဲဒီလို
သူဌေးထံက ပေးလိုက်တဲ့စာ . . . ယသောဓရ နိဗ္ဗာန်ဆော်ကြီး
ကလဲ “ဘာမှ အားမဝယ်ကြနဲ့၊ ကျွန်ုပ်ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး အနှံ့ပဲ
လှည့်မယ်၊ ရောက်တဲ့နေရာက မပြတ်လေပ်ပို့မယ်” လို့ ပေး
လိုက်တဲ့စာသဝဏ်၊ အဲဒီလို အပြန်အလှန် စာသဝဏ် ပေးကြရာ
သူဌေးပေးလိုက်တဲ့စာသဝဏ်အရ ဘုရားစေတီတည်ပြီးကြောင်း
သိရ၍ နိဗ္ဗာန်ဆော်ကြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မိမိရောက်ရာ

အရပ်က ဘုရားစေတီတည်တဲ့ နေရာသို့ ပြန်အလာ လမ်းခရီး အကြား ခိုးသားငါးရာနေထိုင်တဲ့ ကောအုပ်သို့ ရောက်တယ်။

ခိုးသားငါးရာက ဆရာကြီးကိုတွေ့တယ်ဆိုလျှင်ပဲ “ဆရာကြီး . . . ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး လှည့်ခဲ့တာ ကျွန်ုပ်တို့အား တန်သလောက် ပေးရမည်” လို့ အရေးဆိုကြတယ်။ ထိုအခါ ဆရာ ကြီးက အမောင်တို့ သိတဲ့အတိုင်းပဲ၊ ကျွန်ုပ်ဟာ ကိုယ်ကျိုး အတွက် အလှူခံတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရားစေတီတည်ဖို့ အလှူခံတာပါ။ ရတဲ့ရွှေ၊ ရတဲ့ငွေများကို အဲဒီရတဲ့နေရာကနေပြီး စေတီတည်တဲ့ နေရာသို့ ကျွန်ုပ်ပို့လိုက်ပါတယ်။ (အနာဂါမ်သည် ရွှေငွေကို မသာယာဘူး) မောင်တို့ရှာလိုက ရှာကြပါ။ မြင်ကြ တဲ့အတိုင်း ကျွန်ုပ်ရဲ့ ကိုယ်မှာ ဝတ်ထားတဲ့အဝတ်အစား၊ ဂေလွဲရင် ဘာမှ မပါရှိပါဘူး” အဲဒီလိုဆိုတဲ့အခါ ရှာဖွေကြတယ်။ ရှာဖွေကြတဲ့အခါ ဆရာကြီးပြောတဲ့အတိုင်းပဲ အဝတ်အစား သာပါတယ်။ ဘာမှ မပါရှိတော့ “ဆရာကြီးပြောတာ ဟုတ်တယ် ဟေ့၊ ဆရာကြီးကို လွှတ်လိုက်ကြပါ” လို့ တချို့ခိုးသားများက ပြောတော့ တချို့ ခိုးသားများက “ဟင်း . . . လွှတ်လို့မဖြစ်ဘူး၊ ငါတို့မျက်နှာတွေကို သူမှတ်မိနေတယ်။ ဒီဆရာကြီးက မင်း အကြည်ညိုခံရတဲ့ ဆရာကြီး၊ အင်မတန်မျက်နှာကြီးတွေက ကြည် ညိုတဲ့ ဆရာကြီးဖြစ်တော့ မြို့ထဲမှာ ငါတို့ကို မြင်လို့ရှိရင် အဲဒီ လူတွေဟာ လူဆိုးတွေပဲလို့ ပြောလို့ရှိရင် ဧကန်မုချ ငါတို့မှာ အန္တရာယ်ရောက်ကြလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ဆရာကြီးကို မလွှတ် နိုင်ဘူး” လို့ အဲဒီလို ပြောကြတဲ့အခါ-

ဆရာကြီးက “ကိုင်း . . . မပြောပါဘူးကွာ၊ ငါ့ကို လွှတ်ကြပါ” လို့ တောင်းပန်တယ်။ ဟိုလူတွေက “မလွှတ်နိုင်ဘူး ဆရာကြီး”

လို့ ဆိုကြတော့ ဆရာကြီးက “ငါဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ မင်းတို့ကို မပြောပါဘူး” လို့ သာယာညွတ်ပျောင်းတောင်းပန်တယ်။ တောင်းပန်တာက သေဘေးကြောက်လို့ တောင်းပန်တာ မဟုတ်ဘူး။ (ဆရာကြီးက အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်လို့ သေရမှာ မကြောက်ပါဘူး) သူတို့ အန္တရာယ်ရောက်မှာစိုးလို့ တောင်းပန်တာ။ ဒါပေမယ့် သူတို့အချင်းချင်း လွတ်သင့်+မလွတ်သင့် မဲခွဲတဲ့အခါ မလွတ်သင့်ဘက်ကဲများပြီး ဆရာကြီးမှာ ဒီနေရာဟွင်ပဲ ရေတိမ်နစ်သွားတယ်၊ အသတ်ခံရတယ်။ ဆရာကြီးအသတ်ခံရတော့ အဲဒီ ခိုးသားငါးရာတို့ဟာ ဒီနေရာမှာပဲ ဆီမီးတောက်ကြီး ဝုန်းကနဲ ငြိမ်းသွားသလို ခိုးသားငါးရာတို့ရဲ့ မျက်လုံးတွေ အကုသိုလ်ကံကြီးထိုက်ပြီး ဒီတောအုပ်ထဲမှာပဲ ငါးရာစလုံး မျက်စိတွေ ကွယ်ကုန်ကြတယ်။

တချို့ မျက်မမြင်များကို ဆွေများမျိုးများက မြို့ထဲ ပြန်ခေါ်သွားကြတယ်။ ဆွေမရှိ မျိုးမရှိ မျက်မမြင်များသာ တောထဲမှာ စုပြီးနေကြတယ်။ ထိုစဉ်က တောထဲကို ထင်းခုတ် ထင်းခွေ သွားကြသူများတောထဲက ပြန်လာလို့ “သင်ဘယ်က ပြန်လာသလဲ” မေးလျှင် အန္ဓဝန = အကန်းတောက ပြန်လာတယ်၊ အကန်းတောသွားတယ်” လို့ ပြောတဲ့စကားကို အစွဲပြု ပြီးတော့ အဲဒီတောအုပ်ဟာ ကဿပမြတ်စွာသာသနာ နောက်ပိုင်းကစပြီး ဒီဘုရားရဲ့ သာသနာခေတ်ရောက်အောင် “အန္ဓဝန = အကန်းတော” လို့ အမည်တွင်ခဲ့တယ်။

အရှင်ကုမာရကဿပ တရားအားထုတ်ခြင်း

အဲဒီအန္ဓဝန် တောအုပ်ဆိုတာ ဇေတဝန်ကျောင်းကိုက်

ရဲ့ နောက်နားမှာ တည်ရှိတော့ အလိုရှိတဲ့ အမျိုးကောင်းသားများ တရားအလုပ်အားထုတ်ဖို့ရန်အတွက် အင်မတန် ဆိတ်ငြိမ်တဲ့ နေရာ တောအုပ်ဖြစ်လို့ အဲဒီတောအုပ်ထဲမှာ အရှင်ကုမာရကဿပ တရားသွားအားထုတ်နေတဲ့အခါ ကဿပမြတ်စွာ သာသနာတော်နောက်ပိုင်းတုန်းက အမျိုးကောင်းသား ရဟန်းတော် (၇)ပါး တောင်ပေါ်တက်ပြီး ရဟန်းတရားအားထုတ်ကြတဲ့အတွက် သံဃာ့မထေရ်ကြီးက သုံးရက်မြောက်မှာ ရဟန္တာဖြစ်တယ်။ ဒုတိယအနုမထေရ်က လေးရက်မြောက်မှာ အနာဂါမ်ဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့အရှင် ငါးပါးတို့က သီလမျှ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်နိုင်ပြီး အစာရေစာလဲ မရဘဲနဲ့ ပုထုဇန့် အဖြစ်ဖြင့်သာ ထိုဘဝကစုတေ၊ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည် သုဂတိ သံသရာလည်ခဲ့လို့ ဒီဘုရား သာသနာကျတော့ အဲဒီပါးပါးထဲမှာ တစ်ဦးက ယခု အရှင်ကုမာရကဿပဖြစ်တယ်။ တစ်ဦးက အရှင်ဒဗ္ဗ ဖြစ်တယ်။

တစ်ဦးက ဗာဟိယ ဒါရုစရိယ ဖြစ်တယ်။

တစ်ဦးက သဘိယ ဖြစ်တယ်။

တစ်ဦးက ပုတ္တုသာတိမင်း ဖြစ်တယ်။

သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေခင် ဗြဟ္မာကြီး

အဲဒီလို ဒီဘုရားသာသနာမှာ ငါးဦးလာပြီး ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီငါးပါးထဲမှာ အရှင်ကုမာရကဿပက တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ကဿပမြတ်စွာသာသနာနောက်ပိုင်းတရားအားထုတ်ဖက်ဖြစ်တဲ့ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသား အနာဂါမ် ဗြဟ္မာကြီး ဖြစ်နေတဲ့ အနုထေရ်က “ငါရဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ ဘယ်မှာ ရောက်နေကြပါလိမ့်မည်လဲ” လို့ ဆင်ခြင်ကြည်တဲ့အခါ “ငါနှင့်အတူ

တရားအားထုတ်ဖက် သူငယ်ချင်းဟာ အရှင်ကုမာရကဿပ အမည်နဲ့ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်ရဲ့အနီး အနွှပ်တောအုပ်ကြီးထဲမှာ ရောက်နေပါတကား။ ငါ့သူငယ်ချင်းအဖို့ မဂ်ဖိုလ်၏ ဥပနိဿရည်း ပစ္စည်းဖြစ်ဖို့ရန် အတွက် “ဓမ္မပဏ္ဏာ ကာရ = တရားလက်ဆောင်” ပြုလုပ်ပြီး ငါသွားမှပဲ” အဲဒီလို ကြံ၍ ဗြဟ္မာကြီးဟာ မိမိရဲ့ သဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ နေရင်းက ပြဿနာ (၁၅)ရပ်ကို စီစဉ်တယ်။

ပြဿနာဆိုရာ၌ “ဘာပြုသလဲ၊ ဘာလုပ်သလဲ” စသည် မေးမှ အမေးပုစ္ဆာလို့ မှတ်ယူကြတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပဟေဠိ ပြောကြပါစို့ လို့ ဝှက်တဲ့စကားထာ ပြဿနာ (၁၅)ရပ်ကို စဉ်းစားပြီးမှ ငါ့သူငယ်ချင်းထံ တရားလက်ဆောင်အဖြစ် ယူသွား မယ်။ ဤသို့ကြံပြီး သန်းခေါင်းယံမှာ အရှင်ကုမာရကဿပ သီတင်းသုံးတဲ့ အနွှပ်တောအုပ်သို့သွား၍ ကောင်းကင်ကနေပြီး ကိုယ်ရောင်ကို ထွန်းပြတယ်။

ပဟေဠိပမာ တောင်ပို့ပြဿနာ

အဲဒီသုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီးက ကောင်းကင်ကနေပြီး ဘာပြောသလဲဆိုတော့... .

ဘိက္ခု ဘိက္ခု အယံ ဝမ္ဘိကော ရတ္တိ ဓူမာယတိ၊ ဒိဝါ ပဇ္ဇလတိ (*)

ဘိက္ခု ဘိက္ခု = ရဟန်း၊ အို ရဟန်း။ အယံဝမ္ဘိကော = ဤကောင်ပို့သည်။ ရတ္တိ = ညဉ့်အခါ၌။ ဓူမာယတိ = အခိုးလှုပ်၏။ ဒိဝါ = နေ့အခါကျတော့။ ပဇ္ဇလတိ = အလျှံတပြောင်ပြောင်

(*) မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ၊ စာမျက်နှာ ၁၉၆။

မီးထ၍တောက်လောင်၏။ (ဒါဟာ ပဟေဠိစကားထာ ပြဿနာပဲတဲ့)

ဗြဟ္မဏော ဧဝံ+မာဟ။

ဗြဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့။ အာဟ= မိမိရဲ့ တပည့်အားပြောကြားလေပြီ။ (ပြောကြားပုံက)-

အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယ။

သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အိုတပည့်။ သတ္တံ = ထက်လှစွာသော တူရင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ ဧတံဝမ္ဗိကံ = ညအခါအခိုးလွတ်၍ နေ့အခါ၌ အလှုံတောက်တဲ့ ထိုတောင်ပို့ကြီးကို။ အဘိက္ခဏ = လေးစိတ်လေးမွှာခဲ့၍ တူး၍ ပစ်ပါလော့။ ဣတိအာဟ = ဤသို့ပြောဆို၏။

တောင်ပို့ကြီး တစ်ခုရှိတယ်၊ အဲ့ဒီတောင်ပို့ကြီးက ည၌ အခါ အခိုးလွတ်တယ်၊ နေ့ကျတော့ မီးတွေထထတောက်တယ်၊ ဆရာပုဏ္ဏားက မိမိရဲ့တပည့်ကို “ပညာဉာဏ်ရှိ အိုတပည့်. . . ဒီတောင်ပို့ကြီးဟာ အလွန်ထူးဆန်းတယ်၊ ဒီတော့ ဒီတောင်ပို့ကြီးကို အင်မတန်ထက်တဲ့ တူရင်းလက်နက်နဲ့ လေးစိတ်လေးမွှာခဲ့ပစ်စမ်း”လို့ ပြောတယ်။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ အဒ္ဓသလင်္ဂီ ။

သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်သည်။ သတ္တံ = ထက်လှစွာသော တူးရင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနားတူးဆွသည်ရှိသော်။ လင်္ဂီ = မင်းတုပ် (တံခါးကျည်) ကို။ အဒ္ဓသ = မြင်ရလေပြီ။

ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း “ကောင်းပြီဆရာ” လို့ ဆိုပြီး ထက်လှစွာသော တူးရှင်းနဲ့ တောင်ပို့ကြီးကို လေးစိတ်လေးမြှာ ခဲ့ပြီး တအားတူးဆွလိုက်တဲ့အခါ တောင်ပို့ကြီးထဲက မင်းတုပ် (တံခါးကျည်) ကို သွားမြင်တယ်။

လင်္ဂီ ဘဒန္တေတိ။

မင်းတုပ်ကြီး ဆရာ-လို့ ပြန်ပြောတဲ့ အခါ

ဗြာဟ္မဏော ဧဝံ+မာဟ “ဥက္ခိပ လင်္ဂီ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာ”တိ။

ဗြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့။ အာဟ = မိမိရဲ့တပည့်အားပြောကြားလေပြီ။ ပြောကြားပုံက-

သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အိုတပည့်။ လင်္ဂီ = မင်းတုပ် ကို။ ဥက္ခိပ = ဖယ်ရှားပစ်လိုက်လော့။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ယူ၍။ အဘိက္ခဏ = တစ်ဖန် ဆက်၍ တူးမြဲတူးလေ။” ဣတိ = ဤသို့။ အာဟ = ပြောကြား လေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ အဒ္ဓသ ဥဒ္ဓုမာယိကံ။

သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်သည်။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ ဥဒ္ဓုမာယိကံ = ဥဒ္ဓုမာ ယိက အမည်ရတဲ့ဖားကို။ အဒ္ဓသ = မြင်လေပြီ။

ဥဒ္ဓုမာယိကာ ဘဒန္တေတိ။

ဥဒ္ဓုမာယိကဖားကြီး ဆရာ - လို့ ပြန်ပြောတဲ့အခါ

ဗြာဟ္မဏော ဧဝမာဟ “ဥက္ခိပ ဥဒ္ဓါမာယိကံ၊
အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာ” တိ။

ဗြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့၊ အာဟ =
မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ။ (ပြောကြားပုံက)-

“သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ ဥဒ္ဓါမာယိကံ =
ဥဒ္ဓါ မာယိကဖားကို။ ဥက္ခိပ = ဖယ်ရှားပစ်လိုက်လော့။ သတ္ထံ =
ထက်လှစွာသောတူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ယူ၍။ အဘိက္ခဏ =
တစ်ဖန်ဆက်၍ တူးမြဲတူးလေ။ ဣတိ = ဤသို့။ အာဟ = ပြော
ကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ အဒ္ဓသ
ဒ္ဓိဓာပထံ။

သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိသူတပည့်သည်။ သတ္ထံ =
ထက်လှစွာသောတူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခ
ဏန္တော = မရပ်မနားတူးဆွသည်ရှိသော်။ ဒ္ဓိဓာပထံ = လမ်းနှစ်
မြွှာကို။ အဒ္ဓသ = မြင်ရလေပြီ။

ဒ္ဓိဓာပထော ဘဒန္တတိ = လမ်းကြီးနှစ်မြွှာ ဆရာ
လို့ ပြန်ပြောတဲ့အခါ

ဗြာဟ္မဏော ဧဝမာဟ “ဥက္ခိပ ဒ္ဓိဓာပထံ၊ အဘိ
က္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာ” တိ။

ဗြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့။ အာဟ =
သူတပည့်အား ပြောကြားလေပြီ။ ပြောကြားပုံက-

“သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ ဒ္ဓိဓာပထံ =
တပည့်တွေ့တဲ့လမ်းကြီးနှစ်မြွှာကို။ ဥက္ခိပ = လွှင့်ပစ်လိုက်ပါ။
သတ္ထံ = ထက်လှစွာသောတူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ယူ၍။ အဘိ

ကွဏ = တစ်ဖန်ဆက်၍ တူးမြဲတူးလေ။ ဣတိ = ဤသို့။
အာဟ = ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ အဒ္ဒဟ
စင်္ဂဝါရံ။

သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်သည်။ သတ္တံ =
ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခ
ဏန္တော = မရပ်မနားတူးဆွသည်ရှိသော်။ စင်္ဂဝါရံ = ရေစစ်ကို။
အဒ္ဒသ = မြင်ရလေပြီ။ စင်္ဂဝါရော ဘဒန္တေတိ = ရေစစ်ကြီး
ဆရာလှိုပြောတဲ့ အခါ-

ဗြဟ္မဏော ဧဝမာဟ ဥက္ခိပ စင်္ဂဝါရံ အဘိက္ခဏ
သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယာတိ။

ဗြဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့။ အာဟ =
မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ။ ပြောကြားပုံက-

“သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ စင်္ဂဝါရံ = ရေစစ်
ကြီးကို။ ဥက္ခိပ = လွတ်ပစ်လိုက်။ သတ္တံ = ထက်လှစွာသော
တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ယူ၍။ အဘိက္ခဏ = တစ်ဖန်ဆက်၍
တူးမြဲတူးလေ။ ဣတိ = ဤသို့။ အာဟ = ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ အဒ္ဒယ
ကုမ္မံ။

သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်သည်။ သတ္တံ =
ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏ
န္တော = မရပ်မနားတူးဆွသည်ရှိသော်။ ကုမ္မံ = လိပ်ခုံးကို။ အဒ္ဒ
သ = မြင်ရ လေပြီ။ ကုမ္မော ဘဒန္တေတိ = လိပ်ခုံးကြီး ဆရာ

လို့ပြောတဲ့အခါ-

ဗြဟ္မဏော ဧဝံ+မာဟ “ဥက္ခိပ ကုမ္ပံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယာ”တိ။

ဗြဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့။
 အာဟ = မိမိရဲ့တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ။ ပြောကြားပုံက-
 “သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အို-တပည့်။ ကုမ္ပံ = လိပ်ခုံး
 ကြီးကို။ ဥက္ခိပ = မြှောက်၍ကော်၍ပစ်လိုက်လော့။ သတ္တံ =
 တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = မြဲမြဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏ = မနေမနား
 သင်ချစ်သားတူးမြဲတူးပါလေ” ဣတိ = ဤသို့။ အာဟ = ပြော
 ကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္တံ အာဒါယ
 အဒ္ဓသ အသိဿနံ။

သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိ သူတပည့်သည်။ သတ္တံ =
 ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏ
 န္တော = မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ အသိဿနံ = သားလှီး
 ဓားနှင့် စဉ်းတီတုံးကို။ အဒ္ဓသ = မြင်ရလေပြီ။ အသိဿနံ ဘဒ္ဒ
 န္တတိ = သားလှီးဓားနှင့် စဉ်းတီတုံးပါ ဆရာကြီးလို့ ပြောတဲ့
 အခါ-

ဗြဟ္မဏော၊ ဧဝံ+မာဟ “ဥက္ခိပ အသိဿနံ၊
 အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယာ” တိ။

ဗြဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့။ အာဟ =
 မိမိရဲ့ တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ။ ပြောကြားပုံက-

သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ အိုတပည့်။ အသိသုနံ = သား
လှီးဓားနှင့် စဉ်းတီတုံးကို။ ဥက္ခိပ = မြှောက်၍ ကော်၍ ပစ်လိုက်
လော့။ သတ္ထံ = တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = မြဲမြံကိုင်၍။ အဘိက္ခဏ =
မရပ်မနား သင်ချစ်သား တူးမြဲတူးပါလေ။ ဣတိ = ဤသို့။
အာဟ = ပြောကြားလေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ အဒ္ဓယ
မံသပေသိ။

သုမေဓော = ပညာဉာဏ်ရှိသူတပည့်သည်။ သတ္ထံ =
ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = ဆွဲယူ၍။ အဘိက္ခဏ
န္တော = မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ မံသပေသိ = အသား
တစ်ကြီးကို။ အဒ္ဓယ = မြင်ရလေပြီ။ မံသပေသိ ဘဒန္တေတိ =
အသားတစ်ကြီးဆရာ- လို့ပြောတဲ့အခါ-

ဗြာဟ္မဏော ဧဝံ+မာဟ “ဥက္ခိပ မံသပေသိ၊ အဘိက္ခ
ဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာ” တိ။

ဗြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားသည်။ ဧဝံ = ဤသို့။ အာဟ =
မိမိရဲ့တပည့်အား ပြောကြားလေပြီ၊ ပြောကြားပုံက-

“သုမေဓ=ပညာဉာဏ်ရှိ အိုတပည့်. . . ။ မံသပေသိ =
အသားတစ်ကြီးကို။ ဥက္ခိပ = ကော်ပစ်လိုက်။ သတ္ထံ = တူးရှင်း
ကို။ အာဒါယ = စွဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏ = မနေမနား သင်ချစ်
သားတူးမြဲတူးပါလေ။ ဣတိ = ဤသို့။ အာဟ = ပြောကြား
လေပြီ။

အဘိက္ခဏန္တော သုမေဓော သတ္ထံ အာဒါယ
အဒ္ဓယ နာဂံ။

သုမေဓော = ပညာရှိဉာဏ်ရှိသူတပည့်လည်း။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာ သောတူးရှင်းကို။ အာဒါယ = စွဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏန္တော = မရပ်မနား တူးဆွသည်ရှိသော်။ နာဂံ = လည်ရေးသုံးဆင့် ရှိတဲ့နဂါးကို။ အဒ္ဓသ = မြင်ရလေပြီ။ နာဂေါ ဘဒန္တတိ = လည်ရေးသုံးဆင့်ရှိတဲ့နဂါးကြီးဆရာ - အဲဒီလို တပည့်က ပြောတယ်။

နဂါးအားအရှိအသေပြုလေ

ထိုအခါ ဆရာပုဏ္ဏားက ဤကဲ့သို့ပြောတယ်။ တိဌတု နာဂေါ။ နာဂေါ = နဂါးမင်းသည်။ တိဌတု = တည်ရှိပါစေ။ မာ နာဂံ ယဋ္ဌေသိ = နဂါးမင်းကို မထိပါနဲ့၊ မပုတ်ခတ်နဲ့။

နမော ကရောဟိ နာဂဿ။ နာဂဿ = နဂါးမင်းအား။ နမော = ရှိခိုးခြင်းကို။ ကရောဟိ = ပြုလော့။

ရဟန်း အကျွန်ုပ်ယူဆောင်လာတဲ့ ပဟေဠိစကားထာ ပြဿနာဟာ ဒါပါပဲ။

ဘိက္ခု ဘိက္ခု = ရဟန်းရဟန်းလို့ ဒီဗြဟ္မာကြီးက ရဟန်း ပြောပြောနေတာ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ သူကိုယ်သူ သမဏသညာ အားကြီးလွန်းလို့ ပြောနေတာဖြစ်တယ်။

ပဟေဠိစကားထာဆိုလို့ရင်း

ကိုယ်တော် . . . ကိုယ်တော်နှေးတုန်းက ရွာတစ်ရွာမှာ ဆရာပုဏ္ဏားတစ်ယောက် တပည့်များစွာ ခြံရံ၍ တောသွားပြီး ဗေဒင်ပညာများပို့ချရာကပြန်အလာ လမ်းခုလတ်မှာ “တောင်ပို့

ကြီးတစ်ခု” တွေသတဲ့။ အဲဒီတောင်ပို့ကြီးကလဲပဲ ညဉ့်ကျပြီဆိုယင် အခိုးတွေ တလူလူထွက်တယ်၊ “နေ့ကျယင် မီးတောက် မီးလျှံ ကြီးတွေ ထထတောက်တယ်”တဲ့

ဒါကို ဆရာပုဏ္ဏားကမြင်တဲ့အခါ အားကောင်းမောင်း သန် သူရဲ တပည့်တစ်ယောက်ကို “တပည့်. . . ဒီ တောင်ပို့ဟာ ညဉ့်မှာအခိုးတွေ လွှတ်တယ်၊ နေ့မှာ မီးတွေဟုန်းဟုန်းဟုန်းဟုန်း တောက်တယ်၊ အဲဒီတောင်ပို့ ကြီးထဲဘာရှိသလဲလို့ ကွဲကွဲ ပြား ပြားသိရအောင် အင်မတန်ထက်တဲ့တူးရှင်းတစ်ခု မြဲမြဲကိုင် မရပ်မနား လေးစိတ်လေးမြွာ ရှစ်စိတ်ရှစ်မြွာကျသွားအောင် တူးပစ်လိုက်စမ်း”လို့ ဆရာက ပြောကယ်တဲ့။

ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း တပည့်က တူးလိုက်တဲ့အခါ ပထမ မင်းတုပ် (တံခါးကျည်) မင်းတုံး(တုပ်)ကြီး တွေ့လို့ “မင်းတုံး (တုပ်) ကြီးဆရာ”လို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာဖြစ်သူက “မင်းတုံး (တုပ်)ကြီး ကို လွှင့်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ပြောသတဲ့။

ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးလိုက်တဲ့ အခါ ဒုတိယမှာ ဥဒ္ဓမ္မာယိက ဖားပွကို တွေ့သတဲ့၊ (ဥဒ္ဓမ္မာယိ က ဖားဆိုတာ အကောင်က လက်သည်းခွံလောက် ရှိတယ်တဲ့) တပည့်က “ဥဒ္ဓမ္မာယိက = ဖားပွကလေး တွေ့တယ်ဆရာ”လို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာက “အေး. . . အဲဒီ ဖားပွကလေးကိုလည်း လွှင့်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

ဆရာပြောတဲ့အတိုင်း တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးလိုက်တဲ့ အခါ လက်ဝဲလက်ယာ လမ်းနှစ်မြွာကို တွေ့သတဲ့၊ တပည့်က “လက်ဝဲ လက်ယာ လမ်းနှစ်မြွာကိုတွေ့တယ်ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့ အခါ “အေး. . . ဒီလမ်းနှစ်မြွာကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်လိုက်၊ ရှေ့

ဆက်တူး” လို့ပြောသတဲ့။

တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးလိုက်တဲ့အခါ ရေစစ်=ပြာစစ်ကို တွေ့သတဲ့။ တပည့်က “ရေစစ် = ပြာစစ်ကြီးဆရာ” လို့ပြောတဲ့အခါ ဆရာက “အေး... ရေစစ် = ပြာစစ်ကြီးကို ပယ်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ပြောသတဲ့။

တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးတဲ့အခါ လိပ်ခုံးကြီးကို တွေ့သတဲ့။ တပည့်က “လိပ်ခုံးကြီးဆရာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာက “အေး... လိပ်ခုံးကြီးကို ဖယ်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

တပည့်က ရှေ့ဆက်တူးတဲ့အခါ သားလှီးဓားနဲ့ စဉ်းနှီတုံးကို တွေ့သတဲ့။ တပည့်က သားလှီးဓားနဲ့ စဉ်းနှီတုံးကြီး ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ “အေး... သားလှီးဓားနဲ့ စဉ်းတိတုံးကြီး ကိုလည်း ဖယ်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ကိုဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

တစ်ဖန် ရှေ့ဆက်ဆူးတဲ့အခါ အသားတစ်ကြီးကို တွေ့သတဲ့။ တပည့်က “အသားတစ်ကြီး ဆရာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ ဆရာက “အေး... အသားတစ်ကြီးကို ဖယ်ပစ်လိုက်၊ ရှေ့ဆက်တူး” လို့ ပြောသတဲ့။

ရှေ့ဆက်တူးတဲ့အခါ လည်ရေးသုံးရစ်နဲ့ နဂါးကြီးကို တွေ့သတဲ့။ ထိုအခါ တပည့်က “လည်ရေး သုံးရစ်နဲ့ နဂါးကြီး ဆရာ” လို့ ပြောအခါ ဆရာဖြစ်သူက “အေး... နဂါးကြီးကို သူ့အတိုင်း နေပါစေ၊ နဂါးကြီးကို မထိပါနဲ့၊ အဲဒီ နဂါးကြီးရဲ့ လေတင်ကလည်းမနေနဲ့၊ လေအောက်ကနေပြီး အဲဒီ နဂါးကြီး ကို ရှိခိုးလေ၊ နဂါးအုပ်စိုးတဲ့နေရာမှာ ရတနာရှိတယ်၊ အဲဒီ

ရတနာတွေကို ရလို့ရှိရင် ဆွေခုနစ်ဆက် မျိုးခုနစ်ဆက် သုံးမကုန် ဘူးတဲ့ ကွဲ့" အဲဒီလို ပြောသတဲ့ ကိုယ်တော်။

အဲဒီ ပဟေဠိစကားထာပြဿနာစကားရပ်ဟာဖြင့် အရှင်ဘုရားအတွက် တရားအားထုတ်ဖို့ တရားလက်ဆောင်ပဲ။

ဣမေ ခေါ် တွံ ဘိက္ခု၊ ပဉ္စေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆေယျာသိ။

ရဟန်း(ဝါ)ကိုယ်တော် အရှင်ဘုရား... ဒီပြဿနာ များကို မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ မေးမြန်းပါလေ။

ယထာစ တေ ဘဂဝေါ ဗျာကရောတိ ၊ တထာ နံ ဓာရေယျာသိ။

မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားတော်မူတဲ့အတိုင်း မှတ်ယူပါ။

နာ + ဟံ တံ ဘိက္ခု ပဿာမိ သဒေဝကေ လောကေ သမာဓုကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏ ဗြာဟ္မဏိ ယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ၊ ယော ဣမေသံ ပဉ္စာနံ ဝေယျာကရဏေ န စိတ္တံ အာရောဓေယျ အညတြ တထာဂတေန ဝါ တထာ ဂတသာဝကေန ဝါ ဣတော ဝါ ပန သုတွာ။

ကိုယ်တော်... မြတ်စွာဘုရား (သို့မဟုတ်) ဘုရား၏ ဘဝညံ့ သာဝက (သို့မဟုတ်) ဘဝညံ့တော် စံမှ ကြားနာရန်... ဆိုတဲ့ ဒီသုံးချက်ကို ချန်ထားပြီး ဒီပြဿနာ (၁၅) ချက်ကို ပြဿနာရှင် ကျေနပ်လောက်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တလောကတွင် ကပ်ဦးကိုမျှ မတွေ့မြင်ရပါ။

ဤသို့ ပြောဆိုပြီး ထိုနေရာမှ ဗြဟ္မာကြီးပျောက်ကွယ်သွားတယ်။

ပြဿနာ (၁၅) ပါး ဘုရားရှင် ဖြေဆိုခြင်း

နံနက် မိုးသောက် ရောက်သောအခါ အရှင်ကုမာရ ဟဿပ ဘုရားရှင်ထံတော်သို့ သွားရောက်ပြီး “ဘုန်းတော်ကြီး မြတ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား . . . ယမန်နေ့ ညဉ့်သန်း ခေါင်ယံမှာ ဗြဟ္မာတစ်ယောက် တပည့်တော်ထံ လာရောက်ပြီး ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောအစဉ်ဖြင့် ပြဿနာ (၁၅)ပါး လျှောက်ထား သွားပါတယ်ဘုရားလို့ ဗြဟ္မာကြီးက လျှောက်ထားတဲ့ အကြောင်း အရာကို အကုန်ပြန်ကြားလျှောက်ထားတယ်၊ လျှောက်ပြီးတဲ့ နောက် လိုရင်းကောက်နှုတ်ချက်အနေအားဖြင့်-

- (၁) ကော နု ခေါ ဘန္တေ ဝမ္ပိကော = တောင်ပို့ ဟူ သည် အဘယ်ပါနည်း ဘုရား။
- (၂) ကာ ရတ္တိ ဓူမာယနာ = ညဉ့်အခါ အခိုးလွှတ် တယ် ဆိုတာ ဘာပါတုန်းဘုရား။
- (၃) ကာ ဒိဝါ ပဇ္ဇလနာ = နေ့အခါ မီးယာတောက် တယ်ဆိုတာ ဘာပါတုန်းဘုရား။
- (၄) ကော ဗြာဟ္မဏော = ဗုဒ္ဓကားဆိုတာ အဘယ်ပါ နည်း ဘုရား။
- (၅) ကော သုမေဓော = ပညာရှိ သူတပည့်ဆိုတာ ဘယ်သူပါနည်းဘုရား။
- (၆) ကိ သတ္တံ = ထက်မြက်တဲ့ ဟူရင်းဆိုတာ အဘယ်

ပါနည်းဘုရား။

- (၇) ကိ အဘိက္ခဏံ = မရပ်မနား တူးခြင်းဆိုတာ ဘယ်တရားပါနည်းဘုရား။
- (၈) ကာ လင်္ဂီ = မင်းတိုင်၊ မင်းတုံးဆိုတာ အဘယ် တရားပါနည်းဘုရား။
- (၉) ကာ ဥဒ္ဓုမာယိကာ = ဥဒ္ဓုမာယိကဖားပွဲဆိုတာ ဘယ် ဟာပါနည်းဘုရား။
- (၁၀) ကော ဒွိဓာပထော = လမ်းနှစ်ခွဲဆိုတာ အဘယ် ပါ နည်းဘုရား။
- (၁၁) ကိ စင်္ဂဝါရံ = ရေစစ်၊ ပြာစစ်ဆိုတာ အဘယ်ပါ နည်း ဘုရား။
- (၁၂) ကော ကုမ္ဘော = လိမ်ခုံးဆိုတာ အဘယ်ပါနည်း ဘုရား။
- (၁၃) ကာ အသိဿနာ = သားလွှီးဓားနဲ့ စဉ်းတီတုံးဆို တာ အဘယ်တရားပါနည်းဘုရား။
- (၁၄) ကာ မံသပေသိ = အသားတစ်ဆိုတာ အဘယ်ပါ နည်းဘုရား။
- (၁၅) ကော နာဂေါ = လည်ရေးသုံးရစ်ရှိတဲ့နဂါးဆိုတာ အဘယ်ပါနည်းဘုရား။

အဲဒီလို ပဟေဠိစကားထာပြဿနာ(၁၅)ချက်ကို အရှင် ဣမာရကဿပ တစ်ခုစီတစ်ခုစီ စစ်ပြီးတော့ တကယ့်ဥဒ္ဓုမာ ပြဿနာပါသဘောင့် မေးမြန်းလျှောက်ထားတယ်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်လည်ဖြေကြားပုံကိုလည်း ကြိုတင်၍

မြန်မာလင်္ကာဖြင့် ဤသို့ မှတ်ထားနှင့်ရပါမယ်။

ပြဿနာအဖြေ (၁၅)ချက် လင်္ကာ

- (၁) ဤခန္ဓာကိုယ်၊ တောင်ပို့ဆိုလော့၊
- (၂) ညဉ့်ကိုလုပ်မျိုး၊ ကြံစည်ပျိုးသည်၊ အခိုလူလူ၊ ထွက်သောဟူ၏၊
- (၃) နေ့မှုကိုယ်နှုတ်၊ ထိုထိုအလုပ်၌၊ အားထုတ်ကျင့်ဆောင်၊ မီးတောက်လောင်၏။
- (၄) ဘုန်းခေါင်ထွတ်ထား၊ မြတ်ဘုရားမှ၊ ပုဏ္ဏားဆရာ၊ ဟောမိန့်မှာ၏၊
- (၅) ယောဂါဝစရ၊ ပုဂ္ဂလမှု၊ သိဿဉာဏ်ရှိ၊ စံတပည့်တည့်၊
- (၆) ဝိပဿနာ၊ မဂ်ပညာကား၊ ထက်စွာအသွား၊ သန်လျက်ဓားတည့်၊
- (၇) ကြိုးစားလုံ့လ၊ ဝီရိယထန်ပြင်း၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တူးခြင်းခေါ်ရာ၊
- (၈) အဝိဇ္ဇာကား၊ ပိတ်ကာမင်းတုံး (တုပ်)၊ စံတနှုန်းတည့်၊
- (၉) ဟုန်းဟုန်းတက်ကြွ၊ မျက်ကောဓေ၊ ဖားပွဟူဘိ၊
- (၁၀) ယုံမှားရှိသား၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ လမ်းနှစ်မြွှာတည့်၊
- (၁၁) ငါးဖြာနီဝရဏ၊ ရေစစ်ပြလော့၊
- (၁၂) ပဉ္စဥပါဒါ၊ နက္ခန္ဓာကို၊ ပမာလိပ်ပုံ၊ ဟောမိန့်တုံရှင့်၊
- (၁၃) အာရုံငါးချက်၊ ကာမစက်မှု၊ သန်လျက်ပုံနှုန်း၊

စဉ်းနှီတုံးတည့်၊

(၁၄) သားတုံးဟူဘိ၊ စွဲကပ်ငြိသား၊ နန္ဒိရာဂ၊ စွန့်ခွာမလျှင်၊

(၁၅) အာသဝကင်းကွာ၊ ရဟန္တာမူ၊ ပမာနဂါး ဟောမိန့်
ကြားသည်။ ။

ဆယ့်ငါးပြဿနာရပ်တည်း. . . . ။

ဤလင်္ကာကို အစဦး အရဆောင်ပြီးမှ အဖြေအကျယ်ကို
နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ရာ၏။

(က) တောင်ပို့ပဟ ဤခန္ဓာ

ဝမ္ဗိကောတိ ခေါ် ဘိက္ခု၊ ဣမဿေ+တံ စာတုမဟာ
ဘူတိကဿ ကာယဿ အဓိဝစနံ မာတာပေတ္တိကသမ္ဘာ
ဝဿ ဩဒနကုမ္ဘာသုပစယဿ အနိစ္စ+စ္ဆာဒန ပရိမဒ္ဒန
ဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မဿ။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ ဝမ္ဗိကောတိ ခေါ် = တောင်ပို့ဟူ
သော။ ဧတံ = ဤအမည်သည်။ ဣမဿ ကာယဿ =
ဤခန္ဓာကိုယ်၏။ အဓိဝစနံ = အမည်ပေတည်း။

ချစ်သား. . . . တောင်ပို့ဆိုတာ ဒီကိုယ်ကြီးကိုခေါ်တယ်၊
ဒီကိုယ်ကြီးက ဘယ်လိုသဘောရှိတဲ့ ကိုယ်ကြီးလဲဆိုတော့-

စာတုမဟာဘူတိကဿ = ပထဝီ အာပေါ၊ တေဇော၊
ဝါယော ဆိုတဲ့ မဟာဘုတ်ကြီးလေးပါးတို့ဖြင့် ပြီးထသော-တဲ့။

ဒီအထဲမှာ လိုက်ရှာငို့ရှိရင် ပထဝီဓာတ်အစု၊ အာပေါ
ဓာတ်အစု၊ တေဇောဓာတ်အစု၊ ဝါယောဓာတ်အစုလို့ မဟာ
ဘုတ်ကြီး လေးမျိုးတို့ကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒီပြင်ကော ဘယ်လို

သဘောရှိသလဲဆိုတော့-

မာတာပေတ္တိသမ္ဘဝဿ = မိဘနှစ်ပါးတို့၏ သွေးဓာတ်၊ သုတ်ဓာတ်လျှင် အကြောင်းရင်း ရှိထသော။ သြဒန ကုမ္မာသူပစ ယဿ = ထမင်း၊ မုယောမုန့်၊ ဂျုံမုန့်တို့ဖြင့် တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွား၍လာထသော။ အနိစ္စ+တ္ထဒန ပရိမဒ္ဒန ဘေဒန ဝိဒ္ဓိသန- ဓမ္မဿ = မမြဲခြင်း အနိစ္စသဘော၊ မကောင်းသော ရနံ့တို့ ပြယ် ဖို့ရန် နံ့သာကျဲကျဲ လိမ်းကျံရခြင်းတည်းဟူသော ဥတ္ထဒနသဘော၊ အမိဝမ်းခေါင်း ကိန်းအောင်းစဉ်၊ ကလလရေကြည်တည်စဉ် ကာလ ကျမိကျရာ၊ တည်မိတည်ရာ တည်ခဲ့ရသဖြင့် အရုပ်ဆိုး ၍နေသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို ပြုပြင်ပေးရခြင်းတည်းဟူသော = ပရိမဒ္ဒနသဘော၊ ခဏအတွင်းဖြစ်၍ ခဏအတွင်းပျက်စီးခြင်း = ဘေဒနသဘော၊ ဖရိုဖရဲပြိုကွဲ ပျက်စီးခြင်း = ဝိဒ္ဓိသန သဘောရှိ သော။ ဣမဿ ကာယဿ = မဟာဘုတ်ကြီးလေးပါးတို့ဖြင့် ပြီးတဲ့ ဤစတုဇကိုယ်ခန္ဓာကြီး၏။ အဓိဝစနံ = အမည်ပါပေ။

ချစ်သား... ယခု ဗြဟ္မာကြီးပြောသွားတဲ့ တောင်ပို့ကြီး ဆိုတာ ဓာတ်ကြီးလေးပါးခေါ်တဲ့ မဟာဘုတ်ဖြင့်ပြီးတဲ့ ဤကိုယ် ကြီးကို ခေါ်တယ်။ ဤကိုယ်ကြီးဟာ ဘာပြုလို့ တောင်ပို့ကြီးနဲ့ တူသလဲဆိုတော့ တူပုံကို အဋ္ဌကထာမှာ လေးမျိုးဖော်ပြတယ်။ သဘောတစ်မျိုးတည်းပြလိုက်ရင်လဲ အားရစရာ၊ နှစ်သက်စရာ၊ ကျေနပ်စရာပါဘဲ။ ဒီခန္ဓာကြီးဟာ ဘယ်လိုတောင်ပို့ကြီးနဲ့ တူသလဲဆိုတော့ ပကတိတောင်ပို့ထဲမှာ ပရွက်ဆိတ်တွေ၊ ခြ ကောင်တွေ အမျိုးမျိုးရှိကြတယ်။ အဲဒီပရွက်ဆိတ်တွေ ခြကောင် တွေဟာ အဲဒီတောင်ပို့ထဲမှာပဲ မွေးကြ၊ ဖွားကြ၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင် ငယ် စွန့်ကြတယ်။ မကျန်းမာရင်လည်း ဒီတောင်ပို့ထဲမှာပဲ နေကြ

ထိုင်ကြတယ်။ သေပြန်တော့လည်း ဒီတောင်ပို့ထဲမှာပဲ သူတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ပစ်ချရတယ်။ ဒီတော့ ဒီတောင်ပို့ဟာ များစွာသော ပိုးရွှံ့၊ ခြေပုန်း၊ ပရွက်ဆိတ်တို့ရဲ့ မနာမကျန်းတဲ့အခါ နေထိုင်ရာ ဆေးရုံကြီးလည်းဟုတ်တယ်။ သူတို့၏ အညစ်အကြေး စွန့်ပစ်ရာ အိမ်သာကြီးလည်းဟုတ်တယ်။ သူတို့သေပြန်တော့လည်း ဒီ တောင်ပို့ထဲမှာပဲ ပစ်ချရတာဖြစ်တော့ တောင်ပို့ဟာ သူတို့ရဲ့ သုဿာန် တစ သင်္ချိုင်းဝကြီးလည်း ဟုတ်တယ်။

ထို့အတူ ဤစတုရကိုယ်ခန္ဓာထဲမှာလည်း အရေကို မှီ၍ဖြစ်သောပိုး၊ အသားကိုမှီ၍ဖြစ်သောပိုး၊ အရိုးကိုမှီ၍ ဖြစ်သောပိုး၊ ရိုးတွင်းချဉ်ဆီကို မှီ၍ဖြစ်သောပိုး ဤသို့ အစ ရှိသည်ဖြင့် အမျိုးအားဖြင့်ပင် ပိုးမျိုးရှစ်ဆယ်ရှိတယ်။ အကောင် ရေအားဖြင့် မရေမတွက်နိုင်သော အနန္တအသင်္ချေ၊ ဒီပိုးတွေဟာ ဒီခန္ဓာကိုယ် ကြီးထဲမှာပဲ မွေးကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် အညစ် အကြေးတွေကိုလည်း ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာပဲ စွန့်ကြတယ်။ မကျန်းမာတော့လည်း ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာပဲ နေကြတယ်။ သေပြန် တော့လည်း ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာပဲ သူတို့ရဲ့ အသေကောင်ကို ပစ် ကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် အမျိုးအားဖြင့် ရှစ်ဆယ်၊ အကောင်ရေအားဖြင့် အသင်္ချေအနန္တများပြားလှသော ပိုးမျိုးတို့၏ သားဖွားရုံကြီးသဖွယ်၊ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်ပစ်ရာ အိမ်သာကုဋိသဖွယ်၊ ဆေးရုံကြီးသဖွယ်၊ သုဿာန်တစ သင်္ချိုင်းဝ သဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့် တောင်ပို့နဲ့တူလို့ ဤခန္ဓာကိုယ်ကို တောင်ပို့လို့ ဟောတာဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့်

(၁) ဤခန္ဓာကိုယ်၊ တောင်ပို့ဆိုလော့။

အဲဒီလို အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ထားလိုက်ပါလေ။

ဒုတိယနှင့် တတိယပြဿနာအဖြေ

ဒုတိယနှင့် တတိယပြဿနာကို အရှင်ကုမာရကဿပက “မြတ်စွာဘုရား... ဒီတောင်ပို့ကြီးဟာ ညဉ့်ကျတော့ အခိုးလွှတ်တယ်၊ နေ့ကျတော့ မီးတောက်တယ်ဆိုတာ ဘာဆို လိုတာတုန်း” လို့လျှောက်ထားတယ်။ ဒီပြဿနာ နှစ်ရပ်ကို မြတ်စွာဘုရားက

ယံ ခေါ တိက္ခု ဒိဝါ ကမ္မန္တေ အာရပ္ပ ရတ္တိ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ၊ အယံ ရတ္တိ ဓူမာယနာ။

တိက္ခု = ချစ်သား ရဟန်း... ဒိဝါ ကမ္မန္တေ = နောက်တစ်နေ့ ပြုလုပ်ဖို့ရန် အလုပ်ကိစ္စကို၊ အာရပ္ပ = အစွဲပြု၍၊ ရတ္တိ = ညဉ့်အခါ၌၊ ယံ အနုဝိတက္ကေတိ = အကြင်အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ကြံစည်၍နေ၏။ ယံ အနုဝိစာရေတိ = အကြင်အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်စဉ်းစား၍နေ၏။ အယံ = ဤသို့ နက်ဖြန် နံနက်၊ နက်ဖြန်နေ့ ရောက်သကာလ ပြုလုပ်ဖို့ရန် အလုပ်များကို ကြံစည်စဉ်းစားဝိတက်များခြင်းသည်။ ရတ္တိ ဓူမာယနာ = ညဉ့်အခါ၌ အခိုးလွှတ်ခြင်းမည်၏။ (၂)

ဈေးရောင်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း နက်ဖြန် နံနက်ကျရင် ငါဘယ်သူ့ဆီသွားမယ်၊ ဘယ်သူ့ဆိုင်သွားပြီး ဘာယူမယ်၊ (စိတ်ကူးပြီး ကြည့်ကြပေါ့လေ) ဈေးရောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း ဈေးရောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက်၊ ပွဲစားကလည်း ပွဲစားအလိုက်၊ အလုပ်သမားကလည်း အလုပ်သမားအလိုက် နက်ဖြန် အလုပ်

လုပ်ရန်အတွက် ညဉ့်မှာ အားတဲ့အချိန်လေးမှာ စဉ်းစားတယ်။
အဲဒီလို စဉ်းစားနေတာဟာဖြင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော
တောင်ပို့ကြီးထဲက အခိုးတွေ လွတ်နေတာပဲ။

ယံ ခေါ် ဘိက္ခု ရတ္တိ အနုဝိတက္ကေတွာ အနုဝိစာရေ
တွာ ဒိဝါ ကမ္မန္တေ ပယောဇေတိ ကာယေန ဝါစာယ
(မနသာ *) အယံ ဒိဝါ ပဇ္ဇလနာ။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ ရတ္တိ = ညဉ့်အခါ၌၊ အနုဝိ
တက္ကေတွာ = ကြံစည်၍ လည်းကောင်း။ အနုဝိစာရေတွာ =
အဖန်ဖန်စဉ်းစား၍လည်းကောင်း။ ဒိဝါ = နောက်တစ်နေ့မှောက်
ရောက်သကာလ။ ကာယေန = ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ =
နှုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနသာ = စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (*)
ကမ္မန္တေ = ညတုန်းကကြံစည်စဉ်းစားထားတဲ့ အလုပ်ကိစ္စ
အဝဝတို့ကို။ ယံပယောဇေတိ = အကြင်လုံ့လကြိုးကုတ်
အားထုတ်၏။ အယံ = ဤသို့ ညကကြံစည်ထားတဲ့အတိုင်း
နောက်တစ်နေ့ရောက်သောအခါ ကိုယ်အမှု၊ နှုတ်အမှုတို့ကို
အားထုတ်ကြိုးပမ်းခြင်းကို။ ဒိဝါ ပဇ္ဇလနာ = နေ့အခါ မီးတောက်
ခြင်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ = ဆိုအပ်ပေ၏။

ညက ကြံစည်ထားတဲ့အတိုင်း နံနက်မိုးသောက်နောက်
တစ်နေ့သို့ရောက်ပြီဆိုလျှင် ကာယကံမူတွေ၊ ဝစီကံမူတွေ၊
မနောကံမူတွေ ကြံစည်ထားတဲ့အတိုင်း မပြုဘူးလဲ။ ပြုကြ
တယ်။ အဲဒီပြုပြုသမျှ ကာယကံမူတွေ၊ ပြောပြောသမျှ ဝစီကံမူ
တွေကြံကြံသမျှ မနောကံမူတွေဟာဖြင့် ဒီကောင်ပို့ကြီးက မီးတွေ
ဟုန်းဟုန်းဟုန်းဟုန်း တောက်နေတာပဲ။

ဒါကြောင့် -

(၂) ညဉ့်ကိုလုပ်မျိုး၊ ကြံစည်ပျိုးသည်၊ အခိုးလူလူ၊
ထွက်သောဟူ၏။

(၃) နေ့မူ ကိုယ်နှုတ်၊ ထိုထို အလုပ်၌၊ အားထုတ်ကျင့်
ဆောင်၊ မီး တောက်လောင်၏။

အဲဒီလို အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

ဧတုတ္ထပြဿနာအဖြေ

ကော ဗြာဟ္မဏော = ဆရာပုဏ္ဏားဆိုတာ ဘယ်သူပါ
တုန်း ဘုရားလို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက-

ဗြာဟ္မဏောဟိ ခေါ ဘိက္ခု တထာဂတဿ+တံ
အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဘိက္ခု = ချစ်သား ရဟန်း။ ဗြာဟ္မဏောဟိ ဧတံ နာမံ =
မန္တာန်ဆရာ ဗေဒင်ဆရာပုဏ္ဏားဟူသော ဤအမည်သည်။
ဘထာ ဂတဿံ = ရှေးဘုရား တို့အတူလာခြင်း ကောင်းတော်မူ
သော။ အရဟတော = ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော။
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ = မဖောက်မပြန် ဝေယျဓံတရားတို့ကို ပိုင်းခြား
ဆင်ထင် သိမြင်တော်မူသော ငါဘုရား၏။ အဓိ ဝစနံ = အမည်
ပေတည်း။ ဆရာပုဏ္ဏားဆိုတာ ငါဘုရားကို ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။

ပဉ္စမပြဿနာ အဖြေ

ကော သုမေဓော = ပညာရှိတဲ့တပည့်ဆိုတာ ဘယ်သူပါ
တုံးဘုရား. . . လို့ မေးလျှောက်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက-

သုမေဓောတိ ခေါ် ဘိက္ခု သေက္ခဿေ+တံ ဘိက္ခုနော
အဓိဝစနံ။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ သုမေဓောတိ ခေါ်ဧကံ =
ပညာဉာဏ်ရှိ တပည့်ဟူသောဤအမည်သည်။ သေက္ခဿ
ဘိက္ခုနော = မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ ရရန်ကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်သော
ယောဂါဝံစရ ရဟန်း၏။ အဓိဝစနံ = အမည်တည်း။ ပညာရှိတဲ့
တပည့်လိမ္မာဆိုတာ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရဖို့ရန် ကြိုးစားအားထုတ်
နေတဲ့ သေက္ခရဟန်းကိုခေါ်တယ်။

ဆဋ္ဌပြဿနာအဖြေ

ကိံ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းဆိုတာ ဘယ်ဟာ
ပါလဲ မြတ်စွာဘုရားဆိုတဲ့ ဒီအမေးအတွက် မြတ်စွာဘုရားက-

သတ္ထန္တိ ခေါ် ဘိက္ခု အရိယာယေ+တံ ပညာယ
အဓိဝစနံ။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ သတ္တန္တိ ခေါ် ဧကံ = ထက်မြက်
လှတဲ့ တူးရှင်းဟူသော ဤအမည်သည်။ အရိယာယ = ကိလေ
သာတို့မှ ဖြူရှင်းသော။ ပညာယ = ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ၏။
အဓိဝစနံ = အမည်တည်း။ ရှေ့ပိုင်းမှာ ဝိပဿနာပညာ၊ ထိုဝိပ
ဿနာပညာ ကိစ္စ ပြီးလောက်အခါ မဂ်ပညာ၊ အဲဒါကို ထက်မြက်

လှတဲ့ တူးရွင်းလို့ ခေါ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဒီ (၄) (၅) (၆) အဖြေတို့အတွက်-

(၄) ဘုန်းခေါင် ထွတ်ထား၊ မြတ်ဘုရားမူ၊ ပုဏ္ဏား
ဆရာ၊ ဟောမိန့်မှာ၏။

(၅) ယောဂါဝစရ၊ ပုဂ္ဂလမူ၊ သိဿဉာဏ်ရှိ
စံတပည့် တည့်။

(၆) ဝိပဿနာ+မဂ်ပညာကား၊ ထက်စွာအသွား
သန်လျက်ဓားတည့်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

သတ္တမပြဿနာ

ကိံ အဘိက္ခဏံ = မရပ်မနားတူးခြင်းဆိုတာ ဘယ်တရား
ပါနည်းဘုရားဆိုတဲ့ ဒီအမေးအတွက် မြတ်စွာဘုရားက-

အဘိက္ခဏန္တိ ခေါ် ဘိက္ခု ဝီရိယာရမ္မဿေ+တံ အဓိဝ
စနံ။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ အဘိက္ခဏန္တိခေါ် ဧတံ =
မရပ်မနား တူးဆွဲခြင်းဆိုတဲ့ ဤအမည်သည်။ ဝီရိယာရမ္မဿ=
မရပ်မနား ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာကို ပွားများကြိုးကုတ်အား
ထုတ်ခြင်းဝီရိယ၏။ အဓိဝစနံ = အမည်တည်း။

ဆိုလိုရင်းကို စဉ်းစားလျှင် “ပညာဉာဏ်ရှိ တပည့်ကုမာရ
ကဿပ . . . သင်ချစ်သားသည် ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာ

တူးရှင်းဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် တည်းဟူသော တောင်ပို့ကြီးကို လေးစိတ်
လေးမြှာ ရှစ်စိတ်ရှစ်မြှာကွဲသွားအောင် မနေမနား တူးလေ”
ဆိုတာ ဘယ်လိုလုပ်ရမှာလဲဆိုလျှင် “ဤခန္ဓာကိုယ်ကို ဓာတ်ကြီး
လေးပါး အရှုခံထားပြီး ဝိပဿနာပွားရမည်”လို့ ဆိုလိုသည်၊
ပွားများသော်-

ဓာတ်ကြီးလေးပါး

အတ္တိ ဣမသ္မိ ကာယေ ပထဝီကာယာ အာပေါ-
ကာယာ တေဇောကာယာ ဝါယောကာယာ ဝိညာဏ
ကာယာ။ (ပထမ ဒီလိုခင်းပါ)

မေ = ငါ၏။ ဣမသ္မိ ကာယေ = ဤတစ်လံမျှလောက်
သော ကိုယ်ကာယ၌။ ပထဝီကာယာ = မြေဓာတ်လွန်ကဲသော
ရုပ်အစုတို့သည်လည်းကောင်း။ အာပေါကာယာ = ရေဓာတ်
လွန်ကဲသော ရုပ်အစုတို့သည် လည်းကောင်း၊ တေဇောကာယာ =
မီးဓာတ် လွန်ကဲသော ရုပ်အစုတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါယော
ကာယာ = လေဓာတ်လွန်ကဲသော ရုပ်အစုတို့သည်လည်း
ကောင်း၊ ဝိညာဏကာယာ = အသိဉာဏ်ခေါင်းဆောင်တဲ့
နာမ်ဓာတ်အစုတို့သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တိ သန္တိ = ထင်ရှား
ပုံသေ ရှိကုန်ပေ၏။

ဤ တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ခန္ဓာကိုယ်၌ ပထဝီ=
မြေဓာတ်အစု၊ အာပေါ = ရေဓာတ်အစု၊ တေဇော = မီးဓာတ်
အစု၊ ဝါယော = လေဓာတ်အစု၊ ဝိညာဏဓာတ်အစုလို့

ဓာတ်ကြီးအစု ငါးပါးရှိတယ်။

ပထဝီဓာတ်(၂၀)

တတ္ထ ကတမေ ပထဝီကာယာ။

မြေဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲလို့ ဆိုလျှင်-

မကသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော၊ မံသံ
နှာရု အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ၊ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ
ပိဟကံ ပပါသံ၊ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ မတ္ထလုဂံ။

ဆံပင် မွေ့ညှင်းကအစ ဦးနှောက် ကျအောင် ကောဠာသ
၂၀-ဟာဖြင့် “ဣမေ ဝုစ္ဆန္တိ ပထဝီကာယာ။ ဤနှစ်ဆယ်တို့ကို
ပထဝီ=မြေဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုတွေပဲ” လို့ မှတ်ထား။

အာပေါဓာတ် (၁၂)ပါး

တတ္ထ ကတမေ အာပေါကာယာ။ ရေဓာတ်လွန်ကဲတဲ့
ရုပ်အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲလို့ဆိုလျှင်

ပိတ္တံ သေမ္ပံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒေါမေဒေါ၊
အဿု ဝဿာ ခေဋ္ဌော သိယံနိကာ လသိကာ မုတ္တံ။

သည်းခြေကအစ ကျင်ငယ်ကျအောင် ကောဠာသ(၁၂)
ပါး ကို “ဣမေ ဝုစ္ဆန္တိ အာပေါကာယာ။ ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့ကို
အာပေါ = ရေဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုတွေပဲ” လို့ မှတ်ထား။

တေဇောဓာတ် (၄)ပါး

တတ္ထ ကတမေ တေဇောကာယာ။ မီးဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲလို့ ဆိုလျှင်-

သန္တာပေါ ဒါဟော ပါစကော ဇိရဏာ-လို့ ရက်ချာ ဖျားတဲ့ချမ်းဖျားတုန်ဖျား = သန္တာပတေဇော၊ မရပ်မစဲ အမြဲပူ လောင်တဲ့ = ညာဟတေဇော၊ စားသမျှ အစာတွေကို ကြေကျက် စေတဲ့ = ပါစက တေဇော၊ ဆံဖြူ၊ သွားကြွေ၊ အရေတွန့်အောင် လောင်ကျွမ်းတဲ့ = ဇိရဏတေဇော = (ဒီလေးမျိုးတို့ကို) “ဣမေ ဝုစ္စန္တိ တေဇောကာယာ တေဇော = မီးဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစု တွေပဲ” လို့မှတ်ထား။

ဝါယောဓာတ် (၆)ပါး

တတ္ထ ကတမေ ဝါယောကာယာ။ လေဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစု ဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲလို့ဆိုလျှင်-

ဥဒ္ဓင်္ဂမာ ဝါတာ၊ အဓောဂမာ ဝါတာ၊ ကုစ္ဆိသယာ ဝါတာ၊ ကောဋ္ဌာသယာ ဝါတာ၊ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော ဝါတာ၊ အဿာသပဿာ သာ ဝါတာ၊ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝါယောကာယာ။

အထက်သို့ ဆန်တက်တဲ့ = ဥဒ္ဓင်္ဂမလေ၊ အောက်သို့ စုန် ဆင်းတဲ့ = အဓောဂမလေ၊ ဝမ်းထဲ၌ ကိန်းအောင်းတဲ့။ ကုစ္ဆိသယ လေ၊ အူထဲ၌ကိန်းအောင်းနေတဲ့။ ကောဋ္ဌာသယလေ၊ အင်္ဂါကြီး ငယ်သို့ အစဉ်လျှောက်တဲ့ = အင်္ဂ မင်္ဂါနုသာရိ လေ၊ ထွက်သက်+ ဝင်သက်ဆိုတဲ့ = အဿာသ+ပဿာသလေ။ ဤခြောက်မျိုးတို့ ကို လေဓာတ်လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုတွေပဲလို့ မှတ်ထားပါ။

ဝိညာဏဓာတ် (၆)ပါး

တတ္ထ ကတမေ ဝိညာဏကာယာ။ အသိဝိညာဏ်
ခေါင်းဆောင်တဲ့ နာမ်ဓာတ်အစုဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲလို့ဆိုလျှင်-

စက္ခုဝိညာဏ်၊ သောတဝိညာဏ်၊ ယာနဝိညာဏ်၊
ဇိဟ္ဋာဝိညာဏ်၊ ကာယဝိညာဏ်၊ မနောဝိညာဏ်၊ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ
ဝိညာဏကာယာ။

မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နှမ်းရှုမှု၊ စားမှု၊ ထိမှု၊ သိမှု ဤခြောက်မျိုး
တို့ကို ဝိညာဏ်ခေါင်းဆောင်တဲ့ နာမ်ဓာတ်အစု(၆)မျိုးတို့လို့ မှတ်
ထားပါ။

လေးစိတ်ရှစ်စိတ်ခွဲ၍ ရှုရန်

ဒီကိုယ်ထဲမှာ ပထဝီဓာတ် (၂၀)၊ အာပေါဓာတ် (၁၂)ပါး၊
တေဇောဓာတ် (၄)ပါး၊ ဝါယောဓာတ် (၆)ပါး၊ ဝိညာဏဓာတ်
(၆)ပါးတို့က လွဲ၍ ဘာမှမရှိဘူး။ “လေးစိတ်လေးမြွှာခွဲ လိုက်ပါ”
ဆိုတာ အခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးကို ပထဝီ၊ အာပေါ၊
တေဇော၊ ဝါယောဆိုတဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကောဋ္ဌာသဟာ (၄)မျိုး
ပဲရှိတယ်။ အဲဒီလို လေးစိတ်ခွဲတာဟာဖြင့် “အဘိက္ခဏ သုမေဓ
သတ္တံ အာဒါယ” အရ (၄)စိတ်ခွဲတဲ့ အထဲက တစ်ဖန် ဆံပင်
ဆိုတဲ့ ကောဋ္ဌာသကလေးတစ်ခုကို ထုတ်ပြီးတော့-

“ကေသကာယေ ကက္ခဠကိရိယာ ပထဝီ နာမ၊
အာဗန္ဓနကိရိယာ အာပေါ နာမ၊ ဥဏ္ဍတ္တကိရိယာ တေဇော
နာမ၊ ဝိတ္ထမ္ဘနကိရိယာ ဝါယော နာမ၊ ဝဏ္ဏော၊ ဂန္ဓော၊

ရသော၊ ဩဇာ တဒုပါဒါ။ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ
ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ
ခယဌေန အနိစ္စာ၊ ဘယဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဌေန
အနတ္တာ။

ကေသကာယေ = ဆံပင်တည်းဟူသော ကောဋ္ဌာသ
အစဉ်၊ ကက္ခဠကိရိယာ = ခက်မာမှုအမှုအရာသတ္တိသည်။ ပထဝီ
နာမ = ပရမတ်အနှစ်၊ မြေဓာတ်အစစ်မည်၏။ အာဗန္ဓနကိရိ
ယာ = ဖွဲ့စေးမှု အမှုအရာသတ္တိသည်၊ အာပေါနာမ = ပရမတ်
အနှစ်၊ ရေဓာတ်အစစ်မည်၏။ ဥဏှတ္တကိရိယာ = ပူဇွန်းမှု
အမှုအရာသတ္တိသည်။ တေဇော နာမ = ပရမတ်အနှစ် မီးဓာတ်
အစစ်မည်၏။ ဝိတ္ထမ္ဘနကိရိယာ = ထောက်ကန်မှု အမှုအရာ
သတ္တိသည်။ ဝါယောနာမ = ပရမတ်အနှစ် လေဓာတ်အစစ်
မည်၏ ဝဏ္ဏော = အဆင်းဝဏ္ဏလည်းကောင်း။ ဂန္ဓော = အနံ့ဂန္ဓ
လည်းကောင်း။ ရသော = အရသာလည်းကောင်း။ ဩဇာ =
ဓာတ်ဆီ ဓာတ်စေးလည်းကောင်း။ တဒုပါဒါ = ထို ပထဝီ၊
အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ကြီးလေးပါးကို မှီ၍
သာလျှင် တည်နေကြကုန်၏။

သဗ္ဗေ = ခပ်သိမ်းကုန်သော။ တေဓမ္မာ = ထိုအဋ္ဌက
လာပ် ရုပ်တရားတို့သည်။ သင်္ခတာ = အကြောင်းတရားတို့
ပေါင်းစု ပြုပြင်အပ်တဲ့ တရားတို့ပါတကား။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ =
အကြောင်းကို စွဲရမှဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြတဲ့ တရားတို့ပါတကား။ ခယ
ဓမ္မာ = ဧကအတွင်း ကုန်ခန်းခြင်းသဘောရှိကုန်စွာတကား။ ဝယ
ဓမ္မာ = ခဏအတွင်း ပျက်ဆုံးခြင်းသဘောရှိကုန်စွာတကား။
ဝိရာဂဓမ္မာ = ခဏအတွင်း ကွာကင်းခြင်းသဘောရှိကုန်စွာ

ဟကား။ နိရောဓဓမ္မာ = ခဏအတွင်း ချုပ်ပျောက်ခြင်း သဘောရှိ ကုန်စွတကား။ ခယဋ္ဌေန = ခဏခဏကုန်ဆုံးခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စာ = အနိစ္စမျိုးတို့ပါတကား။ ဘယဋ္ဌေန = ကြောက်လန့်ဖွယ်မှု ဘေးအစုဟူသောအနက် သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခာ = ဒုက္ခမျိုးတို့ပါ တကား။ အရဿာကဋ္ဌေန = အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမဟုတ်သော အနက်သဘော ကြောင့်။ အနတ္တာ = အနတ္တမျိုးတို့ပါတကား။

ဤကဲ့သို့ ဆံပင်ကောဌာသကို လေးစိတ်ရှစ်စိတ် ခွဲစိတ် ဤ ရှုသကဲ့သို့ ကျန်သော ရုပ်ကောဌာသ ၄၁ပါးတို့၌လည်း အသီးသီး ရှုဆင်ခြင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဝိညာဏဓာတ် (၆)ပါးတို့ကိုရှုရန်

စက္ခုဝိညာဏကာယေ စတ္တာရော ခန္ဓာ လဗ္ဘန္တိ။
ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ သညာ သညာက္ခန္ဓော။ စေတနာ
သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။

သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ သင်္ခတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ
ဝယမဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ ခယဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊
ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ။

စက္ခုဝိညာဏကာယေ = စက္ခုဝိညာဏ်ခေါင်းဆောင်
သော နာမ်တရားအစဉ်။ စတ္တာရော = လေးပါးကုန်သော။ ခန္ဓာ =
ခန္ဓာတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ = ရအပ်ကုန်၏။ ဝေဒနာ = ခံစားမှု
သဘောသည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော = ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်၏။ သညာ =

အာရုံကိုမှတ်သား ပါးနပ်မှုသဘောသည်။ သညာက္ခန္ဓော = သညာက္ခန္ဓာမည်၏။ စေတနာ = စေ့ဆော်တိုက်တွန်းမှု သဘောသည်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓော = သင်္ခါရက္ခန္ဓာမည်၏။ ဝိညာဏံ = အဆင်းကို သိမှုမြင်မှုသဘောသည်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော = ဝိညာဏက္ခန္ဓာမည်။

သဗ္ဗေ = ခပ်သိမ်းကုန်သော။ တေဓမ္မာ = ထိုစက္ခု၊ ဝိညာဏ် ခေါင်းဆောင်သော နာမ်တရားအစုတို့သည်။ သင်္ခတာ = အကြောင်းတရားတို့ ပေါင်းစုပြုပြင်အပ်တဲ့ တရားတို့ပါတကား။ (အကြွင်း ရှေးနည်းအတူ အနက်ပေးပါလေ)

ဤကဲ့သို့ စက္ခုဝိညာဏ် ခေါင်းဆောင်သော နာမ်တရားအစုကို ရှုသကဲ့သို့ ကြွင်းကျန်သော သောတဝိညာဏ်၊ ယာနဝိညာဏ်၊ ဇိဝ္ဗာဝိညာဏ်၊ ကာယဝိညာဏ်၊ မနောဝိညာဏ်တို့ ခေါင်းဆောင်သော နာမ်တရားအစုငါးပါးတို့ကိုလည်း ရှုဆင်ခြင်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤရှုဆင်ခြင်ပုံကို လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဓာတ်ခြောက်ပါး သိမ်းဆည်းပုံ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မှီ၍ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒါကြောင့် ဒီသတ္တမအဖြေအတွက်

(၇) ကြိုးစားလုံ့လ၊ ဝီရိယထန်ပြင်း၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တူးခြင်းခေါ်ရာ။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

အဋ္ဌမပြဿနာအဖြေ

“အဘိက္ခဏ = မရပ်မနားတူးခြင်း” ဆိုတာ ဝိပဿနာ ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်ပြီး သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လဝီရိယတရား မရပ်မနား ဖြစ်စေ တာပါပဲ။ ဤကဲ့သို့တူးတော့ “မင်းတုပ်ကြီးကို “တွေ့တယ်” တဲ့ ဘုရား။ “ကာ လင်္ဂီ = မင်းတုပ်ဆိုတာ ဘာပါလဲဘုရား”လို့ လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက

လင်္ဂီတံ ခေါ ဘိက္ခု အဝိဇ္ဇာယေ+တံ အဓိဝစနံ၊
ဥက္ခိပ လင်္ဂီ ပဇဟ အဝိဇ္ဇံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ
အာဒါယာတိ အယ+ မေတဿ အတ္ထော။

ဘိက္ခု = ချစ်သားရဟန်း။ လင်္ဂီခေါဇတံ = မင်းတုပ် ဆိုသော ဤအမည်သည်။ အဝိဇ္ဇာယ = မောဟ၏။ အဓိဝစနံ = အမည်တည်း။ ဥက္ခိပ လင်္ဂီ = မင်းတုပ်ကြီးကို မြှောက်ပစ်လိုက် ဆိုသည်မှာ။ အဝိဇ္ဇံ = မောဟကို။ ပဇဟ = စွန့်ပယ်လိုက်လော့။ သုမေဓ = ပညာဉာဏ်ရှိ၊ ငါတပည့်။ သတ္ထံ = ထက်လှစွာသော တူးရှင်းကို။ အာဒါယ = စွဲကိုင်၍။ အဘိက္ခဏ = မရပ်မနားသင် ချစ်သားတူးပါလေ။ အယံ = ဤသည်ကား။ မေတဿ = ဤအဋ္ဌမပြဿနာ၏။ အတ္ထော = ဆိုလိုရင်းအနက်ပေတည်း။

ဘယ်လို စွန့်ပစ်ရမည်လဲဆိုရင် အဝိဇ္ဇာဟူသည်မှာ သစ္စာလေးပါးကို မသိခြင်း = မောဟကို အဝိဇ္ဇာလို့ ခေါ်တယ်။ သစ္စာလေးပါးကို မသိသရွေ့တော့ အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်နေမှာပဲ။ သစ္စာ လေးပါးကို သိအောင် အားထုတ်ပေါ့။ အကျဉ်းအားဖြင့် ဓမ္မ ခကြော၌ လာသည့်အတိုင်း၊ အကျယ်အားဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာ နသုတ်၌ လာသည့်အတိုင်း၊ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတ ရားပဲ၊ သမုဒယသစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတရားပဲ၊ နိရောဓ

သစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတရားပဲ၊ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာ ဤတရား ဤတရားပဲလို့ သိအောင် အားထုတ်လျှင် အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော မင်းတုပ်ကို ကလော်ပစ်လိုက်တာပါပဲ။

အဝိဇ္ဇာနှင့်မင်းတုပ် ဘာကြောင့် တူရသလဲ။ အဖြေကား- မြို့တံခါး (မိမိတို့နဲ့ အနီးစပ်ဆုံး ဆိုလျှင်) အိမ်တံခါး ဆိုကြပါစို့။ အိမ်တံခါးမှာ တံခါးရွက်ကလေး စေ့ထားရုံမျှ စေ့ထားလျှင် အပြင်ကလူ ဝင်လို့ဖြစ်တယ်။ မင်းတုပ်ချထားလျှင် အပြင်ကလူ ဝင်မဖြစ်ဘူး။ ထို့အတူ ဒီခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှာ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော မင်းတုပ်ချထားပြီးဆိုရင် (အတွင်းကလူ အပြင်ထွက် မဖြစ်၊ အပြင်ကလူ အတွင်းဝင် မဖြစ်သလိုပဲ) ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာ ဟာ အပြင်ခန္ဓာ+အတွင်းခန္ဓာများကို မမြင်တော့ဘူး။ တစ်နည်း အားဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာတည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အသွားအလာ ပိတ်ကုန်တယ်။ ဒါကြောင့် မင်းတုပ်နှင့် အဝိဇ္ဇာ တူတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူတယ်။ အဲဒီ မင်းတုပ် = အဝိဇ္ဇာကို ပယ်ပစ်ရမည်လို့ဆိုလိုတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီ အဋ္ဌမအဖြေအတွက်-

- (ဂ) အဝိဇ္ဇာကား၊ ပိတ်ကာ မင်းတုံး (တုပ်)၊ စံတနုန်းတည့်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

နဝမပြဿနာအဖြေ

တစ်ဖန် ဆက်တူးတော့ “ဥဒ္ဓုမာယိကဖားပွကို တွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။ “ကာ ဥဒ္ဓုမာယိကာ = ဥဒ္ဓုမာယိကဖားပွဆိုတာ ဘယ်ဟာပါတုန်းဘုရား” လို့လျှောက်ထားချက်အတွက်

မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ဖြေတော်မူတယ်။

ဥဒ္ဓုမာယိကာတိ ခေါ ဘိက္ခု ကောဓု+ပါယာသ
ဿေ+တံ အဓိဝစနံ။

ချစ်သား... ဥဒ္ဓုမာယိက ဖားဆိုတာ ဒီခန္ဓာကိုယ် ထဲမှာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပူပူပန်ပန် ဖြစ်ပေါ်တတ်တဲ့ အမှက် ဒေါသကို ဥဒ္ဓုမာယိကဖားလို့ခေါ်တယ်။ ဥဒ္ဓုမာယိကဖားကြီးကို ကလော်ပစ်လိုက် ဆိုတာက အဲဒီအမှက်ဒေါသတရားကို မြန်မြန် ပယ်ပစ်လိုက်။ အနာဂါမိဖိုလ် မြန်မြန်ရောက်အောင် ကြိုးစားလို့ ပြောတာ။

ဥဒ္ဓုမာယိကဖားနဲ့ အမှက်ဒေါသ ဘယ်လိုတူသလဲဆိုရင် ဥဒ္ဓုမာယိကဖားဆိုတာ နဂိုပကတိက ငယ်ငယ်လေးရယ်၊ လက်သည်းခွံလောက်ပဲရှိတယ်၊ သစ်ရွက်ခြောက်ကြား၊ ချုံကြား၊ နွယ်ကြားထဲမှာ နေတတ်တယ်။ သူ့ဘာသာ သူနေရင် ကိစ္စမရှိဘူး တစ်ဦးဦးက တုတ်တောင်ဝှေး စသည်ဖြင့် ရိုက်မိခိုက်မိလျှင် သူက စိတ်ဆိုးပြီး တဖြည်းဖြည်း ကြီးကြီးလာလိုက်တာ ဥသျှစ်သီးမှည့် ကြီးလောက် ဖြစ်လာတယ်တဲ့။ သူ့မှာ နဂိုရှိတဲ့ ခြေထောက်က လေးတွေ ငယ်ငယ်ရယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ပွပွလာလို့ တော်တော်ကြာ တော့ ခြေမိုးမျှော် ပက်လက်ဖြစ်နေတယ်။ ကြပ်ကြပ်စိတ်ဆိုး တော့ သူမသွားနိုင်ပဲ ကျီးတို့ ခွေးတို့ရဲ့ အစားခံရတယ်။

ထို့အတူပဲ အမှက်ဒေါသဆိုတဲ့ တရားဟာ ကိုယ့်သန္တာန် မှာ ဖြစ်လာပြီဆိုရင် ထိုအချိန်မှာ ရပ်ရင်ရပ်၊ မရပ်ပဲနဲ့ ဒီအချိန် မှာ မနှိမ်နိုင်လို့ရှိရင် ပါးစပ်ကို မှိတ်ပိတ်ထားတယ်။ အံကို ကြိတ်ထားတယ်။ အံကြိတ်တဲ့ အခြေအနေရောက်တဲ့အခါ “ဪ... ငါက အံကြိတ်တာ မတော်ပါတကား၊ ဒီဒေါသကို

ဒီကပဲ ရပ်ဆိုင်းမှ ပါလား” လို့ ယောနိသောမနသိကာရ ရပြီး ဒီဒေါသကို နှိမ်ရင် နှိမ်၊ မနှိမ်လျှင် မျက်စောင်းထိုးပြီး ကြည့်လာမယ်။ မျက်စောင်းထိုးရင်းက ရပ်ရင်ရပ်၊ မရပ်ရင် တုတ်လက်နက် စသည်ကို ရှာပြီး ဆွဲမိဆွဲရာ ကိုင်မိကိုင်ရာ ကိုင်လာမယ်။ အဲဒီက ရပ်ရင်ရပ်၊ မရပ်ရင် ကိုယ့်လက်က တုတ်ကို၊ ဓားကိုကိုင်ပြီး ဟိုတစ်ဖက်သားကို ကိုယ်စောင်း သွားတိုက်လိမ့်မယ်။ ဒီအချိန်မှာ မိမိရဲ့ဒေါသကို နှိမ်နိုင်လျှင်နှိမ်၊ ကိုယ်ကမနှိမ်နိုင်ပဲ ဟိုက တစ်ဖန်ပြန်ပြီး ကိုယ်စောင်းတိုက်လာတဲ့အခါ ကိုယ်က ရိုက်တယ်၊ ခုတ်တယ်၊ လူတစ်ဖက်သား မတော်မလျော် ဖြစ်သွားပြီဆိုတဲ့ အခါ “အင်း. . . ငါလည်း သေရမှာ အတူတူ သူများလက်နက်နဲ့ တော့ မသေဘူး” ဆိုပြီး ကိုယ့်တုတ်နဲ့ ကိုယ်ပြန်ရိုက်၊ ကိုယ့်ဓားနဲ့ ကိုယ်ပြန်ထိုးတော့တယ်။

အဲဒီလို သူရောက်ကိုယ်ပါ ဒုက္ခရောက်ရတဲ့အဖြစ်မျိုး ရောက်မှ ဒေါသရဲ့ စခန်းက သိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် အမျက်ဒေါသတရားကို ဥဒ္ဓုမာယိကဖားပွလို့ ခေါ်တယ် ချစ်သား။ အဲဒီဖားပွကိုကလော်ပစ်လိုက်လို့မြတ်စွာဘုရားကဟောတာဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဒီနဝမ အဖြေအတွက်-

(၉) ဟုန်းဟုန်းတက်ကြွ၊ မျက်ကောဓမူ၊ ဖားပွဟူဘိ။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

ဒသမ ပြဿနာအဖြေ

တစ်ဖန် ဆက်တူးတော့ “ဒွိဓာပထ = လမ်းနှစ်ခုကို

တွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။ “ကော ဒွိဓာပထော = လမ်းနှစ်ခွ ဆိုတာ ဘာပါတုန်းဘုရား” လို့ လျှောက်ထားတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရား က ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်မူတယ်။

ဒွိဓာပထောတိ ခေါ ဘိက္ခု ဝိစိကိစ္ဆာယေ+တံ အဓိဝစနံ၊ ဥက္ခိပ ဒွိဓာပထံ ပဇဟ ဝိစိကိစ္ဆံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယာတိ အယ+မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား.. ဒွိဓာပထ = လမ်းနှစ်ခွဆိုတာ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ လမ်းနှစ်ခွကို ကလော်ပစ်လိုက်ဆိုတာက ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိငါ့တပည့်... ထက်လှစွာသော တူးရွင်းကို စွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်ချစ်သား တူးပါလေ။ ဤကား ဒသမ ပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်းအနက် ဖြစ်သည်။

ဝိစိကိစ္ဆာ ဆိုတာက ဥပမာ ဘုရားနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောရလျှင် “သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဆိုတာ ရှိမှ ရှိပါလေစ၊ ရှိပဲ ရှိလေ သလား၊ မရှိဘဲ မရှိလေသလား” ဤကဲ့သို့ လှေ့နံနှစ်ဘက်နင်း မရှိတစ်ဘက်၊ ရှိတစ်ဘက်နဲ့ နှလုံး၊ နှစ်ခွဖြစ်တဲ့ အဖြစ်မျိုးကို ဝိစိကိစ္ဆာလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါလမ်းနှစ်ခွပါတဲ့၊ အဲဒီဝိစိကိစ္ဆာခေါ်တဲ့ လမ်းနှစ်ခွကို သင်ချစ်သားပယ်ရှားရမည်။ ပယ်ရှားပြီး ရှေ့ဆက် တူးဆိုတာ “အဲဒီ ဝိစိကိစ္ဆာကိုလည်းပယ်၊ ပယ်ပြီးသကာလ ယခင်က တောင်ပို့ကြီးကို ဆက်တူးသလို ပထဝီကောဠာသ၊ အာပေါကောဠာသ၊ တေဇောကောဠာသ၊ ဝါယောကောဠာသ ကို့ကို လက္ခဏာယာဉ် သုံချက်တင်ပြီး ဆင်ခြင်ပွားများရမည် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဒသမအဖြေအတွက်-

(၁၀) ယုံမှားရှိသား၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ လမ်းနှစ်မြွှာတည်း။
ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထား ကြပါလေ။ ။

ဧကောဒသမ ပြဿနာအဖြေ

တစ်ဖန် ဆက်တူးတော့ “စင်္ဂဝါရ = ရေစစ်၊ ပြာစစ်ကို တွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။ “ကိံ စင်္ဂဝါရံ = ရေစစ်၊ ပြာစစ်ဆိုတာ ဘာပါတုန်းဘုရား” လို့ လျှောက်ထားချက်အတွက် မြတ်စွာဘုရား က ဤကဲ့သို့ ဖြေတော်မူတယ်။

စင်္ဂဝါရန္တိ ခေါ် ဘိက္ခု ပဉ္စန္ဓေ+တံ နီဝရဏာနံ အဓိဝစနံ၊ သေယျထိဒံ၊ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏဿ ဗျာပါဒနီဝရဏဿ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏဿ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏဿ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏဿ။ ဥက္ခိပ စင်္ဂဝါရံ ပဇဟ ပဉ္စ နီဝရဏော၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ+မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား.. ။ စင်္ဂဝါရ = ရေစစ်၊ ပြာစစ်ဆိုတာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ၊ ဗျာပါဒနီဝရဏ၊ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ ဤနီဝရဏငါးပါးတို့၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ ရေစစ် = ပြာစစ်ကို ဖယ်ပစ်လိုက်ဆိုတာက နီဝရဏငါးပါးကို ပယ်ပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့တပည့်.. ထက်လှစွာသော တူးရွင်းကို စွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်ချစ်သားတူးပါလေ။ ဤကား ဧကောဒသမ ပြဿနာ၏ လိုရင်း အနက်ဖြစ်သည်။

ရေစစ် = ပြာစစ်နဲ့ နီဝရဏငါးပါး ဘယ်လိုတူသလဲ ဆိုလျှင် ခဝါသည်များ ရေစစ်လို့ပြောတဲ့ ခါရပရိသာဝန =

ပြာစစ်ကိုခေါ်တယ်။ အဲဒီ ရေစစ်၊ ပြာစစ်ထဲကို ရေတစ်အိုး လောင်းထည့်လိုက်လျှင် တစ်အိုးလုံးအောက်သို့ လျှောကျသွားတယ်။ အိုးပေါင်း ရာ၊ ထောင်၊ သောင်း လောင်းလောင်းသမျှ ဒီရေစစ်၊ ပြာစစ်ထဲမှာ ရေမတည်ဘူး။ လျှောကျသွားတယ်။ ထို့အတူပဲ ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ နီဝရဏတရားတွေ ရှိနေသရွေ့ တော့ နီဝရဏကိုမပယ်ဘဲသာဖြင့် ဒါနကုသိုလ်ကို လောင်းထည့်လဲ မတည်ပါဘူး။ သီလကုသိုလ်၊ ဘာဝနာကုသိုလ်တို့ကို လောင်းထည့်လဲ မတည်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် နီဝရဏသည် ရေစစ် ပြာစစ်နဲ့ တူတယ်။ အဲဒီ နီဝရဏတည်းဟူသော ရေစစ်၊ ပြာစစ်ကို တဒင်္ဂပဟာန်၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်တို့ဖြင့် ပယ်နိုင်သတ်နိုင်မှသာလျှင် ကုသိုလ်တည်းဟူသော ရေစင်ရေအေးတွေ ဤခန္ဓာကိုယ်၌ တည်နိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဧကာဒသမ အဖြေအတွက်-

(၁၁) ငါးဖြာနီဝရဏ၊ ရေစစ်ပြုလော့။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

ဒွါဒသမ ပြဿနာအဖြေ

ဆက်လက်တူးတော့ “ကုမ္မ = လိပ်ခုံးကို တွေ့တယ်” တဲ့ ဘုရား။ “ကော ကုမ္မော = လိပ်ခုံးဆိုတာ ဘာပါတုန်းဘုရား” လို့ လျှောက်ထားချက်အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤကဲ့သို့ ဖြေတော် မူတယ်။

ကုမ္မောတိ ခေါ ဘိက္ခု ပဉ္စဇ္ဇေ+တံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ အဓိဝစနံ၊ သေယျထိဒံ၊ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓဿ ဝေဒနပါဒါ

နက္ခန္ဓဿ သညုပါဒါနက္ခန္ဓဿ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓဿ
ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓဿ၊ ဥက္ခိပ ကုမ္မံ ပဇဟ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ၊
အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္တံ အာဒါယာတိ အယ+မေတဿ
အတ္ထော။

ချစ်သား... ကုမ္မံ = လိပ်ခုံးဆိုတာ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ၊
ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊
ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာ (၅)ပါးတို့၏ အမည်ဖြစ်
တယ်။ လယ်ခုံးကိုဖယ်ပစ်လိုက်ဆိုတာက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး
တို့ကို ပယ်ပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့တပည့်... ထက်လှစွာ
သော တူးရွင်းကိုစွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်ချစ်သား တူးပါလေ။
ဤကား ဒွါဒသမ ပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ဖြစ် သည်။

ပကတိလိပ်မှာ ဦးခေါင်း၊ လက်နှစ်ဘက်၊ ခြေနှစ်ဘက်လို့
အင်္ဂါငါးပါးရှိသလို သင်္ခါရတရားအစုဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မမှာ
လည်းပဲ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်လို့ အစုငါးခု
ရှိတဲ့အတွက် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို လိပ်ခုံးလို့ ခေါ်တယ်ချစ်
သား။

အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတည်းဟူသော လိပ်ခုံးကိုလည်း
ဆရာက “ဥက္ခိပ ကုမ္မံ=လိပ်ခုံးကို ကလော်ပစ်လိုက်” လို့ပြော
တယ်။ လက်ရှိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို တုတ်နဲ့ ကလော်ပစ်
ရမှာလား၊ မဟုတ်ပါ။ အမှန်မှာ မြတ်စွာဘုရားက “သင်ချစ်သား
တို့... ရုပ်ကို စွန့်ပစ်ကြ” ဆိုတာ ရုပ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်တဲ့
တဏှာလောဘကို စွန့်ပစ်ရမှာ၊ ခန္ဓာ(၅)ပါးတို့ကို စွန့်ပစ်ကြ
ဆိုတာ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးကို တွယ်တာတပ်မက်နေတဲ့
တဏှာလောဘကို စွန့်ပယ်ကြလို့ ဟောတော်မူတာ။

ဒါကြောင့် ဒီ ဒွါဒသမ အဖြေအတွက်-

(၁၂) ပဉ္စဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာကို၊ ပမာလိပ်ပုံ၊ ဟောမိန့်
တုံရှင်း။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

ဧကရသမပြဿနာအဖြေ

ဆက်လက်တူးတော့ “အသိဿနာ = သားလှီးဓားနဲ့ စဉ်း
တီတုံးကို တွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။ “ကာအသိဿနာ = စဉ်းတီးတုံး
ဆိုတာ ဘာပါလဲဘုရား” လို့ လျှောက်ထားချက်အတွက်
မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ဖြေတော်မူတယ်။

အသိဿနာတိ ခေါ် ဘိက္ခု ပဉ္စဇ္ဇေ+တံ ကာမဂုဏာနံ
အဓိစဝနံ စက္ခုဝိညေယျာနံ ရူပါနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပါနံ
ပိယရူပါနံ ကာမူပသံဟိတာနံ ရဇနီယာနံ၊ သောတဝိညေ
ယျာနံ သဒ္ဓါနံ။ ပ။ ဃာနဝိညေယျာနံ ဂန္ဓာနံ။ ပ။
ဇိဝှိဝိညေယျာနံ ရသာနံ။ ပ။ ကာယဝိညေယျာနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ
ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပါနံ ပိယရူပါနံ ကာမူပသံဟိတာနံ
ရဇနီယာနံ။ ဥက္ခိပ အသိဿနံ ပဇဟ ပဉ္စ ကာမဂုဏော၊
အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ+မေတဿ
အတ္ထော။

ချစ်သား... စဉ်းတီတုံး ဆိုတာ မျက်စိဖြင့် သိအပ်သော
အဆင်းမျိုးစုံရူပါရုံ၊ နားဖြင့် သိအပ်သော အသံမျိုးစုံသဒ္ဓါရုံ၊
နှာခေါင်းဖြင့် သိအပ်သော အနံ့မျိုးစုံဂန္ဓာရုံ၊ လျှာဖြင့် သိအပ်

သော အရသာမျိုးစုံရသာရုံ၊ ကိုယ်ဖြင့်တွေ့ထိအပ်သော အတွေ့မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ။ ဤအာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ စဉ်းတီတုံးကြီးကို ဖယ်ပစ်လိုက် ဆိုတာက ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့ကို ပယ်ရှားပစ်လိုက်။ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့ တပည့် . . . ထက်လှစွာသော တူးရွင်းကိုစွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်ချစ် သားတူးပါလေ။ ဤကား တေရသမပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ဖြစ်သည်။

စဉ်းနှီးတုံးဆိုတာ အာရုံငါးပါးကာမဂုဏ်တရားတို့ကို ခေါ်တယ်။ အဲဒီအာရုံငါးပါး စဉ်းနှီးတုံးပေါ်မှာ ကိလေသာတည်းဟူသော သားလှီးဓားနဲ့ အာရုံငါးပါး လိုက်စားတဲ့ သတ္တဝါတွေ ရိတ်ရိတ်လှီးပြီး အနှိပ်စက်ခံနေရတယ်။ ဒါကြောင့် အာရုံငါးပါးသည် စဉ်းနှီးတုံး၊ အာရုံငါးပါး လိုက်စားတဲ့ တဏှာသည် သားလှီးဓား၊ စဉ်းနှီးတုံးကြီးကို ဖယ်ပစ်လိုက်ဆိုသည်မှာ အာရုံငါးပါးကို လိုက်စားတွယ်တာတဲ့ တဏှာလောဘကို ပယ်ရမည်ဟု ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီ တေရသမ အဖြေအတွက်-

(၁၃) အာရုံငါးချက်၊ ကာမစက်မှု၊ သန်လျက်ပုံနှုန်း၊
စဉ်း နှီးတုံးတည်း။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

စုဒ္ဓသမ ပြဿနာအဖြေ

စဉ်းနှီးတုံးဟိုဘက် ဆက်လက်တူးတော့ “မံသပေသိ = အသားတစ်ကိုးတွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။ “ကာ မံသပေသိ = အသား

တစ် ဆိုတာ အဘယ်ပါနည်းဘုရား” လို့ လျှောက်ထားချက် အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

မံသပေသီတိ ခေါ် ဘိက္ခု၊ နန္ဒီရာဂဿေ+တံ အဓိဝစနံ။ ဥက္ခိပ မံသပေသီ ပဇဟ နန္ဒီရာဂံ၊ အဘိက္ခဏ သုမေဓ သတ္ထံ အာဒါယာတိ အယ+မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား.. . အသားတစ်ဆိုတာ နန္ဒီရာဂခေါ်တဲ့ သမုဒယ သစ္စာ တဏှာလောဘရဲ့ အမည်ဖြစ်တယ်။ အသားတစ်ကို ဖယ် ပစ်လိုက်ဆိုသည်မှာ နန္ဒီရာဂတဏှာလောဘကို ပယ်လိုက်၊ ပညာဉာဏ်ရှိ ငါ့တပည့်.. . ထက်လက်စွာသော တူးရွင်းကို ဆွဲကိုင်၍ မရပ်မနား သင်ချစ်သား တူးပါလေ၊ ဤကား စုဒ္ဒသမပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ဖြစ်သည်။

အဘယ်ကြောင့် နန္ဒီရာဂခေါ် တဏှာလောဘသည် အသားတစ်နှင့် ဥပမာတူသနည်းဟူမူ ပကတိအသားတစ် တစ်ခုခုကို နံရံသို့ ပစ်လိုက်လျှင် နံရံ၌ငြိကပ်နေတယ်။ အိုးဘေးသို့ ပစ်လိုက်ရင် အိုးဘေး၌ ငြိကပ်နေတယ်။ ပကတိအသားတစ် သည် မိမိရောက်ရာနေရာ၌ ငြိကပ်နေသကဲ့သို့ နန္ဒီရာဂခေါ် တဏှာလောဘလည်း အဆင်းရူပါရုံနှင့် တွေ့လျှင် ထိုရူပါရုံ၌ တွယ်တာငြိကပ်၏။ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌာဗ္ဗာရုံ နှင့် တွေ့လျှင် ထိုအာရုံတို့၌ ငြိကပ်တွယ်တာ၏။ ထို့ကြောင့် နန္ဒီရာဂခေါ် တဏှာလောဘကို အသားတစ်လို့ခေါ်ရတယ်။ ထိုအသားတစ်နှင့်တူသော နန္ဒီရာဂတဏှာကို ပယ်ရှားရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဒါကြောင့် ဒီစုဒ္ဒသမ အဖြေအတွက်-

(၁၄) သားတုံးဟူဘိ၊ စွဲကပ်ငြိသား၊ နန္ဒီရာဂ၊ စွန့်ခွာ
မှလျှင်။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူထားကြပါလေ။

ပန္နရသမ ပြဿနာ

အသားတစ်ရံ ဟိုဘက် ဆက်၍တူးတော့ “နာဂ = လည်
ရေးသုံးရစ်နဲ့ နဂါးမင်းကို တွေ့တယ်” တဲ့ဘုရား။ “ကော နာဂေါ=
လည်ရေးသုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါးဆိုတာ အဘယ်ပါနည်းဘုရား” လို့
လျှောက်ထားချက်အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ ဖြေတော်
မူတယ်။

နာဂေါတိ ခေါ် ဘိက္ခု၊ ဒီဇာသဝသေ+တံ
ဘိက္ခုနော အဓိဝစနံ။ တိဋ္ဌတု နာဂေါ၊ မာ နာဂံ ယဋ္ဌေသိ၊
နမော ကရောဟိ နာဂဿာတိ အယ+မေတဿ အတ္ထော။

ချစ်သား... လည်ရေးသုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါးမင်းဆိုတာ
အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာရဟန်း၏ အမည်ဖြစ်တယ်။ ရဟန္တာ
သခင်အရှင်သူမြတ်သည် တည်မြဲတည်ရှိပါစေ၊ ရဟန္တာတည်းဟူ
သော လည်ရေးသုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါးမင်းကို မထိပါနဲ့၊ ရဟန္တာတည်း
ဟူသော လည်ရေးသုံးရစ်ရှိတဲ့ နဂါးမင်းကို ရှိခိုးလေ၊ ဤကား
ပန္နရသမပြဿနာ၏ ဆိုလိုရင်းအနက်ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရားက ဆယ့်ငါးခုမြောက် ပြဿနာအရ “နဂါး
ဆိုတာ အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာအရှင်သူမြတ်ကို ခေါ်တယ်၊
အဲဒီနဂါးကိုမထိပါနဲ့၊ အဲဒီနဂါးကိုရှိခိုးရမယ်၊ အဲဒီ နဂါးထိန်း

စောင့်တဲ့ပစ္စည်းကိုရလို့ရှိရင် ဆွေခန့်ဆက်မျိုးခန့်ဆက် စားသုံး
လို့ မကုန်ဘူးလို့ ဟောတော်မူတယ်။ အဲဒီ ဗုဒ္ဓနာဂအား ရှိခိုးပုံကို
အဋ္ဌကထာက-

ဗုဒ္ဓေါ သော ဘဂဝါ ဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
ဒန္တော သော ဘဂဝါ ဒမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
သန္တော သော ဘဂဝါ သမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
တိဏ္ဍော သော ဘဂဝါ တရဏာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊
ပရိနိဗ္ဗုတော သော ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

အဲဒီလို ထောမနာ ပဏာမဖြင့် ရှိခိုးရမည့်အကြောင်း
ဖွင့်ပြထားတယ်။ တရားပွဲအစတုန်းက ရှိခိုးခဲ့ပြီးပြီ၊ ပြန်၍ ဖွင့်
ကြည့်ပါလေ. . .

ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများစုဖြစ်တဲ့ အမျိုးသားအမျိုး
သမီးတို့ အဖို့မှာကား “နမေ၊ နမော၊ နမာမိ = ရိုသေမြတ်နိုး
ရှိခိုးပါ၏” ဤကဲ့သို့ ဆို၍ ဝန္တနာပဏာမဖြင့် ရှိခိုးရမှ မြန်မြန်ရှက်
ရှက် အားရကြတယ်။ ထိုသို့ ရှိခိုးနိုင်ရန် အဋ္ဌကထာအလိုကျ
အကြောင်းအရာငါးချက် ဖော်ပြ၍ -

ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓာယ ဒေသေတိ၊
ဒန္တော ယော ဒမထာယ စ၊
သမထာယ သန္တော ဓမ္မံ၊
တိဏ္ဍောဝ တရဏာယ စ။
နိဗ္ဗုတော နိဗ္ဗာနတ္ထာယ၊
တံ လောကသရဏံ နမေ။ ။

ဤဂါထာဖြင့် ရှိခိုး၍ တရားပွဲ သိမ်းကြရအောင်
ဒါကြောင့် ပန္နရသမ ပြဿနာရဲ့ အဖြေအတွက်-

(၁၅) အာသဝကင်းကွာ၊ ရဟန္တာမူ၊ ပမာနဂါး၊
ဟောမိန့် ကြားသည်၊ ဆယ့်ငါး ပြဿနာ
ရပ်တည်း။

ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကို မှတ်ယူကြပါလေ။

အရှင်ကုမာရကဿပ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ဤ ဝဗ္ဗိကသုတ္တန်သည် အရှင်ကုမာရကဿပအဖို့ ကမ္မ
ဌာန်းပင် ဖြစ်ပါ၏။ မထေရ်မြတ်သည် ဤသုတ္တန်ကို ကမ္မဌာန်း
ပြု၍ ဝိပဿနာတရား ပွားများကြိုးကုတ်အားထုတ်တော်မူ၍
အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူပြီလို့ ဤသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌက
ထာ အဆုံးမှာ ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။ အရှင်ကုမာရကဿပ ကိုယ်
တိုင်ကလည်းပဲ ကိုယ်တော်ရဲ့ အပဒါန် နောက်ဆုံးမှာ-

ဝဗ္ဗိကသဒိသံ ကာယံ၊ သုတ္တာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ၊
တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ အနုပါဒါယ သဗ္ဗသော။

ဗုဒ္ဓေန = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ၊ အမည်ရတဲ့၊ လောကထွတ်ထား၊
မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကာယ = ကရဇခေါ်ဆို၊ ဤသည့်ကိုယ်ကို။
ဝဗ္ဗိကသဒိသံ = တောင်ပို့နှင့်တူ၏ဟူ၍။ ဒေသိတံ = အကျယ်
တရား ဟောကြားအပ်သည်ကို။ သုတ္တာ = သဒ္ဓါနားဖြင့် နာကြား
ရပါ၍၊ (ဝါ) နာကြားရသောကြောင့်။ တတော = ထိုအချိန်မှ
နောက်ကာလ၌။ မေ = ငါ၏။ စိတ္တံ=စိတ်သည်။ အနုပါဒါယ =

တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မစွဲလမ်းမှု၍။ သဗ္ဗသော = ခပ်သိမ်းဥဿုံ
အလုံးစုံသော အာသဝေါ တရားတို့မှ။ ဝိမုစ္စိ = ကျွတ်လွတ်ခဲ့
လေပြီ။ . . လို့ ဝန်ခံ မိန့်ကြားတော်မူခဲ့တယ်။

ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးရရှိတော်မူခြင်း

ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပြီးတဲ့ နောက်တစ်ချိန်မှာ ပါယာသိ
မည်သော မဟာရာဇာ စော်ဘွားမင်းတစ်ဦးရဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို
(၁၅)ပါးသော ဥပမာတို့ဖြင့် အဆန်းတကြယ် ဟောပြောခြေ
ချွတ်စင်ကြယ်စေတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီလို (၁၅)ပါးသော ဥပမာ
တို့ဖြင့် “ပါယာသိရာဇည သုတ္တန်(*)ကို အကျယ်တဝင့် ဟော
ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်များအား
ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးချီးကျူးပေးအပ်တော်မူသောအခါ-

ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခုနံ စိတြကထိ
ကာနံ ယဒိဒံ ကုမာရကဿပေါ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့။ ယဒိဒံ =
ယော အယံ ကုမာရကဿပေါ = အကြင်ပသေနဒီ ကောသလ
မင်းတရား၏ ကိစ္ဆိမသားဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကုမာရမင်းသားဟု
ခေါ်ဆိုရတဲ့ ကဿပရဟန်းသည်။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ ဧတံ-ဧသော
ကုမာရကဿပေါ = ဤကုမာရကဿပရဟန်းသည်။ စိတြက
ထိကာနံ = ဥပမာ+ဥပမေယျ အကြောင်း+အကျိုး အမျိုးမျိုး
ဖော်ပြ၍ ဆန်းကြယ်စွာတရားဟောကြားကြကုန်သော။ မမ
သာဝကာနံ ဘိက္ခုနံ = ငါဘုရား၏ တပည့်သားသာဝက ရဟန်း

(*) ဒီယနိကာယ်၊ မဟာဝဂ္ဂ ၂၀၀၊ ပါယာသိရာဇညသုတ်။

တော်တို့အနက်။ အဂ္ဂံ-အဂ္ဂေါ = အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ပေတည်း။

ဤကဲ့သို့ စိတြကထိက အရာမှာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးကို မြတ်စွာ ဘုရား ချီးကျူးခန့်အပ်တော်မူတယ်။ ဤတွင် ဝဓိကသုတ္တန် ဆုံး၍ ထိုသုတ္တန်လာအတိုင်း ဘုရားသဗ္ဗညုကို ရှိခိုး၍ တရားသိမ်းကြစို့ . . ။

ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓာယ ဒေသေတိ၊

ဒန္တော ယော ဒမထာယ စ၊

သမထာယ သန္တော ဓမ္မံ၊

တိဏ္ဏောဝ တရဏာယ စ။

နိဗ္ဗုတော နိဗ္ဗာနတ္ထာယ၊

တံ လောကသရဏံ နမေ။ ။

လောကသရဏော = လောကသုံးပါး၏ ကိုးစားရာတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသော။ ယောနာဂေါ = ဗုဒ္ဓနာဂ၊ အမည်ရတော်သည့်၊ အစိန္တေယျ ထွတ်ထား၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ = သစ္စာလေးအင် ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်း သိမြင်တော်မူပြီးဖြစ်၍။ ဗောဓာယ စ = ကျွတ်ထိုက်သသူ၊ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့၊ ကိုယ်တူထင်လင်း၊ သိစေခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ ဒန္တော = ကိုယ်တော်ကပင် ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးဖြစ်၍။ ဒမထာယ စ = ကျွတ်ထိုက်သသူ၊ ဗိုလ် ဗိုလ်လူတို့၊ ကိုယ်တူမယွင်း၊ ယဉ်ကျေးကြစေခြင်းငှာလည်းကောင်း။ သန္တော = ကိုယ်တိုင်ကပင် ကိလေသာဟူ၊ အပူခပ်သိမ်း၊ ငြိမ်းအေးတော်မူပြီးဖြစ်၍။ သမထာယ စ = ကျွတ်ထိုက်သသူ၊ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့၊ ကိုယ်တူမယွင်း

ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ တိဇ္ဈောဝ = သံသရာ
 နက်ဝှမ်း၊ ယရက်ကြမ်းကို၊ ကူးသန်းထုတ်ချောက်၊ ကိုယ်တော်တိုင်
 ရောက်ပြီး ဖြစ်၍သာလျှင်။ တရဏာယစ = ကိုယ်တော့် ထပ်တူ၊
 ကျွတ်ထိုက်သူတို့၊ နိဗ္ဗာနာဝှမ်း၊ မှာဘက်ကမ်းသို့၊ ကူးသန်းထုတ်
 ချောက်၊ ရောက်ကြပါစေခြင်းအလို့ငှာလည်းကောင်း။ နိဗ္ဗတော =
 ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်၊ ဝင်စံရပ်သိမ်း၊ ကိုယ်တော်တိုင် အေးငြိမ်း
 တော်မူပြီးဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနတ္ထာယစ = ကိုယ်တော့်ထပ်တူ၊ ဝေနေလူ
 တို့၊ အပူခပ်သိမ်း၊ ငြိမ်းကြပါစေခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း။
 ဓမ္မံ = နေ့စဉ်လေးနက်၊ ဓမ္မစက်ကို။ ဒေသေတိ = ကရုဏာ
 ရှေ့ထား၊ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေ၏။ လောကသရဏံ = လော
 ကသုံးပါး၏ကိုးစားရာတစ်ဆူဖြစ်တော်မူသော။ တံနာဂံ = ဗုဒ္ဓနာဂ၊
 အမည်တော်ရသည့်၊ အစိန္တေယျ ထွတ်ထား၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား
 ကို။ နမေ-နမာမိ = ကိုယ် နှုတ် နှလုံး၊ သုံးပါးပျောင်းပျော့၊
 မာန်ကိုလျော့၍၊ ကန်တော့မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုးလျက်၊ ရှိခိုး
 ဦးညွတ်ပါ၏ မြတ်စွာဘုရား၊ မြတ်စွာ ဘုရား . . . ။

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု။

ဤသို့လျှင် ဝမ္ဘိကသုတ္တန် တရားဒေသနာကို ကြားနာ
 ရခြင်း = ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ သရဏဂုံ
 သီလတို့ကို ဆောက်တည်ရခြင်း = သီလမယကောင်းမှု ကုသိုလ်
 ကံ စေတနာ၊ ဝမ္ဘိကသုတ္တန်လာအတိုင်း မိမိတို့ ဉာဏ်အမြင်မီ
 ကြသမျှ ခန္ဓာငါးဝ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့ကို ဤကရုဏ်ကိုယ်ကို တောင်ပို့
 လှုံ့ဥပမာထား၍ ပထဝီဓာတ်အစု၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော
 ဓာတ်အစု လေးစိတ်လေးမြွှာ ကောဋ္ဌာသ ခွဲခြမ်းပြီးလျှင် တစ်ခု
 တစ်ခုသော ကောဋ္ဌာသအစု၌ ပါရှိသော ဆံပင်၊ မွေးညင်း အစရှိ

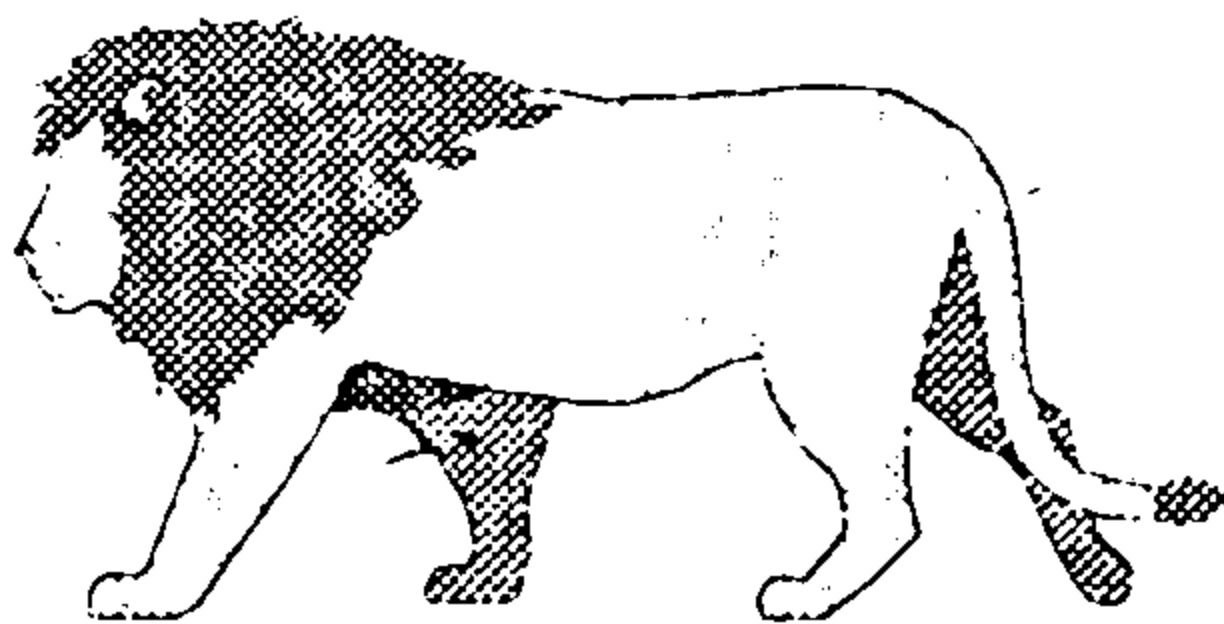
သော တစ်စု တစ်စုတို့ကို ပထဝီ၊ အာပေါ၊ ကေဇော၊ ဝါယော၊ ဘဏ္ဍ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ တည်းဟူသော ဓာတ်ရှစ်ပါး ရှစ်စိတ်ရှစ်မြွှာ ခွဲ၍ ထိုဓာတ်ရှစ်ပါးတရားတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဖြစ်ပုံကို ဉာဏ်အမြင်ငုံမိသမျှ ဆင်ခြင်ပွားများအားထုတ်ခြင်း၊ ကူးဆွဲခြင်း = ဘာဝနာမယကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာဋ္ဌနဝန်း အခွန်ရှည်စွာ ထွန်းပါစေခြင်းအကျိုးငှာ ကိန်းဝပ်တော်မူရာ ဂန္ဓကုဋီ တိုက်တော်နှင့်တကွ ဥဒ္ဒိဿရုပ်ပွားဘုရား စေတီတော်မြတ်ကို တည်ထားရခြင်း၊ သာသနာတော်၏ အညွန့် အညောက်ပေါက်ရောက် စည်ပင်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ရဟန်းလောင်းရှင်သာမဏေအား မကြာမီရက်အတွင်းဝယ် ရှစ်ပါးသောပရိက္ခရာတို့ဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်ရောက် ချီးမြှောက်ရခြင်း = သာသနာနုဂ္ဂဟ၊ မိမိတို့၏ ရင်၌ဖြစ်သော သားတို့ကို ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာတော်အတွင်း သာမဏေရ ပဗ္ဗဇ္ဇဘုံအရောက် ချီးမြှောက်ရခြင်း = သာသနာနုဂ္ဂဟ ကုသိုလ်စေတနာ၊ ဤသို့ပေါင်းအပ် များမြတ်သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် ဤဓမ္မိကသုတ္တန် ဒေသနာတော်၌ လာရှိသည့်အတိုင်း ဘုရားအလိုတော်ကျ ဤခန္ဓာကိုယ်ကို တောင်ပို့အရာ ဥပမာထား၍ ဤခန္ဓာကိုယ်၌ ထင်ရှားရှိကြသော ပထဝီ၊ အာပေါ၊ ကေဇော၊ ဝါယော ဓာတ်အစုလေးပါးခွဲခြားပြီးလျှင် ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသောတောင်ပို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာတည်းဟူသော ထက်စွာသော တူးရှင်းဖြင့် လေးစိတ်လေးမြွှာ၊ ရှစ်စိတ် ရှစ်မြွှာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ နှိုင်းကြပါစေကုန်သတည်း။

လေးစိတ်လေးမြွှာ ရှစ်စိတ်ရှစ်မြွှာကွဲအောင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြသဖြင့် အနုမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာတစ်ခွင်က

အစဉ်သဖြင့် ငုပ်ကိန်းလိုက်ပါလာခဲ့သည့် အဝိဇ္ဇာမောဟတည်း
 ဟူသော မင်းတုပ်တရား၊ သားတစ်နှင့် ဥပမာတူသည့် နန္ဒိရာဂ
 ဘဝတဏှာ၊ ဤဘဝဝဋ်မြစ်နှစ်ပါးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်နိုင်
 ကြပါစေကုန်သတည်း။ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝတဏှာတည်းဟူသော
 သံသရာ ရေသောက်မြစ်နှစ်ပါးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်တတ်သည့်
 အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကိုယ်စီကိုယ်ငှ ရောက်ကြ
 ပါစေ ကုန်သတည်း။ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ရောက်
 ကြရသော နောက်ဆုံးပစ္ဆိမဘဝဝယ် ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်၏
 အခြားမဲ့ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ၌မှ
 ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာတရားတို့ တစ်ဖန်
 မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အနုပ္ပါဒနိရောဓ၊ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်
 ကိုယ်စီ စံရပါစေကုန်သတည်း။ အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံ
 သဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခ
 ခပ်သိမ်း သံသရာမီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေ
 ကုန်သတည်း။ . . . ။

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု။

ဓမ္မိကသုတ္တန် တရားတော် ပြီးပါပြီ။

သဘိယသုတ္တန်တရားတော်

နမော ဗုဒ္ဓါယ။

(သိဒ္ဓဓိ) ။ ။ တရားရှာနည်းနှင့် တရားသဘော သက်ဝင် ကျင့်သုံးနည်းအတွက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အမည်ထူး ဂုဏ်ထူး အသီးသီး တို့ကို ဖော်ညွှန်းပေးကြားခြင်း။

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ သာသနာ ၂၅၁၁-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း (၁၀) ရက်နေ့ည မန္တလေးမြို့ မလွန်ဈေးဟောင်း ဆန်လှူအသင်းကြီး၏ ဆွမ်းဆန်တော် ရေစက်ချလှူဒါန်းပွဲ၌ ဟောကြား အပ်သော သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်လာ “သဘိယသုတ္တန် တရားတော်” . . . ။

ခဲယဉ်းစွာ နှလုံးသွင်းရသော သုတ္တန်

ဘုန်းကြီး ယခုဟောမည့်သုတ္တန်ကို သဘိယပရိဗိုဇ် အား ဟောတဲ့သုတ္တန်မို့လို့ “သဘိယသုတ္တန်” လို့ ခေါ်ပါ တယ်။ တခြားတခြားသောသုတ္တန်များကို လေ့လာကြည့်ည့် လိုက်လို့ရှိယင် လွယ်လွယ်နဲ့ နှုတ်တက်ရလွယ်တယ်။ ဒီ သဘိယသုတ္တန်ကြီးကျဟောတဲ့ တော်တော်ပဲခဲခဲယဉ်းယဉ်း ကျက်မှတ်ရွတ်ဆိုရတဲ့ သုတ္တန်ကြီးဖြစ်ပါတယ်။ စာပေနဲ့ ပက်သက်လို့ ဘုန်းကြီးများ အရေမလည်ခင်ပထမပိုင်းတုန်း ကာကော့ -

“တစ်နေ့ကို စာဘယ်လောက် ရအောင် ကျက်နိုင်

သလဲ” လို့ မေးရင် -

“တစ်နေ့ကို စာ(၆)ရွက်လောက်တော့ ရပါတယ်၊ ကျက်နိုင်ပါတယ်” လို့ (မိမိပါဠိတော်ကို စပြီး ဗြဟ္မဇာလ သုတ်ကို နှုတ်တက်အရ လေ့ကျက်စမ်းစဉ်က) တွေ့ခဲ့ရတဲ့ စာပေကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပြီး ထင်လဲထင်ခဲ့၊ ဖြေလည်းဖြေခဲ့ ပါတယ် . . . ။ ထိုနောက် တိပိဋကဓရစာမေးပွဲဝင်ရန် ဝိနည်းပါဠိတော်တို့ ကိုကျက်တဲ့အခါ ပဉ္စမမြောက် ဝိနည်း ပါဠိတော် ပရိဝါရပါဠိတော်ကို ကျက်တဲ့အခါ “ဆေးနည်းစာ” ကို ကျက်ရသည့်အလား လွယ်လွယ်နဲ့ နှုတ်တက်မရနိုင် တာကို ကိုယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရပါတယ်။

ထိုနည်းတူ တချို့တချို့ သုတ္တန်များကို နှလုံးသွင်း၍ နှုတ်တက်ရလွယ်သော်လဲ ယခု သဘိယသုတ္တန်ကျတော့ ပြိုပြိုငြင်ငြင်ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ကျက်ရ၊ နှလုံးသွင်းရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မတော်တဆ ချွတ်ယွင်းချက်များ ပါသွားခဲ့သော် သည်းခံပြီးတော့ နာယူကြပါ။

အရှင်မဟာကဿပ၊အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်တို့က-

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ
ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ - လို့ ဒီသုတ္တန်ကို တရားဦး စပေးလိုက်တယ်။

ယခု သဘိယသုတ္တန်ကို ဟောမည့်အချိန်မှာ ဘုရား

ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းမှာ ကိန်းအောင်း မွေ့လျော် နေတော်မူတဲ့အခိုက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသုတ္တန်ကိုဟောမည့်အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ် ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းမှာ နေတော်မူတဲ့ပုံကိုမုန်းပြီး အာရုံပြု ထားကြပါ ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သဘိယဿ ပရိဗ္ဗာ ဇကဿ ပုရာဏသာလောဟိတာယ ဒေဝတာယ ပဉ္စာ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ ဟောန္တိ “ယော တေ ဘဘိယ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဣမေ ပဉ္စေ ပုဋ္ဌော ဗျာကဇရာတိ၊ တဿ သန္တိကေ ဗြဟ္မစရိယံ စရေယျာသီ”တိ။

“သဘိယ=သဘိယပရိဗ္ဗိဒ် ။ ယော သမဏော ဝါ=အကြင်သမဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း။ ယောဗြာဟ္မဏောဝါ=အကြင်ဗြဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သည် လည်းကောင်း။ တေ=သင့်အား၊ (ဝါ) သင်က ။ ဣမေ ပဉ္စေ=ဤ အမေးပုစ္ဆာပြဿနာတို့ကို။ ပုဋ္ဌော=မေးလျှောက် အပ်သည်ရှိသော်။ ဗျာကဇရာတိ=အဖြေစကား အမှန် အတိုင်း ပြောကြားနိုင်၏။ တဿ=သမဏ ဗြာဟ္မဏ ခေါ်ဆို ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ သန္တိကေ=အထံ၌။ ဗြဟ္မစရိယံ=မြတ်သော အကျင့်ကို။ တံ=သင်သည်။ စရေယျာသီ=ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်လော့”။ ဣတိ=ဤသို့ပြောဆို၍။ တေန ခေါပန သမယေန=ထိုအခါ၌။ သဘိယဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ=သဘိယ ပရိဗ္ဗိဒ်၏။ ပုရာဏသာလောဟိတာယ ဒေဝတာယ=မိဖ

အလား အစီးအပွားကို အလိုရှိသော နတ်သည်။ (ဝါ) ဗြဟ္မာ သည်။ ပဉ္စာ=အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာ (၂၀) တို့ကို။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ= မာတိကာအား အကျဉ်းထား၍ ဟောကြားအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။

ပါဠိတော်ဆိုတာ အင်မတန်ကျယ်ဝန်းတဲ့အနက် အဓိပ္ပါယ်တွေကို စာတစ်ပိုဒ်တည်းနဲ့ အများကြီး ခြုံမိငုံမိ အောင် ဟောတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ သဘာဝနိရုတ္တိရဲ့ အရိယဝေါဟာရဲ့ ဓမ္မတာပါ။ မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းမှာ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်နေတော်မူတဲ့ အခိုက် သဘိယပရိဗိုဇ်ရဲ့ အမိအဖအလား အကျိုးစီးပွားကို လိုလားတဲ့ (ယခုနေရာမှာ ဒေဝတာလို့ ဆိုသော်လဲ ကာမာ ဝစရ နတ်ပြည် ၆-ထပ်က နတ် မဟုတ်ပါ။) သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာကြီးက သဘိယပရိဗိုဇ်ထံလာရောက်ပြီး

“သဘိယ . . . ၊ သင့်အား သမဏဗြာဟ္မဏ ခေါ်ဆို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခုပြောမည့် ပြဿနာများ ကို အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားနိုင်၏။ ယင်းသို့ အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားနိုင်တဲ့ သမဏဗြာဟ္မဏရဲ့ အထံမှာ သင်သည် မြတ် သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပါ။ ရှင်ရဟန်းပြုပါ . . . ”

အဲဒီလို ညွှန်ကြားပြီးတော့ မေးရမည့် ပြဿနာ (၅) ဂါထာတို့ကို ဗြဟ္မာကြီးက သင်ပေးသွားခဲ့တယ်။ ဒီဟာကို ပါဠိတော်က စာတစ်ပိုဒ်တည်းနဲ့ ဖော်ပြတယ်။ အဲဒီ တစ်ပိုဒ်

တည်းနဲ့ဖော်ပြတဲ့ သဘာဝနိရုတ္တိ အရိယဝေါဟာရပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာဆရာတော်များက အဓိပ္ပါယ်အကျယ် နားလည်အောင် စာ (၂) မျက်နှာ၊ (၃) မျက်နှာ လောက် ဖွင့်ပြထားကြတယ်။

သဘိယပရိဗိုဇ်၏ အတိတ်အကြောင်း

မေးစရာရှိတယ် . . . တဲ့။ သဘိယပရိဗိုဇ်ဆိုတာ ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်လဲဆိုတဲ့ သူ့ရဲ့အတ္ထုပ္ပတ်ကို ပြောရလို့ရှိရင်-

ကဿပမြတ်စွာပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူပြီးတဲ့နောက် တစ်ဆူတည်းသော ရွှေစေတီကြီး တည်ပြီးကြတဲ့အခါ အမျိုးကောင်း သားသုံးယောက် မျက်မှောက်သာဝကတို့ထံ ရဟန်းပြုပြီး တောကျောင်းနေကြတယ်။ ထိုသို့ တောကျောင်း သွားနေရာက တစ်ခါတစ်ခါမှာ ကဿပမြတ်စွာဘုရားရဲ့ စေတီတော်ကြီးရှိရာမြို့သို့ လာရောက်ဖူးမြော်ကြတယ်။ တော်တော်လေး အကြိမ်များလာတဲ့အခါ ဤကဲ့သို့ စေတီတော်အား အဖူးအမြော် လာရောက်ရသည်ကိုပင် တောကျောင်းနှင့် ကင်းကွာကြရသည်ကို မနှစ်သက်နိုင်ကြပဲ တောကျောင်း၌ ပင်ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ် နေထိုင်ကြတယ်။

တောင်ပေါ်တက်၍ တရားအားထုတ်ကြခြင်း

ထိုသို့နေထိုင်သော်လဲ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို မရကြ သည့်အတွက် တစ်ဖန် စဉ်းစားကြပြန်သည်မှာ

“ငါတို့သည် ယခုလို ဆွမ်းခံလှည့်လည်ကြသဖြင့် အသက်၌ တွယ်တာကြသူများ ဖြစ်နေကြတယ်၊ အသက် ၌ တွယ်တာသူသည် လောကုတ္တရာကိုမရနိုင်ချေ၊ ပုထုဇဉ် အဖြစ်နဲ့ ကွယ်လွန်ရရင် အင်မတန်မှ ဆင်းရဲတယ်၊ ဒီတော့ ကိုင်း . . . ငါတို့ လှေကားထောင်ပြီး တောင်ထိပ်တက်၍ အသက်နှင့်ကိုယ်ကို မငဲ့ကွက်ကြဘဲ ရဟန်းတရားကို ပွားများအားထုတ်ကြပါစို့ လို့ -

အဲဒီလို သုံးပါးသဘောတူ တိုင်ပင်ကြပြီး လှေကား ထောင်၍ တောင်ပေါ်တက်ရောက်ကြပြီး လှေကားကို တွန်း လှဲကြ၍ တောင်ထိပ်မှာပင် တရားအားထုတ်ကြတယ်။

ဒီနေရာမှာ တောင်ပေါ်တက်၍ ရဟန်းတရား အား ထုတ်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်(၇)ပါးတို့ရဲ့ ဝတ္ထုလဲရှိတယ်။ ယခု ပြောနေတာက အခြားပုဂ္ဂိုလ် (၃) ပါးရဲ့ ဝတ္ထုဖြစ်ပါတယ်။ တောင်ပေါ်တက် တရားအားထုတ်လို့ မထေရ်ကြီးက ထိုနေ့ မှာပင် ရှေးကောင်းမှုဥပနိဿရည်း အားကြီးသဖြင့် ဆဋ္ဌ ဘိညရဟန္တာဖြစ်ပြီး တန်ခိုးဖြင့် ဟိမဝန္တာသို့ကြွ၍ အနာ ဟတ်အိုင်၌ မျက်နှာသင်ပြီး မြောက်ကျွန်း၌ ဆွမ်းခံကြွ၍

ဆွမ်းကိစ္စပြီးသောအခါ အခြားအရပ်သို့ ကြွသွား၊ သပိတ် အပြည့် ဆွမ်းခံ၍ အနောတတ်အိုင်ရေနှင့် ကံ့ကော်ဒန်ပူ တို့ကို ယူဆောင်ကာ ကျန်သော မထေရ်နှစ်ပါးတို့ထံသွား၍

“ငါ့ရှင်တို့ ၊ ငါ၏ အာနုဘော်ကို ကြည့်ကြပါ။ ဤကား မြောက်ကျွန်းမှ ဆွမ်း၊ ဤကား ဟိမဝန္တာမှ အနောတတ်ရေနှင့် ကံ့ကော်သားဒန်ပူ ငါဆောင်ယူအပ်ခဲ့ပြီ၊ ဤ ဆွမ်း . ရေ . ဒန်ပူတို့ကို သုံးစွဲ၍ ရဟန်းတရား စိတ်အေးချမ်းစွာ အားထုတ်ကြပါ။ ဤနည်းနှင့်နှင် အရှင်တို့ကို တပည့်တော်ပြုစုပါမည်” ဟု ပြောဆိုလျှောက်ထားသောအခါ ကျန်မထေရ်နှစ်ပါးတို့က -

“အရှင်ဘုရားတို့မှာ ရဟန်းကိစ္စပြုပြီးကြပါပြီ၊ တပည့်တော်တို့အဖို့ရာ အရှင်တို့နှင့် ယခုလို စကားနှီးနှောပြောရခြင်းမျှပင် ကျယ်ဝန်းနေပါသည်။ ဒီကနောက် အရှင်တို့သည် တပည့်တော်တို့ထံ မကြွလာကြပါကုန်လင့်” ဟု ပြောကြားကြတယ်။ မထေရ်ကြီးသည် ဘယ်နည်းနှင့်မှ ထိုအရှင်မြတ်တို့ကို လက်ခံစေဖို့ရန် မတတ်နိုင်ရကား အရပ်တစ်ပါး ဖဲသွားတော်မူတယ်။

ပထမ မထေရ်ကြီး ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် (၂) ရက်၊ (၃)ရက်လွန်မြောက် ရောက်သောအခါ ဒုတိယမထေရ် လည်း အဘိညာဉ် (၅) ပါးရသော အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီး ပထမမထေရ်ကြီးကဲ့သို့ပင် သီတင်းငယ်မထေရ်အား ပြောပါ

သော်လည်း ရှေးနည်းအတူပင် ပယ်တဲ့အတွက် နှုတ်ယ
အနုမထေရ်မြတ်လည်း မတတ်နိုင်တဲ့အဆုံးမှာ လျစ်လျူရှု
ရပါတယ်။

တရားအားထုတ်ရင်း သေခြင်း

မထေရ်ငယ်တစ်ပါးတည်း ကျန်တဲ့အခါ (၇) ရက်လုံး
လုံး ဆွမ်းမဘုဦးပေးဘဲ ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်လို့
စားတဲ့ အာဟာရအသက်ကလည်း ခုနစ်ရက်သာရှိခြင်း၊
ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ကလည်းပဲ ပြင်းထန်လွန်းခြင်းတို့ကြောင့်
(၇)ရက်ရောက်သောအခါ မထေရ်ငယ်ဟာ မဂ်ဖိုလ်တရား
ထူးကိုမရဘဲ စုတိပြတ်ကြွ သေလွန်ပြီး ကာမာဝစရနတ်
ပြည်သို့ ရောက်ခဲ့တယ်။

အဲဒီ ခုနစ်ရက်မြောက်မှာပဲ မထေရ်ကြီးလည်း
ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတယ်။ အနုထေရ်လည်းပဲ စုတိပြတ်ကြွ
သေလွန်ပြီး သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်တယ်။ အဲဒီလို
ရောက်ကြပြီး မထေရ်ငယ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သဏနတ်သားဟာ
“ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျကပ်” လို့ခေါ်တဲ့ ကဿပမြတ်စွာဘုရား
နဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ဒီဘုရားနှစ်ဆူတို့ရဲ့အကြား
မခရမတွက်နိုင်သော နှစ်ပရိစ္ဆေဒကာလပတ်လုံး ကာမာဝ
စရ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်မှာ အစုန်အဆန် အလူးအလာ
နတ်သည်းဝိမ်ကိုခံစားပြီး ဤ ဘုရားသာသနာပွင့်ထွန်းလာတဲ့

အခါကျတော့ အဲဒီမထေရ်ငယ် သမဏနတ်သားဟာ လူပြည်မှာ ပရိဗိုဇ်မတစ်ယောက်ရဲ့ ဝမ်းကြာပိုက်မှာ လာပြီး ပဋိသန္ဓေတည်နေပါတယ်။

သဘိယ အမည်တွင်ခြင်း

ထိုစဉ်က ပရိဗိုဇ်မဟာ ဇာတ်အားဖြင့် မင်းသမီးပါ။ အဲဒီ မင်းသမီးပရိဗိုဇ်မ၏ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေပြီး (၉)လ လွန်မြောက် (၁၀)လသို့ ရောက်တဲ့အခါ ပရိဗိုဇ်များ စည်းဝေး ညီမှုရာ မဏ္ဍပ်တစ်ခု၌ မီးရှူးသန့်စင်ဖွားမြင်လို့ သူ့ကို -

သဘာယံ ဇာတော သဘိယော။

သဘာယံ = ပရိသင်္ဂဏ်စည်းဝေးညီမှုရာ မဏ္ဍပ်၌။
 ဇာတော = မွေးဖွားသူတည်း။ သဘိယော = စည်းဝေးညီမှုရာ မဏ္ဍပ်၌ မွေးဖွားသူ။ အားလုံးက သူ့ကို ပရိဗိုဇ်တို့ စည်းဝေး ရာမဏ္ဍပ်၌ မွေးဖွားလို့ သူ့ကို သဘိယလို့ ခေါ်ကြတယ်။ သဘိယ သူငယ် အရွယ်လေးရောက်လာတဲ့အခါ သူ့မိခင်က သားကလေး သဘိယကို ပရိဗိုဇ်ဝတ်စေပြီးတော့ ထိုထိုပရိဗိုဇ် ဆရာတို့ အထံမှာ ဝါဒအမျိုးမျိုးသင်ကြားစေလို့ တတ်မြောက်လာတဲ့ အခါ ဝါဒရှင်ကြီးဖြစ်လာပါတယ်။

ဝါဒရှင်ပဏ္ဍိတ်ကြီးဟင်္ဂယောက်အနေနဲ့ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း အပြင်မှာ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မမူခင် သူဟာ တံခွန်ထူခဲ့ဘူး

ပညာရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး သူမေးရင် ဘယ်သူမှ မခံနိုင်ဘူး၊ အားလုံးကသူ့ကို လက်မြှောက်ပေးကြရတော့ နောက်ဆုံးမှာ သူသည် မြို့တစ်မြို့ရဲ့ တံခါးဝမှာ သင်္ခမ်းကျောင်း = သင်္ခရိုက်မိုးကျောင်းကြီး ဆေးတက် ခုတ်စေပြီး ပညာသင်ယူလိုကြတဲ့ မင်းညီ . မင်းသား . အမတ်သား စသည်တို့ကို ပညာသင်ကြားပေးပြီးနေတယ်။

ထိုအချိန်မှာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ပွင့်တော်မူကာ ဓမ္မပကြာတရား ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဘုရားရှင်ကြွရောက်၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်း ဓမ္မလျော် နေတော်မူတဲ့အခိုက်မှာ သဘိယပရိဗိုလ်လည်း ကျွတ်ချိန်တန်လာပြီ ဆိုပါစို့။

သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာကြီး၏ ပုစ္ဆာ (၂၄)

အဲဒီအခိုက်မှာ ဟို . . . ကဿပမြတ်စွာသာသနာ့ နောက်ပိုင်း တရားအားထုတ်ဖက်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီး ဖလသမာပတ်မှ ထပြီးတော့ “ဪ . . . ဝါသည့် ဤဖလသမာပတ်တရားအထူးကို အဘယ်သူ၏ အာနုဘော်ကြောင့် ရောက်လာတာပါလိမ့်” လို့ ဆင်ခြင်လတ်သော် ကဿပမြတ်စွာဘုရားသာသနာ၌ ရဟန်းတရား အားထုတ်ခဲ့ပုံနှင့် . . . တရားအားထုတ်ဖက် သူငယ်ချင်းမေတ္တရ်တို့ကို အမှတ်ရပြီး “ထိုရဟန်းသုံးပါးအနက် တစ်ပါးကား ပရိနိဗ္ဗာန်

စံသွားပြီ၊ အခြား သီတင်းငယ်ရဟန်းတစ်ပါးကား ယခုအခါ အဘယ်မှာ ဖြစ်လေသနည်း” ဟု ဆင်ခြင်လတ်သော်

“သူကား နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ ပရိဗိုဇ် ဆရာကြီးဖြစ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူနေသည်ကို သူ ကား မသိရှာသေး” ဟု စဉ်းစားမိ၍ “ကိုင်း . . . ငါသည် သူ့ကို မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်ရန် တိုက်တွန်းတော့မည်” ဟု ဆင်ခြင်ပြီး ပြဿနာပုစ္ဆာ (၂၀) တို့ကို ဂါထာ (၅) ဂါထာ ဖွဲ့သီပြီး ညဉ့်အချိန်၌ သဘိယပရိဗိုဇ်၏ သင်္ခမ်းကျောင်းသို့ လာ၍ ကောင်း ကင်၌ ရပ်တည်ကာ “သဘိယ၊ သဘိယ” ဟု (၂) ခါ ဆင့်၍ ခေါ်လိုက်သည်။

သဘိယသည် အိပ်နေရင်းက သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ထို အသံကို ကြားရ၍ သင်္ခမ်းကျောင်းအပြင်သို့ ထွက်၍ကြည့်ရှု ရာ ဗြဟ္မာမင်းအရောင်ကို တွေ့မြင်ပြီး လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုး ရပ်တည်နေတယ်။ ထိုအခါ ဗြဟ္မာမင်းက -

ယော တေ သဘိယ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော
ဝါ ဣမေ ပဉ္စေ ပုဋ္ဌေ ဗျာကဇောတိ၊ တဿ သန္တိကေ
ဗြဟ္မစရိယံ စရေယျာသိ။

သဘိယ . . . ၊ သင့်အား သမဏဗြဟ္မဏခေါ်ဆို
အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်က ယခုပြောမည့် ပြဿနာများကို အမှန်
အတိုင်း ဖြေကြားနိုင်မည်ဆိုရင် ထိုသမဏဗြာဟ္မဏရဲ့

အထံမှာ သင်သည် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးပါ။ ရှင်
ရဟန်းပြုပါ။

အဲဒီလို ပြောဆိုပြီး ပြဿနာ (၅) ဂါထာတို့ကို ပေးခဲ့
တယ်။

မပြေဆိုနိုင်သော တိတ္ထိဆရာကြီး (၆) ဦး

သဘိယကလည်း ဉာဏ်ထက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပီပီ စကား
တစ်ခွန်းတည်းဖြင့် ပုဒ်စဉ်အတိုင်း ပြဿနာ (၅) ဂါထာတို့ကို
တစ်ခေါက်တည်းဖြင့် နှုတ်ရဆောင်တယ်။ ပြဿနာ (၅)
ဂါထာသင်ကြားပေးတဲ့အခါ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီးက သဘိယ
အား မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူနေသည်ကို မပြောကြားဘဲ
“ပြဿနာ (၂၀) တို့ရဲ့ အနက် အဓိပ္ပါယ်အဖြေကို ရှာရင်းပင်
ဤသဘိယပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း
သာသနာပြင်ပ သမဏဗြာဟ္မဏခေါ်ဆိုပုဂ္ဂိုလ်ဟို့၏ အချိုး
အနှီးဖြစ်ပုံ ကိုလည်းကောင်း သိပေလိမ့်မည်။ ဤ
ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အထက်ပါ တိုက်တွန်းစကား ပြောကြား
ခြင်းဖြစ်သည်။

ပြဿနာ(၅)ဂါထာတို့ကို သင်ပေးပြီး သုဒ္ဓါဝါသ
ဗြဟ္မာကြီး သူ့ပြည်ပြန်သွား၊ သဘိယပရိဗိုဇ်ဟာ ဇမ္ဗူဒိပ်
ကျွန်းအပြင်မှာ လွန်စွာထင်ရှားတဲ့ (၁) ပူရဏကဿပ ဆရာ
ကြီး၊ (၂) မက္ခလိဂေါသာလဆရာကြီး၊ (၃) အဇိတကေသ

ကမ္မလဆရာကြီး၊ (၄) ပကုဓကစ္စာယနဆရာကြီး၊ (၅) ဗေလဌ၏သား သိဉ္ဇည်းဆရာကြီး၊ (၆) နာဋ၏သား နိဂဏ္ဌဆရာကြီးဆိုတဲ့ (ဘုရားမပွင့်ခင် “လောကမှာ ငါ ဘုရား” လို့ ကြွားနေတဲ့) တိတ္ထိဆရာကြီး(၆)ဦးတို့ထံ ဒီ ပြဿနာတွေကိုမေးတယ်။ မေးခဲ့အခါ ဘယ်သူမှ ထိုပြဿနာ တွေကို မဖြေဆိုနိုင်ကြတော့ သဘိယအပေါ်မှာ စိတ်ဆိုးတဲ့ပုံ၊ အမျက်ထွက်တဲ့ပုံ၊ မနှစ်သက်တဲ့ပုံ ပြရုံတင်မက သူတို့မသိတဲ့ ပြဿနာတွေကို “ဒီနေရာမှာ သင် ဘယ်လိုသဘောရသလဲ” လို့ သဘိယကိုပင် ပြန်မေးလိုက်ကြသေးတယ်။

ထိုအခါ သဘိယပရိဗိုဇ် ဘယ်လိုစဉ်းစားသလဲ ဆို တော့ -

“ဪ လောကမှာ တပည့်များစွာရှိတဲ့ . . . ဂိုဏ်းများစွာရှိတဲ့၊ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေလို့ထင်ရှားတဲ့ . . . ကျော် ကြားတဲ့ . . . အယူဝါဒတီထွင်ကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်ရုံမက လူ အများက သူတော်ကောင်းလို့ သမုတ်ခံရတဲ့ (၁) ပူရဏ ကဿပဆရာကြီး၊ (၂) မက္ခလိဂေါသာလဆရာကြီး၊ (၃) အဓိတ ကေသကမ္မလဆရာကြီး၊ (၄) ပကုဓကစ္စာယန ဆရာကြီး၊ (၅) ဗေလဌ၏သား သိဉ္ဇည်းဆရာကြီး၊ (၆) နာဋ၏သား နိဂဏ္ဌဆရာကြီးဆိုတဲ့ တိတ္ထိဆရာကြီး (၆) ဦးတို့ ရှိကြတယ်။ ထိုဆရာကြီး (၆) ဦးဟာ ငါ ပြဿနာ မေးတဲ့ အခါ အပြည့်အစုံ မဖြေဆိုနိုင်ကြရုံမက ငါ့အပေါ်မှာ အမျက်ထွက်တဲ့ပုံ၊ ဒေါသဖြစ်တဲ့ပုံ၊ မကျေချမ်းတဲ့ပုံတွေ တောင်

ပြလိုက်ကြသေးတယ်။ ဒီတွင်မက “ဒီ ပြဿနာတွေ အတွက် သင် ဘယ်လိုသဘောရသလဲ” လို့ ငါ့ကိုပင် တစ်ဖန် ပြန်မေးကြသေးတယ်။ ဒီတော့ ဒီပြဿနာတွေကို မဖြေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရအတူတူတော့ လူ့ဘောင်လျှောပြီး ပဉ္စကမ ကို သုံးစားရရင် ကောင်းလေစွ”

ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်သော်လည်း စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ မပြုလုပ်ဘဲ ပါရမီရှင်ဖြစ်တော့ ရုတ်တရက် လူမထွက်ဘဲ ဆက်ပြီး စဉ်းစားပြန်တယ်။ ဘယ်လို စဉ်းစားပြန်သလဲဆို တော့-

“ဤ ရဟန်းဂေါတမလည်းပဲ (၁)တပည့်သံဃာရှိသူ = သံဃီ၊ (၂) ဂိုဏ်းရှိသူ = ဂဏီ၊ (၃) ဂိုဏ်းဆရာကြီးဖြစ်သူ = ဂဏာစရိယ၊ (၄) ထင်ရှားသူ = ဉာဏ၊ (၅) ကျော်စောသူ = ယသဿီ၊ (၆) အယူဝါဒကို တီထွင်သူ = တိတ္ထကရ၊ (၇) လူအပေါင်းက သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်အပ်သူ = သာဓု သမ္မတ။ ဤဂုဏ်ခုနစ်ပါးနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးဖြစ်တယ်။ ငါသည် ရဟန်းဂေါတမသို့ ဆည်းကပ်၍ ဤပြဿနာတို့ကို မေးမြန်းရပါမူ ကောင်းလေစွ”

ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်ပြီး နောက်တစ်မျိုးဆက်ပြီး အကြံ ပြောင်းသွားပြန်တယ်။ အကြံပြောင်းသွားပုံက -

“ဪ . . . လောကမှာ (၁) ဇိဏ္ဏာတွဲ = အိုကြ၊

(၂) ဂုဗ္ဘာတံ = အသက်အရွယ်ကြီးကြာ၊ (၃) မဟလ္လကာတံ = အရွယ်ရင့်ရော်ကြာ၊ (၄) အဒ္ဓဂတာတံ = ရှေ့မီ နောက်မီ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဖြစ်ကြ၊ (၅) ဝယောအနုပ္ပတ္တာတံ = ပစ္စိမ အရွယ်သို့ ရောက်တော်မူကြ၊ (၆) ထေရာတံ = အဲဒီတုန်းက လည်းပဲ ပဗ္ဗဇိတနယ်ပယ်မှာ မထေရ်ကြီးရယ်လို့ သမုတ်ယူရ၊ (၇) ရတ္တညူတံ = ဝါကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ (၈) စိရပဗ္ဗဇိတာတံ = ရဟန်းဖြစ်လို့ ကြာလှတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ။ “သံဃိ၊ ဂဏီ၊ ဂဏာစရိယ၊ ဉာတ၊ ယသဿိ၊ တိတ္ထကရ၊ သာဓုသမ္မတ ဒီဂုဏ်ခုနစ်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံကြတဲ့ (၁) ပူရဏ ကဿပ ဆရာကြီး၊ (၂) မက္ခလိဂေါသာလဆရာကြီး၊ (၃) အဇိတကေသကမ္မလ ဆရာကြီး၊ (၄) ပကုဓ ကစ္စာယန ဆရာကြီး၊ (၅) ဗေလဌဇှိ သား သိဉ္ဇည်း ဆရာကြီး၊ (၆) နာဋဇှိသား နိဂဏ္ဌဆရာကြီး၊ ထိုဆရာကြီး (၆) ဦးတို့သော်မှလည်းပဲ ငါပြဿနာမေးတဲ့ အခါ အပြည့်အစုံ မဖြေဆိုနိုင်ကြရုံမျှမက ငါ့အပေါ်မှာ အမျက်ထွက်တဲ့ပုံ၊ ဒေါသထွက်တဲ့ပုံ မကျေချမ်းတဲ့ပုံတွေကို တောင် ပြကြတဲ့အပြင် ငါ့ကိုပင် တစ်ဖန်ပြန်၍ မေးကြသေး တယ်။ ရဟန်းဂေါတမအနေနဲ့ ငါမေးအပ်တဲ့ ဒီပြဿနာတွေ ကို အဘယ်မှာ ဖြေဆိုနိုင်လိမ့်မည်နည်း။ မှန်ပါသည်။ ရဟန်း ဂေါတမဟာ အသက်အရွယ် အငယ်လေးရှိသေးတယ်။

ဤကဲ့သို့ အကြံပြောင်းသွားတယ်။ ပြောင်းမည်ဆို လည်းပြောင်းစရာပါပေ။ မှန်၏ = ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် က ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ပထမအကြိမ်ရောက်တဲ့ အချိန်ဆိုတော့ မဟာသဏ္ဌရာဇ် ၁၀၃ - ခုနှစ်မှာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်

တာဖြစ်တော့ သဘိယပရိဗိုဇ်အနေနဲ့ ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ -

“ဪ ရဟန်းဂေါတမဟာ အသက်က (၃၅) နှစ်၊
ငယ်ငယ်လေးရှိသေးတယ်။ ဟို - တိတ္ထိဆရာကြီး (၆) ဦးက
အသက် (၈၀) ကျော်တွေ၊ ဧရာမ လူကြီးတွေ ဒီလူကြီး
တွေတောင် ငါမေးတဲ့ ပြဿနာကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဖြေကြား
နိုင်ကြပဲနဲ့ အသက်အရွယ်ကလည်း ငယ်ငယ်လေး၊ ရဟန်း
ဖြစ်တာလည်း မကြာသေး၊ အခုမှ တစ်ဝါပဲရသေးတဲ့ ရဟန်း
ဂေါတမဟာ ဖြေနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး” . . . လို့ စဉ်းစားမိ
တယ်။

ငယ်သော်လည်းအထင်မသေးထိုက်

“ဟင်း . . . တစ်ခါ ဆက်ပြီးစဉ်းစားပြန်တယ်။ ဘယ်
လိုလည်းဆိုတော့ -

သမဏော ခေါ် ဂေါတမော “ဒဟရော” တိ န ဥညာ
တဗ္ဗော + န ပရိဘောတဗ္ဗော။ ဒဟရောပိ စေ+သ
သမဏော ဂေါတမော မဟိဒ္ဓိကော ဟောတိ မဟာ
နုဘာဝေါ၊ ယံ နူနာ+ ဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဥပ
သင်္ကမိတွာ ဣမေ ပဉ္စေ ပုစ္ဆေယျံ။

အမှန်တကယ်ဆိုတော့ ရဟန်းဂေါတမကို “အသက်
ငယ်သူလေး” ဆိုပြီး ငါ အထင်မသေးထိုက်ပေ၊ မလွှမ်းမိုး
ထိုက်ပေ၊ ဤရဟန်းဂေါတမသည် အသက်အရွယ် ငယ်

သူပင်ဖြစ်လင့်ကစား တန်ခိုးကြီးသူ၊ အာနုဘော်ကြီးသူ ဖြစ်ပေသည်။ ငါသည် ရဟန်းဂေါတမကို ဆည်းကပ်ပြီး ဤ ပြဿနာ (၂၀) တို့ကို မေး မြန်းရပါမူ ကောင်းလေစွာ လို့ ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်ပြီး မိမိနေတဲ့ မြို့မှ ရာဇဂြိုဟ်ဘက်ကို ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ခရီးထွက်လို့ အစဉ်သဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း ဘုရားရှိရာသို့ ရောက်တဲ့အခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ စကားများ လျှောက်ထားပြီး အပြစ်လွတ်ရာ နေရာ ကထိုင်ပြီး မြတ်စွာဘုရားကို စကားဦးစပြီး လျှောက်ထားတယ်။

၁။ ကဿိ ဝေစိကိစ္ဆိ အာဂမံ၊ (ဣတိ သဘိယော)

ပဉ္စေ ပုစ္ဆိတုံ အဘိကင်္ခမာနော။

တေသ + န္တကရော ဘဝါဟိ ပဉ္စေ မေ ပုဋ္ဌော၊

အနုပုဗ္ဗံ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောဟိ မေ။

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား။ အဟံ=သဘိယတွင်ခေါ်တပည့်တော်သည်။ ကဿိ = အားနည်းတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာတရားဖြင့် ယုံမှားကင်္ခါ ရှိသည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း။ ဝေစိကိစ္ဆိ = အားကြီးတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာတရားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရန် မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း။ ပဉ္စေ = အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာနှစ်ဆယ်တို့ကို။ ပုစ္ဆိတုံ=မေးမြန်း လျှောက်ထားရန်။ အဘိကင်္ခမာနော = တောင့်တလင့်ဆိုင် အလွန်အလှိုရှိသည်ဖြစ်၍။ အာဂမံ=ရှင်ပဋိသမ္ဘောတော် တပည့် တော် လာရောက်ခဲ့ပါပြီ။

အားနည်းတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာတရား၊ အားကြီးတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ

တရား ဒီတရားလွှမ်းမိုးနိုင်စက်တဲ့အတွက် တွေးတော ယုံမှား ပြီး “ဪ . . . ဒီပြဿနာတွေရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ငါသိမှ သိရပါတော့မည်လား” ဒီလို ဝိစိကိစ္ဆာ = ယုံမှား သံသယရှိပြီး အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာနှစ်ဆယ် မေးလျှောက်ချင် လွန်းလို့ ရှင်တော်ဘုရားထံမှောက် တပည့်တော် ရောက်ခဲ့ပါ တယ်။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား။ မေ = တပည့်တော်က။ ပဉ္စေ=အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာတို့ကို။ ပုဋ္ဌော= သိလိုရေးဖြင့် မေးလျှောက်အပ်ပါသော ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ တေသံ=ထိုအမေးပုစ္ဆာပြဿနာတို့၏။ အန္တကရော= အဆုံး ရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်ပြုလုပ်တော်မူသည်။ ဘဝါဟိ= ဖြစ်တော်မူပါလော့။ မေ=အကျွန်ုပ်အား။ အနုပုဗ္ဗံ=အစဉ် အတိုင်း။ အနုဓမ္မံ=အနက်စဉ်အတိုင်း။ ဗျာကရောဟိ= အဖြေ စကား ဟောကြားတော်မူပါဘုရား။ ဣတိ=ဤသို့။ သဘိ ယော=သဘိယပရိဗိုဇ်သည်။ အာဟ=လျှောက်ဆို၏။

မြတ်စွာဘုရားအား ဒီဂါထာနဲ့ တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက သဘိယပရိဗိုဇ်ကို ခွင့်ပြုစကား ဘယ်လိုမိန့်ကြားသလဲဆိုတော့

၂။ ဒုရတော အာဂတော + သိ သဘိယ
ပဉ္စေ ပုစ္ဆိတုံ အဘိကင်္ခမာနော။
တေသ + န္တကရော ဘဝါမိ ပဉ္စေ တေ ပုဋ္ဌော၊
အနုပုဗ္ဗံ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောမိ တေ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား . . . ။ (မဟာ
ကရုဏာ စမ်းရေအိုင်ထဲက ထွက်လာတဲ့ အလွန်အေးမြ
သော အသံတော်နဲ့ ခေါ်လိုက်ရင်ပဲ အဘိယအဖို့ အလွန်
အေးချမ်း အမောအပန်းတွေ ပြေသွားတယ်။) တုံ= သင်
ချစ်သားသည်။ ပဉ္စေ=အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာနှစ်ဆယ်တို့ကို။
ပုစ္ဆိတုံ=မေးမြန်းလျှောက်ထားရန်။ အဘိကင်္ခမာနော=
တောင့်တလင့်ဆိုအလွန်အလိုရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒုရတော= ခရီး
ယူဇနာခုနစ်ရာဝေးကွာတဲ့အရပ်မှ။ အာဂတော= လာ
ရောက်ရသည်။ အသိ=ဖြစ်ပေ၏။ တေ=သင်ချစ်သားက။
ပဉ္စေ=အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာနှစ်ဆယ်တို့ကို။ ပုဋ္ဌော=သိလိုရေး
ဖြင့် မေးအပ်သော ငါဘုရားသည်။ တေသံ=ထို အမေးပုစ္ဆာ
ပြဿနာတို့၏။ အန္တကရော=အဆုံးရောက်အောင် ကျင့်
ဆောင်ပြုလုပ်သည်။ ဘဝါမိ=ဖြစ်ပေအံ့။ တေ=သင်ချစ်သား
အား။ အနုပုဗ္ဗံ=ပြဿနာ အစဉ်အတိုင်း။ အနုဓမ္မံ= အဓိပ္ပါယ်
အစဉ်အတိုင်း။ ဗျာကရောမိ=အဖြေစကား ငါဟောကြား
ပေအံ့။

၃။ ပုစ္ဆ မံ သဘိယ ပဉ္စံ၊
ယံကိဉ္စိ မနသိ + ဣသိ။
တဿ တဿေဝ ပဉ္စဿ၊
အဟံ အန္တံ ကရောမိ တေ ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
ယံကိဉ္စိ=အမှတ်မထင် အကြင်ပြဿနာကို။ မနသိ=သင်ချစ်

သား၏ စိတ်၌။ ကုစ္ဆသိ=တောင့်တဆို မေးမြန်းလို၏။ တံ=
 ထိုချစ်သား မေးလိုတဲ့ ပြဿနာကို။ မံ=ငါ ဘုရားကို။ ပုစ္ဆ=
 မေးမြန်းလျှောက်ထားလော့။ အဟံ=လူသုံးပါးတို့၏ ဆရာ
 ဘုရားငါသည်။ တေ=သင်ချစ်သား၏။ တဿတဿေဝ
 ပဉ္စဿ=ထိုထို မေးသမျှ ပြဿနာအဝဝ၏ပင်လျှင်။ အန္တံ=
 ဝိစိကိစ္ဆာ သင်္ကာကင်းပျောက် အဆုံးရောက်အောင်။ ကရော
 မိ=ပြုပေအံ့။

“ချစ်သားရဲ့ စိတ်ထဲမှာ မေးလိုတဲ့ ပြဿနာကို ငါ
 ဘုရားကို သင်ချစ်သား မေးမြန်းပါ။ ချစ်သားမေးတဲ့ ပြဿနာ
 တိုင်း၊ ပြဿနာတိုင်း ဝိစိကိစ္ဆာ သင်္ကာကင်းပျောက် အဆုံး
 ရောက်အောင် ငါဘုရားဖြေကြားပေးမယ်” လို့ သဗ္ဗညုပဝါရ
 ဏာ = မြတ်စွာဘုရား တို့ရဲ့ ဖိတ်ကြားခြင်းဖြင့် ဖိတ်ကြား
 တော်မူတယ်။

ဖိတ်ကြားခြင်း = ပဝါရဏာ (၂) မျိုး

ဒီနေရာမှာ (၁) သင်မေးလိုတဲ့ ပြဿနာကို မေးပါ။
 “သင်မေးသမျှ ပြဿနာကို ယုံမှားကင်းပျောက် အဆုံး
 ရောက်အောင် ငါဖြေကြားမယ်” လို့ ရဲရဲတောက် ဒီလို ဖိတ်
 ကြားခြင်းမျိုးကို သဗ္ဗညုပဝါရဏာ = သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့ရဲ့
 ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးလို့ ခေါ်ပါတယ်။ (၂) တစ်ဦးတစ်ယောက်
 က ပြဿနာ မေးလာရင် “မေးပါ၊ မေးပါ၊ သိရင် ဖြေကြားပုံ
 မယ်” အဲဒီလို လေပျော့ပျော့ ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးကို သာဝ

ကပဝါရဏာ=တပည့် သာဝကတို့ရဲ့ ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးလို့ ခေါ်တယ်။

ယခု မြတ်စွာဘုရားက ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ရဲရဲတောက် သဗ္ဗညုပဝါရဏာ=သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့ရဲ့ ဖိတ်ကြားခြင်းမျိုးနဲ့ ဖိတ်ကြားတော်မူလိုက်တော့ သဘိယရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုဖြစ် သွားသလဲဆိုတော့ -

“အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော၊ အပ္ပုတံ ဝတ ဘော။

အို . . . လက်ဖျစ်တီး အံ့ချီးဖွယ်ကြီးပါတကား။ အို . . . မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်စွတကား။ (ဤ အို . . . ကား ပုဂ္ဂိုလ် ကိုခေါ်ခြင်း=ပုဂ္ဂလအာလပနမဟုတ်၊ ဓမ္မကိုခေါ်ခြင်း=ဓမ္မအာလပနဖြစ်သည်။) ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ -

ယံ ဝတာ+ဟံ အညေသု သမဏ + ပြာဟ္မဏေသု
ဩကာသကမ္မမတ္တမ္ပိ နာ+လတ္တံ။ တံ မေ ဣဒံ သမဏေန
ဂေါတမေန ဩကာသကမ္မံ ကတံ။

အရှင်ဂေါတမမှတစ်ပါး တိတ္ထိဆရာကြီးများအထဲမှာ “မေးပါ” လို့ အဲဒီလို အခွင့်ပေးရုံမျှ မရခဲ့တဲ့ ပြဿနာတွေမှာ ရဟန်းဂေါတမက “အလိုရှိသလို မေးပါ။ သင်မေးတဲ့ ပြဿနာတိုင်း အဆုံးရောက်အောင် ငါဘုရားဖြေကြားမယ်လို့ ရဲရဲတောက်တောက် အခွင့်ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ” လို့ ဤကဲ့သို့ အောက်မေ့ပြီး စိတ်တိုင်းကျဖြစ်လျက်၊ ဝမ်းမြောက် တက်ကြွသော စိတ်ရှိလျက် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ရှိလျက်

မြတ်စွာဘုရားကို ဗြဟ္မာကြီး သင်ပေးသွားတဲ့ ပြဿနာကို
မေးလျှောက်တယ်။

၄။ ကိံ ပတ္တိနံ + မာဟု ဘိက္ခုနံ၊
သောရတံ ကေန ကထဉ္စ ဒန္တမာဟု။
ဗုဒ္ဓေါတိ ကထံ ပဝုစ္စတိ၊
ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။ ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ။
ကိံပတ္တိနံ=ဘယ်တရားသို့ ရောက်ဆိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဘိက္ခုနံ=
ဘိက္ခုဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊ များလှဘိတောင်း၊ သူတော်
ကောင်းတို့၊ ငြိမ့်ငြောင်းသံချို၊ မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန် သ
နည်းဘုရား။

ဘယ်တရား ရောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘိက္ခုလို့ ဘုရားအစရှိ
သော သူတော်ကောင်းတို့ မိန့်ဆိုကြပါသနည်း ဘုရား။ ဒါက
ပြဿနာတစ်ခု။

ကေန=အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်၊ သော
ရတံ=အေးငြိမ်းပြီးသောသူဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊ များလှ
ဘိတောင်း . သူတော်ကောင်းတို့ , ငြိမ့်ငြောင်းသံချို , မိန့်ဆို
တော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

ဘယ်လိုအကျင့် ဘယ်လိုဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ကို သောရတပုဂ္ဂိုလ်=ဝဋ်ဒုက္ခ အေးအေးကြီး အေးငြိမ်း
ပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့

မိန့်ဆိုကြပါသနည်းဘုရား၊ ဒါက ပြဿနာတစ်ခု။

ကထဉ္စ=ဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကား။ ဒန္တံ=ယဉ်ကျေးပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ (ပ) မိန့်ဆိုကြပါကုန်သနည်းဘုရား။ ဒါက ပြဿနာတစ်ခု။

ကထံ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဗုဒ္ဓေါတိ=ဗုဒ္ဓဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်းဘုရား။ ဒါက ပြဿနာတစ်ခု။

ပုဋ္ဌာ=သိလိုရေးဖြင့်မေးလျှောက်အပ်ပါသော။ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ=တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ=ကရုဏာရှေ့ထား ဖြေကြားတော်မူပါဘုရား။ ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယ ပရိဗိုဇ်သည်။ အာဟ=မေးလျှောက်ပြီ။

ပြဿနာလေးချက် မေးလျှောက်တော့ မြတ်စွာဘုရားက ပြဿနာတစ်ခုတစ်ခုကို ဂါထာကြီးတစ်ဂါထာ တစ်ဂါထာဖြင့် ဖြေတော်မူတယ်။ (၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘိက္ခုလို့ ခေါ်ပါသလဲဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေ -

၅။ ပဇ္ဇေန ကတေန အတ္တနာ၊
ပရိနိဗ္ဗာ နဂတော ပိတိဏ္ဏကခေါ။
ဝိဘဝဉ္စ ဘဝဉ္စ ဝိပ္ပဟာယ၊
ဥသီတဝါ ခီဏပုနဗ္ဘဝေါ သ ဘိက္ခု။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား ၊ ၊ ။ယော=

အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ အတ္တနာ ကတေန=ကိုယ်
တိုင်ပြုလုပ် အားထုတ်အပ်သော။ ပဇ္ဇေန=အရိယမဂ်ဖြင့်။
ပရိနိဗ္ဗာနဂတော=ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံခြင်းသို့ ရောက်
သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားလိုရင်းက “ကိလေသာ ခပ်
သိမ်းကို ဖြိုခွင်းဖျက်ဆီးပြီးတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘိက္ခုလို့
ခေါ်တယ်” ဤသို့ ဖြေဆိုလိုရင်းဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့စကားတွေ
က ရဟန္တာရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေ၊ ဘိက္ခုရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို
ချီးမွမ်းတဲ့ ထုတိမင်္ဂလာစကားတွေဖြစ်ပါတယ်။

ပရိနိဗ္ဗာနဂတော-ပရိနိဗ္ဗာနဂတတ္တာ=ကိလေသ
ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ဝိတိဏ္ဏကခေါ=ကခါ ယုံမှား ဆယ့်ခြောက်ပါးကို ကျော်လွှား
လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်ပေ၏။ ဝိဘဝဉ္စ=ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုလည်း
ကောင်း။ ဘဝဉ္စ=သဿတဒိဋ္ဌိကိုလည်းကောင်း။ (တစ်နည်း)
ဝိဘဝဉ္စ=ပျက်စီးခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဘဝဉ္စ=ဖြစ်ပွားခြင်း
ကိုလည်းကောင်း။ (တစ်နည်း) ဝိဘဝဉ္စ=အကုသိုလ်ကိုလည်း
ကောင်း။ ဘဝဉ္စ=ကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝိပ္ပဟာယ=
အကြွင်းမဲ့ စွန့်ပယ်၍။

အဲဒီရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ
၂-ပါး၊ (တစ်နည်း) ကြီးပွားခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း ၂-မျိုး၊
(တစ်နည်း) အကုသိုလ်၊ ကုသိုလ် ၂-မျိုးတို့ကို အကုန်လုံး
ပယ်ပြီး ဖြစ်တယ်။

ဝုသိတဝါ=အရိယမဂ် အကျင့်ကို ကျင့်သုံးပြီးသူ
ဖြစ်၏။ ခိဏပုနဗ္ဗဝါ=ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်းအားလုံး ကုန်
ခန်းပြီးသောသူ ဖြစ်ပေ၏။

(ဒါတွေက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးကျူးနေတာ)

သ-သော=ထို ဆိုအပ်ပြီးတဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နဲ့
ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဘိက္ခု=ဘိက္ခုမည်ပါပေ၏။ ဣတိ=
ဤသို့။ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဟ=အဖြေစကား
မိန့်ကြားတော်မူလေပြီ။

မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သောရတ
ပုဂ္ဂိုလ်လို့ခေါ်ပါသလဲ” ဟူသောပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူ
တယ်။

၆။ သဗ္ဗတ္ထ ဥပေက္ခကော သတိမာ၊
န သော ဟိသတိ ကဗ္ဗိ သဗ္ဗလောကေ။
တိဏ္ဏော သမဏော အနာဝိလော၊
ဥဿဒါ ယဿ န သန္တိ သောရတော သော။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား။ ယော=အ
မှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ သဗ္ဗတ္ထ=ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံ
သော အာရုံတို့၌။ ဥပေက္ခကော=မုန်းချစ်မပြု လျစ်လျူရှု
တတ်၏။ သတိမာ=ပြန်ပြောသတိလည်း ရှိတော်မူ၏။

(ဒါဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြောနေတာ)

သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗလောကေ=ခံပီ
သိမ်းဥသု အလုံးစုံသော သတ္တလောက၌။ ကဗ္ဗိ=တစ်စုံတစ်
ယောက်သော သတ္တဝါကိုမျှ။ န ဟိသတိ=ညှဉ်းပန်းမှုကိုလည်း
မပြု။

ဆဠဂုံပေက္ခာဖြင့် အာရုံ(၆)ပါးတို့၌ မမုန်းမချစ်
လျစ်လျူရှုနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ငြိမ်းအေးပြီးသော သောရတ
ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်တယ်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်တယ်။
သတိမာ-စသည်ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဂုဏ်တို့ကို ဖော်ပြ
ခြင်းဖြစ်တယ်။

တိဇ္ဈော=သံသရာမြစ်ကြီးကိုလည်း ကူးပြီးဖြစ်
ပေ၏။ အနာဝိလော=မိစ္ဆာဝိတက်တည်းဟူသော နောက်ကျ
ခြင်းလည်း ကင်းသူဖြစ်ပါပေ၏။ သမဏော=ကိလေသာ
ခပ်သိမ်းအေးငြိမ်းပြီးသူလည်းဖြစ်ပေ၏။ ယဿ=အကြင်
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဥဿဒါ=ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ,
သံကိလေသ, ဒုစ္စရိတတည်းဟူသော ပြောထူများပြားခြင်း
ခုနစ်မျိုးတို့သည်။ နသန္တိ=မရှိကုန်။ သော=ထိုဆိုအပ်ပြီး
သော ဂုဏ်ကျေးဇူးအထူးနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
သောရတော=ကောင်းစွာ ငြိမ်းအေးပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်ပေ
၏။

မြတ်စွာဘုရားက “(၃)ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒန္တပုဂ္ဂိုလ်လို့
ခေါ်ပါသလဲ” ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

၇။ ယဿိန္ဒြိယာနိ ဘာဝိတာနိ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗလောကေ။
 နိဗ္ဗိဇ္ဈ က္ကမံ ပရည လောကံ၊
 ကာလံ ကင်္ခိတိ ဘာဝိတော သ ဒန္တော။

သဘိယံ = သဘိယမည်ငြား အိုချစ်သား။ . . ။ ယဿ = အမှတ်မထင် အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ = အဇ္ဈတ္တသန္တာန် အဖြစ်အပျက်တရားတို့၌ လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ စ - ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်အဖြစ် အပျက်တရားတို့၌လည်း ကောင်း။ သဗ္ဗလောကေ = ခပ်သိမ်းဥသို့ အလုံးစုံသော ရုပ် နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရလောကကြီး၌။ က္ကန္တိယာနိ = မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ဆိုတဲ့ဣန္ဒြေတို့ကို။ ဘာဝိတာနိ = ဂေါစရဘာဝနာ၊ အာသေဝနဘာဝနာ နှစ်ပါးတို့ဖြင့် နိုင်နိုင်နင်းနင်း ပွားများအပ်ပြီး ဖြစ်ကုန်၏။

အို . . . ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေ ဟော နေတာဖြစ်တော့ ပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြတဲ့ တို့သူ ငါရဲ့ နားနဲ့ နာယူ ရတာ အင်မတန် ပြီးငွေ့ဖွယ်ကြီးလို့ ဖြစ်နေပါတယ်။

ချစ်သား သဘိယ . . . တဲ့၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မိမိရဲ့ သန္တာန် . သူတစ်ပါးရဲ့သန္တာန် ဒီ (၂)ပါးမှာရှိတဲ့ ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရ တရားအစုဆိုတဲ့ သင်္ခါရလောက၌ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေ (၆)ပါးတို့ကို ဂေါစရဘာဝ နာ၊ အာသေဝနဘာဝနာ၊ ဒီဘာဝနာ (၂)ပါးနဲ့ ပွားများအပ်ပြီး

ဖြစ်နေကြတယ်။

ဂေါစရဘာဝနာဆိုတာ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရတရား တို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာပွားတာကို ဂေါစရ ဘာဝနာ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ခန္ဓာ(၅)ပါးအပေါ် မှာ သတိသမ္ပဇဉ် လက်မလွတ်ဘဲနေတာကို အာသေဝန ဘာဝနာလို့ခေါ်တယ်။ ယင်း ဘာဝနာ (၂)ပါးနဲ့ ပွားများအပ် ပြီးဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေခြောက်ပါးလျှပ်ပေါ် လော်လီခြင်းမရှိဘဲ မျက်စိကလည်း အဆင်မျိုးစုံ ရှုပါရုံပေါ် မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ နားကလည်း အသံမျိုးစုံ သဒ္ဒါရုံပေါ် မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ နှာခေါင်းကလည်း အနံ့မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံ ပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ လျှာကလည်း အရသာမျိုးစုံရသာ ရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ ကိုယ်ကလည်း အတွေ့မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား၊ စိတ်ကလည်း ရုပ် နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံပေါ်မှာ ယဉ်ကျေးပြီးသား ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဂါထာရှေ့ထက်ဝက်စကားရပ်ဖြင့် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒန္တမည်ကြောင်း ဖြေကြားခြင်းဖြစ်သည်။ ဂါထာ နောက်ထက်ဝက်ဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်း ခြင်းဖြစ်သည်။

သော=ထိုဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို ဘာဝနာနှစ်ပါးဖြင့် ပွား များပြီးဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣမဉ္စ လောကံ= ဤမိမိ ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော အဇ္ဈတ္တလောကကိုလည်း ကောင်း။ ပရဉ္စလောကံ=သူတစ်ပါးရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူ

သော ဗဟိဒ္ဓလောကကိုလည်းကောင်း။ နိဗ္ဗိဇ္ဈ=ဝိပဿနာ
ဉာဏ် , မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ထိုးဖောက်လှစ်ထွင်း လင်းလင်း
ထင်ထင် သိမြင်ပြီး၍၊ (ဝါ) သိမြင်ပြီးဖြစ်ရကား။ ကာလံ=
စုတိပြတ်ကြော့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရတဲ့နောက်ကာလကို။ ကင်္ခတိ=
တောင့်တလင့်ဆို အလိုရှိ၍ မျှော်လင့်၍ သာနေပေတော့၏။

အဲဒီလို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဣန္ဒြေခြောက်ပါးကို
ပွားများပြီးဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အတွင်းအပခန္ဓာတို့ရဲ့
ဖြစ်ပုံအလားကို ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ထိုးထိုး
ထွင်းထွင်း လင်းလင်းထင်ထင် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာတွေ , အနိစ္စ
သဘောတွေ , ဒုက္ခသဘောတွေ , အနတ္တသဘောတွေကို
ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် မြင်တော်မူပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီခန္ဓာကြီးနဲ့
မနေချင်တော့ဘူး။ ဒီသင်္ခါရတွေနဲ့ မနေချင်တော့ဘူး။ သင်္ခါရ
တွေမှ လွတ်တဲ့ မိမိရဲ့ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိ စိတ်၏ အခြားမဲ့ နောက်
ကာလမှာ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာသင်္ခါရ အသစ်မဖြစ်တဲ့ အချိန်
အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတဲ့ အချိန်ကလေးကိုပဲ သူ မျှော်လင့်နေ
တယ်။

ဘာဝိတော=ဂေါစရ, အာသေဝန ဘာဝနာ နှစ်ပါးဖြင့်
ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ပွားများပြီး
ဖြစ်သော၊ သ-သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒန္တော=တံ
ခါးခြောက်ထွေ , ဣန္ဒြေကို , ငြိမ်စေမနေ့ , ဂုဏ်ရည်သွေး
ကြောင့် ယဉ်ကျေးသော ပုဂ္ဂိုလ်စစ်စစ် ဖြစ်တော်မူပေ၏။
ဒါက တတိယ ပြဿနာအဖြေ။

မြတ်စွာဘုရားက “(၄) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဗုဒ္ဓလို့ ခေါ်ပါသလဲ” ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

၈။ ကပ္ပာနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊
 သံသာရံ ဒုဘယံ စုတူ+ပပါတံ။
 ဝိဂတ ရဇ + မနင်္ဂဏံ ဝိသုဒ္ဓံ၊
 ပတ္တံ ဇာတိဓယံ တ +မာဟု ဗုဒ္ဓံ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အိုချစ်သား . . . ။
 (“ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဗုဒ္ဓခေါ်သလဲ” လို့ ချစ်သားက မေး
တယ်။) ယော=အမှတ်မထင် အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ကေဝလာနိ=ခပ်သိမ်း ဥဿုံအလုံးစုံကုန်သော။ ကပ္ပာနိ=
သံဝဋ္ဋကပ် , ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို။ ဝိစေယျ=ပုဗ္ဗေ နိဝါသဉာဏ်
ဖြင့် ပိုင်းခြားထင်ထင် ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း။

ဟို . . . ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ရှိတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့
ဪ . . . ငါသည် ဤမည်သောသံဝဋ္ဋကပ် , ဤမည်သော
ဝိဝဋ္ဋကပ်, ဤမည်သောသံဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋကပ်မှာ ဤမည်သော
ဘဝ၌ ဤအမည် . ဤအဆင်း . ဤပုံပန်း , ဤအစာ
အာဟာရမျိုး . ဤစီးပွားချမ်းသာမျိုးနဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်လို့
ပြန်ပြီးသိတဲ့ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ကို ဟောပြတယ်။

စုတူ + ပပါတံ=သတ္တဝါတို့၏ စုတိပြတ်ကြွ သေလွန်
ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်းတည်းဟူသော ဒုဘယံ
သံသာရံ=သံသရာနှစ်မျိုးကို။ ဝိစေယျ=ပိုင်းခြားထင်ထင်

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း။ ဌိတံ=တည်
သော။ (ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ်ကို ဟောပြတယ်။) ဝိဂတရဇံ=ကင်း
ပြီးသော ကိလေသာ မြူရိတ်သော၊ (ဝါ) ကိလေသာမြူ ကင်း
ပြီးသော။ အနဂ်ဏံ=ကိလေသာအညစ်အကြေး ကင်းဝေပြီး
ထသော။ ဝိသုဒ္ဓံ=မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အထူးစင်ကြယ်ပြီးထသော။
(အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ဟောပြတယ်။) ဇာတိခယံ=ဇာတိ
ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်သို့။ ပတ္တံ=အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ရောက်ပြီးထ
သော။ တံ တာဒိသံ=ထိုသို့ ရှုအပ် ပု+ဒိ+အာ= ဝိဇ္ဇာ
သုံးရပ်နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ပြည့်မြောက်တော်မူတဲ့
ရဟန္တာသူမြတ်ကို။ ဗုဒ္ဓံ=ဗုဒ္ဓဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊
များလှဘိတောင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၊ ငြိမ့်ငြောင်းသံချို၊
မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်ပြီ . . . လို့။

မြတ်စွာဘုရား စတုတ္ထပြဿနာကို ဖြေပြီးတဲ့အခါ
သဘိယ ပရိဗိုဇ်ရဲ့ ဖြစ်ပုံကို သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်မြတ်တို့က
ဆက်ပြီး စကားဖြည့်စွက်ပေးထားတယ် ။

အထခေါ သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော
ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ
အတ္တမနော ပမုဒိတော ဥဒဂ္ဂေါ ပီတိသောမနဿ
ဇာတော ဘဂဝန္တံ ဥတ္တရိ ပဉ္စ အပုစ္ဆိ -တဲ့။

အထခေါ=ယင်းသို့ ပထမဂါထာ ပြဿနာလေးချက်ကို
ဖြေဆိုပြီးသည်မှနောက်ကာလ၌။ သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော=

သဘိယပရိဗိုဇ်သည်။ ဘဂဝတော ဘာသိတံ=ဘုရားစကား
တော်ကို။ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ=နှစ်လိုအားရမ်းဝမ်း
မြောက်နုမော် သာဓုခေါ်၍။ အတ္တမနော=မိမိစိတ်တိုင်းကျ
ဖြစ်လျက်။ ပမုဒိတော=နှစ်သက်လျက်။ ဥဒဂ္ဂေါ=တက်ကြွ
သော စိတ်ရှိလျက်။ ပီတိသောမနဿ ဇာတော=နှစ်သိမ့်
ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်ရှိလျက်။ ဘဂဝန္တံ=မြတ်စွာ
ဘုရားကို။ ဥတ္တရိံ ပဉ္စံ=အထက်ဖြစ်တဲ့ ပြဿနာကို။ အပုစ္ဆံ=
မေးလျှောက်လေသည်။

ဘယ်လိုမေးသလဲဆိုတော့ -

ဗြဟ္မဏစသည့်အမည်ရထိုက်သူ

၉။ ကိံ ပတ္တိနံ + မာဟု ဗြဟ္မဏံ၊
သမဏံ ကေန ကထဉ္စ နှာတကောတိ။
နာဂေါတိ ကထံ ပဝုစ္စတိ၊
ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူပါသော မြတ်
စွာဘုရား . . . ။ ကိံ ပတ္တိနံ=အဘယ်တရားသို့ ရောက်ဆိုက်
သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဗြဟ္မဏံ=ဗြဟ္မဏဟူ၍။ အာဟု=ဘုရား
အစ , များလှဘိတောင်း , သူတော်ကောင်းတို့ , ငြိမ့်ငြောင်း
သံချို , မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၁) အဘယ်တရားသို့ ရောက်သောသူကို ဗြဟ္မဏဟု
ခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား။ ဒါက ဘစ်ပုစ္ဆာ။

ကေန=အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်။ သမဏံ=သမဏဟူ၍။ အာဟ=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော် မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၂) ဘယ်လိုဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သမဏ ဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထံ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နှာတကောတိ=ကိလေသာအညစ်အကြေးကို ဆေးကြောပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟ=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။

(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို နှာတကဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထံ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နာဂေါတိ=ဘယ်တော့မှ မကောင်းမှုကို မပြုတဲ့ နာဂပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟ=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော် မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို နာဂဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ပုဋ္ဌော=သိလိုရေးဖြင့်မေးလျှောက်အပ်ပါသော။ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ=တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ=ကရုဏာရှေ့ထား ဖြေကြားတော်မူပါဘုရား။ ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယပရိဗိုဇ်သည်။

အာဟာ=မေးလျှောက်ပြီ။

သဘိယပရိဗိုဇ် တစ်ဂါယာဖြင့် မေးလျှောက်အပ်တဲ့ ပုစ္ဆာလေးချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက တစ်ပုစ္ဆာ တစ်ပုစ္ဆာလျှင် တစ်ဂါယာ တစ်ဂါယာစီဖြင့် ဖြေကြားတော်မူတယ်။ မြတ်စွာ ဘုရားက “(၁) အဘယ်တရားသို့ ရောက်သောသူကို ဗြဟ္မဏ ဟုခေါ်ဆိုပါသလဲ ဘုရား” ဟူသော ပထမပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ် . . . ။

၁၀။ ဗာဟိတွာ သဗ္ဗပါပကာနိ၊

ဝိမလော သာဓုသမာဟိတော ဌိတတ္ထော။

သံသာရ + မတိစ္စ ကေဝလီ သော၊

အသိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ သ ဗြဟ္မာ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။

ယော=အမှတ်မထင် အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗ ပါပ ကာနိ=အလုံးစုံသော အကုသိုလ်အမှုတို့ကို။ ဗာဟိတွာ= အရ ဟတ္ထမဂ်ဖြင့် အပပြုပြီး၍။ ဌိတတ္ထော=တည်တော်မူ၏။ ဌိတောဏ္ဏစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဋ္ဌကထာ။

ဗြဟ္မဏက (၁) ဇာတိဗြာဟ္မဏ၊ (၂) ပရမတ္ထ ဗြာဟ္မဏ လို့ (၂) မျိုးရှိတယ်။

(၁) ဆရာ ဦးကဝိတို့၊ ဆရာဦးစိန္တတို့လို ဗြဟ္မဏမျိုး (ဗုဒ္ဓဘုရားမင်းမျိုး) ပုဏ္ဏားမျိုးက ဖြစ်လာတဲ့ ဗြဟ္မဏတွေကျတော့ ဇာတိ ဗြဟ္မဏလို့ခေါ်တယ်။

(၂) ရဟန္တာအရှင်သူမြတ်တို့ကျတော့ (ဗာဟိတ + အဏ =) မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေကို မိမိရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ထဲ ဘယ်တော့မှ မလာရအောင် အပပြုပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏ လို့ခေါ်တယ်။ ဤစကားရပ်ဖြင့် ဗြာဟ္မဏ အရ ဖြေခြင်းကိစ္စပြီးတယ်။ ကျန်တဲ့ စကားရပ်တွေက အဲဒီ ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏ=ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဂုဏ်ထူးတွေကို ချီးမွမ်း တဲ့ ထုတိမင်္ဂလာ စကားတွေ ဖြစ်တယ်။

သော=ထို ပရမတ္ထ ဗြာဟ္မဏခေါ်ဆို ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိမလော=ကိလေသာအညစ်အကြေး ကင်းဝေး တော်မူ၏။ သာဓုသမာဟိတော=အရဟတ္တ ဖလသမာဓိဖြင့် လွန်စွာတည်ကြည်ခြင်း ရှိတော်မူ၏။ သံသာရံ=သံသရာကို။ အတိစ္စ=လွန်မြောက်၍။ ကေဝလီ=အပြည့်အစုံ ကျင့်သုံးပြီး သော မဂ်ကိစ္စလည်း ရှိပါပေ၏။ အသိတော= တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ ဖြင့်ဘယ်တရားကိုမှ မမှီတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ တာဒိ= လာဘာ+လာဘ, စသည်ရှစ်တန်,လောကဓံကြောင့် ဖောက် ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ တာဒိဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပါပေ ၏။ သ - သော=ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ထုတိမင်္ဂလာဂုဏ်တို့ နှင့်တကွ ဖော်ပြရာပါ “မကောင်းမှု=အကုသိုလ်တို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အပပြုပြီး” တဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဗြဟ္မာ= ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏ ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်ပေ၏။ ဣတိ= ဤသို့။ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဟ=အဖြေစကား မိန့်ကြားတော်မူလေပြီ။

အနုပုဗ္ဗံ အနုဓမ္မံ ဗျာကရောမိ တေ=ပြဿနာစဉ်
အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်စဉ်အတိုင်း သင့်အား ငါဘုရား ဖြေကြား
မယ်ဆိုတဲ့ ဝန်ခံချက်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားသည် “(၂) ဘယ်
လို ဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သမဏခေါ်ဆိုရပါ
သလဲဘုရား” ဟူသော ဒုတိယပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူ
တယ် . . . ။

၁၁။ သမိတာဝီ ပဟာယ ပုညပါပံး
ဝိရဇော ဥတွာ ဣမံ ပရစ္ဆ လောကံ။
ဇာတိ မရဏံ ဥပါတိဝတ္တော၊
သမဏော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ=သဘိယ မည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
(ဒုတိယပြဿနာကို ငါဘုရား ဖြေတော့မယ်)။ ယော=
အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပုညပါပံ=ကောင်းမှု မကောင်းမှု
ဤ နှစ်ခုကို။ ပဟာယ=မဂ်ဉာဏ် လေးထောက်၊ အဆုံး
ရောက်အောင် ပယ်ဖျောက်စွန့်ပစ်ပြီးဖြစ်၍။ သမိတာဝီ=
ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းပြီးသူ ဖြစ်ပေ၏။

မဂ်လေးပါး အဆုံးရောက်အောင် သစ္စာလေးပါးကို
သိမြင်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့
ကို ပယ်ပြီးသား ဖြစ်သည်ဆိုရာ၌ ကုသိုလ်ကား ပယ်အပ်
သော=ပဟာတဗ္ဗတရားမဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကုသိုလ် အကု
သိုလ်များ အကျိုးပေးအောင် ကျေးဇူးပြုတဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ
တည်းဟူသော ဝဋ်မြစ်ကိုပယ်လိုက်သဖြင့် အဲဒီကုသိုလ် အကု

သိုလ်တွေဟာ ပယ်ပြီးသားဖြစ်တယ်။ ဥပမာ ဆိုကြပါဦး စို့ရဲ့။

ဟောဒီသစ်ပင်ကြီးကို မခုတ်ဘဲနဲ့ ဒီသစ်ပင်ကြီးကို ပယ်ပြီးခုတ်ပြီးသားဖြစ်အောင် ဘယ်လို လုပ်ရမည်လဲဆိုရင် ခပ်လှမ်းလှမ်း သစ်ပင်ကြီးနဲ့ လေးတောင်ကွာလောက်က နေပြီး မြေကြီးထဲ သစ်ပင်ကြီးရဲ့ ရေသောက်မြစ်ရောက် အောင် ခပ်စိုက်စိုက် တူးသွားပြီးတော့ အဲဒီ သစ်ပင်ကြီးရဲ့ ရေသောက်မြစ်ကို ဖြတ်လိုက်၊ ပြီးရင် ပြန်မြေဖို့ထားလိုက်ပါ။ ဒီနှစ်အဖို့ ဒီသစ်ပင်ကြီးဟာ ဘယ်လောက်ပဲ ငိမ်းစိမ်းစိုစွတ် ဖြစ်နေစေကာမူ “ဟာ . . . ဒီသစ်ပင်ကြီးဟာ ခုတ်ပြီး သားပါ။ ဖြတ်ပြီးသားပါ” လို့ လောကစကား ပြောကြားရပါ တယ်။

ထို့အတူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ သန္တာန်မှာ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာဆိုတဲ့ သံသရာရဲ့ ရေသောက်မြစ် ဖြတ်ပြီးသားဖြစ်တဲ့ အတွက် သူတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ အတိတ်ကုသိုလ် , အကုသိုလ်တွေ အကုန်လုံးပယ်ပြီးသားဖြစ်နေတယ်။

ဤ၌ “သမိတာဝီ ပဟာယ ပုညပါပံ=အရိယမဂ်ဖြင့် ကိလေသာတို့ကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ ကိလေသာအပူငြိမ်းပြီးသူ ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သမဏမည်ကြောင်း” ဖြေဆိုပြီး သဘိယအဖို့ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ မြတ်နိုးတနာ ပွားများရန် ကျန်သော ဂါထာသုံးပိုဒ်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းစကား ဟောကြားတော်မူတယ် . . . ။

သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိရဇော=ရမ္မက်

ဟူသော မြူကင်းစင်တော်မူပေ၏။ ဣမဉ္ဇ လောကံ=ဤ ပစ္စုပ္ပန်လောကကိုလည်းကောင်း။ ပရဉ္စလောကံ=တမလွန် လောကကိုလည်းကောင်း၊ (ဝါ) ဣမဉ္ဇ လောကံ= မိမိ သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော အဇ္ဈတ္တလောက ကိုလည်းကောင်း။ ပရဉ္စလောကံ=သူတစ်ပါး သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော ဗဟိဒ္ဓလောကကို လည်းကောင်း။ ဥ တွာ=ဝိပဿနာပညာ , မဂ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ ထင်မြင် သိမြင်၍။ ဇာတိမရဏံ=ပဋိသန္ဓေနေခြင်း, သေခြင်းကို။ ဥပါတိဝတ္ထော=လွန်မြောက်ပြီ။ တထတ္ထာ=ထိုသို့သဘောရှိ သော တာဒိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာသခင်ကို။ သမဏော=သမဏ ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်ပေ၏။

တစ်ဖန် မြတ်စွာဘုရားက “(၃) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို နှာတကဟု ခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား” ဟူသော တတိယ ပုစ္ဆာကို ဤသို့ဖြေတော်မူတယ်။

၁၂။ နိန္ဒာယ သဗ္ဗပါပကာနိ၊

အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗလောကေ။

ဒေဝမနုဿေသု ကပ္ပိယေသု၊

ကပ္ပံနေ + တိ+တမဟု နှာတကောတိ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား ။

ယော=အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ=မိမိ သန္တာန်၌ လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါစ=သူတစ်ပါးသန္တာန်၌ လည်းကောင်း။

သဗ္ဗလောကေ=ခပ်သိမ်း ဥဿုံ အလုံးစုံသော သင်္ခါရလောက ဌာန။

သင်္ခါရကို ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ရင် (၁) မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်တဲ့ ရုပ်, နာမ်ဓမ္မ, အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရ၊ (၂) သူတစ်ပါး သန္တာန်မှာ ဖြစ်တဲ့ ရုပ်, နာမ်ဓမ္မ, ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရ လို့ ၂ - မျိုးရှိတယ်။ အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရကို အဇ္ဈလောက, ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရကို ဗဟိဒ္ဓလောကလို့ သင်္ခါရလောကကို ဒီလိုပြောရတယ်။

အဇ္ဈတ္တံ စ=အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရလည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓံ စ=ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရ လည်းကောင်း။ သဗ္ဗလောကေ=အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓအား နှစ်ထွေပြားတဲ့ ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံသော သင်္ခါရလောကဌာန။ သဗ္ဗပါပကာနိ=ဖြစ်ပေါ်တတ်တဲ့ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ အစရှိတဲ့ မကောင်းမှုတို့ကို။ နိန္ဒာယ= အရဟတ္တမဂ်ရေစင်ရေအေးဖြင့် ဆေးကြောသုတ်သင်ပြီး၍။ ဒါဟာ အဖြေလိုရင်းပဲ။

အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ သင်္ခါရ လောကနှစ်မျိုး၌ ဖြစ်တတ်တဲ့ အကုသိုလ်အညစ်အကြေးတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ရေစင်ရေအေးဖြင့် ဆေးကြောသုတ်သင်စင်ကြယ်ပြီးသောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် နှာတကပုဂ္ဂိုလ်မည်တယ်။ ဂုဏ်ကျေးဇူးချီးမွမ်းစကားကို ဆက်ပြီး ဟောပုံက-

သော=ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကပ္ပိယေသု=တဏှာ + ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မနေမနား အကြံများ၍ အကြံမှား၍ နေကြကုန်သော။ ဒေဝမနုဿေသု=နတ်လူတို့၌။ ကပ္ပံ=

တဏှာ + ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကြံစည်ခြင်းသို့။ န ဧတိ=မရောက်။
တံ=ထို အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ သင်္ခါရလောကနှစ်ပုံ၌ ဖြစ်တတ်တဲ့
မကောင်းမှုအကုသိုလ်တို့ကို အရဟတ္တမဂ် ရေကြည်ရေအေး
ဖြင့် ဆေးကြောပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နှာတကောတိ=နှာတကာ
ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊ များလှဘိတောင်း၊ သူတော်
ကောင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်းသံချို၊ မိန့်ဆိုတော်မူကုန်ကြပြီ။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို
နာဂ ဟုခေါ်ဆိုရပါသလဲ ဘုရား” ဆိုတဲ့ စတုတ္ထပုစ္ဆာကို ဤသို့
ဖြေတော်မူတယ် ။

၁၃။ အာဂုံ န ကရောတိ ကိဉ္စိလောကေ၊
သဗ္ဗသံယောဂေ ဝိသဇ္ဇ ဗန္ဓနာနိ။
သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတိ ဝိမုတ္တာ၊
နာဂေါ တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
ယော=အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗသံယောဂေ=ခပ်
သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော ကာမယောဂ၊ဘဝယောဂ၊
ဒိဋ္ဌိယောဂ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂ လေးပါးတို့ကိုလည်းကောင်း။
ဗန္ဓနာနိ=သံယောဇဉ်ဆယ်မျိုး အနှောင် အဖွဲ့ကြိုးတို့ကိုလည်း
ကောင်း။ဝိသဇ္ဇ=စွန့်ပယ်၍၊ (ဝါ) စွန့်ပယ်တော်မူပြီးဖြစ်သော
ကြောင့်။ လောကေ=လောက၌။ ကိဉ္စိအာဂုံ= တစိုးတစိမျှ
သော အကုသိုလ်မှုကို။ န ကရောတိ=မပြုချေ။

အေး . . . ယောဂလေးပါးဆိုတဲ့ ဘဝတမ်းပိုးကျည်၊
သံယောဇဉ်ဆယ်မျိုးဆိုတဲ့ လွန်ရည်ကြိုးတို့ကို စွန့်ပယ်ပြီး
ဖြစ်တဲ့အတွက် အကုသိုလ်မှုတစိုးတစိကိုမျှမပြုတဲ့ ရဟန္တာ
အရင်ကို နာဂဟုခေါ်တယ်။ “အကုသိုလ်မှုတစိုးတစိမျှ မပြု
တတ်သောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို နာဂဟုခေါ်ဆိုတယ်”
ဒီစကားက ဖြေဆိုလိုရင်းစကား၊ ကျန်သောစကားတွေက
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးမွမ်းတဲ့စကားတွေ။

သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗတ္ထ= ခပ်သိမ်း
ဥဿုံ အလုံးစုံသောတရားတို့၌။ န သဇ္ဇတိ=ဘယ်တော့မှ
မငြိတွယ်ချေ။ ဝိပ္ပမုတ္တာ=ကိလေသာခပ်သိမ်းတို့မှ လွတ်
မြောက်တော်မူပါပေ၏။ တထတ္တာ=ထိုသို့ သဘောရှိသော။
တာဒိ=တာဒိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာသခင်ကို။ နာဂေါ=နာဂဟူ၍။
ပုဂ္ဂုစ္ဆတေ=ဆိုအပ်ပေ၏။

ဤကဲ့သို့ ဒုတိယဂါထာပြဿနာလေးချက်တို့ကို
မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားပြီးသောအခါ သင်္ဘောပရိဗိုဇ်သည်
သာဓုနုမော် သုံးကြိမ်ခေါ်ပြီး ရှေးနည်းအတူ သူစိတ်တိုင်းကျ
အားရဝမ်းသာဖြစ်ပြီး တစ်ဆင့်တိုး၍ ပြဿနာ လေးမျိုးတို့
ကို ဂါထာတစ်ဂါထာတည်းဖြင့်မေးလျှောက်ပြန်တယ် . . . ။

၁၄။ ကံ ခေတ္တဇိနံ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ၊

ကုသလံ ကေန ကထဉ္စ ပဏ္ဍိတောတိ။

မုနိ နာမ ကထံ ပုဂ္ဂုစ္ဆတိ၊

ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော
မြတ်စွာဘုရား . . . ။ ကံ=ဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့်
ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ခေတ္တဇိနံ=ခေတ္တဇိန ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။
ဗုဒ္ဓါ=အဆူဆူသော ဘုရားရှင်တို့က။ ဝဒန္တိ=ငြိမ့်ညောင်းသံချို
မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ခေတ္တဇိနပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ဆို
ပါသလဲဘုရား . . . တဲ့။ (ခေတ္တ=လယ်မြေ + ဇိန=အောင်
မြင်ပြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်) မဗ္ဗနယ်ပယ်မှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊
စိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန (၆) ပါး၊ အဆင်း၊ အသံ၊
အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ ဓမ္မသဘောဆိုတဲ့ အပြင်အာယတန
(၆) ပါး၊ အာယတန (၁၂) ပါးတို့ကို လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
စတဲ့ ကိလေသာမြက်များပေါက်ရောက်ရာ လယ်မြေသဖွယ်
ဖြစ်လို့ ပါဠိလို ခေတ္တ၊ မြန်မာလို လယ်မြေဟုခေါ်တယ်။

ကေန=အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်။ ကုသ
လံ=ကောသမည်တဲ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ တည်းဟူ
သောကျိကြကိုဖြတ်တောက်ဖျက်ဆီးပြီးသောသူဟူ၍။ ဝဒန္တိ=
ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်း ဘုရား။
ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထဉ္စ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုကား။
ပဏ္ဍိတောတိ=ပဏ္ဍိတဟူ၍။ ဝဒန္တိ=ငြိမ့်ညောင်းသံချို မိန့်ဆို
တော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၃) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပဏ္ဍိတဟု ခေါ်ဆိုပါသ

နည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထံ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ မုနိ နာမ= မုနိမည်၏ ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ=ဆိုအပ်ပါသနည်းဘုရား။

(၄) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို မုနိဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါ သနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ပုဋ္ဌော=သိလိုရေးဖြင့် မေးအပ်ပါသော။ ဘဂဝါ= ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ=တပည့်တော် အား။ ဗျာကရောဟိ=အဖြေစကား မိန့်ကြားတော်မူပါဘုရား။ ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယပရိဗိုဇ်သည်။ အာဟ= အမေးလေးပါး လျှောက်ထားလေပြီ။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေတ္တဇိနပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ဆိုပါသလဲ ဘုရား” ဟူသော ပထမ ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ် ။

၁၅။ ခေတ္တာနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊

ဒိဗ္ဗံ မာနုသကဉ္စ ဗြဟ္မခေတ္တံ။

သဗ္ဗခေတ္တမူလဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊

ခေတ္တဇိနော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။

ယော=အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒိဗ္ဗဉ္စ=နတ်၌ ဖြစ်သော အာယတန(၁၂)ပါးတည်းဟူသော လယ်ကွက်လည်း

ကောင်း။ မာနုသကဗ္ဗ=လူ၌ဖြစ်သော အာယတန(၁၂)ပါး
 တည်းဟူသော လယ်ကွက်လည်းကောင်း။ ဗြဟ္မခေတ္တဗ္ဗ=
 ဗြဟ္မာ့ပြည် နှစ်ဆယ်၌ဖြစ်သော အာယတန(၆)ပါးတည်း ဟူ
 သော လယ်ကွက်လည်းကောင်း။ ကေဝလာနိ= အလုံးစုံကုန်
 သော။ ခေတ္တာနိ=လယ် (၁၂)ကွက် . လယ်(၆)ကွက်
 လယ်(၂)ကွက်တို့ကို။ ဝိစေယျ=အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ ဝိပဿနာ
 ဉာဏ်ဖြင့် လင်းလင်းထင်ထင် သိမြင်အောင်စိစစ်၍၊ (ဝါ)
 စိစစ်သောကြောင့်။ သဗ္ဗခေတ္တ မူလဗန္ဓနာ=အလုံးစုံသော
 လယ်ကွက်တို့၏ အကြောင်းရင်းအနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ,
 ဘဝ, တဏှာ အစရှိသော တရားအပေါင်းမှ။ ပမုတ္တာ=
 ကင်းလွတ်တော်မူပြီးဖြစ်ပေ၏။ တထတ္တာ= ထိုသို့သဘောရှိ
 သော။ တာဒိ=တာဒိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာသခင်ကို။ ခေတ္တဇိနော=
 ခေတ္တဇိနပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်ပေ၏။

ရှေ့က ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း အာယတန (၁၂)
 ပါးတို့ကို ကိလေပေါင်းမြက်တို့ ပေါက်ရောက်ရာဖြစ်သော
 ကြောင့် ခေတ္တ=လယ်ကွက် ယာကွက်ဟုခေါ်၏။ နတ်ပြည်၌
 ရအပ်သော အာယတနာ (၁၂) ပါးတို့ကို ဒိဗ္ဗခေတ္တ၊ လူ့ပြည်
 ၌ ရအပ်သော အာယတန (၁၂) ပါးတို့ကို မာနုသကခေတ္တ
 ခေါ်၏။ ရူပါဝစရ ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ရအပ်သော မျက်စိ, နား,
 စိတ်=အတွင်းအာယတန (၃)ပါး၊ အဆင်း,အသံ, ရုပ်+ နာမ်
 မဗ္ဗ=အပြင် အာယတန(၃) ပါး၊ (၂) ရပ်ပေါင်း အာယတန
 (၆)ပါးတို့နှင့် အရူပဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ရအပ်သော မန,မဗ္ဗ=

အာယတန (၂)ပါးတို့ကို အသီး အသီး ဗြဟ္မဓေတ္တဗုဒ္ဓေါ၏။

ဓေတ္တသုံးပါး ဘုံအားလျော်စွာ ရရှိအပ်သည့် အာယတနတရားတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုဖန်များရင် မဂ်ဉာဏ်လေးပါးသို့ အစဉ်အတိုင်း ဆိုက်ရောက်လိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဆိုက်ရောက်တဲ့အခါ သဗ္ဗဓေတ္တဆိုတဲ့ အာယတနာ(၁၂)ပါးတို့ရဲ့ အခြေခံအကြောင်းရင်း အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ၊ တဏှာ အစရှိတဲ့ အနှောင်အဖွဲ့တွေက လွတ်သွားလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို အာယတနာ (၁၂) ပါး (လယ် ၁၂ ကွက်) ရဲ့ အခြေခံအကြောင်းရင်းဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ၊ တဏှာ အစရှိသော ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့မှ ကင်းလွတ်တော်မူပြီးတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို “အာယတန (၁၂) သွယ်၊ လယ် (၁၂) ကွက်ကို အောင်ချက်ကောင်းဘဲ=ဓေတ္တဇိနပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ဆိုရတယ်။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ကုသလဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား” ဟူသော ဒုတိယပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ် ။

၁၆။ ကောသာနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊

ဒိဗ္ဗံ မာနုသကဉ္စ ဗြဟ္မကောသံ။

သဗ္ဗ ကောသမူလဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊

ကုသလော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား။

ယော-အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒိဗ္ဗံ စ=နတ်၌ဖြစ်သော
 ကျီ ကြနှင့်တူသော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံလည်းကောင်း။
 ဓာနုသကဉ္စ=လူ၌ဖြစ်သော ကျီကြနှင့်တူသော ကာမာဝစရ
 ကုသိုလ်ကံလည်းကောင်း။ ဗြဟ္မကောသံ စ=ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်
 သော ကျီကြနှင့်တူသည့် (ဗြဟ္မာ့ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်သည့်)
 ရူပါဝစရ၊ အရူပဝါစရ ကုသိုလ်ကံ လည်းကောင်း၊ ကေဝ
 လာနီ=အလုံးစုံကုန်သော။ ကေသာနီ=ကာမကုသိုလ်ကံ၊
 မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော ကျီကြတို့ကို။ ဝိစေယျ=
 အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လင်းလင်းထင်ထင်
 သိမြင်အောင် စိစစ်၍၊ (ဝါ) စိစစ်သောကြောင့်။ သဗ္ဗကော
 သမူလဗန္ဓနာ=အလုံးစုံသော ကျီကြတို့၏ အကြောင်းရင်း
 အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ၊ တဏှာ အစရှိသော
 တရားအပေါင်းမှ။ ပမုတ္တော=ကင်းလွတ်တော်မူပြီး ဖြစ်ပေ၏။
 တထတ္ထာ=ထိုသို့သဘောရှိသော။ တာဒိ=တာဒိဂုဏ်ရှင်
 ရဟန္တာသခင်ကို။ ကုသလော=ကုသလအမည်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ
 ၍။ ပဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်ပေ၏။

စပါး၊ ပဲ စသည်ထည့်သော ကျီကျသည် ပိုင်ရှင်လူတို့၏
 ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့ကို
 လည်း ကံပြုသူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ဖြစ်သောကြောင့်
 ကောသ=ကျီကြဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ထို ကံတည်းဟူသော
 ကျီကြတို့ကို ဖြတ်တောက်ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် ရဟန္တာ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကုသေ လုနန္တိ ဆိန္ဒန္တိတိ ကုသလာဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု
 ၍ ကုသလဟု ဆိုအပ်ပါကုန်သည်။

ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော ဒိဗ္ဗကောသ၊
မာနသကကောသနှင့် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော
ဗြဟ္မကောသ=ကျိကြသုံးမျိုးတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု
ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုဖန်များရင် မဂ်ဉာဏ်လေးပါးသို့ အစဉ်
အတိုင်း ဆိုက်ရောက်၍ သဗ္ဗကောသလို့ခေါ်တဲ့ ကာမာဝစရ
မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံတို့၏ အခြေခံအကြောင်းရင်းဖြစ်တဲ့
အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝ တဏှာ အစရှိသောကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့
မှ ကင်းလွတ်တော်မူပြီးတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို “ကုသခေါ်
သည့် ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကံ=ကျိကြတို့ကို ဖြတ်တောက်
ဖျက်ဆီးပြီးတဲ့အတွက် ကုသလပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ခေါ်ဆိုရတယ်။

တစ်နည်းကား - ဘဝသုံးပါး၊ အာယတန (၁၂)ပါးတို့ကို
သန်လျက်အိမ်နှင့် တူသောကြောင့် ကောသဟု ဆိုအပ်ကုန်
၏။ သန်လျက်အိမ်ကို သန်လျက်၏ တည်နေရာဖြစ်သော
ကြောင့် ကောသဟု ခေါ်ဆိုအပ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏
နေထိုင်ရာ၊ တရားတို့၏ တည်နေရာဖြစ်သောကြောင့် ဘဝ
သုံးပါး၊ အာယတန(၁၂)ပါးတို့ကို ကောသဟု ဆိုအပ်ကုန်
၏။ ထိုဘဝ၊ အာယတနတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟူ၍
ဆင်ခြင်ဖန်များရင် မဂ်ဉာဏ်လေးပါးသို့ အစဉ်အတိုင်း
ဆိုက်ရောက်၍ သဗ္ဗကောသလို့ခေါ်တဲ့ ဘဝသုံးပါး သန်
လျက်အိမ်၊ အာယတန(၁၂)ပါး သန်လျက်အိမ်တို့ရဲ့ အခြေခံ
အကြောင်းရင်း မူလဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝတဏှာ အစရှိသော
ကိလေသာအနှောင်အဖွဲ့မှ ကင်းလွတ်တော်မူပြီးတဲ့ ရဟန္တာ

ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ကုသ” ခေါ်တဲ့ ဘဝသုံးပါး , အာယတန (၁၂) ပါး=သန်လျက်အိမ်များကို ဖြတ်တောက်ဖျက်ဆီးပြီးတဲ့ ကုလသပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဆိုရတယ်။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပဏ္ဍိတဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား” ဟူသော တတိယပုစ္ဆာကို ဤသို့ဖြေဆိုတော်မူတယ် . . . ။

၁၇။ ဒုဘယာနိ ဝိစေယု ပဏ္ဍရာနိ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သုဒ္ဓိပညော။
ကဏ္ဍံ သုက္ကံ ဥပါတိဝတ္ထော၊
ပဏ္ဍိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား . . . ။ ယော= အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ=မျက်စိ, နား, နှာ, လျှာ, ကိုယ်,စိတ် တည်းဟူသော အတွင်းဖြူစင်သော တရားလည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါစ=အဆင်း, အသံ, အနံ့ အရသာ, အတွေ့, ဓမ္မ သဘောတည်းဟူသော အပြင်ဖြူစင်သော တရားလည်းကောင်း။ ဥဘယာနိ=နှစ်ပါးကုန်သော။ ပဏ္ဍရာနိ=ပင်ကိုယ်သဘောဖြူစင်သော အာယတနတို့ကို။ ဝိစေယု=အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လင်းလင်းထင်ထင် သိမြင်အောင် စိစစ်၍၊ (ဝါ) စိစစ်သောကြောင့်။ သုဒ္ဓိပညော=ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ရှိသည်။ ဟောတိ=

ဖြစ်၏။

သော=ထို သုဒ္ဓိပညာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကဏ္ဍံ=မည်းညစ်သောအကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း။ သုက္ကံ=ဖြူစင်သော ကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း။ ဥပါတိဝတ္တော=လွန်မြောက်ပြီးသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ တထတ္တာ=ထိုသို့သဘောရှိသော။ တာဒိ=တာဒိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာသခင်ကို။ ပဏ္ဍိတော=ပဏ္ဍိတ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်ပေ၏။

အဇ္ဈတ္တိကာယတန(၆) ပါး၊ ဗာဟိရာယတန(၆)ပါး၊ ဤတရားတို့သည် ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ဖြူစင်သောတရားတို့ဖြစ်ကြသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို “ပဏ္ဍတီတိ ပဏ္ဍိတော” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်တတ်သောကြောင့် ဖြူစင်တတ်သောကြောင့် ‘ပဏ္ဍိတ’ ဟု ခေါ်ဆိုရသည် မဟုတ်သေး။ “ပဏ္ဍရာနိ ဣတော ဥပဂတော ပဝိစယ ပညာယာတိ ပဏ္ဍိတော” ဟု ဝစနတ္ထပြုပြီးလျှင် ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာတို့ဖြင့် ပင်ကိုဖြူစင်သော အာယတနတို့ကို အာရုံပြုသော အားဖြင့် ကပ်ရောက်တတ်သောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ပဏ္ဍိတဟု ခေါ်ဆိုအပ်တယ်။ ဂါထာရှေ့ထက်ဝက်ဖြင့် ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်အရ ဖြေဆို၍ နောက်ထက်ဝက်ဖြင့် ချီးမွမ်းစကားဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဂါထာဖြင့် ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်အရ ဖြေကြားတော်မူပြီးနောက် “(၄) ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို မုနိဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော စတုတ္ထပုစ္ဆာကို ဤသို့

ဖြေဆိုတော်မူတယ် ။

၁၈။ အသတဉ္စ သတဉ္စ ဥတွာ ဓမ္မံ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗလောကေ။
 ဒေဝမနုဿေဟိ ပူဇနီယော ၊
 သင်္ဂီ ဇာလ + မတိစ္စ သော မုနိ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
 ယော=အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ=မိမိ သန္တာန်၌
 ဖြစ်သော သင်္ခါရလောကလည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါစ=သူ
 တစ်ပါးသန္တာန်၌ ဖြစ်သော သင်္ခါရလောကလည်းကောင်း။
 သဗ္ဗလောကေ=အတွင်းအပ အလုံးစုံသော သင်္ခါရလောက
 ၌။ အသတဉ္စ ဓမ္မံ=သူတော်မဟုတ် လူသူယုတ်တို့၏ ဥစ္စာ
 ဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ်တရားကို လည်းကောင်း။ သတဉ္စ ဓမ္မံ =
 နှလုံးပျော့ပျောင်း သူတော်ကောင်းတို့၏ ဥစ္စာ၊ ဆယ်ဖြာသော
 ပုညကြိယာ တရားအစုကိုလည်းကောင်း။ ဥတွာဇာနာတိ=
 အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အသိဉာဏ်ဆိုက်ရောက်၏။ ဥတွာ=
 အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အသိဉာဏ် ဆိုက်ရောက်သောကြောင့်။
 ဒေဝမနုဿေဟိ=နတ်၊လူတို့သည်။ ပူဇနီယော= ပူဇော်အပ်
 သူသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်တော့၏။ သင်္ဂီ=ရာဂ , ဒေါသ၊
 မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ သံကိလေသ၊ ဒုစ္စရိတ တည်းဟူသော
 ငြိကပ်ခြင်း ခုနစ်ပါးကိုလည်းကောင်း။ ဇာလံ=တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ
 တည်းဟူသော ကွန်ရက်နှစ်မျိုးကိုလည်းကောင်း။ အတိစ္စ
 လွန်မြောက်၍။ ဌိတော=တည်သော။ သော - ထိုရဟန္တာ

ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မုနိ=ပရမတ္ထမုနိမည်ပါပေ၏။

ဂါထာရှေ့ထက်ဝက်ဖြင့် “အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ သဒ္ဓါရလောက၌ ဖြစ်ရှိသည့် အကုသိုလ်တရား၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် ပိုင်းခြားသိမြင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပရမတ္ထမုနိမည်၏” ဟု အဖြေရင်းကို ဖော်ပြတယ်။ ဂါထာနောက်ထက်ဝက်ဖြင့် “ထိုရဟန္တာသည် နတ်လူတို့ပူဇော်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း၊ သင်္ဂတရား နှစ်ပါး နှင့် ဇာလတရားနှစ်ပါးတို့ကို လွန်မြောက်ပြီးသူဖြစ်ကြောင်း” ဖော်ပြ၍ ချီးမွမ်းတော်မူပါတယ်။

ဤကဲ့သို့ တတိယဂါထာပြဿနာ လေးချက်တို့ကို မြတ်စွာဘုရားဖြေကြားပြီးသောအခါ သဘိယပရိဗိုဇ်သည် သာဓုနုမော်သုံးကြိမ်ခေါ်ပြီး ရှေးနည်းအတူ သူ့စိတ်တိုင်း ကျ အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကာ ဟစ်ဆင့်တိုး၍ ပြဿနာ(၄) မျိုးတို့ကို ဗြဟ္မာကြီးသင်ပေးခဲ့တဲ့အတိုင်း ဂါထာ တစ်ဂါထာ ဖြင့် မေးလျှောက်ပြန်တယ်။

၁၉။ ကိံ ပတ္တိန+မာဟု ဝေဒဂုံ၊

အနုဝိဒိတံ ကေန ကထဉ္စ ဝီရိယဝါတိ။

အာဇာနီယော ကိန္တိ နာမ ဟောတိ၊

ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား . . . ။ ကိံပတ္တိနံ=အဘယ်တရားသို့ ရောက်

ဆိုက်သောသူကို။ ဝေဒဂုံ=ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု= ဘုရားအစ၊ များလှဘိတောင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၊ ငြိမ်းညောင်းသံချို ၊ မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကေန=အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်။ အနုဝိဒိတံ=အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ်ဟုခေါ်ဆိုပသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထဉ္စ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဝီရိယဝါတိ= ဝီရိယ ဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊ များလှဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝီရိယဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကိန္တိ=ဘယ်သို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာဇာနီယော နာမ=အာဇာနီယပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ ပောတိ= ဖြစ်ပါသနည်း ဘုရား။

(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အာဇာနီယပုဂ္ဂိုလ်ဟုခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ပုဋ္ဌော=သိလိုရေးဖြင့်မေးအပ်ပါသော။ ဘဂဝါ= ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ=သဘိယခေါ် တပည့်တော်အား။ ဗျာဓိရောဟိ=အဖြေစကား မိန့်ကြားတော်မူပါဘုရား။ ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယပရိဗိုဇ်သည်။ အာဟ=အမေးစကား လျှောက်ထားလေပြီ။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်ဟုခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား” ဟူသောပထမ ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ်။

၂၀။ ဝေဒါနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊
သမဏာနံ ယာနီ+မ+တ္ထိ ဗြာဟ္မဏာနံ။
သဗ္ဗဝေဒနာသု ဝိတရာဂေါ၊
သဗ္ဗံ ဝေဒ+မတိစ္စ ဝေဒဂူ သော။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို-ချစ်သား. . . ။ ယော=အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမဏာနံ= သမဏခေါ်ဆိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏာနံ=ဗြာဟ္မဏခေါ်ဆိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း။ ယာနိ ဝေဒါနိ=အကြင် ဝေဒကျမ်းတို့သည်။ သန္တိ=ရှိကုန်၏။ ကေဝလာနိ= အလုံးစုံကုန်သော။ တာနိ ဝေဒါနိ=ထို ဝေဒကျမ်းတို့ကို။ ဝိစေယျ=မဂ္ဂဘာဝနာဖြင့် ကိစ္စသိဒ္ဓိအမြင် အနိစ္စသည် ဆင်ခြင်၍။ သဗ္ဗံ ဝေဒံ=ခပ်သိမ်းသော ဝေဒကျမ်းကို။ အတိစ္စ = ထိုကျမ်းတို့၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ဖျောက်သောအား လွန်မြောက်သွား

၍။ သဗ္ဗ ဝေဒနာသု=အလုံးစုံသော ဝေဒနာတရားတို့၌။ ဝိ
တရာဂေါ=တပ်နှစ်သက်ခြင်း ကင်းတော်မူ၏။ သော=ထို
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝေဒဂူ=ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်မည်ပေ၏။

(ဗေဒင် = ဝေဒကျမ်းတို့ကိုလည်း ဝေဒဟုခေါ်သည်။ ဝေဒနာ
သုံးမျိုးတို့ကိုလည်း ဝေဒဟုခေါ်သည်။)

(၁) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယမဂ္ဂဘာဝနာလေးပါး တို့
ဖြင့် ကိစ္စသိဒ္ဓိအနေအားဖြင့် အနိစ္စသည်ကို ဆင်ခြင် စိစစ်၍
ဝေဒကျမ်းတို့၌ တပ်မက်သောဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ဝေဒကျမ်း
တို့ကိုလွန်မြောက်သောကြောင့် ‘ဝေဒါနိ ဂတော=ဉာတော=
အတိက္ကန္တောတိ ဝေဒဂူ’ ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်မည်လေ
သည်။ ဝေဒါနိ=ဝေဒကျမ်းတို့ကို။ ဂတော ဉာတော အတိက္ကန္တော=
သိပြီ၊ လွန်မြောက်ပြီ။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်။ ဝေဒဂူ=ဝေဒဂူမည်၏ဟု
အနက်ပေးလေ၏။

(၂) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယမဂ္ဂဘာဝနာဖြင့် ကိစ္စ သိဒ္ဓိ
အနေအားဖြင့် အနိစ္စသည်ကို ဆင်ခြင်စိစစ်ပြီးဖြစ်ရကား ဝေဒနာ
တို့၌ တပ်ခြင်းကင်းပြီးသူဖြစ်သဖြင့် ဝေဒနာတို့ကို သိပြီး လွန်
မြောက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဝေဒါနိ ဂတော အတိက္ကန္တောတိ ဝေဒ
ဂူ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဝေဒဂူပုဂ္ဂိုလ်မည် လေသည်။ ဝေဒါနိ=
ဝေဒနာသုံးပါးတို့ကို။ ဂတော အတိက္ကန္တော=လွန်မြောက်ပြီ။
ဣတိ=ထို့ကြောင့်။ ဝေဒဂူ=ဝေဒဂူ မည်၏ဟု အနက်ပေးလေ။ ဤ
ပထမပုစ္ဆာအဖြေဂါထာ၏ ပထမပိုဒ်နောက်ရှိ သဘိယာတိ ဘဂဝါ
ဟူသော စာပိုဒ်ကို စတုတ္ထပုစ္ဆာ အဖြေဂါထာ၏ အဆုံး၌ အနက်ပေး
လျှင်လည်း သင့်လျော်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စတုတ္ထအဖြေ ဂါထာ
၏ အဆုံး၌ အနက်ပေးပါလေ။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အနုဝိဒတပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော ဒုတိယပုစ္ဆာကို ဤသို့ဖြေတော်မူတယ် ။

၂။ အနုဝိစ္စ ပပဉ္စ + နာမရူပံ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ ရောဂမူလံ။
 သဗ္ဗ ရောဂမူလဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊
 အနုဝိဒိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . ။ ယော= အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈတ္တံ စ=အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ စ=အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ လည်းကောင်း။ ရောဂမူလံ=ကိုးဆယ့်ခြောက်ဖြာရောဂါ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော။ ပပဉ္စ + နာမရူပံ=ပပဉ္စတရား သုံးပါး၊ နာမ်၊ ရုပ်တရားနှစ်ပါးကို။ အနုဝိစ္စ=ဝိပဿနာပညာမဂ် ပညာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာဆင်ခြင် သိမြင်ပြီးဖြစ်၍။ သဗ္ဗ ရောဂမူလဗန္ဓနာ=ခပ်သိမ်းသော ရောဂါတို့၏ အခြေခံမူလ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာစသော အနှောင်အဖွဲ့မှ။ ပမုတ္တော= အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် လွတ်မြောက်တော်မူပြီ။ တထတ္တာ= ထိုသို့သဘောရှိသော။ တာဒိ=တာဒိဂုဏ်သခင်ရဟန္တာအရှင် ကို။ အနုဝိဒိတော=အနုဝိဒိတပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ=ဘုရား အစ၊ များလှဘိတောင်း၊ ပညာရှိအပေါင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်း သံချို , မိန့်ဆိုအပ်ပါပေ၏။

မိမိသန္တာန်၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်၌ ဖြစ်တတ်တဲ့ ရောဂါ၏ အကြောင်း ဖြစ်တဲ့ ပပဉ္စတရားသုံးပါး၊ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးကို ဝိပဿနာဉာဏ် ၊ မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အသိဉာဏ်ရောက်ပြီးရပြီးတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို အနုဝိဒိတ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်ဆိုတယ်။ ဤကား ဖြေလိုရင်းဖြစ်တယ်။ ဂါထာ နောက်ထက်ဝက်ကား ရဟန္တာအရှင်ကို ချီးမွမ်းတဲ့ ထုတိစကားဖြစ်တယ်။

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝိရိယဝဏ္ဏပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဟူသော တတိယပုစ္ဆာ အဖြေကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ် . . . ။

၂၂။ ဝိရတော ဣဓ သဗ္ဗပါပကေဟိ၊
 နိရယဒုက္ခံ အတိစ္စ ဝိရိယဝါသော။
 သော ဝိရိယဝါ ပဓာနဝါ၊
 မီရော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
 ယော=အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဓ=ဤလောက၌။
 သဗ္ဗပါပကေဟိ=အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တို့မှ။ ဝိရတော=
 အမြဲတစေ ရှောင်ကြဉ်ပြီးဖြစ်ပေ၏။ (ဝါ) ရှောင်ကြဉ်ပြီးဖြစ်
 သောကြောင့်။ နိရယဒုက္ခံ=ငရဲဒုက္ခ ၊ လက်ဦးစသည် ၊ ဘဝ
 ဆင်းရဲ အလုံးစုံကို။ အတိစ္စ=လွန်မြောက်၍။ ဝိရိယဝါသော=
 ဝိရိယတည်းဟူသော နေအိမ်ရှိပေ၏။ ပဓာန ဝါ= မဂ် ဈာန်

လေးပါး ပဓာနတရားရှိသော။ ဓိရော=ကိလေသာ ရန်သူကို
 မှန်မှန်ညက်ညက် ဖျက်ဆီးနိုင်စွမ်းသော။ တာဒိ= လောကဓံ
 ကြောင့် ဖောက်ပြန်မရှိ တာဒိဂုဏ်ရင် ဖြစ်ပေသော။ တထ
 တ္တာ=ထုံသို့သဘောရှိသော။ သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို။
 ဝီရိယ ဝါ=ဝီရိယဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတေ=ဘုရားအစ၊
 များလှဘိတောင်း၊ ပညာရှိအပေါင်းတို့၊ ငြိမ့်ငြောင်းသံချို၊
 မိန့်ဆိုအပ်ပေ၏။

ဂါထာရှေ့ထက်ဝက်ဖြင့် ဝီရိယဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ကို တိုက်ရိုက်
 ဟောပြတယ်။ ပဓာနဝါ၊ ဓိရော၊ တာဒိပုဒ်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်း
 စကား ဟောကြားတော်မူတယ်။

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို
 အာဇာနိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော
 စတုတ္ထပုစ္ဆာကို ဖြေတော်မူလို၍ ဤဂါထာကို ဟောတော်မူ
 တယ် . . . ။

၂၃။ ယဿ + သု လုနာနိ ဗန္ဓနာနိ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သင်္ဂမူလံ။
 သဗ္ဗသင်္ဂမူလဗန္ဓနာ ပမုတ္တော၊
 အာဇာနိယော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
 ယဿ=အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သင်္ဂမူလံ=ငြိကပ်ခြင်း
 ခုနစ်ပါး၏ အခြေခံမူလဖြစ်သော။ အဇ္ဈတ္တံ ဗန္ဓနာနိ စ =

အဇ္ဈတ္တသံယောဇဉ်အဖွဲ့တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ ဗန္ဓနာနိ
 စ=ဗဟိဒ္ဓသံယောဇဉ်အဖွဲ့တို့ကိုလည်းကောင်း။ လုနာနိ=
 အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ်ရိတ်ဖြတ်အပ်ပြီးကုန်သည်။ အဿု=ဖြစ်
 ကုန်၏။ သဗ္ဗသင်္ဂမူလ ဗန္ဓနာ=အလုံးစုံသော သင်္ဂတရားတို့၏
 အခြေခံမူလအကြောင်းရင်းဖြစ်တဲ့ အဇ္ဈတ္တသံယောဇဉ် ,
 ဗဟိဒ္ဓသံယောဇဉ်တည်းဟူသော အနှောင်အဖွဲ့မှ။ ပမုတ္တော=
 အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် လွတ်မြောက်တော်မူပြီးသော။ တထ
 တ္တာ=ထိုသို့သဘောရှိသော။ တာဒိ=တာဒိဂုဏ်ရှင် ရဟန္တာ
 သခင်ကို။ အာဇာနိယော=အာဇာနိယပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စ
 တေ=ဘုရားအစ , များလှဘိတောင်း , ပညာရှိအပေါင်းတို့,
 ငြိမ့်ငြောင်းသံချို , မိန့်ဆိုအပ်ပေ၏။ ဣတိ=ဤသို့။ ဘဂဝါ=
 သည်။ အာဟ=ဟောတော်မူပြီ။

ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အမြစ်
 ပြတ်ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း
 ကြပြီး ဆင်အာဇာနည်၊ မြင်းအာဇာနည်တို့မှာ သက္ကာယ
 ဒိဋ္ဌိ အားကြီးလွန်းသောကြောင့် မကြောက်မရွံ့ကြခြင်း
 ဖြစ်သည်။ (အထူးမှတ်ဖွယ်)

လောက၌ ကောက်ကျစ်မှု အပြစ်ဒေါသကို ပယ်ရှားပြီး
 ဖြစ်၍ အကြောင်းဟုတ်သည်မဟုတ်သည်ကိုသိသော မြင်းကို
 ဖြစ်စေ၊ ဆင်ကိုဖြစ်စေ၊ အာဇာနည်မြင်း၊ အာဇာနည်ဆင်
 ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်သော်လည်း ထိုအာဇာနည်မြင်း၊ အာဇာ
 နည်ဆင်တို့မှာ ထိုကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း အပြစ်အားလုံးကို

ပယ်ရှားအပ်ပြီးကြသည် မဟုတ်ကုန်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာမူ ထိုကောက်ကျစ်စဉ်းလဲမှု အပြစ်ဒေါသ အားလုံးတို့ကိုပင် အမြစ်ပြတ် ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ်စစ်စစ်အားဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ “အာဇာနိယပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်ဆိုထိုက်လေသည်။

ဤဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း စတုတ္ထဂါထာ ပြဿနာလေးချက်တို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားပြီးသောအခါ သဘိယပရိဗိုဇ်သည် သာဓုနုမော် သုံးကြိမ်ခေါ်ပြီး ရှေးနည်းတူ သူ့စိတ်တိုင်းကျ အားရဝမ်းသာဖြစ်ရှိကာ တစ်ဆင့်တိုး၍ ပြဿနာလေးမျိုးတို့ကို သဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီးသင်ပေးခဲ့သည့် နည်းအတိုင်း ဂါထာ တစ်ဂါထာဖြင့် မေးလျှောက်ပြန်တယ်
 . . . ။

၂၄။ ကိံ ပတ္တိနံ + မာဟု သောတ္တိယံ၊
 အရိယံ ကေန ကထဉ္စ စရဏဝါတိ။
 ပရိဗ္ဗာဇကော ကိန္တိ နာမ ဟောတိ၊
 ပုဋ္ဌော မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောဟိ။ ။

ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းပတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ ကိံ ပတ္တိနံ=အဘယ်တရားသို့ ရောက်ဆိုက်သောသူကို။ သောတ္တိယံ=သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊ များလှဘိတောင်း၊ ပညာရှိအပေါင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်းသံချို၊ မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကေန=အဘယ်သို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်။
အရိယံ=အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ အများလှ
ဘိတောင်း (ပ) မိန့်ဆိုတော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆို ပါသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကထဉ္စ=အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကား။ စရဏ
ဝါတိ=စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊ များလှ
ဘိတောင်း၊ ပညာရှိအပေါင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်းသံချို၊ မိန့်ဆို
တော်မူကြပါကုန်သနည်းဘုရား။

(၃) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ကိန္တိ=အဘယ်သို့သော သဘောရှိသောပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ ပရိဗ္ဗာဇကော နာမ=ပရိဗ္ဗာဇကပုဂ္ဂိုလ် မည်သည်။
ဟောတိ=ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။

(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပရိဗ္ဗာဇကပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား။ ဒါက တစ်ပုစ္ဆာ။

ပုဋ္ဌော=သိလိုရေးဖြင့် မေးအပ်ပါသော။ ဘဂဝါ=
ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ=သတိယ ခေါ်

တပည့်တော်အား။ ဗျာကရောဟိ=ကရုဏာရှေ့ထား ဖြေ
ကြားတော်မူပါဘုရား။ ဣတိ=ဤသို့။ သဘိယော=သဘိယ
ပုရိဗ္ဗိသ်သည်။ အာဟ=အမေးစကား လျှောက်ထားလေပြီ။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၁) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို
သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော
ပထမပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ် ။

၂၅။ သုတ္တာ သဗ္ဗဓမ္မံ အဘိညာယ လောကေ၊
သာဝဇ္ဇာ + နဝဇ္ဇံ ယ + ဒတ္ထိ ကိဉ္စိ။
အဘိဘုံ အကထံ ကထိံ ဝိမုတ္တံ၊
အနီဃံ သဗ္ဗဓိ+မာဟု သောတ္တိယောတိ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
ယော=အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သာဝဇ္ဇာ + နဝဇ္ဇံ=
အပြစ်ရှိသော တရား၊ အပြစ်မရှိသော တရားတည်းဟူသော။
ယံကိဉ္စိ=အကြင်အလုံးစုံသောတရားသည်။ ဒတ္ထိ=ရှိ၏။
လောကေ=လောက၌။ တံ သဗ္ဗဓမ္မံ=ထိုအလုံးစုံသော သာဝဇ္ဇာ
+ အနဝဇ္ဇာတရားအစုကို။ သုတ္တာ=သုတမယ ဉာဏ်ဖြင့် ကြား
နာ၍၊ (ဝါ) ဝိပဿနာကိစ္စကိုပြုသောအား ကြားနာ၍။
အဘိညာယ=ကိလေသာနှင့် ကိလေသာ၏အကြောင်းတရား
တို့ကို လွှမ်းမိုး၍။ ဌိတော=တည်ပေ၏။ သဗ္ဗဓိ= ခပ်သိမ်း
သောဓန္ဓာ၊ အာယတနစသော တရားတို့၌။ အဘိဘုံ=

ကိလေသာနှင့် ကိလေသာ၏အကြောင်းတရားတို့ကို လွှမ်းမိုး၍ တည်သော။ အကထံကထိ=သို့လော သို့လော တွေးတော ယုံမှားခြင်း အလျဉ်းမရှိသော။ ဝိမုတ္တံ=ခပ်သိမ်းသော ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီးသော။ အနိယံ=ဆင်းရဲကင်းကွာ ရဟန္တာအရောင်မြတ်ကို။ သောတ္တိယောတိ=သောတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ , များလှဘိတောင်း, ပညာရှိအပေါင်းတို့ , ငြိမ့်ညောင်းသံချို , မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်ပြီ။

ဆန်းကျမ်းဂါထာ ရွတ်ကာမျှသောသူကို သောတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သဒ္ဓါဗျာကရုဏ်း လောကီဝေဒဆရာတို့က ဆိုကြသည်။ ထိုသူတို့ဆိုအပ်သည့်သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်ကား ဝေါဟာရမျှသာဖြစ်သော သောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ပရမတ္ထသောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ်များ မဟုတ်ကြချေ။ ရဟန္တာသခင် အရှင်သူမြတ်သည်ကား သာဝဇ္ဇ , အနဝဇ္ဇဓမ္မအားလုံးကို ကြားနာပြီး ကြားနာရုံမျှမဟုတ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုသင့် ရှုထိုက်သောတရားတို့ကို ရှုသဖြင့် မှတ်ဉာဏ်လေးထောက် ပေါက်ရောက်ကာ ကိလေသာနှင့် ကိလေသာ၏ အကြောင်းတရားတို့ကို လွှမ်းမိုး၍ တည်တော်မူသောကြောင့် အကြားအမြင် အထွတ်အထိပ်သို့ ပေါက်ရောက်တော်မူရကား ပရမတ္ထသောတ္တိယပုဂ္ဂိုလ် မည်တော်မူသည်။ အကထံကထိ + ဝိမုတ္တံ + အနိယတို့ကား ထိုပရမတ္ထ သောတ္တိယ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးမွမ်းစကားတို့ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “(၂) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်းဘုရား” ဟူသော ဒုတိယ ပုစ္ဆာကို ဤသို့ ဖြေတော်မူတယ် . . . ။

၂၆။ ဆေတွာ အာသဝါနိ အာလယာနိ၊
 ဝိဒ္ဓါ သော န ဥပေတိ ဂဗ္ဘသေယျံ။
 သညံ တိဝိဓံ ပနုဇ္ဇ ပက္ခိ၊
 ကပ္ပံ နေ + တိတ + မာဟု အရိယောတိ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။

ယော=အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာသဝါနိ=အာသဝ
 လေးပါးတရားတို့ကိုလည်းကောင်း။ အာလယာနိ=ကာမာ
 လယ, ဘဝါလယ(၂) ပါး တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဆေတွာ=
 ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်ဓားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်
 ဖြတ်တောက်၍။ ဝိဒ္ဓါ=တရားတို့ကို ထင်ရှားသိမြင်သူ ဖြစ်၏။
 ဝိဒ္ဓါ=မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် တရားတို့ကို သိမြင်ပြီးသော။
 သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂဗ္ဘသေယျံ=အမိဝမ်းခေါင်း
 ကိန်းအောင်းရခြင်းစသော ပဋိသန္ဓေတစ်စုံတစ်ခုသို့မျှ။ န
 ဥပေတိ=မကပ်ရောက်ရချေ။ သော=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။
 တိဝိဓံ=ကာမ, ဘဝ, ဝိဘဝအား သုံးထွေပြားသော။ သညံ=
 အကုသိုလ်သညာကိုလည်းကောင်း။ ပက္ခိ=ကာမဂုဏ်တည်း
 ဟူသော ညွှန်အိုင်ကို လည်းကောင်း။ ပနုဇ္ဇ=ပယ်ရှားဖြတ်
 တောက်၍။ ကပ္ပံ=တဏှာ, ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး ကြံစည်ခြင်းတရားသို့။
 န ဧတိ=မကပ်ရောက်တော့ချေ။ တံ=ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို။

အရိယောတိ=အစီးအပွားလိုလားသူ အရပ်ရပ်တို့ ဆည်းကပ်
အပ်သောကြောင့် အရိယပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ၊
များလှဘိတောင်း၊ ပညာရှိအပေါင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်းသံချို၊
မိန့်ဆိုကြကုန်သည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အာသဝလေးပါး၊ အာလယနှစ်ပါး
တို့ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဖြတ်တောက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်
ပဋိသန္ဓေလေးမျိုးသို့ လုံးဝမကပ်ရောက်တော့ချေ။ ကာမ
သညာ၊ ဘဝသညာ၊ ဝိဘဝသညာတည်းဟူသော မိစ္ဆာ
သညာ=အကုသိုလ်သညာသုံးပါးနှင့် ကာမဂုဏ်တည်းဟူ
သော ညွှန်အိုင်ကိုလည်း ပယ်ရှားပြီးဖြစ်၍ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်
အကြံမှားခြင်းသို့ မကပ်ရောက်တော့ချေ။ ဤ ဂုဏ်ကျေးဇူး
များကြောင့် ချမ်းသာရကြောင်း အစီးအပွားကောင်းကို
အလိုရှိသူ လူအပေါင်းတို့က ဆည်းကပ်အပ်သောကြောင့်
“ဟိတကာမေန ဇနေန အရိယတိ အဘိဂစ္ဆတီတိ အရိ
ယော” ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယပုဂ္ဂိုလ်
မည်ပါသည်။

(အဋ္ဌကထာ၌ နောက်တစ်နည်းလည်း ဖော်ပြပါသေးသည်)

ဤသို့ ဒုတိယပုစ္ဆာအဖြေကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ “(၃)
ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း
ဘုရား” ဟူသော တတိယပုစ္ဆာအဖြေကို ပြလိုသောမူသော
ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဂါထာကို ဟောတော်မူ
တယ်။

၂၇။ ယော ဣဓ စရဏေသု ပတ္တိပတ္တော၊
 ကုသလော သဗ္ဗဒါ အာဇာနာတိ ဓမ္မံ။
 သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတိ ဝိမုတ္တစိတ္တော၊
 ပဋိဃာ ယဿ န သန္တိ စရဏဝါသော။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။

ယော=အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣဓ=အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ
 ဤသာသနာ၌။ စရဏေသု=စရဏတရား (၁၅) ပါးတို့
 ကြောင့်။ ပတ္တိပတ္တော=ရောက်သင့်ရောက်ထိုက်သော အရ
 ဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ သော= ထို
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကုသလော=တရားအရာ လိမ္မာသည်
 ဖြစ်၍။ သဗ္ဗဒါ=အခါခပ်သိမ်း။ ဓမ္မံ=နိဗ္ဗာန်တရားကို။ အာဇာ
 နာတိ=အမြဲစိတ်ညွတ်သောအားဖြင့် သိ၏။ သဗ္ဗတ္ထ=ခပ်သိမ်း
 သောခန္ဓာစသောတရားတို့၌။ န သဇ္ဇတိ=မငြိကပ်။ ဝိမုတ္တ
 စိတ္တော=ပဋိပ္ပဿဒွိ + နိဿရဏ ဝိမုတ္တိနှစ်ပါးတို့ဖြင့် ကိလေ
 သတို့မှ လွတ်မြောက်သော စိတ်ရှိတော်မူ၏။ ယဿ=
 အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌။ ပဋိဃာ= အမျက်ထွက်
 ခြင်း ပဋိဃတရား တို့သည်။ န သန္တိ=မရှိကြကုန်။ သော=
 ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စရဏဝါ=စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ် မည်ပေ
 ၏။

“သီ + ဣနံ + ဘော + ဇာ၊ သတ် + စတ္တာ၊
 မှတ်ပါ စရဏ” ဆိုတဲ့အတိုင်း သီလသံဝရ၊ ဣန္ဒြိယေသုဂုတ္တ
 ဒွါရတာ၊ ဘောဇနမတ္တညုတာ၊ ဇာဂရိယာနုယောဂ၊ သဒ္ဓါ၊

သတိ၊ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ ဗာဟုသစ္စ၊ ဝီရိယ၊ ပညာ=သုတေဉ်
ကောင်းတရား ခုနစ်ပါးတို့နှင့်တကွ ရူပါဝစရ ဈာန်လေးပါး
တို့ကို စရဏတရား (၁၅) ပါးခေါ်၏။ ထိုစရဏတရားတို့
ကြောင့် ရောက်သင့် ရောက်ထိုက်သောတရား အတ္တကံ
အထိပ်ဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ရောက်ပြီးသော ရဟန္တာ
ပုဂ္ဂိုလ်ကို စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟုခေါ်၏။ ဂါထာပထမပိုဒ်ဖြင့်
စရဏဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ကိုပြ၏။ ကျန်သောသုံးပိုဒ်တို့ဖြင့် ဂုဏ်အထူး
ချီးကျူးစကားကို ဟောကြားတော်မူ၏။

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “(၄) ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို
ပရိဗ္ဗာဇကပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း ဘုရား” ဟူသော
စတုတ္ထပုစ္ဆာကို ဖြေတော်မူလို၍ ဤဂါထာကို ဟောတော်မူ
တယ်။

၂၈။ ဒုက္ခ ဝေပက္ကံ ယ+ဒတ္ထိ ကမ္မံ၊
ဥဒ္ဓ + မဓော တိရိယံ ဝါပိ မဇ္ဈေ။
ပရိဗ္ဗာဇယိတွာ ပရိညစာရီ၊
မာယံ မာန + မထောပိ လောက ကောဓံ။
ပရိယန္တ+မကာသိ နာမရူပံ၊
တံ ပရိဗ္ဗာဇက + မာဟု ပတ္တိပတ္တံ။ ။

သဘိယ=သဘိယမည်ငြား အို - ချစ်သား . . . ။
ယော=အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒုက္ခ ဝေပက္ကံ=သင်္ခါရ
ဒုက္ခတည်းဟူသော အကျိုးရှိသော၊ (ဝါ) သင်္ခါရ ဒုက္ခတည်း

ဟူသော အကျိုးကိုပေးတတ်သော။ ယံ ဥဒ္ဓံ ကမ္မံ ဝါ=အကြင်
 အတိတ်ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံသည် လည်း
 ကောင်း။ ယံ အဓောကမ္မံ ဝါ=အကြင်အနာဂတ်ဖြစ်တဲ့
 ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်လည်းကောင်း။ ယံ မဇ္ဈေ
 တိရိယံ ဝါပိ ကမ္မံ=အကြင်ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်အကုသိုလ်
 ကံသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ တံ=ထို အတိတ်.
 အနာဂတ် , ပစ္စုပ္ပန် ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ကံသုံးမျိုးကို။
 ပရိဗ္ဗာဇယိတွာ=အရိယမဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် ဖယ်ရှား မှုတ်
 လွင့်၍။ ပရိညစာရီ=ဉာတပရိညာဖြင့် ပိုင်းခြားသိမြင်ကာ
 လှည့်လည်ကျက်စားပြီးဖြစ်၍။ မာနံ=ထောင်လွှားခြင်း မာန
 တရားကိုလည်းကောင်း။ အထောပိ=ထို့ပြင်လည်း။ လောဘ
 ကောဓံ=လိုချင်သည့် လောဘတရား, အမျက်ထွက်ခြင်း
 ကောဓတရားကိုလည်းကောင်း။ ပရိညစာရီ=ပဟာနပရိညာ
 ဖြင့် ပိုင်းခြားသိမြင်ကာ လှည့်လည်ကျက်စားလေ့ရှိပေ၏။
 (ဝါ) လှည့်လည်ကျက်စားပြီး ဖြစ်၏။ နာမရူပံ=နာမ် ရုပ်
 တရားနှစ်ပါးကို။ ပရိယန္တံ=ပြီးဆုံးအောင်။ အကာသိ=ပြုပေပြီ။
 ပတ္တိပတ္တံ=အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော။ တံ=ထိုပုဂ္ဂိုလ်
 ကို။ ပရိဗ္ဗာဇကံ=ပရိဗ္ဗာဇကပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အာဟု=ဘုရားအစ.
 များလှဘိတောင်း, ပညာရှိအပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်း သံချို.
 မိန့်ဆိုကြကုန်ပြီ။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သူမြတ်သည် ဉာတပရိညာဖြင့်
 တေကာလိက ကုသိုလ် , အကုသိုလ်ကံကို အရိယမဂ်ဉာဏ်
 လေးပါးဖြင့် ဖယ်ရှားမှုတ်လွင့်ကာ လှည့်လည်ကျက်စားပြီး

ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပဟာနပရိညာဖြင့် မာယာ ,မာန၊ လောဘ၊ ဒေါသစသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖယ်ရှား မှုတ်လွှင့်ကာ လှည့်ကျက်စားပြီးဖြစ်၍လည်းကောင်း နာမ်ရုပ် တရားကို အဆုံးရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်တတ်သူဖြစ် သောကြောင့် “ပရိညာယ -ဝဇီတိတိ ပရိဗ္ဗာဇကော” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ကံသုံးပါးနှင့် အကုသိုလ်များကို ပိုင်းခြား သိမြင် ပြီးလျှင် နာမ်ရုပ်တရားတို့၏ အဆုံးရောက်အောင် ကျင့် ဆောင်သွားရောက်တတ်သောကြောင့် ပရိဗ္ဗာဇက ပုဂ္ဂိုလ် မည်လေသည်။

ဘုရားရှင်အား ချီးမွမ်းထောပနာ (၁၀) ဂါထာ

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားက ပြဿနာ (၂၀) တို့ကို တစ်ဂါထာ တစ်ဂါထာစီဖြင့် ဖြေကြားတော်မူပြီးသောအခါ နှစ်လို အားရမ်းဝမ်းသာလွန်း၍ သဘိယ၏ဖြစ်ပုံကို သင်္ဂါ ယနာတင် အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ် တို့က ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်တော်မူခဲ့ကြပါတယ်။

အထခေါ သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော
ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ
အတ္တမနောပမုဒိတောဥဒဂ္ဂေါ ပီတိသော မနဿ
ဇာတော ဥဋ္ဌာယာ+သနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂီ ကရိတွာ
ယေန ဘဂဝါ တေန+ဉ္စလီ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ
သမ္မုခါ သာရုပ္ပါဟိ ဂါထာဟိ အဘိတ္ထဝိ။

သာဓဝေါ=နှလုံးပျော့ပျောင်း အို - သူတော်
 ကောင်းတို့ . . . ။ အထခေါ=ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား ပြဿနာ
 နှစ်ဆယ်တို့ကို ဖြေကြားပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌။ သဘိ
 ယော ပရိဗ္ဗာဇကော=သဘိယပရိဗ္ဗိဇ်သည်။ ဘဂဝတော
 ဘာသိတံ=မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သည့် အဖြေစကားကို။
 အဘိနန္ဒိတွာ=အလွန်နှစ်သက်၍။ အနုမောဒိတွာ=သာဓု
 နုမော် ကောင်းချီးခေါ်၍။ အတ္တမနော=စိတ်တိုင်းကျ ဖြစ်
 လျက်။ ပမုဒိတော=ရွှင်လန်းလျက်။ ဥဒဂ္ဂေါ=တက်ကြွ သော
 စိတ်ရှိလျက်။ ပီတိ+သောမနဿဇာတော=နှစ်သက် ဝမ်း
 မြောက်ခြင်းဖြစ်ရှိလျက်။ ဥဌာယာ+သနာ=ထိုင်နေရာမှ
 ထ၍။ ဧကံသံ ဥတ္တရာသဂ္ဂံ^၁ကရိတွာ=သူ့မှာပါလာတဲ့
 အပေါ် အဝတ်ကလေးကို လက်ဝဲတစ်ဘက် ပခုံးထက်ဝယ်
 လက်ကန်တော့ စံပယ်တင်ပြီးတော့။ ယေန ဘဂဝါ တေန
 +ဗ္ဗလိံ ပဏာမေတွာ=ဘုရားရှိရာဘက်သို့ လက်အုပ်ကို
 ညွှတ်ပြီးတော့။ ဘဂဝန္တံ=မြတ်စွာဘုရားကို။ သမ္မုခါ=မျက်
 မှောက်တော်၌။ သာရုပ္ပါဟိ ဂါထာဟိ=ဘုရားရှင်နဲ့ လျှောက်
 ပတ်သော ဂါထာဆယ်ပုဒ်တို့ဖြင့်။ အဘိတ္ထဝိ=အားရရွှင်လန်း
 ချီးမွမ်းလေပြီ။

၂၉။ ယာနိ စ တီဏိ ယာနိ စ သဌိ၊

သမဏပ္ပဝါဒ သိတာနိ ဘူရိပည။

သညက္ခရသညနိသိတာနိ၊

ဩသရဏာနိ ဝိနေယျ ဩဃတမ + ဂါ။ (၁)

ဘူရိပည=မြေကြီးသဖွယ် ပြန့်ကျယ်သော ပညာ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား . . . ။ တုံ=အရှင်ဘုရားသည်။ သမဏပ္ပဝါဒသိတာနိ=သမဏခေါ်ဆို လောကီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူဝါဒကို မှီ၍ဖြစ်ကြကုန်သော။ (ဤ၌ သမဏဆိုတာ ဘုရား သာသနာက ရဟန်းတော်တွေကို ဆိုတာမဟုတ်ဘူး၊ လူ့လောကမှာ သမဏ+ဗြာဟ္မဏလို့ ခေါ်တဲ့သူတော်ကောင်းတွေလို့ သမုတ်ထား တဲ့ ဝါဒရှင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုပြောတာ။) သညက္ခရ သညနိဿိ တာနိ=ဣတ္ထိ+ပုရိသ အစရှိသော ဝေါဟာရတည်းဟူသော သညက္ခရ+ဝိပလ္လာသသညာဆိုတဲ့ ဖောက်ပြန်မှု သညာ . . . ဤ လောကနှစ်ပါးကိုလည်း မှီကုန်သော။ ယာနိ စ တီဏိ=အကြင်သုံးမျိုးသော အယူမိစ္ဆာတို့သည်လည်း ကောင်း။ ယာနိ စ သဌိ=အကြင်ခြောက်ဆယ်သော မိစ္ဆာ အယူတို့သည်လည်းကောင်း။ (ဗြဟ္မဇာလသုတ်လာ မိစ္ဆာဒိဌိ (၆၂) ပါး၌ သက္ကာယဒိဌိကိုထည့်လျှင် (၆၃) ပါးတို့ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ (၆၃) ပါးသော မိစ္ဆာအယူတွေဟာ) သြသရဏာနိ= ပုထုဇနံ သတ္တဝါတို့ ဆင်းသက်ရာ ဆိပ်ကမ်းကြီးများသဖွယ် ဖြစ်ကုန်၏။ တာနိ=ထို ပုထုဇနံတို့ သက်ဆင်းရာ(၆၃) ဖြာ သော မိစ္ဆာဒိဌိဆိပ်ကမ်းတို့ကို။ ဝိနေယျ=ပယ်ဖျောက်၍။ သြဃတမံ=သြဃလေးပါး တည်းဟူသောအမှိုက်မှောင်ကို။ အဂါ=ရှင်ပင်ဘုရား လွန်မြောက်တော်မူခဲ့ပါပြီ ဘုရား . . . ။

မိစ္ဆာဒိဌိ (၆၃) ပါးတည်းဟူသော ပုထုဇနံများ သက် ဆင်းရာ သံသရာရဲ့ ဆိပ်ကမ်းကြီးတို့ကို ရှင်တော်ဘုရားသည် ပယ်နှင်ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ကာမောဃ၊ ဘဝေါဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊

အဝိဇ္ဇောယတည်းဟူသော ဩဃ အမှိုက်မှောင်ကြီးများကို လွန်တော်မူပြီးဖြစ်ပါတယ်။

၃၀။ အန္တဂူ+သိ ပါရ ဂူ ဒုက္ခဿ၊
 အရဟ+သိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။
 ခိဏာသဝံ တံ မညေ။
 ဇုတိမာ မုတိမာ ပဟူတပညော၊
 ဒုက္ခဿန္တကရ အတာရေသိ မံ (၂)

ပါရဂူ = နိဗ္ဗာန်သတ္တဝါများ၊ မှာဘက်ကမ်းသို့၊ ကူးသန်း ထုတ်ချောက်၊ ရောက်တော်မူခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား . . . ။
 တုံ = အရှင်ဘုရားသည်။ ဒုက္ခဿ = သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တဂူ = အဆုံးသို့ ရောက်တော်မူပြီးသည်။ အသိ = ဖြစ်တော်မူပါ၏။
 အရဟံ = လူနတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံယူတော် မူထိုက်သည်။ အသိ = ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အသိ = သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ တံ - တံ ဧဝံ = ရှင်တော်ဘုရားကိုသာလျှင်။ အဟံ = တပည့် တော်သည်။
 ခိဏာသဝံ = တကယ့်ကို အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ကြီးဟူ၍။ မညေမညာမိ = ကောင်းစွာ သက်ဝင်သိမြင် ယုံကြည်ပါ၏။

တပည့်တော် အရှင်ဘုရားကိုသာလျှင် တကယ့် ခိဏာသဝပုဂ္ဂိုလ် သဒ္ဓါသက်ဝင် ယုံကြည်သိမြင်နေပါတယ် . . . တဲ့။ သူ၏ သဒ္ဓါတရားကို မအောင့်အီးနိုင်လို့ ဖွင့်ပြော နေတယ်။

ဇုတိမာ=သတ္တဝါတွေရဲ့ အမှိုက်မှောင်ကို ဖြိုဖျက်
ပစ်နိုင်တဲ့ ပညာရောင်နဲ့ ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။ မုတိမာ=သူ
တပါးကို မမီဘဲ ခွေ ယျတရားတို့ကို သိနိုင်သော ပညာနှင့်
လည်း ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။ ပဟူတပညော=အဆုံးအမ
ရှိတဲ့ များသောပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။ ဒုက္ခ
ဿန္တကရ=ဒုက္ခ၏ အဆုံးကိုပြုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာ
ဘုရား . . . ။ တုံ=အရှင်ဘုရားသည်။ မံ=သဘိယခေါ်
တပည့်တော်ကို။ အတာရေသိ=ယုံမှားကင်းစင်အောင် ကယ်
တင်တော်မူပါလေပြီ။

၃၁။ ယံ မေ ကဒ္ဓိတံ + မညာသိ၊

ဝိစိကိစ္ဆာ မံ တာရယိ နမော တေ။

မုနိ မောနပထေသု ပတ္တိပတ္တ၊

အဓိလ အာဒိစ္စဗန္ဓု သောရတော+သိ။ (၃)

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သောရှင်ပင်ဘုရား . . ။
မေ=သဘိယခေါ် တပည့်တော်သည်။ ယံအတ္ထဇာတံ=
အကြင်ပြဿနာနှစ်ဆယ် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ကဒ္ဓိတံ= သို့
လော သို့လော တွေးတော ယုံမှားအပ်ပါပြီ။ တုံ=အရှင်ဘုရား
သည်။ တံ အတ္ထဇာတံ=ထိုပြဿနာနှစ်ဆယ် အနက်
အဓိပ္ပါယ်ကို။ အညာသိ=ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူပါ
ပေ၏။ တုံ=အရှင်ဘုရားသည်။ မံ=သဘိယ ခေါ် တပည့်
တော်ကို။ ဝိစိကိစ္ဆာ - ဝိစိကိစ္ဆာယ=ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာမှ၊
တာရယိ=လွတ်အောင် ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်တော်မူခဲ့ပါပြီ။

တေ=ရှင်တော်ဘုရားအား။ နမော=ရိုသေ မြတ်နိုးရိုခိုးပါ၏။
 မောနပထေသု=ပညာ၏အကြောင်း ကောင်းမြတ်သော
 တရားတို့၌။ မုနိ=အသိဉာဏ်ပေါက် ရောက်တော်မူပြီးသော
 မြတ်စွာဘုရား။ ။ ပတ္တိပတ္တ=အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက်ရောက်
 တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား ။ ။ အခိလ= ကိလေသာ
 ငြောင့်တံသင်း ကင်းတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ။ ။ အာဒိစ္စ
 ဗန္ဓု=နေမင်းလည်း ဂေါတမအနွယ်၊ အရှင်ဘုရားလည်း
 ဂေါတမအနွယ်ဖြစ်ရကား နေမင်းရဲ့ ဆွေမျိုးဖြစ် တော်မူပါ
 သော မြတ်စွာဘုရား ။ ။ တုံ = အရှင်ဘုရားသည်။
 သောရတော=ကိလေသာ ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီး
 သည်။ အသိ=ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

သဘိယပရဗိုဇ်သည် ဤဂါထာကြီးတို့ဖြင့် ချီးမွမ်း၍
 လည်း တင်းတိမ်အားရခြင်းမရှိဘဲ ဂါထာငယ်တို့ဖြင့် ဆက်၍
 တစ်ဖန် ချီးမွမ်းပူဇော်ပြန်သည်။

၃၂။ ယာ မေ ကင်္ခါ ပုရေ အာသိ၊
 တံ မေ ဗျာကာသိ စက္ခုမာ။
 အဒ္ဓါ မုနီ + သိ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊
 နတ္ထိ နိဝရဏာ တဝ။ (၄)

ပါဠိကျမ်းကျင်တဲ့ ဆရာတော်တွေ အနေနဲ့တော့ ဒီ
 အသံကို ကြားလိုက်ရရင် “ဟာ . . . တယ်ပြီး ကောင်းပါ
 လား၊ တယ်ပြီး ကြည်ညိုစရာပါလား” လို့ ဒီလို သိတော်မူ

ကြတယ်။

စက္ခုမာ = စက္ခုငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော
 မြတ်စွာဘုရား ။ တုံ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ မေ =
 တပည့်တော်၏ သန္တာန်၌။ ယာ ကင်္ခါ = အကြင်ပြဿနာ
 နှစ်ဆယ် အတွက် ယုံမှားချက်သည်။ ပုရေ = ရှေးအခါက။
 အာသိ = ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ တံ = ထိုယုံမှား သံသယ နှစ်ဆယ်သော
 ဌာနကို။ မေ = တပည့်တော်အား။ ဗျာကာသိ = အဖြေ
 စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါပြီ။ မုနိ = ဗုဒ္ဓမုနိ ဖြစ်တော်မူသော
 မြတ်စွာဘုရား ။ တုံ = အရှင်ဘုရားသည်။ အဒ္ဓါ
 မချွတ်ဧကန် အမှန်စင်စစ်။ သမ္ပုဒ္ဓေါ = သစ္စာ+ဥပေသ
 ဓမ္မခပင်း၊ လင်းလင်းသိမြင်ဘုရား ရှင်သည်။ အသိ =
 ဖြစ်တော်မူပါ၏။ တဝ = အရှင်ဘုရား၏ (သန္တာန်၌)။
 နိဝရဏာ = အပိတ်အဆို့ နိဝရဏ အကုသိုလ် တရားတို့
 သည်။ နတ္ထိ = တစိုး တစိ မရှိကြပါကုန်။

၃၃။ ဥပါယာသာ စ တေ သဗ္ဗေ၊

ဝိဒ္ဓတ္တာ ဝိနဠိကတာ။

သီတိဘူတော ဒမပ္ပတ္တော၊

ဓိတိမာ သစ္စ နိက္ကမော။ (၅)

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား
 . . . ။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ သဗ္ဗေ ဥပါယာသာ =
 ခပ်သိမ်း ဥသို့ အလုံးစုံကုန်သော အပူအပင်တရား မှန်သမျှ
 တို့ကို။ ဝိဒ္ဓတ္တာ = ဖျက်ဆီးအပ်ပါကုန်ပြီ။ ဝိနဠိကတာ = ကျူး

ငုတ်ကဲ့သို့ ပြုလုပ် အပ်ပါကုန်ပြီ။ တံ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
 သီတိဘူတော = ငြိမ်းအေးခြင်းသို့ ရောက်တော်မူပါလေပြီ။
 ဒမပ္ပတ္တော = ယဉ်ကျေးခြင်း အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်တော်
 မူပါပြီ။ ဓိတိမာ = တည်ကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။
 သစ္စနိက္ကမော = မှန်ကန်သော လုံ့လဝီရိယနှင့်လည်း ပြည့်စုံ
 တော်မူပါပေ၏။

ဟို . . . ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ၊ အတ္တကိလ မထာ
 နုယောဂဆိုတဲ့ အယုတ်နှစ်ပါး အလုပ်မှားကို ပြုလုပ်လျှင်
 အလုပ်တော့ ပြုလုပ်ပါ၏။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဝီရိယသည်မှန်
 ကန်သော ဝီရိယ = သစ္စနိက္ကမ မဟုတ်ပါ။ အရှင်ဘုရားရဲ့
 ဝီရိယကတော့ မှန်ကန်သောလုံ့လ=သစ္စနိက္ကမဖြစ်၍ ရှင်တော်
 ဘုရားသည် သစ္စနိက္ကမ = မှန်ကန်သော လုံ့လဝီရိယနှင့်
 ပြည့်စုံတော်မူပါပေတယ်။

၃၄။ တဿ တေ နာဂ နာဂဿ၊

မဟာဝီရိဿ ဘာသတော။

သဗ္ဗေ ဒေဝါ+နုမောဒန္တိ၊

ဥဘော နာရဒ+ပဗ္ဗတာ

နာဂ = မကောင်းမှုကို ပြုတော်မမူသော မြတ်စွာ
 ဘုရား . . . ။ နာဂဿ = ဗုဒ္ဓနာဂ ဖြစ်တော်မူသော။ မဟာ
 ဝီရဿ = ကြီးသော လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော။ ဘာသ
 တော = တရားစကားဟောကြားတော်မူသော။ တဿ တေ=

ထိုအရှင်ဘုရား၏။ ဓမ္မဒေသနံ = ဟရားဒေသနာကို။ သုတ္တာ = ကြားနာရသောကြောင့်။ နာရဒ ပဗ္ဗတာ = နာရဒတောင်၌ နေကြကုန်သော။ ဥဘော = ဘုမ္မဋ္ဌ၊ အာကာ သဋ္ဌအား နှစ်မျိုးပြားကုန်သော။ သဗ္ဗဒေဝါ = ခပ်သိမ်းဥသည့် အလုံးစုံသော နတ်တို့သည်။ အနုမောဒန္တိ = နှစ်လိုအားရ ဝမ်းမြောက် နှမော် သာဓုခေါ်ကြပါကုန်တယ် ဘုရား . . . ။

၃၅။ နမော တေ ပုရိသာဇည၊
 နမော တေ ပုရိသုတ္တမ ။
 သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ၊
 နတ္ထိံ တေ ပဋိပုဂ္ဂလော။ (၇)

ပုရိသာဇည = ယောက်ျားအာဇာနည် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ တေ = အရှင်ဘုရားအား။ နမော = သဒ္ဓါရိုက်ကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏။ ပုရိသုတ္တမ = ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ တေ = ရှင်ပိုင်ဘုရားအား။ နမော = သဒ္ဓါရိုက်ကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏။ သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ = နတ်ဗြဟ္မာနှင့် တကွသော သတ္တလောက။ တေ = အရှင်ဘုရားနှင့်။ ပဋိပုဂ္ဂလော = တူပြိုင်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ် သည်။ နတ္ထိံ = တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိပါဘုရား။ ။

၃၆။ တုဝံ ဗုဒ္ဓေါ တုဝံ သတ္တာ၊
 တုဝံ မာရာဘိဘူ မုနိ။

တုဝံ အနုသယေ ဆေတွာ၊

တိဏ္ဏော တာရေသိ+မံ ပဇံ။

မုနိ = မဟာမုနိဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား . . . ။
 တုဝံ = အရှင်ဘုရားသည်ပင်။ ဗုဒ္ဓေါ = ဗုဒ္ဓစင်စစ်ဖြစ်တော်မူ
 ပါပေ၏။ တုဝံ = အရှင်ဘုရားသည်ပင်။ သတ္ထာ = လူနတ်
 ဘုံ၏ဆရာဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ (ဝါ) လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ
 ဘုံ၏ သံသရာလှည်းမှူးကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။ တုဝံ = အရှင်
 ဘုရားသည်ပင်။ မာရာဘိဘူ = မစ္စုမာရ်ကိုထား၍ ကျန်သော
 မာရ်လေးပါးတို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်နင်းသူ ဖြစ်ပါပေ၏။ (မာရာ
 ဘိဘူ၊ စတုမာရာဘိ ဘဝေန ၊ အဋ္ဌကထာ)။ တုဝံ = အရှင်
 ဘုရားသည်ပင်။ အနုသယေ = အနုသယ ခုနှစ်ပါးတို့ကို။
 ဆေတွာ = ပယ်ဖြတ်ပြီး၍။ တိဏ္ဏော = ကိုယ်တိုင်သံသရာမှ
 ကူးမြောက်ပြီးဖြစ်ရကား။ ဣမံ ပဇံ = နတ်လူဗြဟ္မာ ဤ
 သတ္တဝါအပေါင်းကို။ တာရေသိ = ထုတ်ဆယ်ကယ်တင်
 တော်မူပါပေ၏။

ဤကဲ့သို့ ဘုရားရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေကို ချီးကျူး လျှောက်
 ဆိုခြင်းသည် ထောမနာပဏာမမည်တယ်။ သဘိယ အနေဖြင့်
 ဤကဲ့သို့ ချီးမွမ်းခြင်းသည်ပင် ချီးမွမ်းသောအား ဖြင့် ဘုရား
 ရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တွေထဲမှာ စိတ်ညွတ်နေသောကြောင့် ထောမနာ
 ပဏာမမည်တယ်။

၃၇။ ဥပဓိ တေ သမတိက္ကန္တာ၊

အာသဝါ တေ ပဒါလိတာ။

သီဟော + စိ အနုပါဒါနော၊

ပဟိနဘယ ဘေရဝေါ။ (၉)

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား . . . ၊
 တေ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ ဥပဓိ = ကာမုပဓိ၊ ခန္ဓုပဓိ၊
 ကိလေသုပဓိ၊ အဘိသင်္ခါရရူပတိတည်းဟူသော ဥပဓိ
 လေးပါးဝဋ်တရားတို့ကို။ သမတိက္ကန္တာ = အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်
 လွန်မြောက်အပ်ပါကုန်ပြီ။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
 အာသဝါ = ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ ဒိဋ္ဌာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝ
 တည်းဟူသော အာသဝေါ တရားလေးပါးတို့ကို။ ပဒါလိတာ
 ဖြိုခွဲဖောက်ဖျက်အပ်ပါ ကုန်ပြီ။ တုဝံ = ရှင်ပင်ဘုရားသည်။
 အနုပါဒါနော = တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကိုမျှ မစွဲလမ်း
 သည်ဖြစ်၍။ ပဟိနဘယဘေရဝေါ = ကြောက်ခြင်း = ဘယ
 ကြောက်ဖွယ်အာရုံ အလုံးစုံကို အကုန်ပယ်ပြီး ဖြစ်ရကား။
 သီဟော = ဗုဒ္ဓေသီဟ အမည်တော်ရသည်။ အသိ = ဖြစ်
 တော်မူပါ၏။

ရှင်ပင်ဘုရားသည် လောကဓံရှစ်ပါးကို ကြံ့ကြံ့
 သည်းခံနိုင်တဲအတွက် “သဟတိတိသီဟော”ဟူသောဝစနဋ္ဌ
 အရ ပကတိကေသရာခြင်္သေ့မင်းဟာ ကြောက်ခြင်း = ဘယ
 ကြောက်လန့်ဖွယ်အာရုံ = ဘေရဝ (၂)-မျိုးကင်းမဲ့သလို အရှင်
 ဘုရားလဲပဲ ကြောက်ခြင်းနှင့်ကြောက်ဖွယ် ဘယ၊ ဘေရဝ

(၂)သွယ်တို့ကိုပယ်ပြီးဖြစ်တော်မူတဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓသီဟ
ဖြစ်တော်မူ ပါပေတယ်။

၃၈။ ပုဏ္ဏရိကံ ယထာဝဂ္ဂုတောယေ န ဥပလိမ္ပတိ။
ဧဝံ ပုညေ စ ပါပေ စ၊ ဥဘယေ တွံ န လိမ္မသိ။
ပါဒေ ဝီရ ပဿာရေဟိ၊
သဘိယော ဝန္တတိ သတ္ထုနော။ (၁၀)

ဝီရ = သမ္ပပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရား . . . ။ဝဂ္ဂု = လှပသောအဆင်းရှိသော ။ပုဏ္ဏရိကံ =
ကြာပန်းသည်။တောယေ=ရေ၌။န ဥပလိမ္ပတိ ယထာ =
မလိမ်းကျံသကဲ့သို့၊(ဝါ) မလူးလဲသကဲ့သို့။ ဧဝံ = ဤအတူ။
တွံ = ရှင်ဘုရားသည်။ ပုညေစ = ကောင်းမှု၌လည်းကောင်း။
ပါပေစ = မကောင်းမှုလည်းကောင်း။ ဥဘယေ = ကုသိုလ်
အကုသိုလ်တည်းဟူသော နှစ်ပါးစုံ၌။ န လိမ္မသိ = လိမ်းကျံ
တော်မမူ။

ကြာပန်းလေးကို ကြည့်ပါ။ ရေထဲမှာပေါက်တယ်၊
ပွင့်တယ် ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီရေ၌ သူမလိမ်းကျံဘူး။ကြာပန်းကို
ရေထဲနှစ်ကြည့်၊ ပြန်ဆယ်လိုက်ရင် ရေပေါက်ဟာ အောက်
ကျနေရစ်တယ်၊ ကြာပန်းပေါ်တင်မနေဘူး၊ ငြိကပ်မနေဘူး။
ထိုအတူ မြတ်စွာဘုရားလဲပဲ ကုသိုလ်တည်းဟူသောညွှန်ထဲမှာ
လိမ်းကျံ ငြိကပ်တော်မမူဘူး။

ဝီရ = သမ္ပပ္ပဓာန်လုံ့လဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်
စွာဘုရား. . . ။ပါဒေ = ခြေတော်အစုံကြာပဒုံတို့ကို။
ပသာရေဟိ = ဆန့်တန်းတော်မူပါဘုရား။သဘိယော =
သဘိယသမိုက် ပရိဗိုဇ်သည်။ သတ္တုနော = လူနတ်တို့ဆရာ
မြတ်စွာဘုရား၏။ပါဒေ = ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံတို့ကို။ဝန္ဒတိ=
ရိုသေမြတ်နိုး လက်စုံ မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ ။

သဘိယ သရဏဂုံခံ၍ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းခြင်း

အထခေါ သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော
ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတ+ ဒဝေါစ
“အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ၊ အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ။သေယျထာပိ ဘန္တေ
က္ကုဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇေယျ၊ ပဋိစ္ဆန္တံ ဝါ ဝိဝရေယျ၊ မုဠဿ
ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ၊ အန္ဓကာရေဝါ တေလပဇ္ဇောတံ
စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တိ” တိ၊ ဧဝမေဝံ ဘဂဝတာ
အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ဧသာ+
ဟံ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ တိက္ခသံယဉ္စ။

(မြန်မာပြန်)ထိုသို့ လျှောက်ထားပြီးနောက် သဘိယ
ပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့၌ ဦးအကြိမ်
ကြိမ် တိုက်ပြီး သရဏဂုံခံတဲ့စကား ဤကဲ့သို့လျှောက်ထား
တယ်။

လျှောက်ထားပုံက-ရှင်တော်ဘုရား. . . ၊ ရှင်တော်
စကားသည် သဒ္ဓါနှင့်ပြည့်စုံတဲ့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ်
ရှိလှပါတယ်၊ အနက်နှင့်ပြည့်စုံတဲ့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ်
ရှိလှပါတယ်ဘုရား၊ လောကဥပမာလျှောက်ထားရပါလျှင်
ရှင်တော်ဘုရားသည် မျက်နှာဝအောက် မှောက်ထားတဲ့ ပစ္စည်း
ကိုလှန်ပြသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုဖြင့်ဖုံးအုပ်
၍ထားအပ်တဲ့ပစ္စည်းကို အဖုံးကိုဖွင့်၍ပြလိုက်သကဲ့သို့
လည်းကောင်း ၊ မျက်စိလည်လမ်းမှားနေတဲ့ သူကို “လက်ကို
ကိုင်ဆွဲမောင်သွားရမည်လမ်းဟာ ဟောဒါပဲလို့ လမ်းမှန်ကို
ပြောကြားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မျက်စိ အမြင်ရှိ ကြသူတို့
သည် အဆင်းမျိုးစုံတို့ကိုမြင်ကြလိမ့်မည်၊ မြင်ကြပါစေ”
လို့ မှောင်ထဲမှာ ဆီမီးတန်ဆောင်ကို စိုက်ထောင်ထွန်း
ညှိပေးသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဤနည်းအတူပင်ဘုန်းတော်
သခင်ရှင်ပင်ဘုရားသည် အကြောင်းပေါင်းများစွာဖြင့်
တပည့်တော်အားနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကောင်းကို
လင်းလင်းထင်ထင်ပြတော် မူအပ်ပါပြီ။ ဘုန်းတော်ကြီး
မြတ်သော မြတ်စွာဘုရား. . . ၊ တပည့်တော်သဘိယသည်
ရှင်ပင်ဘုရားကို လည်းကောင်း၊ တရား တော်ကိုလည်းကောင်း၊
ရဟန်းသံဃာကိုလည်းကောင်း ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း
ပုန်းအောင်း ဆည်းကပ်ရာ “သရဏ” ဟူ၍ သိပါ၏၊ ဆည်း
ကပ်ပါ၏ ဘုရား. . . ။

ဤစကားရပ်တို့ဖြင့် သဘိယပရိဗိုဇ်သည် သရဏဂုံကို

ခံယူဆောက်တည်တယ်။ အထူးမှတ်ရန်မှာ လူ့ဘောင်ကို ပြန်သွား မည် ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့ -

ဥပါသကံ မံ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓာရေတု “အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

မြတ်စွာဘုရား . . . ၊ ဘုန်းတော်သခင်ရှင်ပင်ဘုရားသည် တပည့်တော်ကို “ယနေ့ကစ၍ အသက်ရှင်သမျှကာလပတ်လုံး သရဏဂုံတည်သူ” ဥပါသကာ ဟူ၍ မှတ်ယူတော်မူပါဘုရား။

ဤကဲ့သို့လျှောက်ထား၍ စကားသိမ်းကြပြန်သွားကြသည်။

ယခု သဘိယတို့ကဲ့သို့ သာသနာတော်မှာ ရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့ အရောက်တက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့ “ဧသာ+ဟံ ဘဂ္ဂန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြီးလျှင် ဆက်၍ -

လဘေယျာ+ဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိတေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒံ။

မြတ်စွာဘုရား . . . ၊ တပည့်တော် သဘိယသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရှင်သာမဏေအဖြစ်ကို ရပါရစေ၊ ရဟန်းအဖြစ်ကိုရပါရစေ။ ဤကဲ့သို့ရှင်ရဟန်းပြုပေးရန် တောင်းပန်ကြသည်။ ယခု သဘိယပရဗိုဇ်လည်း ထိုစကား

အစဉ်အတိုင်းပင် မြတ်စွာဘုရားအား တောင်းပန်စကား
လျှောက်ထားတယ်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဘယ်လိုပြန်ပြီး
အမိန့်ရှိ သလဲဆိုတော့ -

ယော ခေါ် သဘိယ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ
ဓမ္မဝိနယေ အာကခံတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အာကခံတိ ဥပသမ္ပဒံ၊
သော စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသတိ၊စတုန္တံ မာသာနံ
အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခု ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ
ဘိက္ခုဘာဝါယ။ အပိစ မေ+တ္တ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ
ဝိဒိတာ။

ချစ်သား သဘိယ. . ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါက သာသနာ
ပြင်ပအယူရှိသူဖြစ်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဟာ တရား
သဖြင့်ဆုံးမရာ ဤငါဘုရားရဲ့သာသနာမှာ ရှင်သာမဏေပြု
လိုတယ်၊ ရဟန်းပဉ္စင်းပြုလိုတယ် ဆိုလို့ရှိရင် လွယ်လွယ်နဲ့
ပြုရတာမဟုတ်ဘူး။ (ဘယ်နှယ်ပြုရပါသလဲဆိုယင်) အဲဒီ
ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရှင်ရဟန်းပြုချင်ယင် လေးလပတ်လုံး ပရိဝါသ်
ကျင့်သုံးရတယ်။ “ဒီသာသနာမှာ ဒီလို အကျင့်မျိုးတွေရှိတယ်
ကိုး” လို့သိအောင် အစမ်းကျင့်ပေးရတယ်၊ စမ်းတာကိုက
လေးလကြာအောင် စမ်းရတယ်။ ဒါကို “တိတ္ထိယပရိဝါသ်”
လို့ခေါ်တယ်။

လေးလတို့ပတ်လုံး အစမ်းလိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့်တိတ္ထိ
ယပရိဝါသ်အကျင့် (၈)ပါးတို့ကို မကျိုးမပေါက်အောင်

ကျင့်ပြီးတော့မှ ရဟန်းသံဃာတော်တွေက ကျေနပ်မှု
 အဲဒီသာသနာပြင်ပအယူရှိသူ = အညတိတ္ထိယပုဂ္ဂိုလ်ကို
 ရှင်ပြုပေးကြ၊ ရဟန်းအဖြစ်ရောက်အောင်မြှင့်တင်ပေး
 ကြတယ်။ သို့ဖြစ်စေကာမူ ချစ်သားသတိယ. . . ၊ ဤအရာ၌
 “ဤသူကား တိတ္ထိယပရိဝါသ်နေထိုက်သူ” ၊ ဤသူကား
 တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေထိုက်သူ” ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ထူးခြားချက်ကို
 ငါဘုရား ခွဲခြားသိအပ်ပြီးဖြစ်တယ်။

ဆိုကြပါစို့၊ (က) အဂ္ဂိက ဇဋ္ဌိလ လို့ခေါ်တဲ့ မီးပူဇော်တဲ့
 ဆံကျစ်ရသေ့တွေ ရှိကြတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်များလဲ သာသနာ
 ဝန်ထမ်းရဟန်းပြုလို၍ လာယင် တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေကြ
 ရဘူး၊ (ခ) ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ အားအခွင့်အရေး အထူးပေး
 သောအနေဖြင့် သာကီဝင်မင်းမျိုးအနေဖြင့် သာကီဝင်မင်းမျိုး
 ဖြစ်တဲ့ သာသနာပြင်ပအယူရှိကြတဲ့ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်
 ရဟန်းပြုလို၍ လာယင်လဲ တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေရဘူး၊
 တိတ္ထိယ ရဲ့အသွင်အပြင်ကို ဖျက်၍ ပကတိလူဝတ်ကြောင်ရဲ့
 အသွင်အပြင်နဲ့ လာတဲ၊ အညတိတ္ထိယပုဂ္ဂိုလ်လဲ တိတ္ထိယပရိ
 ဝါသ်မနေရဘူး၊ (ဃ) တိတ္ထိယတို့ရဲ့ အဝတ်အစား အသွင်
 အပြင်နဲ့ပဲ သင်ချစ်သားတို့ လာစေကာမူ မဂ်ဖိုလ်ရဲ့ ဥပနိ
 သရည်း ပစ္စည်းအထောက်အပံ့ရှိတဲ့ အညတိတ္ထိယ ပုဂ္ဂိုလ်လဲပဲ
 တိတ္ထိယပရိသ် မနေရဘူး။ ချစ်သား သတိယ. . . ။ ဤအရာမှာ
 တိတ္ထိယပရိဝါသ် နေထိုက်သူ၊ တိတ္ထိယပရိဝါသ် မနေထိုက်သူ
 ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အထူးအပြားကို ငါဘုရား သိအပ်ပြီးဖြစ်တယ်လို့

မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားတော်မူလိုက်လျှင်ပင် သင်္ဘောသုတ္တန် သူရဲယုံကြည်ချက်၊ လေးစားချက်ကို ဆိုင်းငံ့မနေပဲ တဆက်တည်း လျှောက်လိုက်တယ်။

သဗ္ဗေ ဘန္တေ အညတိတ္တိယပုဗ္ဗာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိ
နယေ အာကခိန္တာ ပဗ္ဗဇအာကခိန္တာ ဥပသမ္ပဒံ
စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသန္တိ၊ စတုန္တံ မာသာနံ အစ္စ
ယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခု ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ
ဘိက္ခုဘာဝါယ၊ အဟံ စတ္တာရိ ဝဿာနိ ပရိဝသိဿာမိ၊
စတုန္တံ ဝဿာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခု ပဗ္ဗာ
ဇေန္တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...။ အကယ်၍
သာသနာပြင်ပ အယူရှိသူ = အညတိတ္တိယ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
တရားသဖြင့်ဆုံးမရာ ရှင်တော်ဘုရားသာသနာ၌ ရှင်သာ
မဏောပြုလိုကြ၊ ရဟန်းပဉ္စင်း ပြုလိုကြလျှင် လေးလတို့ ပတ်လုံး
တိတ္ထိယပရိဝါသ်နေကြရပြီး လေးလလွန်မြောက်ရောက်သော
အခါ ရဟန်းသံဃာတော်တွေ နှစ်လိုအားရကျေနပ်ကြပြီး
ရှင်သာမဏော ပြုပေးကြ၊ ရဟန်းအဖြစ်ရောက်အောင်
မြှင့်တင်ပေးကြယင် တပည့်တော် သင်္ဘောသည် လေးနှစ်ကြာ
တိတ္ထိယပရိဝါသ်ကို ကျင့်သုံးနေထိုင်ပါမည်၊ လေးနှစ်လွန်
သောအခါ ရဟန်းတော်အရှင်သူမြတ်တွေက နှစ်လိုအားရကျေနပ်ကြပြီး
တပည့်တော်ကိုရှင်သာမဏောပြုပေးကြစေချင်ပါ

တယ်၊ ရဟန်းအဖြစ်ရောက်အောင် မြင့်တင်ပေးကြစေချင်ပါ
တယ် ဘုရား . . . ။

ဤကဲ့သို့ သဘိယပရိဗိုဇ်က မိမိရဲ့သာသနာမှာ သဒ္ဓါကဲ့သို့
ကြည်ညိုမှုတွေကို အန်ထုတ်လိုက်သည့်အလား လျှောက်ထား
သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်တစ်ပါးကို ခေါ်တော်
မူပြီး “သဘိယပရိဗိုဇ်ကို ရှင်ရဟန်း ပြုပေးလိုက်” ဟု မိန့်တော်
မူသောအခါ ထိုရဟန်းကဦးဆောင်၍ သဘိယပရိဗိုဇ် ကို
ရှင်ရဟန်းပြုပေးလိုက်ကြတယ် ။ဒါကို အရှင်အာနန္ဒာတို့က
မှတ်တမ်းတင်ပေးလိုက်ပုံက-

အလတ္တ ခေါ် သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝ
တော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ အလတ္တ ဥပသမ္ပဒံ . . . တဲ့။

သူတော်ကောင်းတို့ . . . ၊ သဘိယပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာ
ဘုရားအထံတော်၌ ရှင်အဖြစ်ကိုရရှိလေပြီ ၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို
ရရှိလေပြီ . . . တဲ့။ ဘုရားအမိန့်နဲ့ ရှင်ရဟန်းပြုပေးရတာ
ဖြစ်လို့ အဲဒီ ရှင်အဖြစ်ရဟန်းအဖြစ်က ဘုရားအထံ၌ရတယ်
လို့ဆိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အရှင်သဘိယတရားအားထုတ်ခြင်း၊

ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

အစိရူပသမ္ပန္နော ခေါ် ပနာ+ယသ္မာ သဘိယော
ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော

ဝိဟရန္တော = အရှင်သဘိယသည် ရဟန်းဖြစ်ပြီးနောက်
မကြာမီမှာပင်-

၁။တစ်ပါးတည်း ဧကစာရီ

၂။ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ပြီး

၃။အပ္ပမာဒတရား လက်ကိုင်ထားလျက်

၄။သမ္ပပ္ပဓာန်လုံ့လ ဝီရိယ ရှိရှိနှင့်

၅။နိဗ္ဗာန်သို့ (တစ်နည်း- ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့) စိတ်ကို
စေလွှတ်ပြီး

ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ပြည့်စုံရမည့် ဤအင်္ဂါ ၅-ချက်နှင့်အညီ
ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားပွားများအားထုတ် ကြိုးကုတ်နေထိုင်
လတ်သော်-

န စိရဿေဝ ယဿ+တ္တာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မာ
ဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ။ တ+ဒနုတ္တရံ ဗြဟ္မ
စရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္စိ
ကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။

မကြာမြင့်မီပင် အကြင်အရဟတ္တဖိုလ်အလို့ငှာ အမျိုး
ကောင်းသားတို့သည် ကောင်းစွာအိမ်ရာတည်ထောင်
လှူဘောင်မှထွက်၍ အိမ်ရာမထောင်ရဟန်းဘောင်သို့
ကပ်ရောက်ကြခဲ့ရာ အတုမရှိမြတ်သောအကျင့်၏ အဆုံးမရှိတဲ့
အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ဘဝ ပစ္စုပ္ပန်ပင် ကိုယ်တိုင်ထူး

သောဉာဏ်ဖြင့်သိရှိ မျက်မှောက်ပြုပြည့်စုံစေပြီး နေနိုင်လေပြီ။

ဘာပြောတာလဲ။ “ရဟန္တာဖြစ်ပြီး အရဟတ္တ ဖလသမာပတ်နဲ့ ချမ်းသာစွာနေရပြီ” လို့ အရဟတ္တဖလသမာပတ် ဝင်စားနေသည်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနောက်မှာ “ခဏာ ဇာတိ၊ ဝုဿိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာ+ပရံ ဣတ္ထတ္တာတာယာတိ အဗ္ဘညာသိ” ဆိုတာက အရဟတ္တ ဖလသမာပတ်မှ ထတဲ့အခါ (၁)ငါ့မှာ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကုန်ပြီ၊ နောက်ထပ်ဘယ်ဘဝမှာမှ ပဋိသန္ဓေမနေရတော့ပြီ၊ (၂)မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ငါကား အပြီး အဆုံး ကျင့်သုံးအပ်ပြီးလေပြီ၊ (၃) မဂ်ကိစ္စ တစ်ဆယ်ခြောက်ပါး ကို ငါကားပြုအပ်ပြီးလေပြီ၊ (၄)ထို့ပြင် မဂ်ကိစ္စအတွက် ငါ့မှာ အခြား အလုပ်လုပ်ဖွယ် မရှိတော့ပြီဆိုတဲ့ ပရမ္မရပစ္စဝေက္ခဏာ ခေါ်တဲ့ အဆက်ဆက်စဉ်းစားဆင်ခြင်ချက်တွေကိုဖော်ပြတယ်။ အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်မျိုးဆိုတော့ သီလကျေးဇူး၊ သမာဓိ ကျေးဇူး၊ ပညာကျေးဇူး၊ ဝိမုတ္တိကျေးဇူး၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ကျေးဇူး ဆိုတဲ့ ကျေးဇူးဂုဏ်ငါးပါးတို့အနက် နောက်ဆုံး ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ဂုဏ်ကျေးဇူးခေါ်တယ်။ တရားဟောခဲ့တာ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်လို့ တရားဆုံးပြီ။

အညတရော ခေါ် ပနာ+ယသ္မာ သဘိယော အရဟတံ အဟောသိ။

ခေါ် ပန = စင်စင်။ အာယသ္မာ သဘိယော = အရှင်

သဘိယသည်။ အရဟတံ = ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်တို့တွင်။
အညတရော = တစ်ပါးအပါအဝင်သည်။ အဟောသိ =
ဖြစ်လတ်ပြီ။

တရားနိဂုံး

ဤသို့လျှင် ၃၈-ဖြာ ဂါထာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်
သော သဘိယသုတ္တန်တရားတော်မြတ်ကို ကြားနာရခြင်း =
ဓမ္မဿဝန ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ သရဏဂုံသီလ
တို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးရခြင်း = သီလမယ ကောင်း
မှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ စစ်ကိုင်း၊ မင်းဝံ၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး
သုံးဌာနတို့၌သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာသိက္ခာသုံးပါးပွားများကြီးကုတ်
အားထုတ်နေကြသော ရဟန်း၊ သာမဏေ၊ သူတော်စင်၊
သီလရှင်တို့အား နှစ်စဉ်နှစ်စဉ်ဆွမ်းပစ္စည်းဖြင့် မငြိုငြင်
စေခြင်းငှာ နိဗ္ဗဝတ်ကြီးယင်၍ ဆွမ်းဆန်တော် မြတ်နှင့်တကွ
ဒါတဗ္ဗ ဝတ္ထု တို့ကို သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းလှူဒါန်းရခြင်း တည်းဟူသော
နိဗ္ဗတဏှာလမဟာဒါန မဟာသံဃိက ကောင်းမှုကုသိုလ်
ကံစေတနာ၊ ဤသို့စသည်ပေါင်းအပ်များမြတ်သော
ကောင်းမှုကုသိုလ်အရပ်ရပ်တို့ကြောင့် အရှင်သဘိယ
ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တို့မျက်မှောက်ပြုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်း
သာမြတ်ကို လွယ်ကူသော အကျင့်ပဋိပဒါ၊ လျှင်မြန်သော
ဝိပဿနာအသိဉာဏ်၊ ရည်သန်တောင့်တရင်းရှိသော
သမ္မာသမ္ဗောဓိ၊ ပစ္စေကဗောဓိ၊ သာဝကဗောဓိခေါ်သော (မဂ်

ဉာဏ် လေးပါး လေးပါး) ဗောဓိဉာဏ်သုံးမျိုးတို့နက်
မိမိတို့ရည်မှန်းရာသမ္မာသမ္မောဓိ၊ သို့မဟုတ်- ပစ္စေက
ဗောဓိ၊ သို့မဟုတ်- သာဝကဗောဓိခေါ်သော မဂ်ဉာဏ်
လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုနိုင်သည့်
ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရသော
ထိုနောက်ဆုံးဘဝ ပစ္ဆိမဝယ် ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်၏ အခြားမဲ
နောက်ကာလ၌ တစ်စုံတစ်ခုသောဘဝ၊ တစ်စုံတစ်ခုသောဂတိ၊
တစ်စုံတစ်ခုသောယောနိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသောဝိညာဏဌာတိ၊
တစ်စုံတစ်ခုသောသတ္တာဝါသ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော သတ္တကာယ
နှိုက်မှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာ
တရားတို့ တဖန်အသစ် မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အနုပ္ပါဒ
နိရောဓ = အနုပ္ပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေကုန်
သတည်း။ . . . ။

အနုပ္ပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိ
လေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသရာ
မီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင်ငြိမ်းကြပါစေကုန်သတည်း။ . .

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု။

သဘိယသုတ္တန်တရားတော် ပြီးပါပြီ။

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်

တရားတော်ကြီး

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၅-ခု၊ သာသနာနှစ် ၂၅၀၇-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း (၄)ရက်၊ မင်းကွန်းဂူကလေးချောင် ရန်ကုန်အိမ်ကြီး ချောင် ဆရာမကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ၏ အသက် (၈၅)နှစ် ပြည့်သော မွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်တရားပွဲ၌ ဟောကြားအပ်သော အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော် . . . ။

သုတ္တန်နိဒါန်း

ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက အားလုံးပရိသတ်များ ငြိမ်ပြီးနားစိုက်နေတဲ့အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာကရုဏာ တော်တည်းဟူသော စမ်းအိုင်ထဲက အင်မတန်အေးမြတဲ့ ရေကြည်ရေပေါက်တွေ ဖြုန်းကန်ထွက်လာသလို “ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ” အစရှိတဲ့ တရားတော်သံတွေ ထွက်လာတယ်။ တကယ့် ဖြစ်ရပ်ကတော့ အဲဒီကတရားစကယ်။ သို့သော်ဒီအနတ္တလက္ခဏ သုတ္တန်ကို အဘယ်ပြည်မှာ ဟောတယ်၊ အဘယ်သူတို့ကို အ ကြောင်းပြုပြီး ဟောတယ်၊ ဒီအကြောင်းအရာတွေ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ နိဒါန်းရော ပုဂ္ဂိုလ်ရောပါရှိအောင် ပထမသင်္ဂါယနာတင်ချိန် အရှင်မဟာကဿပ မေးမြန်းတော်မူချက်အရ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ် ဖြေကြားတော်မူတယ်။ အဲဒီအမေးအဖြေအရ ထွက်လာ တဲ့လိုရင်းဖြစ်သော သဘာဝနိရုတ္တိ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်လို့ ဝါစနာမဂ္ဂ=ပို့ချသင်ကြားရိုး၊ နှုတ်ဝယ်အရဆောင်ရိုး ဒီလိုမူတင်တဲ့

အခါ “ဧဝံ မေ သုတံ၊ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသီယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ” ဒီက သုတ္တန်ကို စပါတယ်။ ဗာရာဏသီနိဒါန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးဦးကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူကြောင်းသိစေလို၍ “တဩ ခေါ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု အာမန္တေသိ” လို့ ဒီလို စာတစ်ပိုဒ် ထည့်ထားပါတယ်။

ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ အမွှန်း ၂-ဂါထာ

ဤမျှဖြင့် တင်းတိမ်အားရခြင်းမရှိဘဲ မြန်မာပြည် ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ ဒီအနတ္တလက္ခဏာသုတ္တန်ရဲ့ အမွှန်းနိဒါန်း အနေဖြင့် ရှေ့ပိုင်းကနေပြီး ဗုဒ္ဓသုံးဗုဒ္ဓတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓက ဤဆိုလတ္တံ့အတိုင်း အမွှန်း(၂) ဂါထာ ရေးထည့်ပူဇော်ထားပါတယ်။ . . ။

ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ၊ အာသဠိယာ ဟိ ပုဏ္ဏမေ။
နဂရေ ဗာရာဏသီယံ၊ ဣသိပတဂ္ဂယေ ဝနေ။

ပါပေတွာ+ ဒိဖလံ နေသံ၊ အနုက္ကမေန ဒေသယံ။
ယံ တံ ပက္ခဿ ပဉ္စမုံ၊ ဝိမုတ္တတ္ထံ ဘဏာမ ဟေ။

အာသဠိယာ ဟိ ပုဏ္ဏမေ=မဟာသက္ကရာဇ်၁၀၃-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့် စနေနေ့၌။ ဗာရာဏသီယံ နဂရေ=ဗာရာဏသီ အမည်ရှိသောမြို့၌။ ဣသိပတဂ္ဂယေ ဝနေ=ဣသိပတန အမည် ရသော မိဂဒါဝုန် ရင်္ဂုသာမော ဘေးမဲ့တော၌။ ဓမ္မစက္ကံ=

ဓမ္မစကြာ၊ ဒေသနာဦး၊ တရားထူးကို။ ပတ္တေတွာ=လည်စေ
ဖြစ်စေ ဟောမြှောက်ခြေ၍ . . . ။ (၁)

နေသံ=ထိုကောဏ္ဍည၊ ဝပ္ပ၊ ဘဒ္ဒိယ၊ မဟာနာမ်၊ အဿဇိ
တည်းဟူသော ပဉ္စဝဂ္ဂိ မထေရ်ငါးဦးတို့အား။ အနုက္ကမေန=နေ
ရက်အစဉ် ထေရ်အစဉ်ဖြင့်။ အာဒိဖလံ=သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့။
ပါပေတွာ=ရောက်စေပြီး၍။ ပက္ခဿ=ဝါဆိုမာသဆုတ်ပက္ခ၏။
ပဉ္စမုံ=ငါးရက်မြောက်သောနေ့၌။ ဝိမုတ္တတ္ထံ=ငါးပါးသော မထေရ်
တို့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ရောက်ကြစေခြင်းငှာ။ ယံ=အကြင်
အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်ဒေသနာတော်မြတ်ကို။ ဒေသယံ=ကရု
ဏာ ရှေ့ရှုဟောတော်မူပြီ။ တံ=ထိုအနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်
ဒေသနာတော်မြတ်ကို။ ဟေ=တရားနာဖက် သမဂ္ဂပေါင်း သူ
တော်ကောင်းတို့ . . . ။ မယံ=ငါတို့သည်။ ဘဏာမ=ပီပြင်
ပြတ်သား ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်ကြပါကုန်စို့ . . . ။ (၂)

ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ တစ်နေ့တစ်ပါးကျ သောတာပန်ဖြစ်ကြပုံ

အဓိပ္ပါယ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်တော်မူတဲ့ မဟာ
သက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် ပထမဝါ မိဂဒါဝုန်တောမှာ ဝါကပ်တော်
မူဖို့အကြွ၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ ဓမ္မစကြာတရားဦး နာရလို့ အရှင်
ကောဏ္ဍညမထေရ်သောတာပန်တည်ပြီး ရဟန်းအဖြစ် တောင်း
လို့ “ဧဟိ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကိုရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁)ရက်နေ့ကျတော့
အရှင်ကောဏ္ဍညနဲ့ ကိုယ်တော်တစ်ပါး ဗာရာဏသီမြို့ထဲ ဆွမ်း

ခံကြွကြရတယ်။ ကျန်တဲ့သုံးပါးကို မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံ မလိုက်စေဘဲ နံနက်ရော၊ နေ့ရော၊ ညရောဆိုသလို အဆုံးအမ သြဝါဒတရားဟောကြားလို့ အရှင်ဝပ္ပမထေရ် သောတာပန် တည်ပြီး “ဧဟိ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၂)ရက်နေ့ကျတော့ အရှင်ကောဏ္ဍည၊ အရှင်ဝပ္ပတို့က ဆွမ်းခံကြွကြရပြီး ကျန်သုံး ပါးတို့ကို မြတ်စွာဘုရားက နံနက်၊ နေ့၊ ည အဆုံးအမသြဝါဒ တရားဟောကြားလို့ အရှင်ဘဒ္ဒိယသောတာပန်ဖြစ်ပြီး “ဧဟိ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၃)ရက်နေ့ကျတော့ အရှင်ကောဏ္ဍည၊ အရှင်ဝပ္ပ၊ အရှင်ဘဒ္ဒိယတို့က ဆွမ်းခံကြွကြရ ပြီး ကျန်နှစ်ပါးတို့ကို မြတ်စွာဘုရားက နံနက်၊ နေ့၊ ည အဆုံးအမ သြဝါဒတရားဟောကြားလို့ အရှင်မဟာနာမသောတာပန်ဖြစ်ပြီး “ဧဟိ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။

နောက်တစ်နေ့ (ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄ရက်နေ့) ကျတော့ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့ လေးပါးတို့က ဆွမ်းခံကြွကြရပြီး အရှင် အဿဇိကို မြတ်စွာဘုရားက ရှေးနည်းအတူ အဆုံးအမသြဝါဒ တရားဟောကြားလို့ အရှင်အဿဇိသောတာပန်ဖြစ်ပြီး “ဧဟိ ဘိက္ခု” ရဟန်းအဖြစ်ကို ရခဲ့တယ်။ (ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓိက ဒါကို ရည်ရွယ်ပြီး အမွန်းဂါထာမှာ “ပါပေတွာ+ဒိဖလံ နေသံ၊ အနုက္က မေန ဒေသယိ”လို့ ရေးသားတော်မူခဲ့တယ်။)

ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်မှာ ဘာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟော သလဲဆိုရင် မေးရင် ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းဟောပါတယ်လို့ ဖြေရမည် ဖြစ်ပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးဦးတို့ကတော့ “ရူပံ” လို့ဆိုလိုက် ရင် သူတို့နားလည်ကုန်တယ်။ “ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏံ” လို့ ဆိုလိုက်ရင်လည်းပဲ သူတို့အသိနဲ့ သူတို့ ခန္ဓာငါးပါး တို့ကို နားလည်ကြတယ်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခန္ဓာ ငါးပါးလင်္ကာနှင့် အကျဉ်းရှင်းလင်းချက်

မြန်မာပြည်အနေနဲ့တော့ “ရူပံ” လို့ အသံကြားလိုက်ရင် “ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏံ” လို့ အသံကြားလိုက်ရင် နားလည်ဖို့ရန် မြန်မာဘာသာနဲ့ လေ့လာရတယ်။ အဲဒီလို လေ့လာတဲ့အခါ မိမိတို့ သန္တာန်မှာဖြစ်ရှိနေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို စာသုံးပိုဒ်လေးပိုဒ်နဲ့ အလွယ်တကူ နားလည်ရအောင်ဆိုပြီး လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ခန္ဓာအာယတန ဓာတ်သမ္ပုလင်္ကာကျမ်း” ကို ရေးသားတော်မူခဲ့တယ်။ ထိုကျမ်းမှာ ရူပက္ခန္ဓာ အတွက်

“ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာနှင့်၊ သညာသင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏဟု၊
အစု ငါးတန်၊ ငါးရပ်ခန့်တည်း။”

ဒီလင်္ကာပိုဒ်ကလေးကို နှုတ်တက်ရထားရင် ခန္ဓာငါးပါး ရဲ့အမည်ကို စိကာစဉ်ကာ ပြောကြားတတ်သွားပါတယ်။

နိဗ္ဗန္ဓရုပ် (၁၈)ပါး

“ဖောက်ပြန်ထွေပြား၊ ဖြစ်တတ်ငြား၍၊ စကားပုံသေ၊ ရုပ်ခေါ်ပေ၏”

အဘယ်ကြောင့် ရုပ်ခေါ်သနည်းမေးခဲ့ရင် အအေးနဲ့ တွေ့ရင်တစ်မျိုး၊ အပူနဲ့တွေ့ရင်တစ်မျိုး၊ ဤကဲ့သို့ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ထွေထွေပြားပြား ဖြစ်ပွားတတ်သောကြောင့် ရုပ်ခေါ်တယ်ဟု ဖြေဆိုရမည်။ အဲဒီရုပ်ကဘယ်လောက် ရှိတုံးလို့ဆိုရင်-

မဟာဘူတ (၄)ပါး

“မြေဓာတ် ရေဓာတ်၊ မီးလေဓာတ်ဟု၊ လေးရုပ် ဘူတကြီး၊ ပွားစီးအနက်”

ပထဝီ = မြေဓာတ်ရုပ်ကြီး တစ်ပါး၊ အာပေါ = ရေဓာတ် ရုပ်ကြီးတစ်ပါး၊ တေဇော = မီးဓာတ်ရုပ်ကြီးတစ်ပါး၊ ဝါယော = လေဓာတ်ရုပ်ကြီးတစ်ပါးလို့ မဟာဘူတကြီး လေးပါး = ဘူတရုပ် ကြီးလေးပါး။ (ဓာတ်ကြီးလေးပါးလို့လဲ ခေါ်တယ်)

လူ့ဘဝခန္ဓာကိုယ်မှာ ကလလရေကြည် = အလွန်သိမ်မွေ့ သေးဖွဲ့သော ရုပ်ကလေးက အခြေခံစတည်ပြီး တစ်ရပ်တစ်သူ စသည်ဖြင့် ကြီးပွားတတ် ပွားစီးတတ်သောကြောင့် ဒီရုပ်ကြီး

လေးပါးကို ဘူတရုပ် = မဟာဘူတလို့ ခေါ်ပါတယ်။

“ခက်မာ ဖွဲ့စေ၊ ပူအေး ထောက်ကန်၊ ဤလေးတန်၊ မှတ်ရန် လက္ခဏာ” ဟူသောအတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် စမ်းသပ် ကြည့်လိုက်လို့ရှိရင် ကြမ်းဟယ်၊ သို့မဟုတ် နုတ်ယိုဆိုတဲ့ သဘော ကို တွေ့ရတယ်။ ထိုသဘောဟာ ပထဝီ = မြေဓာတ်ပဲ။ ပူတယ်၊ အေးတယ်လို့တွေ့ရတာဟာ တေဇော = မီးဓာတ်ပဲ၊ ထောက်ကန် မှုသဘောဟာ ဝါယော = လေဓာတ်ပဲ၊ စမ်းသပ် ကြည့်လိုက်လို့ ရှိရင် ထောက်ကန်မှု အားနည်းရင် ပျော့ပျော့၊ ထောက်ကန်မှု အားကြီးရင် မာမာ စမ်းသပ်တွေ့တယ်။ အဲဒီလို စမ်းသပ်တွေ့ထိ လို့ ရစကောင်းတဲ့ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဒီသဘာဝတွေ ကစဉ့်ကလျား တစ်ခုစီတစ်ခုနဲ့စီ လွင့်ပါမသွားအောင် ဖွဲ့စည်း တွဲနှောင်ပေးတတ်တဲ့ စိတ်ဖြင့်သာသိရတဲ့ သဘောဟာ အာပေါ = ရေဓာတ်ပဲ။ ဒီလို သိရပါမယ်။

ပသာဒရုပ် ၅ပါး

စက်-သော-ဃာ-ဇီ၊ ကာ ငါးလီမှု၊ အကြည်ရူပ၊ ပသာဒတည့်။

ခန္ဓာကိုယ် အထက်ပိုင်း (ခေါင်းပိုင်း)မှာ မျက်စိ အကြည် ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး = စက္ခုပသာဒ၊ နားအကြည်ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး = သောတပသာဒ၊ နှာခေါင်းအကြည်ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး = ဃာန ပသာဒ၊ လျှာအကြည်ခေါ်တဲ့ ရုပ်တစ်မျိုး =

ဇိတ္တာပသာဒ၊ (ဆံဖျားတို့၊ လည်သည်း ခြေသည်းဖျားတို့၊ အရေ
ခြောက်တို့၊ ဒါတွေကို လွှတ်၍) တစ်ကိုယ်လုံး အနံ့တည်နေတဲ့
အကြမ်း-အနု၊ အပူ-အအေး၊ အပျော့-အမာ ဒီအတွေ့သုံးမျိုးကို
တွေ့ထိနိုင်ရန် အထောက်အပံ့ ပစ္စည်းဖြစ်တဲ့ ကာယပသာ ဒ=
ကိုယ်အကြည်ရုပ်တစ်မျိုး။ ၎င်းရုပ်(၅)ပါးကို ပသာဒရုပ် ငါးပါးလို့
ခေါ်တယ်။

ဂေါရစရုပ် (၅)မျိုး

ရူပ-သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓရသာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဟု၊ ငါးဖြာအာရုံ။

အဆင်းအမျိုးမျိုးဆိုတဲ့ ရူပါရုံရုပ်၊ အသံအမျိုးမျိုးဆိုတဲ့
သဒ္ဓါရုံရုပ်၊ အနံ့အမျိုးမျိုး ဆိုတဲ့ ဂန္ဓာရုံရုပ်၊ အချို့၊ အချဉ်၊ အစပ်
အငန်၊ အဖန်၊ အခါးဆိုတဲ့ အရသာမျိုးစုံ = ရသာရုံရုပ်၊ အကြမ်း
-အနု၊ အပူ-အအေး၊ အပျော့-အမာဆိုတဲ့ အတွေ့မျိုးစုံ =
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံရုပ်၊ ဤငါးမျိုးကို အာရုံ = ဂေါရစရုပ် ငါးပါးလို့ ခေါ်
တယ်။

မှတ်ချက်။

။ နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)ပါးကို ရေတွက်လျှင် မဟာဘူတ
လေးပါး၌ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို
ချန်၍ ရေတွက်ရပါမည်။

“နှစ်စုံဘာဝ၊ ဟဒယနှင့်၊ ဇီဝ+ဩဇာ၊ ဆယ့်ရှစ်မှာမူ”

ဘာဝရုပ် (၂)ပါး

ဘာဝရုပ် (၂)ပါးဆိုတာမိန်းမ၌ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ယောက်ျား၌ ပုမ္မာဝရုပ် အသီးသီးရှိကြတယ်။ မိန်းမ၌ မိန်းမဟူ၍ အသိဉာဏ်+သဒ္ဓါနှစ်ပါးတို့ဖြစ်ကြောင်း၊ ယောက်ျား၌ ယောက်ျားဟူ၍ အသိဉာဏ်+သဒ္ဓါ နှစ်ပါးတို့ဖြစ်ကြောင်း၊ (စိတ်ဖြင့်သာကြံ၍ သိရတဲ့) သဘာဝသတ္တိတစ်မျိုးစီ အသီးသီးရှိကြတယ်။

ဥပမာပုံ။ ။ မိန်းမတစ်ယောက်နှင့် ယောက်ျားတစ်ယောက်တို့ကို မိန်းမမှန်း၊ ယောက်ျားမှန်းမသိအောင် အသီးအသီး တစ်ကိုယ်လုံးကို အဝတ်ဖြင့်ခြုံရုံရစ်ပတ်ထား၊ အဲဒီအထဲက လက်ကလေးတစ်ချောင်းစီ အပေါ်မှာ ထုတ်ဖော်ထား၊ အဲဒီထုတ်ဖော်ထားတဲ့ လက်ကလေးတစ်ချောင်းစီရဲ့ အသွင်သဏ္ဌာန် အဆင်းအတွေ့တို့ကို ကိုင်ကြည့်ပြီး ဟောဒါက မိန်းမ၊ ဟောဒါက ယောက်ျားလို့သိတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီလက်ချောင်းကလေးထဲမှာ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုမ္မာဝရုပ်အသီးသီးပါရှိတယ်။ မိန်းမရဲ့လက်ချောင်းထဲမှာရှိတဲ့ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကြောင့် ဤသူကား မိန်းမဟူ၍ အသိဖြစ်ရတယ်။ ယောက်ျားရဲ့ လက်ချောင်းထဲမှာရှိတဲ့ ပုမ္မာဝရုပ်ကြောင့် ဤသူကား ယောက်ျားဟူ၍ အသိဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီလို သိတဲ့အတွက် ထိုသိမြင်သူတို့ရဲ့ နှုတ်က ဒါက မိန်းမ၊ ဒါက ယောက်ျားဆိုတဲ့ အသံ = သဒ္ဓါတွေ ပေါ်လာရတယ်။ အဲဒီလို အသိနဲ့ သဒ္ဓါဖြစ်ပေါ်ကြောင်း စိတ်ဖြင့်သာစဉ်းစား၍ သိရတဲ့ သဘာဝတစ်မျိုးကို အသီးအသီး ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ ပုမ္မာဝရုပ်လို့

ခေါ်တယ်။ (သဘာဝနက်နဲတယ်၊ ဆွေးနွေးကြပါလေ)

ဇိဝိတရုပ်

ဒီခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ကံကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေ၊ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေ၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေ၊ အာဟာရကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေလို့ ရုပ် (၄)မျိုးတို့ရှိကြတယ်။ ရုပ်ကို ဖြစ်စေကတ် တဲ့ အကြောင်းကလည်း ကံအကြောင်း၊ စိတ်အကြောင်း၊ ဥတု အကြောင်း၊ အာဟာရအကြောင်းလို့ အကြောင်း (၄)မျိုးတို့ ရှိကြ တယ်။

စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ် = စိတ္တဇရုပ်၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ် = ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ် = အာဟာရဇရုပ်၊ ဤရုပ်သုံးမျိုးတို့မှာ အမိအဖနှင့်တူသော စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ အကြောင်းတရားတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိနေကြတဲ့ အတွက် မိဘနှစ်ပါး အသက်ထင်ရှားရှိနေသော သားသမီးများ အဖို့ အမိအဖကပင် သားသမီးတို့ရဲ့ နေထိုင်စားသောက် အသက်ရှင်ရေးကို အစောင့်အရှောက်ပေးသကဲ့သို့ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ အကြောင်းသုံးပါးက ပစ္စုပ္ပန်အား ထင်ရှားရှိနေသော ကြောင့် မိမိတို့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ်တို့ ကို အသီးသီးစောင့်ရှောက်ပေးနေကြတယ်။

ကမ္မဇရုပ်၏ သဘော

ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ = ကမ္မဇရုပ်များကျတော့ အကြောင်း ဖြစ်သောကံက အနီးကပ်ဆုံးဆိုရင် လွန်ခဲ့တဲ့ဘဝက ချုပ်ပြီးခဲ့ပြီ။ အဝေးဖြစ်သောကံအကြောင်းအဖို့ တတိယဘဝကစပြီး အထက် အထက် ကမ္ဘာအပေါင်းများစွာက ချုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်ကလာပ်များအဖို့ စက္ခုဒသကကလာပ်ပဲ ဆိုပါစို့။ ထိုကလာပ်မှာ အဝိနိဇ္ဈာဂရုပ်က ရှစ်ပါး၊ ဇီဝိတရုပ်၊ စက္ခုပသာဒရုပ်လို့ ရုပ်(၁၀)ပါး တစ်စုတည်းပေါင်းပြီး စက္ခု သံဝတ္တနကအတိတ်ကံအကြောင်းကဖန်တီးပေးလိုက်တဲ့အတွက် စုပေါင်းဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဖြစ်လာကြတဲ့အခါ သူတို့အချင်းချင်း တိုင်ပင်ကြတယ်။ ဆိုပါစို့။

“စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ်တို့မှာ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့က ပစ္စုပ္ပန်အား ထင်ရှားရှိနေကြလို့ အမိ အဖနဲ့တူတဲ့အကြောင်းများ ထင်ရှားရှိနေကြသလို ကျွန်ုပ်တို့ ကမ္မဇရုပ်တွေမှာတော့ အမိ အဖနဲ့တူတဲ့ ကံအကြောင်းက ချုပ်ခဲ့ ပြီမို့ မိဘနှင့်ကင်းသော သားသမီးများနှင့်တူပါတယ်။ ဒီတော့ မိဘမဲ့သော သားသမီး (၁၀) ယောက်အနက်က တစ်ယောက် ယောက် အစောင့်အရှောက်အအုပ်အထိန်း ရွေးချယ်သလို ကျွန်ုပ်တို့ စက္ခုသံဝတ္တနကကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ရုပ်(၁၀)ပါးကို တစ် မိသားစု (၁၀) ဦး” လို့ မှတ်ထားပြီး -

“ကိုင်း . . . ကျုပ်တို့မှာ မိဘနဲ့တူကံကလည်း အတိတ် ဖြစ်၍ မိဘနှစ်ပါး ကွယ်လွန်ပြီးသော သားသမီးများနဲ့တူနေပြီ။

စိတ္တဇ၊ ဥတုဇ၊ အာဟာရဇရုပ်တို့မှာတော့ မိဘနဲ့တူတဲ့ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့က ပစ္စုပ္ပန်အား ထင်ရှားရှိပြီးတော့ စောင့်ရှောက်သူရှိနေလို့ သူတို့မှာ ကိစ္စမရှိပေမယ့် ကျုပ်တို့မှာ စောင့်ရှောက်ဖို့ ဒီ(၁၀)ဦးထဲက ရွေးကြစို့လို့ ဆိုပြီး -

(က) “ပထဝီ . . . ။ ခင်ဗျားက စောင့်ရှောက်ခြင်း ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပါ” လို့ပြောတဲ့အခါ ပထဝီက “အင်း . . . ကျုပ်မှာ ဒီပြင်ကိစ္စတစ်ခုရှိတယ်”လို့ “ဘာကိစ္စတုံး”လို့ မေးတဲ့အခါ “ပတိဋ္ဌာနရသ = ခင်ဗျားတို့အားလုံးဟာ ကျုပ်အပေါ်မှာချည်းပဲ တည်နေကြရမှာ၊ ကျုပ်က အိမ်ကြီးလို ခင်ဗျားတို့ရဲ့ အတည်အမှီ ခံရမယ့်အလုပ်ကိစ္စကြီး ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါကြောင့် ခင်ဗျားတို့ကို ကျုပ် မစောင့်ရှောက်နိုင်ပါဘူး”လို့ ပထဝီဓာတ်က မပြောသော်လည်း ပြောတယ်ဆိုပါစို့။

(ခ) “ကဲ ဒါဖြင့် ကိုအာပေါက မိဘအရာတည်ပြီး စောင့်ရှောက်ပါ” လို့ ဆိုတဲ့အခါ အာပေါဓာတ်က “ကျွန်ုပ်လည်း မအားဘူး” ဆိုလို့ “ဘာပြုလို့တုံး” လို့ မေးတဲ့အခါ “အား.. . ခင်ဗျားတို့ သဘာဝ(၉)မျိုး ကစဉ့်ကလျား လွင့်ပါးမသွားအောင် တစ်ခုတစ်ခြားစီ ဖြစ်မသွားအောင် ဖွဲ့စည်းတွဲကပ်ပေးဖို့ကိစ္စကြီး ကျုပ်မှာ ရှိနေတယ်” လို့ အာပေါဓာတ်က ပြောတယ်ဆိုပါစို့။

(ဂ) “ဒါဖြင့် ကိုတေဇောကကော” လို့ ဆိုတော့ တေဇောဓာတ်ကလည်းပဲ “ကျုပ်လည်း မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး” ဆိုလို့ “ဘာပြုလို့တုံး”လို့ မေးတဲ့အခါ “ခင်ဗျားတို့ ရုပ်(၉)ပါးနဲ့ တကွ ကျွန်ုပ်ပါ ပုပ်သိုးမသွားအောင် ပြုလုပ်ပေးရမယ့်ကိစ္စကြီး ကျုပ် ဆောင်ရွက်စရာရှိတယ်” လို့ တေဇောဓာတ်က ပြောတယ်ဆိုပါစို့။

(ဃ) ဝါယောဓာတ်ကလည်းပဲ “ခင်ဗျားတို့ လှုပ်လှုပ် ရှားရှားဖြစ်အောင် သူတစ်ပါးက စမ်းသပ်ကြည့်လိုက်ရင် ပျော့တယ်၊ မာတယ်လို့ မှတ်ယူရအောင် ထောက်ကန်ပေးရမည့်ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်စရာရှိလို့ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး” လို့ ပြောတယ်ဆိုပါစို့။

(င) “ဒါဖြင့် ရုပ်သေးထဲက ဝဏ္ဏခေါ်တဲ့ ရူပါရုံ . . . ၊ ခင်ဗျားက စောင့်ရှောက်ပါ” ဆိုတော့ ရူပါရုံက “ကျုပ်က စက္ခုပသာဒအား သွားပြီးမြင်အောင် ကျေးဇူးပြုပေးရမယ့် တာဝန်ရှိနေတယ်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”

(စ) ဂန္ဓရုပ်ကလည်း “ကျုပ်ကလည်း ယာနပသာဒ အား သွားပြီး သူနဲ့တွဲပြီး နမ်းရှူမှု = ယာနဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်လာအောင် ကျေးဇူးပြုပေးရမယ့်တာဝန်ကိစ္စရှိနေတယ်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”

(ဆ) ရသရုပ်ကလည်း “ကျုပ်မှာ ဇိဝှာပသာဒနဲ့ တွဲပြီး စားမှု = ဇိဝှာဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်လာအောင် ကျေးဇူးပြုပေးရမယ့် တာဝန်ကိစ္စရှိနေတယ်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”

(ဇ) ဩဇာရုပ်ကလည်း “ကျွန်ုပ်ကမှ သာပြီးတော့ တာဝန်ရှိသေးတယ်”။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် “ကျွန်ုပ်က မိမိရဲ့ ဌီခဏသို့ရောက်ရင် အာဟာရဇရုပ်လို့ခေါ်တဲ့ ရုပ်သစ်တစ်ခု ဖြစ်စေရမယ့်၊ ထူထောင်ပေးရမယ့် ကိစ္စကြီးရှိနေပါတယ်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်ပါဘူး”

(ဈ) “ဒါဖြင့် စက္ခုပသာဒ . . . ၊ ဒီ ကလာပ်ထဲမှာ

သင်ဟာ ခေါင်းဆောင်ပဲ၊ ဒီတော့ စက္ခုပသာဒက စောင့်ရှောက်
မိလား” ဆိုတော့ စက္ခုပသာဒက “ကျုပ်က စက္ခုဝိညာဏ်နှင့်
တကွ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်ခုနစ်ပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်
လာတဲ့အခါ ကျွန်တော် စက္ခုပသာဒတည်းဟူသော နန်းပေါ်မှာ
တည်မှီရမှာဖြစ်တယ်၊ စက္ခုဝိညာဏ်နာမ်ကလာပ်တစ်ခုလုံးရဲ့
အမှီခံရမယ့်ကိစ္စကြီးရှိနေလို့ ခင်ဗျားတို့ကို မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး”
လို့ ပြောတယ်ဆိုပါစို့။

ကမ္မဇရုပ်တို့၏ မိဘ = ဇီဝိတ

(ည) “ဒါဖြင့် ဘယ်သူ စောင့်ရှောက်မည်လဲ” ဆိုတော့
ဇီဝိတရဲ့ အလှည့်ကျလာတယ်။ ဇီဝိတက “ကျွန်ုပ်မှာ တခြား
အလုပ်မရှိဘူး၊ အသင်တို့ ရုပ်(၉)ခုနဲ့တကွ ကျွန်ုပ်ပါ အခြားရုပ်များ
နည်းတူ စိတ္တက္ခဏ(၁၇)ချက်၊ ခဏငယ် (၅၁) ချက် အသက်ပြည့်
တည်နေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တာဝန်
သာထား၊ ကျွန်ုပ်စောင့်ရှောက်မယ်။ ပထဝီကကလည်း ပထဝီ
ကိစ္စကိုသာလုပ်ဆောင်ပါ။ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊
ဓနွ၊ ရသ၊ သြဇာ၊ စက္ခုပသာဒတို့ကလည်း မိမိကိစ္စကို မိမိ
ပြုလုပ်ကြပါ။ စောင့်ရှောက်ခြင်းကိစ္စကို ကျွန်ုပ်ပဲ ပြီးစေမယ်”ဟု
ပြောဆိုသည့်အလား ကလာပ်တူကမ္မဇရုပ်များ၊ အခြားရုပ်တို့
နည်းတူ စိတ္တက္ခဏ(၁၇)ချက်၊ ခဏငယ်(၅၁)ချက် အသက်
ရှည်ထွေတည်နေရေးအတွက် မိဘအရာ၌တည်၍ စောင့်
ရှောက်ပေးသော ရုပ်သဘာဝဟာဖြင့် “ဇီဝိတရုပ်” ပဲလို့ နာမည်
ရပါမည်။

ဩဇာရုပ်

ဩဇာဆိုတာက အာဟာရဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတဲ့ သဘောကို ခေါ်တယ်။ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်တဲ့အစာအာဟာရထဲ၌ အဆီဩဇာလို့ ခေါ်တဲ့ သတ္တိရှိသလို အဇ္ဈတ္တဖြစ်တဲ့ ဤကိုယ်ခန္ဓာ၌လည်း အဆီ ဩဇာရုပ်ဆိုတာရှိတယ်။ ဆွမ်း၊ ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်ဆိုတဲ့ ကဗဠိ ကာရ အာဟာရကိုစားမျိုးလိုက်တဲ့အခါ ထိုအာဟာရ၌ ပါသော ဩဇာရုပ်မှ အထောက်အပံ့ရ၍ ကိုယ်တွင်းအဇ္ဈတ္တ ရုပ်ကလာပ် တို့၌ပါရှိသော ဩဇာဓာတ်က အာဟာရဇရုပ်ကလာပ်ကို ဖြစ်စေ တယ်။ ထို့ကြောင့် “ဗဟိဒ္ဓဩဇာ အထောက်အပံ့ ရရှိလျှင် အာဟာရဇရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အဇ္ဈတ္တရုပ်ကလာပ်တိုင်းမှာ ပါရှိတဲ့ အဆီဓာတ်သတ္တိကို ဩဇာရုပ်ခေါ်၏” ဟု ပိုင်နိုင်စွာ မှတ်ရာ၏။

နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈) ပါး

. . . . ဇီဝ၊ ဩဇာ၊ ဆယ့်ရှစ်မှာမူ၊ လေးဖြာ ဟေတု၊
ကြောင်းစတုကြောင့်၊ ဖြစ်မှုပါလော၊ သဘောသီးသီး၊ ကိုယ်စီ
ပြီး၍၊ ရုပ်ကြီးရူပ၊ နိပ္ပန္နတည့်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော ဘူတရုပ်(၄)ပါး၊ ပဿာဒရုပ်(၅)ပါး၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ကိုချန်၍ ကျန်သော ဂေါစရရုပ်(၄)ပါး၊ ဘာဝရုပ်(၂)ပါး၊ ဟဒယ ရုပ်(၁)ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် (၁)ပါး၊ ဩဇာရုပ်(၁)ပါး = ဤ အကြောင်း (၄)ပါးတို့ကြောင့် ကိုယ်စီကိုယ်ငှသဘောအသီးသီးဖြင့် ပေါလော ထင်ရှားစွာ ဖြစ်တတ်ကြသောကြောင့် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈) ပါး တို့

မည်ကြကုန်၏။

နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)ပါး ပြီး၏။

အနိပ္ပန္နရုပ် (၁၀) ပါး

ထိုမှတစ်ပါး၊ ကလာပ်ခြားမျှ၊ အာကာသ
တည့်။ ကာယဝစီ၊ နှစ်လီ ကိုယ်နှုတ်၊ လှုပ်မှု ရှားမှု၊ နှစ်ခု
ဝိညတ်။ ရူပဿလဟု၊ မုဒု ကမ္မည၊ ဝိကာရခေါ်၊ ရုပ်
သုံးဖော်ကား၊ ပေါ့ပါး နူးညံ့ ကျန်းခံမှုရာ။ တဖြာထိုမှ၊ ဥပစယ၊
အစပွားတိုး၊ အရိုးပြည့်မှီ၊ တည်စဉ်သန္တတိ၊ ရင့်ဘိဇရာ၊
ပျက်မှာ အနိစ္စ၊ ဤလေးဝမျှ၊ လက္ခဏာရုပ်၊ ခေါ်သမုတ်၏။
ရုပ်ပေါင်းဆယ်တန်၊ အနိပ္ပန်တည့်။ နိပ္ပန်ဆယ့်ရှစ်၊
ပေါင်းတုံ့လစ်က၊ ရှစ်ခုစွန်းကယ်၊ ရုပ် နှစ်ဆယ်သည်...
အကျယ် ရူပက္ခန္ဓာတည်း...။

အာကာသဓာတ်

ရုပ်ကလာပ်များ တစ်ခုနှစ်တစ်ခု မရောယှက်အောင်
ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍ ပေးမှုသဘော၊ ရုပ်ကလာပ်တစ်ခု တစ်ခုတို့
၏ အကြားအကြား သဘောသည် အာကာသဓာတ် အာကာသ
ရုပ်မည်၏။ ပရိစ္ဆေဒရုပ်ဟုလည်းခေါ်၏။

ဝိညတ်ရုပ် (၂) ပါး

ကိုယ်လှုပ်သောအခါ၊ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုသောအခါတို့၌ လှုပ်ရှားသော ကိုယ်၏အတွင်း၌ ထိုရုပ်ရှင်၏ အလိုကိုသိစေနိုင်သော သတ္တိတစ်ခုပဲ ရှိသည်။ ဥပမာ - လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်ကို လက်ယပ်၍ခေါ်သောအခါ ထိုလက်ယပ်ခေါ်သောသူ၏ လှုပ်ရှားသောလက်အတွင်း၌ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသည့် လှုပ်ရှားသည့် စိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့ ဖြစ်ပွားကြရာ ထိုရုပ်ကလာပ်တို့၏အတွင်း၌ ဝါယောဓာတ်၏အဖော်သဟဲ ဖြစ်သော လက်လှုပ်သူ၏အလိုကိုသိစေနိုင်သော သတ္တိထူးတစ်ခု ပါရှိတယ်။ ထိုအမှုအရာသတ္တိထူးကြောင့်ပင် ဝိညတ်ရှင်၏ “မိမိ ထံလာစေသောအလို”ကို သိရလေသည်။ ထိုသို့ ဝိညတ်ရှင်၏ အလိုကို သိစေနိုင်သောသတ္တိထူးကို ကာယဝိညတ် ဝိညတ်ရှင်၏ အလိုကိုသိစေတတ်သော အမှုအရာရုပ်ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ထို ဝိညတ်ရုပ်ကား မျက်စိဖြင့် မမြင့်ရ၊ စိတ်ဖြင့်သာ စဉ်းစား၍ သိရမည့် သတ္တိထူးဖြစ်သည်။

နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုသောအခါ ထိုသူ၏ သန္တာန်၌ ပြောလိုသောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော -

(၁) ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ သဒ္ဓ၊ ဝစီဝိညတ်ဟူ၍ “သဒ္ဓဝစီ ဝိညတ္တိဒသက ကလာပ်”။

(၂)ထို ရုပ် (၁၀) ပါး၌ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ၊

ရုပ်(၃)ပါးထည့်၍ “သဒ္ဓဝစီဝိညတ္တိလဟုတာဒိတေရသက
ကလာပ်”တို့ ဖြစ်ကြရာ ထိုကလာပ်များအတွင်း၌ ပါရှိသော
အသံရှင်၏အလိုကို သိစေတတ်သော အမူအရာသတ္တိရုပ်
တစ်မျိုးပါရှိသည်။ ယင်းသတ္တိရုပ်ကြောင့်ပင် နှုတ်သံရှင်၏
သွားစေလို၊ လာစေလိုစသောအလိုဆန္ဒကို သိကြရသည်။
ယင်းသို့ “နှုတ်သံရှင်၏ အလိုဆန္ဒကို သိစေနိုင်သော အမူအရာ
သတ္တိထူးကို ဝစီညတ်ရုပ်ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ထိုဝစီညတ်ရုပ်လည်း
စိတ်ဖြင့်သာ သိရသည့် သတ္တိထူးဖြစ်သည်။

ဝိကာရ ရုပ် (၃) ပါး

(၁) ရူပဿလဟုတာ = နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ပေါ့ပါး
သွက်လက်မှုဂုဏ်ကို ရူပဿလဟုတာဟုခေါ်၏။

(၂) ရူပဿမုဒုတာ = နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ နူးညံ့ပြေပြစ်မှု
ဂုဏ်ကို ရူပဿမုဒုတာဟုခေါ်၏။

(၃) ရူပဿကကမ္မညတာ = နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ထိုထိုအမှု
၌ ခံကျန်းမှုဂုဏ်ကို ရူပဿကကမ္မညတာဟုခေါ်၏။ ဤရုပ်
(၃)မျိုးတို့သည် တရားကိုယ် သီးခြားမရကောင်း၊ နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏
ထူးခြားမှုဂုဏ်သတ္တိမျှဖြစ်၍ စိတ်ဖြင့်သာသိရသည့် သဘောတို့
ဖြစ်ကြသည်။

လက္ခဏာရုပ် ၄ ပါး

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတိုင်း၌ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း = ဇာတိ၊
တည်ခြင်း = ဌီခဏ၊ ဇရာ+ပျက်ခြင်း = မရဏဟူ၍ ခဏပိုင်း
သုံးပိုင်းစီရှိကြရာ ရုပ်ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ဥပါဒ်ခဏဇာတိ
ကို ဥပစယ၊ သန္တတိဟု နှစ်မျိုးခွဲရသည်။ ထိုတွင် -

(က) တစ်ဘဝတစ်ဘဝ၌ ရသင့်ရထိုက်သော ရုပ်
ကလာပ်တို့ မပြည့်စုံသေးမီအချိန်အတွင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်
ကလာပ်တို့၏ ဥပါဒ်ခဏကို ဥပစယ (အစတိုးပွား) ဟု ခေါ်၏။

(ခ) တစ်ဘဝတစ်ဘဝ၌ ရသင့်ရထိုက်သော ရုပ်
ကလာပ်တို့ပြည့်စုံပြီဆိုတဲ့အချိန်ကစ၍ နောက်နောင် ရုပ်ကလာပ်
တို့ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏကို သန္တတိ (အရိုးပြည်မှီ တည်စဉ် သန္တတိ)
ဟုခေါ်၏။

ဥပမာ. . . ယခု တရားဟော၊တရားနာနေကြတဲ့ဂစ္ဆသေ
ယျက = အမိဝမ်းခေါင်းကိန်းအောင်းကြရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအဖို့
ဒီဘဝ ဒီပဋိသန္ဓေခဏမှာ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထုဆိုတဲ့ဒသက
ကလာပ်သုံးမျိုးကစဖြစ်တယ်။ ပထမ(၇)ရက်မှာ ဒီဘဝ၌ ရသင့်
ရထိုက်တဲ့ ရုပ်ကလာပ်တွေ မစုံသေးဘူး၊ ဒုတိယ(၇)ရက်မှာလဲပဲ
မစုံသေးဘူး၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ၊ ဆဌမ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊
နဝမ၊ ဒသမ(၇)ရက်ထိအောင် မစုံသေးပါဘူး၊ ဧကာဒသမ
(၇)ရက်မြောက်လို့ဆိုတဲ့ ကလလရေကြည် တည်ပြီးတဲ့နောက်
(၂)လခွဲနှင့် (၂)ရက်မြောက်ရောက်တော့မှ ဒီဘဝ၌ ရသင့် ရထိုက်
တဲ့ ရုပ်ကလာပ်များစုံတယ်။ (၂)လခွဲနှင့် (၂)ရက်မြောက် ရောက်

တော့မှ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ ဆိုတဲ့ ပသာဒရုပ်တွေ ဘွားကနဲ့ ဖြစ်လို့ အဲဒီအချိန်ကစပြီး ရုပ်ကလာပ်တွေ စုံလင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ရှေ့ပိုင်း ရုပ်ကလာပ်တွေ မစုံသေးတဲ့ (၂)လခွဲနှင့် (၇)ရက်ကယ်၊ စုံပြီးတဲ့နောက် အနှစ် (၁၀၀) ထိအောင် မျှော်ကြည့်ထားပါ။

ကလလရေကြည် တည်နေသည်မှစ၍ (၂)လခွဲနှင့် (၇)ရက်တိုင်အောင် ဤအတွင်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏတိုင်း ဥပါဒ်ခဏတိုင်းကို “ဥပစယ” လို့ ခေါ်တယ်။ (၂)လခွဲနှင့် (၇)ရက်မြောက်ရုပ်ကလာပ်တွေ စုံပြီးတဲ့နောက် အသက် (၁၀၀)တိုင်အောင် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏတိုင်း ဥပါဒ်ခဏတိုင်းကို “သန္တတိ” လို့ ခေါ်တယ်။

ဇရတာ ။ ။ ကလလရေကြည် တည်ချိန်ကစ၍ အနှစ် (၁၀၀) တိုင် ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့၏ ဌီခဏတို့ကို ဇရတာလို့ခေါ်တယ်။

အနိစ္စတာ။ ။ ရုပ်ကလာပ်တိုင်းတို့ရဲ့ ဘင်ခဏကို အနိစ္စတာလို့ခေါ်တယ်။ ဤဥပစယ၊ သန္တတိ၊ ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ လေးပါးတို့ကို လက္ခဏာရုပ်လေးပါးဟူ၍ ခေါ်တယ်။

ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပရိစ္ဆေဒရုပ် (၁)ပါး၊ ဝိညတ်ရုပ် (၂)ပါး၊ ဝိကာရရုပ် (၃)ပါး၊ လက္ခဏာရုပ် (၄)ပါး၊ ဤ(၁၀)ပါးတို့ကို အနိပ္ပန္နရုပ်(၁၀)ပါးဟု ခေါ်၏။ ရှေ့နိပ္ပန္နရုပ်(၁၈)ပါးတို့နှင့် ပေါင်းသော် ရူပက္ခန္ဓာအကျယ် ရုပ်(၂၈)ပါးဖြစ်၏။-

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ ပြီး၏။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ

ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ်တို့ကျတော့ အင်မတန် ဉာဏ်ပညာ ဣန္ဒြေ ထက်သန်တဲ့ = တိက္ခိန္ဒြိယပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်တော့ “ဝေဒနာ” ဆိုတဲ့ အသံကို ကြားလိုက်လျှင်ပင် ခံစားမှုဆိုတဲ့ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာသဘောတို့ကို အကျယ်မြင်သွားကြတယ်။ သူတို့မြင်သလို မိမိတို့လဲ မြင်နိုင်အောင် လေ့လာရပါမယ်။ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဝေဒနာအတွက် ဘယ်လိုရေးခဲ့သလဲ ဆိုရင် . . .

“ခံစားစံစား၊ စကားနှစ်ထွေ၊ တရားနေမှာ၊ ဝေဒနာ ဓာတ်၊ ခန္ဓာမှတ်လော့။ သုံးရပ်ဝေခွဲ၊ ဆင်းရဲ+ချမ်းသာ၊ ဥပေက္ခာမှု၊ လျစ်လျူခံစား၊ မထင်ရှားတည့်။ ငါးပါးအလို၊ တစ်ပုံဆိုသော်၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ချမ်းသာ+ဆင်းရဲ၊ လျစ်လျူ ခွဲလော့။ တစ်နဲ့ထို့ ပြင် ၊ အမြင်+အကြား၊ အနံ့အားနှင့်၊ စားလျက်+တွေ့ထိ၊ ကြံသိ ခြောက်ဖြာ။ ချမ်းသာ+ဆင်းရဲ၊ လျစ်လျူခွဲ ငြား၊ ဆယ့် ရှစ်ပါးတည့်။ သုံးပါးကာလ၊ ပွားကတုံသေး၊ ငါးဆယ့်လေးရှင့်။ တရေးသန္တာန်၊ နှစ်ပွား ပြန်က၊ တစ်ရာ့ရှစ်ပင်၊ အကျယ်မြင်လော့။

လောကမှာ ခံစားတယ်၊ စံစားတယ်လို့ စကားနှစ်မျိုး ပြောဆိုယူရတဲ့ သက်သာမှု = သုခသဘော၊ မသက်သာမှု = ဒုက္ခသဘော၊ ဒီသဘော(၂)မျိုးကို အတိုချုပ်အားဖြင့် ဝေဒနာ က္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ (ဤစကားတွင် ဥပေက္ခာကား သုခ သဘော၌ သက်ဝင်သွားသည်။) မသက်သာမှု = ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်နေသည်ကို “ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားနေရတယ်” လို့ ပြောဆို

ကြရတယ်။ သက်သာမှု = သုခဝေဒနာဖြစ်နေသည်ကို “ချမ်းသာ သုခခံစားနေရတယ်” လို့ ပြောဆိုကြရတယ်။ (ယေဘုယျ စကား ဖြစ်တယ်။) ခံစားဆိုလျှင် ဝေဒနာအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု မှတ်ယူရပါမည်။ ယခုပြောခဲ့တာက ဝေဒနာကို နှစ်စုထား၍ ပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို သုံးစုထား၍ မှတ်သားလိုပါလျှင် . .

(၁) မသက်မသာ ဆင်းရဲစွာ ခံစားမှု = ဒုက္ခဝေဒနာ

(၂) သက်သက်သာသာ ချမ်းသာစွာ ခံစားမှု = သုခ ဝေဒနာ

(၃) မသက်သာသည်လည်းမဟုတ်၊ သက်သာသည် လည်း မဟုတ်ဘဲ အလယ်အလတ် လျစ်လျူခံစားမှု = ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ။ ဤသို့ ဝေဒနာသည် သုံးမျိုးအပြားရှိပါတယ်။

ဝေဒနာ(၅)ပါး = ဝေဒနာကို ငါးစုထား၍ မှတ်သား လိုပါလျှင် -

(၁) ကိုယ်၌မရှိ၍ဖြစ်သော သက်သက်သာသာခံစားမှု = ကာယိကသုခဝေဒနာ၊

(၂) စိတ်၌ မရှိ၍ဖြစ်သော သက်သက်သာသာ ခံစားမှု = စေတသိကသုခဝေဒနာ (၎င်းကို သောမနဿဝေဒနာဟုခေါ်၏)

(၃) ကိုယ်၌ မှီသော မသက်မသာ ဆင်းရဲစွာ ခံစားမှု ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ

(၄) စိတ်၌မီ၍ဖြစ်သောမသက်မသာဆင်းရဲစွာခံစားမှု = စေတသိကဒုက္ခဝေဒနာ၊ (၎င်းကိုဒေါမနဿ ဝေဒနာဟုခေါ်၏)

(၅) “ဥပေက္ခာဝေဒနာကား ကာယိက၊ စေတသိက (၂)မျိုးမပြားစေတသိက=စိတ်၌သာမီပြီးဖြစ်တတ်တယ်”ထို့ကြောင့် မထင်မရှား အလယ်အလတ်ခံစားမှု = ဥပေက္ခာ၊ ဤသို့ဝေဒနာ သည် ငါးမျိုးရှိတယ်။

ဝေဒနာ (၆)ပါး = ဝေဒနာကို ခြောက်စုထား၍မှတ်သား လိုပါလျှင် -

- (၁) အမြင်နှင့်စပ်၍ဖြစ်တဲ့ဝေဒနာ၊
- (၂) အကြားနှင့်စပ်၍ ဖြစ်တဲ့ဝေဒနာ၊
- (၃) နှမ်းရူးမှုနှင့်စပ်၍ ဖြစ်တဲ့ဝေဒနာ၊
- (၄) စားမှု လျက်မှုနှင့်စပ်၍ဖြစ်တဲ့ဝေဒနာ၊
- (၅) ထိမှုနှင့်စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊
- (၆) သိမှုနှင့်စပ်၍ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊ ဤသို့ ဝေဒနာသည် ခြောက်မျိုးရှိတယ်။

ဝေဒနာ (၁၈)ပါး = ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝေဒနာ ခြောက်မျိုးကို တစ်မျိုးတစ်မျိုးလျှင် -

- ၁။ သက်သက်သာသာ ခံစားမှု = သုခဝေဒနာ၊
- ၂။ မသက်မသာ ခံစားမှု = ဒုက္ခဝေဒနာ၊
- ၃။ မထင်မရှား ခံစားမှု = ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဤသုံးမျိုးဖြင့် မြှောက်ပွားလျှင် ဝေဒနာသည် တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးဖြစ်တယ်။

ဝေဒနာ (၅၄)ပါး = ထိုဝေဒနာ (၁၈)ပါးကို တည်၍ -

(က) အတိတ်အခါ ခံစားခဲ့ဖူးသည်ကား (၁၈)ပါး

(ခ) ပစ္စုပ္ပန်အခါ ခံစားနေဆဲကား (၁၈)ပါး

(ဂ) အနာဂတ်၌ ခံစားလတုံက (၁၈)ပါး ဤသို့ ကာလ သုံးပါးဖြင့် မြောက်ပွားလျှင် ဝေဒနာသည် (၅၄)မျိုး ဖြစ်တယ်။

ဝေဒနာအကျယ် (၁၀၈)ပါး = ထိုဝေဒနာ (၅၄)ပါး တို့ကိုတည်၍ -

(၁) မိမိခံစားမှု (၅၄)ပါး

(၂) သူတစ်ပါးခံစားမှု (၅၄)ပါး ဤသို့ သန္တာန်နှစ်ပါးနှင့် မြောက်ပွားလျှင် ဝေဒနာဟာ အကျယ်ဆုံး (၁၀၈)ပါးဖြစ်ပါတယ်။ ဒီထက်တော့ ကျယ်စရာမရှိဘူးတဲ့။

ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ဝေဒနာ (၂)ပါးမှသည် (၁၀၈)ပါးတိုင် လေ့လာမှတ်သားထားရှိပါက “ဝေဒနာ” လို့ အသံ ကြားလိုက်ရရင် ဝေဒနာ (၁၀၈)ပါးကို ဉာဏ်နဲ့ မြင်သွားနိုင်တယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့တရားနာတဲ့အခါ ဝေဒနာဆိုတဲ့အသံကို ကြားရ လျှင်ပင် ခံစားမှု (၁၀၈)ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်သွားကြတယ်။ မြင်ကြ လို့လဲပဲ သူတို့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်တော်မူကြတယ်။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ပြီး၏။

(၃) သညာက္ခန္ဓာ လင်္ကာ

. . . ထို့ပြင်သညာ၊ ခန္ဓာမှာကား၊ လိမ္မာတတ်သိ

ခေါ်ကြဘိရင့်။ လူ၏ဘောင်မှာ၊ လူတကာနဲ့၊ လိမ္မာမြဲမှု၊
မှတ်စွဲဖြာဖြာ၊ ဤသညာပင်၊ နတ်မှာနတ်လျောက်၊ လိမ္မာ
မြောက်၏။ အောက်အပါယ်သား၊ ကျွဲ+နွား+မြင်း+ဆင်၊
မြင်မြင်သမျှ၊ အနန္တလည်း၊ ဘာဝဘာဝ၊ သိတတ်ကြ၏။
လောကအလုံး၊ မျှော်မဆုံးအောင်၊ အသုံးတွင်စွာ၊ အလိမ္မာ
ဟု၊ အချာအချုပ်၊ ခေါ်သမုတ်၏။ မှဆိုးတံခါး၊ သူ့ အရာ၌၊
လိမ္မာကျွမ်းကျင်၊ သညာပင်တည့်၊ သို့စဉ်နည်းပြ၊ သိကုန်ကြ
လော့။ ရူပသညာ၊ စသည်ဖြာသား၊ သညာအပြား၊ အကျဉ်း
အားဖြင့်၊ ခြောက်ပါးလာရို့၊ ပွားပြန်ဘိမှု၊ မြေသိ+ရေသိ၊
နေ+လ သိက၊ စရိုသွယ်သွယ်၊ မဆုံးဖွယ်သည်
အကျယ်သညာကုန္တာတည်း။

လူလောကမှာ လိမ္မာတယ်၊ တတ်တယ်၊ သိတယ်လို့
ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို သုံးနှုန်းနေတဲ့ သဘာဝဟာဖြင့် သညာကုန္တာပဲ။

လူလောကမှာ လူတကာနည်းတူ ရောင်းတတ်တယ်၊
ဝယ်တတ်တယ်၊ ပြောတတ်တယ်၊ ဆိုတတ်တယ်၊ သိပ်လိမ္မာတာ
ပဲလို့ အဲဒီလိုပြောဆိုရတဲ့ သဘောတွေ၊ (အချုပ်အစားဖြင့်) လောကီ
ရေးရာလိမ္မာပါးနပ်မှုသဘောတွေ၊ ဒါတွေဟာ သညာတွေပဲ၊
သညာပါးတွေဘဲ၊ ပညာပါးမဟုတ်ဘူး၊ နတ်ပြည်လောကမှာ နတ်
တို့၏ အမှုကိစ္စ၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်မှုတွေဟာ နတ်တို့ရဲ့သညာပဲ။

အောက် အပါယ်ဘုံသား ကျွဲ+နွား+မြင်း+ဆင် မြင်သမျှ
တိရစ္ဆာန်တွေလည်း သူ့သဘာဝအထိုက်အလျောက် သိတတ်ကြ
တယ်၊ ထိုအသိမျိုးသည် သညာသိသာဖြစ်တယ်၊ ပညာသိ မ
ဟုတ်ဘူး။

လောကကြီးတစ်ခုလုံးမှာ လောကီရေးရာ လိမ္မာပါပေတယ်။ ပါးနပ်ပါပေတယ်လို့ မျှော်မဆုံးနိုင်အောင် သုံးစွဲပြောဆို ယူရတဲ့ သဘာဝဟာဖြင့် သညာပါပဲ။ မုဆိုးများ၊ တံငါးများ သူတို့ ရဲ့ဆိုင်ရာနယ်ပယ်မှာ လိမ္မာမှု၊ ကျွမ်းကျင်မှုရှိကြတယ်။ လူသာမန် တစ်ယောက်တောထဲ ဝင်သွားလို့ ဘာမှန်းမသိဘူး။ မုဆိုးတစ်ယောက်တောထဲရောက်ရင် “ဒီတောထဲမှာ ကျားရှိတယ်၊ ဆင်ရှိတယ်၊ ကျားသစ်ရှိတယ်ဆိုတာကို သူကောင်းကောင်းသိတယ်။ သာမန်လူတစ်ယောက် တောထဲဝင်သွားရင် တောနဲ့ပဲထင်တယ်။ မုဆိုးကျတော့ “ဒါ ဆင်နဲ့၊ ဒါ ကျားနဲ့၊ ဒါ ကျားသစ်နဲ့” အကုန်ခွဲပြီးသိတယ်။

တံငါကလည်း ထို့အတူပဲ။ ရေပွက်တာကို မြင်လျှင်ပင် “ဒီငါးဟာ ဘယ်လောက်ကြီးတယ်၊ ဘယ်ငါးမျိုးပဲ” လို့ သူတို့ ပြောတတ်တယ်။ အရပ်သား လူသာမန်ကတော့ ရေပွက်တာကို မြင်ရင် ရေပွက်တာပဲသိတယ်။ ပုဇွန်ပွက်တာ၊ ငါးပွက်တာလို့ ခွဲခြားမသိဘူး။ ဥပလက္ခဏာနည်းမှတ်နိုင်ရုံ ဤမျှလောက်ပြရင် အကျယ်ဖြန့်ပြီး သိကြပါကုန်။

လိမ္မာပါးနပ်မှု = သညာအဝဝကို ခြုံပြီး စဉ်းစားကြည့်ရင်-
 (၁) အဆင်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု = ရူပသညာ၊
 (၂) အသံအမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု = သဒ္ဒသညာ၊
 (၃) အနံ့အမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု = ဂန္ဓသညာ၊
 (၄) အရသာအမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု = ရသသညာ၊

(၅) အတွေ့အမျိုးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု = ဖောဋ္ဌဗ္ဗ

သညာ၊

(၆) ရုပ်နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံနဲ့ ပတ်သက်၍ ပါးနပ်လိမ္မာမှု = ဓမ္မသညာလို့ သညာအပြား အကျဉ်းအားဖြင့် ခြောက်ပါး ရှိတယ်။

ထို့ထက် အကျယ်ပွားကြည့်မယ်ဆိုရင် မြေကြီးကို မြေကြီးမှန်းသိတာ၊ ရေကို ရေမှန်းသိတာ၊ နေကို နေမှန်းသိတာ၊ လကို လမှန်းသိတာ၊ နက္ခတ်ကို နက္ခတ်မှန်းသိတာ၊ ကြယ်တာရာကို ကြယ်တာရာမှန်းသိတာ အစရှိတဲ့ ဒီအသိတွေဟာ သညာက္ခန္ဓာ ချည်းပါဘဲ။

ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ် ငါးဦးတို့ကျတော့ “သညာ”လို့ ဆိုလိုက်ရင် ယခုပြောခဲ့တဲ့ ပါးနပ်မှုသဘောတွေကို အကျယ်တဝင့် ဖြန့်ပြီး ဉာဏ်ထဲမှာ သိမ်းကျုံးမြင်သွားကြတယ်။ အဲဒီလို မြင်နိုင်အောင်လို့ ယနေ့ တရားဟော၊ တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒီသဘောတွေကို လေ့လာနေကြရတယ်။

(၃) သညာက္ခန္ဓာပြီး၏။

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ လင်္ကာ

ဤသင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ အညသမာန်းရာသိ၊ အကုသံလရာသိ၊ သောဘဏရာသိ = သုံးစုပြားသောကြောင့် လင်္ကာကိုလည်း သုံးစုခွဲ၍ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

ကာယဝစီ၊ မနောပြီတည့်၊ သုံးလီကမ္မ၊ သင်္ခါရမူ၊
ဓမ္မထင်ရှား၊ ငါးဆယ်ပြား၏။ တွေ့ငြားဖဿ၊ ဆော်ထ
စေတနာ၊ ဧကဂ္ဂါမူ၊ တည်ကြည်ဟူ၏။ သက်မူဇီဝိ၊ မနသိ
ကား၊ နှလုံးသားတည့်၊ ငါးပါးဓမ္မ၊ စိတ်တိုင်းရ၏။ တက္ကကြံ
ခြင်း၊ ဖွဲ့ရစ်ခြင်းမှာ၊ ဝိစာရမှတ်၊ ဆုံးဖြတ်မိမောက္ခ၊ ဝီရိယနှင့်၊
ဆန္ဒပီတိ၊ ထင်ရှားဘိ၏။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ငါးဆယ်ကို ခြုံပြီးကြည့်လိုက်ရင် ကာယကံ
မူ ပြုပြုသမျှတွေ၊ ဝစီကံမူ ပြောဆိုသမျှတွေ၊ မနောကံမူ ကြံကြံ
သမျှတွေ၊ ဒီသုံးမျိုးကိုပဲ သိမ်းကျုံးပြီး သင်္ခါရက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်လိုက်
ကြပါစို့။ အဲဒီ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ သုံးမျိုးတို့ကို အကျယ်ဖြန့်ချိလိုက်ရင်
ဖဿ၊ စေတနာစသည်ဖြင့် အကျယ် (၅၀)ရှိတယ်။

အာရုံကိုတွေ့ခြင်းသဘောကို ဖဿစေတသိက်ခေါ်
တယ်။ အာရုံနဲ့ အာရမ္မဏိကတို့ တိုက်မိဆိုင်မိအောင် လှုံ့ဆော်
ပေးမှုသဘောကို စေတနာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ အာရုံ၌ တည်
ကြည်မှုသဘောကို ဧကဂ္ဂတာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ နာမ်တရား
တို့ ခဏငယ်သုံးချက် အသက်စေ့နေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်
ပေးမှု သဘောကို ဇီဝိတိန္ဒြေစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စိတ်နှလုံး၌
အာရုံကိုသွင်းထားသကဲ့သို့ အာရုံနှင့်စိတ်တွဲမိအောင် ကျေးဇူးပြု
ပေးမှုကို မနသိကာရစေတသိက်ခေါ်၏။ ဤစေတသိက်ငါးပါး
တို့ကို စိတ်တိုင်းစိတ်တိုင်း၌ ရနိုင်တယ်။ ဝေဒနာ၊ သညာတို့နှင့်
ပေါင်းလျှင် သဗ္ဗစိတ္တသာခါရဏစေတသိက် (၇)ပါးဖြစ်တယ်။

ပကိဏ္ဍိစေတသိက်(၆)ပါး ။ အာရုံကို ကြုံခြင်းသဘော

ကို ဝိတက်စေတသိက်ခေါ်၏။ အာရုံကို သုံးသပ်ခြင်း = အာရုံ၌ ဘရစ်ဝဲဝဲနေသကဲ့သို့ ဖွဲ့ရစ်ခြင်းသဘောကို ဝိစာရစေတသိက် ခေါ်၏။ အာရုံကို မှားသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်မှုသဘောကို အဓိမောက္ခစေတသိက်ခေါ်၏။ အားထုတ် ခြင်း=ဝီရိယစေတသိက်၊ အာရုံကို အလို့ရှိသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း = ဆန္ဒစေတသိက်၊ အာရုံကိုနှစ်သက်ခြင်း = ပီတိစေတသိက်တို့ ကားထင်ရှားပါ၏။ ဤစေတသိက် (၆)ပါးတို့ကို “အချို့စိတ်၌ ယှဉ်၍ အချို့စိတ်၌ မယှဉ်သောကြောင့်” ပကိဏ်းစေတသိက် (၆) ပါးဟု ခေါ်၏။

“**ကောင်းဆိုးနှစ်တန်၊ ခပ်တိုင်းငန်၊ သမာန်အည၊ တေရသ**” သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် (၇)ပါး၊ ပကိဏ်း စေတသိက်(၆)ပါး၊ ဤ (၁၃)ပါးသော စေတသိက်တို့သည် (နောက်၌ဖော်ပြမည့်) ဘောဘဏစိတ်၊ အသောဘဏစိတ်(၂) မျိုးတို့၌ ယဉ်တတ်ကြသဖြင့် “သောဘဏစိတ်နှင့်ယှဉ်ခိုက် အသောဘဏစိတ်မှတစ်ပါး သောဘဏစိတ်နှင့် သဘောတူ သောကြောင့်လည်းကောင်း”， အသောဘဏစိတ်နှင့်ယှဉ်ခိုက် သောဘဏစိတ်မှတစ်ပါး အသောဘဏစိတ်နှင့် သဘောတူသော ကြောင့်လည်းကောင်း အညသမာန်းစေတသိက်တို့မည်ကုန်၏။ အညသမာနပုဒ်ဝယ် သောဘဏစိတ်နှင့်ယှဉ်ခိုက် အသောဘဏ စိတ်သည် အည၏အပါဒါန်+အသောဘဏစိတ်နှင့် ယှဉ်ခိုက် သောဘဏစိတ်သည် အည၏အပါဒါန်ဖြစ်သည်ကို အချင်းချင်း ဆွေးနွေးသတိပြုရာ၏။

အညသမာန်ရာသီ စေတသိက် (၁၃) ပါးပြီး၏။

အကုသလရာသိ စေတသိက် (၁၄)ပါး လင်္ကာ

မသိမလင်း၊ မထိုးထွင်းချက်၊ မောဟနက်တည့်
ရှက်+ကြောက်မရှိ၊ အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပမည်၊ မတည်ကြည်
က၊ ဥဒ္ဓစ္စမူ၊ ဤလေးခုကား၊ အကုသိုလ်တွင်၊ စိတ်တိုင်းယှဉ်
၏။ လိုချင်လောဘ၊ မာနထောင်လွှား၊ မြင်မှားဒိဋ္ဌိ၊ ကြမ်းဘိ
ဒေါသ၊ မစ္ဆေရဝန်တို၊ မနာလို ကုဿာ၊ တဖြာ ကုက္ကစ္စ၊
နောင်တပူပင်၊ မရွှင်မကြည်၊ ထိုင်းမှိုင်းသည်မှာ၊ နှစ်မည်
ထိ+မိဒ်၊ စိတ်ထဲဒွိဟ၊ နှစ်ခွနေဘိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ . . . ။

မောဟဆိုတဲ့ စကားက ပါဠိစကား လူတွေနှုတ်ဖျားမှာ
“ဒီကောင်မောဟကြီးလိုက်တာ” လို့ လူနှုတ်ဖျားမှာ လူစကား
အရပ်စကားဖြစ်နေတယ်။ မသိမလင်းဆိုသည်မှာ ဒုက္ခကို ဒုက္ခ
မှန်း၊ ဒုက္ခသမုဒယကို ဒုက္ခသမုဒယမှန်း၊ ဒုက္ခနိရောဓကို ဒုက္ခ
နိရောဓမှန်း၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါကို ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ
ပဋိပဒါမှန်း မသိတဲ့၊ မလင်းတဲ့၊ မထိုးထွင်းတဲ့သဘောကို မောဟ
စေတသိက်လို့ခေါ်တယ်။ အချုပ်အားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတရား
အမှန်ကို မသိခြင်းကို မောဟလို့ခေါ်တယ်။ ဒုစရိုက်မှုကို ရှက်ရ
မှန်းမသိ၊ ကြောက်ရမှန်းမသိ၊ မရှက်မကြောက်ခြင်း သဘောကို
အဟိရိကစေတသိက်၊ အနောတ္တပ္ပစေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။
အာရုံတစ်ခုတည်း၌ တည်တည်ကြည်ကြည် မနေနိုင်အောင်
ပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကိုဥဒ္ဓစ္စစေတသိက် ခေါ်တယ်။ ယခုပြောခဲ့
တဲ့ မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဤစေတသိက် (၄)
ခုဟာ အကုသိုလ် စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းမှာ အမြဲယှဉ်ကြတယ်။

သဂြိုဟ်ကျမ်း၌ “သဗ္ဗအကုသလသာဓာရဏ” စေတသိက်ဟု အမည်တပ်၍ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကမူ “မောစတုတ် စေတသိက်လေးခု” ဟု အမည်တပ်တယ်။

လိုချင်တပ်မက်တဲ့သဘောကို လောဘစေတသိက်၊
 ထောင်လွှားတတ်ကြွားမှုသဘောကို မာနစေတသိက်၊ အမြင်မှား
 သဘောကို ဒိဋ္ဌိစေတသိက်လို့ခေါ်တယ်။ ဤစေတသိက် (၃)
 ပါးကို လောတြိဟု ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အမည်တပ်တယ်။

ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းဖြစ်မှုသဘောကို ဒေါသစေတ
 သိက်၊ ဝန်တိုမှု စေးနဲ့မှုသဘောကို မစ္ဆရိယစေတသိက်၊ သူတစ်
 ပါးစည်းစိမ်ကို မနာလိုမရှုစိမ့်နိုင်မှုသဘောကို ဣဿာစေတ
 သိက်၊ ပြုမိတဲ့ဒုစရိုက်၊ မပြုလိုက်မိတဲ့ သုစရိုက်များကို အောက်မေ့
 ပြီး “ဪ... ငါသည် သုစရိုက်ကို မပြုလိုက်မိလေခြင်း၊
 ဒုစရိုက်ကိုတော့ ပြုမှားမိလေခြင်း” လို့ နောင်တတစ်ဖန် ပူပင်မှု
 သဘောကို ကုက္ကုစ္စစေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။ ဤစေတသိက်
 (၄) ပါးကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ဒေါစတုတ်” လို့
 အမည်တပ်တယ်။

ကုသိုလ်မှု အရေးပြုရမည်ဆိုရင် မရွှင်မကြည် ထိုင်းထိုင်း
 မိုင်းမိုင်း လေးလေးကန်ကန် ဖြစ်မှုကို ထိနစေတသိက်၊ မိဒ္ဓစေတ
 သိက်လို့ခေါ်တယ်။ ဤ၌ စိတ်ခန္ဓာ၏ထိုင်းမိုင်းမှုကို ထိနစေ
 တသိက်၊ စေတသိက်ခန္ဓာတို့၏ထိုင်းမိုင်းမှုကို မိဒ္ဓစေတသိက်ဟု
 ခွဲခြားမှတ်ယူရပါမည်။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ သိက္ခာ = ဤ
 တရားတို့၌ မယုံရအခက်၊ ယုံရအခက် ဤကဲ့သို့ စိတ်ထဲမှာ
 နှစ်လုံးနှစ်ခွဲဖြစ်မှုသဘောကို ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်ခေါ်တယ်။

ဤထိန၊ မိဒ္ဓ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ = စေတသိက်သုံးပါးကိုလယ်တီ ဆရာ
တော်ဘုရားကြီးက ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း၌ ဆုံးဖြတ်ဟုအမည်တပ်
တယ်။ ဤနည်းအရ မောစတုတ်စေတသိက်လေးပါး၊ လောတြိ
စေတသိက်သုံးပါး၊ ဒေါစတုတ်စေတသိက်လေးပါး၊ ဆုံးဖြတ် စေ
တသိက်သုံးပါးလေးရပ်ပေါင်းလျှင် အကုသလရာသိ စေတသိက်
(၁၄)ပါးဖြစ်တယ်။

(၂) အကုသလရာသိစေတသိက် ၁၄-ပါးပြီး၏။

သောဘဏ္ဍာစေတသိက် (၂၅) ပါးလင်္ကာ

သဒ္ဓါကြည်လေ၊ မမေ့သတိ၊ ရှက်ကြောက်ဘိမှာ၊ ဟိရိ
ဩတ္တပ္ပံ၊ မကပ်မငြိ၊ မကြမ်းဘိနှင့်၊ အသိတရား၊ ဟိတ်သုံးပါး
ဟူ။ လျစ်လျူရှုလတ်၊ တကြမဇ္ဈတ္တတာ၊ နှစ်ဖြာပဿဒ္ဓိ၊ ငြိမ်းဘိ
ကိုယ်စိတ်၊ ပေါ့ရိပ်လဟု၊ မုဒုန္နးညံ၊ ကျန်းခံကမ္မဉ်၊ ကျွမ်းကျင်
ပါဝုဉ်၊ ဖြောင့်တုံဥဇ္ဇ၊ နှုတ်ဒုကာဒု၊ ကြဉ်မှသုံးဖြာ၊ ဝါစာကမ္မန္တ။
အာဇီဝနှင့်သတ္တအများ၊ သနားသမျှ၊ ဝမ်းမြောက်မျှဟု၊ ကရု
မုဒိ၊ ငါးဆယ်ရှိ၏။ သုစရိတ၊ ဒုစရိတ၊ ဒါန၊ သီလ ဘာဝနာ
စသည်ဖြာသား၊ ဝေါဟာသွယ်သွယ်၊ မဆုံးဖွယ်သည် . . .
အကျယ်သင်္ခါရက္ခန္ဓာတည်း။ ။

ရတနာသုံးပါးဂုဏ်နှင့် ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးတရားတို့၌
ယုံကြည်မှုသဘောကို သဒ္ဓါစေတသိက်ခေါ်တယ်။ ထိုထိုအာရုံတို့
ကို မမေ့လျော့မှုသဘောကို သတိစေတသိက်ခေါ်တယ်။ ဒုစရိုက်
တို့မှ ရှက်မှုကို ဟိရိစေတသိက်ခေါ်တယ်။ ဒုစရိုက်မှုတို့မှ

ကြောက်မှုကိုဩတ္တပ္ပစေတသိက်။ (ရှက်မှု ကြောက်မှု တို့၏အထူးမှာ
မစင်အညစ်အကြေးကိုင်ရမည်ကို ရွံရှာစက်ဆုပ်သကဲ့သို့၊ ဒုစရိုက်မှုပြုရ
မည်ကို ရွံရှာစက်ဆုပ်ခြင်းကား ဟိရိသဘောတည်း။ အသိညာဏ်ရှိသူသည်
မီးကိုနင်းကိုင်ရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ဆုတ်နစ်သကဲ့သို့၊ ဒုစရိုက်မှုပြုရမည်ကို
ကြောက်ရွံ့ဆုတ်နစ်ခြင်းကား ဩတ္တပ္ပသဘောတည်း။)

အာရုံကိုမကပ်ငြိခြင်း၊ မလိုချင်ခြင်းသဘောကိုအလောဘ
စေတသိက်ခေါ်တယ်။ အာရုံကို မပြစ်မှားခြင်း၊ အမျက်မထွက်
မကြမ်းတမ်းခြင်းသဘောကို အဒေါသစေတသိက်ခေါ်တယ်။
အာရုံ၏ သဘောကိုသိခြင်း၊ မတွေဝေခြင်းကို အမောဟစေတ
သိက်ခေါ်တယ်။ ဤအလောဘ၊ အမောဟ၊ အဒေါသ စေတ
သိက်သုံးပါးတို့ကို သောဘဏဟိတ်သုံးပါးတို့ဟူ၍ ခေါ်၏။

ထိုထိုဣဌ၊ အနိဌအာရုံတို့၌ လျစ်လျူရှုတတ်တဲ့သဘော
ကို တဩမဇ္ဈတ္တတာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာ
သုံးပါးတို့၏ ငြိမ်းချမ်းမှုသဘောကို ကာယပဿဒ္ဓိစေတသိက်
ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်၏ငြိမ်းချမ်းမှုသဘောကို စိတ္တပဿဒ္ဓိ
ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ ပေါ့ပါးမှုကို ကာယ
လဟုတာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်၏ပေါ့ပါးမှုကို
စိတ္တလဟုတာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စေတသိက်ခန္ဓာ သုံးပါးတို့
၏နူးညံ့မှုကို ကာယမုဒုတာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏ
ကွနွာ၏နူးညံ့မှုကို စိတ္တမုဒုတာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စေတသိက်
ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ကျန်းခံမှုသဘောကို ကာယကမ္မညတာ စေတ
သိက်ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏကွနွာ၏ ကျန်းခံမှုကို စိတ္တကမ္မည
တာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ အာရုံ၌

ကျွမ်းကျင်မှုသဘောကို ကာယပါဂုဉတော စေတသိက်ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ အာရုံ၌ကျွမ်းကျင်မှုသဘောကို စိတ္တပါဂုဉတောစေတသိက်လို့ ခေါ်တယ်။ စေတသိက်ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ အာရုံ၌ဖြောင့်မတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကို ကာယုဇကတာ စေတသိက်ခေါ်တယ်။ စိတ်ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ အာရုံ၌ ဖြောင့်မတ်သကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းသဘောကို စိတ္တုဇကတာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ ဤဆိုအပ်ပြီးသော စေတသိက်(၂၀)တို့အနက် ပညာစေတသိက်ကိုနုတ်၍ ကျန် (၁၉)ပါးသော စေတသိက်တို့ကို သောဘဏစိတ်အားလုံးတို့နှင့် ဆက်ဆံတတ်ယှဉ်တတ်သောကြောင့် သောဘဏသာဓာရဏစေတသိက်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုတယ်။ အသက်မွေးမှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ (ဒုစရိုက်၏အပြစ်ကိုမြင်၍)ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှုသဘောကို သမ္မာဝါစာစေတသိက်ခေါ်တယ်။ အသက်မွေးမှုကြောင့် မဟုတ်ဘဲ (ဒုစရိုက်၏ အပြစ်ကိုမြင်၍) ကာယဒုစရိုက်သုံးပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှုသဘောကို သမ္မာကမ္မန္တစေတသိက်ခေါ်တယ်။ အသက်မွေးမှု အကြောင်းပြု၍ ကာယဒုစရိုက်သုံးပါး၊ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်မှုသဘောကို သမ္မာအာဇီဝစေတသိက်ခေါ်တယ်။ ဤစေတသိက်သုံးမျိုးတို့ကို ဒုစရိုက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်တတ်သောကြောင့် ဝိရတီစေတသိက် ခေါ်တယ်။

ဒုက္ခိတသတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ သနားသောသဘောကို ကရုဏာစေတသိက် ခေါ်တယ်။ သုခိတသတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ဝမ်းမြောက်မှုသဘောကို မုဒိတာ စေတသိက်ခေါ်တယ်။ ဤစေတသိက် (၂) ပါးတို့ကို “အတိုင်းမသိ

သော သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ”
အပ္ပမညာစေတသိက် (၂)ပါးဟူ၍ ခေါ်ဆိုတယ်။ သဒ္ဓါ၊
စေတသိက်မှစ၍ ရေတွက်လျှင် သောဘဏရာသိ(၂၅)ပါးပြီး၏။
ဝေဒနာ သညာကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၁)ပါး၊
အကုသိုလ် စေတသိက် (၁၄) ပါး၊ သောဘဏစေတသိက် (၂၅)
ပါး၊ သုံးရပ်ပေါင်းလျှင် သင်္ခါရက္ခန္ဓာစေတသိက် ငါးဆယ် ဖြစ်ပါ
တယ်။

ဖဿစေတသိက် , စေတနာစေတသိက်စသည်ဖြင့် မိမိ
တို့အဖို့ အမှတ်ရခက်နေရင် “သုစရိုက် (၁၀) ပါး၊ ဒုစရိုက်
(၁၀)ပါး၊ ပုညကရိယာ (၁၀) ပါး ဤ တရားစုသည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
မည်၏” ဤသို့လည်း မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်။

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ပြီး၏။

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာလင်္ကာ

ဤဝိညာဏက္ခန္ဓာကိုပြဆိုရာ၌ လင်္ကာအသွား စကား
အလွန်ကျစ်လစ်ပါ၍ လင်္ကာတစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီကို ရှင်း၍
ပြပါမည်။

အာရုံယူဘိ၊ အသိသဘော၊ စိတ်မနောကို၊ ဝိညာဏ်
ဆို၏။

ထိုထိုအာရုံကို ယူတတ်တဲ့ အသိသဘောကို စိတ်ဟူ၍
လည်းကောင်း၊ မနောဟူ၍လည်းကောင်းဝိညာဏ် = ဝိညာဏ

ကုန္ဒာဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုတယ်။

ထိုဝိညာဏ်ကား၊ မြင်ကြားနံလျက်၊ ထိသိချက်ဟု၊
ခြောက်ခုအကျဉ်း၊ အကျယ်ခင်းက၊ ကာမရူပ၊ အရူပနှင့်၊
လောကဥတ္တရာ၊ စိတ်လေးဖြာတည့်။

ထိုစိတ် မနောဝိညာဏ်သည် (၁) မြင်တတ်တဲ့=စက္ခု
ဝိညာဏ်၊ (၂) ကြားတတ်တဲ့=သောတဝိညာဏ်၊ (၃) နှိမ့်ရှူတတ်
တဲ့=ဃာနဝိညာဏ်၊ (၄) လျက်တတ် စားတတ်တဲ့=ဇိဇ္ဈဝိညာဏ်
(၅) ထိတတ်တဲ့=ကာယဝိညာဏ်၊ (၆) သိတတ်တဲ့=မနေ
ဝိညာဏ်လို့ အကျဉ်းချုပ်ပြောရင် ဝိညာဏ် (၆) မျိုး ရှိတယ်လို့
သိထားပါ။ အကျယ်ပွားမည်ဆိုရင် ကာမစိတ်က တစ်မျိုး၊ ရူပစိတ်
ကတစ်မျိုး၊ အရူပစိတ်တစ်မျိုး၊ လောကုတ္တရာစိတ်က တစ်မျိုးလို့
ဘုံအလိုက်ပြားယူလိုက်လို့ရှိရင် ဘူမိဗေဒစိတ်လေးမျိုးရှိတယ်။

ကာမစိတ် ၅၄ ပါး

ကာမခေါ်ရေး၊ ငါးဆယ့်လေးခု ။ ။ ကာမတဏှာ၏
ကျင်လည်ကျက်စားရာဘုံသည် ကာမဘုံမည်၏။ ထိုကာမဘုံ၌
များသောအားဖြင့်ဖြစ်သော စိတ်သည် ကာမာဝစရစိတ် မည်၏။
ထိုကာမာဝစရစိတ်သည် သရုပ်အားဖြင့် (၅၄) ပါးရှိတယ်။ (၅၄)
ပါးဆိုသည်မှာ-

အကုသိုလ်စိတ် (၁၂) ပါးသရုပ်

သောဥယျာဉ်ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိယျာဉ်၊ မယျာဉ်၊ သင်ရို၊ မရို၊ ရှစ်ပါး သိလော့၊ ဒွိ+စတု+ရှစ်၊ လောမူဖြစ်၏။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးက လောဘမူစိတ်ရှစ်ပါးကို “သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါးစသည်ဖြင့် အကျယ်ရေတွက်၍မပြဘဲ ဉာဏ်ထက် အောင် အဆန်းတကြယ်ရေတွက်၍ ပြပုံက “သောမနဿ သဟဂုတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လို့” အခြေခံစကား (၂) ခုကို မတည်ထားပါ။ . . တဲ့။

၎င်းစကား (၂) ခုတွင် တစ်ခုတစ်ခုနောက်က ဒိဋ္ဌိနှင့်ယျာဉ်၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယျာဉ်လို့ ဆက်ပေးပါ။ (အလွတ်ရေးကြည့်ပါ။ စာ ၄-တန်းဖြစ်လာမည်။) ထိုစာ(၄)တန်း တစ်တန်းတစ်တန်း နောက်မှ သင်္ခါရရို၊ သင်္ခါရမရို (၂)ပါးဖြင့် စပ်ပေးလိုက်ရင်-

၁။ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယျာဉ် ပြီး သင်္ခါရရိုသောစိတ်၊

၂။ သောမနဿနှင့် တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယျာဉ်ပြီး သင်္ခါရမရိုသောစိတ်၊

၃။ သောမနဿနှင့်တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့် မယျာဉ်ဘဲ သင်္ခါရမရိုသော စိတ်၊

၄။ သောမနဿနှင့် တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယျာဉ်ဘဲ သင်္ခါရရိုသော စိတ်၊

၅။ ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရ ရှိသောစိတ်၊

၆။ ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရ ရှိသောစိတ်၊

၇။ ဥပေက္ခာနှင့်တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်ဘဲ သင်္ခါရ မရှိသောစိတ်၊

၈။ ဥပေက္ခာနှင့်တကွဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်ဘဲ သင်္ခါရ ရှိသောစိတ်. . . ဟူ၍ လောဘမူစိတ် (၈)ပါးဖြစ်တယ်။

ဒေါသမူစိတ်(၂)ပါး။

နှစ် ဒေါမူလ၊ ပဋိဃယှဉ်၊ သင်ရှိ+မရှိ။

(၁) ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်၍ ပဋိဃနှင့် ယှဉ် ပြီး သင်္ခါရမရှိသော စိတ်တစ်ပါး၊

(၂) ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်၍ ပဋိဃနှင့် ယှဉ်ပြီး သင်္ခါရရှိသော စိတ်တစ်ပါး။

ပေါင်း ဒေါသမူစိတ် (၂)ပါးဖြစ်၏။

မောဟမူစိတ်-၂ပါး

မောမူဒွိမ္မာ၊ ဝိစိ+ဥဒ္ဓစ်၊ ဥယှဉ်လစ်သည်၊ ဆယ့်နှစ် အကုသိုလ်။

မောဟမူစိတ် (၂)ပါး ဟူသည်ကား. . .

(၁)ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ် တစ်ပါး၊

(၂) ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် စိတ်တစ်ပါး၊

ပေါင်း မောဟမူစိတ် (၂)ပါးဖြစ်၏။ လောဘမူစိတ် (၈) ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် (၂)ပါး၊ မောဟမူစိတ် (၂)ပါး၊ သုံးရပ်ပေါင်း သော် အကုသိုလ်စိတ် (၁၂)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဟိတ်စိတ် (၁၈)ပါး လင်္ကာ

ထို့ပြင် အဟိတ်၊ စိတ်ဆယ့်ရှစ်ခု၊ စက္ခု သောတာ၊ ယာန ဇိဝှာ၊ ကာယ ဝိညာဏ်၊ သမ္ပဋိစ္စိ၊ နှစ်ခုစီတည်း။ သန္တိရဏ၊ သုံးခုရ၏။ ပေါင်းထ ဆယ့်ငါး၊ ဝိပါက်ငြားရှင်း။ ငါးပါးဒွါရာ၊ မနောဒွာဟု၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွိ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ သုံးရပ်ကြိယာ၊ ဆယ့်ရှစ်ဖြစ်တည်း။

အဟိတ်စိတ် (၁၈)ပါးကို ရေတွက်လျှင် စက္ခုဝိညာဏ် အမြင်စိတ်က ကုသိုလ်၏အကျိုးဝိပါက်စိတ်က တစ်ပါး၊ အကုသိုလ်၏အကျိုးဝိပါက်စိတ်က တစ်ပါး၊ ပေါင်း စက္ခုဝိညာဉ်စိတ် (၂)မျိုးရှိတယ် ဖြစ်တယ်။

ထို့အတူ သောတဝိညာဏ်စိတ် (၂)ပါး၊ ယာနဝိညာဏ် စိတ် (၂)ပါး၊ ဇိဝှာဝိညာဏ်စိတ်(၂)ပါး၊ ကာယဝိညာဏ် စိတ် (၂)ပါး၊ သမ္ပဋိစ္စိုင်းစိတ် (၂)ပါး၊ သန္တိရဏစိတ် (၃)ပါး၊ ဤသို့ အားဖြင့် အဟိတ်ဝိပါက်စိတ်(၁၅) ပါးတို့ ဖြစ်တယ်။

ကုသိုလ်ကံကြောင့် ကောင်းသောဣန္ဒြအာရုံကို တွေ့ကြုံရ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသောစိတ်ကို ကုသလဝိပါက်စိတ်ခေါ်၍ အကုသိုလ်ကံကြောင့် မကောင်းသော အနိဋ္ဌအာရုံကို တွေ့ကြုံရ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်ကို အကုသလဝိပါက်စိတ်ဟု ခေါ်ဆိုပါတယ်။

အဆင်းရူပါရုံနှင့် စက္ခုပသာဒတို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိကြ၍ စက္ခုပသာဒ၌ မှီ၍ဖြစ်ပေါ်လာသော အသိသဘော ဝိညာဏ်စိတ်ကို စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ခေါ်၏။ ဤစက္ခုဝိညာဏ်စိတ်မှာ အကုသလဝိပါက်စိတ် တစ်မျိုး၊ ကုသလဝိပါက်စိတ် တစ်မျိုးဟူ၍ (၂)မျိုးရှိရာ (၂)မျိုးလုံးပင် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ချည်းဖြစ်ကြ၏။

ထို့အတူ အသံမျိုးစုံ = သဒ္ဒါရုံနှင့် သောတပသာဒတို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိကြ၍ သောတပသာဒ၌မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကြားမှုသဘောအသိစိတ်ကို သောတဝိညာဏ်စိတ်ခေါ်၏။ ၎င်းလည်း စက္ခုဝိညာဏ်အတူတည်း။

အနံ့မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံနှင့် ယာနပသာဒ = နှာခေါင်း အကြည်ရုပ်တို့ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မိကြ၍ ယာနပသာဒ၌မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော နှမ်းရှုမှုသဘော အသိစိတ်ကို ယာနဝိညာဏ်စိတ်ခေါ်၏။ ၎င်းလည်း စက္ခုဝိညာဏ်အတူတည်း။

အရသာမျိုးစုံ ရသာရုံနှင့် ဇိတ္တပသာဒ = လျှာအကြည်ရုပ်တို့ တော်ဆုံ တိုက်ဆိုင်မိကြ၍ ဇိတ္တပသာဒ၌ မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော စားမှုသဘော၊ လျက်မှုသဘော အသိစိတ်ကို ဇိဝှိဝိညာဏ်စိတ်ခေါ်၏။ ၎င်းလည်း စက္ခုဝိညာဏ်အတူတည်း။

အကြမ်း၊ အနု၊ အပူ၊ အအေး၊ အပျော့၊ အမာ၊ အတွေ့၊ မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ကာယပဿာဒ = ကိုယ်အကြည်ရုပ်တို့တော်ဆုံ တိုက်ဆိုင်မိကြ၍ ကာယပဿာဒ၌ မိ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိမှု သဘောအသိစိတ်ကို ကာယဝိညာဏ်ခေါ်၏။ ထိုကာယဝိညာဏ်စိတ် (၂)မျိုးတို့ဒဏှန် အကုသလဝိပါက် ကာယဝိညာဏ် စိတ်မှာ ဒုက္ခသဟဂုတ် = ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်၍ ကုသလ ဝိပါက်ကာယဝိညာဏ်စိတ်မှာ သုခသဟဂုတ် = သုခဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သည်။

အဆင်းနှင့်စက္ခု၊ အသံနှင့်သောတာ၊ အနံ့နှင့်ပါဏာန၊ အရသာနှင့် ဇိဟ္တာတို့၏ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မှုမှာ ဥပါဒ်ရုပ်ချင်း တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မှုဖြစ်၍ ဝိဂွမ်းဖြင့် ဝိဂွမ်းကို ပေါက်သကဲ့သို့ တိုက်ဆိုင်မှုမပြင်းထန်သောကြောင့် စိတ်(၂)ပါးစလုံးစီမှာပင် ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်ကြတယ်။ အတွေ့နှင့် ကာယ ပဿာဒတို့၏ တော်ဆုံတိုက်ဆိုင်မှုကား ပေတုံးပေါ်၌ ဝိဂွမ်းကို တင်၍ တူဖြင့်ထုနှက်လျှင် တူသည် ဝိဂွမ်းကို ကျော်လွန်၍ ပေတုံးကို ထုနှက်မိရကား အသံပေါ်ထွက်သကဲ့သို့ ပေတုံးပေါ် မှ ဝိဂွမ်းနှင့်တူသော ကာယပဿာဒ၊ ဥပါဒ်ရုပ်နှင့်တူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမဟာဘုတ်တို့ တော်ဆုံ တိုက်ဆိုင်မိကြရာ တူနှင့် တူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမဟာဘုတ်က ဝိဂွမ်းနှင့်တူသော ကာယ ပဿာဒရုပ်ကို ကျော်လွန်၍ ထိုကာယပဿာဒ၏ မှီရာပေတုံး နှင့်တူသော မဟာဘုတ်ကို တော်ဆုံထုနှက်တိုင်ဆိုင်မိသော ကြောင့် အနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဏ်၊ ဣဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဏ်တို့ ဖြစ်ကြ

ပါတယ်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော စက္ခုဝိညာဏ် ဒွေး၊ သောတဝိညာဏ် ဒွေး၊ ယာနဝိညာဏ်ဒွေး၊ ဇိဝှာဝိညာဏ်ဒွေး၊ ကာယဝိညာဏ် ဒွေး၊ ဤ(၁၀)ပါးသောစိတ်တို့ကို “ဒွေးပဉ္စဝိညာဏ်(၁၀)” ဟုခေါ်တယ်။

ပဉ္စဒွါရဝိထိစိတ်အစဉ်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဒွေးပဉ္စဝိညာဏ် တို့ ဆိုင်ရာအာရုံကိုအာရုံပြုပြီး ချုပ်ကြသောအခါ ထိုဆိုင်ရာ ပဉ္စာရုံကို နောက်နောင် ဝိထိစိတ်တို့က ဆက်၍ အာရုံပြုနိုင်ရန် မပျောက်အောင် လက်ခံသိမ်းပိုက်အလိုရှိသကဲ့သို့ဖြစ်သော အသိစိတ်ကို သမ္ပဋိ ချိုင်းစိတ်ဟု ခေါ်၏။ ထို သမ္ပဋိ ချိုင်းစိတ်လဲ အာရုံကို စိတ်အစဉ်အဆက်မပြတ်ရုံသာမန်မျှ အာရုံပြုတတ် သောကြောင့် အကုသလဝိပါက်၊ ကုသလဝိပါက် နှစ်ပါးလုံးပင် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်ချည်း ဖြစ်ကြရပါတယ်။

ပဉ္စဒွါရဝိထိ၌ သမ္ပဋိချိုင်းစိတ်၏ အခြားမဲ့ နောက်၌ အာရုံကို ကုဋ္ဌလော၊ အနိဋ္ဌလောဟု စုံစမ်းစစ်ဆေးလင့်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောကို သန္တိရဏစိတ်ဟုခေါ်တယ်။ ထို သန္တိရဏစိတ်ကျတော့ အာရုံသိပုံမှာ သမ္ပဋိချိုင်းစိတ်ထက် ထူးခြားလာပြီဖြစ်သောကြောင့် အနိဋ္ဌအာရုံ၌ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏ၊ ကုဋ္ဌမဇ္ဈတ္တအာရုံ၌ ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏ၊ အတိကုဋ္ဌအာရုံ၌ ကုသလ ဝိပါက် သောမဿသဟဂုတ်သန္တိရဏဝိတ်တို့ အသီးအသီး ဖြစ်ရှိကြ တယ်။ (သန္တိရဏ သုံးခုရ၏။)

ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ဒွေးပဉ္စဝိညာဏ်စိတ် (၁၀)၊ သမ္ပဋိ

စိုင်းစိတ်(၂)၊ သန္တရဏစိတ်(၃) ၊သုံးရပ်ပေါင်းယင် အဟိတ်
ဝိပါက်စိတ် (၁၅)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။ (ပေါင်းထ၊ ဆယ့်ငါး၊ ဝိပါက်
ငြားရှင့်။) အကုသလဝိပါက် စိတ်(၇)ပါး၊ အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်
(၈)ပါး = ပေါင်း အဟိတ်ဝိပါက်(၁၅)ပါး ဖြစ်တယ်။

အဟိတ်ကြိယာစိတ်(၃)ပါး။ ။ ပဿာဒရုပ်(၅)ပါး
တို့ကို ပဉ္စဒွါရဟု ခေါ်၏။ ဘဝင်စိတ်(၁၉) ပါးကို မနောဒွါရဟု
ခေါ်၏။ ပဉ္စဒွါရ၌ ထင်လာတဲ့အာရုံကို ဆင်ခြင်လင့်သကဲ့သို့
ဖြစ်သော သဘောကို ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဟူ၍ ခေါ်တယ်။ မနော
ဒွါရ၌ ထင်လာသော အာရုံများကို ဆင်ခြင်လင့်သကဲ့သို့
ဖြစ်သောသဘောကို မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်ဟူ၍ ခေါ်တယ်။

သတ္တဝါတိုင်းမှာ အာရုံကို ထူး၍ ထူး၍ သိသော ဝီထိစိတ်
အစဉ်တစ်ခု တစ်ခု၏အကြား၌ (အိပ်တဲ့အခါ ဖြစ်တဲ့ စိတ်မျိုးလို)
ဘဝင်စိတ်တွေ ခြားလျက်ခြားလျက် ဖြစ်ကြတယ်။ “ ဒွေ ဘဝင်္ဂါနိ
ဗုဒ္ဓဿ၊ သာရိပုတ္တဿ သောဠသ ” ဟူသောအတိုင်း တစ်ဝီထိ
နှင့် တစ်ဝီထိအကြား မြတ်စွာဘုရားမှာ ဘဝင်နှစ်ကြိမ် ရှင်သာရိ
ပုတြာမှာ တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်၊ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဘဝင်
အကြိမ်များစွာ ခြား၍ခြား၍ဖြစ်ကြတယ်။ ထိုသို့ဖြစ်ရှိကြရာ
ပဉ္စဒွါရ၌ ထင်လာသောအာရုံကို အာရုံပြု၍ ဘဝင်စိတ်အဖြစ်
ရပ်ပြီး ဝီထိစိတ်များ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာအောင်ပို့ဆောင်
ပေးသကဲ့သို့ ကျေးဇူးပြုမှုသဘောကို ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်
ဟုခေါ်တယ်။ ထို့အတူ မနောဒွါရ၌ထင်လာသောအာရုံကို
အာရုံပြု၍ ဘဝင်စိတ်အဖြစ်ရပ်ပြီး ဝီထိစိတ်များအစဉ်အတိုင်း
ဖြစ်ပေါ်လာအောင်ပို့ဆောင်ပေးသကဲ့သို့ကျေးဇူးပြုမှုသဘောကို

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဟုခေါ်ဟယ်။ (နက်နဲသည်၊ ဆွေးနွေးကြပါ)
(အာဝဇ္ဇန်း ခွံ)။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ချည်းတည်း။

ဘုရား+ရဟန္တာတို့၏သန္တာန်၌ ပြီးရှင်မှုကို ဖြစ်စေတတ်
တဲ့သဘောကို ဟသိတုပ္ပဒ်စိတ်ဟု ခေါ်တယ်။ သောမနဿသဟ
ဂုတ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်နှစ်ပါးနှင့် ပေါင်းသော် အဟိတ်
ကြိယာစိတ်(၃)ပါးဖြစ်တယ်။ (သုံးရပ်ကြိယာ)။ အဟိတ်
ဝိပါက်စိတ်(၁၅)ပါး ၊ အဟိတ်ကြိယာစိတ် (၃)ပါး၊ ပေါင်းလျှင်
အဟိတ်စိတ် (၁၈)ပါး ဖြစ်တယ်။ (ဆယ်ရှစ်ဖြာတည်း။)

အဟိတ်စိတ် (၁၈)ပါးတို့တွင် ဒုက္ခသဟဂုတ် စိတ်(၁)ပါး၊
သုခသဟဂုတ်စိတ် (၁)ပါး၊ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် (၂)ပါး၊
ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်(၁၄)ပါး၊ ပေါင်းသော် (၁၈)ပါး ဖြစ်တယ်။

ကာယန္တရံလီ၊ ဒု+သုမ္ပိ၊ ကုတိ+ ဟသိသော။

အကြွင်း စုဒ္ဒသံ ၊ ဥန္တင်ကပ်၊ ဌာရသံ စိတ်မနော။ ။

(ပရမတ္ထသံခိပ်)

အကုသိုလ်စိတ်(၁၂)ပါးတို့သည် လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟမကောင်းသောဟိတ်သုံးပါးရှိ၍ ယုတ်ညံ့ကြတယ်။
အဟိတ်စိတ် (၁၈)ပါးတို့သည် စိတ်အနေအထားအားဖြင့်
မယုတ်ညံ့ကြသော်လည်း ယှဉ်ဖက်ဟိတ် မပါရှိသဖြင့် စိတ်အဆင့်
အတန်းနိမ့်ကျသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြတယ်။ ထို့ကြောင့် ထိုစိတ် (၃၀)
တို့ကို အသောဘဏစိတ်ဟု ခေါ်ဆိုတယ်။

အကုဆယ်နှစ်၊ ဆယ်ရှစ်အဟိတ်၊ ၃၀-စိတ်၊ ယုတ်နိမ့်
အသောဘဏတည်း။(သံခိပ်)

အသောဘဏစိတ် ၃၀-ပြီး၏။

ကာမသောဘဏစိတ် ၂၄-ပါးလင်္ကာ

. . . ကာမာဝစရ၊ ကုသလစု၊ သော ဥနှစ်တန်၊ ဉာဏ်
ယှဉ်၊ မယှဉ်၊ သင်ရှိ၊ မရှိ၊ ရှစ်ပါးသိလော့။ ဝိပါက်မဟာ၊ ကိရိယာ
လည်း၊ ထိုနည်းရှစ်စီ၊ သုံးလီပေါင်းထွေး၊ နှစ်ဆယ်လေးတည်း။
ရှေး တစ်ဆယ်နှစ်၊ တစ်ဆယ်ရှစ်နှင့်၊ ပေါင်းလစ်တုံက၊ အကျယ်
ရသည်. . . ကာမငါးဆယ်လေးလျှင်တည်း။ ။

ကာမဝစရသောဘဏစိတ် (၂၄)ပါးဟူသည် မဟာ
ကုသိုလ်စိတ်(၈)ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ်(၈)ပါး၊ မဟာကြိယာ
စိတ်(၈)ပါး၊ ဤ(၂၄)ပါးတို့ပင်ဖြစ်တယ်။ သုစရိုက်ဆယ်ပါး၊
ပုညကြိယာဆယ်ပါးတို့ကို ပွားများအားထုတ်သောအခါ မဟာ
ကုသိုလ်စိတ်(၈)ပါးတို့ ဖြစ်ကြတယ်။ ထိုသို့ဖြစ်ရာဝယ် ဝမ်း
မြောက်ဝမ်းသာကုသိုလ်မှုပြုသောအခါသောမနဿသဟဂုတ်စိတ်
ဖြစ်၍ အလယ်အလတ် လျစ်လျူရှုသောအားဖြင့် ကုသိုလ်မှု
ပြုသောအခါ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ အသိဉာဏ်
ယှဉ်၍ ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်ဖြစ်၍
အသိဉာဏ်မယှဉ်ပဲ ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်
ဖြစ်တယ်။ မတိုက်တွန်းရဘဲ သူ့သဘာဝ ထက်ထက်သန်သန်ဖြင့်
ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ အသင်္ခါရိကစိတ်ဖြစ်၍ သူတပါး

တိုက်တွန်းမှ စိတ်အားမထက်သန်ဘဲ ကုသိုလ်မှုပြုသောအခါ သသင်္ခါရိကစိတ်ဖြစ်တယ်။ သို့ဖြစ်ရကား မဟာကုသိုလ်စိတ် (၈)ပါး တို့ကို စဉ်လိုက်သောအခါ

၁။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး၊

၂။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရ ကစိတ်တစ်ပါး၊

၃။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၄။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၅။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၆။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၇။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး၊

၈။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး၊

ဤသို့အားဖြင့် မဟာကုသိုလ် စိတ်(၈)ပါးတို့ဖြစ်ကြပါတယ်။

မဟာဝိပါက်စိတ် (၈)ပါးတို့မှာလည်း မဟာကုသိုလ် စိတ်တို့ကဲ့သို့ပင် “သောဥနုစိတနံ၊ ဉာဏယှဉ် မယှဉ်၊ သင်ရို မရို၊ ရှစ်ပါးပင်သိရပါမည်”။ တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်ကံ ကြောင့် မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ်လေးပါးတို့ ဖြစ်ကြ၍ တိဟိတ် သြမကမဟာကုသိုလ်ကံ၊ ခွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့် မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ်လေးပါးတို့ ဖြစ်ကြရကား ထိုဝိပါက်စိတ် (၈)ပါးတို့ကို စဉ်လိုက်သောအခါ-

၁။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၂။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၃။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၄။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၅။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၆။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၇။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

၈။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး၊

ဤသို့အားဖြင့် မဟာဝိပါက်စိတ် (၈)ပါးတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

မဟာကြိယာစိတ်(၈)ပါးတို့မှာလည်း မဟာကုသိုလ် စိတ် (၈)ပါးတို့ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ အမည်နာမ သရုပ် အရေ အတွက်တို့မှာ တူညီကြပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ရာပုဂ္ဂိုလ်သို့ လိုက်၍ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ အမည်ကွဲပြားကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုသို့ အမည်ကွဲပြားကြပုံမှာ-

ပုထုဇနံ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ သုစရိုက် (၁၀)ပါး၊ ပုညကိရိယာ(၁၀)ပါးတို့ကိုပြုလုပ် ပြောဆိုကြံစည်ကြသောအခါ ထို ပုထုဇနံသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ဖြစ်သော သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် စသည်တို့မှာ အဝိဇ္ဇာ+တဏှာ တည်းဟူသော ဘဝရေသောက်မြစ် မပြတ်သေးသောကြောင့် အပြစ်မရှိ ကောင်းသောအကျိုးကို ပေးတတ်သောကြောင့် ကုသိုလ်ဟူသော အမည်ကို ရကြပြီးလျှင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ သုစရိုက်မှု၊ ပုညကိရိယာမှုတို့ကို ပြု၊ ပြော၊ ကြံစည်ကြသောအခါ ထိုအရှင်မြတ်တို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော သောမနဿသဟဂုတ်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ အသင်္ခါရိကစိတ်စသည်တို့မှာ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ တည်းဟူသော ဘဝရေ သောက်မြစ် ပြတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် (ရေသောက်မြစ်ပြတ်ပြီးသော သစ်ပင်တို့မှ ပွင့်သောအပွင့် အသီးကို မဖြစ်စေသကဲ့သို့) အကျိုး =ဝိပါက်စိတ်တို့ကို မဖြစ်စေ တတ်သောကြောင့် “ကြိယာစိတ် = ပြုကာမျှ၊ ပြောကာမျှ၊

ကြံကာမ္မစိတ်တို့” ဟူသောအမည်ကို ရရှိကြလေသည်။ သဘာဝ
နက်နဲပါတယ်။ ဆွေးနွေး ကြံစည်ကြပါလေ။

ဤသို့လျှင် မဟာကုသိုလ်စိတ် (၈)ပါး၊ မဟာဝိပါက် စိတ်
(၈)ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် (၈)ပါးအားဖြင့် ကာမာဝစရသော
ဘဏ္ဍာစိတ် (၂၄)ပါးတို့ ဖြစ်ကြတယ်။ (ဝိပါက်+မဟာ၊ ကိရိယာ
လည်း၊ ထိုနည်းရှစ်စုံ၊ သုံးလီပေါင်းထွေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးတည်း)

အကုသိုလ်စိတ် (၁၂)ပါး၊ အဟိတ်စိတ် (၁၈)ပါး၊ ကာမ
သောဘဏ္ဍာစိတ် (၂၄)ပါး၊ သုံးရပ်ပေါင်းရင် ကာမစိတ်အကျယ်
(၅၄)ပါးတို့ဖြစ်ကြတယ်။ (ရှေးတစ်ဆယ့်နှစ်၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊
ပေါင်းလစ်တုံက၊ အကျယ်ရသည်။ . . ၊ ကာမငါးဆယ့်လေးလျှင်
တည်း။ ။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ (၄၅)ပါးသာရခြင်း

ယခု တရားဟော၊ တရားနာနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေရနိုင်တဲ့
ကာမစိတ်မှာ (၅၄)ပါးလုံးရနိုင်ကြတာမဟုတ်ဘူး၊ (ဟသိ
တုပ္ပါဒ်စိတ်နှင့် မဟာကြိယာစိတ် ရှစ်ပါး၊ ဒီစိတ် (၉)ပါးကို နုတ်၍
ကျန်တဲ့) (၄၅)ပါးပဲရကြတယ်။ ဒီတော့ မိမိတို့မှာ ဖြစ်နိုင်တဲ့
ဝိညာဏက္ခန္ဓာဆိုရင် အကုသိုလ်စိတ် (၁၂)ပါး၊ (ဟသိတုပ္ပါဒ်
ကြည်တဲ့) အဟိတ်စိတ် (၁၇)ပါး၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် (၈)ပါး၊
မဟာဝိပါက်စိတ် (၈)ပါး၊ ပေါင်း (၄၅)ပါးပဲ ရနိုင်ကြတယ်။ (ရူပါဝ
စရ၊ အရူပါဝစရ၊ လောကုတ္တရာစိတ် လင်္ကာဟောကြားချက်မှာ
“ရှင်ရာဟုလာတရားပေါင်းချုပ်” မျက်နှာ (၄၇)၌ဖော်ပြပြီး ဖြစ်ပါ

သည်။)

ယခုလို ဘာကြောင့် ပြောနေရသလဲဆိုတော့ အနတ္တ လက္ခဏသုတ္တန်က ခန္ဓာငါးပါးအကြောင်းနားလည်မှ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောတော်မူလိုရင်းအချက်ကို နားလည်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးအကြောင်း ထိုက်တန်သလောက် နားလည်ကြပြီ။ တို့ သန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်တဲ့ စိတ်ပေါင်း (၄၅)ပါးဟာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာပဲ။ “ဝိညာဏံ” လို့ဆိုတဲ့ အသံကို ကြားရင် အဲဒီစိတ် (၄၅)ပါးကို တစ်ပေါင်းတည်းစိုက်ပြီး မြင်လိုက်ကြပါ။

မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်ကဆုန် လပြည့်နေ့၌ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ ဓမ္မစကြာ တရားဦးဟော၍ (လူ့ပြည်လူသားထဲက) အရှင်ကောဏ္ဍညကို သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်စေတော်မူတယ်။ လပြည့်ကျော် (၁)ရက်နေ့ အရှင်ဝပ္ပ၊ လပြည့်ကျော် (၂)ရက်နေ့ အရှင်ဘဒ္ဒိယ၊ လပြည့်ကျော် (၃)ရက်နေ့ အရှင်မဟာနာမ်၊ လပြည့်ကျော် (၄) ရက်နေ့ အရှင်အဿဇိကို သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ အသီးသီး တည် စေပြီးတော့ တည်ပြီးတိုင်းတည်ပြီးတိုင်းသော ပဉ္စဝဂ္ဂိ အရှင်ငါးဦး တို့ကလည်းပဲ “လဘေယျာ+ဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇံ+လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒံ။ မြတ်စွာဘုရား. . . ၊ တပည့်မြတ် ရှင်တော်ဘုရားထံမှောက်မှာ ရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်ကိုရပါရ စေ. . .”လို့ တောင်းပန်လျှောက်ထားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရား က -

“ဧဟိ ဘိက္ခု၊ သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊စရ ဗြဟ္မစရိယံ

သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ။

ရဟန်း.. . လာလော့။ တရားတော်ကိုငါဘုရား ကောင်းစွာဟောကြားအပ်ပြီးသားရှိနေပြီ။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ အဆုံးပြုဖို့ ရန်အရိယမဂ်တည်းဟူသောအကျင့်ကိုကျင့်လော့” ဟုရွှေ့လက်တော်ဆန့်တန်း၍ မိန့်မြွက်တော်မူလိုက်လျှင် “ဧဟိဘိက္ခု အခေါ်ခံရသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ နဂိုရှိရင်းစွဲ အဝတ်အစားများပျောက်၍ ဣဒ္ဓိမယပရိက္ခရာရှစ်ပါးဆင်မြန်းဝတ်ရုံပြီး ဝါတော်(၆၀) ရသောမထေရ်ကြီးအသွင်ကူးပြောင်းသွားလေသည်။(ရှေးရှေးဘဝများက ပရိက္ခရာရှစ်ပါး အလှူလှူဖူးသော သူများသာလျှင် ဤဣဒ္ဓိမယပရိက္ခရာကို ရနိုင်တယ်။)

ရုပ်တရား၌ ဝိပဿနာသဘော

ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း၊ ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ်ငါးဦးတို့ အစဉ်အတိုင်း သောတပန်အရိယာဖြစ်ပြီး ဧဟိဘိက္ခုရဟန်း အဖြစ်ကို အသီးအသီး ရရှိကြပြီးနောက် ဝါဆိုလပြည့်ကျော်(၅)ရက်နေ့ ရောက်၍ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ချီးမြှောက်တော်မူရန် မြတ်စွာဘုရားက တရားဦးစတော်မူတယ်။

ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ။ ။ ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များအို့ ချစ်သားတို့.. . ။ ရူပံ=(၂၈)ပါး ရုပ်တရားသည်။ အနတ္တာ= သင်တို့ထင်မြင်တဲ့အတ္တမဟုတ်ချေ။

တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ် = ပညာဉာဏ်ထက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ မဇ္ဈိမ

ပညပုဂ္ဂိုလ် = ပညာဉာဏ်အလယ်အလတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၊ မန္တ
ပညပုဂ္ဂိုလ် = ပညာဉာဏ်နံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစား
သုံးပါးရှိရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်အား ခန္ဓာ
ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ မဇ္ဈိမပညပုဂ္ဂိုလ်အား အာယတနကမ္မဋ္ဌာန်း၊ မန္တပည
ပုဂ္ဂိုလ်အား ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟောကြားတော်လေ့ရှိရာ ယခု
ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးဦးတို့မှာ တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြ၍ မြတ်စွာ
ဘုရားက ခန္ဓာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောကြားတော်မူတယ်။

အတိတ်သံသရာ တခွင်တုန်းက သင်ချစ်သားတို့သည်
ရုပ်ကိုလဲ အတ္တလို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊
ဝိညာဏ်ကိုလဲ အတ္တလို့ထင်ခဲ့ကြတယ်။ (သူတစ်မျိုး ကိုယ်တစ်မျိုး
ပေါ့။) အဲဒီလိုထင်ကြတဲ့အထဲက ရုပ်ဟာ သင်ချစ်သားတို့
အနမတဂ္ဂ = အစမထင် သံသရာတခွင်က အထင်မှား အမြင်မှား
ဖြစ်ပွားခဲ့ရတဲ့ အတ္တမဟုတ်ချေ။)

အနတ္တအကြောင်းလေးပါး

“ဘာကြောင့် အတ္တမဟုတ်တာလဲ” ဆိုတဲ့အမေးအတွက်
ခန္ဓာငါးပါးလုံးရဲ့ အနတ္တဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကို ပကိဏ္ဏက
ဒေသနာ အဋ္ဌကထာ၌ အဝသဝတ္တ နဋ္ဌေန+ အသာမိကဋ္ဌေန+
သုညတဋ္ဌေန+အတ္တပဋိက္ခေ ပဋ္ဌေန အနတ္တာ . . . ဟူ၍
အနတ္တမည်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းလေးချက်ကို ပြတယ်။ ထိုအချက်
ကို . . .

လို့မလိုက်အင်၊ အရှင်မဲ့ထုံး၊ ဆိတ်သုံးကာရကာ၊

ပယ်ခွာ အတ္တ-သဘာဝ၊ အနတ္တမည်ကြောင်းလေး...။

ဟူသော အချုပ်လင်္ကာကို မှတ်ယူရာ၏။

လိုမလိုက်အင် = အဝသဝတ္တန။ ။ ဖြစ်ဆဲခန္ဓာသည် မအိုပါစေနှင့်၊ အိုဆဲခန္ဓာသည် မပျက်ပါစေနှင့်လို့ ဆိုလို့ ဘယ်နတ်၊ ဘယ်လူ၊ ဘယ်ဗြဟ္မာရဲ့ အလိုသို့မျှ မလိုက်ဘူး၊ ဤသို့ အလိုမလိုက်တဲ့သဘောကြောင့် အနတ္တခေါ်ရတယ်။

အရှင်မဲ့ထုံး = အသာမိက။ ။ ဤခန္ဓာငါးပါးကို ငါပိုင်တယ်၊ ငါ့ခန္ဓာ၊ ငါ့ဥစ္စာလို့ ဘယ်လိုပင် ပြောနေစေကာမူ ထိုအသံသုံးလုံးမဆုံးခင် ခန္ဓာငါးပါးတို့က ချုပ်သွားပြီ၊ သို့ရကား အရှင်ပိုင်သူ မရှိတဲ့ သဘောကြောင့် အနတ္တ ခေါ်ရတယ်။

ဆိတ်သုဉ်းကာရကာ = သုညတ။ ။ ဒီ ခန္ဓာငါးပါးကို ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ အကြောင်လေးပါးမှတစ်ပါး ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းပေးတတ်သူဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိုး စသည့် ဖန်ဆင်းရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မရှိသော အနက်သဘောကြောင့် အနတ္တဟုခေါ်ဆိုကြတယ်။

ပယ်ခွာအတ္တသဘာဝ = အတ္တပဋိက္ခေပ။ ။ ဒီခန္ဓာငါးပါးတို့ကို တို့သူငါ အနမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာတခွင်က အထင်မှား အမြင်မှား ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ အတ္တလိပ်ပြာတို့လုံးဝမရှိရကား ထိုအတ္တသဘောကို ပယ်ရှားသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် အနတ္တဟု ခေါ်ဆိုရတယ်။ (ဤကား ပကိဏ္ဍကဒေသနာအဋ္ဌကထာလာ အနတ္တအကြောင်း လေးပါးတည်း)

ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ အနတ္တသဘောက နက်နဲသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပထမအနုသန္ဓေစကားရပ်၌ ဒုက္ခ

လက္ခဏာဖြင့် အနတ္တမြင်အောင် ပြတော်မူတယ်။ ဒုတိယ အနုသန္ဓေစကားရပ်၌ တေပရိဝဋ္ဌ = သုံးကျော့သုံးပြန် အနတ္တ မြင်အောင်ပြပြီးလျှင် တတိယအနုသန္ဓေစကားရပ်၌ “ကလာပသမ္ပသနနည်း” ဝိပဿနာရှုပုံကအစ ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ်မြတ်တို့ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်ကြပုံကို ဟောတော်မူတယ်။ ထိုသို့သုံးပိုင်းဟောကြားရာတွင် ပထမအနုသန္ဓေပိုင်း၌ ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနတ္တဖြစ်ပုံကို ဤသို့ ဟောတော်မူတယ်။

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ အနတ္တ

“ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ”။ ရဟန်းတို့ . . . (၂၈) ရုပ်တရားသည် အနတ္တဖြစ်တယ်။

“ရူပဉ္စ ဟိ + ခံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ န+ယိ+ခံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဘေထ စ ရူပေ ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ”တိ။

ရဟန်းတို့ . . . ဤ(၂၈)ပါး ရုပ်တရားအစုသည် သင်ချစ်သားတို့ သံသရာတခွင်က ထင်မှားခဲ့ကြတဲ့ အတ္တအနှစ် ဖြစ်ခဲ့ယင် ဤရုပ်ဟာ ညည်းပန်းနှိပ်စက်တတ်တဲ့ အနာရောဂါတို့ မဖြစ်လေရာ။ (ပုထုဇနိသတ္တဝါတို့ ထင်နေတဲ့အတ္တက အနှစ်အစိုင်အခိုင်အမာလို့ထင်ကြတယ်။ အနှစ်အစိုင်အခိုင်အမာဆိုယင် အာဗာဓဆိုတဲ့အနာရောဂါမျိုး မကပ်ရောက်ဘူး။ အခုတော့ ကပ်ရောက်လိုက်တာ၊ တစ်ကိုယ်လုံး အပ်နဲ့ထောက်

ကြည့်စမ်းပါ။ အပ်တစ်ထောက်စာမျှ အနာရောဂါ မကပ်ရောက် နိုင်တဲ့နေရာ ရှာလို့မရဘူး။ တကယ်လို့ ပုထုဇန့်များထင်တဲ့ အတိုင်း အတ္တအနှစ်ရှိတယ်ဆိုရင် ဒီရုပ်ဟာအာဇာနည်ဆိုတဲ့ အနာရောဂါမျိုး မဖြစ်ရဘူးနော်။

ဤမျှမကသေး၊ (ရုပ်ဟာ အတ္တဖြစ်ယင်) ထိုရုပ်တရား ပေါ်၌ “ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ ဤသို့စီမံပိုင်ခွင့်သဘောကို ရလေရာ၏။ ရမှာပေါ့။ ရရဲ့လား၊ ချစ်သားတို့လို့ဆိုတော့-

ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ရူပံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ရူပံ အာဇာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ “ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ”တိ။

ရဟန်းတို့... ၊ ရုပ်သည် အနတ္တဖြစ်သောကြောင့် နာကျင်ဖို့ရန် ဖြစ်ရုံမျှမက ရုပ်တရားပေါ်မှာ “ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့မဖြစ်ပါစေလင့်”လို့ ဤကဲ့သို့ စီမံပိုင်ခွင့်သဘောကိုလည်း မရခဲ့ချေ။

တသ္မာ ရူပံ အနတ္တာ = ထို့ကြောင့် ရုပ်သည် အနတ္တ၊ ဤကဲ့သို့ မူလစကားရင်းသို့ ပြန်၍ စကားသိမ်းရပါမည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် အနတ္တကိုဟောတဲ့အရာမှာ အနိစ္စနဲ့ ကိုင်ပြီးတော့လဲဟောတတ်ပါတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခနှစ်ပါးနဲ့ ကိုင်ပြီး တော့လဲ ဟောတတ်ပါတယ်။

မဇ္ဈိမနိကာယ် “ဆဆက္ကသုတ္တန်” မှာ စက္ခု အနတ္တာ လို့ စကားပလ္လင်ခံပြီး-

စက္ခု အတ္တာ ဟိ ယော ဝဒေယျ၊ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ၊
စက္ခုဿ ဥပ္ပါဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ၊ ယဿ ခေါ ပန
ဥပ္ပါဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ၊ အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
စ+ဝေတိစာ+တိ ဣစ္စဿ ဧဝ+ မာဂတံ ဟောတိ၊ တသ္မာ
တံန ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခု အတ္တာတိ ယောဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု
အနတ္တာ။

စက္ခုသည် အတ္တတည်းဟုပြောလျှင် ထိုစကားသည် မသင့်။ အကြောင်းကား.. စက္ခု၏အဖို့ ရာဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘော နှစ်ပါးထင်ရှားရှိနေ၏။ မိစ္ဆာဝါဒီတို့ပြောသောအတ္တ မှာ အဖြစ်အပျက်မရှိ၊ အမြဲခိုင်နေသည်ဟု ပြောကြတယ်။ အကြင်တရား၏အဖို့ ရာ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းသဘောနှစ်ပါး ထင်ရှားရှိနေ၏။ ထိုတရားကို အတ္တ = လိပ်ပြာဟု မိစ္ဆာဝါဒီတို့ ဆိုတဲ့အတိုင်းပြောလျှင် ငါ၏အတ္တလိပ်ပြာသည် ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏၊ ပျက်လည်းပျက်၏ဟု ဤအဓိပ္ပါယ်မျိုးသက်ရောက်သွား သည်။ ထို့ကြောင့် “စက္ခုသည် အတ္တလိပ်ပြာတည်း” ဟုပြောဆို လျှင် ထိုစကားသည် မသင့်လျော်။ ဤသို့လျှင် စက္ခုသည် အနတ္တတည်း.. စသည်ဖြင့် ဆဆက္ကသုတ္တန်မှာအဖြစ်အပျက်= အနိစ္စလက္ခဏာဖြင့် အနတ္တလက္ခဏာကို ထင်ရှားအောင် ဟော

ကြားတော်မူပါတယ်။

အချို့သုတ္တန်များမှာတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ (၂)-ပါးနဲ့ အခြေတည်ပြီးမှ အနတ္တကို ဟောတာလဲ ရှိတယ်။ ဘယ်လိုလဲ။

ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ၊ ယ+ဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ၊ ယံ ဒုက္ခံ တ+ ဒနတ္တာ၊ ယ+ဒနတ္တာ၊ တံ နေတံ မမ၊ နေသော ဟသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ။ ။ (သံ-၂၊ အရဟန္တ သုတ်၊ နှာ-၆၈)။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့။ . . . ။
 ရူပံ = နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားသည်။ အနိစ္စံ = အမြဲမရှိ။ ယံ = အကြင်ရုပ်တရားသည် ။ အနိစ္စံ = အမြဲမရှိ။ တံ = ထိုရုပ်တရားသည်။ ဒုက္ခံ = ဆင်းရဲ၏။ ယသ္မာ = အကြင်ကြောင့် ။ ယံ = အကြင်ရုပ် တရားသည်။ ဒုက္ခံ = ဆင်းရဲ၏။ တံ = ထိုရုပ်တရားသည်။ အနတ္တာ = အတ္တမဟုတ်ချေ။ ယံ = အကြင်ရုပ်တရားသည်။ အနတ္တာ = အတ္တမဟုတ်။ တံ = ထိုရုပ်တရားသည်။ နေတံ မမ = ငါ ဥစ္စာမဟုတ်ပါတကား။ န မေသော အတ္တာ = ငါ၏အတ္တ လိပ်ပြာ မဟုတ်ပါတကား။

ဤ၌ “အနတ္တကို ဟောလိုရာမှာ အနတ္တာလို့ တိုက်ရိုက် မဟောဘဲ အဘယ်ကြောင့် အချို့နေရာ၌ အနိစ္စနဲ့ အခြေတည်ပြီး၊ အချို့နေရာ၌ ဒုက္ခနဲ့ အခြေတည်ပြီး အချို့နေရာ၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ(၂)ပါးနဲ့ အခြေတည်ပြီးတော့ အနတ္တကို ဟောရတာလဲ” လို့ မေးစရာရှိပါတယ်။

အဖြေကား.. . အနိစ္စ၊ ဒုက္ခသဘောထက် အနတ္တသဘောက ပိုလွန်၍ နက်နဲမြင်နိုင်ခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခနဲ့ အခြေတည်ပြီး အနတ္တကို ဟောရပါတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခကို အပေါ်ယံကြော မြင်မယ်ဆိုရင် မြင်လွယ်တယ်၊ တစ်စုံတစ်ခု မိမိလက်ထဲက ပန်းကန်ကလေး ခွက်ကလေးများ မတော်တဆ လွတ်ကျပြီး ကွဲပျက်သွားရင် “ဟော.. . အနိစ္စဖြစ်သွားပြီ” လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ အဲဒီ ကွဲသွားတဲ့ ပန်းကန်ကလေး ခွက်ကလေးကို ကြည့်ပြီး “ဟော.. . အနတ္တဖြစ်သွားပြီ” လို့ ဘယ်သူမှ မပြောကြဘူး။ အနိစ္စသဘောက ပုထုဇန်တို့ လောကမှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားတယ်။ ထို့အတူ မတော်တဆ ခြေဖဝါးကို ဆူးစူးမိတယ်၊ ခြေဖြင့် အပ်ကိုနင်းမိတယ်ဆိုရင် “အဟော ဒုက္ခ၊ အဟော ဒုက္ခ” လို့ပြောတတ်ကြတယ်၊ မည်သူမျှ အဟော အနတ္တ။ မပြောကြဘူး။ အဲဒီလို ပုထုဇန်လောကမှာ အနိစ္စနဲ့ ဒုက္ခသဘောက ထင်ရှားတယ်၊ အနတ္တသဘောက ပုထုဇန်လောကမှာ မထင်ရှားဘူး။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အနတ္တ

ဝေဒနာ အနတ္တာ.. . (ရှေးနည်း ပါဠိသွားပါလေ။) ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့ .. . ။ ဝေဒနာ=ခံစား စံစား၊ စကားနှစ်ထွေ၊ တရားနေမှာ၊ ဝေဒနာဓာတ်၊ ခန္ဓာမှတ်လော့-ဆိုတဲ့ ဝေဒနာသဘောတရားသည်၊ အနတ္တာ=အတ္တမဟုတ်ချေ။

ရှေးနည်းအတူပေါ့။ ဝေဒနာသည် ချစ်သားတို့ ထင်တဲ့ အတိုင်း အတ္တဖြစ်ရင် အဲဒီဝေဒနာသည် နာကျင်ဖို့ရန် မဖြစ်ရာ၊

အခုတော့ ဝေဒနာသည်ပင် နာကျင်၍ နေတယ်။ (ဒုက္ခဝေဒနာကို အာရုံစိုက်ပြီး ကြည့်ပါ။) “သုခဝေဒနာကျတော့ သက်သာတယ်မဟုတ်လား” လို့ မေးဖွယ်ရှိတယ်။ အဖြေကား သင်္ခါရဒုက္ခ အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိပရိကာမ ဒုက္ခအနေဖြင့်လည်းကောင်း သုခဝေဒနာလည်းနာလျက်ပဲ၊ သုခဝေဒနာဆိုသည်မှာ ဖြစ်နေတုန်းသာ သက်သာတယ်ထင်ရပြီး ပျက်သွားချုပ်သွားတဲ့ အခါကျတော့ ပိုပြီးတော့နာသေးတယ်။ ဒီတော့ သုခဝေဒနာလဲပဲ အာဇာနည် သံဝတ္တနပဲ။ ဒုက္ခဝေဒနာရော၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာရော သင်္ခါရဒုက္ခအနေဖြင့် ဘယ်ဝေဒနာမှ မသက်သာ၊ နာလျက် ကျင်လျက်ဖြစ်နေတယ်။ ဝေဒနာသည် အကယ်၍ အတ္တလိပ်ပြာ ဖြစ်ခဲ့ရင် မနာမကျင်ပေရ။ “ငါ့ဝေဒနာသည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ဤသို့မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ စီမံပိုင်ခွင့်ရမှာပေါ့။ ချစ်သားကို ယခုတော့ ဝေဒနာသည် အနတ္တဧကန်မှန်သောကြောင့် နာကျင်မှုသဘော ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီလိုနာကျင်မှုသဘော ဖြစ်လေသောကြောင့် ဝေဒနာသည် အနတ္တဧကန်မှန်ပေတယ်။ အနတ္တမှန်သောကြောင့် စီမံပိုင်ခွင့်ကို လုံးဝမရရှိတာ။

(၃) သညာက္ခန္ဓာ အနတ္တ

သညာ အနတ္တာ . . . (ရှေးနည်း ပါဠိသွားပါလေ။)

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့။ သညာ=ဤလောကဝယ် ပါးတယ်၊ နပ်တယ်၊ လိမ္မာတယ် လို့ ခေါ်ဆိုရတဲ့ သညာတရားအကျဉ်းအားဖြင့် ၊ ခြောက်ပါးလာရှိ ၊ ပွားပြန်ဘိမူ၊ မြေသီ ရေသီ၊ နေလသီက၊ စရှိသွယ်သွယ်၊ မဆုံးဖွယ်သည့်၊ အကျယ်သညာ၊ တရားအစုသည်။ အနတ္တာ=သင်ချစ်သားတို့

အစမထင် အနမတဂ္ဂသံသရာတခွင်က အထင်မှား အမြင်မှား ခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ချေ။ . . ။

ရှေးနည်းအတူ သညာသည် ချစ်သားတို့ ထင်မှတ်သည့် အတိုင်း အတ္တလိပ်ပြာဖြစ်ယင် နာကျင်ဖို့ရန် မဖြစ်ရာ။ ယခုမူ သညာသည် နာကျင်၍နေတယ်။ “သုခသညာ၊ ဣဋ္ဌသညာတို့ ကျတော့ သက်သာတယ်မဟုတ်လား” လို့ မေးဖွယ်ရှိတယ်။ အဖြေကား- သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခအနေဖြင့် ကြည့်ယင် သုခသညာ၊ ဣဋ္ဌသညာတို့လဲ အမြဲနာကျင်လျက်ပဲ။ ဒီတော့ ဣဋ္ဌသညာ၊ အနိဋ္ဌသညာ၊ သုခသညာ၊ ဒုက္ခသညာ၊ သညာမှန် သမျှ သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခအနေဖြင့် ဘယ်သညာမှ မသက်သာ နာလျက်ကျင်လျက်ဖြစ်နေတယ်။ သညာသည် အကယ်၍ အတ္တလိပ်ပြာဖြစ်ခဲ့ရင် မနာမကျင်ပေရာ။ “ငါ့သညာ သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ စီမံပိုင်ခွင့်ရမှာ ပေါ့။ ချစ်သားတို့။ . . ၊ ယခုတော့ သညာသည် အနတ္တဧကန် မှန်သည့်အတွက် နာကျင်မှုသဘော ဖြစ်ရတယ်။ နာကျင်မှု သဘောဖြစ်လေသောကြောင့် သညာသည် အနတ္တဧကန်မှန် ပေတယ်။ အနတ္တမှန်သောကြောင့် သညာပေါ်မှာ စီမံပိုင်ခွင့်ကို လုံးဝမရရှိတာ။

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အနတ္တ

သင်္ခါရာ အနတ္တာ၊ သင်္ခါရာ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿံသု၊ နယိဒံ သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္ထေယျံ၊ လဗ္ဘေထ စ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ ဟောန္တု၊ ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ မာ အဟေသု” န္တိ။ ယသ္မာ စ

ခေါ် ဘိက္ခဝေ သင်္ခါရာ အနတ္တာ၊ တသ္မာ သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တန္တိ၊ န စ လဗ္ဘတိ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ ဟောန္တူ၊ ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ မာ အဟေသု” ဟိ။

ရဟန်းတို့ . . . ၊ သင်္ခါရခေါ်တဲ့ ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှု (အကျယ်ပွားယင်) ငါးဆယ်သောတရားအစုသည် အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ချေ။ ဒီသင်္ခါရတရားအစုဟာ သင်ချစ်သားတို့ အထင်မှားခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ ဖြစ်မယ်ပဲဆိုရင် မနာမကျင်ရပေဘူး။ “ငါ့ရဲ့သင်္ခါရတို့သည် ဤသို့ဖြစ်ကြပါစေ၊ ဤသို့မဖြစ်ကြပါစေလင့်၊ ကောင်းသော ပုညာဘိသင်္ခါရတွေသာ ဖြစ်ကြပါစေ၊ မကောင်းသော အပုညာဘိသင်္ခါရတွေ မဖြစ်ကြပါစေလင့်” လို့ အဲဒီလိုစီမံပိုင်ခွင့် ရှိရမှာပေါ့။ ယခုတော့ သင်္ခါရတရားတွေဟာ မစိုးပိုင်မစီမံနိုင်တဲ့အတွက် ဖြစ်ယင်လဲပဲ သင်္ခါရ ဒုက္ခအနေနဲ့ နာကျင်ဖို့ဖြစ်ရတယ်။ “ဒီလိုဖြစ်ကြပါစေ၊ ဒီလိုမဖြစ်ကြပါစေလင့်” လို့ သင်္ခါရတရားတွေပေါ်မှာ လုံးဝစီမံပိုင်ခွင့်ကို မရကြဘူး။ ဒါကြောင့် သင်္ခါရတရားအစုတို့ဟာ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ကြချေ။

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ အနတ္တ

ဝိညာဏံ အနတ္တာ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့ . . . ။
ဝိညာဏံ=(၄၅)-ပါး သင်ချစ်သားတို့ ရရှိတဲ့စိတ်ဝိညာဏ်တရားအစုသည်။ အနတ္တာ=အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ပါချေ။

စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အဲဒီတရားဟောနေတဲ့ အချိန်မှာ

ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့မှာ ကာမစိတ်က (၄၅)ပါး၊ သောတာပတ္တိဖိုလ် စိတ်လို့ စိတ်ဝိညာဏ်ပေါင်း (၄၆)ပါးရကြတယ်။ ယခု တရားဟော တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့ အနေနဲ့က ကာမစိတ် (၄၅)ပါးပဲ ရကြတယ်။

အနမတဂ္ဂအစမထင်သံသရာတခွင်က အတ္တလိပ်ပြာလို့ အထင်မှားခဲ့တဲ့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် ဝိညာဏ က္ခန္ဓာသာ ဟုတ်တယ်။ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ စားမှု၊ ထိမှု၊ သိမှုသာ ဟုတ်တယ်။ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ဘူး။

မိစ္ဆာဝါဒီတို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့ပြောကြတဲ့ ဝိညာဏ်ဆိုတာနဲ့ ယခုမြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ ဝိညာဏ်ဟာ မတူဘူး။ မိစ္ဆာဝါဒီတို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြင့် ပြောကြတဲ့ ဝိညာဏ်၊ အတ္တလိပ်ပြာ၊ ဇီဝဆိုတာက တကယ်စင်စစ် တရားသားရှာ၍ မရဘူး။ ယခုမြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ ဝိညာဏ်ဆိုတာက အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ ဓမ္မသဘောဆိုတဲ့အာရုံကိုမြင်တတ်၊ ကြားတတ်၊ နမ်းရှုတတ်၊ စားတတ်၊ ထိတတ်၊ သိတတ်တဲ့ သဘော(၆)မျိုးကို ဝိညာဏ်လို့ ဟောတော်မူတာဖြစ်တယ် ။ သူ့ဗျူဟာ သူ့အကြောင်းနဲ့သူလာတဲ့ ဝိညာဏ်(၆)ပါး တရားအစုသည် အနမတဂ္ဂ=အစမထင်သံသရာတခွင်က သင်ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ဘူး။

ဝိညာဏဉ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ န + ယိဒံ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္ထေယျ၊ လဗ္ဘေထ စ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ” တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့။ . . ။ ဣဒံ

ဝိညာဏံ=ဤ ဝိညာဏ်(၆)ပါး တရားအစုသည်။ အတ္တာ=သင် ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့တဲ့အတ္တလိပ်ပြာသည်။ အဘဝိဿ= အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ဣဒံဝိညာဏံ=ဤ ဝိညာဏ်(၆)ပါး တရားအစုသည်။ အာဗာဓာယ=နာကျင်ခြင်းငှာ။ န သံ ဝတ္တေယျ=မဖြစ်ရာ။

စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အတ္တလိပ်ပြာသာဖြစ်ခဲ့ပါလျှင် “စိတ် ထဲကနာလိုက်တာ၊ စိတ်ဒုက္ခရောက်လိုက်တာ” ဆိုတဲ့ စိတ်ရဲ့ နာကျင်မှုသဘော မဖြစ်လေရာ။

ဝိညာဏေ=ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးတရားအစု၌။ ဧဝံမေ ဝိညာဏံ ဟောတု=ငါ၏ ဝိညာဏ်သည် ဤသို့သာဖြစ်ပါစေ။ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ ‘တိ=ငါ၏ဝိညာဏ်သည် ဤသို့မဖြစ်ပါစေလင့်ဟူ၍ စီမံပိုင်ခွင့်သဘောကို။ လဗ္ဘေထ= ရအပ်လေရာ၏။

စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အတ္တလိပ်ပြာသာ ဖြစ်ခဲ့ပါလျှင် ထိုစိတ် ဝိညာဏ်ပေါ်မှာ “ကုသိုလ်စိတ်ချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ အကုသိုလ်စိတ် တွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့” လို့ စီမံပိုင်ခွင့်ရမှာပေါ့၊ ယခုတော့ ရရဲ့လား ဆိုတော့

ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဝိညာဏံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ။ န စ လဗ္ဘတိ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ” တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့. . . ။ စ ခေါ= စင်စစ်ဧကန် အမှန်အားဖြင့်။ ယသ္မာ=အကြံကြောင့်။

ဝိညာဏံ=ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး တရားအစုသည်။ အနတ္တာ= သင်ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့တဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ချေ။ တဿာ= ထို့ကြောင့်။ ဝိညာဏံ=ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးတရားအစုသည်။ အာဇာဓာယ=နာကျင်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တတိ=ဖြစ်၏။ ဝိညာဏေ= ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး တရားအစု၌။ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု= ငါ့ဝိညာဏ်သည် ဤသို့သာ ဖြစ်ပါစေ။ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီတိ=ငါ့ဝိညာဏ်သည် ဤသို့မဖြစ်ပါစေလင့်” လို့ ဆိုတဲ့ စီမံပိုင်ခွင့်ကို။ န စ လတ္တတိ=မရအပ်ချေ။

တဿာ ဝိညာဏံ အနတ္တာ=သို့ရကား ဝိညာဏ် ခြောက် ပါး တရားအစုသည်။ အနမတဂ္ဂ=အစမထင် သံသရာတခွင်က သင်ချစ်သားတို့ ထင်မှားခဲ့ကြတဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ ဝိညာဏ်ကောင် မဟုတ်ချေ။ ဤကဲ့သို့ စကားနိဂုံး အဆုံးသတ်ရပါမည်။

ဒုတိယအနုသန္နိ
တေပရိဝဋ္ဌဓမ္မဒေသနာ

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား ပထမအနုသန္နိပိုင်း၌ ဒုက္ခ လက္ခဏာဖြင့် အနတ္တလက္ခဏာကို ထင်စွာဟောပြသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ်တို့အနေနဲ့ အနတ္တဉာဏ် စူးစိုက်၍ နေကြတဲ့အခါ မှာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်က အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ=သုံးကျော့ သုံးပြန် တေပရိဝဋ္ဌဓမ္မဒေသနာနည်းဖြင့် ဟောတော်မူလို၍ ရူပ က္ခန္ဓာအတွက် တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ၊ ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ - လို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့. . . ။ တံ= ထို ယခုငါဘုရား မေးမြန်းမည့်စကားကို။ ကိံ မညထ=သင် ချစ်

သားတို့ အဘယ်သို့ထင်မှတ်ကြသနည်း။ ရုပ်=(၂၈)ပါး ရုပ်တရား အစုသည်။ နိစ္စံ ဝါ=နိစ္စလေလော။ အနိစ္စံ ဝါ=အနိစ္စလေလော။ ဣတိ=ဤကား အမေးတည်း။

အမျိုးသား၌ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကိုနုတ်၍ ရုပ် (၂၇) ပါး၊ အမျိုးသမီး၌ ပုမ္မာဝရုပ်ကိုနုတ်၍ ရုပ် (၂၇) ပါး ရကြသည်။ (၂) ဦးပေါင်းလိုက်က (၂၈)ပါးဆိုလျှင်ပြီးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် “နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားအစုသည် နိစ္စပဲလား၊ အနိစ္စပဲလား= နိစ္စလို့ ချစ်သားတို့ သဘောကျမှတ်ထင်သလား၊ အနိစ္စလို့ ချစ်သားတို့ သဘောကျထင်မှတ်ကြသလား” လို့ မေးတော့ ပဉ္စပဂ္ဂိ မထေရ်တို့က ပြန်ဖြေတယ်။

အနိစ္စံ ဘန္တေ။ ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား . . . ။ အနိစ္စံ= အနိစ္စပါဘုရား။

အနိစ္စလို့ တပည့်တော်များ သဘောကျပါတယ်ဘုရား လို့ လျှောက်ထားဖြေကြားကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အနိစ္စလို့သိဖို့ရန် အကြောင်း(၄) ချက်ရှိတယ်။ (၄) ချက်တို့မှာ- (၁) ဥပ္ပါဒဝယဝန္တတာယ=ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း သဘော နှစ်သင်းတို့ ထင်လင်းစွာရှိခြင်းကြောင့်၊ (ဝါ) ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်ရသောကြောင့် အနိစ္စမည်တယ်။

(၂) တာဝကာလိကတာယ=တစ်ခဏမျှသာ အသက်ရှည်ခြင်းကြောင့် (ဝါ) ရုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နာမ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်ရကား တာဝကာလိက အခိုက်အတန့်မျှသာ တည်သောကြောင့် အနိစ္စမည်တယ်။

(၃) ဝိပရိဏာမကောဋီယာ=ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းလျှင် အစွန်းအဆုံးရှိသောကြောင့်၊ (ဝါ) ရုပ်ဖြစ်စေ၊ နာမ်ဖြစ်စေ ဥပါဒ်ခဏ ဖြစ်စမှာ လှုပ်တယ်ဟု ထင်ရသော်လဲ ဌီခဏ

ရောက်တော့ ရင့်ရော်မှု ဇရာသဘောဝင်လာပြီး ဘင်ခဏ သို့ရောက်၍ မရဏသဘော တခါထဲ ရွှေ့လျောသွားတတ် သောကြောင့် အနိစ္စမည်တယ်။

- (၄) နိစ္စပဋိက္ခေပတော=ပုထုဇန်သုငါတို့ ထင်မှားတဲ့ နိစ္စ သဘောကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် အနိစ္စမည်တယ်။ အဲဒီပဉ္စဝဂ္ဂီတို့မြင်တဲ့ အနိစ္စအကြောင်းလေးချက်ကို ကိုယ် က မှန်းပြီးမြင်ထားရမယ်။

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ ။ ။ ဖြစ်လျှင်ပျက်ရ၊ ခဏတည်ပြန်၊
ဖောက်ပြန်ပျက်ပြား၊ ပယ်ရှား
နိစ္စ၊သဘာဝ၊ အနိစ္စ မည်ကြောင်းလေး။

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်မေးတယ်။

ယံ ပနာ + နိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့။ . . ။ ပန= ထိုမှတစ်ပါး။ ယံ=အကြင်(၂၈)ပါး ရုပ်တရားအစုသည်။ အနိစ္စံ= အကြောင်းလေးပါးအရ အနိစ္စမှန်၏။ တံ=ထိုအနိစ္စဧကန် စင်စစ် မှန်သည့်(၂၈)ပါး ရုပ်တရားအစုသည်၊ ဒုက္ခံ ဝါ=ဒုက္ခလေလော။ သုခံ ဝါ = သုခလေလော။

ထိုအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ်တို့က - ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ဘန္တေ= မြတ်စွာဘုရား။ . . ။ ဒုက္ခံ=ဒုက္ခပါဘုရား။ . . ။ (ဤကဲ့သို့ဖြေ တယ်။) ဘာကြောင့် ဒုက္ခမည်ရသလဲဆိုတော့ -

- (၁) သန္တာပဋ္ဌေန=ဒုက္ခဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခဆိုတဲ့ ဒုက္ခသုံးမျိုးတို့ဖြင့် အမြဲတစေ ပူပန်တတ်သော သဘော

ကြောင့် ဒုက္ခမည်တယ်။

- (၂) ဒုက္ခမဋ္ဌေန=ဒုက္ခသဘော သုံးမျိုးတို့နဲ့ အမြဲဆက်ဆံနေတဲ့ အတွက် အခံရခက်သောကြောင့်လဲ ဒုက္ခမည်တယ်။
- (၃) ဒုက္ခဝတ္ထုကတာ=ဒုက္ခသဘော သုံးမျိုးတို့ရဲ့ တည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခမည်တယ်။
- (၄) သုခပဋိက္ခေပဋ္ဌေန=တို့တတွေထင်မှတ်နေတဲ့ သုခသဘောကို ဒီရုပ်တွေ၊ ဝေဒနာတွေ၊ သညာတွေ၊ သင်္ခါရတွေ၊ ဝိညာဏ်တွေကအမြဲတစေ ပယ်လှန် ပယ်လှန်၍နေသောကြောင့်လဲပဲ ဒုက္ခမည်တယ်။ ဤကဲ့သို့ ဒုက္ခမည်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းလေးပါးတို့ကို သဘောကျသိမြင်ပြီး ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးဦးတို့က-

ဒုက္ခံဘန္တေ။ ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား. . . ။ ဒုက္ခံ=ဒုက္ခပါဘုရား. . . လို့ ဖြေတော်မူတယ်။

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ ။ ။ အမြို့ပူပန်၊ အခံခက်လှ၊ ဒုက္ခတည်ရာ၊ ပယ်ခွာသုခ၊ သဘာဝ၊ ဒုက္ခအကြောင်းလေး။

မြတ်စွာဘုရားက ဒုက္ခလက္ခဏာထင်ရှားသွားတော့ ဆက်မေးမြန်းတော်မူတယ်. . . ။

ယံ ပနာ + နိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ၊ ကလ္လံ နုတံ သမနုပဿိတုံ “ဧတံ မမ ဧသောဟ မသ္မိ၊ ဧသောမေ အတ္တာ” တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့. . . ။ ပန=ဆက်၍ ငါဘုရားမေးဦးအံ့။ ယံ=ကြင်(၂၈)ပါး ရုပ်တရားအစု

သည်။ အနိစ္စံ=မြဲလဲ မမြဲ။ ဒုက္ခံ=ဆင်းလဲ ဆင်းရဲ၏။ ဝိပရိဏာမ
ဓမ္မံ=ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန်လဲ ဖြစ်တတ်၏။ တံ =ထိုမမြဲ,ဆင်းရဲ
ဖောက်လွှဲတတ်တဲ့ ရုပ်တရားအစုကို။ “ဧတံ မမ=ငါ့ဥစ္စာပဲ။
ဧလော ဟမသ္မိ=ငါပဲ။ ဧသော မေ အတ္တာ=ငါ၏ အတ္တလိပ်ပြာ
ပဲ”။ ဣတိ=ဤသို့။ သမနုပဿိတုံ=တဏှာ,မာန,ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်
အလွဲလွဲအချော်ချော် ရှုမျှော်ဖို့ရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်သေး
သလား... လို့ မေးတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ်မြတ်တို့က-

နော ဟေ + တံ ဘန္တေ။

ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား...။ ဧတံ=ဤသို့ ရှုဖို့ရန်။
နောဟိ =မသင့်လျော်ပါဘုရား...။ ဤသို့ ဖြေဆိုကြတယ်။

ယခုဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား ရုပ်အတွက်ဖြစ်တယ်။ ထို့အတူ
ကျန်ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့အတွက်လဲ-

ဝေဒနာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ +

သညာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ +

သင်္ခါရာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ +

ဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ- စသည်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး
ဆုံးအောင် ခန္ဓာငါးပါးစုံအောင် သုံးကျော့သုံးပြန်စီ တေပရိဝဋ္ဌ
ဓမ္မဒေသနာနည်းဖြင့် ဟောကြားတော်မူတယ်...။

တေပရိဝဋ္ဌ ဒေသနာ ဒုတိယအနုသန္တိ ပြီး၏။

တတိယအနုသန္တိ ကလာပသမ္ဘသနဘာဝနာ

ဤသို့ တေပရိဝဋ္ဌ ဓမ္မ ဒေသနာနည်းဖြင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီမထေရ်
ငါးဦးတို့အား ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ လက္ခဏာ

တို့ကို ကောင်းစွာထင်ရှား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ယခုတတိယအနုသန္တိ၌ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ကလာ
ပသမ္မသနနည်း ဝိပဿနာ ဘာဝနာပွားပုံကို ဤဆိုလတ္တံ့သော
အတိုင်း ဟောကြားတော်မူတယ်။ . . ။

တဿာ တိဟ ဘိက္ခဝေ ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာ
+ နာဂတ ပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကံ
ဝါ + သုခုမံ ဝါ၊ ဟိနံ ဝါ+ပဏီတံ ဝါ၊ ယံ ဒူရေ+
သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ရူပံ နေ+တံ မမ၊ နေ သောဟ
မသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ+တိ ဧဝ+မေတံ ယထာဘူတံ
သမ္ပပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဤ၌ “ ကလာပဝသေန သဒ္ဓိပိတ္တာ ” ဆိုတဲ့ သင်္ဂြိုဟ်
ကျမ်းလာအတိုင်း အားလုံးပေါင်းပြီး ဝိပဿနာရူပုံကို ဟော
တော်မူတယ်။ . . ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့။ . . ။
တဿာ=ထို့ကြောင့်၊ (ဝါ)သို့ရကား။ (တိဟသဒ္ဓါ ဝါစာသိလိဋ္ဌ)
အတီတာ + နာဂတပစ္စုပ္ပန်=အတိတ်၊ အနာဂိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု
ကာလအနေဖြင့် သုံးထွေပြားသော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ=ကြွင်းမဲ့ဥသို့
အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ အဇ္ဈတ္တံ=မိမိ
သန္တာန်၌ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသို့ အလုံးစုံသော
ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ=အပြင်အပသန္တာန်
၌ ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသို့ အလုံးစုံသော ရုပ်
တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ ဩဠာရိကံ=ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်း
သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသို့ အလုံးစုံသော ရုပ်တရား

အစုသည်လည်းကောင်း။ သုခုမံ=သိမ်မွေ့နူးညံ့သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ ဟိနံ=ယုတ်ညံ့သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ ပဏီတံ=မွန်မြတ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ ဒူရေ=အဝေး၌ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသုအလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ သန္တိ ကေ=အနီး၌ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ=ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ=ပရမတ္ထအား ထင်ရှား၏။

သဗ္ဗံ ရူပံ=ကြွင်းမဲ့ဥသုအလုံးစုံသော ရုပ်တရားအစုသည်။ နေ + တံ မမ=ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ နေသော ဟမသ္မိ=ငါ မဟုတ်ပါတကား။ န မေသော အတ္တာ=ငါ့ရဲ့ အတ္တလိပ်ပြာ မဟုတ်ပါတကား။ (ဣတိကား တကယ်ဝိပဿနာပွားသောအခါ မလိုအပ်ချေ။)

ဣတိ ဧဝံ=ဤသို့။ ဧတံ=ဤ(၂၈)ပါး ရုပ်တရားအစုကို။ ယထာဘူတံ=မဖောက်မပြန် အမှန်အတိုင်း။ သမ္မပ္ပညာယ=ဝိပဿနာပညာမဂ်ပညာဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ=မြင်အောင် ရှုကြည့်ရမည်။

ဤ၌ အနတ္တ တိုက်ရိုက်ပါမှ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ တိုက်ရိုက်ပါမှ မိမိစိတ်၌ ပေါ်လွင်မည်ဟုယူဆလျှင် သဗ္ဗံ ရူပံ၏ နောက်၌ “အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန” ဟု စာသုံးပုဒ်ထည့်ပြီး ရွတ်ဆိုပွားများရပါမည်။ ကျန်သော ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့၌လည်း ထိုနည်းအတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဤဆိုလတ္တံ့သော

အတိုင်း ပါဠိလို+ မြန်မာလင်္ကာလို ၂-မျိုး၊ ၂-မျိုးစီ ပွားများရမည် ဖြစ်ပါတယ်။

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္မသနဝိပဿနာ

ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာ+ နာဂတပစ္စုပ္ပန္တံ အဇ္ဈတ္တ ဝါ+ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကံ ဝါ+သုခုမံ ဝါ၊ ဟိနံ ဝါ+ ပဏီတံ ဝါ၊ ယံ ဒုရေ+သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗံ ရူပံ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စံ၊ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခံ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)၊ နေတံ မမ၊ နေသောဟ မသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တီတာ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်းပြင် နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်၊ ကောင်းညံ့ နှစ်သီး၊ ဝေးနီးနှစ်မည်၊ ရုပ်ကိုယ်သည်ကား... မြင့်ရည်ကာလ၊ မတည်ထဲဘဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်၊ နှိပ်စက် ဒဏ်ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ် မပါဘူး၊ ပညာစက္ခု၊ မျှောထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမှ၊ မဟုတ်ကြသည်... ဓမ္မ သက်သက်ပါတကား... ။

(၂) ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္မသနဝိပဿနာ

ယာကာစိ ဝေဒနာ အတီတာ+နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္တာ၊

အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကာ ဝါ+သုခုမာ ဝါ၊
 ဟိနာ ဝါ၊ ပဏီတာ ဝါ၊ ယာ ဒုရေ+သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗာ
 ဝေဒနာ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊ ဥဒယဗ္ဗယ
 ပဋိပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)၊ နေတံ
 မမ၊ နေသောဟ မသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပံ+တိတ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်းပြင်
 နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်း၊ ကောင်းညံ့ နှစ်သီး၊ ဝေးနီးနှစ်မည်၊
 ဝေဒနာသည်ကား... မြင့်ရည်ကာလ၊ မတည်ထဲဘဲ၊
 ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်း၊ နှိပ်စက်
 ဒဏ်ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်
 မပါဘူး၊ ပညာစက္ခု၊ မျှောထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊
 အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့
 လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမှ၊ မဟုတ်ကြသည်... မေ့
 သက်သက်ပါတကား... ။

(၃) သညက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္မသနဝိပဿနာ

ယာကာစိ သညာ အတိတာ+နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္နာ၊
 အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဩဠာရိကာ ဝါ+သုခုမာ ဝါ၊
 ဟိနာ ဝါ+ပဏီတာ ဝါ၊ ယာ ဒုရေ+သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗာ
 သညာ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊ ဥဒယဗ္ဗယပဋိ
 ပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)၊ နေတံ မမ၊
 နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်းပြင်
နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်း၊ ကောင်းညံ့နှစ်သီး၊ ဝေးနီးနှစ်မည်၊
သညာသည်လည်း၊ မြင့်ရှည်ကာလ၊ မတည်ထဲ၊ ခဏဖြစ်
လျက်၊ ခဏပျက်၏၊ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်း၊ နှိပ်စက်ဒဏ်ဖြင့်၊
တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။
ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊
ဒုက္ခအနတ္တ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊
ဘာတစ်ခုမှ၊ မဟုတ်ကြသည်။ . . ဓမ္မသက်သက်ပါ တ
ကား. . . ။

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္မသနဝိပဿနာ

ယေကေစိ သင်္ခါရာ အတိတာ+နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္နာ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကာ ဝါ+သုခုမာ ဝါ၊
ဟိနာ ဝါ+ပဏီတာ ဝါ၊ ယေ ဒူရေ+သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗေ
သင်္ခါရာ (ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ၊ ဥဒယဗ္ဗယ
ပဋိပိဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)။ နေတံ
မမ၊ နေသော ဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်းပြင်
နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်း၊ ကောင်းညံ့နှစ်သီး၊ ဝေးနီးနှစ်မည်၊
သင်္ခါရသည်လည်း၊ မြင့်ရှည်ကာလ၊ မတည်ထဲ၊ ခဏ
ဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏၊ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်း၊ နှိပ်စက်ဒဏ်
ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။
ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊

ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့ လိပ်ပြာတို့၊
ဘာတစ်ခုမှ၊ မဟုတ်ကြသည် . . . ဓမ္မသက်သက်ပါ တ
ကား။

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ကလာပသမ္မသနဝိပဿနာ

ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတိတာ+နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္နံ၊
အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကံ ဝါ+သုခုမံ ဝါ၊ ဟိနံ
ဝါ+ပဏီတံ ဝါ၊ ယံ ဒူရေ+သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ
(ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စံ၊ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပိဋနဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ၊ အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ)။ နေတံ မမ၊ နေသောဟ
မသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်+တိတာ၊ နာဂတဟု၊ ကာလသုံးခွင်၊ တွင်းပြင်
နှစ်ခု၊ ကြမ်းနုနှစ်တန်း၊ ကောင်းညံ့နှစ်သီး၊ ဝေးနီးနှစ်မည်၊
ဝိညာဏ်သည်လည်း၊ မြင့်ရှည်ကာလ၊ မတည်ထဲပဲ၊ ခဏ
ဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်း၊ နှိပ်စက်ဒဏ်
ဖြင့်၊ တရံမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၏။ ခိုင်မြဲကျောမာ၊ နှစ်မပါဘူး။
ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှုလျှင်၊ သူ့ သဘာဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊
ဒုက္ခအနတ္တာ၊ မှန်လှစွာ၏။ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လိပ်ပြာတို့၊
ဘာတစ်ခုမှ၊ မဟုတ်ကြသည် . . . ဓမ္မသက်သက်ပါ တ
ကား . . . ။

ဓမ္မာနုဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ်

ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော
ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ
နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သင်္ခါရေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝိညာဏသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အိုး-ချစ်သားတို့။ . . ။ ဧဝံ=
ဤသို့။ ပဿံ-ပဿန္တော= “ယံကိဉ္စိ ရူပံ၊ ယာကာစိ ဝေဒနာ၊
ယာကာစိ သညာ၊ ယေကေစိ သင်္ခါရာ၊ ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတိ
တာ+နာဂတ+ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ+ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကံ ဝါ+
သုခုမံ ဝါ၊ ဟိနံ ဝါ၊ ပဏီတံ ဝါ၊ ယံ ဒုရေ+သန္တိကေ ဝါ။ သဗ္ဗံ
ဝိညာဏံ (ဟုတ္တာ အဘာဝဌေနေ အနိစ္စံ၊ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပိဋနေဌေနေ
ဒုက္ခံ၊ အသာရကဌေနေ အနတ္တာ)၊ နေတံ မမ၊ နေသော ဟမသ္မိ၊
န မေသော အတ္တာ” ဟု ဉာဏ်ပညာဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုကြည့်လေ့ရှိ
သော။ သုတဝါ=အာဂမသုတ+အဓိဂမသုတနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ
သော-

(ယခုဖော်ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိတော်ကို အာဂုံရအောင်တော့ ကျက်
ရပေမယ်။ ပါဠိတော်ကို နှုတ်တက်ရပြီးတော့လဲ အဲဒီ ပါဠိတော်ရဲ့
အနက်ကို သိရပေမယ်။

(၁) အဲဒီလိုပါဠိတော်ကို အာဂုံနှုတ်တက်ရခြင်းဆိုတဲ့
အာဂမသုတ၊

(၂) မိမိရပြီးတဲ့ပါဠိတော်ရဲ့အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နက်
နက်နဲနဲ သိရှိခြင်းဆိုတဲ့=အဓိဂမသုတ၊ အဲဒီအာဂမသုတ၊ အဓိဂ
မသုတနှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော-

အရိယသာဝကော=ငါဘုရား၏ တပည့်သာဝကသည်။
ရူပသ္မိမ္မိ=နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ရုပ်တရားအစု၌လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=
ငြီးငွေ့တော့၏။ ဝေဒနာယပိ=တစ်ရာရှစ်ပါး ဝေဒနာတရားအစု

၌လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့တော့၏။ သညာယပိ=သညာ ခြောက်
ပါးတရားအစု၌လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့တော့၏။ သင်္ခါရေသုပိ=
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ငါးဆယ်တို့၌လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့တော့၏။
ဝိညာဏသိပ္ပံ=မြင် , ကြား, နံ , လျက် , ထိ , သိချက်ဟု ခြောက်ပါး
သော ဝိညာဏ်တရားအစု၌လည်း။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့တော့၏။

နိဗ္ဗိန္ဒတိ=ငြီးငွေ့၏ ဟူသောမြန်မာစကား၏ အဓိ
ပ္ပာယ်မှာ- ဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားမပွားများမီ အန္ဓပုထု
ဇန်ဖြစ်ခိုက် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊
ငါ့လိပ်ပြာဟု တဏှာ , မာန , ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အလွဲလွဲ အချော်
ချော်စွဲယူ၍ ရခဲ့သော်လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်အစ သမ္မသန
ဉာဏ်ဖြစ်လျှင်ပင် ထိုသို့ အလွဲလွဲ စွဲယူ၍ မရတော့ချေ။
ထိုသို့ အလွဲလွဲ စွဲ၍မရအောင် သိသည်ကိုပင် “နိဗ္ဗိန္ဒတိ=
ငြီးငွေ့၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ပေးခြင်းဖြစ်တယ်။

နိဗ္ဗိန္ဒတိ -ဖြင့် သမ္မသနဉာဏ်အစ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ
ဉာဏ်တိုင်အောင်ကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတယ်။ ယခုဆို
ခဲ့သော “ကလာပ သမ္မသန ဝိပဿနာရှုနည်း” အတိုင်းရှုဖန်များ
လျှင် ဝိပဿနာဉာဏ်ဆယ်ဆင့်ရှိသည့်အနက် နဝမ , ဒသမ
ဝိပဿနာဉာဏ်များဖြစ်ကြတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် , အနုလောမ
ဉာဏ် “သင်္ခါရနှင့်၊ အနုလောမ၊ ဉာဏ်နှစ်ဝ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ
ခေါ်သတည်း” ဆိုတဲ့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာဉာဏ်ရောက်
အောင် ငြီးငွေ့လိမ့်မယ်။

ချက်ချင်းတော့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်သို့ (သာမန်
ပုဂ္ဂိုလ်တို့) မရောက်နိုင်သော်လည်း မလျှော့သောလုံ့လဖြင့်
ပွားများပါက ပါရမီရင့်သူပဉ္စဝဂ္ဂီတို့လိုဆိုယင် ယခုဘဝပင်

ရောက်နိုင်ပါတယ်။ ပါရမီနဲ့သေးသူဖြစ်လျှင်လည်း (၂) ဘဝ၊ (၃)ဘဝ၌ (ဘုရားလက်ထက်က သစ္စကပရိဗိုဇ်တို့ကဲ့သို့) ရောက်နိုင်ပါတယ်။)

နိဗ္ဗိန္ဒ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တသ္မိံ
ဝိမုတ္တ+မိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။

နိဗ္ဗိန္ဒ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော=ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိဿနာဉာဏ်ရောက် ပြီး
ငွေ့လတ်သည်ရှိသော်။ ဝိရဇ္ဇတိ=မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် ထိုရုပ်၊
ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့၌တပ်ခြင်းကင်းတော့၏။
ဝိရာဂါ = မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့် ထိုရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊
ဝိညာဏ်တို့၌ တပ်ခြင်းကင်းသောကြောင့်။ ဝိမုစ္စတိ=ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ
ပဟာန်အနေဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော
ဖိုလ်လေးပါး၌။ ဝိမုတ္တ+မိတိ ဉာဏံ=ဝိမုတ္တဟူ၍ သိတဲ့ ပစ္စ
ဝေက္ခဏာ ဉာဏ်သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်တော့၏။

ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိဿနာက ကျေးဇူးပြုပေးတဲ့အတွက် မဂ်
ဉာဏ်ရောက်လိမ့်မယ်၊ မဂ်ဉာဏ်က ကျေးဇူးပြုပေးတဲ့အတွက်
“ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တ” လို့ဟောတဲ့ ဖိုလ်လေးပါး ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ ဖိုလ်
လေးပါးဖြစ်ပြီးတော့ “ဒါဟာ ဖိုလ်လေးပါးပဲ” လို့ ဆင်ခြင်တဲ့
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များ ဖြစ်ကြလိမ့်မယ်။

ခိဏာ ဇာတိ၊ ဝုဿိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ
ကရဏီယံ၊ နာ+ပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ။

မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ ဇာတိ=အနာဂတ်သံသရာဝယ် ဘဝပဋိ
သန္ဓေတည်နေခြင်းအမှုသည်။ ခိဏာ=ကုန်ခဲ့ခန်းခဲ့လေပြီ. . . ။

ပရမ္မရပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို စ၍ဖော်ပြခြင်းဖြစ်

ပါတယ်။ “ဇာတိဒုက္ခ ငါ့မှာကုန်ပြီ” ဆိုတော့ အတိတ်ဇာတိ ဒုက္ခကုန်တာကို ဆိုတာလား၊ မဟုတ်ပါ။ အတိတ်ဇာတိဒုက္ခမှာ အတိတ်ဘဝကပင် ချုပ်ခဲ့ကုန်ခဲ့လေပြီ။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဇာတိဒုက္ခ ကုန်တာကို ဆိုတာလား၊ မဟုတ်ပါ။ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတိဒုက္ခမှာလဲ သူ့အချိန်နဲ့သူ တချုပ်ထဲချုပ်ပျောက်၍နေတယ်။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဘယ်ဇာတိကုန်တာလဲလို့ မေးရန်ရှိပါတယ်။ အဖြေကား . . . အကယ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မရောက်ယင် ဒုတိယဘဝမှာမူချဖြစ်ပေးမည့် ဇာတိတစ်မျိုးရှိတယ်၊ အဲဒီ ဇာတိကုန်တာခန်းတာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ထပ် ဘဝအသစ်မဖြစ်ခြင်း

ထင်ရှားစေဦးအံ့ ။ ။ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ရောက်တဲ့ အတွက် မိမိမှ အဝိဇ္ဇာ , တဏှာတည်းဟူသော သံသရာရေသောက်မြစ်မရှိတော့သောကြောင့် မိမိအတိတ်သံသရာက ပြုခဲ့သော အပရာပရိယကံများသည် ရေသောက်မြစ်ပြတ်ပြီးသော သစ်ပင်ကြီးပမာ ဒုတိယဘဝမှာ ဘယ်ဘုံ၌မှ ဘဝပဋိသန္ဓေမဖြစ်တော့ဘူး၊ မီးတောက်ကြီးငြိမ်းသလို တစ်ခါထဲငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလို ဒုတိယဘဝကစ၍ (မဂ်ကိုမရယင်) ဖြစ်မယ့် ဇာတိဒုက္ခတွေ ကုန်သွားခြင်းကို သိတာကို “ခိဏာဇာတိ” လို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ=မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သော အကျင့်ကို ငါအား ကျင့်သုံးပြီးပြီ ။ ကတံကရဏီယံ=မဂ်ကိစ္စတစ်ဆယ့်ခြောက်ဖျား ငါးကား ပြုပြီးပြီ။ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ=ယခု ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောမှ နောက်ထပ်တပါး အတ္တဘောအသစ် ဖြစ်ဖွယ်မရှိ၊ (ဝါ) ဤမဂ်ကိစ္စ ၁၆-ချပ်အတွက် အခြား တပါးပြုဖွယ်

မရှိတော့ပြီ။ ဣတိ=ဤသို့။ ဖဇာနာတိ=ပရမ္မရပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့် ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်လေ၏။

ပရမ္မရပစ္စဝေက္ခဏာဆုံးလျှင် သီလက္ခန္ဓ၊ သမာဓိက္ခန္ဓ၊ ပညာက္ခန္ဓ၊ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓခေါ်တဲ့ သာသနာတော်ရဲ့ကျေးဇူး(၅)ပါးပြီးဆုံးပါတော့တယ်။

ဒီဏာ ဇာတိ၊ ဝုဿိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာ+ ပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ... စာပိုဒ် လဲဆုံးရော၊ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ တရားတော်သံဟာ ဒီမှာပဲ ရပ်တန့် သွားတော်မူတယ်။

ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့၏ အနုမောဒနာ

မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ပြီးဆုံးပြီးတဲ့နောက် သင်္ဂယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့က-

ဣဒ+မဝေါစ ဘဂဝါ၊ အတ္တမနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာဘိက္ခု။ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒု- လို့ အနုသန္ဓေ စကားရပ် ဆက်စပ်ပေးတော်မူကြပါတယ်...။

ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣဒံ=ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို။ အဝေါစ=ဟောတော်မူပြီ။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာဘိက္ခု=ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးပါး ရဟန်းတော်များတို့သည်။ အတ္တမနာ=နှစ်လိုအားရမ်းဝမ်းမြောက်သော စိတ်နှလုံး ရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍။ ဘဂဝတော=မြတ်စွာဘုရား၏။ ဘာသိတံ=အင်္ဂါရှစ်ဖော် အသံတော်ဖြင့် နာပျော်ဖွယ်ရာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားဒေသနာတော်ကို။ အဘိနန္ဒု=ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓု အနုမောဒနာခေါ်ကုန်ပြီ...။

ဝမ်းမြောက်လိုက်ပုံ။ ။ “ဧဝ+မေတံ ဘဂဝါ၊ ဧဝ+မေ

တံ သုဂတ = ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော မြတ်စွာဘုရား . . . ၊ ဤယခု ရှင်တော်ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်သည် ဟောကြားတော်မူတိုင်းပင် မှန်ပါတယ်ဘုရား။ ကောင်းသောစကား မြွက်ကြား၍ ကောင်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ ကြွ တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား . . . ဤယခု ရှင်ပင်ဟောကြား တရားတော်သည် ဟောကြားတော်မူသည့်အတိုင်းပင် မှန်ပါ တယ်ဘုရား” လို့ ဘုရားရှင်ရဲ့စကားကို လက်ခံတဲ့ “သမ္ဗုဒ္ဓိစ္ဆန” သာဓု+သာဓု+သာဓုဟု ကောင်းချီးပေးကာ အနုမောဒနာပြုကြပါ တယ်။

ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း

ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခုနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိသု။ (ဤ စကားရပ်လဲပဲ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ် မြတ်တို့၏ မှတ်ချက်စကားပင်။)

စ ပန=ဆက်၍ အထူးပြုလေဦးအံ့။ ဣမသ္မိံ ဝေယျာကရ ဏသ္မိံ=ဂါထာမဖက် စကားပြေစုဏ္ဏိယသက်သက်ဖြစ်သော အမေးအဖြေ တရားဒေသနာ ဝေယျာကရုဏ်းကို (ဂါထာမဖက် စကားပြေ စုဏ္ဏိယသက်သက်ဖြင့် အမေးအဖြေဟောကြားအပ် သောတရားတော်ကို ဓမ္မက္ခန္ဓာအင်္ဂါကိုးပါးတို့တွင် “ဝေယျာ ကရဏ= ဝေယျာကရုဏ်း” ဟူ၍ခေါ်သည်။) ဘညမာနေ= မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော် မူအပ်သည်ရှိသော်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခုနံ=ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးပါး ရဟန်းတော်များ၏။ စိတ္တာနိ= စိတ်တို့သည်။ အနုပါဒါယ=တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အစွဲအလမ်းမခံရ

မူ၍။ အာသဝေဟိ=ကာမာသဝ, ဘဝါသဝ, အဝိဇ္ဇာသဝတို့မှ
(ရှေ့ရက်တုန်းကပင် သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝကို ပယ်ပြီး
ဖြစ်၍ ယခုအရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်သောအခါ) အာသဝေဟိ-
ကာမာသဝ, ဘဝါသဝ, အဝိဇ္ဇာသဝတို့မှ။ ဝိမုစ္စိသု= ကျွတ်ကုန်
လွတ်ကုန်ကြပြီ . . . ။

ဤစကားတို့ကား အရိယာတို့၏ စကားဝေါဟာရ
ဖြစ်ပါတယ်။ ပုထုဇနိပြော၊ အရပ်ပြောပြောမယ်ဆိုရင် “ဂါထာ
မပါ စုဏ္ဏိယစကားပြေ သက်သက်ဖြစ်တဲ့ ဤအနတ္တလက္ခဏ
သုတ္တန်တရားဒေသနာကို ကြားနာတော်မူကြရင်းပင် ထိုအရှင်
မြတ်ကြီး(၅)ပါးလုံး အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်ရောက်တော်မူကြတယ်။
ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြတယ်” လို့ဆိုလိုပါတယ်။

တရားနိဂုံး

ဤသို့လျှင် အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တရားတော်ကို ကြား
နာရခြင်း=ဓမ္မဿဝနကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ သရဏဂုံ
သီလတို့ကို ခံယူဆောက်တည်ကျင့်သုံးရခြင်း=သီလမယကောင်း
မှုကုသိုလ်ကံ စေတနာ၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်ဒေသနာကို
အစဉ်လျှောက်သဖြင့် မိမိတို့ညဏ်အမြင်မိကြသလောက် ရုပ်၊
ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့၏ အနိစ္စ , ဒုက္ခ , အနတ္တ
အခြင်းအရာကို ကောင်းစွာဆင်ခြင်ရှုမြင်ရခြင်းတည်းဟူသော
ဘာဝနာမယကောင်းမှုကုသိုလ်ကံစေတနာ၊ ဘုရားအမှူးရှိသော
သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့အား (၈၅)နှစ် အထိမ်းအမှတ် ဒါန
မင်္ဂလာဖြစ်ပါစေခြင်းအကျိုးငှာ မွန်မြတ်သော ဆွမ်းတို့ဖြင့်လည်း
ကောင်း , ခဲဖွယ်အထူးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း , ဘောဇဉ်အထူးတို့
ဖြင့်လည်းကောင်း သဒ္ဓါရွှင်လန်း လှူဒါန်းရခြင်းတည်းဟူသော
ဗုဒ္ဓပမူခ သံဃာကတ္တ ဘောဇနဒါန ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံစေတနာ၊

ဤသို့ စသည်များမြတ် ပေါင်းအပ်သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ အရပ်ရပ်တို့ကြောင့်-

“ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ချုပ်ပြတ်ငြိမ်း၊ ဇာတ်သိမ်း ပြည် နိဗ္ဗာန်” ဆိုတဲ့အတိုင်း ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့ ချုပ်ရာ၊ ပြတ်ရာ၊ ငြိမ်းရာ သံသရာ ဇာတ်သိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို မပင် မပန်း ချမ်းသာလွယ်ကူသော အကျင့်ပဋိပတ်၊ လျင်မြန်သော ဝိပဿနာအသိဉာဏ်၊ ပန်ထွာတောင့်တရင်းရှိသော မဂ်ဉာဏ် လေးရပ်တို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် အကျွန်ုပ်တို့တစ်စု မျက် မှောက်ပြုရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း. . ။

နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် မျက်မှောက်ပြုရသော ဘဝသည် နောက်ဆုံးဘဝပါပေ။ ထိုနောက်ဆုံးဘဝ ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိမှ အခြားမဲ့ဖြစ်သောနောက်ကာလ၌ ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝတည်းဟူသော ဘဝသုံးပါး ဘုံသုံးပါးတို့တွင် ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝ၌မှာမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဝဋ်မီးစာ တရားတို့ တစ်ဖန်အသစ် မဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော အနုပ္ပါဒ် နိရောဓ အနုပါဒ်သေသခန္ဓာပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရပါစေကုန် သတည်း. . ။

အနုပါဒ်သေသ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ကိုယ်စီစံရသဖြင့် ကမ္မဝဋ်၊ ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခခပ်သိမ်း သံသ ရာမီးတောက်မီးလျှံကြီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းကြပါစေ ကုန်သ တည်း. . . ။

သာဓု. . . သာဓု. . . သာဓု. . . ။

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန် တရားတော် ပြီးပြီ။

ရတနသုတ္တန်နိကာယာစောရိယ

(ရတနသုတ်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်၊ နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်
ကပ်သုံးပါးမှ လွတ်ကင်းကြစေရန် ရည်သန်ဟောကြားခြင်း)

ဝေသာလီပြည်သို့ ဖြတ်ခွာဘုရားကြွတော်မူခြင်း

ရတနသုတ္တန်ကို ဘာပြုလို့ ရွတ်ချင်ဟောချင်ရတုံးလို့
ဆိုလျှင် . . . ဒီရတနသုတ်တန်ရဲ့ အာဏာအရှိန်အဝါကို
စကြာဝဠာ တိုက်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းမှာ ရှိနေကြတဲ့ နတ်တွေ
ဗြဟ္မာတွေက ခံယူကြတယ်။ လွန်စွာ အရှိန်အဝါကြီးတဲ့ ပရိတ်
တော်ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးတို့ဆရာ+ဒကာတွေဟာ ဒီရတန
သုတ္တန်နဲ့ပဲ အကာအကွယ် ပြုချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ရတန
သုတ္တန်ကို မျှော်ကြည့်လိုက်ကြစို့ . . . ။

ဘေးကြီးသုံးပါး

တစ်ချိန်က ဝေသာလီပြည်မှာ ဘေးကြီးသုံးပါးဆိုက်ရောက်
တယ်။ ဒီကစကြစို့။ ဘယ်လိုဘေးသုံးပါးလဲဆိုတော့-

- (၁) ပထမ ဒုဗ္ဘိက္ခုခေါ်တဲ့ အစာရေစာခေါင်းပါးတဲ့ဘေး
ဆိုက်ရောက်တယ်။
- (၂) အဲဒီ ဒုဗ္ဘိက္ခုဘေးရဲ့နောက်က ဘာတွေလိုက်လာသလဲ
ဆိုတော့ အမနုဿဘေး လို့ခေါ်တဲ့ မြေဘုတ်ဘီလူး

များဆိုက်ရောက်လာတယ်။

(၃) အဲဒီဒုတ္တိက္ခဘေး၊ အမနုဿဘေးနှစ်ပါးကို ရင်ဆိုင် ၍ လူတွေကို အပြိုင်နှိပ်စက်လာတဲ့အခါ တတိယ မြောက်မှာအဟိဝါတရောဂ=ယင်နာလို့ခေါ်တဲ့ရောဂါ ဘေး = ဤ ဘေးကြီးသုံးပါး ဆိုက်ရောက်ခဲ့တယ်။

**တရားစောင့်သောမင်းဟုတ်+မဟုတ်
အစစ်အဆေးခံခြင်း**

ဘေးကြီးသုံးပါး ဆိုက်ရောက်တဲ့အခါ ဝေသာလီပြည်မှာ ရှိတဲ့ အမတ်တွေက အလှည့်ကျ ဝေသာလီလိစ္ဆဝီမင်းထံသို့ သွားရောက်ပြီး-

မဟာရာဇ က္လမသ္မိံ နဂရေ တိဝိဓံ ဘယ+မုပ္ပန္နံ၊
က္ကတော ပုဗ္ဗေ ယာဝ သတ္တမာ ရာဇကုလပရိဝဋ္ဋာ ဧဝရူပံ
အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗံ၊ တုမှာကံ မညေ အဓမ္မိကတ္တေန တံ ဧတရဟိ
ဥပ္ပန္နံ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး. . . ။ က္လမသ္မိံ နဂ
ရေ=ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏မြို့၌။ တိဝိဓံ ဘယံ = ဒုတ္တိက္ခဘေး၊ အမနု
ဿဘေး , အဟိဝါတရောဂဘေးဆိုတဲ့ ဘေးသုံးပါးသည်။ ဥပ္ပန္နံ=
ဖြစ်၍နေပါသည်။ က္ကတော=ဤအခါမှ။ ပုဗ္ဗေ=ရှေးကာလ၌။
ယာဝ သတ္တမာ ရာဇကုလပရိဝဋ္ဋာ=မင်းခုနစ်ဆက်တိုင်အောင်။
ဧဝရူပံ=ဤသို့ သဘောရှိသော ဘေးမျိုးသည်။ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗံ =
ရှေးကမဖြစ်စဖူးပါပေ။ တုမှာကံ=အရှင်မင်းကြီးတို့၏။ အဓမ္မိက

တ္တေန=ရာဇဓိမိ ဆယ်ပါး တရားနှင့်အညီ မင်းပြုတော်မူသည် ဤအဖြစ်ကြောင့်။ ဧတရဟိ=ယခုအခါ၌။ တံ=ထိုဘေးကြီးသုံး ပါးသည်။ ဥပ္ပန္နံ မညေ=ဖြစ်ပေါ်၍ လာယောင် တကား. . . လို့ လျှောက်ထားကြတဲ့အခါ လိစ္ဆဝီမင်းက မောင်တို့ကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် အခွင့်ပေးပါတယ်။

မယံ အဓမ္မိကဘာဝံ ဝိစိနထ။

မယံ=ငါ၏။ အဓမ္မိကဘာဝံ=ရာဇဓိမိ ဆယ်ပါး မင်းကျင့် တရားနှင့် မညီသည် ဤအဖြစ်ကို။ ဝိစိနထ=စုံစမ်းစစ်ဆေးကြ ပါကုန်။

စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပြီး ငါ ဤတိုင်းပြည် အုပ် ချုပ်မင်းလုပ်တဲ့ကိစ္စအဝဝမှာ မတရားစီမံအုပ်ချုပ်မှုရှိ+မရှိကို စုံစမ်းကြ စစ်ဆေးကြ၊ မတရားတဲ့အချက်တွေရှိလျှင် ချက်ချင်း ပင် ပြုပြင်ပျံ့မယ်လို့ ပြောတယ်။

ထိုအခါ မှူးမတ်များက လိစ္ဆဝီမင်းတရား တရားစီရင်တဲ့ ဖြတ်ထုံးတွေကို အစောင်စောင်ပြန်ပြီး ကြည့်ရှုစစ်ဆေးတဲ့အခါ မတရားဖြတ်ထုံးရယ်လို့ တစ်ခုမှ မတွေ့ရှိရ၊ တရားသောဖြတ်ထုံး ချည်းပဲ ဖြစ်နေတယ်။ ထိုသို့ မင်းရဲ့အပြစ်ကို မတွေ့ရ မမြင်ရတဲ့ အခါ-

ဣဒံ ဘယံ အမှာကံ ကာထံ ဝုဿမေယျ။

အမှာကံ=ငါတို့၏။ ဣဒံ ဘယံ=ဤ ယခုရောက်ဆဲ ဖြစ်နေ တဲ့ ဘေးသုံးပါးသည်။ ကာထံ=အဘယ်သို့သော နည်းလမ်းဖြင့်။ ဝုဿမေယျ=ငြိမ်းပျံ့မည်နည်း။

ကပ်နာ+ဘိလူး+အစာရှားခြင်းဆိုတဲ့ ဘေးသုံးပါးဟာ ဘယ်လိုနည်းနှင့်များ ငြိမ်းအေးပါ့မည်နည်း။ မင်းရဲ့အပြစ်လဲ မဟုတ်ဘူး၊ မင်းအပြစ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် တရားဖြတ်ထုံးကို ပြန်ပြီး ငြင်းဆင်၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးစေရရဲ့၊ ယခုတော့ မင်းအပြစ် မ ဟုတ်ဘူး။ ငါတို့ဝေသာလီပြည်မှာ ရောက်နေတဲ့ ဘေးအန္တရာယ် ကို ဘယ်လို ငြိမ်းရပါ့မည်လဲလို့ အားလုံးတိုင်ပင်စည်းဝေး ဆွေး နွေးကြတဲ့အခါ တချို့က တိတ္ထိဆရာကြီးခြောက်ဦးတို့ရောက် လျှင်ဖြင့် ဒီဘေးသုံးပါး ငြိမ်းအေးလိမ့်မည်လို့ အကြံပေးကြတယ်။ (ထိုသို့ အကြံပေးတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယူရှိတဲ့ လူတစ်စု။)

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တွေကတော့-

ဗုဒ္ဓေါ ကိရ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ သော ဘဂဝါ သဗ္ဗသတ္တဟိတာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနု ဘာဝေါ၊ တေန ဩက္ကန္တမတ္တေ သဗ္ဗဘယာနိ ဝူပသ မေယျံ။

လောကေ=လောကကြီး၌။ ဗုဒ္ဓေါ=သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား သည်။ ဥပ္ပန္နောကိရ=ပွင့်ထွန်းတော်မူနေသတဲ့။ သောဘဂဝါ = ထိုဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်။ သဗ္ဗ သတ္တဟိတာယ=ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်း အစီးအပွားကောင်း ဖြစ်ပါစေခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ=တရားကို။ ဒေသေတိ=ဟောတော်မူ၏။ မဟိဒ္ဓိကော=တန်ခိုးကြီးမြတ်တော် မူပေ၏။ မဟာနုဘာဝေါ=အာနုဘော်ကြီးတော်မူပေ၏။ တေန= ထိုဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ ဩက္ကန္တမတ္တေ=ငါတို့ရဲ့ ဝေသာလီပြည်အတွင်း ခြေတော်ချကြွလာတော်မူလျှင်ပင်။ သဗ္ဗ

ဘယာနိ=ဘေးသုံးမျိုးလုံးတို့သည်။ ဝူပသမေယျံ=ငြိမ်းအေး ကုန်
လေရာ၏။ . . ။ ဤကဲ့သို့ အဆိုပြုကြတယ်။

အဲဒီလူများပေးတဲ့အကြံကို အားလုံးပဲ သဘောတူ ဝမ်း
မြောက်ဝမ်းသာရှိကြတယ်။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ရှိကြတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်အချို့က-

ကဟံ ပန သော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ
အမေဟိ ပေသိတော န အာဂစ္ဆေယျ။

ဧတရဟိ=ယခုအခါ၌။ သောဘဂဝါ=ထိုမြတ်စွာဘုရား
သည်။ ကဟံ=အဘယ်အရပ်၌။ ဝိဟရတိ ပန=နေတော်မူပါ
သနည်း။ အမေဟိ=ငါတို့ သည်၊ (ဝါ) ငါတို့က။ ပေသိတော =
ပင့်လျှောက်အပ်သည်ရှိသော်။ န အာဂစ္ဆေယျ=ကြွလာတော်
မမူလေရာ။ . . ။

ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရား ဘယ်အရပ်မှာ သီတင်းသုံးတော်
မူပါသလဲ၊ ငါတို့က ပင့်လျှောက်အပ်လျှင် ကြွလာတော်
မမူလေရာ၊ ကြွလာတော်မမူလျှင် ဘယ်နှယ်လုပ်မည်တုံး။

ဤကဲ့သို့ ပြောကြတဲ့အခါ နောက်လူတစ်စုက-

ဗုဒ္ဓါ နာမ အနုကမ္မကာ၊ ကိဿ နာဂစ္ဆေယျံ၊ သော
ပန ဘဂဝါ ဧတရဟိ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ၊ ရာဇာ
ဗိမ္ဗိသာရော တံ ဥပဋ္ဌဟတိ၊ သော အာဂန္တံ န ဒဒေယျ။

ဗုဒ္ဓါ နာမ=မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည်မှာ။ အနုကမ္မကာ=
သတ္တလောကကို သနားစောင့်ရှောက်တော်မူတတ်ကုန်၏။

ကိဿ=အဘယ်ကြောင့်။ နာဂစ္ဆေယျံ=ငါတို့သွားရောက် ပင့်
လျှောက်အပ်လျှင် မကြွလာဘဲရှိပါကုန်အံ့နည်း။ ပန=အထူး
သတိပြုရန်အချက်က။ သောဘဂဝါ=ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။
ဧတရဟိ=ယခုအခါ၌။ ရာဇဂဟေ=ငါတို့ဝေသာလီပြည်မှာ (၈)
ယူဇနာ ဝေးကွာတဲ့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အရပ်၌။ ဝိဟရတိ=ဣရိယာ
ပထ မျှတရွှင်ပြုံး သီတင်းသုံးစံနေတော်မူဆဲဖြစ်ပါပေသည်။
ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော=ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည်။ တံ=ထို မြတ်စွာ
ဘုရားကို။ ဥပဋ္ဌဟတိ=ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ပြုစုနေဆဲ ဖြစ်ပါ
၏။ သော=ထိုဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားက။ အာဂန္တု=ငါတို့ ဤ
ဝေသာလီပြည်သို့ ဘုရားရှင်ကြွလာဖို့ရန်။ နဒဒေယျ=အခွင့် မ
ပေးကောင်း၊ မပေးလေရာ . . . ။

ဘုရားအတွက်ကတော့ စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ ဘုရားဆိုတာ
ကိုယ်တော်ရဲ့အသက်ကို စွန့်ပြီးတော့ သတ္တဝါတွေကို သနား
တော်မူတယ်၊ ငါတို့သွားရောက်ပင့်လျှောက်လျှင် အဘယ်ကြောင့်
မကြွရောက်ပဲ ရှိရမှာလဲ၊ ကြွရောက်တော်မူမည်သာ ဖြစ်ပါတယ်။
အထူးသတိပြုရန်အချက်က မြတ်စွာဘုရား ယခုအခါ ရာဇဂြိုဟ်
ပြည်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည်ကို ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား
ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ဘုရားရှင်ကို ပြုစုနေတယ်။ မတော်တဆ
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကများ ခွင့်မပေးဘဲ ရှိမည်လား . . . လို့ သတိပြု
စရာဖြစ်တယ်။ ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုဆွေးနွေးတဲ့အခါ-

အခြားလူများက-

တေန ဟိ ရာဇာနံ သညာပေတွာ အာနေယျာမ။

တေန ဟိ=သို့တပြီကား။ ရာဇာနံ=ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား

ကို။ သညာပေတွာ=အကြောင်းကြောင်းကို သိစေပြီးသကာလ။
အာနေယျာမ=ဘုရားကို ပင့်ကြတာပ။

ဤကဲ့သို့ အကြံပေးကြတယ်။

လိစ္ဆဝီမင်း နှစ်ယောက်ခေါင်းဆောင်၍ ဘုရားအပင့်သွားကြခြင်း

ထိုအကြံပေးချက်ကို အားလုံးသဘောတူညီညွတ်ကြ၍ လိစ္ဆဝီမင်းနှစ်ယောက်တို့ကို များစွာသော ပရိသတ်အခြံအရံ၊ များစွာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကာရတို့ဖြင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်း တရားထံ ဘုရားပင့်ဖို့လွှတ်ကြတယ်။ လိစ္ဆဝီမင်းနှစ်ယောက်တို့ ကလဲ များစွာသောအခြံအရံ၊ များစွာသောလက်ဆောင် ပဏ္ဏာကာရတို့ဖြင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားထံ ရောက်ရှိကြ၍ လက်ဆောင် ပဏ္ဏာကာရများကို ပေးအပ်ဆက်သကြပြီးလျှင်-

မဟာရာဇ ဘဂဝန္တံ အမှာကံ နဂရံ ပေသေဟိ။

မဟာရာဇ=မြတ်သောမင်းကြီး။ ဘဂဝန္တံ=ဘုန်းတော် ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ အမှာကံ= အကျွန်ုပ်တို့၏။ နဂရံ=ဝေသာလီပြည်အရပ်သို့။ ပေသေဟိ= ပို့ဆောင်ပင့်ပေးတော်မူပါ။ . . ။

ဤကဲ့သို့ ဒကာကို ပထမအညွှာကို သွားပြီးတော့ ကိုင်ကြ၊ ပြောဆိုကြတယ်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကလဲ အမှန်ကတော့ သူဘုရားကို မပင့်ရက်ဘူး၊ မပင့်ရက်တော့ သူကလဲပဲ “ထမင်းရေပူလာ လျှာလွဲ”တဲ့ အနေနဲ့-

တုမေယေဝ ဇာနာထ။

တုမေယေဝ=အမောင်ကိုသည်ပင်လျှင်။ ဇာနာထ= ဘုရားထံမှောက် သွားရောက်ပြီးသကာလ ကြွမည် မကြွမည်ကို သိအောင် စုံစမ်းထောက်လှမ်း မေးမြန်းကြပါ။ . . ။

ကျွန်ုပ် မပြောပါရစေနဲ့၊ အမောင်ကိုကိုယ်တိုင်ပဲ ဘုရား ထံမှောက် သွားရောက်လျှောက်ထားပြီး ကြွမည်+မကြွမည်ကို သိအောင်အားထုတ်ကြပါလို့- ဤကဲ့သို့ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားက လျှာလွှဲလိုက်တဲ့အခါ လိစ္ဆဝီမင်းသားနှစ်ယောက်ကိုသည် များစွာ သော အခြွေအရံဖြင့် ဘုရားထံမှောက် သွားရောက်ဝပ်လျှိုး ရှိခိုး ကြပြီးလျှင်-

ဘန္တေ အမှာကံ နဂရေ တီဏိ ဘယာနိ၊ ဥပ္ပန္နာနိ
သစေ ဘဂဝါ အာဂစ္ဆေယျ၊ သောတ္ထိ နောဘဝေယျ။

ဘန္တေ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား။ . . ။ အမှာ ကံ နဂရေ=တပည့်တော်တို့၏ ဝေသာလီပြည်အရပ်၌။ တီဏိ ဘယာနိ = အနာရောဂါနှိပ်စက်တဲ့ဘေး၊ ဘီလူး သောင်းကျန်း တဲ့ ဘေး၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဆိုတဲ့ ဘေးကြီးသုံးပါးတို့သည်။ ဥပ္ပန္နာနိ=ဖြစ်ပေါ်၍ နေပါကုန်သည်ဘုရား။ သစေ=အကယ်၍။ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်သခင်ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ အာဂစ္ဆေယျ= သနားကရုဏာ ကြွလာတော်မူပါငြားအံ့။ နော=တပည့်တော် များ ဝေသာလီပြည်သူပြည်သားတို့အား။ သောတ္ထိ= ဘေးသုံးပါး ကင်းကွာ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဘဝေယျ=ဖြစ်ရာပါ၏ဘုရား။ . . ။

ဤကဲ့သို့လျှောက်ထားကြလေသည်။

မြတ်စွာဘုရား ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း

လိစ္ဆဝီမင်းသားတို့လျှောက်ထားချက်အရ ဘုရားကိုယ်
တော်မြတ် ကြွတော်မူရန် ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ-

ဝေသာလီယံ ရတနသုတ္တေ ဝုတ္တေ သာ ရက္ခာ
ကောဋိသတသဟဿံ စက္ကဝါဠာနံ ဖရိဿတိ၊ သုတ္တ
ပရိယောသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ
ဓမ္မာဘိသမယော ဘဝိဿတိ။

မယံ=ငါဘုရားသည်။ ဝေသာလီယံ=ဝေသာလီပြည်၌။
ရတနသုတ္တေ=ရတနသုတ်တရားကို။ ဝုတ္တေ=ဟောအပ်သည်
ရှိသော်။ သာ ရက္ခာ=ထိုရတနသုတ္တန်တည်းဟူသော အစောင့်
အရှောက်သည်။ စက္ကဝါဠာနံ=စကြဝဠာတိုက်တို့၏။ ကောဋိသ
တသဟဿံ=ကုဋေတစ်သိန်းတိုင်တိုင်။ ဖရိဿတိ= ပျံ့နှံ့
နေပေလိမ့်မည်။ သုတ္တပရိယောသာနေ=ရတနသုတ္တန်၏ အဆုံး
၌။ စတုရာသီတာယာ ပါဏသဟဿာနံ=သတ္တဝါအပေါင်း ရှစ်
သောင်းလေးထောင်တို့၏။ ဓမ္မာဘိသမယော=သစ္စာလေးပါး
တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းသည်။ ဘဝိဿတိ= ဖြစ်ပေ
လိမ့်မည်။

ငါဘုရား ဝေသာလီပြည်မှာ ရတနသုတ္တန်ကို ဟောကြား
လိုက်လျှင် . . . ဝေသာလီပြည်ကိုမဆိုထားဘိ၊ စကြဝဠာတိုက်
ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းတိုင်တိုင် ရတနသုတ္တန်ရဲ့ အာဏာပျံ့နှံ့ပြီး
အန္တရာယ်ကင်းနိုင်တယ်။ ရတနသုတ္တန်ဟောလို့အဆုံးမှာ သတ္တဝါ
ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြလိမ့်မယ်။

ဒီအကျိုးတွေကို ရွှေဉာဏ်တော်ဖြင့်မြင်ပြီး ဘုရားကိုယ်
တော်မြတ်မြစ်ပယ်တော်မူဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းဖြင့် ဝေသာလီ
ပြည်သို့ ကြွချီတော်မူရန် သည်းခံလက်ခံတော်မူတယ်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ အဓိအမံ

ဒီအကြောင်းကို ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား ကြားသိတဲ့အခါ
ဘဂဝတာ ဝေသာလီဂမနံ အဓိဝါသိတံ။

ဘဂဝတာ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝေသာလီဂမနံ=
ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွချီတော်မူဖို့ရန်။ အဓိဝါသိတံ=သည်းခံ
သာယာအပ်ပြီ။

ဤကဲ့သို့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ထဲမှာ လှည့်လည်ပြီး အကြွေး
ကြော်ခိုင်းတယ်။ ပြီးတော့ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကိုယ်တိုင် ကျောင်း
တော်သို့ သွားရောက်ပြီး -

ကို ဘန္တေ သမ္ပဋိစ္ဆယ ဝေသာလီဂမနံ။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား . . . ။ ဝေသာလီ
ပြည်သို့ ကြွဖို့ရန် လက်ခံတော်မူလိုက်ပါသလားဘုရားလို့ ၎င်း
လျှောက်သဖြင့် -

အာမ မဟာရာဇ = အိမ် . . . လက်ခံလိုက်တယ်
မဟာရာဇာလို့ ဘုရားမိန့်တဲ့အခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားက

တေန ဟိ ဘန္တေ ဘဂဝတာ အာဂမေထ၊ ယာဝ
မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေမိ။

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား . . . ။ တေန
 ဟိ = သို့တပြီးကား။ ယာဝ = အကြင်မျှလောက်။ မဂ္ဂံ = ခရီးကို။
 ပဋိယာဒေမ = ပြင်ဆင်ကြပါကုန်ဦးအံ့။ တာဝ = ထိုမျှလောက်။
 အာဂမေထ = သည်ခံဆိုင်းငံ့တော်မူကြပါဦးဘုရား။

ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားပြီး ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးက
 ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နဲ့ ဝေသာလီပြည်တို့ရဲ့အကြားမှာ ဂင်္ဂါမြစ်ရှိတယ်။
 ရာဇဂြိုဟ်က ဂင်္ဂါမြစ်အရောက် (၅)ယူဇနာရှိတယ်။ အဲဒီ ငါး
 ယူဇနာခရီးမှာ တစ်ယူဇနာ တစ်ယူဇနာလျှင် “တဲကျောင်း =
 စံကျောင်းကြီး” တစ်ကျောင်းစီ တစ်ကျောင်းစီ ဆောက်လုပ်စေ
 တယ်။ အဲဒီ တစ်ယူဇနာတစ်ယူဇနာအတွင်းမှာရှိကြတဲ့ ကျေးရွာ
 က လူများကို ဆင့်ဆိုပြီး လမ်းကို အရှင်းခိုင်း သုတ်သင်ခိုင်းတယ်။
 ထို ငါးယူဇနာခရီးတစ်လျှောက် ခလုတ်ကန်သင်းဆူးပြောင့် ဘာ
 မှမရှိတဲ့ အင်မတန်ညီညွတ်သာယာတဲ့ လမ်းကြီးခင်းစေတယ်။

ပရိသတ်ဗိုလ်ထုနဲ့ ခင်းလိုက်တာဆိုတော့ မကြာမီ ပြီးသွား
 တယ်ဆိုပါစို့။ စံကျောင်းကြီး = တဲကျောင်းကြီးများကိုလည်း သူ
 ဌာန သူဌာနက သူတာဝန် သူယူပြီးဆောက်လုပ်ပြီးလို့ ဘုရား
 ကိုယ်တော်မြတ် ကြွချိန်တန်ပြီဆိုတော့မှ -

“ကာလော ဘန္တေ = ဝေသာလီပြည်ပြန်ကြွဖို့ရန် အချိန်
 တန်ပါပြီဘုရား” လို့ လျှောက်ထားပြီး မင်းခမ်းမင်းနားဖြင့်
 ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးကိုယ်တိုင် ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်နှင့်
 တကွနှင့် သံဃာတော်ငါးရာတို့ကို လိုက်ပို့တယ်။

ရှေ့ဆုံးက မားမားမတ်မတ် ကြွချီတော်မူတဲ့ ဘုရားရှင်
 ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအတွက် လက်ဝဲတစ်လက် , လက်ယာတစ်

လက်=ထီးဖြူတော်နှစ်လက်အုပ်မိုးပြီး မင်းချင်းယောက်ျားများ လိုက်ကြရတယ်။ နောက်ပါ ရဟန်းသံဃာတော်ငါးရာအတွက် တစ်ပါးတစ်ပါးလျှင် ထီးဖြူတော်တစ်လက်စီတစ်လက်စီ မင်းချင်း ယောက်ျားများ အုပ်မိုးလိုက်ပါကြရတယ်။ နေပူမှာ စိုးလို့လား ဆိုတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရားကြွလျှင် ဘယ်အခါမှ နေမပူပါ ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်ပူဇော်ချင်လို့ ကိုယ့်ကုသိုလ် ကိုယ်ယူကြတာ ဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားအတွက် ထီးဖြူတော်နှစ်လက်၊ ရဟန်းတစ်ပါးလျှင် ထီးဖြူတော် တစ်လက်စီနဲ့ ပူဇော်မိုးကာပြီး အောက်မြေပြင်မှာလည်း သဲဖြူတွေအပြည့်ခင်းလို့ သဲပြင်ရဲ့ အပေါ်မှာ လမ်းတစ်လျှောက်လုံးမှာရှိတဲ့ လူတွေက ခြေမျက်စိ မြုပ်မတတ်၊ ပုဆစ်ဒူးဝန်းမြုပ်မတတ် ပန်းတွေခင်း၍ ပူဇော်ကြ တယ်။ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ပန်းတွေထဲမှာ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်များ ကြွချီတော်မူကြရတယ်။

တစ်နေ့လွန်မြောက် တစ်ယူဇနာခရီးရောက်တဲ့အခါ စံကျောင်းကြီးတွေမှာ ချမ်းချမ်းသာသာ နေရာထိုင်ခင်း ဆွမ်း၊ ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်လှူဒါန်းပြီး တစ်နေရာတစ်နေရာမှာ တစ်ခါ တစ်ခါ အလှူကြီးပေးလှူပြီးနောက် တစ်နေ့ဆက်ပြီး ဘုရား အမှူးပြုသော သံဃာတော်များ ကြွချီတော်မူကြပါတယ်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား လိစ္ဆဝိမင်းတို့ထံ

အမှာလွှာပေးပို့ခြင်း

ငါးဌာနတို့၌ မဟာဒါနကြီး ငါးကြိမ်ပြုပြီး ဗိမ္ဗိသာရမင်း

တရားသည် မြတ်စွာဘုရားကို လိုက်ပါပို့ဆောင်၍ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း
နားသို့ ရောက်တယ်ဆိုလျှင်ပဲ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားက လိစ္ဆဝီ
မင်းတို့ထံ သဝဏ်အမှာလွှာပို့လိုက်တယ်။

အာဂတော ဘဂဝါ၊ မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေတွာ သဗ္ဗေ
ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောထ။

ဘောန္တော=အို အဆွေတော်လိစ္ဆဝီမင်းတို့ . . . ။ ဘဂဝါ=
ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ အာဂတော= ကြွချီတော်
မူလာပြီ။ တုမေ = သင်တို့သည်။ မဂ္ဂံ = ခရီးကို။ ပဋိယာဒေတွာ
ပဋိယာဒေထ=ငါတို့အောက် မနိမ့်ကျအောင် ပြင်ဆင်ကြပါ။
ပဋိယာဒေတွာ=လမ်းခရီးပြင်ဆင်ပြီးသကာလ။ သဗ္ဗေ = အလုံးစုံ
သော လိစ္ဆမင်းပေါင်း ခုနစ်ထောင့်ခုနစ်ရာခုနစ်ယောက်တို့
သည်။ ဘဂဝတော=မြတ်စွာဘုရားအား။ ပစ္စုဂ္ဂမနံ=ခရီးဦး
ကြိုဆိုခြင်းကို။ ကရောထ=ပြုကြကုန် . . . ။

အဲဒီလို သဝဏ်လွှာပို့ပြီးတော့ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲ လှေကြီးနှစ်စင်း
တွဲပြီး မဏ္ဍပ်ကြီးဆောက်လုပ်၍ ထိုမဏ္ဍပ်ကြီးကို ပန်းဆိုင်း
စသည်တို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်ပြီး ထိုမဏ္ဍပ်၌ အလုံးစုံရတနာခုနစ်
ပါးဖြင့်ပြီးသော နေရာတော်ကို ခင်းကျင်းစေတယ်။

ထိုရတနာမဏ္ဍပ်ကြီးပေါ်မှာ ဘုရားအမျိုးရှိတဲ့သံဃာတော်
ငါးရာတို့ကို တင်ပြီးတော့ တစ်ယူဇနာကျယ်ပြန့်သော ဂင်္ဂါမြစ်ကို
ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် ကြီးစွာသောမင်းခမ်းမင်းနားဖြင့် စီစဉ်
ပြီးတော့ ဘုရားရှင်ကို ကိုယ်တိုင်လိုက်ပို့တယ်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် ဘယ်လောက်ထိအောင် လိုက်ပို့

သလဲဆိုတော့ သူ ဖောင်မစီးဘူး၊ ရေထဲကို ကိုယ်တိုင်ဆင်းပြီး သူ့ရဲ့လည်မျိုကို ရေရောက်သည်အထိ ဖောင်တော်ကိုတွန်းပြီး ပို့ပေးတယ်။ လည်မျိုကို ရေရောက်သည်အထိ ဖောင်တော်ကို တွန်းပြီးပို့ပေးတယ်။ လည်မျိုကို ရေရောက်တော့မှ ရပ်ပြီး -

ယာဝ ဘန္တေ ဘဂဝါ အာဂစ္ဆတိ၊ တာဝါ+ဟံ ဣဓေဝ ဂင်္ဂါတီရေ ဝသိဿာမိ။

ဘန္တေ=ရှင်တော်မြတ်ဘုရား . . . ။ ဘဂဝါ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ယာဝ=အကြင်မျှလောက်။ အာဂစ္ဆတိ=ပြန်ကြွတော်မူလာ၏။ တာဝ=ထိုမျှလောက်။ အဟံ=တပည့်တော်သည်။ ဣဓေဝ ဂင်္ဂါတီရေ=ဤဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်ကမ်းကပင်လျှင်။ ဝသိဿာမိ=စောင့်ကြို၍ နေပါမည်ဘုရား . . . ။

ဘယ်လောက်စိတ်ဓာတ်ကို ဆွဲဆောင်လိုက်သလဲလို့။ မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားတော်မူသည်ကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား . . . ။ ရှင်တော်ဘုရား ပြန်ကြွတော်မူလာသည့် တိုင်အောင် တပည့်တော် ဟောဒီဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားက စောင့်ကြိုနေမယ်ဘုရား” လို့လျှောက်လိုက်တယ်။ (အမြန်ပြန်ကြွခဲ့ပါဘုရား လို့တော့ မလျှောက်ဝံ့ဘူးနော်။)

အဲဒီလိုမြတ်စွာဘုရားကို လက်အုပ်ချီမှီးရှိခိုး လျှောက်ထားပြီး ဖောင်တော်ကြီး ထွက်သွားသည်ကို မျက်စိတဆုံးကြည့်မှော် ကြည်ညိုပြီး ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနားက မင်းခမ်းမင်းနားဖြင့် သစ်ခက် တဲနန်းများထိုးပြီး “ဘုရားပြန်ကြွမလာမချင်း ငါ ရာဇဂြိုဟ် မပြန်ဘူး” ဆိုပြီး စောင့်နေတယ်။ ဘုရားအမျှရှိတဲ့ သံဃာတော်တွေ စီးနင်းကြွချီတဲ့ဖောင်တော်ကြီးကို ဂင်္ဂါမြစ်ထဲမှာ ကြည့်ရ

လှိုက်စမ်း၊ လောင်းတွေ လှေတွေနဲ့ တခြံမ့်ခြံမ့် တည်ညံ၊
ကောင်းကင်က နတ်တွေ ، ဗြဟ္မာတွေကလည်း တူရိယာတွေ
တခြံမ့်ခြံမ့်ကျူးလို့၊ နတ်ပြည်က နတ်ရေကင်းသံတွေ . လူ့ပြည်က
လူရေကင်းသံတွေ တစ်ယူဇနာလောက်ဝေးတဲ့ခရီးမှာ တငြိမ့်ငြိမ့်
တညောင်းညောင်းနဲ့ လူပေါင်း , နတ်ပေါင်း , ဗြဟ္မာပေါင်းတို့
လူ့ထီးဖြူ , နတ်ထီးဖြူ . ဗြဟ္မာ့ထီးတွေ မိုးလျက်မိုးလျက် မြတ်စွာ
ဘုရားအမှူးပြုတဲ့ သံဃာအား ပူဇော်ပြီး ဝေသာလီပြည်သို့
ပို့ဆောင်ကြလေပြီ။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို
လိစ္ဆဝီမင်းတို့ ကြိုဆိုကြခြင်း

ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝီမင်းတို့ကလည်း “ဂင်္ဂါမြစ်မှ
ဝေသာလီပြည်အရောက်ဆိုလျှင် သုံးယူဇနာပဲ ခရီးရှိတယ်။ ခရီး
က တိုတိုကလေး။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားနဲ့ ထပ်တူထပ်မျှ မြတ်စွာ
ဘုရားကို ပူဇော်လို့တော့ မသင့်တော်ဘူး။ ဒီတော့

ဒိဂုဏံ ပူဇံ ကရိဿာမ။

ဒိဂုဏံ ပူဇံ=ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားထက် နှစ်ဆတိုး ပူဇော်
ခြင်းကို။ ကရိဿာမ=ပြုကြကုန်အံ့” လို့ တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြပြီး
ပြင်ဆင်ထားကြပုံမှာ . . . မြတ်စွာဘုရားအတွက် ထီးဖြူတော်
(၄)လက်၊ ရဟန်းတော်တစ်ပါးအတွက် ထီးဖြူတော် ဝဲတစ်
လက်+ယာတစ်လက် , နှစ်လက်စီ၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းထက် နှစ်ပြန်
ပူဇော်ကြမယ်ဆိုပြီး အသင့်စီမံထားကြတယ်။

လည်မျိုမြုပ်လောက်တဲ့ရေအထိ လိစ္ဆဝီမင်းတွေဆင်းပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ကြိုဆိုကြတယ်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား လိုက်ပို့ရာ တချို့နေရာမှာ ပန်းတွေ ပုဆစ်ဒူးဝန်းမြုပ်လောက်ရှိတယ်။ တချို့နေရာမှာ ခြေကျင်းဝတ်အထိ မြုပ်ဟယ်ဆိုတော့ ငါတို့က အဲဒီထက် နှစ်ဆတက် ပန်းတွေကြဲရမယ်ဆိုတဲ့အစီအမံနဲ့ ဝေသာလီပြည်က အသင့်စောင့်နေကြတယ်။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် လူပေါင်း , နတ်ပေါင်း , ဗြဟ္မာပေါင်းတို့ ငြိမ့်ညောင်းသာယာ ပူဇော်ကာဖြင့် ဝေသာလီပြည်ဘက်သို့ ရတနာဖောင်တော်ဖြင့် ကြွချီတော်မူလို့ ဝေသာလီနယ်ထဲလည်း ရောက်ကရာ လိစ္ဆဝီမင်းတွေလည်း ဖောင်ကို ဆွဲမိ ကြိုမိရော ကောင်းကင်တစ်ခုလုံး မိုးတွေချုန်းလျက် လျှပ်စစ်လျှပ်နွယ်တွေ ယှက်သန်းပြီး ခဏချင်းမှာပင် မိုးတိမ်တိုက်ကြီး ပြည့်လာတယ်။

ပေါက္ခရဝဿမိုးကြီး ရွာချခြင်း

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် ကမ်းနားရောက်လို့ လိစ္ဆဝီမင်းတွေက ကြီးစွာသောမင်းခမ်းမင်းနားဖြင့် ဘုရားရှင်ကိုပင့်လို့ ကမ်းပေါ်မှာ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ခြေတော်လည်းချမိလိုက်ရော “ပေါက္ခရဝဿ” လို့ခေါ်တဲ့ ကြာဖက်ပေါ်မှာ ရွာတဲ့ မိုးပေါက်လို (စိုစွတ်လိုသူ စိုစွတ်၍ မစိုစွတ်လိုသူ မစိုစွတ်သော) “ရှောက်ရွာမိုး” လို့ခေါ်တဲ့ မိုးကြီးရွာချတယ်။ ဘယ်လောက်ရွာလိုက်သလဲဆိုရင် တချို့နေရာမှာ ဒူးခေါင်းမြုပ် , တချို့နေရာမှာ ပေါင်လယ် , တချို့နေရာမှာ ခါးအထိမြုပ်လောက်အောင်

ဝေသာလီတစ်ပြည်လုံး ရေတဝုန်းဝုန်းစီးသွားတယ်။

နဂိုက ဘေးသုံးပါးရောက်နေတဲ့လူတွေမှာ ရေဘေးက တစ်ဖန် ဆိုက်ရောက်ပြန်သလားလို့ ပြောစရာရှိတယ်။ ပေါက္ခရာဝဿမိုးဟာ ဘုရားရှင်ရဲ့ ရွှေဘုန်းတော်ကြောင့် ရွာတဲ့မိုး၊ အန္တရာယ်ပြုဖို့ နေနေသာသာ၊ စိုချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာမှ စိုပြီး မစိုချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တစ်ပေါက်မှ မစိုဘူးတဲ့နော်။ တစ်ခါတည်း မိုးရေတွေ ပုဆစ်ဒူးမြုပ်မျှ၊ ပေါင်လည်မြုပ်မျှ ရွာချလိုက်တာ ဝေသာလီတစ်ပြည်လုံး ရေတွေဖုံးသွားတယ်။ အဲဒီရေတွေထဲမှာ နဂိုကစွန့်ပစ်ထားတဲ့ အကောင်ပုပ်တွေ၊ မကောင်းတဲ့ ရနံ့တွေ တစ်နာရီလောက်အတွင်းမှာ တစ်ခါတည်း ရေတိုက်မျှောပြီး အကုန်လုံးစင်ကြယ်သွားတယ်။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် ဝေသာလီပြည်သို့ ရောက်၍ ဖဝါးခြေတော်ချမိလျှင်ပင် သိကြားမင်းကလည်း စတုမဟာရာဇ် တာဝတိံသာနတ်နှစ်ပြည်မှာရှိတဲ့နတ်များခြံရံ၍ “ငါလည်းပဲ ဘုရားရင်ရဲ့ တရားအဖော်ဖြစ်မှပဲ” ဆိုပြီး လိုက်လာတယ်။ သိကြားမင်းအမှူးပြုတဲ့ စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်တို့က တန်ခိုးကြီးသောနတ်တို့ ရောက်လာတော့ ဝေသာလီပြည်အတွင်းမှာ နဂိုကရောက်နေတဲ့ တန်ခိုးသေးသိမ်သော ယက္ခနတ် ဘီလူးတွေ အကုန်လုံးတိမ်းရှောင် ထွက်ပြေးသွားကြတယ်။

ဝေသာလီပြည်လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ပြီး အလာတုန်းက တစ်ပြည်လုံး၊ တစ်မြို့လုံး ယင်ကောင်တွေ တအုံးအုံးနဲ့ အင်မတန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာဖြစ်သော်လည်း တစ်နာရီအတွင်းမှာ ပေါက္ခရာဝဿ=ရှောက်ရွာမိုးကြောင့် တစ်ပြည်လုံး သန့်ရှင်းပြီး ဘုရားအမှူးရှိတဲ့သံဃာတော်ကို စောစောက စီစဉ်

ထားရှိချက်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားအား ထီးဖြူတော် (၄) လက်၊ ရဟန်းတော်တစ်ပါးတစ်ပါးအား ထီးဖြူတော်(၂)လက်စီ ဆောင်း မိုးပူဇော်ပြီး ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို ကြီးစွာသော မင်းခမ်းမင်းနား တူရိယာငါးပါးတီးမှုတ်လျက် ဗိမ္ဗိသာရမင်း တရားထက် နှစ်ဆတက်ပူဇော်ပြီး ပင့်ဆောင်ကြတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာအား ရတနသုတ် သင်ပေးတော်မူခြင်း

ကမ်းနားမှဝေသာလီပြည်ရောက်အောင် သုံးရက်ကြာ ပင့်ဆောင်လို့ လမ်းခရီးတစ်လျှောက်မှာလဲ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားထက် နှစ်ဆတိုး မဟာဒါနကြီးများပြုလုပ်ပင့်ဆောင်၍ ဝေသာလီပြည်မြို့တံခါးဝရောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက

ဣမံ အာနန္ဒာ ရတနသုတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဗလိက္ကမ္မူပ ကရဏာနိ ဂါဟေတွာ လိစ္ဆဝီရာဇကုမာရေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေသာလိယာ တီသု ပါကာရန္တရေသု ဝိစရန္တော ပရိတ္တံ ကရောဟိ။

အာနန္ဒာ=ချစ်သားအာနန္ဒာ . . . ။ ဣမံရတနသုတ္တံ=ဤရတနသုတ္တန် တရားဒေသနာကို။ ဥဂ္ဂဟေတွာဥဂ္ဂဏှာဟိ = သင်ချစ်သား သင်ယူပါလ။ ဥဂ္ဂဟေတွာ=သင်ယူပြီးသကာလ။ ဗလိက္ကမ္မူပ ကရဏာနိ=သမ္မာဒေဝနတ် , မြို့စောင့်နတ်အစရှိသည်တို့အတွက် ဗလိနတ်စာပူဇော်သက္ကာရပွဲတို့ကို။ ဂါဟေတွာ=ယူစေပြီးသကာလ။ လိစ္ဆဝီရာဇကုမာရေဟိ သဒ္ဓိံ=လိစ္ဆဝီမင်းသားတို့နှင့် အတူတကွ။ ဝေသာလိယာ=ဝေသာလီပြည်၏။ တီသုပါ

ကာရန္တရေသု=မြို့တံတိုင်းသုံးထပ်အကြားတို့၌။ ဝိစရန္တော= အကြားမလပ်စေ့စပ်အောင် လှည့်လည်လျက်။ ပရိတ္တံ=အရံ အတားကို။ ကရောဟိ=သင်ချစ်သား ပြုပါလေ။

ဘုရားရှင် စီမံပေးတော်မူတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ မြို့ စောင့်နတ်တွေကို လျစ်လျူရှုထားဘူး၊ အဖက်မလုပ် မဟုတ် ဘူးနော်။ ယခုကြည့်ပါ။ မြတ်စွာဘုရားပေးတဲ့အမိန့်က -

“ချစ်သား အာနန္ဒာ . . . ၊ သင်ချစ်သား ရတန သုတ္တန်ကို သင်ယူလေ၊ သင်ယူပြီးသကာလ လိစ္ဆဝီမင်းသားများ ကို ဗလိနတ်ပွဲများအကိုင်ခိုင်း၊ ပူဇော်ပွဲများ အကိုင်ခိုင်း၊ အဲဒီလို အကိုင်ခိုင်းပြီးသကာလ လိစ္ဆဝီမင်းသားများနဲ့ အတူတကွ သင် ချစ်သားက ဝေသာလီပြည် တံတိုင်းသုံးထပ်အကြား မလပ်ရ အောင် လှည့်လည်ပြီး ရတနာသုတ်ပရိတ်အရံအတား သင် ချစ် သား ရွတ်ပွားပြုစုလေ. . . ”။

ဤကဲ့သို့ ဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူပြီး ရတနသုတ္တန်ကို အရှင်အာနန္ဒာအား သင်ကြားပေးတော်မူတယ်။ သင်ပေးတဲ့ အခါ တစ်ခေါက်တည်းနဲ့ ရတနသုတ္တန်ကို အရှင်အာနန္ဒာ အကုန်ရပြီးသားဖြစ်တော့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ သပိတ် ကို အရှင်အာနန္ဒာပွေ့ယူပြီး သပိတ်တော်၌ ပရိတ်ရေများထည့် ပြီး တစ်မြို့လုံးကို ပရိတ်ရေများဖျန်းပက်လျက် လိစ္ဆဝီမင်းသား တွေက ဗလိနတ်စာ ပူဇော်သက္ကရာဇ်တွေကို အသီးသီး ကိုယ်စီ ကိုယ်ငှ ကိုင်ကြ , ပွေ့ကြ , ပူဇော်ပသကြတယ်။ ပြီးမှ အရှင် အာနန္ဒာကိုယ်တိုင် ရှေ့က ခေါင်းဆောင်ပြီး -

ယာနီ+ဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊

ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။

သဗ္ဗေဝ ဘူတာ သုမနာ ဘဝန္တု၊
အထောပိ သက္ကစ္စ သုဏန္တု ဘာသိတံ ။ ။

တသ္မာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ၊
မေတ္တံ ကရေထ မာနုသိယာ ပဇာယ။
ဒိဝါ စ ရေတ္တော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလိ၊
တသ္မာ ဟိ နေ ရက္ခထ အပ္ပမတ္တာ။ ။

ဤဂါထာနှစ်ပုဒ်က စတင် ဦးတည်ပြီး ရတနသုတ္တန်ကို ရွတ်ပွားတော်မူတယ်။ (အဲဒီ ဂါထာနှစ်ပုဒ်တို့ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို နောက်ပိုင်းရောက်တော့မှ ဘုန်းကြီးပြောပါမယ်)

ဘုန်းကြီးတို့ရဲ့ မြန်မာပြည်ဟာ “အညွန့်ပေါ်မှာ အဖူးဆင့်သည်” ဆိုသကဲ့သို့ သာသနာကိစ္စမှာ တိုးတက်တိုးတက်ပြီးစာပေဘက်မှာလည်း တိုးတက်ပြီး ဆောင်ရွက်လေ့ရှိတယ်။ အလှူဒါနဘက်မှာလည်းပဲ အခြားအခြားတိုင်းပြည်များနှင့်မတူ၊ အညွန့်တွေ့၊ အကွန့်တွေ့ထည့်ထည့်ပြီး ကုသိုလ်ပွားအောင် ရွက်ဆောင်လေ့ရှိတယ်။ အဲဒီ အလေ့အထအတိုင်း ရတနသုတ်ပရိတ်တော်ဟာ အစတုန်းကတော့ “ယာနီ + ဓ ဘူတာနီ”က စတယ်။ မြန်မာပြည်သာသနာခေတ်ရောက်လာတော့ အဋ္ဌကထာမှာလာသည့် ပကိဏ္ဏကဒေသနာအတိုင်း ရတနသုတ္တန်ကို ရွတ်ဆိုခါနီး အရှင်အာနန္ဒာ၏ နှလုံးသွင်းပုံကိုပါ “အမွန်း” ဆိုပြီး ရှေ့ကဂါထာ (၂) ဂါထာတိုင်အောင် ရွတ်ဆိုကြ၊ မွန်းကြရပါတယ်။

ဤရတနသုတ္တန် အမွန်းပါဠိ စုဏ္ဏိယကစပြီး ရတနသုတ္တန်ပြီးဆုံးသည်တိုင်အောင် ရွတ်ပါမယ်။ ဝေသာလီပြည်မှာ အရှင်အာနန္ဒာ့ ရတနသုတ္တန်ကို ရွတ်ဆိုတော်မူစဉ် ဤစုဏ္ဏိယ၊ ဤဂါထာ၊ ဤအက္ခရာတို့ဖြင့် နှလုံးသွင်းပြီး ရွတ်ဆိုတော်မူတာပဲလို့

စိတ်ထဲမှာ အာရုံပြုပြီး နားထောင်ကြပါ။ အဲဒီ ရတနသုတ္တန်ရဲ့ အမွန်းနှင့်တကွ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း သူ့အချိန်ကျလျှင် သိရပါတယ်။ အဲ. . . တိုင်းသားပြည်သူ့ဗိုလ်လူအပေါင်းတို့ အန္တရာယ် ခပ်သိမ်းဘေးခပ်သိမ်းကင်းကွာ၍ ချမ်းသာသူခ မင်္ဂလာဖြစ်ပါစေ ခြင်းအကျိုးငှာ အကာအကွယ်အနေဖြင့် ရတနသုတ် ပရိတ်တွေ ကို နိဒါန်းအမွန်းကစပြီး ဘုန်းကြီးရွတ်ပါမယ်။

(ဤနေရာတွင် ဆရာတော်သည် “ပဏိဓာနတော” မှစ၍ ရတနသုတ္တန်ပါဠိတော်ကို ဆုံးအောင် ရွတ်ဆိုတော်မူပါသည်)

ဝေသာလီပြည်၌ ဖြစ်နေပုံ

အရှင်အနန္ဒာမထေရ်မြတ် လိစ္ဆဝီမင်းသားများ ခြံရံလျက် ရတနသုတ္တန်တော်ကို တစ်ခေါက်ပြီးတစ်ခေါက် ထပ်၍ထပ်၍ တညဉ့်လုံး ရွတ်တော်မူခဲ့တယ်။ အရှင်အနန္ဒာက “ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ” လို့ စတင်ရွတ်လိုက်လျှင်ပင် စောစောက အမှိုက်ပုံးကြား ဝင်းထရံနား ဟိုဟိုဒီဒီ အကြိုအကြား ကပ်နေတဲ့ မြေဘုတ်ဘီလူးများဟာ ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ရွတ်သံကိုကြားတာနဲ့ ပြေးကြတယ်။ တံခါးလေးပေါက် ပြေးကြလို့ မဆံ့တဲ့အဆုံးမှာ တချို့က မြို့တံတိုင်းများကို ချိုးဖောက်ပြီး ထွက်ပြေးကြတယ်။

အရှင်အနန္ဒာရွတ်ဆိုတဲ့ “ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ” ပထမပိုဒ်ဆုံးလျှင်ပဲ ဝေသာလီပြည်က လူမမာတွေဟာ တစ်ခါ ထဲ နေကောင်းချမ်းသာဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ နေထိုင်လို့လဲ ကောင်းကြရော -

“ဪ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ကြွလာတယ်၊ တရားဘဏ္ဍာစိုး=ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဖြစ်တော်မူတဲ့

အရှင်အာနန္ဒာကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ငါတို့ရဲ့ ဝေသာလီတစ်ပြည်လုံးလှည့်လည် ပရိတ်ရွတ်တော်မူသတဲ့၊ ဘုရားရှင်နှင့်တကွ သံဃာတွေကတော့ မြို့လယ်ဗိုလ်တဲခေါ်တဲ့ “မင်းကွန်း” မှာ ကြွရောက်နေပြီတဲ့၊ အရှင်အာနန္ဒာနှင့်တကွ လိစ္ဆဝီမင်းသားတွေ ဝေသာလီပြည်ထဲလှည့်လည် ပရိတ်ရွတ်ပြီးလျှင် ကြွလာလိမ့်မယ်၊ ငါတို့တစ်တွေ ဘုရားရှင်ရှိရာ သွားကြစို့ . . . ဆိုပြီး မြို့အလယ်ခေါင်ဗိုလ်တဲ=မင်းတဲမှာ ဝေသာလီပြည်ကလူတွေ တစ်ခါထဲ စုဝေးမိကြတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာကလည်း လိစ္ဆဝီမင်းသားတို့နှင့် အတူတကွ ဝေသာလီပြည် တံတိုင်းသုံးထပ်အကြား လှည့်လည်ပြီး ရတနသုတ္တန်ရွတ်ပြီးတော့ ဘုရားထံမှောက် ရောက်ကြတယ်။ အားလုံး ပရိသတ်တွေ အဝေးအနီး စုံညီစည်းဝေးမတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဝေသာလီပြည်အလယ်ကနေပြီး ဒီရတနသုတ္တန်ကို ပြန်ပြီး ဟောတော်မူတယ်။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် ဟောတဲ့အခါ “ယာနီ + စဘူတာနီ” က စပြီး ဟောတယ်။ ကိုင်း . . . ဘုန်းကြီးတို့မြန်မာအမွမ်းဖြစ်တဲ့ ပဏိဓာနတောက စပြီး အနက်မြန်မာပြန်ဆိုကြည်ညိုကြရအောင်။

ရတနသုတ္တန်အနက်

ပဏိဓာနတော=ဒီပင်္ကရာ၊ မြတ်စွာဘုရား၊ ထံတော်ပါးဝယ်၊ ဘုရားဖြစ်ရန်၊ ဆုပန်တော်မူခဲ့သည်မှ။ ပဌာယ= အစပြု၍။ တထာဂတဿ=ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ လာခြင်းကောင်းတော်မူ

သော မြတ်စွာဘုရား၏။ ဒသ ပါရမိယော=ဥစ္စာ+သား+မယား၊
ပြည်တိုင်းကားတို့ကို၊ ပယ်ရှားစွန့်လှူ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော
ပါရမိတော်ဆယ်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း . . . ။ ဒသ ဥပပါရမိ
ယော=မျက်စိ+နား+နှာ၊ အင်္ဂါခြေလက်တို့ကို၊ ရက်ရက်ရောရော
စွန့်လှူဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဥပပါရမိဆယ်ပါးတို့လည်း
ကောင်း . . . ။ ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယော=အသက်ကိုပင်၊ မခင်
မမက်၊ ရက်ရက်စွန့်လှူ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ပရမတ္ထပါရမိ
ဆယ်ပါးတို့လည်းကောင်း . . . ။ ဣတိ=ဤသို့။ သမတ္တိသ
ပါရမိယော စ = ဆယ်ပါးသုံးလီ အမျှသုံးဆယ်သော ပါရမိတော်
မြတ်တို့ကိုလည်းကောင်း . . . ။

ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ=ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ၊ ပြည်ရွာ+သား
+မယား၊ ဥစ္စာအားဖြင့် ၊ ငါးပါးသော စွန့်ခြင်းကြီးတို့ကို လည်း
ကောင်း။

လောကတ္ထစရိယံ=သတ္တလောကဓာတ် ၊ သူကျိုးမြတ်စေ
ခြင်းငှာ ၊ ရိုးမတ်စွာကျင့်တော်မူခြင်းလည်းကောင်း . . . ။ ဉာတတ္ထ
စရိယံ=ဆွေတော်မျိုးတော် ၊ သူကျိုးကိုမျှော်ခေါ်၍ ၊ ကျင့်တော်မူ
ခြင်းလည်းကောင်း . . . ။ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ=ကိုယ်ကျိုးစင်စစ် ၊ ဘုရား
ဖြစ်စေခြင်းငှာ ၊ သစ်သစ်အားယူ ၊ ကျင့်တော်မူခြင်းလည်း
ကောင်း။ ဣတိ=ဤသို့။ တိဿော စရိယာယော=သုံးပါးသင့်
လျော် ၊ အကျင့်တော်မြတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ (ဘုရားရဲ့ဂုဏ်
တော်တို့ကို ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် ပါရမီဂုဏ်+မာဂဂုဏ်+
စရိယဂုဏ်=ဤဂုဏ်တို့က အလောင်းတော် ဘဝတုန်းက
ဂုဏ်တွေဖြစ်တယ်။ ယခုဆိုလတ္တံ့ကားဘုရားဖြစ်တဲ့ နောက်
ဆုံးဘဝ ဂုဏ်တော်များဖြစ်တယ်။)

ပစ္ဆိမဘဝေ=ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ၊ ရဟတ်စက်ကြီး ၊ ဖျက်ဆီး
ရုပ်သိမ်း ၊ ချုပ်ငြိမ်းရာခေတ်အဆုံးစွန်သော ကိုယ်တော်၏ အဖြစ်
၌။ ဂဗ္ဘဝေါက္ကန္တိ=ဖန်သားမှန်သား ၊ ရံတားသီဂီ ၊ စေတီတော်တွင်း၊
ရွှေဆင်းတုသွင်းသကဲ့သို့ ၊ သေဌ်နင်း တောင်ညာ ၊ မယ်မာယာ
၏၊ ရတနာပလ္လင် ၊ တိုက်ဝမ်းဝင်၍ ၊ မြန်းရွှင်သန္ဓေ ၊ တည်စံနေ
ခြင်းကိုလည်းကောင်း . . . ။ ဇာတိ=လုမ္ဗိနီဟု၊ ဂုဏ်ဆီသင်း
ကြိုင်၊ အင်ကြင်းမြိုင်၌၊ တစ်မြိုင်စက္ကဝါ၊ ဘဝင်ညာကိ၊ ထောမနာ
ကြီး၊ သြဘာချီးလျက်၊ မီးရှူးသန့်စင်၊ ဖွားမျှော်မြင်ခြင်းကို လည်း
ကောင်း။ အဘိနိက္ခမနံ=သံယောဇဉ်နှင့်၊ မယှဉ်မစပ်၊ အစဉ်ဖြတ်
လျက်၊ မြတ်သောတောထွက်တော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း . . . ။
ပဓာနစရိယံ=တစ်နေ့စာတွက်၊ သစ်တစ်ရွက်နှင့်၊ နှစ်သက်စေပြီး၊
သစ်တစ်သီးမျှ၊ ကြီးလျှင်တစ်ခြမ်း၊ နှမ်းတစ်စေ့+ဆန်၊ တစ်စေ့ရံ
ခါလည်း မတွေ့ရဘဲ၊ နေ့ဆက်ရက်ဆက်၊ ထက်မြက်ဥဿာဟ၊
ဒုက္ကရစရိယာ၊ (၆) ခြောက်နှစ်ကြာပင်၊ ငြိငြင်စွာ ကျင့်တော်မူ
ခြင်းကိုလည်းကောင်း . . . ။ ဗောဓိပလ္လင်=ရတနာပလ္လင်
ဗောဓိပင်။ မာရဝိဇယံ=ဒေဝပုတ္တ၊ စသည်အပြား၊ မာရ်ငါးပါးကို၊
လှံခားမဖက်၊ ဉာဏ်လက်နက်ဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ကုန်စင်၊ ပြီးအောင်
မြင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း . . . ။ သဗ္ဗညုတညာဏပုဋိဝေဓံ=
သစ္စာလေးဝ၊ ဥေယျငါးပါး၊ တရားမူလ၊ ဟူသမျှကို၊ မြူမျှမကျန်၊
ဘူသယံဖြင့်၊ သူမဆန်ဘိ၊ ထိုးသွင်း၍ သိတော်မူခြင်းကို လည်း
ကောင်း . . . ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ=မိဂဒါဝုန်၊ တောရဂိုဌ်၊ ဘုံပထဝီ၊
သုန်သုန်ဟီအောင်၊ ဂုဏ်ဆီပြည့်နှက်၊ ပဉ္စဝဂ်တို့အား၊ ဓမ္မစက်ထူး၊
တရားဦးကို၊ ဖြန့်ဖြူးဟောကြားတော်မူခြင်းကို လည်းကောင်း
. . . ။ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေ=မဂ်+ဖိုလ်ရှစ်တန်၊ နေရဇာန်ဟု၊
ဝေဖန်ပိုင်းခြား၊ ကိုးပါးသောလောကုတ္တရာတရားတို့ကိုလည်း

ကောင်း . . . ။ ဣတိ - ဧဝမာဒိကေ=ဤသို့ အစရှိကုန်သော။
သဗ္ဗေပိ=အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ=ဤ
စရိယ+စာဂီ၊ ပါရမီအဆင့်ဆင့်၊ ရင့်ထက်ရင့်၍၊ ပွင့်ခြင်းသို့
ရောက်တော်မူသော အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရား၏ များစွာသော
ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့ကို။ အာဝဇ္ဇေတွာ - အာဝဇ္ဇေသိ=
ဉာဏ်သမ္ပဇဉ် . ကြံဆင်ခြင်တော်မူလေပြီ . . . ။

ဤ၌ ဆိုလိုရင်းမှာ- အရှင်အာနန္ဒာသည် ရတနာသုတ်
ကို ရွတ်တော့မည်ဆိုလျှင် မရွတ်မီပင် ပထမ ရှေးဦးစွာ ဘုရား
ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြုတယ်။ ဘယ်လို အာရုံပြုသလဲဆိုတော့-

“ငါတို့ရဲ့ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား
သည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ဘုရားဖြစ်ရန် ဆု
တော်ပန်၍ ဗျာဒိတ်ခံတော်မူတဲ့ အချိန်ကစပြီး လေးအသင်္ချေ
ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလကြာအောင် မြောက်မြားလှစွာသော ဘဝါ
ဘဝတို့၌ ဗာဟိရဥစ္စာတို့ကို စွန့်လှူ၍ ရိုးရိုးဖြည့်ကျင့်ရသော
ပါရမီဆယ်ပါးတို့ကိုလဲ ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့တယ်။ ခြေလက် အင်္ဂါ
တို့ကို စွန့်လှူပြီးသကာလ ဥပပါရမီဆယ်ပါးတို့ကိုလည်း ဖြည့်
ကျင့်တော်မူခဲ့တယ်။ အသက်ကိုစွန့်ပြီးသကာလ ပရမတ္ထပါရမီ
ဆယ်ပါးတို့ကိုလည်း ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့တယ်။ ငါတို့ရဲ့ မြတ်စွာ
ဘုရားဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့တဲ့ပါရမီတော်တို့သည် သဘောတူရာ
စုပေါင်း၍ ရေတွက်လျှင် ပါရမီဆယ်ပါး၊ ဥပပါရမီဆယ်ပါး၊
ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါးလို့ အပြားသုံးဆယ်ရှိကုန်စွတကား၊ အပြား
သုံးဆယ်အစဉ် ပါရမီအရှင်ဖြစ်တော်မူပေစွတကား . . . ”

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားကို ပါရမီဂုဏ်တော်နှင့် ဆင်
ခြင်ပြီး တစ်ကြိမ် အာရုံပြုလိုက်တယ် . . . ။

“ငါတို့ရဲ့ အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်ရန် စိတ်ရည်သန်၍ ပြည်ရွာတိုင်း ကားတို့ကို စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ သမီးသားတို့ကို စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဘဝပေါင်းများစွာ ဇနီးကိုလည်း စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဘဝပေါင်းများစွာ စီးပွားဥစ္စာကို စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဘဝပေါင်းများစွာ ကိုယ်ခန္ဓာကို စွန့်လှူတော်မူခဲ့တယ်။ ဤ စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါးတည်းဟူသော အကြောင်းကုံလုံ ပြည့်စုံတော်မူခဲ့တဲ့ အစိန္တေယျသုံးလောကထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားပါတကား”။

ဤကဲ့သို့လည်း မြတ်စွာဘုရားကို စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး ရုဏ်တော်တို့နှင့် ဆင်ခြင်ပြီး တစ်ကြိမ်အာရုံပြုလိုက်တယ်။

“ငါတို့ရဲ့ အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားသည် လောကတ္ထစရိယ=သတ္တလောက၏ အကျိုးငှာကျင့်ခြင်း၊ ဉာတတ္ထစရိယ=ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ အကျိုးငှာကျင့်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ=သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရဖို့ရန် ကျင့်ခြင်းဆိုတဲ့ ဘုရားဖြစ်ရန် အခြေခံစရိယကြီးသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ကျေးဇူးရုဏ်တော်သခင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးပါတကား . . . ”

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားကို စရိယရုဏ်တော် (၃) ပါးနှင့် ဆင်ခြင်ပြီး တစ်ကြိမ်အာရုံပြုလိုက်တယ်။ အဲဒီလို အာရုံပြုပြီးတော့ -

“ငါတို့ရဲ့ မြတ်စွာဘုရားသည် ပါရမီ+စာဂ+စရိယတို့ကို ဖြည့်ကျင့်၍ ဘုရားဖြစ်လောက်အောင် ပါရမီတော်တို့ ရင့်သန်တဲ့ ယခုနောက်ဆုံးဘဝမှာ စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တစ်သောင်းကို ဘုန်လှုပ်စေ၍ မယ်တော်မယာ ဝမ်းကြာတိုက်ဝယ် ဆယ်လသန္ဓေ ကိန်းစံနေတော်မူခဲ့ပါတကား . . . ” ဤကဲ့သို့လဲ မြတ်စွာဘုရားကို စရိယရုဏ်တော်သုံးပါးတို့နှင့် ဆင်ခြင်ပြီး

တစ်ကြိမ်အာရုံပြု လိုက်တယ်။ အဲဒီလို အာရုံပြုပြီးတော့

“ယင်းသို့ ဖွားဖြင်တော်မူပြီး သက်တော် (၁၆) နှစ် ဝယ် စကြာဝတေးမင်း၏ စည်းစိမ်ကဲ့သို့သောစည်းစိမ်ကို ခံစား၍ (၂၉) နှစ်အရွယ်သို့ရောက်သောအခါ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယမာတ်ခံ လှုံ့ဆော်ဖန်ရကား စကြာမင်း၏စည်းစိမ်ကဲ့သို့သော စည်းစိမ်ကို မငဲ့ကွက် ရက်ရက်ကြည်ဖြူ စွန့်တော်မူပြီးသကာလ ကောထွက်တော်မူခဲ့ပါတကား . . . ”။

“အနော်မာသောင်ယံဝယ် ယဋ္ဌိကာရ ဗြဟ္မာလှူဒါန်း ကြာသင်္ကန်းကို ဆင်မြန်းတော်မူပြီး သကာလ ရဟန်းပြုတော်မူခဲ့ပြီတကား . . . ”။ ရဟန်းပြုတော်မူပြီး သကာလ ဥရုဝေလတော အုပ်ဝယ် ဒုက္ကရစရိယာ ခြောက်နှစ်ကြာ ကျင့်တော်မူပြီး မဟာဗောဓိပင် အပရာဇိတပလ္လင်တော်ဝယ် စကြာဝဠာတိုက်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းမှာရှိကြတဲ့ သတ္တဝါတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားသုံးအင်္ဂါ ဆယ့်နှစ်ပါးဆယ်နှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါး တစ်ပါးလျှင် အနိစ္စ , ဒုက္ခ , အနတ္တ လက္ခဏာယာဉ် သုံးချက်စီတင်သဖြင့် ကုဋေပေါင်း သုံးသန်းခြောက်သိန်းသော “မဟာဝဇီရဝိပဿနာဉာဏ်” ကို ကြိုးကုတ်အားထုတ်တော်မူရကား လူသုံးပါးဝယ် ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်တော်မူခဲ့လေပြီတကား. . . ”။

“ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသော သကာလ ဗုဒ္ဓကိစ္စ အစ ကြိုးကုတ် အားထုတ်သောအားဖြင့် မိဂဒါဝုန် ရဂုံသာမော ဘေးမဲ့တောဝယ် ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်တို့အား ဓမ္မစကြာတရား ဒေသနာဉာဏ် စတင်၍ ဖွင့်တော်မူခဲ့ပါတကား . . . ”။

“အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားသည် မင်္ဂလေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်အားဖြင့် ကိုးပါးသော

လောကုတ္တရာတရားရတနာတို့ကို ဂေါစရသေဝန၊ ဘာဝနာ သေဝနအားဖြင့် ချီးမွမ်းကော်ရော် ပူဇော်အပ်ပါပေစွတကား။

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားဂုဏ်ကို ရှေးဦးစွာ အာရုံပြုဆင်ခြင်တော်မူတယ် . . ။

အာဝဇ္ဇေတွ=ဉာဏ်သမ္ပဇဉ် ကြံဆင်ခြင်တော်မူပြီး၍။ ဝေ သာလိယာ=တံတိုင်းသုံးရပ် ထပ်လျက် ထပ်လျက် ပတ်ယှက်ဆူ ဝေ လူနေအိမ်ခြေ မရေတွက်သာ ကျယ်ဝန်းစွာသောကြောင့် ဝေသာလီအမည်ရှိသောပြည်ကြီး၌။ တီသု ပါကာရန္တရေသု=မီး တားရံဆိုင်း၊ ထပ်ထပ်ဝိုင်းသား၊ တံတိုင်းသုံးခုတို့၏အကြားတို့၌။ တိယာမရတ္တိ=ညဉ့်ဦး+သန်းခေါင်၊ သောက်ရောင်ဝိုးဝင်း၊ မိုး အလင်းဟူသော ညဉ့်သုံးယံကာလပတ်လုံး။ ပရိတ္တံ=ဘုရားနှုတ် ဖော် ရတနသုတ်ပရိတ်တော်ကို။ ကရောန္တော=သဒ္ဒါမပျက်၊ အနက်မမှား၊ သနားရှေးရှုဟောရွတ်တော်မူသော။ အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထရောဝိယ=ဗဟုဿုက၊ စသည်ဧတဒဂ်၊ ပွားတက် အစဉ်၊ ငါးချက်တင်သော၊ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကဲ့သို့။ ကာရု ညစိတ္တံ=ဒုက္ခိတသတ္တဝါဝေနေယျာတို့အား ကြင်နာသနားခြင်း နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကို။ ဥပဋ္ဌပေတွာ=ဖြစ်စေ၍။ ဒါက စကား ပြေ စုဏ္ဏိယနဲ့ ရတနာသုတ်အမွှန်း ဖြစ်တယ်။

ကောဠိသတသဟဿေသု=ကုဋေတစ်သိန်းကုန်သော၊ (ဝါ) ထောင်သောင်းသိန်းသန်း၊ ဂဏန်းခြေပေါင်း၊ မရေကောင်း မျှ၊ ကုဋေပေါင်းတစ်သိန်းကုန်သော။ စက္ကဝါဠေသု= ယူဇနာ ပေါင်း၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ အမြင့်ဆောင်သား၊ တောင် စကြဝဠာ၊ ကာရံကျောက်စိုက်၊ ဝန်း၍ဝိုက်သော၊ တိုက်လောက ဓာတ်တို့၌။ ဝသန္တာ=ဘုံအသီးသီး၊ ကြီးကြီးငယ်ငယ်၊ သွယ်သွယ်

၀၀, နေထိုင်ကြကုန်သော။ ဒေဝတာ=အာဏာလွှမ်းမိုး, တန်ခိုး
 ကြီးမြတ်, အနတ်နတ်တို့သည်။ ယဿ=အကြင်ရတနသုတ်, ရွှေ
 နှုတ်မြွက်ဖော်, ပရိတ်တော်၏။ အာဏံ=သိန်းကုဋေကုန်, ဘုံ
 စက္ကဝါ, တုန့်သွက်ခါမျှသော, အာဏာစက်ရိပ်ကို။ ပဋိဂ္ဂဏန္တိ =
 ဝမ်းသာရွှင်မြူး, လွန်ကြည်နူး၍, ဦးဖြင့်ခံယူကြကုန်၏။ ယဉ္စ
 ယံ ဧဝ ပရိတ္တံ=အကြင်ရတနသုတ်, ရွှေနှုတ်မြွက်ဖော်, ပရိတ်
 တော်သည်သာလျှင်။ ဝေသာလိယာ=ဝေသာလီအမည်ရှိသော။
 ပုရေ=ရာဇဌာနီ, ကျူးသီအောင်စည်, မင်းနေပြည်၌။

ရောဂါ + မနုဿ ဒုဗ္ဘိက္ခသမ္ဘူတံ=ရောဂါသောင်းကျန်း,
 ဘီလူးဖမ်းနှင့်, ကုန်းခန်းခေါင်းပါးသော ထမင်းကြောင့်ဖြစ်သော။
 တိဝိဓံ ဘယံ=ကပ်ကြီးသုံးကပ်, မရပ်တည်နိုင်, အပြိုင်တိုက်ရေး,
 သုံးပါးအပြားရှိသောဘေးကို။ ခိပ္ပံ=အလျင်အမြန်။ အန္တရဓာပေ
 သိ=ကွယ်စေပျောက်စေငြိမ်းပစေ၏။ တံပရိတ္တံ=ထိုမဟပူလမျိုး,
 အကျိုးအာနိသံသ, ကြီးမားလှသော, ရတနာသုတ်, ရွှေနှုတ်
 မြွက်ဖော်, ပရိတ်တော်ကို။ ဟေ=သီတင်းသုံးဖက်, သမဂ္ဂပေါင်း,
 သူတော်ကောင်းတို့ . . . ။ မယံ=ငါတို့သည်။ ဘဏာမ=
 သဒ္ဓါမပျက်, အနက်မယိမ်း, ဘေးခပ်သိမ်းတို့, ကင်းငြိမ်းစိမ့်ငှာ,
 ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ကြပါကုန်အံ့။

ဤစကားရပ်စုက ရတနာသုတ်နိဒါန်း ရတနသုတ်အမွှန်း
 အနေနဲ့ မြန်မာပြည်မှ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ဖွဲ့ဆိုအပ်တဲ့ အမွှန်း
 ဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားသခင် စတင်ဟောကြား တရားသား
 အနေနဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ ရွတ်ဆိုကြတာက “ယာနီ+ဓ ဘူတာနီ
 သမာဂတာနီ၊ ဘုမ္မာနီ ဝါ ယာနီ ဝ အန္တလိက္ခေ” အစရှိသည်ဖြင့်
 ဂါထာအနေနဲ့ (၁၈) ဂါထာရှိတယ်။

ကိုင်း . . . ယခု ဝေသာလီပြည်အလယ်ကို လှမ်းပြီး အာရုံပြုလိုက်ကြပါ။ အာရုံပြုလိုရှိလျှင် ဘုရားရှင်ရဲ့ရှေ့မှောက်မှာ ရဟန်းငါးရာ ခြံရံလျက် အရှင်အာနန္ဒာနှင့်တကွ လိစ္ဆဝီမင်းသားတွေ ဘုရားထံမှောက်ရောက်ကြပြီ။ ဝေသာလီပြည် တစ်ပြည်လုံး အန္တရာယ် ကင်းလွတ်ကြ၍ ပရိသတ်အစုံအညီ စည်းဝေးမိပြန်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဒီရတနသုတ္တန်ကို ပြန်ပြီးတော့ ဟောတယ် ။

ယာနီ+ဓ ဘူတာနီ သမာဂတာနီ၊
ဘုမ္မာနီ ဝါ ယာနီ ဝ အန္တလိက္ခေ။
သဗ္ဗေဝ ဘူတာ သုမနာ ဘဝန္တူ။
အထောပိ သက္ကစ္စ သုဏန္တူ ဘာသိတံ။

ဘုမ္မာနီ=ဗိမာန်ဘုံဆောင်, ဂုဏ်ရောင်ကျက်သရေ, ဘုန်းမိုးစွေလျက်, မြေ၌တည်ကုန်သော။ ယာနီဘူတာနီဝါ= အကြင်ဘုမ္မစိုး+ရက္ခစိုး, တန်ခိုးကြီးလတ်, စတုမဟာရာဇ်+တာဝတိံသာနတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အန္တလိက္ခေ=တန်ခိုးဂုဏ်ရောင်, ဘုံဆောင်ကွန့်ဝဲ, ပန်းဆိုင်းဆွဲသကဲ့သို့, လွန်ကဲဣဒ္ဓိပါဒ်, ကောင်းကင်ရပ်၌။ ဌိတာနီ=အာဏာလွှမ်းမိုး, အုပ်စိုးတည်နေကြကုန်သော။ ယာနီဘူတာနီ ဝါ = အကြင်ယာမာအစ, အကနိဌအဆုံး, ပေါင်းရုံးများစွာ, နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း။ ဣဓ=ဤ ပရိတ်တော်မြတ်, ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ကြရာအရပ်သို့။ သမာဂတာနီ=အညီအညာ, စည်းဝေးလာကြကုန်၏။

အားလုံးကို ခြုံပြီးကြည့်လိုက်လျှင် ဝေသာလီပြည်မှာ ရတနသုတ်ကို ရွတ်ဆိုဟောကြားတဲ့အချိန် စည်းဝေးမိကြတဲ့ နတ်တို့ကို (၁) အာကာသဌနတ် (၂) ဘုမ္မဌနတ်လို့ နှစ်မျိုးခွဲလိုက်ပါ။ စတု

မဟာရာဇ်နတ်တွေ၊ တာဝတိံသာနတ်တွေဟာ မြေမှာမနေသော်
 လဲဘဲ မြေကိုမီ၍ တစ်ချို့သစ်ပင်မှာနေကြတယ်။ တာဝတိံသာဆို
 တာကလဲ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်မှာရှိတဲ့ မြေကိုပဲ အမီပြုပြီး မြင်းမိုရ်
 တောင်ထိပ်မှာ ဘုံဗိမာန်တို့၌ နေကြတယ်။ အဲဒီစတုမဟာရာဇ်၊
 တာဝတိံသာနတ်တို့ကို (၂) ဘုမ္မဋ္ဌနတ်လို့ဆိုတာဖြစ်တယ်။
 ယာမာနတ်ပြည်ကအစ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်ရှိကြတဲ့
 နတ်ဗြဟ္မာတွေကို (၁)အာကာသဋ္ဌနတ်လို့ခေါ်တယ်။ ၎င်းတို့လဲ
 ဤရတနသုတ်ပရိတ်တော်ဟောရာအရပ်သို့ ရောက်လာကြတယ်။

သဗ္ဗေဝ=ကြွင်းမဲ့ဥသို့ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။
 တေ ဘူတာ=ထိုဘုမ္မစိုး၊ ရုက္ခစိုး၊ အာကာသစိုး တန်ခိုးကြီးမြတ်
 အနတ်နတ်တို့သည်။ သုမနာ=နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကြ
 ကုန်သည်။ ဘဝန္တု=ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ အထောပိ=ထိုမှ
 တုပါးလည်း။ ဘာသိတံ=ရှင်တော်ဘုရား၊ ဟောကြားမြွက်ဖော်၊
 ပရိတ်တော်ကို ။သက္ကစ္စ=အရိုအသေအလေးအမြတ်ပြု၍။
 သုဏန္တု=အာရုံတပါး၊ စိတ်မသွားစေဘဲ၊ မှတ်သားနာခံစေကုန်
 သတည်း။ . . . ။

စကြဝဠာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းမှာ ရှိနေကြတဲ့နတ်ဗြဟ္မာ
 တွေကြားအောင် “အားလုံးဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိကြပါစေ၊
 မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတဲ့ ဖုရတနသုတ္တန်ကိုနာကြားကြပါစေ”
 လို့ ဆိုလိုက်တဲ့စကား ၂-ခွန်းဟာ အပေါ်ယံ အသံလောက်
 နားထောင်လျှင် အဓိပ္ပါယ်မကျယ်ဘူးဟု ထင်တတ်ကြပါတယ်။

အမှန်မှာ ထိုစကား(၂) ခွန်းဖြင့် (၁) ယောနိသောမနသိ
 ကာရ၊ (၂) ပရတောယောသဆိုတဲ့ (သစ္စာလေးပါးတရားသိတဲ့)
 သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရန် အကြောင်းနှစ်ပါးကို ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်

ထင်ရှားစေပါမည်။

(၁) အားလုံးဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကြပါဆိုသည်မှာ အသင့် နှလုံးသွင်းမှု=ယောနိသောမနသိကာရ ဖြစ်ရှိကြပါဟု ဆိုလိုပါသည်။

(၂) မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်တဲ့ ရတနသုတ္တန်ကို နာကြားကြပါ။ သူတစ်ပါးထံမှ တရားသံကို ကြားနာခြင်း= ပရတောဃောသ အကြောင်းရအောင် ကြိုးစားကြဟု ဆိုလိုပါသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုစကား (၂) ခွန်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း သိမြင်နိုင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရန် အကြောင်းနှစ်ပါးတို့ကို ညွှန်ပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

တဿှာ ဟိ ဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ
မေတ္တံ ကရောထ မာနုသိယာ ပဇာယ
ဒိဝါ စ ရတ္တော စဟရန္တိ ယေ ဗလိံ၊
တဿှာ ဟိ နေ ရက္ခထ အပ္ပမတ္တာ ။ ။

ဘူတာ=တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ကြီးမြတ်ထင်လင်း၊ အို - နတ်မင်းတို့ . . . ။ တဿှာဟိ-တဿှာဧဝ=ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်၊ (ဝါ) တရားနာမည်၊ စိတ်ကရည်လျက်၊ တညီတညွတ်တည်း၊ စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သောကြောင့်ပင်လျှင်။ သဗ္ဗေ=အလုံးစုံကုန်သော။ တုမေ=သင်နတ်မင်းတို့သည်။ ဘာသိတံ=ရှင်တော်ဘုရား၊ ဟောကြားမြွက်ဖော်၊ ပရိတ်တော်ကို။ နိသာမေထ=ရိုသေလေးမြတ်၊ စွဲကပ်အာရုံ၊ မှတ်သားနာခံကြပါကုန်လော့။ မာနုသိယာ=စိတ်စေတနာ၊ သဒ္ဓါမညိုး၊ မြင့်မြတ်သောလူမျိုး၌ဖြစ်သော။

ပဇာယ=တတ်သိလိမ္မာ၊ သတ္တဝါအား။ မေတ္တံ=အေးကြည်လှစွာ၊ ရေမေတ္တာကို။ ကရောထ=ညီညာဝိုင်းအံ့၊ သွန်းဖျန်းကြပါကုန်။

မြတ်စွာဘုရားတိုက်တွန်းတော်မူတယ်။ မေတ္တာပြုလျှင် ပြုသူမှာ မေတ္တာအကျိုး(၁၁)ပါးကိုရတယ်။ မေတ္တာအပြုခံရတဲ့လူတွေမှာလည်း “ဒေဝတာ+နုကမ္မိတော ပေါသော၊ သဒါဘဒြာနိ ပဿတိ”လို့ နတ်တို့က မေတ္တာကရုဏာဖြင့် အစောင့်အရှောက်ခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခါခပ်သိမ်းကောင်းမြတ်တဲ့ ဣဋ္ဌမင်္ဂလာတို့နှင့် တွေ့ရကြံရတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အာဏာခေတ်စကြဝဠာကုဋေတစ်သိန်းမှာရှိတဲ့ နတ်တွေကို “သင်တို့သည် လူတို့အား မေတ္တာထားကြပါ”လို့ တိုက်တွန်းတော်မူတယ်။ “အဘယ်ကြောင့် လူတို့အား နတ်တို့ကမေတ္တာထားရမည်နည်း” မေးဖွယ်ရှိလို့ မြတ်စွာဘုရားက အကြောင်းကို ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဟောတော်မူတယ်.....။

ယေ မနုဿ=စိတ်စေတနာ၊ သဒ္ဓါပြောထူ၊ အကြင်လူတို့သည်။ တုမှေ=သင်နတ်တို့ကို။ ဥဒ္ဓဿ=ရည်ရော်သမှု၊ အာရုံပြု၍။ ဒိဝါ စ=နေ့၌လည်းကောင်း။ ရတ္တာစ=ည၌လည်းကောင်း။ ဗလိ=ဗလိနတ်စာ ပူဇော်သက္ကာရကို။ ယသ္မာ=အကြင်ကြောင့်။ ဟရန္တိ=ပူဇော်တင်မြှောက်ကြကုန်၏။ တသ္မာဟိတသ္မာဇေ=ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ တုမှေ=သင်နတ်သားတို့သည်။ နေ မနုဿေ=ထိုလူတို့ကို။ အပ္ပမတ္တာ=နေ့နေ့ညည၊ မမေ့ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ရက္ခထ=အန္တရာယ်ဘေးဘျမ်း၊ မြှေးမသန်းဘဲ၊ အေးချမ်းစေကြောင်း၊ မေတ္တာလောင်း၍၊ အပေါင်းညီညာ၊ စောင့်ရှောက်ကြပါကုန်လော့...။

လူတွေက နတ်တို့ကို နေ့နေ့ညည အိမ်တိုင်း အိမ်တိုင်း ပူဇော်ပသကြတယ်။ ဘုရားရှိခိုးပြီးတိုင်းလဲပဲ ကိုယ်စောင့်

နတ်ကို အစထားပြီး နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေကို အမျှပေးဝေကြ
တယ်။ တရားနာပြီးတဲ့အခါမှာလဲ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ ကျင်
လည်ကြကုန်သော ဝေနေယျသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား အမျှ
ပေးဝေပါ၏...လို့ ဆိုတာဟာ အသင်စကြဝဠာ ကုဋေ
တစ်သိန်းမှာရှိကြတဲ့ နတ်တွေတွင်သာမက စကြဝဠာ
အနန္တမှာရှိကြတဲ့ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေအား ဤလူ့ပြည်က
လူတွေကအမျှပေးဝေနေကြတာ၊ ပူဇော်သက္ကာရမှု ပြုနေကြ
တာ၊ ဤအချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက “ဒိ ဝါ စ ရတ္တော ပ
ဟရန္တိ ယေ ဗလိ” လို့ ဟောတော်မူတာဖြစ်တယ်။

ထို့ကြောင့် သင်နတ်တို့ကလဲ လူတွေကို နေ့နေ့ညည
မမေ့ကြဘဲ စောင့်ရှောက်ကြလို့ မိန့်ကြားတိုက်တွန်းတော်
မူတာဖြစ်တယ်။ ဒီ ဂါထာ၂-ပုဒ်ဟာ နတ်တွေအစောင့်
အရှောက် ထားတာပဲလို့ သိကြပါ။ သိပြီးနောက်မှ “ယံကိဉ္စိ
ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံဝါ” အစရှိတဲ့ ရတနသုတ်တရားသား
ဂါထာများကို မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူတယ်...လို့
သိကြ မှတ်ကြပါ.....။

ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊

သဂ္ဂေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။

န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊

ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ၊

ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။ ။

ဣဓ ဝါ=ဤလူ့ပြည်၌လည်းကောင်း။ ဟုရံ ဝါ=နဂါး
ပြည်၊ ဂဠုန်ပြည်စသည်၌လည်းကောင်း။ သဂ္ဂေသု ဝါ=
မဟာပုညဝန်၊ ဂုဏ်တံခွန်ကြောင့်၊ ဘုံစွန်ရပ်တည်၊
လျှပ်ခြည်ပျံ့ပျံ့၊ နတ်ပြည်တို့၌လည်းကောင်း။ ယံကိဉ္စိ=
အလုံးစုံသော။

ဝိတ္တိံ=ပီတိအစွမ်း၊

ဆီထိဝွမ်းသို့၊ ရှင်လန်းနှစ်သက်၊ စုံမက်မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေ
 တတ်သော။ ပဏီတံ=ဣဌကန္တ၊ မနာပဖြစ်၍၊ ဌာနအလိုက်၊
 ဖိုးထိုက်ဖိုးတန်၊ တန်ခိုးလှုံသား၊ မျိုးမှန်ဇာတိ၊ လောကီမင်္ဂလာ၊
 ထူးမြတ်စွာသော။ ယံ ရတနံ=အကြင် ရွှေ+ငွေ+ပုလဲ+ပတ္တမြား
 စသောအားဖြင့် များပြားစွာလှ ကာမဘောဂီ သောဘိဏီဖြစ်
 သော လောကီဥစ္စာရတနာသည်။ အတ္ထိံ=ရို၏။ တထာဂတေန=
 အတိသောဘဏ၊ မဏိဇောတရ၊ တြိလောကအန္တဂ္ဂ၊ သယမ္ဘုဖြစ်
 ၍၊ စံတူပမာ၊ မရသာအောင်၊ ရတနာခေါ်ဖို့၊ သမ္ဘာတော် ပျို့လှ
 သော၊ ငါတို့ကျေးဇူးတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားနှင့်။ သမံ=တူမျှ
 သော။ တံ ရတနံ=ထိုရွှေ၊ ငွေစသော လောကီဥစ္စာ ရတနာ
 သည်။ နအတ္ထိံ နော န အတ္ထိဇဝ=မရိုဇကန် မှန်လှသည်သာလျှင်
 တည်း။ ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေါ အယံ ဇဝ ဗုဒ္ဓေါ=ဇာတိ+အာဏာ၊ မဟာ
 ဝိသယ၊ တိဌာနလောကဓာတ်၊ နတ်နှင့်တကွသော လူအပေါင်း
 တို့၊ ညွတ်ပျောင်းအခွလီ၊ တင်ချီရို့ရို့၊ ပဏ္ဏာတော်ကြို့ရသော
 ဤငါတို့ကျေးဇူးရှင်မြတ်စွာဘုရားသည်သာလျှင်။ ပဏီတံ=
 ဝိသိဌတရ၊ အတိဣဌ မောဠီ၊ သောဘိဏီဖြစ်၍၊ လောကီဥစ္စာ
 ရတနာတို့ထက်၊ သာလွန်မြင့်မြတ်သော။ ရတနံ=ပစ္စုပ္ပန်နှင့်
 သံသရာကောင်းကျိုး၊ တိုးထက်တိုးအောင်၊ မြတ်နိုးဖွယ်ရာ၊ ကိုး
 ကွယ်ရာသော၊ မင်္ဂလာအကြီးအစစ်၊ လောကုတ္တရာရတနာ
 တော်ကြီးဖြစ်ပါပေ၏။ ဧတေန သစ္စေန=ဤသို့ မဖောက်မပြန်
 အမှန်ကိုသာဆိုရသော ဝစီမင်္ဂလာသစ္စာစကားကြောင့်။ ပါဏီ
 နံ= တိုင်းသားပြည်သူ၊ ဗိုလ်လူအပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိံ =
 ဘေးရန်ဟူ၍၊ မြူမငွေ့ဘဲ၊ ပြကတေ့ ကျန်းကျန်းမာမာ ချမ်းချမ်း
 သာသာ လောကီလောကုတ္တရာ မင်္ဂလာအစီအပွားသည်။

ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း . . ။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီပြည် သတ္တဝါတွေ အတွက် “ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ” ပထမဂါထာဖြင့် ဘုရားရတနာဖြင့် သစ္စာဆိုပြီးဆုတောင်းတော်မူတယ်။ ယနေ့ဆိုတော့ “ပါဏီနံ= ငါတို့၏ တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအများအတွက်။ သုဝတ္ထိ= ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း . . . ” လို့ ဤကဲ့သို့ အနက်ပေးရမည် ဖြစ်ပါတယ်။ ဤသို့ဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ပထမဂါထာဖြင့် ဘုရားဖြင့် သစ္စာတိုင်တည်ပြီး ဆုတောင်းတယ်။

ဒုတိယ ဂါထာဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရား (ပ)

တတိယဂါထာဖြင့် အရဟတ္တမဂ်သမာဓိတရား (ပ)

စတုတ္ထဂါထာဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ပါး (ပ)

ပဉ္စမဂါထာဖြင့် ရဟန္တာအရှင်သူမြတ် (ပ)

ဆဌ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမ၊ နဝမ ဂါထာတို့ဖြင့် သောတာပန် အရှင်သူမြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ဖော်ကြားသစ္စာထား၍ ဆုတောင်းတယ်။

ဒဿမ၊ ဧကာဒသမဂါထာတို့ဖြင့် ဘုရားရတနာ (ပ)

ဒွါဒသမ ဒီဏံ ပုရာဏံဂါထာဖြင့် အနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည့် ရဟန္တာဖြင့် သစ္စာတိုင်တည်ပြီး ဆုတောင်းတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ရတနသုတ္တန်ကို “ဒီဏံ ပုရာဏံ” ဂါထာတိုင်အောင် ဟောပြီးတဲ့နောက် သိကြားမင်းကလည်း အဲဒီတရားပွဲမှာ -

ယာနီ+မ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊
 ဘုမ္မာနိ ဝါ ယာနိ ဝ အန္တလိက္ခေ။
 တထာဂတံ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ၊
 ဗုဒ္ဓံ နမဿာမ သုဝဏ္ဏိ ဟောတု။ ။

ယာနီ+မ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊ (ပ)
 ဓမ္မံ နမဿာမ သုဝဏ္ဏိ ဟောတု။ ။

ယာနီ+မဘူတာနိ သမာဂတာနိ၊ (ပ)
 သံဃံ နမဿာမ သုဝဏ္ဏိ ဟောတု ။ ။

နောက်ဆုံး (၃) ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုတယ်။ (ကျန်တဲ့ ဂါထာတို့ရဲ့ အနက်ကို မြင်းခြံမြို့၊ ကိုးဆောင်ဆရာတော်၏ ပရိတ်ကြီးအနက်ကိုကြည့်ရှုကြပါ။) ယခုနောက်ဆုံး သိကြားမင်းရွတ်တဲ့ (၃) ဂါထာတို့၏ အနက်ကို ပေယျာလမုခဖြင့် ဖော်ပြပါမည်။

ဣဓ=ဤပရိတ်တော်မြတ် ရွတ်ဖတ်ရာ အရပ်ဌာနသို့။ သမာဂတာနိ=စည်းဝေးရောက် လာကြကုန်သော။ ဘုမ္မာန=မြေ၌တည်ကုန်သော။ ယာနိ ဘူတာနိ ဝါ=အကြင် ဘုမ္မစိုး၊ ရုက္ခစိုး၊ တန်ခိုးကြီးမြတ်၊ စတုမဟာရာဇ်+တာဝတိံ သာနတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ အန္တလိက္ခေ=ကောင်းကင်၌။ ဌိတာနိ=တည်ကုန်သော။ ယာနိ ဘူတာနိ ဝါ=အကြင်ယာမာအစ၊ အကနိဌအဆုံး၊ ပေါင်းရုံးများစွာ၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ=ရှိကုန်၏။ တေ မယံ=ထိုသို့ ညီညာ၊ ရောက်လာသမျှ၊ ဂါရဝညွတ်ပျောင်း၊ အကျွန်ုပ်တို့ နတ်အပေါင်းသည်။ တထာဂတံ = ရှေးဘုရားတို့အတူ လာခြင်းကောင်းတော်မူသော။ ဒေဝမနုဿပူဇိတံ=ဗြဟ္မာနတ်လူ၊ သုံးဘုံသူတို့၊ ကြည်ဖြူကော်ရော်၊ ပူဇော်အပ်သော။ ဗုဒ္ဓံ = သစ္စာလေးပါး၊ မြတ်တရားကို၊

ပိုင်းခြားကုန်စင်၊ ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်ပြီး၍၊ အကြင်နတ်လူ၊ သုံးဘုံသူတို့အားလည်း၊ နယူပဒေ၊ မူသေပေးအပ်၊ သိစေတော်မူ တတ်သော၊ နှစ်ရပ်ထုတ်ပြ၊ ပုဒ်စနကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓနာမံ၊ ရွှေဘွဲ့၊ တော်ခံသည့်၊ သယမ္ဘူထွတ်ထား၊ အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရားကို။ နမဿာမ=ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါကုန်၏။

(၂) ဂါထာ၌- “တထာဂတံ=ထိုနည်းဖြင့် သိအပ်သော။ ဓမ္မံ=မဂ်လေးဝ ဖိုလ်လေးတန်၊ နိဗ္ဗာန် +ပရိယတ်၊ တရားတော် မြတ်ကို။” (ဤမျှသာထူးသည်)။

(၃) ဂါထာ၌-တထာဂတံ=ထိုသို့သော အခြင်းအရာအား ဖြင့် ဖြစ်သော။ သံဃံ=နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင်၊ ကျင့်ဆောင်ကြိုး ကုတ်၊ အားထုတ်တော်မူတဲ့ သံဃာရတနာကို” (ဤမျှသာထူး သည် အကြွင်းတူ၏)

ဧတေန သစ္စေန=ဤမင်္ဂလာ၊ သစ္စာစကားကြောင့်။ ပါဏီနံ=တိုင်းသားပြည်သူ၊ ဗိုလ်လူအပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ= ဘေရန်ဟူ၍၊ မြူငွေမသန်း၊ ကျန်းမာချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု=ဖြစ်ပါစေသတည်း။ . . . လို့ သိကြားမင်းကလည်း ရတနသုတ္တန်ရဲ့ အကွပ်အအုပ်နိဂုံးအနေနဲ့ မြတ်စွာဘုရား ဟော ကြားတဲ့အဆုံးမှာ သုံးဂါထာ ဆက်ရွတ်တယ်။

ရတနသုတ္တန်လည်း ရပ်လိုက်ကရော ရှစ်သောင်းလေး ထောင်သော သတ္တဝါတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင်ပြီး တစ်ချို့ သောတာပန်၊ တစ်ချို့ သကဒါဂါမ်စသည် ဖြစ်ကြတယ်။

သိကြားမင်းလည်း သုံးဂါထာ ရွတ်ဆိုပြီး မြတ်စွာဘုရား ကို လက်ယာရစ်လှည့်လည်ရှိခိုးပြီးသကာလ နတ်ပရိသတ်နှင့် တကွ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည်ကား ဒုတိယနေ့၌လည်း ရတနသုတ္တန် ကိုပင် ဟော်တော်မူတယ်။ တစ်ဖန် သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်ပင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြတယ်။

ဤနည်းတူ ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်သည့်တိုင်အောင် ဟောကြားတော်မူသဖြင့် နေ့စဉ်ပင်လျှင် သတ္တဝါပေါင်း ရှစ် သောင်းလေးထောင်စီ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြတယ်။

ခုနစ်ရက်က နောက်မှာ ပကိဏ္ဍကဓမ္မကထာဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရား ခုနစ်ရက်ဆက်ကာ သီတင်းသုံးနေတော်မူလို့ ဝေသာလီ ပြည်အလုံး ဘေးရန်အန္တရာယ်ကင်း၍ ကျွတ်တမ်း ဝင်ကြတဲ့ပွဲ ကြီး ဆင်နွှဲပြီး လိစ္ဆဝီမင်းတို့အား “ငါဘုရားတို့ ပြန်ကြတော့မည်” ဟု မိန့်ကြားတဲ့အခါ လိစ္ဆဝီမင်းတို့က အလာတုန်းကထက် နှစ်ဆ တက်ကာ ဘုရားအားထီးဖြူ (၈)လက်၊ ရဟန်းတစ်ပါးလျှင် ထီးဖြူ (၄)လက်စီ ပူဇော်ကြလျက် မြတ်စွာဘုရားကို သုံးရက်တို့ဖြင့် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းအရောက် ခမ်းနားစွာ မဟာဒါနကြီးပြုလျက် ပင့် ဆောင်ကြတယ်။ ။

ရေနတ်နဂါးတို့ ပူဇော်ကြခြင်း

ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းသို့ ရောက်သောအခါ ရေနတ်နဂါးတို့က-

မနုဿာ တထာဂတဿ သက္ကာရံ ကရောန္တိ၊
မယံ ကိံ န ကရိဿာမ။

လူအများ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်အား ပူဇော်မှုကို ပြုကြ ပါလျက် ငါတို့က အဘယ်ကြောင့် မပြုဘဲရှိကုန်အံ့နည်း။ ပြု ကြမည်သာ။ . . ။

ဤကဲ့သို့ တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြပြီး ရွှေလှေ၊ ငွေလှေ၊ ပတ္တမြားလှေတို့ကို ဖန်ဆင်း၊ ထိုအပေါ်၌ ရွှေပလ္လင်၊ ငွေပလ္လင်၊ ပတ္တမြားပလ္လင်တို့ကို ခင်းထားပြီး ဂင်္ဂါမြစ်တစ်ပြင်လုံး ကြာမျိုးငါးပါးဖြင့် ဖုံးအုပ်ကြလျက်-

“ အမှောက် အနုဂ္ဂဟံ ကရောထ-တပည့်တော်တို့အား ချီးမြှောက်မှု ပြုတော်မူကြပါဘုရား... ”

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း နဂါးတို့၏ လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံတော်မူပြီး ရတနာလှေပေါ်သို့ တက်ရောက်၍ ရတနာပလ္လင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသောအခါ ရဟန်းတော်ငါးရာတို့လည်း ရတနာလှေငါးရာတို့အပေါ်တက်စီး၍ ရတနာပလ္လင် အသီးသီး၌ သီတင်းသုံး လိုက်ပါတော်မူကြတယ်။

နဂါးမင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို ရဟန်းသံဃာနှင့် တကွ နဂါးဘုံသို့ ပို့သွင်းပင့်ဆောင်ကြသဖြင့် သံဃာတော် ငါးရာနှင့်အတူတကွ မြတ်စွာဘုရား တစ်ညဉ့်ပတ်လုံး နဂါးပြည်မှာ အပူဇော်ခံတော်မူရတယ်။ နဂါးပြည်မှာ မြတ်စွာဘုရား တစ်ညဉ့်ပတ်လုံး နဂါးပရိသတ်အား တရားဟောတော်မူတယ်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်အခါ နတ်နဂါးတို့က နတ်၌ဖြစ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရားလဲ အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် နဂါးပြည်မှ ထွက်ကြွတော်မူခဲ့တယ်။

ဘုမ္မစိုးနတ်အစ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာအဆုံး
တညိတညွတ် ပူဇော်ကြခြင်း

မြတ်စွာဘုရားကို ရေနတ်နဂါးတို့ ပြန်ပို့ပြီးကြတဲ့အခါ
ဘုမ္မစိုးနတ်များကလည်း

မနုဿာ စ နာဂါစ တထာဂတဿ သက္ကာရံ
ကရောန္တိ၊ မယံ ကိံ န ကရိဿာမ။

လူတွေရော နတ်နဂါးတွေကပါ မြတ်စွာဘုရားအား ပူဇော်
မှုကိုပြုကြပါလျက် ငါတို့က အဘယ်ကြောင့် မပြုပဲ ရှိကုန်အံ့
နည်း။ ပြုကြမည်သား . . ။

ဤကဲ့သို့ တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြပြီး တောအုပ်၊ သစ်ပင်၊
တောင်စသည်တို့၌ နတ်ပန်းတွေ၊ နတ်ထီးတွေ စိုက်ထူပူဇော်ကြ
တယ်။ ဤနည်းအတူ အာကာသစိုးနတ်တွေက နတ်ပန်း၊ နတ်
ထီးတွေ၊ ဗြဟ္မာတို့ကလဲ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ဗြဟ္မာ့
ထီးတွေ အသီးသီး မိုးအုပ်ပြီး လိုက်ကြတယ်။ ကြည့်လိုက်လျှင်
အကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ထီးဖြူတွေ အဆင့်ဆင့် မိုးကာ
ပူဇော်တာကို တွေ့ရတယ်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကလည်း လိစ္ဆဝီမင်းတို့၏ အပူဇော်
ထက် နှစ်ဆတိုးပြီးပူဇော်တယ်။ ရှေးဆိုအပ်ပြီးနည်းအတိုင်း
လမ်းခရီး၌ (၅) ရက်ကြာ ပူဇာသက္ကာရအမှုပြုပြီးလျှင် ဘုရား
အမှူးရှိသော သံဃာကို ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်အရောက် ပို့
ဆောင်ပြီး နန်းတော်သို့ ပြန်သွားတယ်။

သင်္ခဏာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ ရောက်သောအခါ နေမွန်းလွဲ
ချိန် ရဟန်းတော်များ ညီမှုရာတန်ဆောင်းဝန်း “ဓမ္မသာလာ”၌
တရားမဟောမီအကြား ဤဆိုလတ္တံ့သောစကားကို အချင်း
ချင်းပြောကြားကြတယ်။

အဟော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာနုဘာဝေါ၊ ယံ
ဥဒ္ဓိဿ ဂင်္ဂိယ ဩရတော စ ပါရတော စ အဋ္ဌ
ယောဇနော ဘူမိဘာဂေါ နိန္ဒဉ္စ ထလဉ္စ သမံ ကတွာ
ဝါလုကာယ ဩကိရိတွာ ပုပ္ဖေဟိ သဉ္စန္ဓော၊ ယောဇ
နပ္ပမာဏံ ဂင်္ဂိယ ဥဒကံ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ
သဉ္စန္ဓံ၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနံ၊ တာဝ ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ
ဥဿိတာနိ။

အာဝုသော=ငါ့ရှင်ဘုရား ရဟန်းများတို့ . . . ။ ဗုဒ္ဓဿ
ဘဂဝတော=ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော
မြတ်စွာဘုရား၏။ အာနုဘာဝေါ=တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်
ကား။ အဟော=ချီးမွမ်းဖွယ်ပါပေ။ ယံ=အကြင်မြတ်စွာဘုရား
ကို။ ဥဒ္ဓိဿ=ရည်ရွယ်၍။ ဂင်္ဂိယ=ဂင်္ဂါမြစ်၏။ ဩရတော စ=
ဤဘက်က (ငါးယူဇနာ)။ ပါရတော စ= (ဝေသာလီပြည်ဘက်
က) သုံးယူဇနာ။ အဋ္ဌယောဇနော ဘူမိဘာဂေါ= ရှစ်ယူဇနာ
ရှိသော မြေအဖို့ကို။ နိန္ဒဉ္စ=နိမ့်ဝှမ်းရာကိုလည်းကောင်း၊ ထလဉ္စ=
မြင့်မောက်ရာကိုလည်းကောင်း၊ သမံ=ညီညွတ်အောင်။ ကတွာ
ကရောန္တိ=ပြုကြကုန်၏။ ကတွာ=ပြုကြပြီးလျှင်။ ဝါဠုကာယ=
သဲဖြင့်။ ဩကိရိတွာ=ကြဲဖျန်းပြီး။ ပုပ္ဖေဟိ=လှပန်း နတ်ပန်း

တို့ဖြင့်။ သဉ္စန္ဒာ=ဖုန်းလွမ်းအပ်ပေ၏။ ဂင်္ဂါယ=ဂင်္ဂါမြစ်၌။
 ယောဇနပ္ပမာဏံ=တစ်ယူဇနာအတိုင်း အရှည်ရှိသော။ ဥဒကံ=
 ရေအပြင်လဲပဲ။ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ=အထူးထူးအဆန်း
 ဆန်း အဆင်းရှိတဲ့ ကြာပန်းတို့ဖြင့်။ သဉ္စန္ဒံ=ဖုန်းလွမ်းအပ်ပေ၏။
 ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနံ တာဝ=အကနိဋ္ဌဆိုတဲ့ ဘဝဂ်တိုင်အောင်။
 ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ=သာမန်ထီး၊ ထီးထက်ထီး အဆင့်ဆင့်တို့ကို။
 ဥဿိတာနိ=စိုက်ထူပူဇော် အပ်ကုန်စွတကား။ . . . လို့- ရဟန်း
 တော်များချီးမွမ်းစကား ပြောကြားဆဲအခိုက်မှာ မြတ်စွာဘုရား
 ကိုယ်တော်မြတ် သင့်လျောက်ပတ်သောတန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ဖြင့် ဂန္ဓ
 ကုဋိကျောင်းတော်မှ ရဟန်းတော်များစည်းဝေးရာ ဓမ္မသဘာ=
 တရားမဏ္ဍပ်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာပြီး-

ကောယ နု+တ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ
 သန္တိသိန္ဒာ။

ချစ်သားတို့။ . . ၊ ယခု ငါဘုရားကြွလာတဲ့အခါ ဘယ်စ
 ကားဖြင့် ညီမူစည်းဝေးနေကြသနည်းဟု။ . . မေးမြန်းတော်မူတဲ့
 အခါ ရဟန်းတော်တို့ကလည်း ဆိုခဲ့ပြီးသောအကြောင်း ဥဿုံ
 အလုံးစုံကို ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်
 က-

န ဘိက္ခဝေ အယံ ပူဇာဝိသေသော မယံ ဗုဒ္ဓါ
 နုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော၊ န နာဂ + ဒေဝဗြဟ္မာနုဘာဝေန၊
 အပိစိ ခေါ ပုဗ္ဗေ အပ္ပမတ္တကပရိစ္စာဂါနု ဘာဝေန
 နိဗ္ဗတ္တော။

ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတော်များ အို- ချစ်သားတို့. . . ။ အယံ
ပူဇာဝိသေသော=ချစ်သားတို့နှုတ်ဖျားမှာ တစ်ဖွားဖွား ချီးမွမ်းနေ
ရတဲ့ ဤပူဇော်အထူးသည်။ မယံ=ငါဘုရား၏။ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန=
ဘုရားတေဇော်အာနုဘော်ကြောင့်။ န နိဗ္ဗတ္တော= ဖြစ်သည် မ
ဟုတ်ပေ။ နာဂ+ဒေဝ+ဗြဟ္မာနုဘာဝေန=နတ်နဂါးတို့ အာနု
ဘော်, နတ်ဗြဟ္မာတို့အာနုဘော်ကြောင့်။ န နိဗ္ဗတ္တော=ဖြစ်သည်မ
ဟုတ်။ အပိစခေါ=စင်စစ်သော်ကား။ ပုဗ္ဗေ = ရှေးအခါတုန်းက။
အပ္ပမတ္တက ပရိစ္စာဂါနုဘာဝေန=အနည်းငယ်မျှ မပြောပ
လောက်တဲ့ ဒေယျဓမ္မဝတ္ထုကလေးကို စေတီတော်အား တင်လှူ
ကော်ရော် ပူဇော်ခဲ့ခြင်းတည်းဟူသော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ
ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တော=သင်ချစ်သားတို့ ချီးမွမ်းအပ်တဲ့ ယခုပူဇော်
ဖွယ်+အံ့ဩဖွယ် အထူးထူးတို့ ဖြစ်ပေါ်၍လာပေ၏. . . ။

ဤကဲ့သို့ အရိပ်အမြွက်လောက် ဟောလိုက်လျှင်ပင်
ရဟန်းတော်တို့က-

န မယံ ဘန္တေ တံ အပ္ပမတ္တကံ ပရိစ္စာဂံ ဇာနာမ၊
သာဓု နော ဘဂဝါ တထာ ကထေတု ယထာ မယံ
တံ ဇာနေယျာမ။

ဘန္တေ=ရှင် ပင် မြတ် ဘုရား. . . ။ မယံ=တပည့်
တော်တို့သည်။ တံ အပ္ပမတ္တကံ ပရိစ္စာဂံ=ယခုရှင်တော်
မိန့်ကြားတဲ့ ထိုအနည်းငယ်မျှ စွန့်ကြဲခဲ့သော ကောင်းမှု
ကုသိုလ်ကံကို ။ နဇာနာမ=မသိကြပါ။ သာဓု အာယာဇာမ=
တောင်းပန်ကြကုန်၏။ ယထာ=အကြင်အခြင်းဖြင့် (ဟော
တော်မူရှိသော်)။ မယံ=တပည့်တော်တို့သည်။ တံ=ထို
ရှင်တော်ဘုရား ရှေးအခါကစွန့်ကြဲတော်မူခဲ့တဲ့ အနည်းငယ်

သော အလှူဒါနကို။ ဇာနေယျာမ=သိနိုင်ကုန်ရာ၏။ တထာ=
ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ နော=တပည့်တော်တို့အား။
ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကထေတု=အကျယ်အားဖြင့်
ဟောကြားတော်မူပါဘုရား . . . လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ -
မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်းအကျယ်
ဟောကြားတော်မူတယ်။

ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ တက္ကသီလာယံ သင်္ခါ နာမ
ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ၊ တဿ ပုတ္တော သုသီမော နာမ
မာဏဝေါ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကော ဝယေန။

ဘိက္ခဝေ=ပရိသတ်လေးပါး အို ချစ်သား၊ ချစ်သမီးတို့။
ဘူတပုဗ္ဗံ=ရှေး၌ဖြစ်ဖူး အကြောင်းထူးကား။ တက္ကသီလာယံ=
တက္ကသိုလ်ပြည် အရပ်၌။ သင်္ခါနာမ=သင်္ခါအမည်ရှိသော။
ဗြာဟ္မဏော=ဗြဟ္မဏနွယ်ဝင် သူတော်စင်တစ်ယောက်သည်။
အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ။ တဿ ပုတ္တော=ထိုသင်္ခါပုဏ္ဏား၏ သား
ကား။ ဝယေန=အရွယ်အားဖြင့်။ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကော=
တစ်ဆယ့် ခြောက်နှစ်သားဟူ၍ ညွှန်ပြရသော။ သုသီမော နာမ
မာဏဝေါ=သုသီမအမည်ရှိလူလင်သည်။ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့ပြီ။

ချစ်သားချစ်သမီးတို့ . . . ၊ အတိတ်ကိုလှမ်းမျှော်ပြီး ကြည့်
ကြစမ်း။ တစ်ချိန်က တက္ကသိုလ်ပြည်မှာ အကျင့်ဖြူစင် သင်္ခါ
အမည်ရှိတဲ့ ဗြဟ္မဏနွယ်ဝင် သူတော်စင်ကြီး တစ်ယောက်ရှိခဲ့
တယ်။ အဲဒီသင်္ခါဆိုတဲ့ ဗြဟ္မဏနွယ်ဝင်သူတော်စင်ကြီးမှာ
“သုသီမ” လို့ခေါ်တဲ့ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် တင်တယ်လှပ
အလုံးအရပ် နှင့်ပြည်စုံတဲ့ သားလိမ္မာတစ်ယောက်ရှိခဲ့တယ်။

တစ်နေ့သောအခါ သုဿိမသားလိမ္မာ လုလင်ကလေး
ဟာ ခမည်းတော်ထံ သွားရောက်ရှိခဲ့ပြီး အပြစ်လွတ်ရာအရပ်က
ရပ်တည်လာတယ်။ ထိုအခါ သားလိမ္မာကို ခမည်းတော်
သင်္ခပုဏ္ဏားကြီးက-

ကိံ တာတ သုဿိမ။

ချစ်သားသုဿိမ. . . ၊ ဘယ်လိုအကြောင်းလဲလို့ မေးတဲ့
အခါ-

သုဿိမ သားလိမ္မာကလေးက-

ဣစ္ဆမ+ဟံ တာတ ဗာရာဏသီ ဂန္ဓာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟေ
တုံ = ခမည်းတော်. . . ၊ အကျွန်ုပ် ဗာရာဏသီပြည်သို့ သွားပြီး
အတတ်ပညာသင်လိုပါတယ်လို့ ပြန်ကြားပြောဆိုတဲ့အခါ ခမည်း
တော်သင်္ခပုဏ္ဏားကြီးက-

တေန ဟိ တာတ သုဿိမ အသုကော နာမ ဗြာဟ္မ
ဏော မမ သဟာယကော၊ တဿ သန္တိကံ ဂန္ဓာ ဥဂ္ဂဏှာ
ဟိ။

တာတ သုဿိမ= ချစ်သားသုဿိမ. . . ။ တေန ဟိ=သို့တ
ပြီးကား(ဝါ)ဒါဖြင့်လျှင်။ အသုကောနာမ = ဤအမည်ရှိသော။
မမ သဟာယကော ဗြာဟ္မဏော=ငါ၏သူငယ်ချင်း ပုဏ္ဏိတ်
ပုဏ္ဏားသည်။ အတ္ထံ=ရှိ၏။ တဿ သန္တိကံ ဂန္ဓာ = သူထံသွား
ပြီး။ ဥဂ္ဂဏှာဟိ= အတတ်ကိုသင်ယူလော့ ။

ဤကဲ့သို့ပြောပြီး အသပြာတစ်ထောင်ကို ပညာသင်
စရိတ်အနေဖြင့် ပေးအပ်လိုက်သည်။

ဤသင်္ခဇာတ်၌ ထူးခြားချက်ကား အခြားဇာတ်တို့၌ များသောအားဖြင့် ဒိသာပါမောက္ခဆရာသည် တဏှာသိုလ်ပြည် ၌ အဖြစ်အနေများသော်လည်း ဤသင်္ခဇာတ်၌ကား ဒိသာပါမောက္ခဆရာသည် ဗာရာဏသီပြည်၌ ဖြစ်ရှိနေသည်။ ထူးခြားချက်တည်း။

ဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီးထံ၌ ပညာသင်ကြားကြရာမှာ (၁)ပညာသင်စရိတ် အသပြာတစ်ထောင်မတတ်နိုင်၍ ဆရာကြီးအိမ်၌ ဝေယျာဝစ္စအမှုကြီးငယ်တို့ကို ဆောင်ရွက်ပြီး အခွင့်ရအားလပ်သောအချိန်၌ ဗေဒင်ပညာသင်ကြားရသော “ဓမ္မန္တေဝါသိက = ဆရာဝတ်အကျင့်ကိုကျင့်၍ တပည့်ခံသော တပည့်”

(၂)ပညာသင်စရိတ်အသပြာတစ်ထောင် ဆရာကြီးအား ပေး၍ ဝေယျာဝစ္စကိုလုံးဝ မလုပ်ရဘဲ အချိန်ပြည့်ဗေဒင် ပညာသင်ကြားရသော “ဓနန္တေဝါသိက = တပည့် ပညာသင်စရိတ်ပေး၍ တပည့်ခံသောတပည့်”ဟူ၍ တပည့်(၂)မျိုး ရှိသည်ကိုလည်း အထူးမှတ်သားရာ၏။

သုသီမလူလင် ဗေဒင်ပညာ သင်ကြားခြင်း

သုသီမလူလင်သည် ခမည်းတော်ပေးသည့် အသပြာတစ်ထောင်ကိုယူပြီးလျှင် မိဘနှစ်ပါးကိုရှိခိုး၍ ခရီးစဉ်အတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်သို့ အရောက်သွားပြီး ခမည်းတော်ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဗြဟ္မဏပဏ္ဍိတ် ဒိသာပါမောက္ခဆရာထံ ရောက်လတ်လျှင်

ရိုသေစွာရှိခိုး၍ “မိမိသည် တက္ကသိုလ်ပြည်နေ သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး၏ သား သုဿိမလုလင်ဖြစ်ကြောင်းပြောကြားတယ်။”

ထိုအခါ ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးကလဲ- “မမ သဟာယ ကဿ ပုတ္တော = ငါ့သုငယ်ချင်း သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး၏ သားပါ တကားဟု ဆင်ခြင်၊ သုဿိမလုလင်ကို လက်ခံပြီး ဧည့်ဝတ် ကျေပွန်အောင် ပြုစုတယ်။ သုဿိမလုလင်သည် ခရီးအပန်းအနွမ်းကို ဖြေဖျောက်ပြီး အသပြာထောင်ထုပ်ကို ဆရာကြီး၏ ခြေရင်း၌ချထားပြီး ပညာသင်ပေးရန် အခွင့်တောင်းသောအခါ ဆရာကြီးကလည်း အခွင့်ပြု၍ ဗေဒင်ပညာကို သင်ကြားပို့ချပေးတယ်။

သုဿိမလုလင်ကလဲ-

(၁) များများလည်း သင်အံ၊

(၂) မြန်မြန်လည်း ရအောင်ကျက်၊

(၃) ရွှေခွက်၌ ဆီထည့်သကဲ့သို့ မပျောက်ပျက်အောင် နုတ်ရဆောင်၊

ဤအင်္ဂါသုံးရပ်နှင့်ညီအောင် ကြိုးစားအားထုတ်သဖြင့် သူတပါးတို့ (၁၂) နှစ်ကြာသင်ယူရသော ဗေဒင်အတတ်ကို နှစ်လ+သုံးလထဲနှင့် အပြီးအဆုံးသို့ ရောက် စေခဲ့တယ် ။ တတ်မြောက်ခဲ့တယ်။ သူသည် ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကို ရွတ်အံ သရဇ္ဈာယ် လတ်သော် အစနှင့်အလယ်ကိုသာတွေ့ရ၍ အဆုံးကိုမတွေ့ မြင်ဘဲ ရှိတယ်။ ထိုအခါ ဆရာကြီးထံသွား၍ ဆရာတပည့်ဆွေးနွေးကြသည်မှာ-

တပည့် - “ဣမဿ သိပ္ပဿ အာဒိမဇ္ဈမေဝ ပဿာမိ

၊နော ပရိယောသာနံ။

ဆရာကြီး... ၊အကျွန်ုပ် ဗေဒင်ကိုရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်
ကြည့်တဲ့အခါ ဤဗေဒင်အတတ်ရဲ့ အစ+အလယ်ကိုသာတွေ့
မြင်ရပြီး အဆုံးကိုမူ မတွေ့မြင်ရပါတကား ဆရာကြီး... ။

ဆရာကြီး-“အဟမ္မိ တာတ ဧဝမေဝ။

ချစ်သားတပည့်... ၊ငါ ဆရာကြီးလဲ သင်ချစ်သားမြင်တဲ့
အတိုင်းမြင်တာပဲ”။

တပည့် - “အထ ကော အာစရိယ ဣမဿ သိပ္ပဿ
ပရိယောသာနံ ဇာနာတိ။

ဒီလိုဆိုလျှင် အဘယ်သူသည် ဤဗေဒင်အတတ်ရဲ့
အဆုံးကိုသိမြင်ပါသနည်း ဆရာကြီး... ”

ဆရာကြီး - “ဣသိပတေန တာတ ဣသယော
အတ္တိ၊ တေ ဇာနေယျံ။

ချစ်သားတပည့်... ၊မိဂဒါဝုန်တောမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
အရှင်မြတ်တွေရှိကြတယ်၊ သူတို့တော့ သိကောင်းသိပါလိမ့်မယ်
ချစ်သား... ။”

တပည့် - “တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆာမိ အာစရိယ။
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တွေကို ချဉ်းကပ်ပြီးမေးလိုပါတယ် ဆရာ
ကြီး... ”။

ဆရာကြီး - “ပုစ္ဆ တာတ ယထာသုခံ။
စိတ်ချမ်းချမ်းသာသာ မေးပါလေ ချစ်သား... ”

ဤကဲ့သို့ ဆရာ+တပည့်ဆွေးနွေးကြပြီး သုဿိမ လုလင် သည် မိဂဒါဝုန်တောအုပ်သို့သွား၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် တို့ကို ရိုသေစွာဆည်းကပ်ရှိခိုးပြီး ဤဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း မေး+ဖြေကြတယ်။

သုဿိမလုလင် - “အပိ ဘန္တေ ပရိယောသာနံ ဇာနာထ။
အရှင်တို့ဘုရား၊အရှင်တို့သည်အဆုံးကိုသိကြပါသလားဘုရား”။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ - “အာမ အာဝုသော ဇာနာမ။
ဒါယကာလေး . . . အိမ်း . . . ငါတို့အဆုံးကို သိကြတယ်”။

သုဿိမ - “တံ မမ္ပိ သိက္ခာပေထ။
အရှင်တို့သိတဲ့ အဆုံးကို တပည့်တော်ကိုလည်း သင်ပေးကြစေ ချင်ပါတယ် ဘုရား”။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ - “တေနဟာ+သောပဗ္ဗဇာဟိ၊ န
သက္ကာ အပဗ္ဗဇိတေန သိက္ခာပေတုံ။

ဒါယကာလေး . . . သို့တပြီးကာ” (ဝါ-ဒါဖြင့်လျှင်) ရဟန်း ပြုပါလေ၊ ရဟန်းမဟုတ်သူကို သင်ကြားပေးဖို့ရန် မတတ် ကောင်းပါ”။

သုဿိမ - “သာဓု ဘန္တေ ပဗ္ဗာဇေထ ဝါ မံ၊ ယံ ဝါ
က္ကစ္ဆထ၊ တံ ကတွာ ပရိယောသာနံ ဇာနာပေထ။

ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရားတို့ . . . ! တပည့်တော်ကို ရဟန်းပြုလိုလျှင်လည်း ရဟန်းပြုပေးကြပါ၊ သို့မဟုတ် အရှင် ဘုရားတို့ အလိုရှိရာကို ပြုလုပ်ကြပြီး အဆုံးကိုသာ တပည့်တော် သိအောင် ပြုပေးတော်မူကြပါဘုရား”။

ဤကဲ့သို့ မေး+ဖြေ ဆွေးနွေးကြပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ်တို့သည် သုဿိမလုလင်ကို ရဟန်းပြုပေးကြ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်၌ အားထုတ်ပုံနည်းလမ်းကို ညွှန်ပြဖို့ရန် မစွမ်းနိုင်ရကား “ငါ့ရှင် . . . ရှေ့သို့တက်လှမ်းလိုလျှင် ဤသို့ တက်လှမ်းရတယ်၊ နောက်သို့ဆုတ်ပြန်လိုလျှင် ဤသို့ဆုတ်ပြန်ရတယ်၊ ထိုင်လိုလျှင် ဤသို့ ထိုင်ရတယ်၊ ရပ်လိုလျှင် ဤသို့ရပ်ရတယ်၊ စားလျှင် ဤသို့ စားရတယ်၊ ဝတ်လျှင် ဤသို့ဝတ်ရတယ်၊ ဣရိယာပုတ်ကို ဤသို့ ထားရတယ်” အစရှိသည်ဖြင့် အာဘိသမာစာရိက သီလဝတ်အကျင့်ကို သင်ကြားပြောဆိုပေးကြတယ်။

ထိုအခါ သုဿိမရဟန်းငယ်ကလေးဟာ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ = ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်အထူး အားကြီးပြည့်စုံသူ ဖြစ်သောကြောင့် အာဘိသမာစာရိကသီလဝတ်အကျင့်ကိုကျင့်ရင်း ကျင့်ရင်းကနေပြီး သူဉာဏ်ထဲမှာ ရုပ်နာမ်တွေထင်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာယာဉ် သုံးချက်တင်ပြီးဆင်ခြင်သုံးသပ်လို့ မကြာမီမှာပင် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ပေါက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့တယ်။

အထူးမှတ်ရန်

ဤနေရာ၌ ရပ်ပြီးတော့ အထူးမှတ်ရအောင် . . . ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာ ဘယ်သူကမှ တရားဟောလို့ ကျွတ်တမ်းဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မဟုတ်ဘူးနော်၊ မိမိဘာသာ ကိုယ်ပိုင် သယမ္ဘူဉာဏ်နဲ့ တရားအလုပ်အားထုတ်လို့ ပစ္စေကဗောဓိ ခေါ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ခန္ဓာငါးပါးကို ဤသို့ သုံးသပ်ရတယ်၊ အာယာတနဆယ့်နှစ်ပါးတို့ကို ဤသို့သုံး သပ်ရတယ်” ဤသို့စသည်ဖြင့် ဘယ်သူကမှဟောပြောပေးရရိုး မရှိဘူး။ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ပေါက်တယ်ဆိုတာ ရှေးက ကိုယ် တိုင်ပြုခဲ့တဲ့ ပါရမီကောင်းမှုကုသိုလ်တွေက ရင့်သန်နေကြတော့ ထိုကောင်းမှုတို့၏ ဥပနိဿယပစ္စည်းတပ်မှုအရ သစ်ရွက်က လေးများ မြေသို့ကျခြင်း စသည်ကို ကြည့်ပြီး “ဪ . . . ဒီသစ် ရွက်ကလေး ကြွေကျသလို ငါ၏ ခန္ဓာကိုယ်လဲပဲ တစ်နေ့မှာ ကြွေကျပျက်စီးရမှာပါတကား . . . ၊ အနိစ္စတွေပါ တကား၊ ဒုက္ခ တွေပါတကား၊ အနတ္တတွေပါတကား . . . ” ဤကဲ့ သို့လက္ခဏ ဉာဏ်ဝင်လာပြီး သယမ္ဘူလို့ခေါ်တဲ့ ဆရာမကူပဲ မိမိဘာသာ သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အခြေခံပြီး မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ရတာ ဖြစ်တယ်။ ။

သုဿိမရဟန်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ခံခြင်း

သုဿိမရဟန်းတော်လဲပဲ ထိုနည်း၎င်းပင်၊ ရှေးကုသိုလ် ကံ ပါရမီထောက်ပံ့ချက်အရ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့က “ဤ သို့သွားရမယ်၊ ဤသို့ စားရ၊ သောက်ရမယ်၊ ဤသို့ဝတ်ရ၊ ရုံရ၊ နေရ၊ ထိုင်ရမယ်” ဤသို့စသည်ဖြင့် အာဘိသမာစာရိက သီလ ဝတ်ကျင့်လောက်သာညွှန်ပြကြသော်လဲ သူ့ကိုယ်တိုင်က ပါရမီ ဥပနိဿယကောင်းမှုကုသိုလ်ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပီပီ မကြာမီမှာပင် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ပေါက်ပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့တယ်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအဖြစ်သို့ ရောက်လျှင်ပင် ဗာရာဏသီ တပြည်လုံးမှာ “သုဿိမပစ္စေကဗုဒ္ဓါတွဲ၊ အရွယ်ကငယ်ငယ်၊ တဆယ်ခြောက်နှစ်၊ အဆစ်အချိုးကပြေပြစ်၊ အလွန်လှတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကလေးပဲ” လို့ ဗာရာဏသီတပြည်လုံးမှာ လွန်စွာ ထင်ပေါ်ကျော်ဇောနေရာက လေး+ငါး+ခြောက်လလောက် အချိန်ရောက်တဲ့အခါ-

သော အပ္ပိယုကသံဝတ္တနိကဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ
န စိရေနေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

သော=ထိုသုဿိမပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည်။ အပ္ပိယုကသံဝတ္တနိကဿ=အသက်တို့ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သော။ ကမ္မဿ=ကံကို။ ကတတ္တာ=ရှေးကပြုအပ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နစိရေနေဝ=မကြာမြင့်မီပင်။ ပရိနိဗ္ဗာယိ=ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံချုပ်ငြိမ်း ဘုံဇာတ်သိမ်းတော်မူပြီ။ . . ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် အခြားတစ်ပါးသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့လို အသက်နှစ်ရာကျော်နေရတာ မဟုတ်ဘူး၊ ရှေးအတိတ်က အပ္ပယုကသံဝတ္တနိကခေါ်တဲ့အပရာပရိကအကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးခွင့်ရတဲ့အတွက် မကြာမီပဲ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသွားတယ်။

ခမည်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး လိုက်လာပူဇော်ခြင်း

ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူသွားတော့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်သူမြတ်တို့နှင့်ဗာရာဏသီ ပြည်သူပြည်သားတို့ စာပနပွဲကြီးသဘင်

ဆင်ယင်ပြီးသကာလ အရိုးဓာတ်များကို ဗာရာဏသီပြည်ရဲ့ အနီး
မှာ စပါးပုံကဲ့သို့ (စစ်ကိုင်းကောင်မှုတော်စေတီပုံမျိုး) စေတီ
တည်ထားကြတယ်။ (ယနေ့လောက် ခမ်းခမ်းနားနား ကြီးကြီး
ကျယ်ကျယ် မြင့်မြင့်မောက်မောက်ကြီး ဟုတ်ပုံမရပါဘူး၊ အရိုး
ဓာတ်မပျောက်ရုံပဲ စေတီတော်တည်ထားကြတယ်)

ထိုအခါ တက္ကသိုလ်ပြည်မှာနေတဲ့ ဘုရားအလောင်း
ခမည်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားကြီးဆင်ခြင်စဉ်းစားသည်မှာ -

ပုတ္တော မေ စိရဂတော၊ န စ+ဿ ပဝတ္တိ ဇာနာမိ။

မေ=ငါ၏။ ပုတ္တော=သားသည်။ စိရဂတော=ဆရာထံ
ပညာသင်သွားတာကြာခဲ့လေပြီ ။အဿ=ထို ငါသား၏။ပဝတ္တိ
စ=သတင်းကိုလဲ။ နဇာနာမိ=ငါ မကြားမသိရချေ။

ဤကဲ့သို့ ဆင်ခြင်ပြီး တက္ကသိုလ်ပြည်မှ ဗာရာဏသီပြည်
ဘက်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ဗာရာဏသီပြည်ရောက်လို့ ထိုထို
ဤဤ ကြည့်ရှုတဲ့အခါ လူအများသုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ အရိုး
ဓာတ်ဌာပနာရာစေတီတော်ပူဇော်ပွဲ ခြံမြဲခြံမြဲသဲ ကျင်းပနေသည်
ကိုမြင်၍ -

အဒ္ဓါ ဗဟူသု ဧကောပိ မေ ပုတ္တဿ ပဝတ္တိ ဇာနိသ
ဿတိ။

အဒ္ဓါ=မချွတ်ဧကန် အမှန်ပင်။ ဗဟူသု=လူအများစု
ဝေးနေရာ၌။ ဧကောပိ=တစ်ယောက်ယောက်ကတော့။ မေ
ပုတ္တဿ=ငါ့သား သုသီမလုလင်၏။ ပဝတ္တိ=သတင်းစကားကို။
ဇာနိဿတိ=သိမှာပဲ။

ဤသို့ ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီး ပရိသတ်သို့ ချဉ်းကပ်၍ -
 သုဿိမော နာမ မာဏဝေါ ဣမ အာဂတော
 အတ္တိ၊ အပိနု တဿ ပဝတ္တိ ဇာနာယ။

ဣမ=ဤဗာရာဏသီပြည်သို့။ အာဂတော=လာ
 ရောက်သော။ သုဿိမောနာမ မာဏဝေါ=သုဿိမအမည်
 ရှိသောလူလင်သည်။ အတ္တိ=ရှိပါသလော။ တဿ=ထို သုဿိမ
 လူလင်၏ ။ ပဝတ္တိ=သတင်းစကားကို။ ဇာနာယ အပိနု=သိ
 ကြပါကုန်သလော။ . . ။

အမောင်တို့. . . ၊ ဤ ဗာရာဏသီပြည်မှာ လာရောက်
 ပညာသင်တဲ့သုဿိမလူလင်ဆိုတာ ရှိပါသလား၊ သူ့ရဲ့သတင်း
 ကိုလဲ အမောင်တို့သိကြပါသလားလို့မေးတဲ့အခါ ပရိတ်သတ်
 ထဲမှ လူတော်တော် ခပ်များများက-

အာမ ဗြာဟ္မဏ ဇာနာမ ၊ ဣမသ္မိ နဂရေ ဗြဟ္မဏ
 သ သန္တိကေ တိဏ္ဍံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဟုတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ
 သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ အနုပါဒိသေသာယ
 နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ အယ+မဿ ထူပေါ ပတိဌာ
 ပိတော။

ဗြာဟ္မဏ=ဆရာပုဂ္ဂိုလ်ကြီး. . . ။ အာမဇာနာမ=
 ဪ. . . သိကြပါတယ်။ ဣမသ္မိ နဂရေ = ဤဗာရာဏသီမြို့။
 ဗြဟ္မဏသ=ဒိသာပါမောက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏။ သန္တိကေ=အထဲ၌။
 တိဏ္ဍံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ=ဗေဒင်သုံးပုံဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်
 သည်။ ဟုတွာ=ဖြစ်။ ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ=

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့ထံ၌ ရဟန်းပြုပြီးတော့။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ= ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်သည်။ ဟုတွာ အဟောသိ=ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဟုတွာ=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ပြီးတော့။ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ=ခန္ဓာကမ္မဇရုပ်အကြွင်းမရှိတဲ့ အနုပါဒိသေ သနိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာယံ=ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံချုပ်ငြိမ်းဘုံဇာတ် သိမ်းခဲ့လေပြီ။ အယံ=ဤယခုတွေ့မြင်ရတဲ့စေတီသည် ။ အဿ= ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏အတွက်။ ပတိဌာ ပိတော= တည်ထားပူဇော်အပ်သော။ ထူပေါ=အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေတီ တော်ပါပေ။

ဤကဲ့သို့ စေတီကို လက်ညှိုးညွှန်ပြပြီး ပြောကြတယ်။ ထိုစကားကိုကြားရလျှင် အလောင်းတော်သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး ကြားရတော့ ကိုင်း... ဒီနေရာမှာ ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီးအရာမှာ တည်ပြီး “ငါ ဘယ်လို ဖြစ်မည်လဲ”လို့စဉ်းစားကြပါ။ (၁၆) နှစ်သားအရွယ်ဆိုတော့ အင်မတန် ချစ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့အရွယ်၊ တွေ့ချင်လွန်းလို့ သားနောက်လိုက်ခဲ့ပါတယ်၊ သတင်းကောင်း တော့ကြားရပါရဲ့။ သားရဲ့အသက်ကိုတော့ မမှီရပြီ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဖြစ်နဲ့များ ဖူးတွေ့လိုက်ရလျှင် ဘယ်ကလောက် ဝမ်းသာ လိုက်မည်လဲ၊ ယခုတော့ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ပြီး အသက်ရှင်နေတာ ကိုလဲမဖူးလိုက်ရ၊ ဥတုဇရုပ်ကလာပ်ကိုမြင်ရလျှင်လဲ တော်သေးရဲ့၊ ဥတုဇရုပ်ကလာပ်ကိုမျှ မမြင်ရဘဲနဲ့ “ဟောဒါ သုဿိပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဲ့အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာစေတီပါပဲ” လို့စေတီကိုသာ လက်ညှိုး ထိုးပြကြတာကို တွေ့ရမြင်ရတော့ အလောင်းတော်သင်္ခပုဏ္ဏား ကြီးရဲ့ ဖြစ်ပုံကိုအဋ္ဌကထာမှာ ဤကဲ့သို့ စာဝါကျတပိုဒ်တည်း နဲ့ အကျဉ်းချုံးပြီး ဖွင့်ပြထားတယ်။

သော ဘူမိ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ရောဒိတွာ စ
 ပရိဒေဝိတွာ စ တံ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္ဓာ တိဏာနိ ဥဒ္ဓရိတွာ
 ဥတ္တရသာဋကေန ဝါလုကံ အာနေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓစေ
 တိယင်္ဂဏေ ဩကိရိတွာ ကမဏ္ဍလုတော ဥဒကေန
 သမန္တတော ဘူမိ ပရိပ္ပေါသိတွာ ဝနပုပ္ဖဟိ ပူဇံ ကတွာ
 ဥတ္တရသာဋကေန ပဋ္ဌာကံ အာရောပေတွာ ထူပဿ ဥပရိ
 အတ္တနော ဆတ္တံ ဗန္ဓိတွာ ပက္ကာမိ။

“သော ဘူမိ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ရောဒိတွာ စ
 ပရိဒေဝိတွာ စ” သူဘယ်လောက်ငိုလိုက်သလဲဆိုတော့ မြေကြီး
 ကိုလက်ဝါးနဲ့ ပုတ်ပုတ်ပြီးတော့ ငိုကြွေးမြည်တမ်းတယ်တဲ့။

“တံ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္ဓာ တိဏာနိ ဥဒ္ဓရိတွာ” = အား
 ရအောင်ငိုပြီးတဲ့အခါ သူကလဲ ဧည့်သည်ဆိုတော့ စေတီတော်မှာ
 အခြားပူဇော်ဖွယ်ရာမပါကော့ သူဘာလုပ်သလဲဆိုတော့
 ငိုကြွေးမြည်တမ်းတဲ့နေရာက စေတီရင်ပြင်ပေါ် တက်သွားပြီး
 မြတ်ကလေးများကို သူနှုတ်တယ်တဲ့၊ ကာယဝေယျာဝစ္စနဲ့
 ကုသိုလ်ယူတာပ-

“ဥတ္တရသာဋကေန ဝါလုကံ အာနေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ
 စေတိယင်္ဂဏေ ဩကိရိတွာ” = မြက်နှုတ်ပြီးပြီးဆိုတော့ သူရံလာ
 တဲ့ အပေါ်ရံ = စုလျားတဘက်ကလေးနဲ့ ဟို. . . မြစ်ထဲက
 သဲများကို သွားယူပြီး ဘုရားရင်ပြင်တော်ပေါ်မှာ သာသာ
 ယာယာရှိအောင် သဲများခင်းကျင်းတယ်တဲ့။

“ကမဏ္ဍလုတော ဥဒကေန သမန္တတော ပရိပ္ပေါသိ

တွာ” = သဲခင်းပြီးတော့မြေသိပ်အောင် သူ့မှာ ပါလာတဲ့ ကရား ကလေးနဲ့ ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်ကရေကို အခေါက်ခေါက်ခပ်ပြီး စေတီ ရင်ပြင်ကို ရေနဲ့ ဖျန်းဖျန်းပေးတယ်တဲ့။

“ဝနပုဗ္ဗေဟိ ပူဇံ ကတွာ” = ဒါလောက်နဲ့ အားမရနိုင် သေးဘဲ ရကတတ်ဆန်း တောပန်းကလေးများခူးပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ရဲ့ စေတီတော်မှာ တင်ခဲ့လှူခဲ့တယ်. . . တဲ့။

ဥတ္တရသာဓုကေန ပဋ္ဌာကံ အာရောပေတွာ” = သူ့ ကိုယ်ပေါ်မှာရုံလာတဲ့ အပေါ်ရုံ = စုလျားတဘက်ကလေးကို စေတီပေါ်မှာတင်ပြီး အောင်လံတံခွန် အဖြစ်နဲ့ လှူခဲ့တယ်တဲ့။

ထူပဿ ဥပရိ အတ္တနော ဆတ္တံ ဗန္ဓိတွာ ပက္ကာမိ” = ထို့အပြင် ဘာလှူသင့်သေးသလဲလို့ စဉ်းစားပြီး သူသုံးလို့ ဆောင်းလို့ ဟောင်းနေတဲ့ ထီးကလေးကို “ငါ့သားရဲ့ အရိုးအိုး စေတီကို နေမပူပါစေနဲ့” ဆိုတဲ့အကြံနဲ့ စေတီရဲ့ အထက်မှာ ထီးကလေးတင်လှူတယ်တဲ့။ ထိုအချိန်ကစပြီး စေတီတော်၌ ထီးတင်တဲ့ကောင်းမှုအစဉ် ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့တယ်။ ဤသို့ ပူဇော်ပြီးလျှင် “ငါ့သားရဲ့ အရိုးဓာတ် ဌာပနာရာစေတီတော်မှာ ငါအားရအောင် ပူဇော်ရပြီ” လို့ မိမိရဲ့ ကုသိုလ်ကို စဉ်းစားဝမ်း မြောက်ပြီး တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ ပြန်သွားတယ်။

အသင်္ခဇာတ်နိဂုံး

ယခု ဘုရားလက်ထက်ကို ပြန်ပြီးအာရုံပြုထားကြပါ။ ဘုရားရှင်ကဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဟောကြားပြီးတော့-

သိယာ ခေါ ပန ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဧဝံ+မဿ “အညော
နုန တေန သမယေန သင်္ခေါ ဗြဟ္မဏော အဟောသိ” တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့။ ။ ဝေါ =
သင် ချစ်သားတို့၏စိတ်၌။ “တေန သမယေန=ထိုစဉ်ကာလက။
သင်္ခေါ ဗြဟ္မဏော=သင်္ခပုဏ္ဏားသည်။ အညော=ငါဘုရားမှ
တပါး အခြားသူတစ်ယောက်သည်။ အဟောသိနုန=ဖြစ်လေ
သလော”။ ဣတိဧဝံ=ဤသို့သောစိတ်အကြံသည်။ သိယာ
ခေါပန=မဖြစ်မဟုတ် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ချစ်သားတို့ရဲ့စိတ်ထဲမှာ “ဪ... ထိုစဉ်က သင်္ခ
ပုဏ္ဏားကြီးဆိုတာ အခြားတပါးသောသူတစ်ယောက်ပဲ” လို့
အဲဒီလို စိတ်အကြံ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မယ်။

န ခေါ ပနေ+တံ ဧဝံဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အဟံ တေန သမယေန
သင်္ခေါ ဗြဟ္မဏော အဟောသိ။

ဧတံ = ဤအကြောင်းကို။ ဧဝံ = ဤသို့။ နခေါပန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ=
မမှတ်သင့် မမှတ်အပ်ပေ။ အဟံ=ငါဘုရားသည်။ တေနသမ
ယေန=ထိုစဉ်အခါ၌။ သင်္ခေါ=သင်္ခအမည်ရှိသော။ ဗြဟ္မဏော=
ခမည်းတော် ဗြဟ္မဏန္ဓယ်ဝင် သူတော်စင်။ အဟောသိ =
ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ အဲဒီတုန်းက သင်္ခပုဏ္ဏားကြီးသည် ငါဘုရားပဲ၊
ယခုငါဘုရားသည်ပင် ထိုစဉ်အခါခမည်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး
ဖြစ်ခဲ့တယ်။

မယာ သုသီမဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ စေတိယင်္ဂဏော
တိဏာနိ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ၊ တဿ မေ ကမ္မဿ နိဿန္နေန အဋ္ဌ

ယောဇန မဂ္ဂံ ဝိဂတခါဣကဏ္ဍကံ ကတွာ သမံ သုဒ္ဓံ+
မကံသု။

မယာ=ငါသည်။ သုသီမဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ=သုသီမ
ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်၏။ စေတိယဂံဏေ=စေတီရင်ပြင်၌။
တိဏာနိ=ပေါက်ရောက်နေတဲ့ အမြင်မတော်မြက်တို့ကို။ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ
နိ=ပယ်နှုတ်အပ်ကုန်ပြီ။ မေ=ငါ့အတွက်တာ။ တဿ ကမ္မဿ=
ထိုစေတီရင်ပြင်ဝယ် မြတ်ကိုနှုတ်ပယ်သုတ်သင်ခဲ့သော ကောင်းမှု
ကုသိုလ်ကံ၏။ နိဿန္ဓေန=အကျိုးဆက် အကျိုးဖျားအနေအား
ဖြင့်။ အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂံ=ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဘက်က ငါးယူဇနာ+
ဝေသာလီပြည်ဘက်က သုံးယူဇနာ=နှစ်ရပ်ပေါင်းရှစ် ယူဇနာရှိတဲ့
ခရီးကို။ ဝိဂတခါဣကဏ္ဍကံ ကတွာ=သစ်ငုတ်တွေ၊ ဆူးငြောင့်
တွေ ကင်းအောင်ပြုကြ၍။ သမံ သုဒ္ဓံ=ညီညွတ်စင်ကြယ်အောင်။
အကံသု=ပြုကြကုန်ပြီ။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဘက်ငါးယူဇနာ၊ ဝေသာလီပြည်ဘက်
သုံးယူဇနာ = ဒီရှစ်ယူဇနာခရီးမှာသစ်ငုတ်တစ်ခုမျှ ဆူးခက်
တစ်ခက်မျှ မတွေ့ရ၊ နိမ့်ဝှမ်းတာ+မြင့်မောက်တာ မတွေ့ရပဲ
သန့်ရှင်းညီညွတ်တဲ့ မြေတလင်းဖြစ်နေတာဟာ သုသီမပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါရဲ့ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေတီတော်မှာ မြတ်သစ်ငုတ်များကို
သုတ်သင်ခဲ့ကောင်းမှုကုသိုလ်ရဲ့အကျိုးဆက် အကျိုးဖျား ဖြစ်
တယ်။ အကျိုးရင်းကား ယခုဘဝ သမ္မာသမ္ဗောဓိ ဉာဏ်ကြီးကို
ရခြင်းဖြစ်တယ်။ ဤမျှမကသေး -

မယာ တတ္ထ ဝါဠုကာ ဩကိဏ္ဏာ၊ တဿ မေ
နိဿန္ဓေန အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂေ ဝါဠုကံ ဩကိရီသု။

မယာ=ငါသည်။ တတ္ထ=ထိုသူသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ အရိုး
ဓာတ်ဌာပနာရာစေတီ၌ ။ဝါဠုကာ = သဲတို့ကို။ သြကိဏ္ဍာ=
ကြံဖြန့်အပ်ကုန်ပြီ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ တဿနိဿန္ဓေန= ထိုစေတီ
ရင်ပြင် ဝယ်သဲခင်းခဲ့ခြင်းကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက်အနေအား
ဖြင့်။ အဋ္ဌယောဇနမဂ္ဂေ=ရှစ်ယူဇနာခရီး၌။ ဝါဠုကံ သြကိရံ
သု=လမ်းတလျှောက် လူအများ နတ်တို့ဝိုင်း၍ သဲကိုကြံ ဖြန့်ကြ
ကုန်ပြီ။

အေး. . ၊ ရှစ်ယူဇနာခရီးမို့လို့သာနော်၊ အကယ်၍ ယူ
ဇနာတစ်ရာသွားရရင်လဲ ဒီယူဇနာတစ်ရာခရီးမှာ သဲတွေဟာ
ခင်းပြီးသားကြပြီးသားဖြစ်မှာ အမှန်ပဲ။ ဤမျှမကသေး -

မယာ တတ္ထ ဝနကုသုမေဟိ ပူဇာ ကတာ၊ တဿ
မေ နိဿန္ဓေန နဝယောဇနေ မဂ္ဂေ ထလေ စ ဥဒကေ စ
နာနာဗုပ္ပေဟိ ပုပ္ဖသန္တရံ+မကံသု။

မယာ=ငါသည်။ တတ္ထ=ထိုသူသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏
အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာစေတီ၌။ ဝနကုသုမေဟိ=ရကတတ်ဆန်း
တောပန်းတို့ဖြင့်။ ပူဇာ=မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်မှုကို ။ ကတာ=
ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။ တဿနိဿန္ဓေန=ထို တောပန်း
တို့ဖြင့်ပူဇော်ခဲ့ရတဲ့ ကောင်းမှုကံ၏အကျိုးဆက်အကျိုးဖျား
အနေအားဖြင့်။ ထလေစ=ကုန်းထက်ဝယ် ရှစ်ယူဇနာလည်း
ကောင်း။ ဥဒကေစ=ရေအပြင်ဝယ် တစ်ယူဇနာလည်းကောင်း
နဝယောဇနေ မဂ္ဂေ=ကိုးယူဇနာခရီး၌။ ပုပ္ဖသန္တရံ =ပန်းအခင်း
ကို။ အကံသု=လူတွေနတ်တွေ ပြုကြကုန်လေပြီ။

ကြည့်စမ်းပါ . . ၊ ထို့စဉ်ကရကတတ်ဆန်း တောပန်း
ကလေးများဖြင့် စေတီတော်အားတင်လှူခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုကံ
ကြောင့် သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်ဆိုတဲ့ အကျိုးကိုရရှိနောက် ကုန်း
ရော+ရေပါ=ကိုးယူဇနာခရီးမှာ ကုန်းပန်း+ရေပန်း အခင်းတွေကို
လူနတ်တို့ခင်းကြတယ်။ ဤမျှမကသေး -

မယာ တတ္ထ ကမဏ္ဍလုဒကေန ဘူမိ ပရိပ္ပေါသိတာ၊
တဿ မေ နိဿန္ဓေန ဝေသာလိယံ ပေါက္ခရဝဿံ ဝဿိ။

မယာ=ငါသည်။ တတ္ထ=ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်၏ အ
ရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေတီတော်၌။ ကမဏ္ဍလုဒကေန=ကရားနဲ့
ခပ်ယူခဲ့သော ရေဖြင့်။ ဘူမိ=စေတီရင်ပြင်ကို။ ပရိပ္ပေါသိတာ=
ဆွတ်ခဲ့ဖူးနဲ့ မြေသိပ်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့လေပြီ။ မေ=ငါ့အဖို့ရာ။
တဿ နိဿန္ဓေန=ထိုကောင်းမှု၏အကျိုးဆက်အကျိုးဖျား အနေ
အားဖြင့်။ ဝေသာလိယံ=ဝေသာလီပြည်၌။ ပေါက္ခရဝဿံ=
ရှောက်ရှာမိုး (စိုချင်သူစို၍ မစိုချင်သူမစိုတဲ့မိုး)သည်။ ဝဿိ=
ရှာခဲ့လေပြီ။

ဝေသာလီပြည်မှာ စိုလိုသူဆို၍ မစိုလိုသူမစိုတဲ့ ရှောက်
ရှာမိုး ရွာသွန်းခြင်းအားဖြင့် သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့အရိုးဓာတ်
ဌာပနာရာ စေတီရင်ပြင်မှာ မိမိမှာပါလာတဲ့ ကရားကလေးနဲ့
ရေခပ်ပြီး ရေဆွတ်ဖူးပေးခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ရဲ့အကျိုးဆက်အကျိုး
ဖျား ဖြစ်တယ်။ ဤမျှမကသေး -

မယာ တသ္မိ စေတိယေ ပဋ္ဌာကာ အာရောပိတာ၊
ဆတ္တဉ္စ ဗဒ္ဓံ။ တဿ မေ နိဿန္ဓေန ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ

ပဋ္ဌာကာ အာရောပိတာ၊ ဆတ္တာတိဆတ္တာနိ စ ဥဿိတာနိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့. . . ။ မယာ= ငါဘုရားသည်။ တသ္မိံ စေတိယေ=ထိုသူသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာစေတီ၌။ ကဋ္ဌာကာ စ=တံခွန်ကိုလဲ။ အာရောပိတာ=တင်လှူအပ်ပြီ။ ဆတ္တဉ္စ=ငါဆောင်းလို့ ဟောင်းလေပြီးသော ထီးကလေးကိုလဲ။ ဗဒ္ဓံ= ဖြစ်သလို ဖွဲ့ချည်လှူအပ်ခဲ့လေပြီ။ မေ= ငါ့အဖို့ရာ။ တဿနိဿန္ဓေန=ထိုကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက်အကျိုးများအနေအားဖြင့်။ ယာဝအကနိဌာဘဝနာ=အကနိဌာဘဝဂ်ဘုံတိုင်အောင်။ ပဋ္ဌာကာစ =တံခွန်ကုက္ကာတို့ကိုလည်း။ အာရောပိတာ= စိုက်တင်အပ်ကုန်ပြီ။ ဆတ္တာတိ ဆတ္တာနိ စ=လူ့ထီးဖြူ၊ နတ်ထီးဖြူ၊ ဗြဟ္မာထီးဖြူတို့ကိုလည်း။ ဥဿိတာနိ=စိုက်အပ်၊ မိုးအပ်ကုန်လေပြီ. . . ။

ဤကဲ့သို့ အကြောင်းနှင့် အကျိုးတွဲစပ်ဖော်ပြပြီးသကာလ-

ဣတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ အယံ မယံ ပူဇာဝိသေသော နေဝ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော၊ န နာဂ+ ဒေဝ+ဗြဟ္မာ+နုဘာဝေန။ အပိစ ခေါ အပ္ပမတ္တကပရိစာဂါနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့. . . ။ ဣတိ ခေါ=ဤသို့လျှင်။ အယံဝိသေသော=ဤချစ်သားတို့ စဉ်းစားလို့ မရနိုင်တဲ့ ပူဇော်မှုအထူးသည်။ မယံ=ငါဘုရား၏။ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန= ဘုရားတေဇော် အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ နေဝနိဗ္ဗတ္တော=

ဖြစ်သည်မဟုတ်။ နာဂ+ဒေဝ+ဗြဟ္မာနုဘာဝေန= နဂါးတန်ခိုး၊
 နတ်တန်ခိုး၊ ဗြဟ္မာတန်ခိုးကြောင့်။ န နိဗ္ဗတ္တော=ဖြစ်သည်မဟုတ်။
 အပိစခေါ=စင်စစ်သော်ကား။ အပ္ပမတ္တကပရိစာဂါနုဘာဝေန=
 အနည်းငယ်မျှမပြောပလောက်တဲ့ တောပန်းကလေး၊ ဆောင်းလို့
 ဟောင်းပြီးသောထီးကလေး၊ ဝတ်ရုံ၍ ဟောင်းပြီးသော
 အပေါ်ဝတ်ရုံ စုလျားတဘက်ကလေး၊ အနည်းငယ်မျှသောရေ
 တို့ဖြင့် လှူဒါန်းဆွတ်ဖျန်းတင်လှူပူဇော်ရတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်
 ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တော=ယခုဘဝ ဘဝဂ်ကျအောင်
 အဗ္ဘတစင်စစ် ဖြစ်ခဲ့လေပြီ ။

ဤကဲ့သို့ မိန့်တော်မူပြီး စောစောက ဘုန်းကြီးရွတ်ခဲ့တဲ့
 ဂါထာဖြင့် ဒေသနာနိဂုံး ဤကဲ့သို့ အဆုံးသတ်တော်မူတယ်။ ။

မတ္တာသုခပရိစ္စာဂါ၊ ပဿေ စေ ဝိပုလံ သုခံ။

စဇေ မတ္တာသုခံ ဓီရော၊ သမ္ပဿ ဝိပုလံ သုခံ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ အို-ချစ်သားတို့။ ။ မတ္တာ
 သုခပရိစ္စာဂါ= ရေပွက်ပမာ ခဏတာမျှ သင်္ချာနည်းလှ မပြော
 ပလောက်တဲ့ သုခချမ်းသာဝေဒနာကို အာသာမကွက် မစ္ဆေရမ
 နှောင့်ယှက်ပဲ ရက်ရက်ကြည်ဖြူ စွန့်လှူခြင်းကြောင့်။ ဝိပုလံ
 သုခံ=လူရပ်နတ်ဌာန့်၊ နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ၊ သမ္ပတ္တိချမ်းသာ၊ ပြန့်ပြောစွာ
 ကို။ စေ ပဿေ=ပညာမျက်စိ၊ မျော်ထောက်ကြည့်သော်၊ တိတိထင်
 ထင် အကယ်၍ လင်းလင်းမြင်ငြားအံ့။ ဓီရော=အကျိုးရှိလင့်၊ မရှိ
 လင့်ကို၊ ချိန်နှင့်နှုန်းပြိုင်၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်၊ မဏ္ဍိုင်ခေါင်ဖူး၊
 ဉာဏ်ထူးပိုင်ဘိ၊ ပညာရှိသည်။ ဝိပုလံ သုခံ=လူရပ်နတ်ဌာန့်၊
 နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ၊ သမ္ပတ္တိချမ်းသာ၊ ပြန့်ပြောစွာကို။ သမ္ပဿံသမ္ပ

သန္တော=ဉာဏ်ပညာစက္ခု မျှော်ထောက်ရှုလျက်။ မတ္တာသုခံ= ရေပွက်ပမာ ခဏတာမျှမပြောပလောက်တဲ့ သုခချမ်းသာဝေဒနာ ကို ။ စဇေ-စဇေယျ=ရက်ရက်ကြည်ဖြူ စွန့်လှူရာ၏။

ဤဂါထာအရ စဉ်းစားကြည့်ကြစမ်းပါ။ မကြာမီ နေ့ရက် အတွင်းမှာ မိမိတို့ ဘုရားစေတီတော်မြတ်အားဆွမ်းပွဲတော်များ စသည်တင်လှူကြတော့မယ်။ မိမိတို့တင်လှူကြမည့် ဘုရား စေတီတော်မြတ်ရဲ့အခြေအနေကိုဉာဏ်ဖြင့်စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုလျှင် သုဿိမပစ္စေက ဗုဒ္ဓါရဲ့အရိုးဓာတ်ဌာပနာရာ စေတီထက်မြင့်မြတ် တဲ့သဗ္ဗညုဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ဓာတ်တော်မွေတော် ကိန်း တည်ရာ စေတီတော်ဖြစ်တယ်။

ပူဇော်ဖွယ်ဝတ္ထုကလဲ အဆင့်အတန်း မြင့်မားလှပါတယ်။ အလောင်းတော်သင်္ခပုဏ္ဏားမှာ ရကတတ်ဆန်း တောပန်း ကလေးများကို တင်လှူကော်ရော် ပူဇော်တော်မူခဲ့ရတယ်။ ယခု ဒါယကာ၊ဒါယကာမတို့မှာ လွန်စွာတင်တယ်တဲ့ မေမြို့ပန်းတွေ၊ ရနံ့တကြိုင်ကြိုင် လှိုင်နေတဲ့ နှင်းဆီပန်းတွေ၊ စပယ်မြတ်လေး ပန်းတွေနဲ့ ပူဇော်ကြရတယ်။ ဘယ်လောက်ဝမ်း သာစရာ ကောင်းသလဲ၊ အလေးအနက်စဉ်းစားကြပါ။

အလောင်းတော်သင်္ခပုဏ္ဏားမှာ စေတီရင်ပြင်၌ သဲ ကလေးပဲခင်းနိုင်ခဲ့တယ်။ ယခုမိမိတို့မှာ ဘုရားရင်ပြင်တော်၌ ရှေးခေတ်ကဆိုလျှင် အင်္ဂတေနဲ့အုတ်ခင်းကြတယ်။ ယခု ခေတ်မှာတော့ သာလ်ဇိုအခင်းတို့၊ ကျောက်အေးပြားအခင်း တို့ကို သူတခန်း ငါတခန်း လှူဒါန်းခင်းထားကြတယ်။

တစ်ခါဆက်ပြီး စဉ်းစားကြစမ်းပါဦး၊ အလောင်းတော်

သင်္ခပုဏ္ဏားကြီးမှာ တံခွန်ရယ်လို့ လှူစရာမရှိတဲ့အတွက် မိမိကိုယ် ပေါ်မှာဝတ်ရုံထားခဲ့တဲ့ အပေါ်ရုံစုလျားတဘက်ကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့ စေတီတော်မှာ တံခွန်လုပ်ပြီးလှူဒါန်းရတယ်။ ယနေ့ မိမိတို့မှာ တံခွန်လှူချင်တယ်ဆိုလျှင် ဖိတ်ဖိတ်တောက် ရွှေတံခွန်လုံးတွေ ရွှေတံခွန်ဖျားတွေတဖွားဖွားတမားမား လှူလိုက်ကြရတာ၊ အားရဝမ်းသာစရာပါ။ ဆုတောင်းမမှားဖို့ပဲ အရေးကြီးကြတယ် နော်။

ဟို. . ထီးအလှူကို ကြည့်ဦးမလား။ အလောင်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားကြီး လှူဒါန်းခဲ့ရတဲ့ထီးဟာ “သူ့ဆောင်းလို့ဟောင်း လေပြီးသော ထီးလေး” ဆိုတော့ ယနေ့အိန္ဒိယနိုင်ငံက ပုဏ္ဏား ကြီးတွေ ဆောင်းကြတဲ့ထီးထက်တော့ မသာတန်ရာပါဘူး။ အလွန်ဆုံး ပိုးစထီးလောက်ပဲ စေတီတော်မှာ လှူခဲ့ရတယ်။ အဲဒါ ကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်အထွတ်တပ်တဲ့ သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ် တည်းဟူသောဓမ္မထီးဖြူကြီး ဆောင်းရတဲ့အပြင် ကိုးယူဇနာခရီး မှာ အကျိုးဆက်အကျိုးဖျားအနေနဲ့ လူထီးဖြူ၊ နတ်ထီးဖြူ၊ ဗြဟ္မာ ထီးဖြူတွေ အထက်ဘဝက အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် မိုးလျက်မိုးလျက် အပူဇော်ခံရတယ်။

ကိုင်း. . ။ ယနေ့ဒကာ+ဒကာမတွေ ပူဇော်ကြရတဲ့ ဘုရားရဲ့ထီးကိုကြည့်ကြစမ်းပါ။ တကယ့်ရွှေထီးကြီး=သိင်္ဂီနိုက် ရွှေ စင်တွေချထားတဲ့ ရွှေထီးအစစ်ကြီးကို လှူကြရတာ “လှူဒါန်းရ တဲ့ဝတ္ထုတွေဟာ ဘယ်ကလောက် အဆင့်အတန်းမြင့်မားတယ်” ဆိုတာစဉ်းစားကြည့်ကြပါ။ ဆုတောင်းတတ်ဖို့ပဲအရေးကြီးတယ်။

ထိုသို့ ဆုတောင်းရာမှာလဲ-

အကယ်၍ ဘုရားဆုတောင်းသူဖြစ်လျှင် “ဣဒံ မေ ပုညံ သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏဿ ပစ္စယော ဟောတု” ဟုဆုတောင်းရပါမည် ။

အကယ်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆု တောင်းသူဖြစ်လျှင် “ဣဒံ မေ ပုညံ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏဿ ပစ္စယော ဟောတု” ဟူ၍ ဆုတောင်းကြရပါမည်။

အကယ်၍ သာဝကဆုတောင်းသူဖြစ်လျှင် “ဣဒံ မေ ပုညံ သာဝကဗောဓိဉာဏဿ ပစ္စယော ဟောတု” ဟူ၍ ဆုတောင်းကြရပါမည်။

ယခုအခါ အားလုံးအတွက် ဘုန်းကြီးတောင့်တချင်တဲ့ အပ္ပမာဒ ဆုတောင်းနဲ့ ဆုတောင်းပြီး တရားပွဲကို အပြီးအဆုံး နိဂုံးအုပ်ကြရအောင် . . . ။

အပ္ပမတ္တာ သဒါ ဟောထ၊ ဥတွာ သင်္ခါရဓမ္မတံ။

သင်္ကစ္စ+မနုယုဉ္ဇေ၊ နတ္ထိ နော မစ္စသင်္ဂရံ။

သာဒဝေါ=နှလုံးပျော့ပျောင်း အို့ . . သူတော်ကောင်း တို့ . . . ။ သင်္ခါရဓမ္မတံ=ကိုယ်ကဏ္ဍိပုံ၊ ဖြစ်လိုတုံလည်း၊ တစ်ပုံ ဆင်ကွဲ၊ သူတနဲဖြင့်၊ ဖောက်လွဲတတ်စွာ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရ တို့၏ ဓမ္မတာကို။ ဥတွာဇာနာထ=

ယခုပင်လျှင် မအိုခင်က၊

ယခုပင်လျှင် မနာခင်က၊

ယခုပင်လျှင် မသေခင်က-

ကြိုတင်ကာကြိုးကုတ် သိမြင်အောင် အားထုတ်ကြပါကုန်လော့။

ဥတွာ=ကြိုတင်ကာ သိမြင်အောင် အားထုတ်ကြပြီးလျှင်။
 သဒ္ဓါ=နေ့.နေ့.ညည ခပ်သိမ်းသောကာလ၌ ။ အပ္ပမတ္တာ=အပ္ပမာ
 ၁ တရားလက်ကိုင်ထားကြကုန်သည်။(ဝါ) အပ္ပမတ္တာ=

မမျော်လင့်လဲ၊ ဖြုန်းကန်၊ ရောက်စွဲနာဗျာဓိ။

မမျော်လင့်ဘဲ၊ သူ၏နဲ့၊ အိုလဲအိုနိုင်၏။

မမျော်လင့်လဲ၊ ဖြုန်းကန် ဖောက်လွှဲသေနိုင်၏

ဟုသတိလျှိုက်လွဲ စိတ်ဝယ် စွဲကြကုန်သည်။ဟောထ=
 ဧကန်စင်စစ်ဖြစ်ကြစေကုန်သတည်း။

နော=တဏှာမာညွတ်၊ ခန္ဓာဝဋ်မှ၊ ကျွတ်ဆုရည်ခြေ၊
 တို့တတွေအား၊ (ဝါ)နော=တဏှာတည်းဟူသော မာရ်မင်း၏
 ညွတ်ကွင်း၊ခန္ဓာတည်းဟူသောသံသရာဝဋ်အတွင်းမှလွတ်ကင်းရန်
 ရည်ချေ တို့တတွေအားမစ္စသင်္ဂရံ=မစ္စမည်လျှင်းရှင်သေမင်းနှင့်၊
 အတွင်းကြိတ်ပူး၊ စိတ်ရည်နူး၍ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်၊ ချိတ်အဆက်
 ဖြင့်-

ဤရက်ခါမှ သေအံ့ ဟူ၍၊

ဤလခါမှ သေအံ့ ဟူ၍၊

ဤနှစ်ခါမှ သေအံ့ ဟူ၍-

သဘောတူ အချိန်းအချက် စာချုပ်စာတမ်း စာရွက်တို့နှင့်
 လက်ဆောင်တံစိုး ထိုး၍ထားခြင်းသည်။ နုတ္ထိ=လူတိုင်းဧကန်
 မရှိမှန်၏။

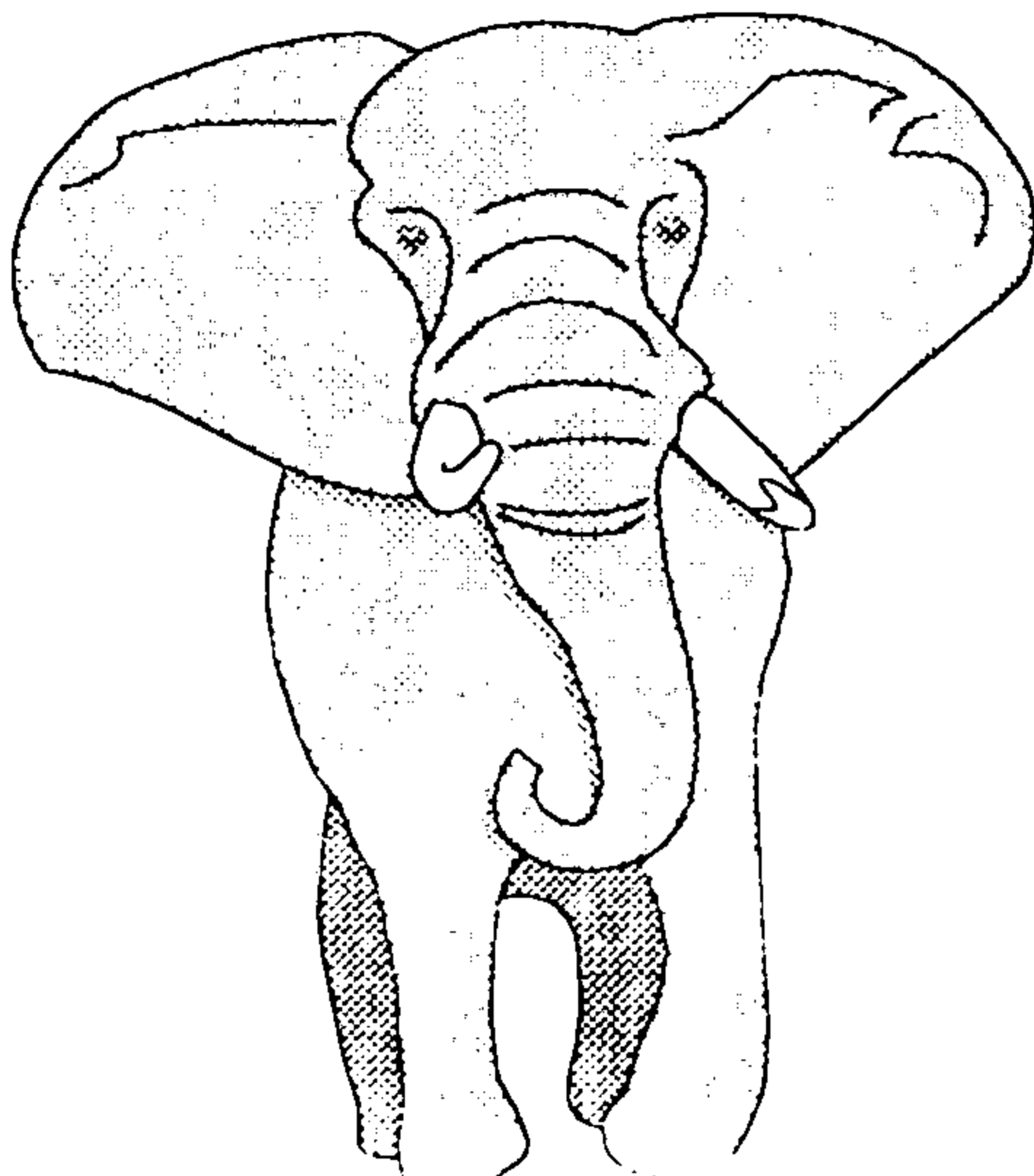
တဿာ=ထို့ကြောင့်။ သင်္ကစ္ဆံ=ခုဝတ္တမာန်၊ ပစ္စုပ္ပန်နှင့်၊
 တမလွန်နောက်နှောင်း၊ ကောက်လျှောက် ကောင်းအောင်၊

ရွယ်ချောင်းဆူပန်၊ စိတ်ရည်သန်သည့်၊ နှစ်တန်သောလောကဓမ္မ၊
စီးပွားကိုယ့် ကိစ္စများကို။ အနုယုတ္တပေါ်=လုံ့လကြိုးကုတ်
အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ဝါ)သကိစ္စ+မနုယုတ္တပေါ်=ရပ်နာမနှစ်ပြင် ကိုယ်ဖြစ်ချင်
သလိုမဖြစ်ဘဲ သူဖြစ်ချင်တာကိုသာ ဖြစ်ကြတဲ့ သဘာပယုတ္တည်
ကို သမ္ပဇဉ်နှိုင်းညှိ အမှန်အတိုင်းသိကြ၍ မိမိကိုဆိုင်ရာ
နှစ်ဖြာသော လောက+ဓမ္မစီးပွား ကိုယ့်ကိစ္စများကို ရှည်လျား
သောကာလ အချိန်ကိုမဆွဲကြဘဲ ယခုကပင် အရေးကွင်အောင်
ကြိုတင်ကာကြိုးကုတ် ကျင့်ကြံအားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်
သတည်း. . . ။

သာဓု. . . သာဓု. . . သာဓု။

ရတနသုတ္တန် တရားတော် ပြီးပါပြီ

တိပိဋကနိကာယသင်္ဂဟာပြု
ဥပဋ္ဌာကအဖွဲ့ မန္တလေးဌာနခွဲမှ ထုတ်ဝေသည့်
ကျမ်းစာများ

.....

- ၁။ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရမူ (၃၇) ခန်း ကမ္မဝါစာ၊
- ၂။ တိပိဋကဓရဟောစဉ်တရားတော်များ၊
- ၃။ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဒေသနာပေါင်းချုပ်၊
- ၄။ မေတ္တာဘာဝနာတရားတော်
- ၅။ သစ္စာလေးပါးတရားတော်
- ၆။ ဝိပဿနာတရားတော်
- ၇။ ဗောဇ္ဈင်သုတ်တရားတော်
- ၈။ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်ငါးပါးသီလတရားတော်
- ၉။ အရှင်ယောသိတ (ရေနံသာ) ပြုစုသည့် မင်းကွန်း
တိပိဋက ဓရဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ
အကျဉ်း၊
- ၁၀။ အရှင်စန္ဒဇောတိ (ပါဠိပါရဂူ၊ ပိဋကတ်တစ်ပုံ
ဆောင်) ပြုစုသည့် မင်းကွန်းမြေမှ ကမ္ဘာကျော်
ကြီးငါးကြီး၊
- ၁၁။ ကျော်လှိုင် (မဟာဝိဇ္ဇာ၊ သက္ကတ) ပြုစုသည့်
မင်းကွန်း တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ပုတီးစိပ်နည်း၊

- ၁၂။ စိန်စည် အရှင်သညောဘာသပြုစုသည့် မင်းကွန်း
တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အံ့ဖွယ်
(၂၇) ပါး၊
- ၁၃။ ရေစကြိုတိပိဋကဓရဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိ
အကျဉ်း၊ (အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာနှစ်ဘာသာ)
- ၁၄။ မိုးမိတ်ကုန်းမြေမှ ထိပ်တန်းရောက် သာသနာ
အာဇာနည် အရှင်မြတ် (၅)ပါးတို့၏ ထေရုပ္ပတ္တိ
လက်ကမ်းစာစောင်၊ (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ)

ရနိုင်သောဌာနများ -

- ၁။ ဆရာတော်ဦးဝိမလ၊ (ဓမ္မစရိယ၊ ဒီဃဘာဏက)
ရန်ကုန်တိုင်း သံဃနာယက ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ
ဝိမလာရာမ နတ်ညွှန်းကျောင်း၊ ဗဟန်း(၃) လမ်း၊
ရန်ကုန်မြို့။
- ၂။ ပိဋကတ်စာအုပ်အရောင်းဆိုင်၊ တိပိဋကနိကာယ
ကျောင်းတိုက်၊ မိုးမိတ်ကုန်းမြေ။
- ၃။ တိပိဋကနိကာယ သာသနာပြုဥပဌာနအဖွဲ့
(မန္တလေးဌာနခွဲ) ၂၆. ဘီလမ်း ပိုက်ကျုံးရပ်၊
မန္တလေးမြို့။

သာသနာဥသျှောင်မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားကြီး

တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်တော်မူခဲ့သည့် မင်းကွန်းတောင်ရှိ

မိုးမိတ်ကုန်းမြေ တွင် သီတင်းသုံးတော်မူကြသည့် ပိဋကသုံးပုံဆောင်
နှစ်ပုံဆောင် တစ်ပုံဆောင် သာသနာ့အာဇာနည်အရှင်မြတ်များအတွက်

ပစ္စည်းလေးပါး လှူဒါန်းရန် နိုးဆော်လွှာ

~~~~~

၁။	ပစ္စည်းလေးပါး ငွေပဒေသာပင်အလှူတော် မှစ၍ လှူလိုသမျှ)	(ကျပ်	၁၀၀၀
၂။	သာသနာတည်သမျှ ဆွမ်းပဒေသာပင်အလှူတော်	ကျပ်	၁၅၀၀၀၀
၃။	နှစ်စဉ်ရက်သတ်မှတ်လှူဒါန်းသော ရာသက်ပန်ဆွမ်းနှင့် ကာလဒါန ဆွမ်းအလှူတော်	ကျပ်	၁၀၀၀၀
	(တစ်နေ့တာ အရုဏ်ဆွမ်း၊ နေ့ဆွမ်း၊ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်)	ကျပ်	၁၅၀၀၀
၄။	နေ့ဆွမ်းနှင့် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်အလှူတော်	ကျပ်	၁၀၀၀၀
၅။	နံနက်အရုဏ်ဆွမ်းအလှူတော်	ကျပ်	၅၀၀၀
၆။	တစ်နေ့တာရေအလှူတော်	ကျပ်	၁၀၀၀
၇။	တစ်ညတာလျှပ်စစ်မီးအလှူတော်	ကျပ်	၁၀၀၀
၈။	သံဃာတော်တစ်ပါးလျှင် (တစ်နှစ်လျှင်တစ်ရက်) ရာသက်ပန်ဆွမ်းနှင့် ကာလဒါနဆွမ်းအလှူတော်	ကျပ်	၁၀၀၀
၉။	သံဃာတော်တစ်ပါးလျှင်ဆွမ်းတစ်နေ့စာ	ကျပ်	၁၀၀

လှူဒါန်းနိုင်သောဌာနများ

(၁) တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်၊ မိုးမိတ်ကုန်းမြေ၊ မင်းကွန်းတောင်ရှိ။

☎ ၀၂-၃၇၅၂၀

(၂) တိပိဋကနိကာယသာသနာပြုဥပဌာနအဖွဲ့ (မန္တလေးဌာနခွဲ)

၂၆ B လမ်း၊ ပိုက်ကျုံးရပ်၊ မန္တလေး၊ ☎ ၀၂-၂၅၀၈၇

(၃) တိပိဋကကျောင်းတော်နှင့်တိပိဋကနိကာယသာသနာပြုဥပဌာနအဖွဲ့

(ရန်ကုန်ဌာနခွဲ)၊ စကားဝါလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊

ရန်ကုန် ☎ ၂၂၂၂၇၈၊ ၂၂၂၂၇၉